

Samrådsredogörelse

Utfärdat: 2023-07-11

Diarienummer: SBF-2023-00442

(LIS diarienummer 0189/18)

Linus Sandberg

Telefon: 031-368 18 03

E-post:

linus.sandberg@stadsbyggnad.goteborg.se

Carl-Johan Carlsson

Telefon: 031-368 15 01

E-post: carl-

johan.philip.carlsson@stadsbyggnad.goteborg.se

Planprogram för Biskopsgården i Göteborg

Samrådsredogörelse

Handläggning

Byggnadsnämnden beslutade 2017-12-19 att uppdra åt Stadsbyggnadskontoret att upprätta program för Biskopsgården. Ett förslag till programhandling har tagits fram.

Byggnadsnämnden beslutade 2022-05-17 att genomföra samråd om program för Biskopsgården. Samrådstiden var 2022-06-22 – 2022-09-13.

Programhandlingen har under samrådstiden funnits tillgängligt på kommunens webbplats samt varit utställt på Stadsbyggnadsförvaltningen, Köpmansgatan 20. Två samrådsmöten anordnades på plats i Biskopsgården med uppskattningsvis 100–150 deltagare: den 2022-08-30 (Mötesplats Orkanen, Godvädersgatan 24) samt den 2022-09-07 (Biskopsgårdens bibliotek, Vårväderstorget 3).

Förslaget finns även tillgängligt på Göteborgs Stads hemsida:

www.goteborg.se/planochbyggprojekt.

Sammanfattning

De viktigaste synpunkterna som inkommit under samrådet berörde samrådsförslagets ambitioner med att bygga samman Länsmansgården, Södra och Norra Biskopsgården med Kyrkbyn, Svartedalen och Jättesten där de boende motsatte sig ny bebyggelse i natur- och rekreationsområden samt nya vägar/kopplingar för genomfartstrafik. Även boende i Södra Biskopsgården, Norra Biskopsgården, Länsmansgården samt Naturskyddsföreningen, Hyresgästföreningen, Biblioteksvännerna i Biskopsgården och Odla-föreningen i Biskopsgården motsatte sig ny bebyggelse och gator i natur- och rekreationsområden. Synpunkterna handlade också om att inte bygga bort de kvalitéer som finns i de befintliga bostadsområdena både inom programområdet och i angränsande bostadsområden. Stadsbyggnadsförvaltningen bedömer att de justeringar som har gjorts i programförslaget inför ett godkännandebeslut har

omhändertagit merparten av dessa synpunkter i den uppdaterade markanvändningskartan vilket också illustreras i det nya bebyggelseförslaget. I de fall programmet föreslår bebyggelse i grönområden behöver frågor om rekreations-, natur- och kulturvärden tillsammans med förslag och placering av ny bebyggelse studeras närmare i kommande detaljplanering och i fördjupade utredningar.

Tematiska svar på inkomna synpunkter

Nedan följer ett antal sammanfattande synpunkter och svar till större frågor som har inkommit i samrådet och som har skickats in av ett stort antal privatpersoner samt föreningar.

- a) Inkomna synpunkter som berör stadsbyggnadsförvaltningens hantering och framtagande av programförslaget: Många boende men även aktiva föreningar i området är negativa till att stadsbyggnadsförvaltningen inte har kommunicerat och skickat ut information på ett tillfredställande sätt. Kritik riktas också mot att förvaltningen inte har tagit fram programhandlingen i dialog med boende och aktiva föreningar i området.

Kommentar: En viktig slutsats från samrådet och som också är ett medskick till fortsatt planering är betydelsen av att ha tidiga dialoger med närboende och aktiva föreningar. Det finns både ett stort engagemang och intresse hos de boende att få vara med i Biskopsgårdens utveckling.

Ett planprogram ska ange kommunens avsikter med området, och utreder övergripande förutsättningar, värden och strategier för hur ett område ska utvecklas. Ett program är till skillnad från en detaljplan endast vägledande och inte juridiskt bindande. Program för Biskopsgården är därför ingen ”färdig byggplan” som flera synpunktslämnare har visat oro över. Programmet behöver följas av flera detaljplaner för att kunna genomföras och varje kommande detaljplan kommer att pröva en lämplig markanvändning mer fördjupat än vad ett program har möjlighet till. Varje detaljplan ska också samrådas och låtas granskas av berörda enligt plan- och bygglagen.

Programmet sändes ut för granskning när stadsbyggnadsförvaltningen hade ett förslag som människor kunde tycka till kring. I framtagandet av samrådsförslaget var flera förvaltningar med och bidrog med kunskaper, bland annat Socialförvaltningen Hisingen som har tagit fram statistisk och underlag från genomförda medborgardialoger vilka låg till grund för samrådsförslaget, se mer i Lokalt utvecklingsprogram för Hisingen. Programmet har kungjorts i tidningen och annonserats på stadens hemsida. Samrådstiden var 2022-06-22 – 2022-09-13. Den längre samrådstiden bestämdes just mot bakgrund av att det var under semestertider. Två samrådsmöten anordnades på plats i Biskopsgården med uppskattningsvis 100–150 deltagare. Med tanke på antalet deltagare och det stora antalet inskickade synpunkter, vilket framgår av denna samrådsredogörelse, bedömer stadsbyggnadsförvaltningen likväl att information har nåtts ut till ett stort antal människor. Flera av de inskickade synpunkterna från samrådet har också lett till förändringar i bebyggelseförslaget. Synpunkter bedöms till stor del har beaktats i förslaget till granskningshandling.

- b) Inkomna synpunkter som berör bebyggelse och trafik på bergåsen öster om Yrvädersgatan i anslutning till Kyrkbyn: Merparten av de yttranden som rör detta område är negativa till bebyggelse på bergåsen samt till nya gator/kopplingar med genomfartstrafik till Kyrkbyn där många boende använder skogen för rekreation och lek. Även förskolor i närheten nyttjar området för lek och undervisning. Området är även boplatst för många vilda djur och fåglar. Befintliga gator är inte byggda för genomfartstrafik och nya anslutande gator skulle innebära en trafikfara och försämring för boendemiljön.

Kommentar: Synpunkterna bedöms till stor del ha beaktats i förslaget till granskningshandling. I godkännandehandlingen har delar av bebyggelsen på bergåsen tagits bort och där föreslås i stället park- och naturområden. Förslaget innehåller ingen möjlighet till genomfartstrafik från Yrvädersgatan till Kyrkbyn. Bergåsen öster om Yrvädersgatan är utpekad som övriga grönområden och värdefull natur- och rekreationsområden med ädellövskogen i översiktsplanen. Programförslaget berör inte området som pekas ut som värdefull natur- och rekreationsområden och ädellövskogen bevaras. Föreslagen bebyggelse koncentreras längs Yrvädersgatan. I översiktsplanen framgår en inriktning för Biskopsgården som är att dra nytta av utbyggnadspotentialen i stadsdelen och koppla samman stadsstrukturen till kringliggande områden för att minska upplevda barriärer. För att lyckas uppnå en nära, sammanhållen och robust stad bedömer stadsbyggnadsförvaltningen det som nödvändigt att gå in i vissa utpekade grönområden för att överbrygga de fysiska och mentala barriärerna som finns mellan bostadsområdena. I de fall programmet föreslår bebyggelse i grönområdena behöver frågor om rekreations-, natur- och kulturvården tillsammans med förslag och placering av ny bebyggelse studeras närmare i kommande detaljplanering och i fördjupade utredningar vilket kan medföra förslag med mindre exploatering i framtiden.

- c) Inkomna synpunkter som berör bebyggelse och trafik på bergåsen öster om Sommarvädersgatan i anslutning till Jättesten: Merparten av de yttranden som rör detta område är negativa till bebyggelse på bergåsen samt till nya gator/kopplingar med genomfartstrafik till Jättesten där många boende använder skogen för rekreation och lek. Området är även boplatst för många vilda djur och fåglar. Befintliga gator är inte byggda för genomfartstrafik och nya anslutande gator skulle innebära en trafikfara och försämring för boendemiljön.

Kommentar: Synpunkterna bedöms till viss del ha beaktats i förslaget till granskningshandling. I godkännandehandlingen har mindre delar av bebyggelsen på bergåsen tagits bort och där föreslås i stället naturområden. Förslaget innehåller ingen möjlighet till genomfartstrafik från Sommarvädersgatan till Jättesten. Bergåsen öster om Sommarvädersgatan är utpekad som värdefull natur- och rekreationsområde där föreslagen markanvändning strider mot översiktsplanen. Sommarvädersgatan pekas även ut i översiktsplanen som ett omvandlingsstråk. I översiktsplanen framgår en inriktning för Biskopsgården som är att dra nytta av utbyggnadspotentialen i Biskopsgården och koppla samman stadsstrukturen till kringliggande

områden för att minska upplevda barriärer. För att lyckas uppnå en nära, sammanhållen och robust stad bedömer stadsbyggnadsförvaltningen det dock som nödvändigt att gå in i vissa utpekade grönområden för att överbrygga de fysiska och mentala barriärerna som finns mellan bostadsområdena. I de fall programmet föreslår bebyggelse i grönområden behöver frågor om rekreations-, natur- och kulturvärden tillsammans med förslag och placering av ny bebyggelse studeras närmare i kommande detaljplanering och i fördjupade utredningar vilket kan medföra förslag med mindre exploatering i framtiden.

- d) Inkomna synpunkter som berör bebyggelse och trafik i grönområdena öster om Sommarvädersgatan i anslutning till Kärrdalen (Krabbeliderna). Merparten av de yttranden som rör detta område är negativa till bebyggelse i grönområdena samt till nya gator/kopplingar med genomfartstrafik till Kärrdalen där många boende använder skogen för rekreation och lek. Området är även boplatser för många vilda djur och fåglar. Befintliga gator är inte byggda för genomfartstrafik och nya anslutande gator skulle innebära en trafikfara och försämring för boendemiljön. Det riktas också kritik mot att bygga högre flerbostadshus i områden med hänvisningar till bland annat skuggning, ökad trafik och insyn.

Kommentar: Synpunkterna bedöms till stor del har beaktats i förslaget till granskningshandling. I godkännandehandlingen har merparten av bebyggelsen i naturområdena tagits bort och där föreslås i stället naturområden. Förslaget innehåller ingen möjlighet till genomfartstrafik från Sommarvädersgatan till Kärrdalen (Krabbeliderna). I översiktsplanen framgår en inriktning för Biskopsgården som är att dra nytta av utbyggnadspotentialen i stadsdelen och koppla samman stadsstrukturen till kringliggande områden för att minska upplevda barriärer.

Sommarvädersgatan pekas även ut i översiktsplanen som ett omvandlingsstråk. För att lyckas uppnå en nära, sammanhållen och robust stad bedömer stadsbyggnadsförvaltningen det som nödvändigt att gå in i vissa utpekade grönområden för att överbrygga de fysiska och mentala barriärerna som finns mellan bostadsområdena. Den bebyggelse som programmet föreslår i förslaget till godkännandehandling är en mindre andel småhus i området utefter Sommarvädersgatan. I de fall programmet föreslår bebyggelse i grönområden behöver frågor om rekreations-, natur- och kulturvärden tillsammans med förslag och placering av ny bebyggelse studeras närmare i kommande detaljplanering och i fördjupade utredningar vilket kan medföra förslag med mindre exploatering i framtiden.

Inkomna synpunkter och stadsbyggnadskontorets kommentarer

Inkomna synpunkter har sammanfattats nedan. Vid publicering på Stadens webbplats anges inte personuppgifter så som namn, fastighetsbeteckning eller adress. Synpunkterna finns i sin helhet på stadsbyggnadskontoret.

Kommunala nämnder och bolag m.fl.

1. Fastighetsnämnden

Beslut

Fastighetsnämnden beslutar i enlighet med yrkande från D, KD, M och L:

Fastighetsnämnden avstyrker exploateringen i den södra delen av område 19. Östra Sommarvädersgatan/Bymålgatan samt att gatan Krabbeliderna öppnas för genomfartstrafik i enlighet med yrkandet.

I övrigt bifalles fastighetskontorets förslag till beslut.

Handlingar

Fastighetskontorets tjänsteutlåtande 2022-09-26

Yrkande D, KD, M, L den 2022-09-23

Yrkanden

Robert Hammarstrand (S) yrkar bifall till kontorets förslag

Mats Ahdrian (KD) yrkar bifall till yrkande från D, KD, M och L

Sammanfattning

Fastighetsnämnden avstyrker exploateringen i den södra delen av område 19. Östra Sommarvädersgatan/Bymålgatan samt att gatan Krabbeliderna öppnas för genomfartstrafik.

Byggnadsnämnden beslutade 2018 att ge stadsbyggnadskontoret i uppdrag att ta fram ett nytt planprogram för utveckling av Biskopsgården. En första handling togs fram och presenterades för Byggnadsnämnden i slutet av 2020 varpå en återremiss beslutades och ett omtag gjordes under 2021. Återremissen syftade till att tydliggöra kopplingen till Kommunfullmäktiges budget (2021) som i ett antal stycken berör programarbetet i Biskopsgården. Där anges att trädgårdsstadens planeringsprinciper ska gälla för den framtida utvecklingen samt att arbetet med program och detaljplaner i Biskopsgården ska ske med utgångspunkt i planeringsunderlaget Göteborgs utvidgade innerstad (GUI) och att den kompetens som finns i staden från arbetet med GUI ska användas i programmet.

Aktuellt programförslag är framtaget i nära samverkan mellan fastighetskontoret och de övriga planerande förvaltningarna under ledning av sbk, och programsamråd pågår 20220622 - 20220913. Fastighetskontoret har begärt förlängd svarstid med hänvisning till den politiska beredningen under sommaren.

Planprogram för Biskopsgården föreslår en förtätning och utveckling i linje med trädgårdsstadens principer som bidrar till en mer trygg och sammanhängande stadsdel med förstärkta gröna kvalitéer och god service. Programförslaget innehåller 3 800 - 4 350 bostäder varav cirka 1 100 är småhus, en ny grundskola f-

6 samt 58 - 66 nya förskoleavdelningar genom nybyggnation och utbyggnad av befintlig verksamhet.

Fastighetskontoret ser positivt på aktuellt programförslag. Programmet bedöms bidra till en strategisk markanvändning och fyller en viktig funktion genom att stötta pågående och kommande detaljplaner. Förslaget är framtaget med fokus på genomförande och föreslår en etappvis utbyggnad inom en period på 15 - 20 år. Programmet bedöms kunna ge en ekonomi i balans över en 10-årsperiod vilket varit en inledande ambition men inget krav utifrån att Biskopsgården är ett av stadens utsatta områden. Detta förutsätter en genomtänkt utbyggnadsordning där exploateringsbidrag och inkomster ifrån markförsäljning fördelas så att de investeringar som krävs, kopplade till målen för programmet, kan genomföras.

Fastighetskontoret anser att förslaget till planprogram bör tillstyrkas.

Kommentar:

Merparten av område 19 har utgått ur programhandlingen. Synpunkterna bedöms ha omhändertagits i förslag till godkännandehandling.

2. Kretslopp och vatten

Kretslopp och vatten vill särskilt lyfta fram följande information som är viktig att beakta i det fortsatta planarbetet:

- Att avfallshanteringen i Biskopsgården inte verkar ha utretts inför samrådet för Program för Biskopsgården är en stor brist. Att det föreslagna programmets avsnitt om avfallshanteringen (sida 45) endast består av en mening är otillräckligt och skapar inte vägledning inför det kommande detaljplanearbetet i stadsdelen.
- Den föreslagna förtätningen av stadsdelen innebär en stor ökning av avfallsmängderna. Det är viktigt att förstå att detta är avfall som året runt ska bortforslas med tunga avfallsfordon, för att förstå att avfallshanteringen är ett teknikområde som behöver ges mer utrymme i såväl planprogrammet som de kommande detaljplanerna.
- Dagvatten- och skyfallsutredningen bör uppdateras. Sedan dagvatten- och skyfallsutredningen gjordes har det ställts krav på att ta fram kostnadsberäkningar på skyfallsåtgärder och för att det ska vara möjligt att göra kostnadsberäkningar så krävs att utredningen uppdateras. Planområdet har dessutom utökats vilket gör att dessa områden även behöver ses över utifrån ett dagvatten- och skyfallsperspektiv.
- Det finns flertalet konflikter mellan befintliga allmänna VA-ledningar och föreslagen bebyggelse. Det är speciellt två platser där det kan blir mycket kostsamt och komplicerat att flytta anläggningarna. Dessa platser behöver ses över mer i detalj.
- Det finns en underjordisk bergsanläggning i området kring Yrvädersgatan där det kan förekomma luktproblem. Det är därför olämpligt att placera

bebyggelse i anslutning till bergsanläggningen. Detta behöver ses över i planarbetet.

Kretslopp och vatten ser följande behov av ändringar i planhandlingarna:

Följande punkter och formuleringar behöver inkluderas i programmets avsnitt om avfallshanteringen:

- Fastighetsnära insamling (FNI)
”Vid utbyggnad av bostäder i stadsdelen är FNI en förutsättning.”
- Återvinningstationer (ÅVS)
”ÅVS:erna inom stadsdelen ska finnas kvar. Om en exploatering berör en befintlig ÅVS ska en ny placering säkras i detaljplanearbetet.”
- Grovavfall
”Ytor för insamling av grovavfall från flerbostadshusen behöver avsättas.”
- Placering av avfallslösningar
”Det ska vara lätt för alla boende att lämna sitt avfall, samtidigt som avfallsfordon ska kunna genomföra hämtning och bortforsling av avfallet på ett både trafik- och arbetsmiljösäkert sätt. Mat- och restavfall ska kunna lämnas så nära bostaden som möjligt.”
Under rubriken ”Verksamheter” på sida 51, hade det varit positivt om miljörum anges som en möjlig användning av de bottenvåningar som inte lämpar sig för bostäder.
- Skola, förskolor och BmSS
”Vid skolor ska det finnas full källsortering och fettavskiljare. Avfallsutrymmen ska placeras så att avfallsfordon inte behöver köra där barn uppehåller sig. Backvändningar får inte förekomma vid skolor och BmSS.”

Följande punkter och formuleringar behöver inkluderas i programmets avsnitt om VA, dagvatten och skyfall:

- Rubriken på sida 14 i planbeskrivningen *dagvatten och skyfall* bör ha en egen rubrik och inte ligga under *övriga planeringsförutsättningar*.
- Ändra i texten på första stycket på sida 14 i planbeskrivningen. Från *Recipienten är mindre känslig... till Recipienten klassas som mindre känslig*
- Ändra i texten på första stycket på sida 14 i planbeskrivningen. Från *Osbäcken och Rivö fjord är dessutom klassade med miljökvalitetsnormer (MKN), vilket innebär att detaljplanens genomförande ska bidra till förbättrad eller oförändrad vattenkvalitet i recipienten MKN. ...till Osbäcken och Rivö fjord är dessutom klassade med miljökvalitetsnormer för vatten (MKN), vilket innebär att detaljplanens genomförande ska bidra till förbättrad eller oförändrad vattenkvalitet i recipienten.*

- Ändra i texten på andra stycket på sida 14 i planbeskrivningen. *Enligt tillägget till översiktsplanen ska ny bebyggelse inte skadas vid skyfall, nya byggnaders entréer ska vara tillgängliga, planområden ska vara framkomliga, översvämningssituationen inom och utanför planområdet ska inte försämrats och planen ska beakta strukturplaner (vilka avser skydda befintlig bebyggelse). Ändra till: Ny bebyggelse ska planeras så att riktlinjerna i det tematiska tillägget till översiktsplanen uppnås.*
- Lägg till på sida 14 i planbeskrivningen: *Avloppssystemet i Biskopsgården är separerat i Länsmansgården medan det i Norra Biskopsgården och Södra Biskopsgården fortfarande är kombinerat avloppsnät. Det har gjorts investeringar för att minska dagvattenavledningen till kombinerade avloppsledningar. En dagvattenledning/öppet dagvattendike har anlagts från Svarte mosse till dagvattenledning söder om Biskopsgården och på så vis fått bort naturdagvatten från den kombinerade ledningen.*
- På sida 15 i planbeskrivningen bör bilden uppdateras för att efterlikna de andra bilderna i planbeskrivningen alternativt att ytorna för dagvatten- och skyfallshantering ritas in på sida 29 i planbeskrivningen.
- På sida 31 och 32 i planbeskrivningen finns det beskrivet kring de olika gatutyperna. Det bör tilläggas att dagvattenhantering ska ske i anslutning till gatan.
- På sida 45 i planbeskrivningen står det att ”programförslaget innebär att flera redan hårdgjorda ytor tas i anspråk för bebyggelse.” Det bör framgå att även naturmark tas i anspråk och att detta kommer öka den andelen hårdgjorda yta och öka avledning till avloppsledningsnätet.
- Lägg till på sida 45 i planbeskrivningen under rubrik *övriga ledningar* att *allmänna VA-ledningar kommer behöva byggas ut i området för att kunna försörja den tillkommande bebyggelsen med VA-tjänster. På vilket sätt bebyggelsen ska anslutas behöver studeras närmare i detaljplaneskedet.*
- Lägg till på sida 45 i planbeskrivningen under rubrik *övriga ledningar* att *separering ska göras i samband med att VA-utbyggnad sker i området samt då ledningar behöver flyttas. Det kan även bli aktuellt att separera avloppsledningarna i större delar av södra Biskopsgården.*
- Lägg till på sida 45 i planbeskrivningen att *ny bebyggelsen ska planeras så att stadens riktlinjer för skyfall som finns beskrivet i det tematiska tillägget till översiktsplanen (TTÖP) följs.*

Kommentar:

Planbeskrivningen är uppdaterad enligt önskemål. En uppdaterad dagvatten- och skyfallsutredning har tagits fram i samverkan med Kretslopp och Vatten och bedöms utgöra ett viktigt underlag till kommande detaljplaner.

3. Förskolenämnden

Beslut

Förskolenämnden tillstyrker förslag till program för Biskopsgården och översänder yttrandet med synpunkter till byggnadsnämnden.

Sammanfattning

Byggnadsnämnden har bjudit in förskolenämnden att i fasen för samråd yttra sig gällande Program för Biskopsgården. Programmet ger planeringsförutsättningar för cirka 4000 nya bostäder i blandade upplåtelseformer. Utvecklingen av området innebär att sex befintliga förskolor rivs och ersätts av större förskolor på samma plats. Utöver detta behöver ytterligare elva förskolor byggas. I programmet föreslås att fyra av förskolorna ska ligga i bostadshus, vilket kan medföra högre kostnader samt osäkerhet gällande långsiktiga avtal.

Bedömning ur ekonomisk dimension

För att kunna möta behovet av förskoleplatser, är det viktigt att byggtakten för bostäder och planering av förskolor går hand i hand. I annat fall finns det risk att kostnader uppstår genom behov av tillfälliga lokaler eller överskott av förskoleplatser.

Minst fyra av de nya förskolorna planeras som inhyrda i bostadshus (Molnvädersgatan, Väderilsgatan, Rimfrostgatan och som ersättning för den befintliga förskolan på Höstvädersgatan 73). Detta kommer medföra en högre kostnad för staden. I Sveriges Kommuner och Regioners rapport ”Äga eller hyra verksamhetslokaler” (2019), konkluderas det att lokaler som avses användas för permanent bruk blir mer kostsamma om de hyrs in i stället för att kommunen själv är ägare av lokalen. Det är därför ur ett ekonomiskt perspektiv bättre att vidare planering utgår ifrån att staden själv ska äga sina förskolelokaler.

Att hyra lokaler för förskoleverksamhet innebär risk för ökade hyreskostnader vid omförhandling av avtal. Det innebär även risk att bli uppsagd med konsekvens att hitta nya ändamålsenliga förskolelokaler.

Bedömning ur ekologisk dimension

Att ha nära till sin förskola kan minska behovet av att köra bil. Att planen föreslår många förskolor för att möta behovet kan få en positiv inverkan. Det är viktigt att bevaka placering av nya förskolor och utveckling av gamla förskolor ur ett bullerperspektiv. Detta behöver ske i arbetet med programmet och säkerställas i kommande detaljplaner.

För att möjliggöra att Göteborgs Stads miljö- och klimatprogramns mål är det viktigt att säkerställa tillräckligt stor friyta där grönytefaktorn kan möta riktvärdet om högre än 0,45. Särskild hänsyn behöver också tas till bullernivåer för att kunna möta miljö- och klimatprogrammets riktvärde om att understiga 50 dBA i ekvivalent ljudnivå.

Bedömning ur social dimension

När det i programmet föreslås ett stort antal förskolor är det viktigt att säkerställa att förskolorna får tillräckligt stora egna friytor för att förskolan ska kunna uppfylla sitt uppdrag. Det är också viktigt ur ett hälsoperspektiv då barn behöver ges möjlighet att vara fysiskt aktiva.

Barnkonventionen

Programmet tar hänsyn till behovet av förskolor vilket ger goda förutsättningar att i kommande arbete med detaljplaner säkerställa barns rätt till utbildning.

Det är också viktigt att trygga barnens vägar till och från förskolan och goda kopplingar till kollektivtrafik. Det är bra ur ett barnperspektiv om gångvägar ligger skilda från cykelvägar så att barn på ett säkert sätt kan röra sig i området.

Kommentar:

Förslag till godkännandehandling bedöms till stor del ha uppdaterats enligt önskemål.

4. Grundskolenämnden

Sammanfattning

Byggnadsnämnden har bjudit in grundskolenämnden till att yttra sig i samrådsskede om program för Biskopsgården. Programmet innehåller ny lokalisering för grundskola med 3-4 paralleller med föreslagen placering vid Svarte mosse.

Biskopsgården har många barn i skolålder, relativt få skolplatser och en låg nyttjandegrad. Fler bostäder och en ökad nyttjandegrad kan leda till ett betydande underskott av skolplatser. Förvaltningen ser därför behov av fler skolplatser i området men vill också lyfta följande:

- För att tillgodose kommande behov av utbildningsplatser inom programområdet krävs att ytor reserveras som möjliggör bärkraftiga enheter.
- För att matcha utökningen i årskurs 4–6 med motsvarande expansion i årskurs 7-9 krävs ytterligare markanvisningar för skola utöver den tänkta skolan vid Svarte mosse. Tidigare programkarta har angett läge för ny grundskola för ca 500 elever vid Sommarvädersgatan. Den saknas i nya programmet för Biskopsgården.
- Lokalisering av ny grundskola vid Svarte mosse bidrar inte till att minska skolsegregationen. Upptagningsområdet blir även begränsat enligt regelverket om skolplacering. Samtidigt bedöms en samlokalisering med kultur- och idrottsarena skapa potential inom områden som lokaleffektivitet och minskad klimatpåverkan. Det är även positivt att skolan placeras i anslutning till naturmark.

Bedömning ur ekonomisk dimension

Grundskoleförvaltningen behöver noga analysera möjligheten att fylla en skola vid Svarte mosse för att undvika att stå med nya, dyra och tomma skolplatser. Det finns i programmet flera obesvarade frågor om kultur- och idrottsarenan, till exempel vilken förvaltning som ska äga och driva projektet samt hur en utbyggnad och förvaltning av anläggningen ska finansieras. I området finns både större utrymmen, ett befintligt föreningsliv och rekreationsmöjligheter inom Svarte mosse. Det ger möjlighet att samnyttja inomhus- och utomhusytor. En ny arena i kombination med uppgraderingen av Svarte mosse till en stadspark skulle kunna göra platsen till en målpunkt som besöks av boende både inom och utanför stadsdelen, vilket kan bidra till att gemensamma ytor används en större del av dygnets timmar. På så sätt skapas möjligheter att dela kostnader och bidra till en bättre ekonomisk hållbarhet.

Bedömning ur ekologisk dimension

Omvandling enligt trädgårdsstadens principer innebär en utveckling av grönområden och parker samt fler inslag av grönska i stadslivet. Omvandlingen innebär sannolikt ett finmaskigt vägnät och att mer yta behövs för att nå samma mängd bostäder. I det nya programmet får det som konsekvens att läge för ny grundskola för ca 500 elever vid Sommarvädersgatan försvinner från programkartan.

Naturvårdsverket har konstaterat att vardagsnära natur är en viktig resurs för alla människor och ger möjlighet till fysisk aktivitet, rekreation, vila och återhämtning. Grunden för barnvänliga miljöer är en kombination av rörelsefrihet och en rik miljö, vilket kräver tillräckligt med yta för olika platser och funktioner.

Förvaltningen ser fördelar med föreslagen placeringen i anslutning till naturmark: bättre förutsättningar för större och mer varierade friytor, minskad risk för skadligt buller och tillgänglighetsförändring av naturen som har en bevisad positiv effekt på barns fysiska och psykiska hälsa. Samlokaliseringen med kultur- och idrottsarena har potentialer ur flera perspektiv som lokaleffektivitet och en minskad klimatpåverkan vid byggnation.

Bedömning ur social dimension

Svarte mosse ligger i Västra Biskopsgården som består av tre primärområden (Södra och Norra Biskopsgården samt Länsmansgården) med olika karaktär. Området har en majoritet hyresrätter i flerbostadshus och service är lokaliserad främst till de lokala torgen. Den självskattade hälsan är lägst på hela Hisingen och ungefär 40 procent av barnhushållen i Västra Biskopsgården lever i relativ fattigdom. 65 procent av eleverna i årskurs nio går ut med behörighet till yrkesprogram på gymnasiet vilket är mycket lågt i jämförelse med andra områden på Hisingen och med Göteborg som helhet. Även i Östra Biskopsgården sammanfaller flera socioekonomiska riskfaktorer som hög barnfattigdom och låg medelinkomst bland vuxna. Den självskattade hälsan i området är låg och det finns utmaningar kopplat till delaktighet och inflytande.

Skolverket skriver att skolan borde vara en plats där elever med olika bakgrunder och förutsättningar möts, men att segregationen i skolan har ökat. Strategisk placering av skolor har lyfts som avgörande för en blandad elevgrupp (Kommunfullmäktige, Handling nr 187, 2021). En lokalisering vid Svarte mosse riskerar att missgynna blandade elevgrupper vilket kan öka skolsegregationen.

Skolsegregationen riskerar i sin tur att leda till att vissa skolor får stora svårigheter att kompensera för elevers olika behov och förutsättningar. Förvaltningen har flera exempel på skolor med en placering på gränsen mellan områden med olika typer av bostäder där elevsammansättningen är mer blandad.

Forskning har visat att det finns många fördelar med att ha gång- eller cykelavstånd till sin skola. Stora avstånd innebär även en tidskostnad för skolbarn och vårdnadshavare. Förvaltningen ser ett behov av att stärka kollektivtrafiken så att elever, vårdnadshavare och medarbetare kan nyttja densamma.

Förvaltningen bedömer samlokalisering med idrottsarena och stadspark som värdeskapande utifrån att kvaliteter skapas för kärnverksamheterna samt platsen, stadsdelen och samhället i stort. Samnyttjande och samlokalisering kan också bidra till en ökad social hållbarhet och öka den upplevda tryggheten i området.

Kommentar:

I förslag till godkännandehandling bedöms till stor del ha uppdaterats enligt önskemål.

5. Göteborg Energi AB med dotterbolag**Göteborg Energi Nät AB (GENAB)**

Göteborg Energi Nät AB har ett befintligt elnät (ledningar och nätstationer) i området. Detta kommer behöva förnyas i stor utsträckning inom de närmaste åren och därmed troligen före kommande detaljplaner. Det är således av största vikt att det sker en tät dialog mellan ledningsägare och kommande planarbeten för att anpassa ledningslägen med övriga strukturer. I samband med föryngringen dimensioneras det nya elnätet för att kunna försörja den tänkta exploateringsökningen som beskrivs i programarbetet. Kommande detaljplaner kommer dock behöva nya E-områden för tillkommande nätstationer.

Göteborg Energi Fjärrvärme och Fjärrkyla samt Signalkablar, Göteborg Energi Gasnät AB (GEGAB).

Göteborg Energi Fjärrvärme, Fjärrkyla och Gas har inget särskilt att erinra på planprogrammet. Göteborg Energi önskar delta aktivt i allt framtida planarbete i området.

Göteborg Energi GothNet AB.

Vi är intresserade av att delta i kommande detaljprojektering för att tillgodose behovet av fibertjänster inom planen.

Kommentar:

Synpunkterna har noterats.

6. Idrotts- och föreningsnämnden**Beslut**

Idrotts- och föreningsnämnden godkänner förvaltningens förslag till yttrande och översänder det som sitt eget till byggnadsnämnden.

Befintliga anläggningar

Idrotts- och föreningsförvaltningen har flera anläggningar inom programområdet. I Länsmansgården finns Länsmansgårdens motionscentral, fotbollsplaner och naturstigar vid Svarte Mosse. Den nyligen byggda aktivitetsytan innehåller utegym anpassat för vuxna och unga, en hinderbana för vuxna och en för barn. Studsmatta, volträcke, scen, löparbana, streetbasketplan och rygbyplan.

Närmare Friskvåderstorget i anslutning till Sjumilaskolan, finns Sjumilahallen. Den är en viktig samlingsplats och används på kvällar och helger av föreningar för aktiviteter och träningar. I södra delen av mellanområdet finns aktivitetsytor och elvamannaplan vid Blidvådersplan. Förvaltningen välkomnar de insatser som föreslås i programmet för att stärka kollektivtrafik, bryta barriärer samt trygga gång- och cykelstråk. Detta är av stor vikt då barn och unga i Biskopsgården tydligt uttryckt att de avstår från aktiviteter på grund av otrygga vägar.

Beslutade investeringar och behov

Idrotts- och föreningsnämndens beslutade investeringar på Hisingen är en idrottshall inom program Backaplan samt utbyggnad av Lundbybadet och en nyetablering av simhall i Torslanda. Det pågår även en lokaliseringsutredning för en sporthall i Backa.

Utifrån enbart befolkningsprognosen och målet att hålla jämna steg med befolkningstillväxten, ses behov av flera sporthallar. På en hela-staden-nivå ses behov av cirka 20 nya sporthallar inom en 15-års period, (som är den period programmet sträcker sig). För befolkningsprognosen inom stadsområde Hisingen är det dock framför allt områdena Eriksberg/Lindholmen, Kvillebäcken och Björlanda som väntas ha den största befolkningstillväxten under de kommande åren (fram till 2029).

Sker nyetableringar av skolor ökar även behovet av sporthallar. För att nyttja stadens resurser så effektivt som möjligt bör idrottshallarna användas av skolan på dagtid och föreningslivet på kvällstid. Inför beslut om byggnation av idrottshallar görs därför i regel gemensamma behovsanalyser mellan grundskoleförvaltningen och idrotts- och föreningsförvaltningen. Förutsatt att idrottshallen är av fullmåttstorlek och att byggnaden är fristående från skolans lokaler är principen att idrotts- och föreningsnämnden ska ansvara för anläggningen. Anläggningarnas utformning bedöms dock från fall till fall beroende på skolornas och föreningslivets behov, men också utifrån platsens förutsättningar och möjligheter.

Kultur- och idrottsarena samt skoletablering med idrottshall

Idrotts- och föreningsnämnden har inte medel nominerade för innevarande eller kommande planperiod för byggnation av en idrottshall i Biskopsgården och instämmer med programmet att det är flera frågor som behöver utredas grundligt inför en eventuell etablering av en idrottsarena/hall. Framför allt vilken förvaltning som ska äga och driva projektet samt hur en utbyggnad och förvaltning av anläggningen ska finansieras.

Hänsyn behöver också tas till de lokala förutsättningar som finns för föreningslivet. Både när det gäller ledarbrist, men också svårigheterna för föreningarna att få ekonomin att gå runt. Betalkraften hos medlemmarna är ofta är låg, liksom svårigheten att få ihop ideella krafter för att söka bidrag och därmed få hållbar ekonomi.

Socialförvaltning Hisingen beskriver att invånarna i Västra Biskopsgården efterfrågar mer kostnadsfria aktiviteter för barn, unga och äldre, liksom fler mötesplatser för unga. Många, både föreningar och personal på de kommunala mötesplatserna, ser och nämner också den mentala barriären mellan Södra och Norra biskopsgården där barn och unga inte rör sig mellan områdena. Dessa faktorer behöver inkluderas inför valet av typ av anläggning och geografisk placering.

Om det går att planera utifrån de lokala förutsättningarna kan placeringen vid Svarte Mosse ha positiva effekter. De befintliga anläggningarna samt Svarte Mosse som stadspark kan bilda ett aktivitetskluster med skola, idrott och friluftsliv. Detta kräver dock samlade insatser från flera av stadens förvaltningar, civilsamhället och andra aktörer.

Skola och idrottshall skulle kunna tillföra:

- Öka nyttjandegraden av idrotts- och naturområdet dagtid

- Samverkan med grundskoleförvaltningen
- Mötesplats för rörelse för flera olika målgrupper
- Möjlighet för föreningslivet att värva medlemmar genom eftermiddagsverksamhet och prova-på verksamhet
- Möjlighet att nå barn- och unga genom helt spontana eller organiserade spontanaktiviteter

Avslutningsvis ser förvaltningen oroväckande på trenden att idrottsmark föreslås tas i anspråk till förmån för kommunal service i form av skoletableringar i flera av stadens program (exempelvis program Frölunda och nu även i program Biskopsgården). Inspråktagandet av idrotts- och rekreationsmark behöver därför kompenseras med mark eller annan ersättning samt möjliggöra samnyttjan som bidrar positivt till göteborgarnas fritid och möjligheter till en aktiv fritid.

I den nya översiktsplanen (2022) står följande rekommendation gällande markanvändning av idrottsområden *”Inom områdena ska åtgärder som försvårar eller förhindrar verksamheten inom områdena och på anläggningarna undvikas så långt möjligt. Restriktivitet ska iakttas mot ny bebyggelse och nya anläggningar annat än sådana som hör till och förstärker områdenas funktion.*

Områdena är ytkrävande, svåra att lokalisera och det är svårt att hitta ersättningsytor. Om ändrad användning inom området är aktuellt, ska en avvägning göras mellan möjligheten att ha kvar funktionen som idrottsområde eller rekreationsanläggning och intresset av att utnyttja den för andra ändamål”.

Kommentar:

Synpunkterna har noterats. Den idrottsmark som på sikt föreslås tas i anspråk till förmån för kommunal service i form av en förskola används idag för Nya Skolan i Biskopsgården. När en ny grundskola byggs längre norrut, som ska ersätta Nya Skolan, bör frågan om markanvändning för detta område studeras närmare. Det finns alternativa placeringar för val av förskoletomter vilket öppnar upp för att idrottsområdet kan utvidgas.

7. Kulturnämnden

Beslut

I kulturnämnden

Kulturnämnden tillstyrker förslag till program för Biskopsgården, under förutsättning att framförda synpunkter beaktas.

Kulturnämnden översänder förvaltningens tjänsteutlåtande till byggnadsnämnden som eget yttrande.

Kulturförvaltningen bedömer att programmet som helhet är väl underbyggt, omsorgsfullt genomfört och ger bra förutsättningar för Biskopsgårdens utveckling. Utgångspunkten att stärka den sociala hållbarheten i området är mycket eftersträfvansvärd, och programmet bedöms ha goda strategier för att gå i den riktningen.

Kulturplaneringens värden bedöms i stora drag ha fångats, dock saknas konstens möjligheter i hög grad i programmet. Som en generell inriktning förordar kulturförvaltningen också en utveckling som ännu tydligare utgår från kvaliteterna

i det som finns idag, både när det gäller anpassning till terrängen, påverkan på bevarad tillgänglig natur och kulturhistoriska lager samt att relatera till estetiska principer i befintlig arkitektur. Det finns också några områden med bebyggelse i programmet som kulturförvaltningen är kritisk till från arkeologi- och kulturmiljöperspektiv. Föreslagen bebyggelse på Bräckeåsen i Södra Biskopsgården är mycket problematisk, då den står i konflikt med arkeologiska lämningar.

Både när det gäller kreativa verksamheter och kulturella mötesplatser ger programmet dock goda förutsättningar och lyfter den stora betydelsen av den kulturella närvaron i anslutning till offentliga platser och stråk.

Nedan följer en fördjupad bedömning utifrån de fem kulturvärdena.

Identitet

I avsnittet som handlar om omvandling utifrån trädgårdsstadens principer finns många goda principer som skulle tillföra kvaliteter till stadsmiljön, exempelvis ett mer finmaskigt och sammanhängande gatunät, variation av hustyper samt att utveckla grönska och trädgårdar. Den sociala hållbarheten påverkas till det bättre om förutsättningarna för att röra sig till fots och cykel längs sammanhängande stråk förbättras, både inom stadsdelen och till andra delar av Göteborg. Det är betydelsefullt för den upplevda identiteten för stadsdelen, då bättre kopplingar gör att en som invånare kan se sig själv som en del av ett större stadssammanhang. Förändringen av stråken påverkar också hur en möter stadsdelen och minskar upplevelsen av uppdelning, vilket också kan minska möjligheten för stigmatisering.

Dock finns under rubriken ”traditionella stadsrum” meningen ”gestaltning av arkitektur och offentliga rum ska utgå ifrån den traditionella trädgårdsstadens estetiska uttryck”. Kulturförvaltningen ser det som problematiskt att föreskriva att ny arkitektur i området enbart ska utgå ifrån en estetisk princip som inte gäller den befintliga miljön i stadsdelen idag. Det finns många estetiska uttryck i dagens Biskopsgården som är värda att relatera till och samspela med i tillkommande arkitektur. I den tidigare nämnda kulturkonsekvensanalys som ligger som ett underlag till programmet finns exempel på de estetiska värdena i Biskopsgårdens arkitektur idag, med en stor variation från södra Biskopsgårdens välgestaltade folkhemsarkitektur till det djärva och framtidsoptimistiska uttryck som finns i exempelvis vattentorn och kyrka. En fortsatt utveckling i stadsdelen kan ta fasta på den varierade lekfullheten i det estetiska formspråket. Stadsdelen började planeras under en tid när funktionalismens rationella och minimalistiska formspråk ifrågasattes, till fördel för mer varierad och lustfylld gestaltning. Flera av den tidens ledande arkitekter företrädde denna linje, och har visat uttryck för sin syn på arkitektur och estetik i Biskopsgården.

Biskopsgården har tre torg, vilka alla är viktiga för identiteten i stadsdelen. De har olika karaktär – Vårväderstorget är ett tidstypiskt torg som hör ihop med folkhemsbygget i södra Biskopsgården, Friskvæderstorget med den storskaliga bebyggelse som följde därefter, medan Länsmanstorget är vagare i sin utformning och inte lika tydligt identitetsbärande. En av programmets strategier är att stärka torgen och de lokala centrumområdena. Detta görs bland annat genom att öka närbefolkningen vid torgen för att stärka besöksunderlaget, och genom att utvidga centrumområdena till stadsdelens huvudgator. Lokaler i bottenvåningarna längs huvudstråken föreslås för att befolka torgmiljöerna. Programmet understryker

också att handel inte är tillräckligt i dagsläget för att torg ska leva, utan andra typer av upplevelser och funktioner är minst lika viktiga. Här ser kulturförvaltningen en potential för det lokala kultur- och föreningslivet att ta plats om lokalerna planeras med rätt förutsättningar och rimliga hyresnivåer. Torgen har en viktig roll när det gäller den framtida utvecklingen i stadsdelen. De bidrar till den upplevda identiteten, stadsdelens ansikte utåt och förutsättningar för tillit och möten. Grönska, kultur och service kan tillsammans stärka upp en positiv utveckling. Därför ser kulturförvaltningen att fördjupade genomförandestudier kring de tre torgen är välkommet. Kulturförvaltningen bidrar gärna i den processen.

Områdets namn är också en del av identiteten. I programmet kallas området för Biskopsstaden i stället för Biskopsgården. En namnförändring behöver gå igenom i namnberedningen. Ett namnbyte kan också uppfattas som en signal till de som bor och har bott i området att det befintliga inte är värdefullt. Kulturförvaltningen bedömer att en positiv förflyttning av stadsdelens miljö på längre sikt kommer att förändra uppfattningen av namnet Biskopsgården. Ett namnbyte förordas därmed inte.

Kulturmiljö – arkeologi

När det gäller arkeologiska och historiska lämningar finns inget att anmärka på i föreslagen byggnation i Norra Biskopsgården och Länsmansgården. Föreslagen bebyggelse på Bräckeåsen i Södra Biskopsgården är däremot mycket problematisk. Kulturförvaltningen bedömer att det vore ett misstag att frånta Biskopsgården denna unika sten- och bronsåldersmiljö. Den ger stadsdelen ett djupt historiskt fundament. Som beskrivs i programhandlingen så är inte varje enskild fornlämning unik men tillsammans utgör samlingen av fornlämningar ett komplex av framför allt bronsålderslämningar som är mycket sällsynt och värdefullt både ur lokalt och nationellt perspektiv. Kulturförvaltningen bedömer också att motiveringen för att ta fornlämningsmiljön i anspråk, det vill säga att koppla samman Biskopsgården österut genom att bebygga Bräckeåsen längs Sommarvädersgatan, inte är stark nog. Åsen är mycket brant på östsidan och en bebyggelse längs Sommarvädersgatan på västsidan av åsen bedöms inte skapa någon tydlig länk österut.

Programhandlingen uppmärksammar fornlämningsmiljön på flera ställen och uttrycker att fördjupade studier och utredningar måste göras samt att antikvariska aspekter ska vara vägledande i kommande detaljplanearbete, vilket är bra. Kulturförvaltningen föreslår att i stället för att bebygga Bräckeåsen utveckla den till ett besöksobjekt. Genom att glesa ut skogen, varsamt placera stigar, vårda fornlämningarna och uppdatera informationsskyltarna, blir området mer tillgängligt och levande. På detta sätt blir Södra Biskopsgården också en ännu mer attraktiv bostadsmiljö.

Kulturmiljö - bebyggelse

Programmet beskriver generellt ett bra förslag där uppgiften lösts väl. Det ger goda utgångspunkter för en bra utveckling av stadsdelen utifrån ett kulturmiljöperspektiv. Som en generell inriktning för kulturmiljön förordar Kulturförvaltningen dock en utveckling som än tydligare utgår från kvaliteterna i det som finns idag. Detta gäller både förhållningssätt till natur och landskap, offentliga platser samt tillägg i bostadsområdena.

Biskopsgårdens bebyggelse förhåller sig till den naturgivna topografin med genomgående åsar. Byggnadsgrupper av olika typer samlas på höjderna och i dalarna. Bostadsområdena är alla naturnära, med sammanhållna trafikfria grönytor. Mellan husen finns orörd natur med berg i dagen, uppvuxna träd och skogsbackar. Detta är kvaliteter som bör införlivas på ett varsamt sätt i den kommande stadsutvecklingen. Det är också väsentligt att ny bebyggelse följer stadsdelens traditionella terränganpassade byggnadssätt där byggnadernas första våning tar upp huvuddelen av höjdskillnaderna. Byggnader på plansprängda ytor är inte lämpligt, inte heller uppschaktade områden med branta avslut.

När det gäller de offentliga platsernas kulturmiljö, ser förutsättningarna olika ut för de olika torgen. Vårväderstorget i Södra Biskopsgården är stadsdelens centrala entré och har många arkitektoniska kvaliteter. Det relativt småskaliga torget vidgar sig successivt i tre trappningar söderut. Markbeläggningen är ett av torgets signum. I fonden ligger Biskopsgårdens mycket särpräglade stadsdelskyrka, och bortom den det centrala gröna parkrummet i södra Biskopsgården. Här är det viktigt att befintlig karaktär får vara utgångspunkt för den planerade utvecklingen av torget. En utveckling av Friskväderstorget i Norra Biskopsgården enligt programförslaget ser förvaltningen som fullt möjlig om det genomförs med hög ambitionsnivå och satsningar på konstgestaltning för att stärka torgets kvaliteter. Däremot behövs större varsamhet med Väderbodarna, som är ett fint grannskapscentrum som kopplar till omgivande bebyggelse genom ett fotgängarstråk med planterad grönska, äldre lyktstolpar och sittplatser. Baksidan, mot parkeringsplatserna, kan dock med fördel utvecklas. Man kan notera att Väderbodarna idag innehåller lokaler som tillåter variation i stadsdelens näringsutbud. Runt Länsmanstorget i Länsmansgården finns Vårvindens fritidsgård och Länsmansgårdens kyrka, vars kulturmiljö kvaliteter bör vara utgångspunkter i utveckling av torget.

När det gäller tillägg i bostadsområdena, läggs flera bra exempel på kompletteringar på redan i anspråkstagen mark längs Sommarvädersgatans södra del. Längs västra sidan av Sommarvädersgatan krävs dock god anpassning till befintlig bebyggelse och till terräng. Det behövs också en bedömning av programmets samlade påverkan på bevarad tillgänglig natur längs Sommarvädersgatan, så att sparade naturområden som ska fungera som utemiljöer till husen inte behandlas ovarsamt. I området runt kvarteret Mistralen, så är småhus och förskola mellan Erik Väderhatts gata och Värmegatan bra tillägg. Kompletteringarna runt Väderlekstorget kan fungera bra med rätt utformning. Även förslagen i områdets norra ände, söder om Byvädersgatan, fungerar bra. Resten av föreslagna småhus mellan och söder om de bågformade husen riskerar dock att vara ovarsam. Tilläggen gör den ursprungliga gestaltningsidén otydlig och bör helst utgå. Mötet mellan befintligt och nybyggt i de småhusområden som kopplar till Bräcke, Lundby och Tolered's befintliga villaområden måste studeras noga. Befintliga områdets karaktär och kvaliteter bör vara utgångspunkt.

Bebyggelseförslag söder om Rimfrostgatan är i huvudsak bra, men förutsätter att Hökegårdsskolan rivs. Skolans kulturhistoriska kvaliteter beskrivs närmare i skolinventeringen Kunskapsbyggen. Skolan ritades av Nils Einar Eriksson, som bland annat ritat Göteborgs konserthus. I rapporten bedöms den norra och östra längan vara viktigare för skolans miljöskapande funktion i stadsdelen, än den västra längan vilken är mindre känslig för förändring. Kulturförvaltningen

förordar ett bevarande och potentiellt en ny användning av de värdebärande delarna av Hökegårdsskolan.

Kulturella mötesplatser

Som konstateras på flera ställen i programmet är trångboddheten hög i Biskopsgården. Västra Biskopsgården är det mellanområde i Göteborg som har störst andel extrem trångboddhet. Detta förhållande har förstås stor påverkan på behovet av kvalitativa offentliga miljöer, som kan motverka trångboddhetens negativa effekter. Exempelvis behöver barn och unga plats för sina studier, utrymme för rörelse och goda sammanhang att vistas i. Programmet lyfter i och med detta fram att platser och lokaler för kultur och idrott behöver prioriteras i stadsdelen vilket är mycket bra.

I programmet finns en föreslagen placering för en ny kultur- och idrottsarena. Placeringen är norr om de befintliga idrottsanläggningarna vid Svarte Mosse. Bakgrunden till arenan är ett medborgarförslag men genomförandet är inte utrett. Kulturförvaltningen har i tidigare workshops lyft fram att Friskväderstorget är en viktig plats att utveckla kulturlokaler på, då det är en stor grupp trångboddade barn som bor i området nära torget, samt att lokaler efterfrågas av kulturlivet. Detta finns också med i programmet. Sedan november förra året har kulturförvaltningen drivit ett pop-up bibliotek med barninriktning på Friskväderstorget. Det stora intresset bland de boende för verksamheten har bekräftat behovet av både biblioteksverksamhet, medborgarservice och lokal att mötas i.

I programmet föreslås att ett alternativ till en samlad kultur- och idrottsarena vid Svarte Mosse skulle kunna vara en ”utspridd arena” med lokaler över hela stadsdelen men med tyngdpunkt vid centrumområdena, idrottsområdena och grönområdena. Kulturförvaltningen förordar detta alternativ, då det ur ett barnperspektiv är mycket viktigt med närhet till verksamheten, så att det är lätt för barnen att på egen hand ta sig dit. Utifrån detta perspektiv behövs verksamhet vid alla tre torgen.

Befintligt bibliotek vid Vårväderstorget är välbesökt, men en lokal på entréplan, med såväl högre tillgänglighet som bättre exponeringsmöjligheter svarar mot behoven på ett bättre sätt än nuvarande lokal på andra våning. En omlokalisering vid torget definieras därför i den lokalbehovsplan som är under framtagande hos kulturförvaltningen.

Belysta och trygga stråk till verksamheterna behövs kvällstid för att de ska kunna utnyttjas fullt ut.

Kreativa verksamheter

Inom ramen för den kulturkonsekvensanalys som ligger som en bilaga till programmet gjorde kulturförvaltningen intervjuer med konstnärer och kulturutövare i Biskopsgården. De lyfte behovet av flexibla lokaler för möten och kultur, samt vilken roll kulturverksamheter kan spela vid offentliga platser i stadsdelen för att ge liv och innehåll åt platserna. Exempelvis skulle lokaler som står tomma kunna hyras ut till kulturutövare. Då programmet för Biskopsgården har en tidshorisont på 15 år, ser kulturförvaltningen att det här är en fråga som kan utvecklas i relation till stadsutvecklingen. Kulturförvaltningen kommer att genomföra en kartläggning. Var görs kulturen, i bland annat Biskopsgården under 2022 för att fånga befintliga lokaler samt behov av lokaler för kulturutövare. Kartläggningen förväntas bli ett värdefullt underlag in i stadsutvecklingen.

Det finns också inspirerande exempel i Biskopsgården som är värda efterföljare. Ateljélägenheterna på Klarvädersgatan planerades och byggdes under folkhemsperioden för att tillgodose behovet av lokaler hos verksamma konstnärer. Ateljélägenheterna byggdes över hela Göteborg, men det är enbart i Biskopsgården och på Guldheden de fortfarande förmedlas till verksamma konstnärer. De är ett gott exempel på när kulturen spelat roll i stadsutvecklingen och kan ge inspiration för det kommande byggandet.

Konst

I Biskopsgården finns en hel del offentlig konst som allmännyttan tillfört till sina bostadsmiljöer, dock skulle de offentliga platserna kunna utvecklas i än högre grad genom konstgestaltning. I programhandlingen saknas skrivningar om konstens möjligheter i det fortsatta arbetet med att utveckla Biskopsgården. Kulturförvaltningen vill påpeka att genom stadens framtida investeringar aktiveras enprocentregeln, dvs att en procent av budgeten ska gå till konstgestaltning. Strategiskt är det viktigt att redan i programskedet lyfta fram konstens värden i stadsutvecklingen, då den bidrar till att berika invånarnas upplevelse av närmiljön.

Kommentar:

Synpunkterna noteras. Frågor som belyses i yttrandet är viktiga och tas vidare i kommande detaljplanearbeten. I synnerhet behöver påverkan på kultur-, natur- och rekreationsvärden studeras mer utförligt och även möjlighet till eventuella kompensationsåtgärder. Programmet har inte för avsikt till ett namnbyte utan Biskopsstaden ska ses som ett arbetsnamn för att stärka visionen om en mer nära, sammanhållen och robust stadsdel.

8. Lokalförvaltningen

Lokalförvaltningen förvaltar, bygger och anpassar lokaler och boenden för Göteborgs Stads verksamheter. Arbetet sker i nära samarbete med kunder och brukare. Lokalförvaltningen uppmärksammar i sitt remissvar huvudsakligen de delar i föreslaget program som bedöms kunna få konsekvenser för förvaltningens uppdrag och som kan ge ekonomiska effekter för aktuella kundverksamheter.

Förvaltningens bedömning är att antalet nya bostäder som föreslås i programmet behöver vara avstämt mot utbyggnaden av möjliga skolor, förskolor och annan kommunal service.

Förvaltningen bedömer att förslaget till program för Biskopsgården kommer att ge förutsättningar för att stärka området och därmed kunna bli en bra plats för barn att växa upp i. Det är dock viktigt att säkerställa att skolor och förskolorna får tillräcklig egen friyta. Att föreslagna tomter är både byggbara till rimliga kostnader och att friytorna blir tillgängliga. Att samnyttja yta med park eller bostadsgård medför svårigheter för förvaltningens kunder och ökade kostnader för stadens invånare. Staden har svårt att lösa lokaler i bottenvåning av bostadshus som inhyrning. Det finns såväl praktiska som ekonomiska och juridiska svårigheter. Utgångspunkten bör vara att hitta lösningar på egen tomt, att äga och förvalta lokalerna i stadens regi. Därmed inte uteslutet att lokaler kan ingå i kvarter eller bidra till levande bottenvåningar.

Om de nämnder och förvaltningar som bär det samlade ansvaret för byggnation, förvaltning och för driften av verksamheterna görs delaktiga i arbetet med

programmet kan ett mer ändamålsenligt program skapas där genomförbarheten också blir möjlig.

Bedömningen av programförslaget har gjorts utifrån kriterier enligt följande.

- Är det möjligt med en egen fastighet och finns det svårigheter.
- Kan mobilitet, parkering och angöring ordnas bra.
- Kan buller, miljö och klimat hanteras till rimlig kostnad.
- Kan skyfall och dagvatten hanteras till rimlig kostnad.
- Finns möjlighet att tillgänglighet kan ordnas.
- Finns möjlighet till tillräcklig storlek på friytan.
- Finns behov av evakuering och kan etablering lösas.
- Finns förutsättningar för service och skötsel av lokal och uteytor.

Sammantagen bedömning har utförts för varje objekt och redovisas i tre signalfärger där grön färg innebär goda förutsättningar, gul färg innebär att valet av tomt behöver ses över och röd färg innebär att förslaget har otillräckliga förutsättningar. Bedömningen redovisas i en sammanfattande bild nedan men finns i sin helhet i bilagan "Lokalförvaltningens utvärdering av förslaget till program för Biskopsgården".

OBJEKT	BEDÖMNING		
1. NY FÖRSKOLA Hagelvädersgatan med 6 - 8 avdelningar.		■	
2. NY FÖRSKOLA Bergsåsen öster om Yrvädersgatan med 6 - 8 avdelningar.	■		
3. NY FÖRSKOLA Bräckeåsen öster om Sommarvädersgatan med 4 avdelningar.		■	
4. NY FÖRSKOLA Erik Väderhatts Gata / Svarte mosse med 4 avdelningar.			■
5. NY FÖRSKOLA Molnvädersgatan med 4 avdelningar (inom nytt bostadskvarter).		■	
6. NY FÖRSKOLA Väderilsgatan med 4 avdelningar (antingen på bostadsgård söder om eller norr om gatan).			■
7. NY FÖRSKOLA Rimfrostgården med 4 avdelningar (inom större bostadskvarter).	■		
8. NY FÖRSKOLA Rimfrostgatan: 6 avdelningar (kräver att gymnasieskolan flyttar).	■		
9. NY FÖRSKOLA Temperaturgatan 72 med 8 avdelningar (kräver att den tillfälliga grundskolan flyttar till nya lokaler).	■		
10. NY FÖRSKOLA Dagdroppegatan med 6 - 8 avdelningar (kan eventuellt påverkas av kraftledning).			■
11. NY FÖRSKOLA Klaralidsvägen med 6 - 8 avdelningar (placering kan ge påverkan på Svarte mosse).			■
12. UTVECKLING FÖRSKOLA Blåsvädersgatan med tillkommande 2 avdelningar (4 nya minus 2 avdelningar som försvinner vid Mildvädersgatan).		■	
13. UTVECKLING FÖRSKOLA Höstvädersgatan med 0 tillkommande avd. (4 avd. som ersätter 4 befintliga avd. inom nytt bostadskvarter).			■
14. UTVECKLING FÖRSKOLA Solvädersbyn med tillkommande 3 avdelningar.	■		
15. UTVECKLING FÖRSKOLA Temperaturgatan 93 - 95 med tillkommande 3 avdelningar.	■		
16. UTVECKLING FÖRSKOLA Temperaturgatan 70 med tillkommande 2 avdelningar.		■	
17. UTVECKLING FÖRSKOLA Flygvädersgatan med tillkommande 2 avdelningar.	■		
18. FÖR INFORMATION En ny förskola med sex avdelningar byggs även vid Svartedalsskolan strax utanför planområdet.			
19. NYTT BmSS vid Dagdroppegatan med 6-8 lägenheter.	■		
20. NY GRUNDSKOLA Norr om idrottsområdet och nära rekreationsområdet vid Svarte mosse. Ny grundskola, 3 - 4 parallellklasser. En arena alternativ större idrottshall föreslås mellan föreslagen skola och befintliga idrottsytor.	■		

Den samlade bedömningen gör att lokalförvaltningen föreslår att förslag till program för Biskopsgården avslås i dess nuvarande utformning men förslaget har i stora delar kvaliteter som är värda att vidareutveckla. De delar av förslaget som bedömts ej ha tillräckligt bra förutsättningar föreslås omarbetas i ett nytt förslag till program för Biskopsgården.

Lokalförvaltningen samverkar gärna med stadsbyggnadskontoret i att identifiera bättre förutsättningar för att uppfylla målet från fullmäktige om att bygga och förvalta miljösmart, brukarvänlig och ekonomiskt.

Kommentar:

Framtaget förslag till godkännandehandling bedöms till stor del ha uppdaterats enligt önskemål och justeringar är avstämda med representanter från stadsfastighetsförvaltningen.

9. Miljöförvaltningen

Beslut

Miljö- och klimatnämnden skickar över miljöförvaltningens tjänsteutlåtande som eget yttrande till byggnadsnämnden.

Protokollsanteckning

Ledamöterna från V och MP lämnar följande anteckning till protokollet: För att klara stadens mål för hållbara resor är det viktigt att infrastrukturen gynnar klimatsmarta transporter framför privatbilism. Vi anser att det är viktigt att prioritera gröna och sociala ytor framför ex. gatuparkering för bilar.

Den övergripande planen för cykelinfrastruktur behöver också belysas i det fortsatta arbetet. Ökad cykling är positivt ur många aspekter, inte minst för att sänka transportrelaterade utsläpp, luftföroreningar och buller.

Slutligen ser vi att programmet inte nämner något om att skapa nya platser för stadsnära odling. Kollektivodlingar, kolonilotter och liknande koncept gynnar den biologiska mångfalden, bidrar med grönska och skapar sociala värden och gemenskaper.

Luftkvalitet

Miljöförvaltningen bedömer att området har generellt god luftkvalitet och att miljö kvalitetsnormerna klaras, kollektivtrafiken är väl utbyggd och förutsättningarna för förtätning är goda. Trots den övergripande goda luftkvaliteten behöver hänsyn tas till effekter på luftcirkulationen när det förtätas utmed trafikerade vägar. Om luften vid vägarna innesluts blir halterna av luftföroreningar högre. Det kan därför vid en oaktsam planering uppstå risker för att halterna blir oacceptabelt höga på vissa gatuavsnitt.

Miljöförvaltningen bedömer att eftersom luftkvaliteten för området är god, bör ambitionen vara att klara det strängare nationella miljömålet Frisk luft och inte enbart miljö kvalitetsnormerna. Miljömålet har kopplingar till Göteborgs Stads miljö- och klimatprogram eftersom ett av programmets delmål är att luftkvaliteten vid förskolegårdar och bostäder uppfyller det nationella miljömålet för Frisk luft med avseende på kvävedioxid och partiklar (PM10).

Ljudmiljö

En del planerade bostäder kommer att ligga vid större vägar och spårvagnsspår och därmed vara utsatta för buller. För några planerade bostäder kan det bli svårt att få till en ljuddämpad sida och uteplats. Miljöförvaltningen bedömer att bullerutredningar för bullerutsatta bostäder och förskole- och skolgårdar kommer att behöva göras i detaljplaneskedet.

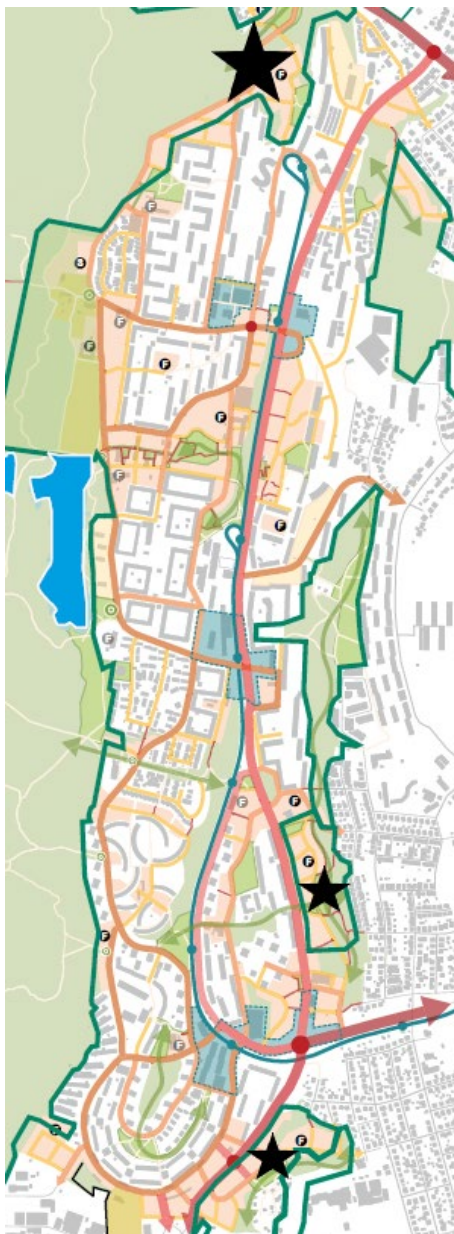
Naturmiljö

Miljöförvaltningens bedömer att tre föreslagna bebyggelseområden ska strykas från programförslaget eftersom föreslagen användning för områdena inte överensstämmer med översiktsplanen. Miljöförvaltningen bedömer att bebyggelse av de tre områdena kommer att påverka natur- och friluftslivet negativt.

Miljöförvaltningen bedömer att:

1. område 1, området i norr som tillhör parken Svarte mosse, inte ska bebyggas. Enligt översiktsplanen är området idag stadsdelspark och förslås utvecklas till stadspark.
2. område 2, området i den östra delen av programmet som är utpekad som värdefullt natur- och friluftsområde i översiktsplanen, inte ska bebyggas. Det har enligt översiktsplanen särskild betydelse för att främja stadens biologiska mångfald, friluftsliv samt förutsättningar för att utveckla ekosystemtjänster.

3. område 3, mark som enligt översiktsplanen benämns som övriga grönområden i sydöstra delen av området, inte ska bebyggas.

Kartan visar programområdet och med gröna linjer som visar översiktsplanens markanvändning för natur- och parkområden. Område 1, 2 och 3 enligt ovan är markerade med stjärnor i kartan. Område 1 är det norra, 2 är det mellersta och 3 är det södra området. För dessa områden överensstämmer inte översiktsplanen och programmet med varandra.

Kartan visar programområdet och med gröna linjer som visar översiktsplanens markanvändning för natur- och parkområden. Område 1, 2 och 3 enligt ovan är markerade med stjärnor i kartan. Område 1 är det norra, 2 är det mellersta och 3 är det södra området. För dessa områden överensstämmer inte översiktsplanen och programmet med varandra.

En naturvärdesinventering har gjorts för stora delar av programmet. Programmet behöver tydliggöra att byggnation inte bör ske på de områden som har naturvärdesklass två. Det finns ett flertal områden i programmet som har en viktig koppling som grön kil. De föreslagna utbyggnadsområdena behöver ses

över och ge plats för ett bevarat grönområde. Det behöver även pekas ut tydligare vilka skogsområden som ska ges spridningsmöjligheter.

Naturvärdesinventeringen behöver kompletteras och omfatta området väster om de större fotbollsplanerna, som i dagsläget inte är med.

Markmiljö

Miljöförvaltningen bedömer att det behöver göras kompletterade markmiljöundersökningar av PFAS. Föroreningar av PFAS kan till exempel påträffas på utpekade platser där räddningstjänsten har använt brandskum innehållande PFAS vid släckningsarbeten.

Dagvatten

Miljöförvaltningen bedömer att det bör utredas om det är möjligt att göra om kombinerade avloppssystem till separerade system. I nuläget har stora delar av området ett kombinerat avloppssystem. Det leder till att det finns risk vid kraftigt regn att ledningarna blir översvämmade och att orenat avloppsvatten släpps till recipient. Det finns även risk för översvämningar eller att reningsverket blir överbelastat. På grund av klimatförändringarna förväntas svåra översvämningar bli vanligare i Sverige. Därför bedömer miljöförvaltningen att det är viktigt att möjligheten med separerade avloppssystem undersöks.

Miljömål

Planprogram har stor betydelse för framtida stadsutveckling. Det är därmed viktigt att intentionerna i Göteborgs Stads miljö- och klimatprogram följs, så att planprogrammet verkligen skapar förutsättningar för att stadens miljö- och klimatmål ska kunna nås.

Programmet innehåller en beskrivning av hur de planerade förändringarna påverkar målen i Göteborgs Stads miljö- och klimatprogram. Miljöförvaltningen instämmer i stadsbyggnadskontorets bedömning att flera mål kan påverkas positivt. Förvaltningen bedömer däremot att programförslaget delvis inte är i linje med miljömålet Göteborg har en hög biologisk mångfald. Indikatorn för naturenmålets (Göteborg har en hög biologisk mångfald) delmål tre är att andelen naturmark inte ska minska i staden. I programmet föreslås bebyggelse på flera större grönytor.

Miljöförvaltningen bedömer att en utbyggnad på det sätt som föreslås i programmet ger goda förutsättningar för att utveckla en hållbar mobilitet i området. Ett ökat antal bostäder och verksamheter medför samtidigt ett ökat transportbehov, vilket bland annat kan leda till mer vägtrafikarbete med utsläpp av växthusgaser, försämrad luftkvalitet samt buller. Miljöförvaltningen anser att det behöver säkerställas att de åtgärder som föreslås i programmet är tillräckliga för att miljö- och klimatprogrammets mål om klimatet (Göteborgs klimatavtryck är nära noll) och människan (Göteborgarna har en hälsosam livsmiljö) ska kunna nås trots att behovet av transporter kommer att öka i området.

Kommentar:

Synpunkterna bedöms till stor del har beaktats i förslaget till granskningshandling. Ytterligare förtydliganden och utredningar bedöms inte vara nödvändiga för detta programarbete än de som har gjorts i granskningshandlingen. Frågor som belyses i yttrandet är viktiga och tas vidare i kommande detaljplanearbeten.

Förslaget överensstämmer i stort med Översiktsplan för Göteborg, antagen av kommunfullmäktige 2022-05-19. Merparten av den föreslagna bebyggelsen ligger inom markanvändningen blandad stadsbebyggelse. I vissa delar föreslår programmet annan användning än översiktsplanen. Bergåsen öster om Sommarvädersgatan är utpekad som värdefull natur- och rekreationsområde där föreslagen markanvändning strider mot översiktsplanen. Sommarvädersgatan pekas även ut i översiktsplanen som ett omvandlingsstråk. I översiktsplanen framgår en inriktning för Biskopsgården som är att dra nytta av utbyggnadspotentialen i Biskopsgården och koppla samman stadsstrukturen till kringliggande områden för att minska upplevda barriärer. För att lyckas uppnå en nära, sammanhållen och robust stad bedömer stadsbyggnadsförvaltningen det dock som nödvändigt att gå in i vissa utpekade grönområden för att överbrygga de fysiska och mentala barriärerna som finns mellan bostadsområdena. Bergåsen öster om Yrvädersgatan är utpekad som övriga grönområden och värdefull natur- och rekreationsområden med ädellövslogen. Programförslaget berör inte området som pekas ut som värdefull natur- och rekreationsområden. I norra delen av Svarte mosse bedöms programförslaget göra ett mindre intrång i ett område som är utpekad som framtida stadspark.

I fortsatt planläggning är det viktigt att studera avvägningen mellan att bebygga grönområden i Biskopsgården ännu närmare. I synnerhet behöver påverkan på kultur-, natur- och rekreationsvärden studeras mer utförligt och även möjlighet till eventuella kompensationsåtgärder. I kommande avvägningar är det också viktigt att ha med sig en bedömning kring de ackumulativa effekterna av att bebygga i värdefulla natur- och rekreationsområden.

10. Nämnden för funktionsstöd

Förvaltningen har den 13 juli 2022 upprättat ett tjänsteutlåtande med en tillhörande bilaga. Förvaltningen föreslår att nämnden tillstyrker Program för Biskopsgården med de synpunkter som framkommer i förvaltningens tjänsteutlåtande, översänder förvaltningens tjänsteutlåtande som eget yttrande till byggnadsnämnden och förklarar paragrafen omedelbart justerad.

Yrkande

Ordförande Åsa Hartzell (M) yrkar bifall till förvaltningens förslag att tillstyrka programmet för Biskopsgården.

Förslag till beslut

Nämnden för funktionsstöd tillstyrker Program för Biskopsgården med de synpunkter som framkommer i förvaltningens tjänsteutlåtande.

Nämnden översänder förvaltningens tjänsteutlåtande som eget yttrande till byggnadsnämnden.

Nämnden för funktionsstöd förklarar paragrafen omedelbart justerad.

Sammanfattning

Förvaltningen har tagit emot en samrådsremiss om Program för Biskopsgården. Förvaltningen anser att programmet bidrar till en positiv stadsutveckling genom att bland annat öka andelen bebyggelse med småhus, bygga bort barriärer och förbättra bostadsnära grönområden.

Biskopsgården ligger i ett område med stora höjdskillnader och kuperad terräng vilket tyvärr påverkar tillgängligheten och framkomligheten för personer med funktions-nedsättningar. Därför anser förvaltningen att målsättningen att personer med funktions-nedsättning kan förflytta sig och använda alla stadens inne och utemiljöer på lika villkor som andra tydligt bör framgå och genomsyra Program för Biskopsgården som innebär omfattande stadsutveckling som spänner över lång tid framåt.

Programmet föreslår en nybyggnation av cirka 4 000 nya bostäder. Förvaltningen anser därför att det också bör framgå av programmet att stadens verksamheter ska tillämpa och ställa krav på universell utformning vid nybyggnation av bostäder.

Förvaltningen anser sammantaget att förslaget till program har tagit hänsyn till många viktiga sociala aspekter för områdets utveckling och att ett genomförande av programmet kan bidra positivt för livsvillkoren för nämndens målgrupper.

Bedömning ur ekonomisk dimension

Ett program är ett planerande dokument som har direkt inverkan på ekonomin eftersom det anger en inriktning för framtida utveckling. Programmet har en utbyggnadstid på längre än 15 år och innehåller nyetableringar av kommunal service så som bostad med särskild service (BmSS). Det är i nuläget inte möjligt att uppskatta de ekonomiska konsekvenserna av programmet för nämnden för funktionsstöd.

Bedömning ur ekologisk dimension

Den ekologiska dimensionen framkommer i programmet främst genom bostadsnära parker, andra grönområden och hållbar mobilitet. Samtliga strategier kan bidra positivt till stadens miljömål om att bevara biologisk mångfald och minska miljöpåverkan från transporter. För förvaltningens målgrupper är det viktigt att grönområden, parker och infrastruktur utformas med hänsyn till funktionshinderperspektivet.

Programmet har goda kopplingar till stadens utbyggnadsstrategi, grönstrategi och uppsatta miljömål. Ytterligare miljökonsekvensbedömningar kommer att genomföras i detaljplanering av ny bebyggelse inom programområdet.

Bedömning ur social dimension

Biskopsgården brukar beskrivas som en av Göteborgs mest utsatta stadsdelar. Programmet omfattar mellanområdena Västra och Östra Biskopsgården. I SOM-institutets mätning från 2021 är Västra Biskopsgården det mellanområde i Göteborg där de svarande i högst utsträckning svarat att påståendet ”Jag känner mig trygg i mitt bostadsområde” är helt felaktigt.¹ Västra Biskopsgården är också det mellanområde i staden som har störst andel (20 procent) extrem trångboddhet.² Bostadsbeståndet i Västra Biskopsgården består av 85 procent hyresrätter, 13 procent bostadsrätter och cirka 2 procent äganderätter.³

Programmet omfattar många olika perspektiv som sammantaget syftar till ökad upplevd trygghet och ökad social hållbarhet. Programarbetet är ett försök att

1 Trygghet i Göteborg 2021 (gu.se), sid 9

2 Jämlikhetsrapporten2017_171219.pdf (goteborg.se), sid 180

3 Program för Biskopsgården (goteborg.se), sid 11

genom stadsplanering bidra till att överbrygga barriärer, både fysiska och mentala, och att bidra till att boendesegregationen bryts. Förvaltningen ser positivt på programmets strategier för att skapa en nära, sammanhållen och robust stad⁴.

Programmet anger med koppling till markanvändning att bostäder för alla grupper (BmSS, studentbostäder, äldreboenden), olika typologier (småhus, radhus, lägenheter) och med olika upplåtelseform (bostadsrätt, hyresrätt, äganderätt) ska bidra till att skapa en socialt hållbar stadsdel. Då en övervägande del av det befintliga bostadsbeståndet består av hyreslägenheter i flerfamiljshus ska programmet skapa möjligheter att bygga fler bostadsrätter och småhus så att en utjämning av boendeformerna sker. En viktig strategi i programmet innebär således att komplettera med nya bebyggelsetypologier och bostadstyper. Förvaltningen instämmer i programmets slutsats att nya och större bostäder behöver bli ekonomiskt överkomliga för att kunna bidra till att lösa de utmaningar som finns i stadsdelen med trångboddhet för barnfamiljer.⁵ Förvaltningens målgrupper, personer med funktionsnedsättningar, är på motsvarande sätt i behov av ekonomiskt överkomliga och tillgänglighetsanpassade bostäder.

Andra strategier i programmet innebär att säkra god samhällsservice och att skapa attraktivare offentliga rum och mötesplatser. Ett ökat underlag till de lokala torgen och utvidgade centrumområden med verksamheter i bottenvåning. Ett finmaskigare gatunät och ombyggda gator som innebär att hastigheter för biltrafiken sänks och att gång- och cykelbanorna förbättras. Den befintliga strukturen av bilfria miljöer inne i flera bostadsområden kommer att finnas kvar. Programmet lyfter också trygghetsaspekten i relation till grönområden så att människor kan och vill använda den gröna närmiljön under större delar av dygnet.

I förslaget till program beskrivs att både en arena samt en grundskola är lämpligt att uppföra strax norr om de befintliga idrottsanläggningarna intill Svarte mosse. En ny arena i kombination med uppgraderingen av Svarte mosse till en stadspark skulle kunna göra platsen till en målpunkt som besöks av boende både inom och utanför stadsdelen för fritidsaktiviteter och rekreation.

Förvaltningen ser positivt på föreslagen stadsutveckling och betonar i sammanhanget betydelsen av att staden har höga ambitioner och fokus på tillgänglighetsfrågorna bland annat genom att tillämpa de strategier om universell utformning för bostäder och inne- och utemiljöer som är antagna i Göteborgs Stads Program för full delaktighet för personer med funktionsnedsättning 2021-2026.

Förvaltningen anser att Program för Biskopsgården som helhet är välarbetat och har tagit hänsyn till många viktiga sociala aspekter för områdets utveckling. Ett genomförande av programmet kan bidra positivt för livsvillkoren för nämndens målgrupper.

Samverkan

Information lämnas i förvaltningsövergripande samverkansgrupp (FSG) den 14 september 2022.

4 Ibidem, sida 23

5 Ibidem, sida 43

Kommentar:

Synpunkterna har noterats. Frågor som belyses i yttrandet är viktiga och tas vidare i kommande detaljplanarbeten.

11. Park- och naturförvaltningen**Beslut**

Park- och naturnämnden avstyrker byggnadsnämndens förslag med avseende på programförslaget avvikelser gentemot översiktsplanen gällande gränsen mellan natur och bebyggelse, framför allt i norra delen av Svarte Mosse och på Bräckeåsen.

Park- och naturnämnden översänder avseende övriga delar av programförslaget förvaltningens tjänsteutlåtande som eget yttrande till byggnadsnämnden.

Inledning – helhetsbedömning

Park- och naturförvaltningen avstyrker delvis programförslaget med avseende på avvikelser gentemot översiktsplanen gällande gränsen mellan natur och bebyggelse, framför allt i norra delen av Svarte Mosse och på Bräckeåsen. Avvikelserna består i att det föreslås exploatering som strider mot översiktsplanen, först och främst i norra delen av Svarte Mosse samt på Bräckeåsen.

Programförslaget kan få en negativ påverkan på aspekter som är av stor betydelse för ekologiska och sociala värden. Det gäller i huvudsak dels den norra delen av Svarte Mosse där exploateringen i kopplingen mot Hisingsparken föreslås angöras via en bilväg på befintlig gång och cykelbana. Det gäller dels Bräckeåsen som exploateras i allt för hög grad. Bräckeåsen är viktig att värna med hänsyn till natur- och kulturvärden och viktig att bevara som en grön struktur som bidrar med viktiga ekosystemtjänster i den växande staden.

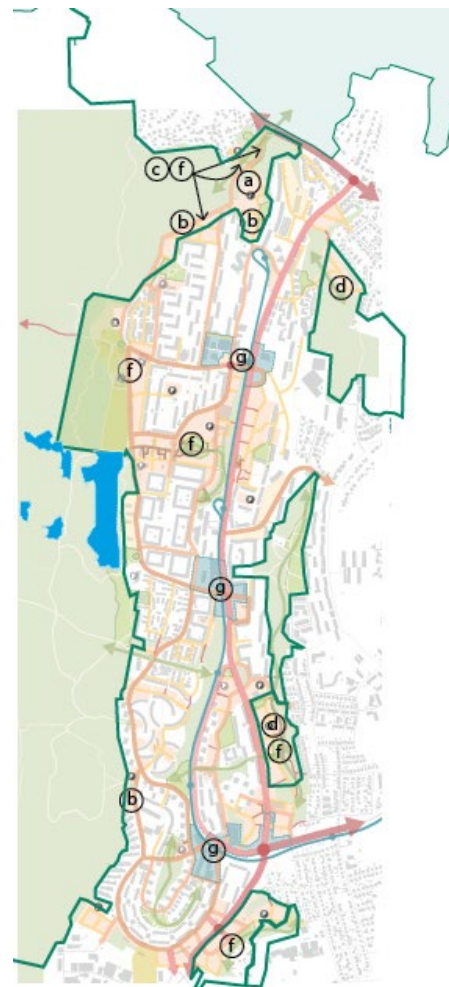
Programförslaget behöver ta tydligare ställning till hur Svarte Mosse och Bräckeåsen ska värnas och samtidigt integreras med bostadsområdena, samt hur viktiga natur- och kulturvärden ska bevaras. Det behöver förtydligas hur programmet bidrar till målen om biologisk mångfald och naturvärden i Göteborgs miljö- och klimatprogram. Det behöver också förtydligas hur programmet bidrar till målen i Göteborgs grönsplan. Även trafikförslaget behöver studeras vidare för att säkerställa att det bidrar till att uppnå ställda mål i såväl översiktsplanen som miljö- och klimatprogrammet.

Utvecklingen av Svarte Mosse till stadspark, en ökning av antalet bostadsnära parker och en satsning på multifunktionella torg är positivt och kan ha stort värde för den sociala hållbarheten. Programförslaget innebär en betydande förbättring vad gäller tillgänglighet till parker och lekplatser, i enlighet med riktvärden i Göteborgs grönsplan och översiktsplan.

Viktigaste synpunkterna på planförslaget utifrån park- och naturnämndens styrdokument

Synpunkterna är sorterade utifrån beteckningarna a-i. En del av beteckningarna har en eller flera avgränsade geografiska kopplingar och då syns de som en bokstav på den karta som syns på nästa sida. Mer generella synpunkter gäller för hela programområdet och syns därför inte med en beteckning på kartan.

- a) Programförslaget behöver stödja kopplingen mellan Svarte Mosse och Hisingsparken i stället för att som nu motverka den. Kopplingen mellan Svarte Mosse och Hisingsparken i norr måste värnas och stärkas. Översiktsplanen är tydlig och understryker vikten av att värna och stärka denna koppling.
- b) Programförslaget behöver visa en byggnads-struktur som öppnar upp och inkluderar Svarte Mosse i bostadsområdena. Detta är nödvändigt för att nyttja Svarte Mosses fulla potential. Det bör också stämma väl överens med idén om trädgårdsstad. Längs med stora delar av Svarte Mosse visar programmet på principskisser där bebyggelsen skapar barriärer mot Svarte Mosse. Den visuella kontakten med Svarte Mosse försämras därmed kraftigt för de boende. Det försämrar även orienterbarheten och möjligheten att enkelt hitta till Svarte Mosse, vilket redan idag är en utmaning.
- c) Programförslaget behöver justeras för att undvika biltrafik i Svarte Mosse. All utveckling i Svarte Mosse bör värna och stödja rekreativa och ekologiska värden. Gator för biltrafik i anslutning till Svarte Mosse behöver minimeras. En gata för biltrafiken genom Svarte Mosse i östvästlig riktning är helt oacceptabelt. Det skulle få stora negativa effekter för områdets värden och kvaliteter. Nya bostäder i norr kan angöras genom att utveckla befintliga gator. Biltrafik på gång- och cykelväg i områdets norra del skulle kraftigt försämrade de rekreativa kvaliteter som finns i och i anslutning till Svarte Mosse.
- d) Programförslaget behöver beskriva hur Bräckeåsens värden ska bevaras och se till att en större del av åsen bevaras som natur eller utvecklas till park. De delar som i programförslaget föreslås som park är till stor del mycket branta. Större delen av Bräckeåsen föreslås i programförslaget exploateras. Samtidigt tillåter översiktsplanen ingen bebyggelse i området annat än förskola/skola, och detta endast ”i undantagsfall”. Samma sak gäller för utbyggnadsförslaget i Svartedalsskogen. Bräckeåsen pekas i översiktsplanen ut som ett värdefullt natur- och friluftsområde med kulturhistoriska värden (arkeologi). Detta kräver ett stort sammanhängande område. Det är viktigt att det finns gröna kopplingar ner mot Sommarvädersgatan då det förbättrar tillgängligheten till området och bidrar med grönska till stadsbilden längs gatan, vilket också borde stämma väl överens med trädgårdsstadsidén.
- e) Förslaget innebär ett kraftigt utbyggt gatunät i syfte att ge en mer sammanhållen stadsdel och därmed öka tryggheten. Programförslaget förklarar inte på vilket sätt mer biltrafik ökar tryggheten. I stället är det bilfria områden som återkommer som en positiv aspekt i medborgarundersökningar.

Programförslaget under park- och naturlager från den nya översiktsplanen.

- f) Det behöver ses över om principerna för gatunätet och de föreslagna gatorna i programförslaget är nödvändiga och ändamålsenliga för att uppnå programmets syften. Några av de föreslagna gatorna leder till få bostäder eller andra byggnader, och tycks vara praktiskt svåra att förverkliga på grund av kraftiga lutningar. Att bygga gator är kostsamt, det gynnar inte ekologiska värden eller ekosystemtjänster och ianspråkar stora resurser vilket kan påverka möjligheten att genomföra andra satsningar för att utveckla stadsmiljön.
- g) I programförslaget behöver det förtydligas hur torgen ska utvecklas. Utvecklingen av torgen är ett av de viktigaste förslagen i planprogrammet och detta bör prioriteras i det fortsatta arbetet. Det är samtidigt viktigt att ha en realistisk syn på hur stort underlag för verksamheter och handel det kommer finnas på torgen och längs gatorna, som till exempel Sommarvädersgatan. I detta skede är det oklart om förutsättningarna blir tillräckliga, eller om det krävs en prioritering.
- h) I programförslaget behöver resonemangen om att stärka biologisk mångfald och naturvärden och ekosystemtjänster utvecklas. Grönstrukturen behöver också förtydligas på karta.
- i) I programförslaget behöver det förtydligas hur genomförande av planprogrammet kan bidra till att finansiera utvecklingen av Svarte Mosse till stadspark.

Synpunkter på planförslaget utifrån aspekten genomförbarhet/byggbarhet

- Programförslaget behöver bearbetas med avseende på genomförbarhet kopplat till topografi/terräng. Det gäller parkytor, bostäder, offentlig service och gator. På grund av topografin behöver även påverkan på mark i anslutning till vissa områden där exploatering föreslås beskrivas eller

Bilden till vänster visar nya bostadsnära parker (gröna cirklar) i programförslaget placerade på karta som visar den bristande tillgången idag. Bilden till höger visar nya områdeslekplatser (små svartaprickar) i programförslaget, placerade på karta som visar den bristande tillgången idag. Bristen skulle försvinna på många platser om förslagen genomförs.

Orange och rött = olika grader av brist idag. Observera att effekten av förslagen alltså inte syns på kartorna. Ny föreslagen bebyggelse är inte heller med i kartorna.

studeras. Programförslaget ska ange övergripande inriktning och principer, samtidigt behöver de förslag som illustreras vara realistiska utifrån de förutsättningar som är kända.

- Föreslagen utbyggnadsordning behöver ses över så den stämmer överens med den utveckling som redan pågår och beskrivas utifrån de behov som finns. Prioritet 1 bör vara Norra Biskopsgården.

- Satsning på torgen och utveckling av parker bör ske i ett tidigt skede, då detta skapar tydliga förbättringar för de som redan bor i området, och gör området attraktivt för nya invånare.

Kommentar:

Synpunkterna bedöms till stor del har beaktats i förslaget till granskningshandling tillsammans med representanter från park- och naturförvaltningen (under 2023 exploateringsförvaltningen). Ytterligare förtydliganden och utredningar bedöms inte vara nödvändiga för detta programarbete än de som har gjorts i granskningshandlingen. Frågor som belyses i yttrandet är viktiga och tas vidare i kommande detaljplanearbeten.

Förslaget överensstämmer i stort med Översiktsplan för Göteborg, antagen av kommunfullmäktige 2022-05-19. Merparten av den föreslagna bebyggelsen ligger inom markanvändningen blandad stadsbebyggelse. I vissa delar föreslår programmet annan användning än översiktsplanen. Bergåsen öster om Sommarvädersgatan är utpekad som värdefull natur- och rekreationsområde där föreslagen markanvändning strider mot översiktsplanen. Sommarvädersgatan pekas även ut i översiktsplanen som ett omvandlingsstråk. I översiktsplanen framgår en inriktning för Biskopsgården som är att dra nytta av utbyggnadspotentialen i Biskopsgården och koppla samman stadsstrukturen till kringliggande områden för att minska upplevda barriärer. För att lyckas uppnå en nära, sammanhållen och robust stad bedömer stadsbyggnadsförvaltningen det dock som nödvändigt att gå in i vissa utpekade grönområden för att överbrygga de fysiska och mentala barriärerna som finns mellan bostadsområdena. Bergåsen öster om Yrvädersgatan är utpekad som övriga grönområden och värdefull natur- och rekreationsområden med ädellövskogen. Programförslaget berör inte området som pekas ut som värdefull natur- och rekreationsområden. I norra delen av Svarte mosse bedöms programförslaget göra ett mindre intrång i ett område som är utpekad som framtida stadspark.

I fortsatt planläggning är det viktigt att studera avvägningen mellan att bebygga grönområden i Biskopsgården ännu närmare. I synnerhet behöver påverkan på kultur-, natur- och rekreationsvärden studeras mer utförligt och även möjlighet till eventuella kompensationsåtgärder. I kommande avvägningar är det också viktigt att ha med sig en bedömning kring de ackumulativa effekterna av att bebygga i värdefulla natur- och rekreationsområden.

12. Räddningstjänsten Storgöteborg

Granskade frågeställningar i ärendet

I detta tidiga skede (Program) tittar RSG mer övergripande på området i stort ifall något viktigt kan behöva flaggas upp av betydelse för kommande detaljplan/detaljplaner för området.

Nedanstående punkter har övergripande granskats:

- Riskhänsyn
- Framkomlighet
- Brandvattenförsörjning

Överväganden

Riskhänsyn

Programområdets placering påverkas inte av några utpekade transportleder för farligt gods i enlighet med Länsstyrelsens riskpolicy och bilaga till Göteborgs översiktsplan - Vägledning för hantering av risker vid anläggningar och transporterleder med farligt gods. I anslutning till den södra änden av programområdet finns dock ett industriområde och söder om Hisingsleden ligger St1 Refinery AB som är en farlig verksamhet. Dessa skulle potentiellt kunna påverka utformning av byggnader i den södra delen av området. Vid eventuell detaljplanering i den delen av programområdet bör närliggande industrier och farlig verksamhet bjudas in i samrådskretsen så att de kan bevaka sina intressen och risker. RSG ser inga frågor med avseende på risk som behöver utredas för programområdet i sin helhet.

Framkomlighet

I programförslaget anges att hastigheterna ska sänkas och större utrymme till andra trafikslag ska ges. Framkomlighet för utryckningsfordon bör beaktas i fortsatt utredning av denna omvandling. Programområdet täcks idag primärt av räddningsstyrkor från Lundby brandstation.

Brandvattenförsörjning

Programområdet har idag ett relativt väl utbyggt nät med brandposter i gata. För kommande utveckling bör dialog ske med Kretslopp och vatten så att brandpostnätet kan kompletteras i erforderlig omfattning.

Bedömning

RSG har inget att erinra programförslaget.

Kommentar:

Synpunkterna är noterade.

13. Västtrafik

Västtrafik har initialt deltagit i processen för framtagandet av programmet och har getts möjlighet till inspel i tidigt skede vilket anses som mycket positivt.

Västtrafik och trafikkontoret har haft dialog om den föreslagna västliga förbindelsen för kollektivtrafik. Västtrafik ser också värdet av en mer nära kollektivtrafik som hade ökat tillgängligheten och även tryggheten. Vi noterar även att stor del av ny bebyggelse kommer att koncentreras till västliga delarna. Dock kommer huvudstråket för den allmänna kollektivtrafiken vara längs stråket kring Sommarvädersgatan. Ska kollektivtrafik etableras på den västliga förbindelsen behöver konsekvensbeskrivningen fördjupas och ta med fler aspekter så som trafikekonomi, resandepotential och fördjupningar kring framkomlighet för kollektivtrafiken. Västtrafik ser fram emot att delta i fortsatta utredningar om den västliga förbindelsen.

I en sådan fördjupning kan även den befintliga vändningen av busstrafiken vid Svarte Mosse studeras, kanske kan en annan körväg lokalt möjliggöra ett större upptagningsområde även med befintlig busstrafik.

Programmet är övergripande i beskrivningar av utvecklade funktioner för kollektivtrafiken. Det är därför svårt att bedöma om utformningen i ett slutskede

blir attraktiv för våra befintliga och tillkommande resenärer därför vill vi lyfta in en del synpunkter till arbetet med kommande detaljplaner:

1. Vårväderstorget är en utpekad bytespunkt i Målbild Koll2035 som även omnämns i programmet. Platsen behöver ha kollektivtrafikens ytanspråk som förutsättning vid en utveckling. Exempelvis är Vårväderstorget ändhållplats för citybuss som kräver vändmöjlighet och regleryta. Platsen bör utredas gemensamt.

Kommentar:

Synpunkterna är noterade. Ytterligare dialog mellan staden och Västtrafik kommer behövas i framtagandet av kommande detaljplaner.

14. Socialförvaltningen Hisingen

Sammanfattning

Byggnadsnämnden har beslutat om samråd för program för Biskopsgården. Byggnadsnämnden gav 2017 i uppdrag till Stadsbyggnadskontoret att ta fram ett program för Biskopsgården. Ärendet togs upp för samrådsbeslut i slutet av 2020 varpå ärendet återremitterades med ytterligare uppdrag om att utgå ifrån förslag till Göteborgs utvidgade innerstad baserat på en historisk stadsplaneanalys. En ny programhandling har nu tagits fram som ligger i linje med ovan nämnda handling. Programarbetet har genomförts i bred samverkan med den kompetens som finns i staden inte minst från arbetet med Göteborgs utvidgade innerstad. Socialförvaltningen Hisingen har under 2021 deltagit i ett flertal arbetsmöten i syfte att beskriva områdets behov och utmaningar utifrån ett socialt perspektiv. Förvaltningen har även fått möjlighet att lämna synpunkter på utkastet till föreliggande program.

Programmet föreslår cirka 3800 - 4350 bostäder inom Biskopsgården, varav cirka 1100 småhus. Programförslaget föreslår även ett tiotal bostadsnära parker, gröna kopplingar och en ny stadspark. Vad gäller kommunal service föreslås cirka 70–78 avdelningar förskolor, en ny grundskola och en ny arena för idrott och kultur.

Förvaltningen menar att planförslaget är välarbetat och har tagit hänsyn till flera viktiga sociala aspekter för områdets utveckling. Förslagen bedöms sammantaget ge förutsättningar för att stärka Västra Biskopsgården som ett område att bo, leva och verka i men också som besöksmål med uppgraderingen av Svarte mosse till en stadspark. Förslagen kan bidra till att i högre grad tillgängliggöra området och förse det med en större variation av bostäder, utökad kommunal service och nya mötesplatser, som området är i behov av. Förvaltningen har inga allvarliga invändningar mot programmet men vill understryka vikten av att staden i den fortsatta markanvisnings- och byggprocessen ställer krav på att nya bostäder och lokaler blir ekonomiskt överkomliga för boende och verksamma i området. Programförslaget innebär en genomgripande omdaning av den fysiska strukturen och behöver genomföras med omsorg, respekt och med ambitioner om att människor skall kunna bo kvar och verka allteftersom områdets attraktivitet höjs. Detta för att motverka undanträngningseffekter s.k. gentrifiering, som kan uppstå då områden rustas upp och genomgår en social uppgradering. Särskild uppmärksamhet behöver i det fortsatta arbetet riktas mot trygghetsfrågorna och hur offentliga platser kan tillskapas eller utvecklas för så många olika målgrupper som möjligt skall känna sig trygga. För att bygga samman området bättre, minska bostadssegregationen och skapa starka och trygga stråk minskar mängden grönyta i antal och storlek jämfört med idag. Förvaltningen vill framhålla att tillgången till

bostadsnära park behöver säkerställas i det fortsatta arbetet och att samnyttjan av gröna ytor därför kan behöva ske.

Bedömning ur ekonomisk dimension

Programmet bedöms i tidigt skede kunna genomföras med ekonomi i balans men hela programområdet har inte kunnat bedömas ekonomiskt. Fastighetskontoret har gjort en preliminär bedömning utifrån tre områden i södra Biskopsgården där stadens kostnader för de tre valda områdena i söder hamnar i spannet 185 till 300 miljoner kronor. I de fall kostnader för ledningsflyttar eller flytt av gata förekommer i respektive område har dessa tagits med. Enligt inventeringen av förorenade områden är dessa områden inte förorenade. Kostnader för sanering finns således inte med i kostnadsbedömningen. Vad gäller behovet av skyfallsanläggningar är detta ännu inte utrett. Del av kostnaden för sådana i denna del av södra Biskopsgården skulle kunna komma att belasta dessa delområden. Intäkterna för de tre valda områdena ligger i intervallet 300 till 500 miljoner kronor.

Bedömning ur ekologisk dimension

Programmet och dess innehåll bedöms inte medföra betydande miljöpåverkan och en miljökonsekvensbeskrivning har därför inte tagits fram. Bedömningen är avstämd med Länsstyrelsen. Vid efterföljande detaljplanering behöver nya bedömningar göras för varje enskild detaljplan. En övergripande analys av hur programmet påverkar de miljömål som Göteborgs stad har fastställt i miljö- och klimatprogram 2021 - 2030 har gjorts. Plats- och projektspecifika bedömningar behöver genomföras i kommande detaljplaner.

Programmet bedöms bidra positivt till att uppfylla samtliga delmål inom det övergripande miljömålet att Göteborg har en hög biologisk mångfald. Genom att värna om större grönområden och klassa upp Svarte mosse till stadspark värnar programmet om den befintliga biologiska mångfalden nu, samtidigt som gröna miljöer skyddas över tid. Planförslaget innebär dock att vissa grönområden tas i anspråk för bebyggelse vilket aldrig är positivt för naturen då den åtgärden är irreversibel.

Genom att öka tillgängligheten mellan stadsdelar och till kollektivtrafikstråk bidrar programmet till en positiv utveckling vad gäller minskad klimatpåverkan från resor och transporter. Ny bebyggelse inom programområdet kommer att byggas enligt de nya reglerna kring energiförbrukning.

Programmet främjar utbyggnad av kollektivtrafiken och hållbart resande, vilket även minskar buller. Bevarande av grönstrukturer och tillskapande av parker främjar allmänt ekosystemtjänster. Även om grönytor säkras och vissa grönområde utvecklas till parkområden innebär förslaget att mängden gröna ytor minskar i antal och storlek jämfört idag.

Bedömning ur social dimension

Stadsbyggnadskontoret har genomfört barn- och sociala konsekvensanalyser av programmet som förvaltningen i huvudsak delar med tillägg till de överväganden som förvaltningen redovisar i föreliggande tjänsteutlåtande. De förslag som föreslås i planprogrammet tar avstamp i Översiktsplanens tre nedanstående mål:

Nära stad

Programmet föreslår ett ökat underlag till de lokala torgen, utvidgade centrumområden med verksamheter i bottenvåning, en ökad blandning av boendeformer och attraktivare gång- och cykelvägar.

Sammanhållen stad

Programmet föreslår här en större blandning av upplåtelseformer, med en tydlig inriktning på en och tvåbostadshus med äganderätt. Vidare föreslås att flera av de stora gatorna byggs om för att inrymma fler funktioner än som finns idag vilket kommer att stärka det offentliga rummet samt hjälpa till att befolka gaturummet. Ett finmaskigare gatunät föreslås även i programmet. Ett finmaskigt gatunät som samtidigt har en tydlig gatuhierarki kommer att leda till bättre överblickbarhet och orienterbarhet samt attraktivare gaturum.

Robust stad

Programmet föreslår förtätning av staden på strategiska platser där närhet till kollektivtrafik är en viktig utgångspunkt. Vidare föreslår programmet att gröna ytor sparas för att hantera det ökade behovet av friytor. Flera grönområden föreslås också utvecklas till bostadsnära parker. En viktig förutsättning i programarbetet har även varit den kommunala servicen med extra fokus på förskolor. För bostäderna i programhandlingen finns det täckning i förskole- och skolplatser. Det är en förutsättning att de ytor som finns för förskola och skola byggs ut i takt med bostäderna för att tillgodose befintligt och tillkommande behov. En viktig förutsättning vid utbyggnaden av kommunal service är att bygga i lägen/platser som även är trygga efter stängning. Det innebär till exempel att programförslaget konsekvent har blandat både befintlig och ny bostadsbebyggelse i samma kvarter eller i direkt närhet till de föreslagna skolområdena. I det robusta ligger också möjligheten att samutnyttja olika funktioner. Lokaler för idrott- och kultur kan till exempel utnyttjas av skolorna på dagtid och föreningslivet på kvällstid. Ett större samutnyttjande kring parkering är också viktigt för att nå målet om en robust stad utifrån hushållning av stadens mark.

Barnkonsekvenser

Förslaget innebär förbättrade möjligheter för barn att växa upp inom området genom följande åtgärder:

- Den trångboddhet som råder i Biskopsgården är en utmaning för barn och unga vuxna. Förslaget innebär en utökning av bostadsbeståndet med varierade upplåtelseformer och ger en möjlighet att minska trångboddheten. Det krävs dock ekonomiskt överkomliga större bostäder för att förbättra situationen vilket är en mycket stor utmaning för boende i området med låga inkomster.
- Förslaget bevarar befintliga och utvecklar nya lokaler för idrott- och kulturlivet som är särskilt viktiga för områden med hög trångboddhet.
- Förslaget fredar rekreatiomsområden och ytor för lek och idrott. Förslaget möjliggör även nya områden för lek i grönområden som föreslås omvandlas till bostadsnära parker.
- De storskaliga miljöer som Biskopsgården i stor del består av är ett exempel på miljöer som kan vara svåra att orientera sig i. Tillägget av andra typer av bostäder och boendeformer som föreslås leder till en bebyggelsevariation i höjd och skala (en mer småskalig struktur) som

tydligare definierar stråk och gatumiljön vilket underlättar för identifikation och orientering i närområdet.

- Inventeringen i SKA och BKA visade en brist på utbildningslokaler för barn och ungdomar i Biskopsgården. Det ökande bostadsbeståndet ökar även kraven på kommunal service. I förslaget finns tillräckligt med förskolor för att täcka upp det tillkommande behovet men även delar av det tidigare underskottet. Den utbyggda kommunala servicen stärker även möjligheter för barn att själva ta sig till och från sin skola när området förtäts med fler skolor.
- Den trafikstruktur som finns i dag skapar barriärer med trafik i höga hastigheter som kan innebära allvarliga olycksrisker. De föreslagna ombyggda gatorna innebär att hastigheter för biltrafiken sänks och att gång- och cykelbanorna förbättras. Strukturen av bilfria miljöer inne i flera bostadsområden kommer att finnas kvar.
- Den föreslagna förändringen med en ökad finmaskighet hjälper till att skapa kopplingar mellan områden som tidigare inte finns. Detta leder till att möjligheterna för barn att umgås med barn från andra områden ökar. Programmet handlar till mycket stor del om att bygga samman bostadsområden genom att addera nya mötesplatser och bostadsområdet samtidigt som både fysiska och mentala barriärer byggs bort.

Kommentar:

Synpunkterna är noterade och bedöms inte föranleda till några justeringar i programförslaget. Stadsbyggnadsförvaltningen ser vikten av att kommande detaljplaner behöver tas fram i dialog med socialförvaltningen Hisingen.

15. Trafiknämnden

Beslut

Trafiknämnden överlämnar trafikkontorets tjänsteutlåtande till byggnadsnämnden som trafiknämndens eget yttrande.

Handling

Trafikkontorets tjänsteutlåtande från 2022-06-28

Yrkanden

Ordförande Toni Orsulic (M) och Ronny Svensson (S) och Karin Karlsson (V) och Karin Pleijel (MP) yrkar bifall på trafikkontorets förslag.

Förslag till beslut

I trafiknämnden

Trafiknämnden överlämnar trafikkontorets tjänsteutlåtande till byggnadsnämnden som trafiknämndens eget yttrande.

Sammanfattning

Byggnadsnämnden har skickat planprogram för Biskopsgården till trafiknämnden för samråd. Programmet syftar till att identifiera viktiga förutsättningar, strategier och åtgärder för hur Biskopsgården ska utvecklas till en nära sammanhållen och robust stadsdel. Programmet medger cirka 4350 tillkommande bostäder, varav cirka 1100 småhus. Exploatering föreslås till stora delar på överdimensionerade

gaturum och befintliga markparkeringar, men även i grönområden. Programmet bedöms ha en genomförandetid om cirka 15 år.

Det är i samrådsskedet oklart över i vilken omfattning det finns förväntan på finansiering av åtgärder genom trafiknämndens investeringsplan.

Trafikkontoret tillstyrker i huvudsak den stadsutveckling som programmet föreslår, men redovisar också förslag som trafikkontoret avstryker samt anser behövs utredas ytterligare. Trafikkontoret finner programområdet geografiskt omfattande, och hade gärna sett en inriktning med fler arbetsplatser inom programmet. Trafikkontoret anser exempelvis att stadsutveckling utmed Yrvädersgatan bör vara en senare etapp och samordnas med trafikkontorets citybussprojekt där.

I det fortsatta arbetet efter samråd behöver programmet arbetas vidare avseende gatusektioner, lutningar, kostnader med mera.

Bedömning ur ekonomisk dimension

De ekonomiska förutsättningarna är inte helt klarlagda i aktuell samrådshandling. Fastighetskontorets har bedömt exploateringsekonomin för tre av totalt tjugo delområden i programmet, vilka visar på en exploateringsekonomi i balans. För övriga sjutton delområden saknas för närvarande kostnads- och intäktsbedömningar.

Då kostnadsbedömningarna inte är klara inför samråd har det ännu inte gjorts någon bedömning i programarbetet kring vilken omfattning åtgärder förväntas finansieras genom trafiknämndens investeringsplan. Exploateringsinvesteringar och trafiknämndsinvesteringar kommer att behöva samordnas. Åtgärder som inte kan finansieras genom exploateringsekonomin behöver nomineras in i trafiknämndens investeringsplan där de provas mot andra angelägna åtgärder i staden.

Exempel på åtgärd som trafikkontoret bedömer kan vara rimlig att pröva i trafiknämndens investeringsplan kan vara nytt gång- och cykelstråk mellan Länsmansgården och John Bunyans väg i Sörred.

Programmet innebär en ökad mängd infrastruktur och trafiknämndens driftkostnader bedöms öka med ett genomförande av programmet.

Reinvesteringar i vissa gator som finansieras genom exploateringsprojekten innebär att trafikkontorets driftkostnader kan minska på dessa gator, i alla fall i närtid.

Utveckling av Biskopsgården i enlighet med programmet är en av flera åtgärder för att Biskopsgården inte längre ska vara ett av polisen definierat utsatt område. Programmet medger ytterligare drygt 4000 bostäder, vilket innebär ökat kundunderlag för lokala näringsidkare.

Framgent bedöms boendeparkering bli dyrare än idag för den enskilde invånaren. Detta då boendeparkering framgent till större del planeras att anläggas i parkeringshus jämfört med i dag som till största del är på markparkering.

Den volym bostadsbebyggelse som programmet föreslår är en viktig del av stadens motprestation vad gäller bostadsbyggande i Sverigeförhandlingen.

Bedömning ur ekologisk dimension

En bedömning inom programarbetet är gjord på hur programmet förhåller sig till Göteborgs Stads miljö- och klimatprogram 2021–2030 och programmet bidrar positivt till alla delmål under miljömålet Göteborg har en hög biologisk mångfald. Detta trots att flera grönområden såsom Bräckeåsen föreslås exploateras. I programarbetet görs även bedömningen att programmet bidrar positivt till målet att Göteborg ska ha ett klimatavtryck som är nära noll. Beträffande Göteborgarna har en hälsosam livsmiljö, så görs bedömningen att programmet har både positiva och negativa effekter, där den minskande volymen grönytor är en negativ effekt.

Programförslaget innebär bättre möjligheter att gå, cykla och åka kollektivt, vilket stärker attraktiviteten för dessa färdmedel.

Programmet föreslår ny bebyggelse utmed trafikerade stråk som Yrvädersgatan och Sommarvädersgatan. Detta ger en risk för höga bullernivåer för tillkommande bebyggelse, men risken bedöms som hanterbar. Gällande miljö kvalitetsnormer för kvävedioxid finns risk för överskridande nära Bräckemotet och utmed Yrvädersgatan. Detta behöver särskilt hanteras i kommande skeden.

Bedömning ur social dimension

Utveckling av Biskopsgården i enlighet med programmet är en av flera åtgärder för att Biskopsgården inte längre ska vara ett av polisen definierat utsatt område.

Programförslaget syftar till en mer sammanhållen stad. Trygghetsfrågorna är viktiga i Biskopsgården och programmets avsikt är att förbättra möjligheten att röra sig i och genom befolkade stadsrum med en större närvaro över dygnets alla timmar.

Med programförslaget skapas fler möjligheter till genomfartstrafik, där gator som idag är återvändsgator kopplas ihop. Detta har såväl positiva som negativa konsekvenser. Tryggheten bedöms öka om en idag glest befolkad gata blir mer befolkad av såväl bilister som skyddade trafikanter, samtidigt som bilar i miljöer som idag är bilfria eller näst intill bilfria innebär minskad trafiksäkerhet. Det är därför viktigt att stor omsorg om utformning ges för nya gator, och befintliga gator som får ny funktion.

Flera av de nya gatorna som föreslås bedöms få låg standard avseende längslutning, vilket innebär relativt sett sämre förutsättningar för personer med funktionsnedsättning. Tillgänglighetsanpassade alternativa stråk förutsätts dock alltid att kunna erbjudas.

Ett nytt busstråk i västra delen av programområdet ökar tillgängligheten till kollektivtrafiken, vilket är bra ur flera perspektiv såsom trygghet och tillgänglighet.

Programförslaget innebär fler småhus än idag, vilket bidrar till möjlighet att bo kvar i Biskopsgården vid byte av bostadstyp.

Kommentar:

Synpunkterna bedöms till ha beaktats i förslaget till granskningshandling. Även den ekonomiska bedömningen har bearbetats och utvecklats. Ytterligare förtydliganden och utredningar bedöms inte vara nödvändiga för detta programarbete än de som har gjorts i granskningshandlingen. Frågor som belyses i yttrandet är viktiga och tas vidare i kommande detaljplanearbeten.

16. Utbildningsnämnden

Beslut

Utbildningsnämnden beslutar att tillstyrka program Biskopsgården och översända yttrandet till byggnadsnämnden

Sammanfattning

Utbildningsnämnden har bjudits in att yttra sig i samrådsskedet kring Program för Biskopsgården i Göteborg. Syftet med samrådet är att få fram relevanta beslutsunderlag för att programmet ska kunna uppfylla målet att Biskopsgården ska utvecklas till en nära, sammanhållen och robust stadsdel.

Samrådstiden är 22 juni 2022 till 13 september 2022. Utbildningsförvaltningen har begärt förlängd svarstid för att ärendet ska kunna behandlas på utbildningsnämnden den 20 september 2022.

I programmet lyfts vikten av att gå vidare med ny bebyggelse kring Rimfrotagatan där Hökegårdens gymnasiesärskolan ligger. En ärende avseende en omlokalisering av Hökegårdens gymnasiesärskola hanteras separat.

Utbildningsförvaltningens samlade bedömning är att tillstyrka programförslaget.

Bedömning ur ekonomisk dimension

De ekonomiska konsekvenserna följer främst vid ett antagande av programmet och vid genomförandet av programförslaget. De ekonomiska konsekvenser som beskrivs i programmet lyfter både kostnader och intäkter för staden samtidigt som det förtydligas att en kostnadsbedömning ej gjorts utan att det kommer att ske i det fortsatta arbetet.

Bedömning ur ekologisk dimension

I programmet lyfts förslagets påverkan på stadens miljömål och den samlade bedömningen är att det bör ha en positiv inverkan på invånarna och stadens ekologiska förhållanden. Även om antalet och storleken på grönytor minskar så bevaras och stärks flera av de befintliga samtidigt som ett särskilt arbete görs för att tillgängliggöra Svarte mosse för omgivningen, inte bara Biskopsgården utan Hisingen i stort.

Bedömning ur social dimension

Det programförslag som nu är ute på remiss har omarbetats för att tydligt vara kopplat till uppdraget att vända utvecklingen i utsatta områden. Målet är att Biskopsgården ska utvecklas till en nära och trygg stadsdel med en ökad social hållbarhet. Förslaget innebär en utveckling av bostadsbeståndet vilket kan göra det möjligt att minska trångboddheten i området och även en utökad kapacitet av kommunal service i form av förskola och grundskola vilket sannolikt är positivt för barn och unga.

Kommentar:

Synpunkterna har noterats.

17. Lantmäterimyndigheten

Lantmäterimyndigheten är samrådspart vid framtagande av detaljplaner och planprogram. För detaljplaner finns myndighetens roll reglerad i 5:15 PBL med

syfte att lantmäterimyndigheten ska dela med sig av sina kunskaper för att undvika brister i planen som kan försvåra genomförandet.

För planprogram finns inte lantmäterimyndighetens roll definierad i lag och inte heller vilka frågor som ska bevakas. Med anledning av myndighetens roll i det fastighetsrättsliga genomförandet av detaljplaner och goda kännedom kring just sådana frågor bör det även vid planprogram vara sådana frågor som lantmäterimyndigheten bör bevakas.

Till skillnad från detaljplaner är planprogrammet på en sådan översiktlig nivå att det inte går att bedöma förutsättningarna för kommande fastighetsbildningsåtgärder, även om det kan antas komma krävas åtskillig fastighetsbildning för att t ex genomföra den omstrukturering av allmän plats som föreslås. Sammantaget är det dock svårt för lantmäterimyndigheten att ha några synpunkter på förslaget.

Kommentar:

Synpunkterna är noterade och bedöms inte föranleda till några justeringar i programförslaget.

18. Förvaltnings AB Framtiden

Sammanfattning

Förvaltnings AB Framtiden har bjudits in av Stadsbyggnadskontoret att lämna synpunkter på samråd för program för stadsutveckling Biskopsgården.

Bolaget är generellt positiva till föreslaget program och bedömer att det i huvudsak ligger i linje med kommunfullmäktiges mål och uppdrag om att Biskopsgården inte ska finnas med på polisens lista över särskilt utsatta områden till år 2025.

Framtiden har tidigare inom ramen för samrådet för den nya översiktsplanen lämnat synpunkter på området kring Biskopsgården. Synpunkter i föreliggande yttrande utgår i huvudsak från hur programmet påverkar koncernens möjligheter att nå målet om att Biskopsgården inte längre ska vara ett särskilt utsatt område år 2025. Synpunkterna har grupperats och kan sammanfattas i nedanstående punkter:

- Bostadsvolymer och utbyggnadsordning
- Bostadsrätter och småhus
- Lokala torg
- Parkering och mobilitet
- Övriga synpunkter i huvudsak kopplade till markanvändningskartorna

Bakgrund

Byggnadsnämnden beslutade 17 maj 2022 att genomföra samråd för rubricerat ärende och Stadsbyggnadskontoret efterfrågar skriftligt synpunkter på förslaget. Samrådstiden pågår mellan 22 juni 2022 – 13 september 2022. Syftet med förslaget är att identifiera viktiga förutsättningar, strategier och åtgärder för hur Biskopsgården ska utvecklas till en nära, sammanhållen och robust stadsdel. Förslaget föreslår cirka 4 000 nya bostäder varav en fjärdedel är småhus. Programmet föreslår också en ny stadspark och flera mindre parker. Det föreslås även nya förskoleavdelningar, en grundskola och en arena för idrott och kultur.

Inom programmet ryms nya vägar, framför allt för kollektivtrafik samt gång- och cykeltrafik.

Programområdet omfattar Biskopsgården samt Länsmansgården.

Bolagets bedömningsgrunder

Framtiden har i sitt ägardirektiv i uppdrag att erbjuda attraktiva och kvalitativa bostäder åt olika typer av bostadskonsumenter. Koncernen ska eftersträva att erbjuda ett brett utbud av bostäder med stor valfrihet beträffande storlek, standard, prisbild och belägenhet. I gällande kommunfullmäktiges budget har Framtiden också särskilt fått i uppdrag att öka tempot i bostadsbyggandet, sänka produktionskostnader och att bygga billiga lägenheter utan onödiga nedskrivningskostnader samt arbeta aktivt med att få bort alla stadens särskilt utsatta områden från polisens lista över särskilt utsatta områden. De synpunkter som bolaget lämnar nedan utgår i huvudsak från hur programmet bidrar till att möjligheterna att Biskopsgården inte ska finnas med på polisens lista över särskilt utsatta områden till år 2025 och till den stadsutveckling i form av nyproduktion som Framtiden bedömer väsentlig för strategins genomförande.

Bolagets synpunkter

Bolaget bedömer generellt att programmet kan bidra till ökad trygghet med en god struktur med stråk och kopplingar som ökar förutsättningar för fler människor att röra sig i området, nya bostäder på platser med behov av ökad social kontroll och förstärkning av mötesplatser för alla åldrar i synnerhet för barn och unga.

Bostadsvolymer och utbyggnadsordning

Det bedöms väsentligt att det praktiska arbetet med utvecklingsarbetet för Biskopsgården startar omgående och kan hålla ett högt tempo. Tidsaspekten i genomförandet är särskilt viktigt både utifrån att det finns ett stort engagemang från privata aktörer som kan bidra med investerings- och utvecklingskraft och utifrån att området ska bort från polisens lista från särskilt utsatta områden redan år 2025. Programförslaget innehåller cirka 3 800 - 4 350 bostäder varav cirka 1 100 är småhus (cirka 25 - 29 %) exklusive bostäder i markerade utvecklingsområden, vid befintliga torg, i större parkeringsanläggning eller i den föreslagna bebyggelsen i nordvästra delen av

Länsmansgården medräknat. Framtiden är direkt påverkade av de utpekade områden som saknar volymer och ser en stor potential att fortsatt fördjupa innehåll och intentioner på dessa platser.

I programmet föreslås utbyggnadsordningen bli från söder (område 1-3) och vidare norrut. Framtiden bedömer att det skulle vara möjligt att genomföra flera utbyggnadsområden parallellt. Detta med hänsyn till att det finns en rad färdiga och långt gångna förstudier och planbeskedsansökningar i Norra Biskopsgården, med både stor utbyggnadspotential och stora behov kopplat till otrygghet, trångboddhet, förbättrad service med mera. Detta gäller området vid Friskvåderstorget (se bild nedan). Framtiden är mån om att inte tappa fart i pågående arbete och önskar att etappindelningen kan vara mer flexibel och att detaljplaner bör starta där investeringsviljan finns. Bolaget ser en risk i att en etappindelning från söder till norr gör att utbyggnaden tar för lång tid med hänsyn till de behov som finns i hela utvecklingsområdet Biskopsgården.

I programmet beskrivs att Norra Biskopsgården har en hög andel extremt trångbodda och ekonomiskt svaga hushåll. Bolaget ser gärna därför att planprogrammet kompletteras med att stödja planstarter för om- och tillbyggnad av befintligt bestånd för att möta behovet av större lägenheter till en rimlig hyra. Detta med hänsyn till att nyproducerade bostäder får en högre hyra och kan vara svåra att efterfråga för hushåll med stora behov av en större bostad men med svag ekonomi.

I de delar av förslaget där förskolor och andra byggnader har placerats på Framtidens mark ser koncernens bolag i gengäld gärna direktanvisningar med tillskottsmark som möjliggör större, effektivare produktionsvolymen och bättre ekonomi i projekten.

Bostadsrätter och småhus

Bolaget ser positivt på att programförslaget innehåller en hög andel småskalig bebyggelse som småhus, radhus, kedjehus, stadsradhus med mera. Egnahemsbolaget har erfarenhet av att bygga dessa boendeformer och vill lyfta vikten av att planerade småhus inte blir för utspridda eller för få på varje plats för att på så vis främja bildande av bostadsrättsföreningar. En bostad i bostadsrättsform är möjlig för fler boende att införskaffa än en bostad med äganderätt, som ofta blir för dyr för att kunna efterfrågas av många.

För att möjliggöra programmets intentioner om att motverka trångboddhet genom att tillföra större ekonomiskt överkomliga större bostäder är det också av stor vikt att markanvisningar och planer möjliggör projekt med låga produktionskostnader och att nyproducerade bostäder blir yteffektiva med smart planlösning.

Lokala torg

Framtiden kommer att prioritera utvecklingen av de tre lokala torgen i Biskopsgården de kommande åren och vill betona torgens potential för områdesutvecklingen. Det gäller trygghet, förtätning av bostäder, ökade flöden och köpkraft samt nyetableringar av företag. Framtiden äger och förvaltar ett stort antal fastigheter i närhet till de tre torgen och bedömer att det är angeläget att komma igång parallellt med utvecklingen av samtliga tre torg och att torgens utveckling har stor betydelse för möjligheten att Biskopsgården ska komma bort från polisens lista över särskilt utsatta områden.

I arbetet med de lokala torgen bör hänsyn tas till positiva erfarenheter från arbetet med värdeskapande stadsutveckling och möjligheter till att samarbeten mellan olika aktörer genom exempelvis BID omhändertas.

Mobilitet och parkering

Framtiden ser positivt på att gatustrukturen luckras upp till ett mer finmaskigt nät, att ny bussförbindelse tillkommer och att man i ett tidigt skede planerat för utspridda mobilitetshubbar för området.

Planerad nybyggnation för Framtiden möjliggörs i allt väsentligt genom att befintliga p-ytor tas i anspråk och ersätts med nya byggnader. Framtiden har en ambitiös målbild för hållbar mobilitet till år 2030 och implementerar åtgärder som möjliggör hållbart resande för befintliga boende och därigenom en minskad efterfrågan på ersättning av bilparkeringsplatser.

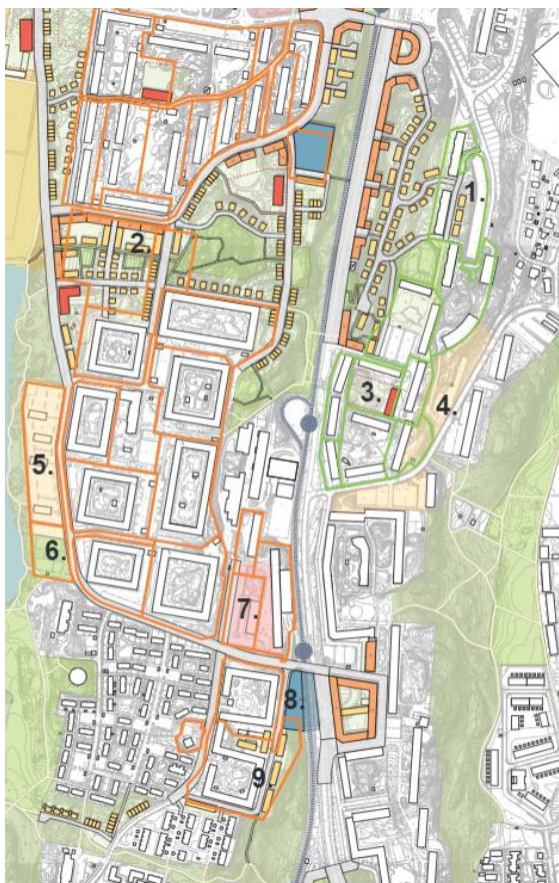
Bolaget bedömer att programförslaget innehåller för stora parkeringsanläggningar vilka gör det otryggt att vistas i och leder till långa gångvägar att gå som inte alltid är trygga. Fler mindre anläggningar utformade som mobilitetshus kan göra det mer tillgängligt och tryggt och bör utformas med ett attraktivt innehåll med bilpooler, laddplatser, paketutlämning, cykeluthyrning med mera. Framtiden vill peka på parkeringsfrågans betydelse för att lyckas med programmets intentioner och vill gärna delta aktivt i kommande utredningar om framtida mobilitetshus roll, dess förutsättningar kopplat till trygghet och säkerhet, prisbild för kunder samt möjlig affärsutveckling och affärsmodeller för att driva mobilitetshus med staden och andra angränsande fastighetsägare.

Bolaget bedömer att gatuparkering ska ordnas där så är möjligt för att stödja omdaning mot trädgårdsstadens bärande principer och för att lösa omställningen att bebygga/exploatera befintliga parkeringsplatser. Exempel på inriktningar som stödjer detta kan vara högre bebyggelse mot huvudgator – lägre på insidan, tydliga gaturum och grönska, smala gator och låga hastigheter, kontinuitet i stråk, fasader och kvarter och parkering främst i markplan som integreras i gaturummet.

Synpunkter kopplat till Markanvändningskartan

Södra Biskopsgården

1. Parkeringsanläggningen intill Vårväderstorget bedöms vara viktig och en central plats för framtida omställning mot en mer aktiv mobilitetshubb i anslutning till spårvagnshållplatsen och torget.
2. Vårväderstorget utgör en strategisk tyngdpunkt för kraftsamling – men med en utvecklingskraft som drar i östlig riktning mot rondellen vid Sommarvädersgatan.
3. Längs västra Blidvädersgatan ser Framtiden gärna att man tar ett större grepp och bygger stadsradhus i samklang med befintlig bebyggelse och samordning med parkeringsfrågor för befintliga hyresgäster t.ex. gatuparkering
4. Längs östra Blidvädersgatan är Framtiden berörda genom planer för flerbostadshus och mobilitetshus och – det innebär att koncernen är intresserade av både parkeringsfrågan och av utbyggnadspotentialen för bostäder i samklang med befintlig bebyggelse och samordning med parkeringsfrågor för befintliga hyresgäster t.ex. gatuparkering. Bolaget bedömer att område 4 med fördel skulle kunna vara småhus/stadsradhus längs Blidvädersgatan.

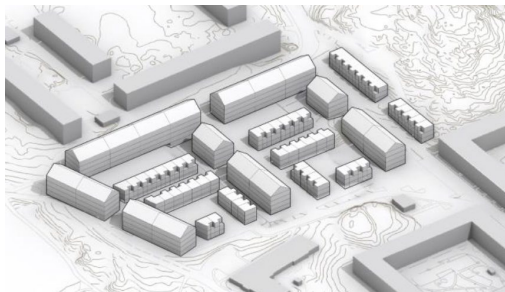

I Norra Biskopsgården bedömer Framtiden att område 1,3 och 4 kan utnyttjas bättre om utvecklingsområdet utvidgades till att omfatta även Poseidons mark.

1. Inom Poseidons område finns ett större område identifierat för möjlig utbyggnad enligt programmets principer och ser gärna att detta område inkluderas i utredningsområdet (se bild nedan).

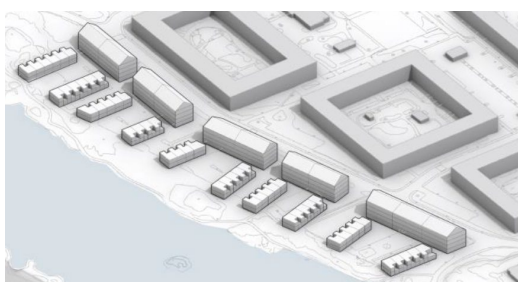
2. Framtiden har skissat på detta område som inom kort är redo för planbeskedsansökan (se skiss nedan). Bolaget bedömer att man även skulle kunna inkludera området norr om samt stadsradhusen på Bostadsbolagets mark. Bolaget bedömer också att radhus är att föredra istället för villor och att det behövs fler mobilitetshus inom området.

3. Framtiden ser gärna en fördjupad diskussion om ersättning för förskolan på Poseidons genom markbyte för möjliggörande av utbyggnad av bostäder.

4. Framtiden ser gärna att utredningsområdet utvidgas till att även innefatta Poseidons bestånd norr om befintlig avgränsning.

5. Framtiden vill uppmärksamma om att det pågår ett utredningsarbete för marknära bostäder enligt trädgårdsstadens principer vid Svarte mosse – se bild nedan.

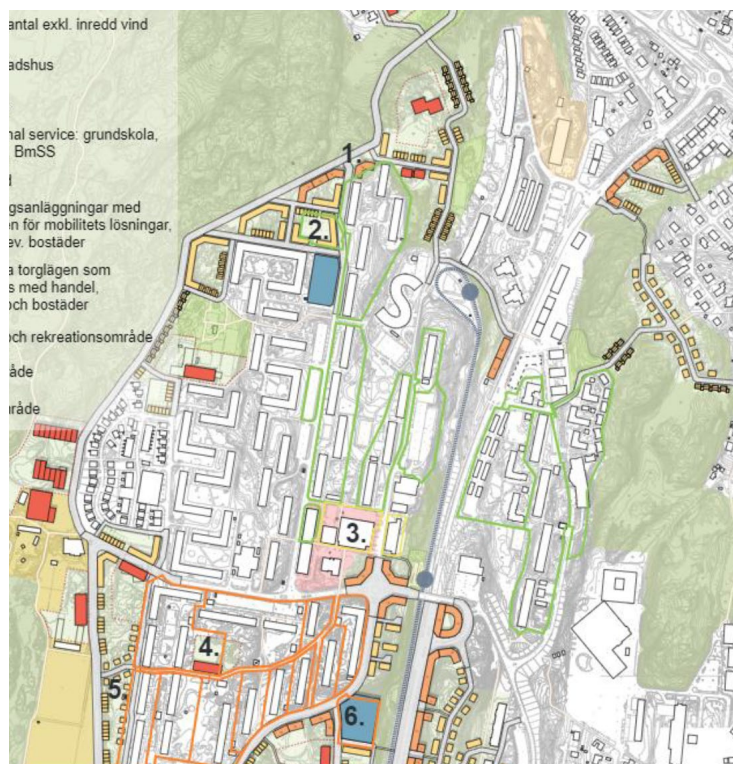

6. Framtiden har noterat anspråken på Bostadsbolagets mark för park och ser gärna en fördjupad diskussion om ersättning genom markbyte för möjliggörande av utbyggnad av bostäder.

7. Framtiden bedömer att Friskväderstorget har mycket hög prioritet för områdets fortsatta utveckling och utgör en viktig grund för attraktionskraften på längre sikt att upprätthålla föreslagna utbyggnadsvolymer inom området.

8. Parkerings-/mobilitetshuset bedöms vara en dyr lösning att vidareutveckla och bedömer att det kan vara enklare att utveckla parkeringslösningar i denna omfattning direkt på östra sidan om Sommarvädersgatan.

9. Framtiden är positiv till möjlig förtätning inom detta område.

1. Framtiden är positiva till föreslagen förtätning och ser gärna att området ses i ett större sammanhang med byggrätter kopplat till p-köp eller andra mobilitetslösningar i utpekad mobilitetshubb. Område 1 och 2 kan vara attraktiva för småhus och flerfamiljshus med bostadsrätter med hänsyn till det naturnära läget. De ligger delvis på Poseidons mark och en direktanvisning av kommunens angränsande mark skulle kunna ge ett mer rationellt projekt. Placeringen av radhus bedöms utspritt och till antalet för få för att bilda en lämplig storlek på brf och få ett rationellt projekt.

2. Framtiden är positiv till föreslagen förtätning på parkeringsytan men förutsätter att det kopplas till p-köp eller andra mobilitetslösningar i utpekad mobilitetshubb. Prisbilden för ny parkeringslösning och sociala frågor som trygghet och säkerhet kopplat till nytt parkeringsläge bedöms vara av stor betydelse.

3. Länsmanstorget bedöms kräva fortsatt arbete och ta hänsyn till intentioner om etapper och tidslinjer för övrig omgivande utveckling av bebyggelse.

4. Området bedöms behöva nyttjas som översvänningsområde. Fler hårdgjorda ytor i området och bebyggelse kan komma att påverka områdets förmåga att hantera skyfall. Bolaget vill också lyfta risken med att placeringen av en förskola mitt på gården kan minska lekytan för barn som inte går i förskola samt att det mellan område 4 och 5 skulle kunna ge synergieffekter mellan nya bostadsrätter och Bostadsbolagets befintliga hyresrätter genom en direktanvisning till Egnahemsbolaget.

5. Framtiden vill aktivt medverka i en samordnad planering för nya radhus i samordning med utbyggnad/påbyggnad av befintliga fastigheter där trångboddheten är särskilt stor och barnfamiljers betalningsförmåga svag.

6. Framtiden vill gärna diskutera mobilitetshubb eller parkeringsgarage vid Rimfrostgatan utifrån tidsperspektiv, geografiskt läge, placering i relation till Länsmanstorget, platsbehov, p-köp med mera.

Bedömning ur ekonomiska dimensionen

Bolaget bedömer det som väsentligt att i den fortsatta planeringen och utvecklingen av Biskopsgården arbeta för att göra det möjligt att genomföra nyproduktionsprojekt med låga produktionskostnader och därigenom tillskapa bostäder i olika boendeformer som många har råd att efterfråga.

Bedömning ur ekologiska dimensionen

Programförslaget följer i stora delar översiktsplanens inriktningar för en stadsutveckling med minskad klimatpåverkan. Framtidens ägardirektiv, uppdrag, mål och strategier inom nybyggnation med låg klimatpåverkan, energieffektivisering och mobilitetslösningar ligger i linje med dessa inriktningar. Framtiden bedömer att placeringen av parkeringslösningar och mobilitetshubbar kommer att få stor betydelse för utveckling och nyttjande av mer hållbara mobilitetslösningar i området.

Bedömning ur sociala dimensionen

Programförslaget bedöms till stor del bidra positivt till genomförandet av Framtidens strategi för att Biskopsgården inte ska vara ett särskilt utsatt område till år 2025.

Kommentar:

Synpunkterna bedöms till stora delar ha beaktats i förslaget till granskningshandling. Frågor som belyses i yttrandet är viktiga och tas vidare i kommande detaljplanearbeten. Representanter från bolaget är varit med i framtagandet av programhandlingen och stadsbyggnadsförvaltningen ser positivt på samarbetet.

19. Bostadsbolaget

Anser att A: Fördelen med de nuvarande indelningarna av gator i Norra Biskopsgården är att det inte blir en massa genomfartstrafik i både Norra Biskopsgården och Länsmansgården. Vi befärar att om det blir en buss/bilväg som binder samman områdena Kommer det att bli mer och snabbare trafik. Det tänker vi kanske gör trafiken mer osäker.

B: Att bygga ut gångvägen som går mellan Sjumilaskolan och bostadshusen på Godvädersgatan och Dimvädersgatan ser vi som ett stort problem. För det första blir det oerhört trångt och eventuella sprängningar kommer troligtvis att skada husen och ledningarna som är gamla och ömtåliga.

C: Att lägga en förskola här med tillhörande lokalgatan anser vi som högst olämpligt. Vi vill inte ha trafik in på gårdarna i vårt område i Länsmansgården. Då vi tror att den trygga utomhusmiljön för barnen försämras. Vårt förslag är att bygga ut förskolorna på Temperaturgatan och Flygvädersgatan.

D: Att bygga hus här verkar högst olämpligt då terrängen kräver sprängning. Då det finns hyreshus bara några meter som är byggda slutet 50-tal början 60-tal kan sprängning antagligen påverka dessa hus väldigt mycket. Rören är gamla och redan i dåligt skick.

E: Denna yta är idag ett härligt uppvuxet område med stor biologisk mångfald och stora fina träd som skulle ta lång tid att ersätta. Vi har det även som en plats där våra hyresgäster kan odla. Det vore väldigt synd att bygga bostäder här.

Övrigt: Vart ska Bostadsbolagets kontor Dimvädersgatan 56 ligga?

Kommentar:

Synpunkterna är noterade. Stadsbyggnadsförvaltningen bedömer att nämnda områden i yttrandet är viktiga att utveckla för att lyckas uppnå en nära, sammanhållen och robust stad. I översiktsplanen framgår en inriktning för Biskopsgården som är att dra nytta av utbyggnadspotentialen i stadsdelen och koppla samman stadsstrukturen till kringliggande områden för att minska upplevda barriärer. Stora delar av områdena i västra programområdet saknar idag kollektivtrafik. Vissa boende har 600 m till närmaste hållplats och höjdskillnader på upp mot 20 m. Om höjdmeter räknas in - 10 extra meter per höjdmeter - så bor 4 100 personer för långt bort från kollektivtrafik. För att knyta ihop de olika delarna i västra programområdet är den föreslagna gatan med kollektivtrafik av stor betydelse. Gatan binder samman området på höjdryggen från Länsmanstorget i norr till Vårväderstorget i söder – en sträcka som idag är lång såväl mentalt som fysiskt.

Förslag på utveckling i området har tagits fram i samarbete med Framtiden Byggutveckling AB som vill utveckla området. Programmet anger kommunens avsikter med området, och utreder övergripande förutsättningar, värden och strategier för hur ett område ska utvecklas. Programmet ska svara på frågan om vad som är lämplig markanvändning, beskriva eventuella konsekvenser, viktiga samband och behov av infrastruktur med mera. Synpunkter gällande sprängning, bevarande av större träd och platser för odling tas på allvar och kommer studeras närmare i kommande detaljplanering när det kan göras mer lokala

lämplighetsprövningar utifrån platsspecifika förutsättningar. I framtagandet av en detaljplan ska även samråd och dialog hållas med berörda fastighetsägare och boende.

Statliga och regionala myndigheter m.fl.

20. Länsstyrelsen

Länsstyrelsens samlade bedömning

Länsstyrelsen lämnar följande bedömning enligt 5 kap. 14 § plan- och bygglagen (PBL 2010:900).

Länsstyrelsen välkomnar programmet som med ett bra underlag sätter fokus på stadsdelen Biskopsgården i sin helhet. Det är positivt att kommunens vision är att hantera områdets goda förutsättningar och möjliggöra en behövlig utveckling av denna stadsdel. Mycket av det underlaget som medföljer programförslaget, lyfter fram det som kan utgöra bra underlag för den fortsatta planeringen.

Genom att skapa bra boendemiljöer i enlighet med principer för en god bebyggdmiljö leder till ett steg mot en hållbar samhällsutveckling för hela staden.

Inför kommande detaljplanering lämnar Länsstyrelsen synpunkter som kan ha användning i tidigt skede i planprocessen. En del av dessa synpunkter berör Länsstyrelsens prövningsgrunder och en del som är råd i enlighet med plan och bygglagen (PBL) för att detaljplaner ska uppfylla lagstiftarens krav.

Länsstyrelsens synpunkter kopplade till de fyra prövningsgrunderna ges under varje prövningsgrund under rubriken: Prövningsgrunder enligt PBL 11 kap. 10 §. Råd lämnas under rubriken Råd enligt PBL och MB

Programmets syfte

Programmet presenterar de övergripande förutsättningar, värden och strategier för hur området Biskopsgården ska utvecklas. I stort sett syftar till att åtgärda det som skapar barriärer och otrygghet samt förstärka de gröna och kulturhistoriska kvalitéerna inom området. Med en livslängd på ca 15 år och utblickar på ännu längre sikt, anges att programmet ska ge ett konkret stöd för både pågående och kommande detaljplanering.

Länsstyrelsen uppskattar och ser framemot att visionen kommer att verkställas genom utveckling av den byggdmiljön enligt förslaget. Därmed skapa en trygg och trivsam boendemiljö för människor boende och besökande i Biskopsgården.

Prövningsgrunder enligt PBL 11 kap. 10 §

Enligt 11 kap. 10 § ska Länsstyrelsen överpröva kommunens antagandebeslut av en detaljplan eller områdesbestämmelser om dessa kan antas strida mot någon av de fem prövningsgrunderna.

- Riksintresse (både MB kap 3 och 4, se listan i webbgis)
- Mellankommunala frågor och regionala förhållanden
- Miljökvalitetsnormer (MKN) (MB 5 kap, luft och vatten)
- Strandskydd (MB 7kap)
- Hälsa och säkerhet (risk för olyckor, översvämning, erosion) geoteknik

Länsstyrelsens synpunkter kommer att beröra just de som bedöms att i nuläget generellt att kunna beröra följande prövningsgrunder.

Miljökvalitetsnormer (MKN) (MB 5 kap, luft och vatten)

Länsstyrelsen ser positivt att i planprogrammet belyser eventuell påverkan på vattenförekomster, dagvattenfrågan och berörda recipienter. Länsstyrelsen bedömer att den ger en god bild av vilka vattenfrågor, som kommer att behöva hanteras i detaljplaneskedet.

MKN Vatten

Enligt 2 kap. 10 § PBL får planläggning inte medverka till att en miljökvalitetsnorm, MKN, enligt 5 kap Miljöbalken överträds. Fortsätta planering måste därför visa hur planerade åtgärder påverkar vattenkvaliteten inom de vattenförekomster som kan beröras av planområdet samt hur de påverkar möjligheterna att nå uppsatta MKN för Vatten. Vidare ska även redovisa på vilka grunder bedömningen har gjorts, exempelvis med stöd av uppgifter från dagvattenutredning eller annat underlag som berör vattenkvaliteten.

Dagvatten och byggdagvatten

Det är viktigt att dagvatten inom planområdet, samt byggdagvatten från anläggningsskedet, tas omhand på ett tillräckligt bra sätt så att inte flödena av dessa vatten riskerar att orsaka översvämningar eller skador på allmänna och/eller enskilda intressen. Det är också viktigt att dagvatten och byggdagvatten omhändertas på ett sådant sätt att det inte riskerar negativ påverkan på vattenmiljön i berörda recipienter.

I de kommande detaljplanerna bör det avsättas ytor och bestämmelser i plankartorna för dagvattenanläggningar. Dagvattenhanteringen inom programområdet bör vidare begränsa föroreningsbelastning på recipient samt flödestoppar så långt som det är möjligt.

I planprogrammet föreslår kommunen att en rekommendation om att

5 % av respektive tänkta markanvändningsplanområden skall avsättas för dagvattenhantering för att uppnå renings och fördröjningskraven för dagvatten. Länsstyrelsen ser mycket positivt på detta åtagande, men vill belysa att det är viktigt att ytan skall anpassas efter behovet, då detta kan variera för de olika planområdena.

Länsstyrelsen ser mycket positivt på kommunen i sitt underlag för programmet skriver att analys av möjligheterna att separera avloppssystemet som idag till stor del är kombinerat skall ingå i varje enskild detaljplan. Eftersom dagvatten är en betydande påverkanskälla på områdets recipienter.

Hälsa och säkerhet eller till risken för olyckor, översvämning eller erosion (buller, strålning, risk för olyckor, översvämning, erosion)

Riskscenario

För att skapa en robust utveckling av området behöver vägledning inför detaljplanering lyfta de risker som olika delområdena kan eventuellt bli utsatta för. Det gör det möjligt för att planprocessen kan i ett tidigt skede utreda förutsättningar för val av lokalisering av bebyggelse och nödvändiga skyddsåtgärder.

Programmet föreslår planera nytt bebyggelseområde längre söderut än idag. Detta innebär att byggnader hamnar närmre sevesoanläggning (ST1 Refinery AB) än idag. Kommunen behöver beskriva om riskavstånd till sevesoverksamhet ändå är tillräckliga både för dagens och framtida behov.

Vidare behöver kommunen beskriva om det finns verksamheter i industriområdet direkt söder/sydväst om programområdet, som kan utsätta programområdets bebyggelse för olycksrisk.

Markföroreningar

Inför detaljplaneskedet behöver översiktliga markmiljöundersökningar genomföras framför allt i närheten av potentiellt förorenade områden, utfyllnadsområdena samt platser där tjärasfalt eller PCB-föroreningar kan förekomma.

Buller och luft

Vid kommande detaljplaner behöver både luft- och bullersituationer utredas i god tid. Dessa behöver ligga till grund vid val av lokalisering av byggnader avsedd för olika funktioner och redovisas i planhandlingarna. Särskilt skolor och bostäder som måste uppfylla de rådande miljö kvalitetsnormer. Vid framtagandet av detaljplaner ska de utredningarna utgöra ett bra underlag inför utformning av bebyggelse inom programområdet, särskilt vid planering längst med Yrvädersgatan samt Sommarvädersgatan.

Geoteknik

Länsstyrelsen har bett Statens geotekniska institut (SGI) att granska programhandlingar och framföra synpunkter. De skriver att vägledning inför kommande markanvändnings planer bör även ingå med en översiktlig geotekniska förutsättningar de olika delområdena erhåller.

De har hänvisat till källor där finns översiktliga beskrivningar av områdena. Länsstyrelsen instämmer i deras synvinkel och yttrande från SGI med ref. 5.2-2208-0786 dt. 2022-09-07 bifogas i sin helhet.

Råd enligt PBL och MB

Enligt 5 kap. 14 § PBL är en av Länsstyrelsens uppgifter under samrådet att särskilt ge råd om tillämpningen av 2 kapitlet PBL och bestämmelserna i lagen i övrigt om det behövs från allmän synpunkt. (efter 1 januari 2015)

Plan och bygglagen (2010:900) anger i 2 kap att planläggning enligt denna lag ska ske med hänsyn till natur- och kulturvärden, miljö- och klimataspekter, bl.a. genom en långsiktigt god hushållning med mark, vatten, energi och råvaror samt goda miljöförhållanden i övrigt.

I 2 kap. PBL finns alltså en rad olika frågor som tas upp. Nedan presenteras ett urval.

Naturmiljö

Grön infrastruktur och spridningssamband

Till programsamrådet har bifogats en naturvärdesinventering (NVI) genomförd i november 2019. Av NVI:n framgår att det inventerade området, trots att det omges av, eller gränsar till, vägar eller olika typer av bebyggelse, har en relativt tydlig geografisk koppling till större, sammanhängande skogsområden på norra

Hisingen. Emellertid saknas illustrationer av dessa kopplingar. Dock i programmet illustreras detta i kartan på sidan 29; och anges att gröna pilar visar ”bevarad/utvecklad grön kil/koppling”. Av texten på sidan 28 framgår att ”programförslaget behåller värdefulla grönstrukturer som finns idag och lämnar gröna kopplingar obebyggda inom och mellan områden”. Det bör framgå också hur dessa gröna kilar/kopplingar ska utvecklas (enligt det som visas i kartan).

I länsstyrelsens uppfattning går det inte att med enkelhet skaffa sig en bild av programförslagets effekter på grön infrastruktur. För att utgöra ett bra underlag inför kommande planering, vore det positivt om NVI:n kunde kompletteras med en illustration som visar de ”relativt tydliga geografiska kopplingar” som rapportförfattarna lyfter fram. Det vore också positivt om programförslaget tydligare pekar på hur gröna kilar/kopplingar avses utvecklas.

Slutligen bör programsamrådet innehålla en samlad bedömning av förslagets effekter på grön infrastruktur i området.

Naturvärden

Av NVI:n framgår också att merparten av skogarna inom det inventerade området inte i större omfattning är påverkade av rationellt skogsbruk, vilket enligt rapportförfattaren är förhållandevis ovanligt över så pass stora arealer. De naturvärden som identifierats inom det inventerade området är främst knutna till skogs- eller parkmiljöer med äldre träd och förekomst av död ved.

Enligt programförslaget bidrar planerna positivt till att uppfylla samtliga delmål inom målet ”Göteborg har en hög biologisk mångfald”. Delmålen rör bland annat skydd av arters livsmiljöer så att naturvärdena utvecklas, renare hav, sjöar och vattendrag, ökad biologisk mångfald i stadsmiljön.

Såvitt Länsstyrelsen kan se påverkas inga naturvärden av klass II eller högre. Det är emellertid inte klart vilken betydelse de enskilda objekten har ur ett större perspektiv, som till exempel delar av revir eller hemområden för skyddade arter. Länsstyrelsen kan inte utesluta detta; av NVI:n framgår att det finns habitat som kan nyttjas av olika arter. Ett planprogram är ett ypperligt sätt att ta ett stort samlat grepp om byggnadsplanernas effekter och därigenom bana väg för kommande detaljplanearbete. Nu synes artskyddsfrågan helt hänskjutas till detaljplaneskedet.

Betydande miljöpåverkan

Om den planerade bebyggelsen kan antas innebära en betydande miljöpåverkan är svårt att konstatera i nuläget. Det kan dock inte uteslutas att skyddade arter kan påverkas på ett otillåtet sätt och att särskilda skyddsåtgärder och anpassningar kan behöva vidtas.

Svarte mosse som stadspark

Kommunen har för avsikt att omvandla Svarte mosse till stadspark. Som stadspark kommer den att rymma många aktiviteter och även kan hysa större evenemang. Orienterbarheten och möjligheten för kollektivtrafik till Svarte mosse behöver underlättas.

Länsstyrelsen kan inte utläsa hur den framtida stadsparken Svarte mosse avgränsas geografiskt. I delar av vad som normalt kallas Svarte mosse genomförs eller har genomförts kompensationsåtgärder för skyddade arter, bland annat mindre hackspett, en art som är beroende av ”ostädad” lövskog. Omvandling till

stadspark behöver ske med beaktande av dessa åtaganden, samt med beaktande av områdets biologiska värden och varierade natur i övrigt.

Vatten

Påverkan ytvatten

Som vägledning inför de kommande detaljplaner behöver även ingå hur eventuella arbeten i ytvatten ska ske beskrivas samt hur dessa avses att hanteras gällande anmälan eller tillstånd enligt 11 kap miljöbalken. Om kommande planer kommer att innebära några stabiliseringsåtgärder i eller i anslutning till vattenområden så utgör även det vattenverksamhet som, beroende på omfattning, kan vara anmälnings- eller tillståndspliktig

Påverkan på grundvatten

I planprogram beskrivs att stora delar av planområdet utgörs av fastmarkpartier, men att det även förekommer områden som utgörs av fyllnadsmassor och/eller sand, lera och silt. I dessa områden kan det bli aktuellt med t.ex., pållning, kompensationsgrundläggning och/eller urschaktning och återfyllning.

Det framgår inte programhandlingarna huruvida några arbeten ska göras under grundvattennivån. Detta behöver redogöras vid kommande detaljplanarbeten, och vilka arbeten som i så fall ska utföras. Om man ska vidta arbeten under grundvattennivån så kan det behövas bortledning av grundvatten vilket utgör en vattenverksamhet som regleras i 11 kap. Miljöbalken. Bortledning av grundvatten är tillståndspliktigt om det inte är uppenbart att varken de allmänna eller någon enskilda intressen skadas genom vattenverksamhetens inverkan på vattenförhållandena. Det är verksamhetsutövarens ansvar att bedöma om tillstånd krävs eller ej. I det fall åtgärden bedöms vara tillståndspliktig ska samråd utföras i tidigt skede med Länsstyrelsens vattenavdelning.

Grundvattensänkningar kan riskera att medföra sättningar i hus, vägar m.m. eller sänkning av vattennivå i brunnar. Det bör därför utredas och förtydligas om några åtgärder ska göras som kan komma att medföra bortledning av grundvatten, samt hur grundvattenförhållandena kan påverkas.

Kulturmiljö

Värdefulla bebyggelsemiljöer

Länsstyrelsen förutsätter att inför kommande planering tas vägledning att vara på det som pekas ut i PM kulturmiljö: de olika delområdena som har särskilt värdefull miljö respektive värdefull miljö med viss tålighet. Till exempel, för de särskilt värdefulla kulturmiljöerna i södra Biskopsgården anges i PM att förtätning inte är lämplig. För de områden som utpekats som värdefulla anges att gröonstrukturen är viktig att värna liksom de omgivande bebyggelsemiljöer.

Programförslaget innebär förtätning ska planeras med 3 800 - 4 350 bostäder varav 1100 planeras som småhus. Visionen för utbyggnaden anses vara att komplettera med nya bebyggelse typer och en omvandling enligt trädgårdsstadens principer.

Byggnadstyperna i Biskopsgården är av varierande karaktär. Alltifrån trevånings lamellhus, grannskapsenheter med centrumanläggningar, punkthus samt även skivhus i norra Biskopsgården. Grönytor och bevarade bergspartier inom och mellan de olika bostadsgrupperna är en viktig del av områdets karaktär och

arkitektur. Det är viktigt att de nya tillkommande bebyggelseområden som föreslås i flera områden tar hänsyn till de utpekade värdefulla kulturmiljöer. T.ex., Vårvåderstorget som utpekats som en värdefull kulturmiljö föreslås kompletterande bebyggelse.

Inför val av en lämplig byggnadstyp för att komplettera i de olika värdefulla områdena, kan krav på en vidare utredning ställas så att karaktären och områdets topografi inte går förlorad.

I samrådshandlingen på s 45 anges att vid kommande detaljplanearbete behöver antikvariska aspekter vara vägledande för att inte kulturvärden ska försvinna. De antikvariska principerna behöver definieras och tas fram inför den fortsatta planprocessen. Länsstyrelsen instämmer i denna bedömning.

Fornlämningar

Programunderlaget bör ingå med en översiktlig bild av fornlämningar inom Området- Biskopsgården, det för att förbereda kommande planeringsprocessen att Länsstyrelsen kan komma att ställa krav för särskild prövning. Dvs., i samband med varje enskilt detaljplanärende om fornlämningar kommer att beröras, innan bedömning av behov av arkeologiska utredningar eller förundersökningar.

Trafik

Länsstyrelsen har noterat att Trafikverket har lämnat sitt yttrande med synpunkter om programförslaget (Bifogas deras yttrande dt 2022-09-07 ref TRV 2022-81840)

Social hållbarhet och bebyggelsestruktur

Programförslaget har genomfört en social- och barnkonsekvensanalys på ett för programstadiet, godtagbart sätt. Om framtida utveckling går genom i programförslagets spår och även uppfyller de nyligen antagna översiktsplanens intentioner, kan de visionerna som kommunen har tydligt uttryckt kommer ett steg närmare att uppnå en socialhållbar samhällsutveckling.

Koppling till miljömålen

Länsstyrelsen anser att den fysiska planeringen utgör ett viktigt verktyg för att uppnå miljömålen. PBL (2010:900) är direkt knuten till miljöbalken, enligt dess 2 kap 2 §. Miljömålen ska enligt miljöbalkspropositionen (1997/98:45) vara vägledande vid tillämpningen av miljöbalken.

En översiktlig redovisning av miljömål på olika nivåer, det nuvarande miljötillståndet och programförslagets förhållande till detta beskrivs tillräckligt för programstadiet, vilket gör det möjligt att bedöma föreslagna åtgärder från miljösynpunkt.

Synpunkter enligt annan lagstiftning

Markavvattning

Åtgärder som utförs för att skydda mot vatten med avsikt att varaktigt öka en fastighets lämplighet för till exempel bebyggelse kan innebära markavvattning enligt 11 kap. miljöbalken. Frågan att utreda om det krävs åtgärder som innebär markavvattning och vilka fastigheter som är berörda ska prioriteras i det fortsatta planarbetet. I kommande planhandlingar behöver det förtydligas om planerade åtgärder kommer att kräva markavvattning. I Västra Götalands län är

markavvattning förbjuden och om så avses utföras krävs dispens och tillstånd från Länsstyrelsen.

I anslutning till programområdet finns ett befintligt Markavvattningsföretag (Kålsared TF 1934). I den kommande detaljplanprocessen behöver kommunen undersöka eventuell påverkan som detaljplanen/-erna kan komma att ha på detta. Resultatet av undersökningen måste redovisas i planunderlaget. Om kommunen misstänker att planen kan komma att ha en negativ effekt på markavvattningsföretaget, bör ett samråd ske med dem tidigt i planprocessen.

Undersökning om betydande miljöpåverkan

Kommunen bedömer att programförslaget i nuläget inte innebär betydande påverkan på miljön. Länsstyrelsen delar kommunens åsikt.

Emellertid alla kommande detaljplaner behöver genomföra en så kallad förundersökning inför bedömning av miljöpåverkan.

Länsstyrelsens samrådsyttrande har bilagts tillsammans med översänt yttrande från Statens geotekniska institut (SGI).

Kommentar:

Synpunkterna har noterats. Stadsbyggnadsförvaltningen delar länsstyrelsens bedömning kring att fördjupade inventeringar och utredningar kommer behöva tas fram i kommande detaljplanarbeten vilket också framgår av programhandlingen. Programförslaget har sedan samrådet justerats så att mindre intrång görs i befintliga grönområden i framtaget förslag till godkännandehandling. För kännedom har det arbetats fram en uppdaterad dagvatten- och skyfallsutredning som ska utgöra ett ännu bättre underlag till kommande detaljplaner.

21. Trafikverket

Programmet syftar till att identifiera viktiga förutsättningar, strategier och åtgärder för hur Biskopsgården ska utvecklas till en nära sammanhållen och robust stadsdel. Program för Biskopsgården ska utgöra ett konkret stöd för pågående och kommande detaljplaner, investeringsbeslut och andra utbyggnadsfrågor genom att tydligt ange markanvändning och etappindelning

Infrastruktur

Det finns inga statliga vägar inom själva området för planprogrammet. Trafikverket är däremot väghållare för Lundbyleden i söder och för Hisingsleden som ligger väster om aktuellt område. Bägge vägarna är klassade som riksintresse för kommunikation enligt 3 kap 8 § Miljöbalken.

Söder om Lundbyleden passerar Hamnbanan där Trafikverket är infrastrukturhållare. Även Hamnbanan är riksintresse för kommunikation enligt 3 kap 8 § Miljöbalken. I anslutning till Hamnbanan ligger Kvillebangård och även denna anläggning utgör riksintresse för kommunikation.

Trafikverkets synpunkter

Trafikverket ställer sig positiva till en förtätning och utveckling av Biskopsgården. Området har närhet till service, skola, arbetsplatser och kollektivtrafik, vilket är viktiga parametrar för att minska bilberoendet. Trafikverket efterlyser dock en större och mer omfattande beskrivning av de insatser som ska göras för att nå en låg bilandel i området samt ett resonemang om

vad som händer om detta inte sker och hur det i sin tur påverkar de statliga lederna. Att arbeta med mobilitet i det fortsatta arbetet är en förutsättning för att klara det gemensamma målet om att inte bygga ut och öka kapaciteten på Lundbyleden.

Trafikverkets samrådsyttrande har bilagts.

Kommentar:

Synpunkterna har noterats.

22. Lokalpolisområde Hisingen

Lokalpolisområde Hisingen har tagit del av materialet och har inget erinrar kopplat till förslaget i sig.

Kommentar:

Noteras.

23. Vattenfall Eldistribution

Hej!

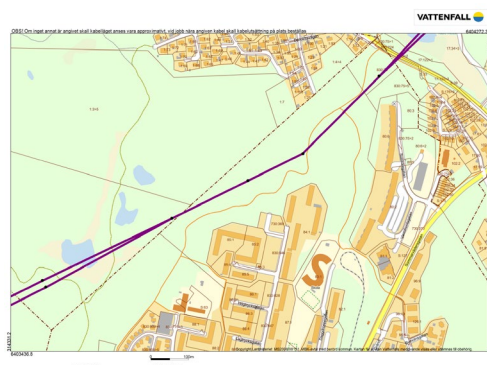
Vattenfall Eldistribution (Vattenfall) har tagit del av planprogram för Biskopsgården och lämnar följande yttrande.

Vattenfall har elanläggningar i närheten av området, se bifogad karta. Lila linje = 132 kV högspänningsluftledning. Notera att luftledningar är schematiska i kartan. För att få exakt avstånd mellan luftledning och ny bebyggelse måste avståndet mätas fysiskt på plats. De avstånd som anges gäller från luftledningens yttersta anläggningsdel.

På sida 52 så är det flera områden på Svarte mosse, vilket Vattenfall inte kan acceptera. Område 18 som är under ledningar kan inte Vattenfall acceptera. Sedan är område 16, 17 och 20 också olämpliga med tanke på att de kommer nära.

Det är viktigt att Vattenfall blir kontaktade i god tid vid framtida detaljplaner och bygglov m.m. som är nära Vattenfalls ledningar.

Flytt/förändringar av befintliga elanläggningar utförs av Vattenfall, men bekostas av exploatören.

Kommentar:

Synpunkterna har noterats. Nämda områden i yttrandet är reviderats i förslaget till granskningshandling. Frågor som belyses i yttrandet är viktiga och tas vidare i kommande detaljplanarbeten. Närmaste förslag till ny bebyggelse ligger nu på ett avstånd av cirka 50 m till kraftledningen. Merparten av den föreslagna

bebyggelsen ligger på ett avstånd som är ännu längre varför stadsbyggnadsförvaltningen vill pröva ny bebyggelse i fortsatt planarbete. I programhandlingen framgår det på flera ställen att den luftburna kraftledningen är en faktor att ta hänsyn till och att bebyggelseförslaget därmed kan komma att justeras i fortsatt planering.

Privatpersoner och hyresgästföreningen

24. Hyresgästföreningen

Hyresgästföreningens fullständiga samrådsyttrande har bilagts. Nedan följer utrag från yttranden:

Sammanfattning

Hyresgästföreningens remissvar för planprogram Biskopsgården är framtaget med hjälp av ett antal olika metoder och arbeten. Processen har dessutom varit i bred samverkan med andra organisationer förankrade i Biskopsgården. Vårt arbete med att samla in allt underlag inför skrivandet av remissvaret har pågått sedan juni och har haft som mål att kunna presentera en så representativ och heltäckande bild som möjligt över vad de som bor i Biskopsgården anser om sitt område och om den planerade utvecklingen som har presenterats. På vår stadsutvecklingssida Vår Stad kan alla bilagor läsas och hämtas. Där kan man också ta del av hela underlaget vi samlat in i vår dialog där 722 biskopsgårdsbor uttalar sig om sin stadsdel, område och kvarter.

<https://varstad.hyresgastforeningen.se/processes/biskopsgarden>

En sammanfattning av det sakliga innehållet i punktform:

- Många vi mött har haft liten eller ingen kännedom om planerna för hur Biskopsgården skall utvecklas de kommande åren. Relativt få medborgare har deltagit på de informationsträffar som arrangeras av staden. Den demokratiska ambitionsnivån i ett arbete av den här kalibern måste ha högre ställda ambitioner om att informera, involvera och erbjuda påverkansmöjligheter för stadsdelens alla medborgare.
- Många vi mött saknar en tydlig helhet för utvecklingen av Biskopsgården. Oklart vem som har ansvaret för utvecklingen av hela Biskopsgården. Många saknar också kopplingar till tidigare dialoger och planer.
- Bygg gärna men sälj inte samtidigt ut stora delar av hyreslägenheterna i Biskopsgården.
- Bygg gärna men bygg inte bort det gröna i stadsdelen. Skydda och värna naturen och djurlivet i stadsdelen
- Bygg gärna men inte så att det blir trångt- använd samma stil som redan finns. Förtäta inte ytterligare på innegårdar och på de sista gröna platserna i människors närhet.
- Bygg gärna men bygg och planera så att den faktiska trångboddheten försvinner från stadsdelen.
- Mötesplatser och lokaler behövs i hela Biskopsgården. Dels för att mildra trångboddhetens negativa konsekvenser, dels för den hållbara omställningens skull och för att stimulera det lokala livet och föreningslivet mellan husen.

- Utveckla samtliga torg. Här kan flera vi pratat med tänka sig att bygga mer och högre. Dels för att förstärka centrumkänslan, dels för att spara på andra gröna ytor ute i bostadskvarteren.
- Bygg gärna Trädgårdsstaden i Biskopsgården men med utgångspunkt från de värden och kvalitéer som redan finns i Biskopsgården. Bygg vidare på det genuina. Utveckla det. Tillsammans med dem som bor i stadsdelen som bär en känsla och stolthet över sin stadsdel.

Inledning

Stadens utformning påverkar människors livsvillkor på ett påtagligt sätt. I en socialt sammanhållen stad är de miljöer som till exempel främjar hälsa, tillit och delaktighet rättvist fördelade över staden. I den inledande delen av Hyresgästföreningens remissvar försöker vi rama in och referera till den kartläggning vi genomfört, de samtal vi arrangerat eller varit en del av. Allt vårt remissvar innehåller refererar inte nödvändigtvis direkt till det konkreta programinnehållet men är en viktig inramning av ämnet och en berättelse om Biskopsgården, av dem som själva bor i stadsdelen. Frågor som handlar om helheter, om brister i människors vardag och om hur man uppfattar att man fått varit delaktig fram tills nu. Det finns bara ett Biskopsgården. Och när människor som bor i stadsdelen pratar om sitt bostadsområde så pratar man om hela Biskopsgården. Det vill vi berätta om i vårt remissvar.

Hyresgästföreningen företräder dem som bor i Biskopsgården och har därför valt att utforma vårt remissvar, förutom de rubriker som direkt speglar de Stadsbyggnadskontoret angivit i planprogramförslaget, den helhet Biskopsgårdsborna beskriver i de samtal vi fört.

Vi vill också på detta sätt lägga en bra grund för vidare samtal om påverkan på de kommande detaljplaner som kommer att följa processen kring planprogrammet.

Förutom den stora mängd svar vi fått in i vår dialog, hela 722 intervjuer är genomförda, har vi också fått in en mängd människor som vill vara fortsatt engagerade i Biskopsgårdens utveckling.

Tillsammans bygger vi Biskopsgårdsstaden!

Vi delar stadens mål om ett Jämlikt Göteborg

Målet måste vara att hela staden skall vara tillgänglig för alla utan fysiska, mentala eller sociala

barriärer och det skall finnas kopplingar mellan stadens olika delar. Så är det inte idag. Göteborg är en tudelad och segregerad stad. Inte minst bostadssegregationen är omfattande och måste brytas, något som av högsta vikt bör manifesteras i hela stadens planarbete, också men inte bara inom ramens för planprogram Biskopsgården. ”Bostadssegregationen är inte bara ett resultat av en viss typ av fysisk planering utan också av ojämlika livsvillkor och därmed socioekonomiska skillnader mellan grupper. Segregation, oavsett om det är ekonomisk, social, etnisk eller annan, påverkar i sin tur sammanhållningen och samhällsutvecklingen i stort”. (Jämlikt Göteborg 2017) Det är inte Biskopsgården som stadsdel som är segregerad, det är Göteborg som stad. Att man beskriver, även i de specifika fallet såsom förslag till planprogrammet för Biskopsgården, hur staden tänker bryta stadens utanförskap utifrån ett helastaden perspektiv är därför viktigt, inte minst för Biskopsgården.

Stadsplaneringen ska bidra till likvärdiga livsvillkor i hela staden och bidra till att öka tilliten och det sociala kapitalet. Det gäller behoven av bra bostäder för alla, väl gestaltade och trygga offentliga rum som torg, gator och parker. Det handlar också om att planera för tillgång till arbetsplatser, kollektivtrafik, bra skolor och annan samhällsservice samt för rekreation, idrott, ett levande kulturliv samt ökade tillgång till grönområden och därmed ökad biologisk mångfald. Nu handlar detta planprogram specifikt om Biskopsgården, och inte hela staden. Men då vi inom Hyresgästföreningen ändå har noterat att samma stadsutvecklings-principer inte tycks råda för alla områden i staden vill vi påtala denna brist i strategin och också tala om behovet att under en period kompensera missgynnade stadsdelar för att nå en jämlik stad.

Vi har också noterat att staden i tidigare planer för Biskopsgården haft som ambition att koppla samma västra och östra Biskopsgården, Länsmansgården, Norra och Södra Biskopsgården med områden som Kärrdalen, Svartedalen, Jättesten och Kyrkbyn. Den ambitionen tycks helt fallit bort från den här planen vilket vi tycker är en brist. Inte minst ur ett hela staden-perspektiv med ambition att bryta segregation, utanförskap och bryta stadens barriärer.

Biskopsgården – inte bara behov av fler bostäder – det är också en större helhet med en historia

Planprogram för Biskopsgården handlar i huvudsak om det som föreslås skall byggas i stadsdelen. Det som är nytt. Men det är långt ifrån hela behovsbilden i Biskopsgården när det handlar om bostäder. Skall planprogrammets mål kunna nås måste helhetens olika delar beskrivas och bemötas. För helheten kan vara komplex och nästintill omöjlig att få grepp om, om den inte beskrivs.

Ombildningar behandlas i en av staden antagen ombildningsstrategi, renoveringar behandlas av den enskilde fastighetsägaren, trygghetsfrågorna av polis och socialförvaltning med flera, civilsamhällets förutsättningar av Idrott och förening eller Konsument och medborgarservice, skolan av grundskoleförvaltningen osv. osv. Listan kan göras oändligt mycket längre och vi är inte säkra på om allt som är skriven ovan längre stämmer. Men när de som bor i Biskopsgården beskriver sin stadsdel så är Biskopsgården en helhet som hänger samman. Ofta frågar vi oss vem som har ansvaret för helheten. Vem har ansvaret för utvecklingen av Biskopsgården? Hela Biskopsgården? När de boende i Biskopsgården beskriver vad som behöver göras är det också en helhet av behov man beskriver, oavsett vad planprogrammet för Biskopsgården omfattar eller inte. Frågor om helheten återkommer också vid varje mötestillfälle vi arrangerat eller deltagit i.

Regeringens utredare Karolina Skog lyfter vikten av en helhet och att ansvaret för helheten är tydligt. "Utredningen har identifierat fyra tematiska områden vars utveckling på olika sätt har en inverkan på hushållens boendesituation och möjlighet att förändra den: Produktion och andra utbudsfrämjande åtgärder, Fördelning och förmedling, Konsumtion och efterfrågan, Förvaltning och renovering". Hyresgästföreningen håller verkligen med och det är en framträdande bild vi fått till oss under förarbetet kring detta remissvar. Att bygga nytt på gården eller parkeringen, nytt som man själv dessutom inte tror att man kommer ha råd med, samtidigt som man själv bor trångt i en gammal lägenhet med eftersatt underhåll är för många väldigt provocerande. Flera biskopsgårdsbor har dessutom framfört att platserna man valt att lägga nybyggnationen på i

förslaget tar en hel del av de uppskattade grönytorna i anspråk vilket hade försämrat det gröna och vackra Biskopsgården idag.

Biskopsgården är också en gång byggt med en gedigen tanke och känsla. Stadsdelen bär en historia från 1950- och 1960-talen som anses av många vara en höjdpunkt i svensk design- och arkitekturhistoria. Byggnaderna smälter in och följer nivåskillnaderna med bergknallar som går i dagen och gräsytor däremellan där det idag fylls av uppvuxna gamla träd som ger ett särskilt värde åt området såväl skönhetsmässigt som biologiskt. Det är också tydligt att barnen och dess uppväxtmiljö var en viktig utgångspunkt när området planerades med sina gårdar, trafikslagsseparering, lekmiljöer och gröna inslag fördelat över hela stadsdelen.

Biskopsgården – en missgynnad och misskött stadsdel

För att nå en rättvis fördelning i Göteborg och en sammanhållen stad som helhet måste Biskopsgården särbehandlas. Längre har Biskopsgården som stadsdel och helhet, likt flera andra områden i Göteborg, missgynnats och missköts. Flera bestånd av hyresrätter i Biskopsgården har exempelvis inte renoverats under många år trots skriande behov, människor har inte blivit lyssnade på när det handlar om det egna bostadsområdet och stigma från människor utanför Biskopsgården har bidragit till att man ”ser ner” på området som helhet. ”Vem vill egentligen bo i Biskopsgården, där allt är så otryggt, eftersatt och dåligt?”

Andra aktuella exempel som ofta återkommit i våra samtal har varit otrygga, tråkiga och eftersatta torgmiljöer, skolor med undermåliga skolresultat där man inte vill att sina barn skall behöva gå, otrygga platser i stadsbilden, brister på kollektivtrafikens hållplatser för att nämna några. Hyresgästföreningen vill att planprogrammet tydligare hänger samman med övriga planer för Biskopsgården, så att hela Biskopsgården får ett lyft.

Inte minst inom de frågor de boende efterfrågar.

Stigmatisering

För att förstå Hyresgästföreningens remissvar vill vi inledningsvis beskriva de stigma som många känner av i sin vardag. Kortfattat innebär detta att ett område tillskrivs egenskaper som inte stämmer med den upplevelse som de har som själva bor i området. Stadsbyggnadskontorets planprogram för Biskopsgården är skrivet, likt många andra programförslag vi tagit del av, med ett tydligt utifrånperspektiv. Det talas om besökares upplevelse av området, om behov hos dem som förväntas flytta in. Men de boendes egna röster, uppfattningar och erfarenheter saknas. Hyresgästföreningen menar att vi inte kan bygga ett hållbart Göteborg, eller Biskopsgården för den delen, på det sättet.

Vi uppfattar planprogram som företeelse som visionärt och en länk mellan översiktsplanen och de kommande detaljplanerna för området. Ett mellanskikt som skulle kunna lämpa sig utmärkt för en omfattande lokal involvering. Risken är uppenbar att arbetet med planprogrammet, på det sätt underlagen är framtagna, i stället bidrar till att öka stigmatiseringen av stadsdelen och en känsla hos medborgarna att inte blivit lyssnade på. Tidigare dialogen som vi känner till förts i stadsdelen finns heller inte med i beskrivningen vilket kan förstärka detta ytterligare, inte minst för dem som deltog och engagerade sig då den genomfördes.

Hållbarhet uppnås endast genom involvering

Städerna och våra samhällen behöver planeras, byggas och utvecklas i en positiv anda och bli attraktiva för de som ska bo och vistas där. Lokalisering av bostäder behöver dessutom ske i närhet till väl fungerande kollektivtrafik, så att det ska bli möjligt att kunna ta sig till och från arbete, studier, fritidsaktiviteter och service, utan krav på att använda sig av eller ha tillgång till bil. Städer och samhällen måste dessutom planeras och byggas utifrån ett hållbart perspektiv och ta hänsyn till en rad olika påverkansfaktorer, inte minst klimatförändringen. Samtidigt behöver den sociala aspekten av ett hållbart samhälle lyftas upp. Det innebär att fokus och tyngdpunkt behöver förskjutas så att trivsel, känsla av hemmahörande och inkluderande i samhället får en större roll.

I den bemärkelsen är det viktigt att de som bor och lever i en stadsdel får komma till tals när stadsdelen ska utvecklas, tidigt. De riktiga experterna på ett område är de som bor där. Att utgå från de boende när man planerar en stadsdelsutveckling är därför rimligt och bör vara vägledande och en självklarhet för alla planprocesser. Att prata med dem som bor på platsen borde vara en naturlig del av förarbetet inför framtagandet av förslag till planprogram i en stadsdel. Där hade vi önskat fått frågan om att göra den dialogen vi nu genomfört, tidigare, och som en del av framtagandet av förslaget till nytt planprogram.

Agenda 2030 pekar ut riktningen genom flera av agenda-målen. Under mål 10, Minskad ojämlikhet, skriver man "...Det ligger i verksamheternas uppdrag att arbeta med ickediskriminering och de har också stor möjlighet att kompensera för ojämlika livsvillkor i syfte att uppnå ökad jämlikhet. En stor del av Göteborgs Stads arbete för en jämlik stad och stadens folkhälsoarbete är inriktat på att minska förekomsten av ojämlika utfall när det gäller livsvillkor. Bland annat genom att arbeta med ickediskriminering och kompensera för ojämlika livsvillkor, som att göra det möjligt för invånare att delta i politiska och offentliga beslut, motverka diskriminering...". Under mål 11, Hållbara städer, förtydligar man ytterligare området när man skriver "... Det finns flera olika samverkansformer där viktiga aktörer inom offentlig verksamhet, akademi, näringsliv samt civilsamhällets organisationer deltar i utvecklingen av staden i sikte i att uppnå målet...".

Boverket har också på senare år pekat ut detta som ett bärande tema om man som kommun skall lyckas med uppdraget att uppnå en socialt hållbar stadsutveckling. "...hög grad av samsyn när det gäller metoder för att bryta denna utveckling och främja en socialt hållbar stadsutveckling och områdesförnyelse..." och där man bland annat pekar på faktorn "Inflytande och samverkan; att all områdesförnyelse behöver utgå från dem som bor i området och genomföras i samverkan mellan berörda aktörer" som en bärande del om man skall uppnå varaktiga resultat. Hyresgästföreningen har under processen samtalat med hundratals boende i Biskopsgården och känslan av att inte riktigt räknas, bli tagen på alvar, återkommer och är väldigt påtaglig. Mycket likt den känsla vi mött också i andra stadsdelar, i motsvarande processer.

De brister i involvering och påverkansmöjligheter vi ser även i fallet Planprogram för Biskopsgården är allvarliga och kommer att leda Göteborg bort från målen om ett hållbart Göteborg. Vi ser att medborgarna involverats sent i processen kring framtagandet av planprogram, att stadsbyggnadskontorets arbete med att ge kunskaper på de boendes villkor för öka möjligheten av reellt deltagande i samrådsprocessen inte gjorts i tid och inte i tillräcklig omfattning. Förfarandet

minskar inte den ökade ojämlikheten i staden gällande livsvillkor och upplevd diskriminering. Vi ser inte heller att civilsamhället bjudits in i tidigt skede för lyfta fram lokal kunskap och områdets förutsättningar som en del av en hållbar stadsutvecklingen i Biskopsgården. Vi tror att det här arbetssättet kommer att leda till att tillitsbristen ökar i staden, inte minst bland engagerade medborgare i Biskopsgården.

Involvering från stadsbyggnadskontoret når inte ut

Under vårt dialogarbete har vi mött få som har haft kunskap om att en större plan för stadsdelen nu håller på att formas. De få som känner till att något är på gång har sällan kunskap om innehållet. Det är inte unikt för Biskopsgården. Så brukar det se ut.

Vi menar att stadsbyggnadskontoret har vetskap om hur få av medborgarna som känner till planerna för stadsdelen. Att stadsbyggnadskontoret inte agerar för ökad kännedom och involvering anser Hyresgästföreningen är för dåligt.

Vi närvarade på de två öppet hus-tillfällen som genomföres i stadsdelen. De var relativt välbesökta och vi upplevde att många kom till tals, fick säga sin mening och ställa sin fråga. En uppfattning av många av de boende pratade med oss om var att "stadsbyggnadskontoret inte skrev ned vad de hade att säga". Man hade en bild av att man skulle komma till öppet hus och berätta om vad man tyckte och att det då skulle tas med i den allmänna insamlingen åsikter i samrådet. Vi anser att dessa möten var bra. Men då det var det enda vi upplevde som gjordes för att informera och involvera så anser vi dem otillräckliga. Inte minst med tanke på hur få av de biskopsgårdsbor vi mött som känt till planerna för sin stadsdel och närmiljö.

Gentrifiering av Biskopsgården – en oplanerad effekt eller en medveten metod?

Stadsbyggnadskontorets planprogram är ett uttryck för en vilja att skapa en uppgradering och uppräschning av Biskopsgården med högre attraktivitet som önskat resultat. Är en gentrifieringsprocess därmed inledd på allvar i Biskopsgården? Är gentrifieringen av Biskopsgården en möjlig men oplanerad och oönskad effekt eller är den en del av metoden för att uppnå den önskade effekten med programmet?

Känslan som återkommande kommer fram i samtalen vi fört är att man känner sig bortträngd och oönskad, att detta som nu föreslås inte är för dem. Vi menar att denna oro är befogad och måste tas på högsta allvar.

Forskning kan också påvisa hur den här processen fungerar och vilka effekter den har på samhällen och de individer som drabbas. Vi vill se plan för hur gentrifiering av Biskopsgården skall motverkas.

"Sverige sticker dock ut internationellt, och har sedan andra världskriget haft en ambition om att goda bostäder ska vara en rättighet, för alla. Bostadspolitikerna har ansetts vara en hörnsten i välfärdsprojektet, och också rönt internationell uppskattning för sin relativa jämlikhet mellan upplåtelseformer, stor andel offentliga bostäder, hyresgästernas starka ställning och en generellt hög boendekvalitet. Men en viktig aspekt som ännu inte uppmärksammas tillräckligt, alla ambitioner om jämlikhet till trots, är att socioekonomiskt utsatta grupper även i Sverige har tvingats flytta på sig när våra städer expanderar eller förtätas, när

äldre bebyggelse renoveras och boendekostnaderna i området ökar. Det kallas bortträngning, när människor förlorar sina hem som en följd av beslut och händelser man själv inte kan påverka, men som gör boendet omöjligt, farligt eller för dyrt” (Hartman, Keating, LeGates m.fl. 1982). Vidare menar forskningen på området att ”Kunskapen om bortträngningens följder för dem som drabbas är bristfällig, men allt fler studier i Sverige och internationellt lyfter nu fram stadsomvandlingars påverkan sett ur ett lokalt perspektiv” (Atkinson 2015; Despotovic & Thörn 2015; Fullilove 1996; Paton 2016; Valli 2016).

Frågor som forskningen på området nu ställer sig är bland annat; Vilka är det egentligen som flyttar, vart tar de vägen? Vilka mekanismer sätter i gång flyttprocesserna, och hur påverkas människor som blir av med sina hem? Hur påverkar en potentiell bortträngning människors handlingsstrategier? Vilka former av motstånd går det att urskilja bland hyresgäster i ett bostadsområde som står inför en renovering?” I Länsmansgården var också den här frågan påtaglig vid dörrknackningen där. Ungdomarna som knackade dörr reflekterade över varför så få de pratat med hade bott i området i mer än två år. Området är fint och ny renoverat men om de som bodde där innan renoveringen inte längre finns kvar är det relevant och fråga sig, vart tog de vägen och för vem bygger vi nu framtidens Biskopsgården?

Hyresgästföreningen motsätter sig inte ett ökat inslag av olika upplåtelseformer i Biskopsgården, om det samtidigt sker i områden med hög andel privatägda bostäder såsom Lindholmen, Hovås och Fiskebäck. Däremot vill vi att allmännyttans befintliga lägenhetsbestånd skall behållas och förbli en central del av stadens bostadsförsörjningsansvar och på så vis motverka risken för bortträngning, exempelvis av dagens Biskopsgårdsbor, medborgare och aktörer med låga inkomster och små resurser. Gentrifiering av stadsdelar har visat sig ha dessa konsekvenser

Forskare som Polanski med fler påvisar också att ”mer forskning behövs kring undanträngning/bortträngning som leder till grupper med särskilt små möjligheter att höja sin levnadsstandard, riskerar att få flytta igen och igen- allt längre ut från stadens centrum – eller utanför de områden gentrifieringsprocessen omfattar. Det kan gälla både renoveringar och ombildningar som orsaker till flytten.” (Bortträngning pågår- Polanski & Rickard)

När konsekvenserna av ett gentrifierat Biskopsgården riskerar att bli så pass allvarliga för Biskopsgården som stadsdel, för individerna i stadsdelen som drabbas av den men också för Göteborg som stad, måste dialog, eftertanke och försiktighet råda i utvecklingsarbetet. Som vi har kunnat visa saknas en hel del forskning på området idag. Men vi vet att det kan få allvarliga konsekvenser som står i direkt motsättning till de mål staden har satt upp i sin översiktsplan likväl som för planprogrammet för Biskopsgården.

En särskild programrubrik för hur man skall komma till rätta med, och undvika, gentrifiering i Biskopsgården i samband med planarbetet måste upprättas för att aktivt motverka en sådan utveckling för stadsdelen. Vårt råd till stadsbyggnadskontoret är att denna plan upprättas tillsammans med dem som bor i Biskopsgården. Hyresgästföreningen medverkar självklart i ett sådant arbete.

Ombildning av hyresrätter till bostadsrätter – hur många vill det...egentligen?

Hyresrätter är viktiga för att alla nuvarande och kommande göteborgare ska ha möjlighet att ha en trygg och bra bostad. Därför tycker vi att det är viktigt att se till att alla befintliga hyresrätter behålls, underhålls och varsamt renoveras. Att sälja ut allmännyttiga lägenheter genom ombildning riskerar att leda till stora konsekvenser för dagens och morgondagens göteborgare. Då detta nu riskerar drabba Biskopsgårdsborna har vi på Hyresgästföreningen tagit fram fakta som visar på problematiken med ombildningarna som nu pågår.

Under förra mandatperioden lade politikerna fram ett förslag till kommunfullmäktige i Göteborg som innebar att takten skulle öka takten av ombildningar av allmännyttans hyresrätter till bostadsrätter. Med den nya politiska majoriteten i Göteborg kan denna plan komma att omprövas. Vi vill ändå framföra varför det är viktigt för Göteborg att den planen omgående avbryts.

I korta drag ser Hyresgästföreningen att:

- o Allmännyttan spelar stor roll för kommunens möjlighet att klara av sitt bostadsförsörjningsansvar att se till att alla människor har tillgång till en bostad.

- o Att förvalta lägenheter är en god affär som ger kommunen en långsiktig ekonomisk avkastning

- o Forskning på området visar att ombildningar inte bidrar till att minska segregationen. Tvärtom visar exempel från Stockholm att ombildningar tenderar att öka segregationen där färre har råd att efterfråga bostäder i centrala delar av staden. Samtidigt är det i områden med mycket hyresrätter som mångfalden är som störst i staden.

- o Nybyggnation kan inte ersätta det befintliga beståndet eftersom hyresskillnader mellan befintligt bestånd och nyproduktion är stor.

Källa; Rapport från Hyresgästföreningen. Ombildningar i Göteborg. OM BOENDETS VILLKOR UR ETT REGIONPERSPEKTIV VÄSTRA SVERIGE, SEPTEMBER 2021.

(<https://www.hyresgastforeningen.se/bostadsfakta/>)

I bostadsbristens Göteborg ser vi att vi behöver fler hyresrätter som många har råd att bo i. Lägenheter som är anpassade utifrån familjens behov. Detta gäller inte minst i Biskopsgården. Därför är det viktigt att vi värnar om varje allmännyttig lägenhet som finns. Planprogrammet riskerar att bidra till en ökad gentrifiering om staden samtidigt ombildar en större andel hyreslägenheter som finns idag i stadsdelen. Kombinationen av nytt och dyrt och ombildningar av en stor andel av befintliga hyresrätter kommer att förstärka den rörelsen. Biskopsgårdsborna efterfrågar inte ombildning. Av alla de hyresgäster vi mött är det få som uttalar den önskan, mer en oro för vad ombildningarna kan komma innebära för dem som inte vill, får eller kan köpa. Det hyresgästerna är tydliga med är att man vill ha fler hyresrätter. Hyresrätter så barnen kan flytta hemifrån, större billiga hyresrätter för de många trångbodda familjerna. Man vill framför allt också renovera de kraftigt eftersatta hyreslägenheter som finns i området idag. Regeringens utredare Karolina Skog menar i sin utredning Sänk tröskeln till en god bostad SOU 2022:14 ”En socialt hållbar bostadsförsörjning behöver ha hushållens situation i centrum. Människor begränsas i sina liv när de inte har en godtagbar boendesituation eller saknar egen bostad” I utredningen beskrivs också det problem som uppstått trots att det nu byggs mer än på många år. ”Utbudet på

bostadsmarknaden har visat sig inte kunna matcha hushållens bostadsbehov. Det har medfört en situation där den så kallade strukturella hemlösheten är stor vilket innebär hårt tryck på kommunernas socialtjänst.” Karolina Skog pekar vidare på vilka effekter som går att se på grund av detta. ”Det tar sig uttryck genom bland annat trångboddhet, ansträngd boendekonomi, osäkra boendelösningar och hemlöshet. Situationen påverkar även individers och hushålls deltagande i samhället.”

Ett skäl som ofta används för att motivera ombildningar i ett område är att man genom det vill få människor att stanna kvar i området även när deras karriär tar fart. Att ha köpt sin bostad antas att stärka incitamenten att stanna kvar i området. Men studier på området kan visa den motsatta effekten. Forskningsstudien om ombildningar i Akalla för några år sedan visar att hushåll som köpt sin bostad genom ombildning visade sig mer flyttbenägna än andra i området (Sodini, Van Nieuwerburgh, Vestman, Lilienfeld-Toal, 2016).

Myter om att förtätning med bostads-/äganderätt och utförsäljning av hyresrätter löser problem

I samband med frågan om förtätning, grannskapsutveckling och socialt blandat boende hänvisas det ofta till UN Habitats rekommendation för en blandad stad (A New Strategy of Sustainable Neighbourhood Planning: Five Principles. Urban Planning discussion note 3, 2013). Enligt den borde alla städer vara mycket täta (minst 15 000 personer per km²) och andelen hyresrätter inte överstiga 50%. Som ett exempel har Framtiden AB i strategidokument hänvisat till dessa principer när man hävdar att förtätning och utförsäljning av allmännyttan är lämpligt att göra i miljonprogramsområden (se t ex Redovisning av Förvaltnings AB Framtidens arbete med att skapa en stad med blandade bostads- och upplåtelseformer i så väl befintligt bestånd som nybyggnation enligt kommunfullmäktiges handling 2016 nr 227).

Det är olyckligt att bygga ett viktiga kommunala strategier på detta diskussionsunderlag eftersom det inte alls är underbyggt av forskning. Den länk till stödjande referenser som finns i dokumentet har varit död ända sedan diskussionsunderlaget publicerades. Vid förfrågan till UN Habitat kom så småningom ett dokument med ett fåtal referenser till vetenskapliga artiklar inlagda. Förutom att det handlade om ett fåtal texter, så är det i högsta grad tolkningsbart om denna forskning verkligen understödjer de kategoriskt fastslagna principerna i UN Habitats diskussionsunderlag.

Därtill finns det inte redovisat hur skal-nivå och kontext spelar in. Är det verkligen rimligt att hävda att samma principer ska gälla för storstäder som Peking, Hongkong, Vancouver och London som för ett miljonprogramsområde som Biskopsgården? Det finns inget i UN Habitats diskussionsunderlag som visar att så skulle vara fallet. Dokumentet med de fem principerna är att betrakta som ett urbanpolitiskt inlägg som influerat av att UN Habitats Director vid den tiden var en tidigare borgmästare från Barcelona. Alltså inte ett policydokument grundat i forskning. Att försämra livet så radikalt för invånarna i Biskopsgården och andra miljonprogramsområden utan tung vetenskaplig underbyggnad är inte ansvarsfullt.

Om man nu ändå skulle välja att tro på att de fem principerna ändå är rimliga förutsättningar för att en stad ska bli hållbar, så är Framtiden AB:s hållning fortfarande extremt oetisk. De väljer nämligen att låta miljonprogrammets

invånare bära hela bördan för att staden ska få lika stor andel äganderätt och hyresrätt i genomsnitt. Framtiden AB förtätar alltså i stor skala med äganderätt i miljonprogramsområden samt säljer ut allmännyttiga hyresrätter där. Men man gör inte motsvarande satsning i områden med för hög andel äganderätt. I dessa områden är UN Habitats fem principer inte lika applicerbara.

I fallet Biskopsgården har man dessutom en missvisande beräkningsmodell som kan ge en något felaktig bild av hur fördelningen idag är mellan boendeformerna i stadsdelen Biskopsgården. Då områden som i huvudsak består av äganderätter, men som i alla andra fall ingår i Biskopsgården, i det här planprogrammet är borttagna blir redovisningen av fördelningen mellan boendeformerna inom Biskopsgården felaktig och missvisande. Genom att inte ha med hela östra Biskopsgården, en del där fördelningen av boendeformerna är den motsatta, blir statistiken missvisande. Enligt "Göteborgsbladet 2022 - områdesfakta" på sida 24 och 26 innehar västra Biskopsgården 84,1% hyresrätter medan östra Biskopsgården innehar 49,7%. Hyresgästföreningen är inte emot blandstaden och kommer inte motsätta sig byggandet av bostadsrätter eller äganderätter. Vi vill heller inte tro att detta är medvetet för att få fram en missvisande bild av helheten Biskopsgården. Vi vill bara att man räknar på ett korrekt sätt och använder rätt fakta som utgångspunkter för det fortsatta arbetet. Om detta har Hyresgästföreningen samsyn med flera andra lokala krafter inom civilsamhället i Biskopsgården.

Mildra trångboddhetens negativa konsekvenser

Många barnfamiljer är redan i dag trångbodda i Biskopsgårdens hyresrätter. Framförallt i Norra och västra Biskopsgården är det särskilt allvarligt där det råder extrem trångboddhet. Innebär att minst tre personer bor på en yta av högst 40 kvadratmeter. En nybyggd hyresrätt är alltid dyrare än en gammal i samma område. De barnfamiljer som idag av ekonomiska skäl inte kan flytta till de större och dyrare lägenheter kommer inte heller kunna flytta till de stora nybyggda bostäderna som planeras. Stadens har redan en strategi och ett pågående arbete för att "Mildra trångboddhetens negativa konsekvenser". Kort sammanfattat handlar det arbetet om att arbeta kompensatoriskt genom bland annat samnyttjande om lokaler och utrymmen för olika ändamål såsom läxläsning, kalas eller annat som kräver avskildhet eller större yta.

Hyresgästföreningen vill att staden, inom ramen för planprogrammet för Biskopsgården, implementerar det arbetet och genom det tar fram en plan specifikt för Biskopsgården i syfte att mildra trångboddhetens konsekvenser. Att planera in fler mötesplatser som de boende efterfrågar för olika målgrupper. Vi vill också att planen tar fram former för uppsökande verksamheter knutna exempelvis till kultur och idrott samt läxhjälp som vi bedrivit tillsammans med staden i andra utanförskapsområden, exempelvis med Kulturskolan i Hammarkullen och Bergsjön. Vi vill att FN:s Barnkonvention, som är svensk lag, ska implementeras i själva byggandet av Biskopsstaden så att alla barn ska få ta del av sina rättigheter i vårt välfärdsland. För att ge område status och betydelse i programmet bör detta läggas till under egen rubrik i förslaget.

Hyresgästföreningen känner inte sig heller ensamma i vår hållning kring trångboddhet. Bland annat har vi noterat att bland annat Kulturförvaltningen uttryckt sig i frågan när man skriver "för att förändra den faktiska trångboddheten behöver nya bostäder byggas till ett pris som kan efterfrågas av befolkningen i

stadsdelen. När det gäller de negativa effekterna av trångboddheten kan dessa minskas genom att satsa på offentliga miljöer och öppna mötesplatser som bibliotek och kulturhus.” Vi håller med. Planen måste innehålla både det kortsiktigt nödvändiga här och nu för att möta trångboddhetens negativa effekter, men också ha en långsiktig plan för hur trångboddheten skall motverkas och brytas.

För att på allvar få bort trångboddheten måste Göteborgs allmännyttan ta sig an den uppgiften. Som konsert för Göteborgs allmännyttan måste AB Framtiden agera långsiktigt och bygga de hyreslägenheter som det finns behov av. Inte minst de bostäder som andra aktörer avstår från att bygga. Det är det som är att ta ett bostadsförsörjningsansvar utifrån de behov som finns bland medborgare, utifrån medborgarnas förutsättningar och behov. Inte låta efterfrågan styra vad som byggs, åt vilken målgrupp. Marknaden kommer inte kunna lösa trångboddheten i Biskopsgården. Staden bör gå föra genom att skapa gynnsamma mark- och exploateringsvillkor som ger förutsättningar för att bygga hyresrätter med rimliga hyror.

Renovering av befintligt beståndet – risk för renovräkning

Många lägenheter i Biskopsgården är i behov av upprustning. Ofta leder renoveringarna till kraftiga hyreshöjningar. Enligt Hyresgästföreningens undersökningar kan vi visa att de som drabbas hårdast av sådana hyreshöjningar är ensamboende kvinnor över 65 år, ensamstående med barn och stora barnfamiljer. Många gånger tvingas dessa människor att flytta – man kan i de fallen tala om renovräkning. Renovräkning är en sammansättning av orden renovering och vräkning, som används för att illustrera de dramatiska konsekvenser som renoveringar med höga hyreshöjningar kan föra med sig. Under vår MapX-studie fick vi signaler om att i områden i Biskopsgården som nyligen genomgått en större renovering hade få, vi pratade med, bott längre än två år. Vi har fram tills nu inte hunnit analysera den data vi fått in från detta område djupare. Känslan vi har nu, med den data vi fått in och hunnit analysera är – vart tog människorna vägen?

Öppna upp för andra boendeformer, andra sätt att bygga och andra aktörer

En god variation av boendeformer ska eftersträvas. Hit räknas dels själva upplåtelseformen (ägende, arrende, hyresrätt, bostadsrätt etc.), och dels formen för uppförandet. Det senare innebär att skapa möjligheter också för alternativa organisationsformer att bygga och utveckla området. Detta kan till exempel ske genom gemensamt byggande i form av bo- och byggemenskaper eller genom självbyggeri av mindre hus. Regeringens utredare Karolina Skog lyfter betydelsen av detta i sin utredning ”Den idéburna bostadssektorn har en särskild potential att bidra till bostadsförsörjning på svaga marknader. Där kan användardrivna idéburna bostadsaktörer såsom byggemenskaper vara direkt avgörande för att få tillstånd bostäder som är anpassade till lokala behov.” Goda exempel på detta finns i Sverige även om det är flitigast förekommande i andra länder i Europa. Men rörelsen och intresset växer. Inom detta område kan man se hur man på ett spännande sätt kombinerar vikten av samverkan mellan kommun, civilsamhälle och företag, frågor som integration av bostäder och arbete förenas i många exempel och den mer vanliga kombinationen av bostäder och närodling.

Vårt förslag är att öppna upp för den här typen av initiativ redan i planprogrammet. På det sättet har man då lagt en bra grund för kommande

detaljplanearbete och markanvisningar. Vi bedömer att det kan bli svårt att få med det senare, om det inte redan är omnämnt här.

Metod för dialog

Hyresgästföreningen vill att de boende i Biskopsgården involveras i arbetet med att utveckla sin stadsdel. Vi har därför genom forskningsprojektet Invånardeltagande i utvecklingen av förtätningsprojekt tillsammans med forskare från GRI på Göteborgs universitet (Jenny Stenberg och Jaan-Henrik Kain) och Chalmers (Marco Adelfio) arbetat med att utveckla metoder (enkäter, MapX, modellworkshops) för att fånga invånarnas åsikter och tankar om sin stadsdel. Den informationen vi samlar in under detta metodutvecklingsarbete ligger till grund för detta remissvar. För nästan alla delar finns det en rapport som finns med som bilaga till remissvaret. I samtliga fall kan en särskild presentation genomföras om det efterfrågas. Se kontaktinformation sid 6 eller sök mer info på sidan Vår stad.

(<https://varstad.hyresgastforeningen.se/>)

Där finns också alla Hyresgästföreningens rapporter samlade på ett och samma ställe om till exempel trångboddhet, segregation, marknadshyror, hyresgästernas ekonomi osv.

Människor är generellt intresserade och engagerade i sina hem, bostadsområden och lokalsamhällen. Formen och uttrycksätten för engagemang varierar dock utifrån olika lokala resurser, tidsperspektiv och förkunskaper. I Biskopsgården valde vi att arbeta med att informera, involvera och skapa olika möten för nå olika målgrupper och låta så många röster som möjligt komma till tals.

Vi har:

1. Informerat via social media om stadsutveckling och processer i Biskopsgården.
2. Utbildat och involverat 15 ungdomar från Biskopsgården i stadsutveckling och vår metod.
3. Knackat dörr i bostadsområdena via de utbildade och arvoderade ungdomarna. De knackade på 4000–5000 dörrar och fick 722 medborgare att ge svar på enkäter om Biskopsgården och synpunkter på stadsutvecklingen som sammanställts i det webbaserade GIS-verktyget MapX. De som inte ville svara på enkätfrågorna fick information om stadsutvecklingsprocessen. Sammanlagt har ungdomarna genomfört ett kartläggningsarbete under 375 tim. Alla områden i Biskopsgården har inte besökts i denna dialog på grund av tidsbrist. Vi har fördelat våra timmar över de tre stadsdelarna Länsmansgården, Norra Biskopsgården och Södra Biskopsgården.
4. Genomfört ett antal möten med lokala hyresgästföreningar och civilsamhällets organisationer i Biskopsgården.
5. Genomfört två modellworkshops tillsammans med forskarna från GRI Göteborgs Universitet där sammanlagt 26 Biskopsgårdsbor deltog. (De två olika grupperna kallas nedan i texten Föreningsgruppen och Ungdomsgruppen) Då många markerat sina lokala torg i vår MapX-studie valde vi att fokusera på Länsmanstorget, Friskvåderstorget och Vårvåderstorget i workshopen för att få en fördjupad kunskap om vad medborgarna ansåg om sina torg och på vilket sätt de kunde utvecklas.

6. Gjort reklam för, och sedan besökt, Stadsbyggnadskontorets öppna möte tillsammans med aktiva hyresgäster från Biskopsgården.

7. Skapat en digital plattform kallad Vår stad för öka inflytande och transparens kring arbetet med hela processen kring remissvar på stadens detaljplan. På plattformen finns dokumentation och kunskapspåfyllning kring stads och samhällsutveckling samt lokalt boinflytandearbete.

8. Vi har genom att lämna information, även den som inte öppnade när vi knackade på deras dörr, spridit information om framtidsplanerna för Biskopsgårdsborna. 4000–5000 Biskopsgårdsbor har fått information i sin brevlåda på det här sättet med en möjlighet att själva gå in och tycka till.

9. Det insamlade materialet har sedan analyserats gemensamt av arbetsgruppens deltagare från Hyresgästföreningen och GRI/Göteborgs universitet.

Vi beräknar att vi mött och tagit del av närmare 1000 medborgares åsikter och behov av att få vara med och skapa ett tryggt, inkluderande och socialt hållbart Biskopsgården

Kommentarer på förslag till Planprogram för Biskopsgården

Under följande underrubriker kopplas data från Hyresgästföreningens boendedialog (enkäter, MapX, modellworkshops) till planprogrammets innehåll. En fördjupning har gjorts vid tre av stadsdelens torg, som beskrivs längre fram i texten och i bilagor. Den första delen beskriver uppfattningar vi fått med oss som inte kan läggas in under någon specifik plats utan skall ses som allmänna för hela eller flera delar av Biskopsgården. Därefter behandlar vi tre delområden: Länsmansgården, Norra Biskopsgården och Södra Biskopsgården.

Det vi har fått till oss – bekräftas också av andra

Hyresgästföreningen har också tagit del av andra parter yttrande kring planprogrammet. När vi upptäckt en samstämmighet vill vi på detta sätt påtala den. Bland annat har Kulturförvaltningen uttryckt ett behov av ”utveckling som ännu tydligare utgår från kvaliteterna i det som finns idag, både när det gäller anpassning till terrängen, påverkan på bevarad tillgänglig natur, kulturhistoriska lager samt estetisk princip för tillkommande arkitektur” vilket vi kan bekräfta utifrån den dialog vi genomfört i stadsdelen. Detta är ett allmänt önskemål och uppfattning. Att man tar vara på det som redan finns och säkerställer att detta inte byggs bort eller trängs ut. Vidare pekar också Kulturförvaltningen på att ”föreslagen bebyggelse på Bräckeåsen i Södra Biskopsgården är mycket problematisk, då den står i konflikt med arkeologiska lämningar. Miljön bör i stället utvecklas till ett tillgängligt och levande besöksmål”. Den platsen har varit ivrigt diskuterad i de sammanhang vi arrangerat eller medverkat i. Flera av dem som bor i närliggande område på Sommarvädersgatan, och som har deltagit i vår dialog, har framfört detta som ett mycket viktigt område att bevara och skydda. Hyresgästföreningen föreslår därför i stället att man tillgängliggöra och lyfter fram platsen då den inte är så känd. Och att man såklart inte bebygger den.

Vi har också uppfattat både från Park- och naturförvaltningen och Naturskyddsföreningen yttranden att stadsbyggnadskontorets ”programförslag avviker samtidigt från översiktsplanen avseende föreslagen markanvändning för ytor som i översiktsplanen är utpekade som stadspark eller värdefulla natur- och friluftsområden. I programförslaget tas stora gröna ytor i anspråk för annan

markanvändning än idag, varav flera av dessa ytor pekas ut som gröna områden av olika slag i översiktsplanen. Sammanlagt tas cirka 31 hektar gröna ytor i anspråk för exploatering, vilket motsvarar en sammanlagd yta som är fyra gånger större än Trädgårdsföreningen. Däribland finns delar av Svarte Mosse, vilken enligt översiktsplanen ska utvecklas till stadspark.” I den dialogen Hyresgästföreningen genomfört har frågan om de gröna värdena i Biskopsgården idag kommit upp i flera kanaler och olika sätt. När det gäller platser man tycker om i sin stadsdel och närmiljö är det ofta en grönyta man har markerat. I flera av de möten vi arrangerat eller varit en del av har också denna fråga kommit upp och diskuterats flitigt. Det gröna när där man bor är i idag en värdefull kvalitet för många Biskopsgårdsbor som man inte vill bygga bort. Snarare utveckla och ha mer av.

I våra samtal om Biskopsgården har det återkommande kommit upp resonemang som handlat om att bevara och återupprätta värden i Biskopsgården. Boende har pratat om sitt vackra Biskopsgården och hur många av de värdena gått förlorade genom årens olika utvecklingsinitiativ. I stadsbyggnadskontorets beskrivning av Trädgårdsstaden har många fått uppfattningen av att man tänkt att importera ett nytt uttryck och en ny form för stadsdelen. Det tror vi skulle vara fel. De människor vi mött pratar mer om att återupprätta och utveckla den tanken som en gång var med Biskopsgården, och då gärna med ”trädgårdsstad” som målbild. Vi tror nämligen starkt på att göra en Biskopsgårdsvariant av ”trädgårdsstaden”, förankrad i stadsdelens speciella prägel och form. När vi läste Kulturförvaltningens yttrande så kändes det som vi pratade om samma saker. ”Under rubriken ”traditionella stadsrum” meningen ”gestaltning av arkitektur och offentliga rum ska utgå ifrån den traditionella trädgårdsstadens estetiska uttryck”. Kulturförvaltningen ser det som problematiskt att föreskriva att ny arkitektur i området enbart ska utgå ifrån en estetisk princip som inte gäller den befintliga miljön i stadsdelen idag. Det finns många estetiska uttryck i dagens Biskopsgården som är värda att relatera till och samspela med i tillkommande arkitektur.”

Övergripande och generellt

Under denna rubrik har vi lagt in en hel del av det som fram under de två Modellworkshoparna och som kan ses som allmänna generella kommentarer. Den första workshopen var för föreningsaktiva i Biskopsgården (Föreningsgruppen) och den andra var för de ungdomar som varit med och knackat dörr i MapX-studien (Ungdomsgruppen). Generellt har vi mött mycket positiva kommentarer till planprogrammets intentioner - att man satsar på fler bostäder, satsa på lokala torg, hållbar mobilitet och det gröna i stadsdelen.

Ungdomarna på modellworkshopen hamnade i en diskussion om det höga skivhuset på Friskväderstorget. En kille ville absolut riva det höga skivhuset vid Friskväderstorget eftersom det är fult. En tjej ville inte riva det eftersom det bor människor i det, vart ska de flytta? Det blev en het diskussion mellan ungdomarna. De unga verkar alltså vara fullt medvetna om att nybyggnation innebär att människor tvingas bort eftersom hyror/priser blir för höga, men de diskuterade inte detta explicit.

Intrycket som båda workshop-grupperna gav var att de tycker det är bra om det byggs mer i Biskopsgården: Bostäder, service, mötesplatser, grönt, vatten, lekplatser, sportplatser. Vi frågade inte direkt den frågan i workshoparna men

ingen ifrågasatte spontant kommunens agenda med förtätning. Det var hur och var det planerades för nybyggnation som var den stora diskussionen.

Två personer i Föreningsgruppen uttrycker att två av torgen, Friskväders och Länsmans, är inte kan anses vara torg. De saknar grundläggande rumsliga kvaliteter för att kunna kallas torg. De kanske en gång har varit det men inte nu längre.

Några kvinnor i Föreningsgruppen kritiserar kommunens avgränsning för planprogrammet. De har inte tagit med villorna i östra Biskopsgården. Kvinnorna undrade, eller snarare påstod: Är det gjort så för att statistiken ska visa en brist på äganderätt? En politisk agenda alltså? Dessutom är det dumt att inte ta med hela Biskopsgården då man på det sättet missar att få till en bra, sammanhängande helhet. Vi vill ju att staden hänger ihop och att barriärer byggs bort. Denna barriär uppfattade flera vara såpass stor att inte det ens tas med i planprogrammet.

Och arbetsgruppens analys av planprogrammet finner att inga nya kopplingar görs mellan västra och östra Biskopsgården, vilket står i skarp motsättning till den idé om Göteborgs utvidgade innerstad som betonas i programmet.

När det gäller upplåtelseform kom detta inte upp spontant i de två modellworkshoparna men Föreningsgruppen tillfrågades och svaret var entydigt: Det behövs bostäder som folk i Biskopsgården har råd med, oavsett upplåtelseform. Alltså billiga hyresrätter och stora bostäder eftersom många är trångbodda. Även möjlighet att hyra radhus, inte bara köpa, för dem som vill bo i den typen av bostad. En deltagare nämnde att utförsäljningen av det som tidigare var radhus med hyresrätt helt drar undan den boendeformen för boende med mindre plånbok.

Trafik

Föreningsgruppen reflekterar över kollektivtrafiken till/från Biskopsgården och menar att det är en brist att det inte finns en direkt kommunikation till Kungssten, tar lång tid åka åt det hållet via Brunnsparken. Man: "Varför skär man av oss från väster?" De kritiserade också de undermåliga förbindelserna till kusten på Hisingen. "Kvinna: Varför har vi inte fler förbindelser som går till Torslanda och till Björlanda?" Någon nämnde behovet av en lokalbuss till Vädermotet, där många expressbussar in mot centrum finns. Vid ett annat föreningsmöte med föreningarna lyftes det fram idéer om att skapa direktbussar från Biskopsgården till centrala staden. Till det nya Lindholmen när det blir klart eller hela vägen till Brunnsparken. Direkt med kanske max två stopp på vägen. Den busslinjen skulle kunna börja ute vid havet i Torslanda stanna på Vårväderstorget, ett stopp vid Hjalmar Branting och sedan Drottningtorget sa en annan deltagare.

Föreningsgruppen kritiserade kollektivtrafiken inom stadsdelen, att det inte finns en lokal linje från Vårväderstorget, som stannar vid Svarte Mosse och går till Länsmansgården. En sådan linje skulle göra barn och unga mer självständiga (de som inte får ta spårvagnen för sina föräldrar eller som känner sig otrygga på vägen dit, dess hållplatser och på vagnen.) En av kvinnorna var dock starkt emot en sådan lokal busslinje och menade att det är bättre att gå, och det blir mindre trafikbuller.

Diskussionen om kollektivtrafik blev ett tag ganska dominerande i Föreningsgruppen och ledde till en "utbrytargrupp" som lämnade diskussionen om Vårväderstorget för att i stället prata kollektivtrafik och kopplingar till staden vid översiktskartan. Här utformades det en idé om att flytta trafikpunkten

Ekestrådet till Vårvåderstorget och att det skulle vara det nya kollektivtrafiknavet i framtiden.

Trådgårdsstad – önskad riktning men okänslig planering

Många vi mött upplever vi positiva till ”trådgårdsstaden” som tanke. Under hela vår dialog har vi mött människor som pratar om Biskopsgården som den gröna, naturnära och vackra stadsdelen. Den stadsdel man allra helst vi bo och leva i.

Men stadsdelen har på grund av eftersatt underhåll och okänsliga utvecklingsinsatser genom åren förfulats och skadats. De vi mött vill framför allt att man tar vara på det unika och fina med Biskopsgården. Förfinar, fördjupar och vidareutvecklar Biskopsgården unika och genuina kvaliteter som är Biskopsgården. Inte importerar annan planeringsideal, arkitektur och formspråk, från andra platser, som inte stämmer med hur det en gång var tänkt.

Känslan som vi fått förmedlat till oss, efter att man satt sig in i hur ”trådgårdsstaden” beskrivs. Är att planen inte tar hänsyn till de ursprungliga värdena med området eller hur området används av de boende idag. Okänsligt har man placerat in rikligt med nya byggnader och en ny bilväg genom området utan hänsyn till hur detta helt skulle förändra kvalitet, naturvärden och användning; som en av de lokala hyresgästföreningarna från området formulerade sig.

När det kommer till förslag med privata uteplatser och trådgårdar i markplan har vi i princip bara mött tveksamhet. Man tycker att det finns allt för många exempel på hur dessa inte sköts på det sätt man tänkt sig utan i stället bidrar till en känsla av skräpighet och misskötsel. I de sammanhangen framförs oftast i stället plats för gemsamman odlingslotter mellan husen.

Inga in-stängslade platser, som inte sköts, utan öppna gröna odlingar som bidrar till gemenskap i området. Hyresgästföreningen håller med. Vår erfarenhet av bostadsnära odlingen är att de ofta också blir integrerande mötesplatser i lokalområdet. Vi ser också att viljan att odla där man bor ökar- och den egna odlingen kan också ha en ekonomisk betydelse för socioekonomiskt utsatta hushåll.

Då vi nu troligtvis går in i lågkonjunktur med högre boendekostnader, höjda el och matpriser så ser vi att det vore önskvärt att skapa fler ytor för bostadsnära odling, återbruk och delningsekonomi för att skapa reella möjligheter för lokal ekologisk, ekonomisk och social hållbarhet.

Slutsatsen av detta är väl att de flesta gillar idén med en ”trådgårdsstad” men att man anser att man behöver utveckla den med en tydlig utgångspunkt från Biskopsgården idag – tillsammans.

Yttrande från Lokala hyresgästföreningen Mistralen

Bilaga till Remissvar Hyresgästföreningen Planprogram Biskopsgården

Historia

Det är alltför lätt att kasta ut barnet med badvattnet då man söker förbättringsmöjligheter med utgångspunkt i en kartbild, koncentrerar sig på det kritisk granskning av nuläget och inte tar hänsyn till områdets historia och hur de boende praktiskt använder sig av sitt bostadsområde och grannskapet.

Fastigheterna i miljonprogrammets Biskopsgården är i de flesta fall både gediget planerade och byggda, de bär en historia från 1950- och 1960-talen som anses

vara en höjdpunkt i svensk design- och arkitekturhistoria. Nu har bristande förvaltning, för att inte säga misskötsel, gjort att delar av området ser slitet och grått ut, det bör inte hindra att man utgår från de ursprungliga planerna för området och startar förbättringsarbetet därifrån.

Välplanerade bostadskvarter

Fina grönområden både i närheten och mellan husen, välplanerade gårdar och trafikseparering tillhör fördelarna med Biskopsgården. Bebyggelsen har i de flesta fall anpassats väl i det ursprungliga bergiga landskapet, vilket ger unika kvaliteter som i hög grad uppskattas och används av de boende. Bergsknallar och grönska mellan husen i Länsmansgården är exempel på detta liksom de väl tilltagna gårdarna i kvarteren mellan Friskvåderstorget och Svarte mosse. Området runt Våderlekstorget är ett tredje exempel som jag vill behandla närmare. Det innefattar höghusen längs övre delen av Blåsvådersgatan, själva torget och de s k Bananhusen vid Vårme- och Kåldgatorna.

Prisbelönt arkitektur

Bananhusen började byggas i slutet av 1950-talet och väckte då stor uppmärksamhet för sin insiktsfulla användning av markområdet där byggnaderna smälter in och följer nivåskillnaderna med bergknallar som går i dagen och gråsytor däremellan. Området prisbelönades då det stod klart men har dessvårre senare fått kalkonpris för ovarsam renovering. Idag finns dungar av uppvuxna gamla tråd som ger ett särskilt värde åt området såväl skånhetsmåssigt som biologiskt. Det senare påpekas i naturvårdarnas granskning i planen men tycks inte göra något intryck på dem som ritat för nya Biskopsgården.

Trådgårdsstad - okånslig planering

Dessvårre tar inte planen hänsyn till de ursprungliga värdena med området eller hur det används av de boende. Okånsligt har man placerat in rikligt med nya byggnader och en ny bilvåg genom området utan hänsyn till hur detta helt skulle föråndra kvalitet, naturvärden och användning. Planen talar om "trådgårdsstad" utan att precisera vad det betyder, men av de illustrationer som förekommit bl a av Vårmegatan i GP tycks idén vara små privata radhustrådgårdar utanför lågenheter i vissa bottenvåningar. Detta skulle helt åndra de kvaliteter som de boende idag upplever med socialt liv, kaffestunder i solen, gemensamma odlingar och nära uppsikt över barnens lek och annat som försiggår på gårdarna. I vårt kyliga och oftast blåsiga klimat är gemensamma uteplatser längs våggarna av särskilt värde. I stället för privata trådgårdar vill många ha odlingslotter och gemensamt arbete omkring dem men man saknar stöd för detta från fastighetsågaren vilket skapat konflikter. På olika platser i området odlar de boende blommor i rabatterna och det finns pallkragar och enkla odlingslotter. Dessa bidrar i hög grad till gemenskapen vid gårdarna på ett sätt som privata inhågnader inte kan göra.

Att bygga små privata trådgårdar är inte något enkelt sätt att skapa bättre miljø. Vi ser idag i hela Biskopsgården att de flesta terrasser och små trådgårdar vid husens bottenvåningar inte används på avsett sätt utan är skråpiga, förvuxna och inte används på avsett sätt.

Vad de boende i stället skulle vilja ha är odlingslotter som planeras och skåts väl på samma sätt som odlingsytorna intill Bygglekplatsen.

Vårmegatan 1 - 12

Gården består av två trevåningshus som är böjda kring en gård med gräsyta, lekplats, höga träd och bergknallar. Gården är synnerligen uppskattad och används dagligen av de boende och även av besökare från andra delar av området. Naturen med bergknallar utgör naturliga lekplatser där barn är sysselsatta eller kan söka skugga då solen är stark. Någon fotbollsplan finns inte, ändå spelas här fotboll dagligen på en liten gräsyta. Äldre som bott här i 50 år berättar att fotbollsspel alltid har förekommit här.

Lekplatsen är en märklig rest av en sådan. Under årtal har inga lekredskap lagats utan de som gått sönder har tagits bort; idag är det en ytterst primitiv lekplats. Ändå är det sällsynt aktivitet både av små och äldre barn.

I planen för nya Biskop har ingen hänsyn tagits till gårdens användning utan man har planerat in marklägenheter (med inhägnade privata gårdar?) Där klipporna är som vackrast och det t o m finns en naturlig "solgård" som används av vuxna sommartid.

Tvärs över gångvägen från Mildvädersgatans hållplats har också placerats marklägenheter liksom på en vacker, men nu förfallen och förbuskad utsiktsplats på klippans höjd. Den senare är i sin avskildhet ofta använd för små privata fester på sommarkvällar, men också ett fint mål för en kortare promenad alla årstider.

Insprängda seniorlägenheter

Området är populärt och det finns flera äldre som bott här i flera årtionden. De önskar ofta bo kvar, men hindras av bristen på hissar och annan anpassning i lägenheterna och tvingas flytta till mer segregerade äldreboende. För att avhjälpa problemet skulle det gå att bygga insprängda och anpassade lägenheter i de lägsta planen på fastigheterna. Detta kräver i så fall också hissar.

Den blandade befolkningen med alla åldersgrupper är en uppskattad tillgång för området och man bör värna de äldres möjlighet till eget boende så länge det är möjligt.

Entrén till Värmegatan - Uppgång från hållplatsen

Från Mildvädersgatan når man Värmegatan genom en brant och lite slingrande trappa med ett par avsatser. Denna gångväg är genomgående illa skötta alla tider på året. På båda sidor finns förbuskade grönytor och sly sträcker sig ut över gångvägen. Trapporna sandas sent på vintern och på våren städas den sent, om alls. Nu i september ligger sand fortfarande kvar från förra vintern. Det saknas papperskorgar med följd att det ständigt är skräpigt och mycket ogästvänligt. Därtill är skyltarna dåliga och överklottrad och någon bra vägvisning finns inte.

Detta är alltså entrén till Värme- och Köldgatorna för de flesta boende och besökare!

Ingenting skulle bli bättre av att vägen nu skulle stängas av under lång tid för att det ska klämmas in marklägenheter på båda sidor gångvägen.

Bristande underhåll

Lägenheterna vid Värme- och Köldgatorna är populära på grund av den vackra och fridsamma omgivningen. Underhållet är nu inget annat än bedrövligt.

Fastighetsägaren accepterar vattenläckor, mögel, mögel och algpåväxt vilket måste innebära kapitalförstörelse. I stället för kontinuerligt underhåll renoverar

man vid avflyttning lägenhet för lägenhet vilket i sig skapar ständigt buller och otrivsel.

Renoveringar sopar bort 50-talskvaliten

Renoveringarna innebär kraftiga hyreshöjningar - men ganska snabbt upptäcker de nyinflyttade att förekommit mycket fusk i arbetet och diverse fel kommer i dagen. Detta gäller inte minst de nya hushållsmaskinerna som har har lägsta tänkbara kvalitet. Dessutom installeras golvvärme i badrummen vilket utgör en ytterligare kostnadshöjning för de boende.

Lägenheterna i dessa s k bananhus har stora kvaliteter med sin typiska 1950-tals inredning och planlösning. Förutom känslan i de ursprungliga materialen finns en mängd finesser med bl a ventilation och ett inbyggt "svalskåp" i köken.

Vid renoveringarna sopas alla dessa kvaliteter bort och man skapar en känsla av (redan daterad) 2010-tal med klinkers på golven, helkaklade badrum och rostfria kyl- och frys etc.

Vi protesterar mot att befintliga arkitektoniska värden förstörs i en okänslig jakt på möjligheter att höja hyrorna.

Väderlekstorget

Torget var en gång en livlig plats med ett flertal småbutiker och serviceställen. Inte mindre än två ostbutiker lär t ex ha funnits vid torget. Nu är de flesta lokaler ombyggda till smålägenheter med uteplatser i markytan. Uteplatserna används sparsamt. Ett betydligt bättre sätt att använda dessa lokaler vore att skapa föreningslokaler och ateljeer, något som ständigt efterfrågas.

Själva torget med sin lilla skulptur är slitet och förfallet. Det utgör inte den centralpunkt som en gång avsågs utan är idag snarare en plats man undviker. Och träden på gården skymmer butikerna på ett sätt som troligen är ett hinder för kommersen.

Direkt utanför pizzerian och några av marklägenheterna finns den enda återvinningscentralen i området. Detta är en olämplig och klart störande placering med dålig lukt och skräp som följd.

Lekplatser

Som nämnts ovan är flera lekplatser i området förfallna och behöver en rejäl upprustning. De boende i höghusen på andra sidan Blåsvädersgatan saknar ordentliga lektytor. Det behövs alltså en rejäl upprustning och utvidgning av lekplatser och ytor för bollspel, cykling etc. I slutningen ned mot spårvägen finns en gammal fotbolls- och basketplan som inte har underhållits på många år. Planen saknar staket och en tydligt negativ detalj är att bollar ständigt försvinner ned i den starkt sluttande och slyiga skogen.

Den kuperade terrängen skulle kunna utnyttjas för vattenlek och rutchkanor, backar att cykla i etc.

Bilväg

Som framgår av ovanstående är det klart olämpligt att dra en bilväg genom området.

Busslinje

På grund av de stora nivåskillnaderna och även avståndet till spårvägen är det väl motiverat att dra en ny busslinje längs Blåsvädersgatan. En sådan med sträckning till norra änden av Svarte mosse skulle också göra aktiviteterna där mer tillgängliga för barn och ungdomar från södra Biskopsgården. Biskopsplanen.

Bilaga från LH-område Klarvädersgatan

Bilaga: Yttrande från Lokala hyresgästföreningsområdet på Klarvädersgatan

Jag, och flera av grannarna här på Klarväders, har en del av planprogrammet vi är väldigt kritiska till. Det rör förslaget på nybyggnation av bostadshus precis intill 'vår' fastighet på Klarvädersgatan.

Bostäderna på Klarvädersgatan ligger i ett av områdets största hyreshus, vi är väldigt många som bor i huset & vi bor tajt inpå varandra.

Fram tills för några år sedan fanns det en naturdunge på södra gaveln av huset, med bra naturmiljö för lek. Det gav även väl behövligt lugn, att ha utsikt mot lite natur i stället för mot ännu fler grannar.

Denna skog höggs ned & i stället anlades en stor vall där man byggde radhus.

Det har varit mycket konflikter mellan radhusområdet & hyreshuset sedan dess.

Radhusområdets boende har klagat på att hyreshusets boende använder hyrparkering på 'deras gata', och att hyresgäster går på deras mark.

Vice versa så har radhusområdets boende använt 'hyreshusets' sida av vägen till att tömma kattlådor, kompost & dumpa trasiga utemöbler.

Boende i radhusen går genom hyresgästernas uteplatser när de skall gena till spårvagnen, och barn från radhusområdet är ofta och leker/flyttar runt saker på hyresgästernas uteplatser.

Bostadsbolaget skall nu bygga ett staket mellan områdena. Det är för många personer på för liten yta för att det skall fungera.

I det nya planprogrammet vill man nu hugga ned den enda skogsdungen som finns kvar, mellan fastigheten på Klarvädersgatan & spårvagnsspåret. Där vill man få plats med ytterligare fem hus, samt ett sjätte hus på den södra sidan (där det redan nu är för trångt).

Skogspartiet mot spårvagnsspåret har i dagsläget en viktig funktion, genom att skapa lugn och paus mellan bostäderna.

Barn är där & leker.

Det finns ett rikt djurliv med bland annat mindre hackspett, gärdsmyg, svartmes, ormvråk, grävling, ekorrar, paddor, snok, salamander & räv.

I skogspartiet finns en spännande kulturmiljö med gamla murar & husgrunder från tiden innan Biskopsgården byggdes ut.

Att inte ha insyn från alla sidor av huset, och att faktiskt ha närhet till lugn & grönska blir otroligt viktigt för välmåendet hos oss som bor här.

Fler bostäder i olika upplåtelseformer är såklart jättebra. Men det kan inte fortsätta ske på bekostnad av befintliga hyresgästernas boendemiljö som det gjorts hittills för oss på Klarvädersgatan.

Kommentar:

Stadsbyggnadsförvaltningen ser mycket positivt på Hyresgästföreningens genomförda invånardialog och tillhörande workshops som förvaltningen bistod med underlag till. Arbetet av dialogen är omfattande och synpunkterna har lyfts in i programhandlingen under avsnittet Synpunkter från samrådet. Resultatet av arbetet utgör ett viktigt underlag för kommande detaljplanering. En viktig slutsats från samrådet och som också är ett medskick till fortsatt planering är betydelsen av att ha tidiga dialoger med närboende och aktiva föreningar. Det finns både ett stort engagemang och intresse hos de boende att få vara med i Biskopsgårdens utveckling.

Yttrandet tar upp flera viktiga frågor. Stadsbyggnadsförvaltningen är ödmjuka med att fysisk planering inte kan lösa alla problem och att det enbart med planering ”går att bygga bort” trångboddhet eller upplevd otrygghet. Vad som är tryggt är eller otryggt är ytterst en subjektiv upplevelse.

Stadsbyggnadsförvaltningen bedömer ändå att programmet kan bidra till ökad trygghet med en god struktur med stråk och kopplingar som ökar förutsättningar för fler människor att röra sig i området, nya bostäder på platser med behov av ökad social kontroll och förstärkning av mötesplatser för alla åldrar i synnerhet för barn och unga. I vissa områden finns det också skäl att stödja planstarter för om- och tillbyggnad av befintligt bestånd för att möta behovet av större lägenheter till en rimlig hyra. Detta med hänsyn till att nyproducerade bostäder får en högre hyra och kan vara svåra att efterfråga för hushåll med stora behov av en större bostad men med svag ekonomi.

Ett planprogram ska ange kommunens avsikter med området, och utreder övergripande förutsättningar, värden och strategier för hur ett område ska utvecklas. Ett program är till skillnad från en detaljplan endast vägledande och inte juridiskt bindande. Program för Biskopsgården är därför ingen ”färdig byggplan” som flera synpunktslämnare har visat oro över. Programmet behöver följas av flera detaljplaner för att kunna genomföras och varje kommande detaljplan kommer att pröva en lämplig markanvändning mer fördjupat än vad ett program har möjlighet till. Varje detaljplan ska också samrådas och låtas granskas av berörda enligt plan- och bygglagen.

Programmet sändes ut för granskning när stadsbyggnadsförvaltningen hade ett förslag som människor kunde tycka till kring. I framtagandet av samrådsförslaget var flera förvaltningar med och bidrog med kunskaper, bland annat Socialförvaltningen Hisingen som har tagit fram statistisk och underlag från genomförda medborgardialoger vilka låg till grund för samrådsförslaget, se mer i Lokalt utvecklingsprogram för Hisingen. Programmet har kungjorts i tidningen och annonserats på stadens hemsida. Samrådstiden var 2022-06-22 – 2022-09-13. Den längre samrådstiden bestämdes just mot bakgrund av att det var under semestertider. Två samrådsmöten anordnades på plats i Biskopsgården med uppskattningsvis 100–150 deltagare. Med tanke på antalet deltagare och det stora antalet inskickade synpunkter, vilket framgår av denna samrådsredogörelse, bedömer stadsbyggnadsförvaltningen likväl att information har nåtts ut till ett stort antal människor. Flera av de inskickade synpunkterna från samrådet har också lett till förändringar i bebyggelseförslaget.

Programförslaget har sedan samrådet justerats så att mindre intrång görs i befintliga grönområden i framtaget förslag till godkännandehandling. I fortsatt planläggning är det viktigt att studera avvägningen mellan att bebygga grönområden i Biskopsgården ännu närmare. I synnerhet behöver påverkan på kultur-, natur- och rekreationsvärden studeras mer utförligt och även möjlighet till eventuella kompensationsåtgärder.

Stadsbyggnadsförvaltningen kan inte svara på kritik mot ombildning av hyresrätter eller övriga frågor kring upplåtelsefrågor då detta inte är en fråga för programarbetet eller för kommande detaljplanering. Frågorna får ställas till fastighetsägare i området.

Kommentar till en okänslig planering: Stadsbyggnadsförvaltningen bedömer att en omvandling bör ske som både inspireras av trädgårdsstadens kvalitéer och de kvalitéer som finns i det byggda idag. Stadsdelens kuperade terräng är en utmaning, men om tillkommande bebyggelse följer topografin kan karaktären av ett kuperat landskap bibehållas och ny bebyggelse bli karaktärsskapande för stadsdelen vilket också finns många exempel på i det redan byggda. Det innebär bland annat att hus som ligger mot gatan behöver vara uppbrutna i flera nivåer, med takfot och entréer som följer trappningen. Även där terrängen inte är särskilt kuperad bör längre byggnadskroppar brytas upp i flera byggnadskroppar. Sammantaget innebär det att skalan bryts ner och att miljön kan upplevas småskalig även intill längre huskroppar och hela kvarter.

Programhandlingen är tydligt med att kommande exploatering ska ge mervärde till det befintliga. Programförslaget syftar till stor del till att förstärka gång- och cykelstråk i hela stadsdelen, säkerställa kommunal service såsom parker, rekreationsområden och lekplatser samt i huvudsak bygga i anslutning till befintlig kollektivtrafik samt på parkeringsytor.

25. Privatperson 1

Planerna gbg stad projekt biskopsgården. Det är inte miljövänligt att bygga så nära andra hus. Vill vill bevara våra grönområde i våra föreningar.

Jag stider mot byggandet och borttagandet av parkeringsplatserna i vårt område

Kommentar:

Synpunkterna är noterade. Merparten av den föreslagna bebyggelsen ligger utmed befintlig infrastruktur och i kollektivtrafiknära lägen just för att hushålla med mark och resurser. Frågor om ersättning för parkeringsplatser kommer att utredas närmare i kommande detaljplaner med tillhörande mobilitets- och parkeringsutredningar där lämpliga förslag på parkeringslösningar ska tas fram och samrådas med berörda fastighetsägare.

26. Privatperson 2

Det är olämpligt att uppföra ytterligare flerfamiljshus på Bräckeåsen, oavsett upplåtelseform då det föga bidrar till ökad trygghet och integration.

Vidare är det direkt olämpligt att omvandla cykel/gångbanan från Södra Biskopsgården till bilväg med anslutning till Korsklevegatan då detta kommer att öka genomfartstrafiken i ett redan tungt trafikerat område. Sedan förtätningen i Långströmsparken har biltrafiken ökat markant, detta i ett område med alltfler

barnfamiljer. Det förekommer redan trafikfarligt beteende med koppling till den vägbanan i form av vårdslöst framförande av både cykel- och mopedtrafik, samt av eldrivna fordon som framförs i hög fart av personer som inte innehar körkort.

Sammanfattningsvis - denna del av Göteborg är redan en av de mest förtätade delarna i staden och det är rimligt att låta de få grönområden som finns kvar få vara just grönområden, samt att inte utsätta områdena för tyngre genomfartstrafik.

Kommentar:

Synpunkten besvaras under c) på sidan 2-4.

27. Privatperson 3

I think it is very beneficial to have a bus stop next to Byvädersgången so that the school is reachable for them who uses public transport and does not have to climb the hill on a regular basis with kids.

Kommentar:

Stadsbyggnadsförvaltningen delar behovet av utbyggd kollektivtrafik i området vilket också programförslaget trycker på.

28. Privatperson 4

Planen beskriver problemet med trångboddheten i Biskopsgården vilket leder till slutsatsen att flera bostäder, och flera bostadsformer, skulle vara en bra åtgärd. På vilket sätt flera bostäder och bostadsformer skulle hjälpa trångbodda människor framgår dock inte i planen. Planen verkar även erkänna att man kan inte bygga bort trångboddhet när det står att det 'krävs dock ekonomiskt överkomliga större bostäder för att förbättra situationen vilket är en mycket stor utmaning för boende i området med låga inkomster' (s. 43). Den enda hjälp för trångbodda som tydligt framgår i planen är att det kommer finnas mer kultur och bibliotek på torgen, men detta kommer inte att åtgärda problemet som sådant.

Jag är rädd att planen kommer förvärra situationen för trångbodda och fattiga i området, då det kommer att sannolikt leda till ökade hyror och högre bostadspriser. Det sticker i ögonen att planen använder sig av de mesta utsatta situation för att föreslå en lösning som inte kommer att gynna de mest utsatta, snarare tvärtom.

Kommentar:

Yttrandet tar upp flera viktiga frågor. Stadsbyggnadsförvaltningen är ödmjuka med att fysisk planering inte kan lösa alla problem och att det enbart med planering "går att bygga bort" otrygghet eller trångboddhet. I framtagandet av samrådsförslaget var flera förvaltningar och kommunala bolag med och bidrog med kunskaper, bland annat Socialförvaltningen Hisingen som har låtit ta fram statistisk och underlag från genomförda medborgardialoger vilka låg till grund för samrådsförslaget, se mer i Lokalt utvecklingsprogram för Hisingen. Även Förvaltnings AB Framtiden har varit med i arbetet och kommer vara en viktig aktör i kommande detaljplanering och framtida exploateringar. De skriver själva: "att tillföra större ekonomiskt överkomliga större bostäder är det också av stor vikt att markanvisningar och planer möjliggör projekt med låga produktionskostnader och att nyproducerade bostäder blir yteffektiva med smart planlösning" samt " att planprogrammet kompletteras med att stödja planstarter

för om- och tillbyggnad av befintligt bestånd för att möta behovet av större lägenheter till en rimlig hyra. Detta med hänsyn till att nyproducerade bostäder får en högre hyra och kan vara svåra att efterfråga för hushåll med stora behov av en större bostad men med svag ekonomi”.

Programhandlingen är tydligt med att kommande exploatering ska ge mervärde till det befintliga. Programförslaget syftar till stor del till att förstärka gång- och cykelstråk i hela stadsdelen, säkerställa kommunal service såsom parker, rekreatiomsområden och lekplatser och bygga i anslutning till befintlig kollektivtrafik samt på parkeringsytor. I förslaget till godkännandehandling föreslås mindre bebyggelse i grönområden än i samrådsförslaget. Varken program eller detaljplaner kan bestämma upplåtelseformer. Övriga synpunkter besvaras under a) samt c) på sidan 2-4.

29. Privatperson 5

Hej vi bor i en bostadsrätt och våra två barnrum ligger bredvid sommarvädersgatan. Det är för mycket bulljud och det stör oss dagligen och under kvällen och natten. Mina barn kan inte sova gott eller plugga normal.. Ljudnivån är över 40 mg/h, vilket inte är bra för vår hälsa, och framför allt för vårt barn. Mitt förslag eller min åsikt är att vi behöver något för att skydda oss som bor intill gatan och sätta en sund väg för skydd och kanske det är nu en bra tid för det här projektet som ni planerar för Biskopsgården.

Allt som jag läst i projekten ser bra ut men jag har inte läst att ni planerar att sätta på en ljudskydd väg och den är så viktigt för alla vi som bor bredvid sommarvädersgatan.

Hoppas ni kommer att ta hänsyn om detta.

Kommentar:

Synpunkterna har noterats. Programmet hanterar inte befintlig bullerpåverkan, men frågan kommer studeras vidare i de lägen ombyggnationer planeras.

30. Privatperson 6

Jag tycker att biskopsgården är på rätt väg att bli ett tryggt område både för vuxna och unga. Dock tycker jag att vissa aktiviteter saknas i området. Vi har en bra mängd av fotbollsplaner men det skulle vara bra med en skatepark i området. Jag ser unga med rullskidor eller skatebrädor och sparkcyklar som åker på gatorna. Jag blir orolig när jag kör förbi och ser barnen på gatorna. Därför ser jag ett behov av att bygga en skatepark eller "actionpark" som är anpassad till detta. Förhoppningsvis blir det säkrare för barnen och mer roligt.

Kommentar:

Synpunkterna har noterats och delvis lyfts in i programhandlingen under avsnittet synpunkter från programsamrådet.

31. Privatperson 7

I det planförslag för Biskopsgården som togs 2007 övervägdes byggnation på Bräckeåsen. I remissvaren avrådde emellertid Kulturnämnden och VA-verket (den sistnämnda pga. någon form av reservoar) från storskalig bebyggelse. Vikten av

att behålla mjuka ytor beaktades också eftersom åsens östra sida stupar ganska brant ned mot befintlig bebyggelse.

När nu byggplaner på Bräckeåsen åter aktualiseras är det positivt med promenadstråk och småhus. Men att påla ner stora flerfamiljshus i ett fornminnesområde kan innebära att siktlinjerna mellan de hållkistor, skålgropar etc. som finns samlade på Bräckeåsen går förlorade.

En bättre lösning är att bygga små flerfamiljshus mot Sommarvädersgatan, t.ex. stadsradhus eller fyrfamiljshus, och fler enfamiljshus längre upp på åsen än vad som skissas nu. Promenadstråk mellan fornlämningar och småhus (med skyltar som berättar om fornlämningarna) skulle kunna bygga ihop Biskopsgården och Jättesten med ett natur- och kulturområde, lätt tillgängligt från båda sidorna av åsen. Att behålla karaktären av skog innebär också att risken för översvämningar vid skyfall inte behöver öka nedanför åsens östra sida.

Kommentar:

Synpunkten besvaras under c) på sidan 2-4.

32. Privatperson 8

Jag var med på ett möte i Biskopsgården igår kväll där invånarna försöker samla synpunkter kring planen. Jag jobbar i Biskopsgården på deltid.

Jag bor i Påvelund och när ett liknande samråd ägde rum där, var det en presentation först, och sedan frågorna togs i ett öppet möte där alla kunde höra.

Igår hörde jag att Stadsbyggnadskontoret hade fått inbjudan att göra en presentation men hade vägrat. Att planerna vill bara komma och ta frågor från enskilda individer (30 augusti och 7 september). Det lät som att Biskopsgårdens samråd inte behandlas på samma sätt som Påvelunds.

Planen finns på hemsidan i form av en 50+ sidors dokument (det andra dokumentet tillsammans med 11 andra pdf i en lista utan handledning förutom rubrikerna). Det är inte det lättaste sättet för någon som helst att ta till sig information. Varför inte en 4-sidig sammanfattning där det står tydligt att det är det som är sammanfattningen? Och varför inte en 5-minuters YouTube video (sammanfattning) och en 45-minuters YouTube video presentation så att alla kan lättare ta till sig informationen?

Det som jag hörde tydligast (i både Biskopsgården och Påvelund faktiskt) var att folk vill bevara gröna områden och göra förtätning genom att bygga på befintliga byggnader och parkeringar och industriområden, och inte i skogen eller gröna områden mellan husen.

Men mest hörde jag frustration över hur samrådet sköts. Det kanske inte är för sent för att förbättra processen så att folk som bor i området får bättre kommunikation om programmet?

Kommentar:

Synpunkten besvaras under a) och c) på sidan 2-4.

33. Privatperson 9

I program för Biskopsgården föreslås att fler vägar öppnas för biltrafik för att beroendet av Sommarvädersgatan ska sjunka. På s. 29 redovisas för en ny

lokalgata mellan Önskvädersgatan och Korsklevegatan, en koppling som idag är en gång-och cykelväg. Att öppna upp för genomfartstrafik på Korsklevegatan ställer jag mig mycket negativ till. Gatan är rak och smal med parkering på ena sidan. Att gatans sträckning är rak uppmanar till högre hastigheter än tillåtet. Bostadshusen ligger tätt på gatan och många barn rör sig längst gatan då både förskolor och skola ligger på och i nära anslutning till Korsklevegatan.

Jättestens villaförening har sedan tidigare varit i kontakt med Trafikkontoret för att boende i området upplever höga hastigheter och mycket trafik och önskat fartdämpande åtgärder längst Korsklevegatan. Trafikkontoret har i dessa samtal svarat att det inte är aktuellt och att fartdämpning kan skada fastigheter längst gata.

Utdrag från svar gällande ärende 02572/21 Hakefjordsgatan/ Korsklevegatan: "Geotekniken på gatan är dessutom inte så bra (lera i marken), vilket innebär att vägbulor kan skapa vibrationer, som i värsta fall kan skada närliggande fastigheter."

Att då föreslå koppling för biltrafik mellan Korsklevegatan upp mot Önskvädersgatan, med ökad genomfartstrafik som följd känns högst olämpligt. Både för våra fastigheter och våra barns säkerhet.

Kommentar:

Synpunkten besvaras under c) på sidan 2-4.

34. Privatperson 10

Jag vill härmed meddela att jag är starkt emot att bygga en lokalgata mellan önskvädersgatan-korsklevegatan. vi har redan idag har problem med bilar som kör i hastigheter långt över det tillåtna och det finns mycket barn i området. Dels som boende men även iom att skola och förskola ligger i anslutning.

Vi vill ha kvar vårt lugna villa och radhusområde. För vår trevnads skull men även för våra barns säkerhet!

Kommentar:

Synpunkten besvaras under c) på sidan 2-4.

35. Privatperson 11

I Projekt Biskopsgården ligger det som förslag att öppna upp cykelbanan mellan Korsklevegatan och Önskvädersgatan för biltrafik. Detta är i dagsläget en gång och cykelbana. Detta kommer innebära mer trafik i ett område som redan har fått ökad trafik i och med ny förskola och nybyggda radhus vid Långströmsgatan. Mängder av bilar släpper av barn vid skolan på morgonen och hämtar på eftermiddagen. Så att dra ner ytterligare trafik den vägen, på smala gator med dåligt sikt, och många barn på gångvägar och vägar är ett otroligt dåligt alternativ. Många bilister kör redan på tok för fort i området, och detta förslaget skapar bara mer otrygghet i ett redan trafikbelastat område. Ber er verkligen tänka om gällande detta.

Kommentar:

Synpunkten besvaras under c) på sidan 2-4.

36. Privatperson 12

Jag är positiv till mycket med förslaget, men är negativ till att förlänga biltrafiken på Korsklevegatan upp till Önskevädersgatan. Jättestens villaförening har tidigare varit i kontakt med Trafikkontoret (ärende 02572/21) angående mycket trafik och höga hastigheter på Korsklevegatan. Det gör framförallt gatan otrygg för områdets barn. Gatan är smal, med smala trottoarer, där barnen promenerar och cyklar till och från skola, förskola och andra aktiviteter dagligen. Den är samtidigt rak och lång, vilket uppmuntrar till höga hastigheter. Att öka trafiken på gatan skulle göra en redan otrygg gata än mer otrygg. Ni berör det här problemet på s. 44 i programmet:

”De större gatorna kommer då att avlastas samtidigt som mindre gator belastas med mer trafik. Det är därför viktigt att utforma gator trafiksäkert och med hastighetsdämpande åtgärder, till exempel genom träd och planteringar intill trottoarer som smalnar av körbanan och eller anläggandet av fartgupp.”

I det ovan nämnda ärende 02572/21, där Jättestens villaförening efterfrågar just farthinder på Korsklevegatan, svarade Trafikkontoret:

”Geotekniken på gatan är dessutom inte så bra (lera i marken), vilket innebär att vägbulor kan skapa vibrationer, som i värsta fall kan skada närliggande fastigheter.”

Hur garanterar programmet trafiksäkerheten på Korsklevegatan, om det inte är möjligt att skapa farthinder?

Kommentar:

Synpunkten besvaras under c) på sidan 2-4.

37. Privatperson 13

Att öppna upp för genomfartstrafik på Korsklevegatan ställer jag mig mycket negativ till. Gatan är rak och smal med parkering på ena sidan. Att gatans sträckning är rak uppmuntrar till högre hastigheter än tillåtet. Bostadshusen ligger tätt på gatan och många barn rör sig längst gatan då både förskolor och skola ligger på och i nära anslutning till Korsklevegatan.

Jättestens Villaförening har sedan tidigare varit i kontakt med Trafikkontoret för att boende i området upplever höga hastigheter och mycket trafik och önskat fartdämpande åtgärder längst Korsklevegatan. Trafikkontoret har i dessa samtal svarat att det inte är aktuellt och att fartdämpning kan skada fastigheter längst gata.

Utdrag från svar gällande ärende 02572/21 Hakefjordsgatan/ Korsklevegatan:
”Geotekniken på gatan är dessutom inte så bra (lera i marken), vilket innebär att vägbulor kan skapa vibrationer, som i värsta fall kan skada närliggande fastigheter.”

Att då föreslå koppling för biltrafik mellan Korsklevegatan upp mot Önskevädersgatan, med ökad genomfartstrafik som följd känns högst olämpligt.

Även noterat att trafik-konsekvenserna berörs på s. 44 i programhandlingen, bland annat med formuleringen:

”De större gatorna kommer då att avlastas samtidigt som mindre gator belastas med mer trafik. Det är därför viktigt att utforma gator trafiksäkert och med

hastighetsdämpande åtgärder, till exempel genom träd och planteringar intill trottoarer som smalnar av körbanan och eller anläggandet av fartgupp.”

Det känns svårt att få ihop det med Trafikkontorets tidigare svar angående just farthinder

Kommentar:

Synpunkten besvaras under c) på sidan 2-4.

38. Privatperson 14

I program för Biskopsgården föreslås att fler vägar öppnas för biltrafik för att beroendet av Sommarvädersgatan ska sjunka. På s. 29 redovisas för en ny lokalgata mellan Önskvädersgatan och Korsklevegatan, en koppling som idag är en gång-och cykelväg. Att öppna upp för genomfartstrafik på Korsklevegatan ställer oss mycket negativa till. Gatan är rak och smal med parkering på ena sidan. Att gatans sträckning är rak uppmanar till högre hastigheter än tillåtet. Bostadshusen ligger tätt på gatan och många barn rör sig längst gatan då både förskolor och skola ligger på och i nära anslutning till Korsklevegatan.

Jättestens Villaförening har sedan tidigare varit i kontakt med Trafikkontoret för att boende i området upplever höga hastigheter och mycket trafik och önskat fartdämpande åtgärder längst Korsklevegatan. Trafikkontoret har i dessa samtal svarat att det inte är aktuellt och att fartdämpning kan skada fastigheter längst gata.

Utdrag från svar gällande ärende 02572/21 Hakefjordsgatan/ Korsklevegatan: "Geotekniken på gatan är dessutom inte så bra (lera i marken), vilket innebär att vägbulor kan skapa vibrationer, som i värsta fall kan skada närliggande fastigheter."

Att då föreslå koppling för biltrafik mellan Korsklevegatan upp mot Önskvädersgatan, med ökad genomfartstrafik som följd känns högst olämpligt. Både för våra fastigheter och våra barns säkerhet.

Kommentar:

Synpunkten besvaras under c) på sidan 2-4.

39. Privatperson 15

I program för Biskopsgården föreslås att fler vägar öppnas för biltrafik för att beroendet av Sommarvädersgatan ska sjunka. På s. 29 redovisas för en ny lokalgata mellan Önskvädersgatan och Korsklevegatan, en koppling som idag är en gång-och cykelväg. Att öppna upp för genomfartstrafik på Korsklevegatan ställer jag mig mycket negativ till. Gatan är rak och smal med parkering på ena sidan. Att gatans sträckning är rak uppmanar till högre hastigheter än tillåtet. Bostadshusen ligger tätt på gatan och många barn rör sig längst gatan då både förskolor och skola ligger på och i nära anslutning till Korsklevegatan.

Jättestens Villaförening har sedan tidigare varit i kontakt med Trafikkontoret för att boende i området upplever höga hastigheter och mycket trafik och önskat fartdämpande åtgärder längst Korsklevegatan. Trafikkontoret har i dessa samtal svarat att det inte är aktuellt och att fartdämpning kan skada fastigheter längst gata.

Utdrag från svar gällande ärende 02572/21 Hakefjordsgatan/ Korsklevegatan:
"Geotekniken på gatan är dessutom inte så bra (lera i marken), vilket innebär att vägbulor kan skapa vibrationer, som i värsta fall kan skada närliggande fastigheter."

Att då föreslå koppling för biltrafik mellan Korsklevegatan upp mot Önskvädersgatan, med ökad genomfartstrafik som följd känns högst olämpligt. Både för våra fastigheter och våra barns säkerhet.

Kommentar:

Synpunkten besvaras under c) på sidan 2-4.

40. Privatperson 16

I program för Biskopsgården föreslås att fler vägar öppnas för biltrafik för att beroendet av Sommarvädersgatan ska sjunka. På s. 29 redovisas för en ny lokalgata mellan Önskvädersgatan och Korsklevegatan, en koppling som idag är en gång-och cykelväg. Att öppna upp för genomfartstrafik på Korsklevegatan ställer jag mig mycket negativ till. Gatan är rak och smal med parkering på ena sidan. Att gatans sträckning är rak uppmanar till högre hastigheter än tillåtet. Bostadshusen ligger tätt på gatan och många barn rör sig längst gatan då både förskolor och skola ligger på och i nära anslutning till Korsklevegatan.

Jättestens Villaförening har sedan tidigare varit i kontakt med Trafikkontoret för att boende i området upplever höga hastigheter och mycket trafik och önskat fartdämpande åtgärder längst Korsklevegatan. Trafikkontoret har i dessa samtal svarat att det inte är aktuellt och att fartdämpning kan skada fastigheter längst gata.

Utdrag från svar gällande ärende 02572/21 Hakefjordsgatan/ Korsklevegatan:
"Geotekniken på gatan är dessutom inte så bra (lera i marken), vilket innebär att vägbulor kan skapa vibrationer, som i värsta fall kan skada närliggande fastigheter."

Att då föreslå koppling för biltrafik mellan Korsklevegatan upp mot Önskvädersgatan, med ökad genomfartstrafik som följd känns högst olämpligt. Både för våra fastigheter och våra barns säkerhet.

Kommentar:

Synpunkten besvaras under c) på sidan 2-4.

41. Privatperson 17

Det är olämpligt att uppföra ytterligare flerfamiljshus på Bräckeåsen, oavsett upplåtelseform då det föga bidrar till ökad trygghet och integration.

Vidare är det direkt olämpligt att omvandla cykel/gångbanan från Södra Biskopsgården till bilväg med anslutning till Korsklevegatan då detta kommer att öka genomfartstrafiken i ett redan tungt trafikerat område. Sedan förtätningen i Långströmsparken har biltrafiken ökat markant, detta i ett område med alltför många barnfamiljer. Det förekommer redan trafikfarligt beteende med koppling till den vägbanan i form av vårdslöst framförande av både cykel- och mopedtrafik, samt av eldrivna fordon som framförs i hög fart av personer som inte innehar körkort.

Sammanfattningsvis - denna del av Göteborg är redan en av de mest förtätade delarna i staden och det är rimligt att låta de få grönområden som finns kvar få vara just grönområden, samt att inte utsätta områdena för tyngre genomfartstrafik.

Kommentar:

Synpunkten besvaras under c) på sidan 2-4.

42. Privatperson 18

I program för Biskopsgården föreslås att fler vägar öppnas för biltrafik för att beroendet av Sommarvädersgatan ska sjunka. På s. 29 redovisas för en ny lokalgata mellan Önskvädersgatan och Korsklevegatan, en koppling som idag är en gång-och cykelväg. Att öppna upp för genomfartstrafik på Korsklevegatan ställer jag mig mycket negativ till. Gatan är rak och smal med parkering på ena sidan. Att gatans sträckning är rak uppmanar till högre hastigheter än tillåtet. Bostadshusen ligger tätt på gatan och många barn rör sig längst gatan då både förskolor och skola ligger på och i nära anslutning till Korsklevegatan.

Jättestens Villaförening har sedan tidigare varit i kontakt med Trafikkontoret för att boende i området upplever höga hastigheter och mycket trafik och önskat fartdämpande åtgärder längst Korsklevegatan. Trafikkontoret har i dessa samtal svarat att det inte är aktuellt.

Kommentar:

Synpunkten besvaras under c) på sidan 2-4.

43. Privatperson 19

För det första är jag positiv till att Biskopsgården utvecklas! Med det sagt tycker jag det är ogenomtänkt med tanke på miljö, rekreationsområden och trafik. Mer specifikt kommer den tänkta bebyggelsen mellan Länsmansgården och området kring Krabbeliderna bidra till en försämring för de som bor i Krabbeliderna - mer trafik leds in i området, natur och rekreationsområden försvinner och det naturliga buller-skyddet som detta skogsområde ger försämras. Det finns dessutom ett rikt djurliv i form av bla. Rådjur, räv, grävling mfl som kommer påverkas, både under byggnationen och långsiktigt.

Jag tycker definitivt att denna del av programmet bör revideras och/eller strykas.

Kommentar:

Synpunkten besvaras under d) på sidan 2-4.

44. Privatperson 20

Att det sker en förtätning av vårt samhälle är på gott och ont. Tråkigt när naturen får ge vika men kanske nödvändigt.

Men vi vill absolut inte ha ökad biltrafik i vårt område och vi vill på detta sätt protestera mot den planerade genomfartstrafiken mellan Krabbeliderna och Sommarvädersgatan. Låt den passagen vara stängd!

Kommentar:

Synpunkten besvaras under d) på sidan 2-4.

45. Privatperson 21

Genomfartstrafik Biskop- Korsklevegatan-Långströmsgatan.

Redan idag har vi problem med trafik på cykelbanan ned från Biskop. Nu får det vara nog med förtätning som bara förvärrar alla problem. Först trafiken från Långströmsparken, nu detta
Säger NEJ till detta vansinniga förslag

Kommentar:

Synpunkten besvaras under c) på sidan 2-4.

46. Privatperson 22

I projekt Biskopsgården ligger det som förslag att öppna upp cykelbanan mellan Korsklevegatan och Önskevädersgatan för biltrafik. Detta kommer att innebära mer trafik i ett redan trafikbelastat område med tanke på områdets kapacitet. Då området är byggt på 40-talet så är vägarna relativt smala samt att en stor del av de som bor i radhus är hänvisade att parkera på gatan vilket gör det ännu smalare. I direkt närhet till de vägar som kommer att få en ökad belastning av motortrafik finns idag två dagis samt en skola (F-9). För att få trafiken att flyta bättre i området Jättesten så skulle jag säga att lösningen är att bygga en rondell vid korsningen vid Eketrägatan där Långstrumpsgatan möter Hjalmar Brantingsgatan.

Kommentar:

Synpunkten besvaras under c) på sidan 2-4.

47. Privatperson 23

I program för Biskopsgården föreslås att fler vägar öppnas för biltrafik för att beroendet av Sommarvädersgatan ska sjunka. På s. 29 redovisas för en ny lokalgata mellan Önskvädersgatan och Korsklevegatan, en koppling som idag är en gång-och cykelväg. Att öppna upp för genomfartstrafik på Korsklevegatan ställer jag mig mycket negativ till. Gatan är rak och smal med parkering på ena sidan. Att gatans sträckning är rak uppmanar till högre hastigheter än tillåtet. Bostadshusen ligger tätt på gatan och många barn rör sig längst gatan då både förskolor och skola ligger på och i nära anslutning till Korsklevegatan.

Jättestens Villaförening har sedan tidigare varit i kontakt med Trafikkontoret för att boende i området upplever höga hastigheter och mycket trafik och önskat fartdämpande åtgärder längst Korsklevegatan. Trafikkontoret har i dessa samtal svarat att det inte är aktuellt och att fartdämpning kan skada fastigheter längst gata.

Utdrag från svar gällande ärende 02572/21 Hakefjordsgatan/ Korsklevegatan:
"Geotekniken på gatan är dessutom inte så bra (lera i marken), vilket innebär att vägbulor kan skapa vibrationer, som i värsta fall kan skada närliggande fastigheter."

Att då föreslå koppling för biltrafik mellan Korsklevegatan upp mot Önskvädersgatan, med ökad genomfartstrafik som följd känns högst olämpligt. Både för våra fastigheter och våra barns säkerhet.

Kommentar:

Synpunkten besvaras under c) på sidan 2-4.

48. Privatperson 24

Jag har fyra synpunkter kring att bebygga skogen mellan Krabbeliderna och Länsmansgården:

1. Jag undrar om man har utrett vilka djurarter som finns i skogen mellan Krabbeliderna och Länsmansgården samt hur dessa påverkas när man tar bort ett större skogsområde och bebygger detta. Vi bor i anslutning till skogen och ser ofta rävar och rådjur. Jag och släktingar har även sett Spillkråka, vilken ju faktiskt är rödlistad. Även en utterfamilj har vi sett i denna skog. Jag har svårt att se att dessa djurarter inte skulle påverkas mycket negativt vid en kraftig minskning av skogen samt vid långvarigt buller och skakande av mark vilket sker vid byggande.
2. Enligt fornminneskartor finns det även ett fornminne i det område som man vill bebygga (samma område som ovan).
3. Människorna på Krabbeliderna använder denna skog för hälsa och rekreation. Detta är betydelsefullt för människor, speciellt när man bor i en stad. Att detta tas bort ger en negativ påverkan. Om skogen "blir för liten" kommer det inte vara en levande skog utan bara en dunge. I nuläget är det en levande skog med diverse djur. Detta uppskattas av oss på Krabbeliderna.
4. Svartedalsskolan använder ovan nämnda skog i sin undervisning. Den används som "skolskog", inom idrotten, So och No. Har man tagit detta i beaktande vid planeringen?

Kommentar:

Synpunkten besvaras under d) på sidan 2-4.

49. Privatperson 25

Vi som småbarnsfamilj som älskar att vara aktiva och röra på oss tycker att detta förslag är mycket tråkigt. Man kommer ta bort skog och natur som betyder väldigt mycket för oss som bor här. Vi som bor i området cyklar, springer, promenerar och spelar discgolf i skogen runt Krabbeliderna. Barnen är ute och leker och kan lära sig om naturen.

Dessutom så vill vi och de andra barnfamiljer som bor här absolut inte ha mer trafik på gatan genom att öppna upp för en genomfart mot Sommarvädersgatan. Det är bara att utsätta våra barn för mer risker och underlättar inte nämnvärt för bilisterna. Snälla, ta hänsyn till barnen när ni överväger detta förslag.

Kommentar:

Synpunkten besvaras under d) på sidan 2-4.

50. Privatperson 26

Förslaget om ny bilförbindelse mellan korsklevegatan och sommarvädersgatan i projekt biskopsgården ser jag inget positivt med. Några negativa effekter av detta är.

Ökad trafik genom området jättesten bidrar till minskad/sämre möjlighet för barn att på ett säkert sätt ta sig till närliggande skola.

Buller och ljudnivåer kommer att höjas under större delen av dygnet. Framförallt kvällar, nätter, helger

Redan idag är cykel och gångvägen mellan dessa två adresser belastad av olovliga körningar med till exempel motorcyklar som skapar otrygghet för dem boende på närliggande gator då hastigheten kan vara över 70 kmh vid dessa tillfällen. Det är redan idag ett problem med trafik trots att bilar ej får framföras på denna sträcka.

Jag vill här med säga att jag tycker att idén/visionen av att skapa en bilväg på denna sträcka skrotas.

Kommentar:

Synpunkten besvaras under c) på sidan 2-4.

51. Privatperson 27

Skogsområdet mellan Länsmansgården och Krabbeliderna används av oss boende för hälsa och rekreation. Området är även boplats för många vilda djur och fåglar. Anser ej att det är lämpligt med ytterligare bebyggelse i detta område.

Kommentar:

Synpunkten besvaras under d) på sidan 2-4.

52. Privatperson 28

Jag anser det inte lämpligt att bygga bort så stor del av skogsområdet mellan länsmansgården och Krabbeliderna. Det är idag ett rikt djurliv där. Området används flitigt av människor i närområdet för sin vackra natur som bidrar till välmående och hälsa. Det finns fina frisbeegolfbanor som jag och flera av mina vänner använder och skolorna i området har möjlighet att nyttja, vilket bidrar till elevernas motion och hälsa.

Kommentar:

Synpunkten besvaras under d) på sidan 2-4.

53. Privatperson 29

Hej och tack för ett intressant planprogram! Som boende på en gata, som direkt angränsar till utbyggnadsområde 19 i programmet vill jag framföra några synpunkter: Jag är medveten om att detta är i ett mycket tidigt skede, men att rita ut en vägkoppling mellan Trättebäcksliden och Frodestigen (gångvägen mellan Knektdalsgatan och Bymolnsgatan) är inte lämpligt ens i så här tidiga skede. Se bifogad bild där jag mätt från en bit upp på Älvsysselgatan (ca 43 möh) och upp till höjdkurva för 60 möh, ungefär så som tilltänkt gata är ritad. Denna sträcka på 72 meter har en höjdskillnad på 17 meter, alltså 24 procents lutning. Det är svårt att ens promenera upp där. Kanske går det att klara 10 procents lutning, vilket är det krav som normalt ställs i Teknisk Handbok (men detta är att betrakta som låg standard, se kap 3KB), om hela den aktuella vägsträckan mellan Trättebäcksliden och Frodestigen planas ut till samma lutning hela vägen. Men detta kräver enorma ingrepp i rekreationsområdet (som också innehåller en av Göteborgs få 18-hålsbanor för den snabbt växande sporten discgolf). Närmast Trättebäcksliden skulle det krävas en jättehög vägbank som skulle hamna mycket nära boende på Trättebäcksliden 23 och Älvsysselgatan 2. Därefter skulle berget behöva sprängas ut för att sänka vägen närmare Frodestigen, vilket troligen skulle göra det i princip omöjligt att klara anslutningarna till de tillkommande fastigheterna. Mitt förslag är att ni stryker väganslutningen och illustrerade hus närmast Trättebäcksliden, se röd markering i bifogad bild.

Kommentar:

Synpunkten besvaras under d) på sidan 2-4.

54. Privatperson 30

I program för Biskopsgården föreslås att fler vägar öppnas för biltrafik för att beroendet av Sommarvädersgatan ska sjunka. På s. 29 redovisas för en ny lokalgata mellan Önskvädersgatan och Korsklevegatan, en koppling som idag är en gång-och cykelväg. Att öppna upp för genomfartstrafik på Korsklevegatan ställer jag mig mycket negativ till. Gatan är rak och smal med parkering på ena sidan. Att gatans sträckning är rak uppmanar till högre hastigheter än tillåtet. Bostadshusen ligger tätt på gatan och många barn rör sig längst gatan då både förskolor och skola ligger på och i nära anslutning till Korsklevegatan.

Jättestens Villaförening har sedan tidigare varit i kontakt med Trafikkontoret för att boende i området upplever höga hastigheter och mycket trafik och önskat fartdämpande åtgärder längst Korsklevegatan. Trafikkontoret har i dessa samtal svarat att det inte är aktuellt och att fartdämpning kan skada fastigheter längst gata.

Utdrag från svar gällande ärende 02572/21 Hakefjordsgatan/ Korsklevegatan:
"Geotekniken på gatan är dessutom inte så bra (lera i marken), vilket innebär att vägbulor kan skapa vibrationer, som i värsta fall kan skada närliggande fastigheter."

Att då föreslå koppling för biltrafik mellan Korsklevegatan upp mot Önskvädersgatan, med ökad genomfartstrafik som följd känns högst olämpligt. Både för våra fastigheter och våra barns säkerhet.

Kommentar:

Synpunkten besvaras under c) på sidan 2-4.

55. Privatperson 31

När jag tittar på ritningarna ser det ut som om ni kommer kapa av en del av min trädgård och att vägen kommer gå väldigt nära bostaden. Detta vill jag naturligtvis inte ska hända och undrar när man kan få mer information som specifikt gäller min bostad. Vad gäller och när är det bestämt? och när blir det av isf? osv. vad kan man få för ersättningar och dylikt för detta intrång.

Kommentar:

Stadsbyggnadsförvaltningen kan i detta skede inte svara på frågan, utan frågan kommer studeras vidare i kommande detaljplanering och trafikförslag. Den föreslagna gatusektionen i området föreslås vara smalare i detta läge för att inte intrång ska behövas. I framtagande av en detaljplan kommer berörda få information skickat till sig och de kommer att få tillfälle att yttra sig vid både samråd och granskning.

56. Privatperson 32

Planeringen vid Rimfrostgatan, gropan, ska inte byggas med bostäder eller förskola. Det ska bli en park gärna med plaskdamm och plats för lek och umgänge.

Kommentar:

Synpunkterna har noterats och delvis lyfts in i programhandlingen under avsnittet synpunkter från programsamrådet. Det är flera boenden som önskar parker med plaskdamm och plats för lek och umgänge.

57. Privatperson 33

Affärshuset på Väderbodarna 1 ska det byggas 55+ -lägenheter eller servicelägenheter ovanför.

Kommentar:

Synpunkten har noterats.

58. Privatperson 34

1) Ovanför Älvsysselgatan är det inritat småhus som skall ha bilväg från sommarvädersgatan samt Älvsysselgatan/ Trättebäcksliden. Jag vill starkt avråda från att få genomfartstrafik via Älvsysselgatan/ Trättebäcksliden då vägarna är smala, kuperade och att det redan nu är begränsningar vid möten då bilar är parkerade även på gatan. Småhusen måste istället få sin infart via Sommarvädersgatan. Men inget hindrar att det inritade vägen blir en cykelväg som bara binder ihop områden på ett bra sätt.

2) Boende på Älvsysselgatan har sin närmaste butik på Bjurslättstorg alternativ Backaplan. Utan bil blir man hänvisad till att bära mjölk uppför långa backar utan kollektivtrafik. Finns det en möjlighet att det i de planerade flerfamiljshusen Sommarvädersgatan/Björlandavägen kan inrymma livsmedelsaffär. Även Långströmsgatan vore ett alternativ om det inte redan är för sent. Glöm inte servicefrågor och ta i beaktande att den kuperade terrängen gör livsmedelsinköp svårt.

Kommentar:

Synpunkten besvaras under d) på sidan 2-4. Gällande frågan om livsmedelsbutik så föreslås att butiker i huvudsak ska ligga i de utpekade centrumområdena som både ligger vid de befintliga toglägena och i de nya utpekade toglägena utmed Sommarvädersgatan där det finns goda kollektivtrafikmöjlighet.

59. Privatperson 35

I dag 30 aug var jag på samrådsmöte på godvädersg 24. Mycket bra information vad gäller planeringen av området. Nbpc i vår område har gett oss felaktig info i ärendet om stadsplaneringen.

Angående väderbodarna affärscentrum så tycker jag att bostäder 55 plus kan byggas ovanpå byggnaden med affärer.

Vi har jättemånga pensionärer i vår förening som bor ensamma i en trerumslägenhet i dag. Dessa kan byta till minder lägenheter i de nybyggda.

Kommentar:

Synpunkterna är noterade och stadsbyggnadsförvaltningen delar behovet av utveckling i området vilket också framgår i programhandlingen.

60. Privatperson 36

Igår gjorde jag ett kort besök på Orkanen och uttryckte mina åsikter och synpunkter ang ” program för Biskopsgården”.

Jag har bott på Hisingen sedan 2021.Första 12 år bodde jag i Länsmansgården , sedan 2013 bor jag i norra Biskopsgården. Under årens gång har jag sett hur stadsdelen har förtätas. Det har byggts höga hus intill ändhållplatsen för linje 5 och 6.

Norra och Södra Biskopsgården blev sammanlänkat med byggnation av villor och radhus. Nyligen har det byggs ännu mer radhus som ligger nära Önskevädersgatan. Och inte bara detta, då det byggdes hus nära Karla Plan i Norra Biskop och längre ner längs gatan .

Alla hus byggs på bekostnad av gröna området , skog, gräsmattor.

Det som jag förstod är att ni planerar en busslinje som ska gå på Blåsvädersgatan.

Det säger jag nej till och ogillar mycket er tanke. Vi har fått mycket trafik här på Blåsvädersgatan, pga människor som bor i villor och radhus. Många kör dessutom för fort.Man blir störd , det är otryggt för barn när de går över gatan.Det skapar otrivsel, risker plus mer luftföroreningar.

Ang bygge hos oss på Blåsvädersgatan och i området med ” banan hus” . Detta område är mycket bra planerad och vi boende trivs här. Dessutom är området kulturmärkta och detta ska man bevara.

Ytterligare argument som jag vill framföra är att man ska vara rädd om skogar , gröna ytor som finns i Biskopsgården. Det har redan förstört och tagits bort många skogar för bygge. Nu bygger de om vägen som går till Volvo. Detta på bekostnad av våra skogar.

Minskning av skogsområdet påverkar klimatet och bidrar till att fuktigheten försvinner och det blir varmare . Det är vårt ansvar att bevara ekosystemet i skogen, alla unika växt arter , svampar , fåglar och sällsynta träd. Skrattmåsar kommer varje vår till Svarte mosse och häckar. Vi måste bevara dess miljö!!!

Invånarna i Norra och Södra Biskop har stor nytta av skogar och gröna område runt om Svarte mosse. Det är en slags mötesplats , avkopplingsplats och det gynnar utomhusaktiviteter som promenader,cykling,lek, beskådning av naturen . Gröna området i Biskopsgården har hög värde för invånarna och är en oas i dagliga, stressade livet.

Kommentar:

Synpunkterna har noterats. Stora delar av områdena i västra programområdet saknar idag kollektivtrafik. Vissa boende har 600 m till närmaste hållplats och höjdskillnader på upp mot 20 m. Om höjdmeter räknas in - 10 extra meter per höjdmeter - så bor 4 100 personer för långt bort från kollektivtrafik. För att knyta ihop de olika delarna i västra programområdet är den föreslagna gatan med kollektivtrafik av stor betydelse. Synpunkter besvaras vidare Synpunkten besvaras under a) på sidan 2-4.

61. Privatperson 37

Vi motsätter oss att Rydholmsgatan omvandlas till en genomfartsled. Om Rydholmsgatan förbinds med Yrvädersgatan så kommer det bli betydligt mer trafik i området vilket är högst olämpligt och skapar onödiga olycksrisker. Det bor väldigt många barn i området, och vi uppmanar barnen att gå och cykla till skolan. Många mindre barn går till skolan i sällskap med syskon. Vi vill att barnen ska få fortsätta omges av ett tryggt närområde, där de kan promenera eller cykla till vänner och aktiviteter. Det är helt onödigt att Rydholmsgatan ska bli en genomfartsled för biltrafik, det räcker med cykel/gångtrafik. Trafiken i området kommer redan öka i och med de nya flerfamiljshusen på Liegatan.

Kommentar:

Synpunkten besvaras under b) på sidan 2-4.

62. Privatperson 38

Jag ser att ni vill bygga lägenheter vid slutet av sommarvädersgatan vilket kommer överskugga vårt område samt ta bort grönska som vi ser idag.

Menar ni då på att vår utsikt skall täckas av höga lägenheter ?

På det tillkommer sprängningsarbeten som stör och skapar skador.

Finns många andra bättre ytor att bygga på än den delen av ”zon 19”.

Vi gillar vårt område och hur vi är omringade av naturen idag att förstöra det är att dra ner värdet på husen.

Om möjligt kommer vi klaga och göra process av kommande bygglovsansökan för den delen av zon 19.

Kommentar:

Synpunkten besvaras under a) och d) på sidan 2-4.

63. Privatperson 39

Jag har studerat planeringen av förändringen av miljön runt Rydholmsgatan/Enrisvägen som föreslås göra gatorna öppna för genomfartstrafik och exploateringen av ett omtyckt och vackert grönområde mellan Enrisvägen och Bräcke Östergård.

Grönområdet är en av boende i området populärt promenadstråk och lekområde för barnen i området samt hundägare med hundrastplatsen där. I området finns fler fina gamla ekar och annan lövskog, vild natur samt ett råddjursbestånd, räv, harar och många fåglar.

Det är en fin oas och brukas även i pedagogisk verksamhet för områdets förskolor samt boende på Bräcke diakoni.

Grönområdet är en verklig oas och ger området en härlig karaktär. Genom att expolatera området med bebyggelse samt genomfartstrafik kommer den lugna och tysta atmosfär som råder i villaområdet förvinna.

Genomfartstrafik från leden genom området kommer vidare bidra till mer trafik, fortkörningar och olyckstillbud för de många barnen i området.

Jag är starkt emot exploateringen av grönområdet mellan Enrisvägen/storstensvägen och Bräcke Östergård!

Kommentar:

Synpunkten besvaras under b) på sidan 2-4.

64. Privatperson 40

Det är alldeles tokigt att dra ner Rydholmsgatan på leden. Det skulle innebära massa genomfartstrafik i vårt lugna, trafiksäkra område. Och att bebygga naturområdet mellan Storstensgatan och diakonin är ännu värre. Det ängen är områdets samlingspunkt där både lek, barnkalas, rekreation och mys äger rum, den får bara inte försvinna. Detta handlar inte om att kyrkbyn inte vill ha med biskop att göra, eller att gränsen suddas ut, utan om ökad trafik och en fantastisk äng och skog som byggs bort. Många med mig tycker samma.

Kommentar:

Synpunkten besvaras under b) på sidan 2-4.

65. Privatperson 41

Detta förslag är hemskt!

Ska ni förstöra vårt trygga och lugna område. Där vi i nuläget kan släppa ut våra barn utan risk. Ska du göra min gata till någon form av genomfartsled? Med trafik på kvällar och nätter!

Detta är en fara för mina barns liv och för deras kvällssömn.

Nej tack!

Tänk om, gör rätt!

Kommentar:

Synpunkten besvaras under b), c) och d) på sidan 2-4.

66. Privatperson 42

Har några synpunkter om att det berget Bräcke åsen som ni har planerat att bygga hus från Lidl till Önskevädersgatan. Detta berg finns det fornminnen. Vet sedan länge att detta berg inte får bebyggas och att det är fridlyst. Bräcke åsen ska lämnas orörd. Ni kan inte börja spränga och bebygga vid detta berg. Även det andra berget som ni tänker bygga hus. Vi behöver vårt naturområde. Vi har rådjur, ormvråk, räv och grävling som håller till på dessa berg. Kommer att överklaga. Har markerat vilka berg jag menar.

Kommentar:

Synpunkten besvaras under c) på sidan 2-4.

67. Privatperson 43

Jag är otroligt positiv till detta. Fantastiskt förslag att bygga om Biskopsgården med stadskvalitéer, fler småhus och att binda ihop ett utsatt område med närliggande stadsdelar. Möjligen att ni ska kolla på om det går att bygga samma mängd småhus och skola i grönområdet mellan Biskopsgården och Kyrkbyn men lägga dessa lite längre norrut så det går att bevara en större del av grönområdet och på så vis få större acceptans från de som bor i Kyrkbyn. Jag bor i området och tror att denna del är den som kan vara svårast att få en lokal förankring i.

Skulle även behövas åtgärder för att stärka kopplingen till Bräcke söderut.

Ett annat förslag är att skapa en parkentré/förbindelse från sydvästra Biskopsgården till Svarte Mosse, idag behöver man ta sig till ända upp till Väderlekstorget för att nå naturen om man kommer söderifrån. Viktigt att de i Södra Biskopsgården har enkelt att ta sig till ett naturområde.

Slutligen är det viktigt att ni får till en bra stadsmiljö vid OK/Q8-rondellen. Går det att få bort "trafikapparatkänslan" där? Exempelvis göra rondellen större som Odinsplatsen och få in en park i mitten.

Kommentar:

Nya entréer till Svarte mosse är en del av programförslaget. Stora delar av områdena i västra programområdet saknar idag kollektivtrafik. Vissa boende har 600 m till närmaste hållplats och höjdskillnader på upp mot 20 m. Om höjdmeter räknas in - 10 extra meter per höjdmeter - så bor 4 100 personer för långt bort från kollektivtrafik. För att knyta ihop de olika delarna i västra programområdet är den föreslagna gatan med kollektivtrafik av stor betydelse. Synpunkten besvaras även under b) på sidan 2-4.

68. Privatperson 44

Vi bor i villaområdet Kyrkbyn som är ett lugnt område där vi känner stor trygghet. Kyrkbyn är lite av en Bullerbyn-idyll.

Era byggplaner har väckt stor oro i grannskapet. Ett bygge som innebär att Rydholmsgatan börjar trafikeras i allt större utsträckning, och därmed kommer avge höga halter av avgaser och buller i vårt bostadsområde, samt osäkra vägar för våra barn att passera på väg till skolan eller när de är ute och leker. Rydholmsgatan upp mot Storstensgatan är en brant backe vilket gör att många kör alldeles för snabbt här redan nu, helst vintertid då det är svårt att komma upp utan att gasa på ordentligt. Vi har jobbat på att få ner trafiken på denna gatan för att denna backen är så pass trafikfarlig redan. Men med er idé så skulle denna branta backe trafikeras av många fler bilar varje dag och det ökar riskerna för oss som bor här.

Med detta byggprojekt försvinner även vår enda skog i området och ersätts istället med skolor/fsk/bmss samt flerfamiljshus, vilket inte är något som gynnar oss i Kyrkbyn alls. Vi behöver vår skog för rekreation och lek.

Hela vår idyll skulle förstöras genom detta bygge. Jag ställer mig helt emot detta projekt.

Kommentar:

Synpunkten besvaras under b) på sidan 2-4.

69. Privatperson 45

Det finns i dagsläget väldigt få grönytor kring villaområdet Kyrkbyn. Enligt förslaget kommer området söder om Rydholmsgatan/ väster om Liegatan att bebyggas. Idag är det områdets lilla skog. Familjer gör utflykter där och det används flitigt som utflyktsmål av våra barn, även av förskolorna i området. Eftersom det idag är en så fin liten skyddad plätt är det ett säkert utflyktsmål för våra barn dit de kan gå själva och få uppleva natur. Snälla bygg inte bort naturområden! Vi ser väldigt negativt på bebyggelse i det området.

Kommentar:

Synpunkten besvaras under b) på sidan 2-4.

70. Privatperson 46

Att bygga genomfartsgator i Kyrkbyområdet vore väldigt dumt, det är det bästa med området, att det är lugnt och lite trafik, säkert för lekande barn.

En annan stor fördel med området är att det finns grönområden och skog, nu föreslås också mer bebyggelse på det lilla grönområdet som är kvar. Det vore verkligen tråkigt att förlora det också. Vår stad behöver fler "lungor", gröna områden för att förbättra luftkvaliteten, inte färre.

Så, låt Kyrkbyn vara det lugna trafikglesa och gröna området det är, lägg ned både förslaget på vägbygge genom Kyrkbyn och förslaget på bebyggelse i Kyrkbyns skogsområde!

Kommentar:

Synpunkten besvaras under b) på sidan 2-4.

71. Privatperson 47

Jag förstår er tanke med att skapa ett tryggare Biskopsgården med den gängkriminaliteten vi upplever alla som bor i närområden. Jag bor i Kyrkbyn & blir väldigt ledsen när jag ser att ni tänker ta bort det närmsta grönområde samt skapa mer genomfartsleder & vet att många grannar är ledsna & upprörda över detta!! Jag tror inte att det är så här vi bryter en segregation att ta bort grönområden. Vi som bor i Kyrkbyn/ Bräcke upplever otrygghet som det är nu med att dagligen ha polis helikopter flygande över oss & om det blir ännu lättare att köra igenom kommer vi känna oss ännu mera otrygghet för våra barn. Vi behöver jobba för att förebygga att unga inte hamnar i gäng kriminalitet men snälla ta inte bort vår lilla skog bakom oss samt mer trafikerade vägar!

Krokängsparken var ett underbart grönområde där mina barn spelade fotboll men nu byggs en järnväg där & nu får det vara nog att förstöra fina grönområden för bebyggelse!!!

Kommentar:

Synpunkten besvaras under b) på sidan 2-4.

72. Privatperson 48

Jag känner mig oroad för stora delar av planen men framför allt för alla de mindre gator som ska öppnas för genomfartstrafik eller ännu värre alla de gator som ska byggas för ny genomfartstrafik. Mellan Sommarvädersgatan, Hjalmar Brantingsgatan och Hakefjordsgatan ser det ut som att det ska förtäras rejält med främst flerfamiljshus. Den fantastiska tallskog som finns mellan Lidl och kyrkan vid Önskevädersgatan har alltid varit en oas med ett rikt fågelliv och historia i form av fornlämningar (som dessvärre vansköts under senare år). Den ser ut att minska pga förtätningen. Så vitt jag kan se verkar det som att Älvefjordsgatan kommer att förlängas i sin övre del mot Sommarvädersgatan vilket innebär att stora delar av ett härligt grön område kommer att försvinna. Eftersom Hjalmar Brantingsgatan löper endast 100 meter därifrån kan jag inte se någon anledning till att ödsla pengar på nya sträckningar när den existerande är fullt brukbar. Det ser även ut som att det planeras att dras en ny sträckning mellan Sommarvädersgatan och Hakefjordsgatan. Är det en gångväg kan man gå i skogen utan. Mera av en upplevelse på så sätt. Är det en ny gata är det direkt miljöförödande. Till vilken nytta ska detta göras? En annan sak. Ni pratar om att bygga nya torg- jag har vuxit upp i området när alla torgen i Biskopsgården levde. Med massor av butiker och servicekontor. Men med tiden har de flesta stängt. Backaplan, Internet och andra arenor har tagit över så varför bygga nytt. Jag opponerar å det starkaste denna förtätning och exploatering av fina naturområden.

Kommentar:

Synpunkten besvaras under c) på sidan 2-4.

73. Privatperson 49

Här är mina synpunkter på planerna för området i Kyrkbyn kring Rydbergsgatan, Storstensvägen "Program-Biskopsgården". Vi som bor i den absoluta närheten till de stora byggplanerna blev bestörta när vi läste om planerna. Kring vårt hus finns det ett fantastiskt fint grönområde som vi värdesätter otroligt mycket. I slänten/dungen ner mot Yrvädersgatan finns det ett jättefint djurliv med råddjur, fåglar som hackspett och mer vanliga fåglar och vi har även sett morkulla i vår

trädgård, ekorrar och annat. Vi har dessa grönområden på två sidor om vårt bostadshus och är rädda att planer på stora husbyggen och att Rydbergsgatan blir en genomfartsled kommer att öka trafiken så att den här idyllen förstörs helt.

Angående det lite större grönområdet vid Duvberget och tornet märker vi att många familjer och sällskap vandrar förbi vår tomt och har picknick och spelar brännboll i området. Man cyklar hit och promenerar och det är jättemysigt att se på somrarna. Vi tror att det är familjer som kanske bor både i Biskopsgården och Kyrkbyn. Det är även en fin väg för hundägare att promenera och vi märker inte minst på vintern av fotspåren att döma att det är en omtyckt väg.

Det är extremt viktigt att behålla "orörda" ytor för människor och djurlivs välmående. Det här läget gjorde att vi bestämde oss för att flytta hit. Det vore så tråkigt att öka trafik och förtäta här.

Vi anser inte heller att Rydholmsgatan är särskilt anpassad för ökad trafik, backen upp kallades för "himlabacken" förr i tiden och är en besvärlig backe vintertid. Det har varit problem att komma upp vid snöfall.

Kommentar:

Synpunkten besvaras under b) på sidan 2-4.

74. Privatperson 50

Jättebra att detta kommer genomfört i Biskopsgården. Det behövs verkligen. Det som bekymrar mig dock är att ni verkar planerar att bygga på Bräckeberget vårt enda andningshål och grönlätt för oss som bor i Kyrkbyn. Här rör jag mig ofta när jag behöver "komma ut i naturen". Ett underbart gångstråk för lunchpaus när jag jobbar hemma eller en skön promenad på helgen. Snälla låt Bräckeberget vara obebyggt.

Kommentar:

Synpunkten besvaras under b) på sidan 2-4.

75. Privatperson 51

Jag vill å det bestämdaste protestera mot denna ohyggligt usla idé att förvandla ett lugnt och populärt område till en genomfartsled in i Biskopsgården.

Rydholmsgatan lämpar sig inte alls som genomfartsgata. Det ligger bostadshus tätt inpå vägen med mycket barnfamiljer. Att öka trafiken på gatan skulle resultera i en livsfarlig situation då många som ska över kullen redan tar sats för att komma upp, eller kommer nedför i för hög hastighet. Ökad trafik medför också mer buller och med de korta avstånd som redan är till gatan kommer boendemiljön att försämrats avsevärt.

Att bebygga kullen ovanför Liegatan är även det en bedrövlig idé. Hur tänker ni? Det är det enda mer sammanhållna skogsområdet i närheten. Ett populärt område att röra sig i för alla boende runtomkring. Att bygga bort detta skulle försämra livskvaliteten.

Ni pratar om minskad segregation. Det enda ni uppnår med detta är att vi som bor här nu kommer att flytta ut. Detta är ett genuint egnahemsområde och en del av Göteborgs historia som ni vill förstöra genom att bygga över det med mer miljonprogram.

Kommentar:

Synpunkten besvaras under b) på sidan 2-4.

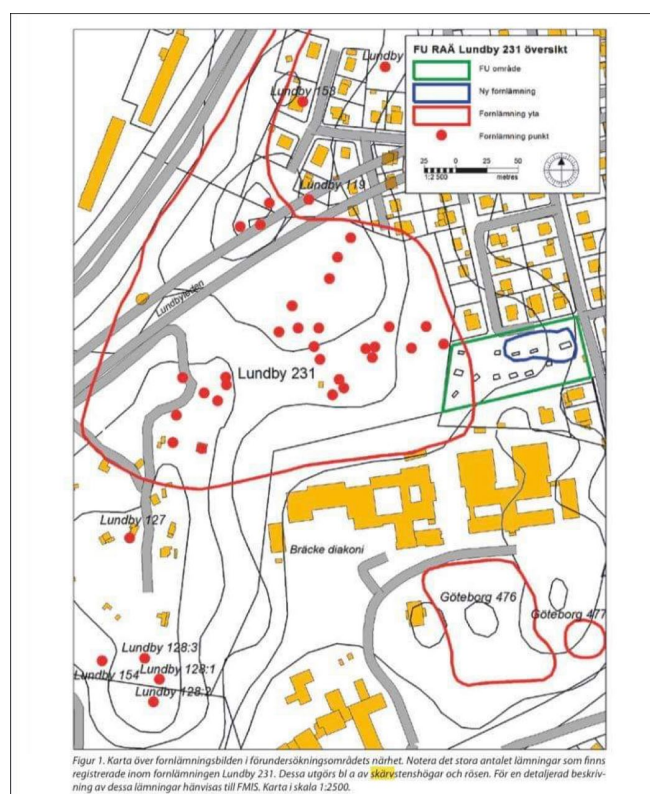
76. Privatperson 52

Jag vill framför min synpunkter angående bygget av bostäder i anslutning till vårt kvarter kyrkbyn.

* rydholmsgatan är redan en väldigt trafikerad gata med flera orosmoment. Då den saknar vägbulor och farthinder nedanför backen, samt uppe i backen. Enligt planen för nya vägar till bostäder som skall byggas blir rydholmsgatan en ännu mer bullrig, med mer avgaser och trafikerad gata än den är idag. Detta vill vi inte ha och vi är flera i området som motsätter oss detta. Förslag är att infarter till de nya bostäderna skall planeras om och läggas utanför kyrkbyns område isåfall.

* sen motsätter jag mig att det skall byggas bostäder på en plats där fornlämningar och vikingagravar finns. Har man tagit hänsyn till detta?

Bifogar en karta.

* jag motsätter mig att det skall byggas på ett grönområde. Där ett djurliv och ekosystem pågår. Där träd binder koldioxid och renar luften i vårt område.

Kommentar:

Synpunkten besvaras under b) på sidan 2-4.

77. Privatperson 53

Vi har nåtts av nyheten att det ska byggas på vårt högt uppskattade grönområde uppe på berget ovanför vår gata Rydholmsgatan. Där vi snabbt kan komma ut i naturen för återhämtning och lek med barnen. En liten picknick i skogen på gångavstånd. Hundratals hundar och deras ägare passerar där varje dag för en

promenad i det gröna. Träden där ger oss friskare luft och det finns ett rikt djurliv uppe på berget. Skogen på berget ökar välbefinnandet för alla i närheten. Dessutom ska vår gata öppnas upp för mer trafik och det låter oroväckande! Vi har redan problem med bilar som kör snabbt för att komma upp i branten. Eller tar sats från höjden och ner. Vår lilla plätt på jorden är en av de tystaste platserna i Göteborg. Stora vägar och dess trafik hörs överallt men hos oss är det relativt lugnt och tyst. Det var en av anledningarna till att vi bosatte oss här. Visst låter det bra att göra en allé och minska trafiken på andra sidan berget men led inte upp mer trafik upp till vår gata som är farlig som den är idag utan vägbulor eller andra farthinder! Gör hellre cykelvägen mer tillgänglig för större barnvagnar och lådcyklar. Ta bort bommen. Gör cykelvägar istället för mer bilvägar. Med cykel kommer man snabbt och smidigt över till biskopsgården om vi tar bort bommen till gångbanan.

Alla i vårt område är emot detta bygge! Dessutom får vi information alldeles för sent, via rykten från grannar som råkat snappa upp något! Vart finns det hållbara tänkandet och vart finns tanken på vår miljö och jord? Mer grönt i staden!

Kommentar:

Synpunkten besvaras under b) på sidan 2-4.

78. Privatperson 54

Förstör naturvärden, rekreatiomsområde och sänker trivsel för kyrkbyn markant. Området är idag en stor glädjekälla och möjlighet till att vandra i naturen. Otroligt dåligt förslag. Se över alternativa lösningar för södra Biskopsgården mot Kyrkbyn. Spara naturen!

Kommentar:

Synpunkten besvaras under b) på sidan 2-4.

79. Privatperson 55

Projektet är för stort och med risk för påverkan av skog som finns mot kyrkbyn.

Risk för ökad trafik genom området vid kyrkbyn

Risk för ökad bullernivå.

Kommentar:

Synpunkten besvaras under b) på sidan 2-4.

80. Privatperson 56

Är överlag väldigt positiv till planen och ambitionen att arbeta bort de leder som delar upp så många områden i Göteborg. Min kommentar här handlar om grönområdet ovan Liegatan och oron över ökad biltrafik i vårt nu lugna bostadsområde kring Rydholmsgatan. Jag anser att grönområdet behöver utvecklas men då hellre som park (likt Svarte Mosse) för att locka folk från Kyrkbyn och Vårväderstorget vilket är i linje med att integrera de nu skilda områdena bättre. Att privatisera ängen är mer mot exploatering och tar bort vårt närmaste grönområde. Jag tror att genom parkutveckling med lekplats och fotbollsplan etc skulle det öka nyttjandet och därmed hälsa och interaktion! I en sådan ambition behövs inte heller områdena knytas ihop genom vägnätet då det enbart skulle öka trafiken i det nuvarande och kommande bostadsområdet (då

flerbostadshusen närmast den omarbetade leden). Bättre skapa en knypunkt, med fin utsikt, för fler än exploatera ett grönområde för få.

Kommentar:

Synpunkten besvaras under b) på sidan 2-4.

81. Privatperson 57

Jag bor i Kyrkbyn som är ett äldre bostadsområde. Vi har ett bra område med ett fantastiskt fint grönområde. "Skogen" är populärt bland barnen och vi vuxna som är ute och promenerar. Det bidrar till en lummighet. Det skärmar av trafik. Med det nya förslaget försvinner detta. Ökad trafik i hela området vilket jag ser som negativt. Ytor för lek och kreation försvinner.

Kommentar:

Synpunkten besvaras under b) på sidan 2-4.

82. Privatperson 58

Vi i familjen är mycket oroliga att vår gröna oas ovanför Liegatan skall reduceras, vi använder denna dagligen när vi rastar våra hundar.

Vi är många som nyttjar detta grönområden både från Biskopsgården och Bräcke där vi möts och umgås, plockar bär och svamp eller bara promenerar.

Minskas området i storlek så kommer det att bli för litet med tanke på mängden människor vistas i området.

Risken finns att detta blir för litet för att vara ett grönområde utan endast blir en liten grön fläck där man tycker att man blivit av med naturen för oss.

Kommentar:

Synpunkten besvaras under b) på sidan 2-4.

83. Privatperson 59

Vill starkt framföra att vi ej vill att ni bygger efter farthinder intill lilla björlandavägen

Det har redan byggts massor här kring som stört våran miljö med oljud och sprängningar ,

Det är en sådan liten skog som bör få stå kvar vi vill fortdätta ha den underbara luften som finns här ju mer som kapas desto sämre luft

Bevara det lilla gröna som finns det räcker nu

Det byggs redan massvis intill björlanda kile

Tänk på att bevara skog inte bara kapa och göra vinningar

Vi alla boenden har redan haft tålamod med alla byggen intill så snälla låt denna lilla vackra skogs parti bevaras

Hisingen har alltid varit grönt och vacker förstör inte mer nu tänk på att försöka bygga men även bevara.

Kommentar:

Programförslaget föreslår ingen förändring för Lilla Björlandavägen. I närheten, vid Solstrålegatan, pågår en detaljplan.

84. Privatperson 60

Tillgång till vatten för lek och rekreation är något vi vill se mer av i det offentliga rummet. Göteborg som kuststad har en särskild anknytning till havet och positiva erfarenheter från vattenlek är något vi vill att barn ska få uppleva. En positiv relation till vatten tidigt i livet är viktig för att etablera vattenvana och förhoppningsvis lägga grunden för simkunnighet. Tillgång till vatten för lek och rekreation är något vi vill se mer av i det offentliga rummet och i dessa tider har vinsterna för våra gemensamma utomhusmiljöer blivit än tydligare. Hänvisa till Göteborgsförslag Skapa fler vattenlekplatser i Göteborg Ärende 7406

Plaskdammen Biskopsgården Långströmsparken

Plaskdammen blir en naturlig mötesplats för både barn och vuxna, att tidigt ge barn en positiv relation till vatten/ vattenvana är första steget till simkunskaper i det livslånga lärandet.

I Långströmsparken i Biskopsgården finns stora gräsytor. Plaskdammen skulle kunna bli en hälsofrämjande och nätverksskapande mötesplats där kontakter och erfarenheter delas mellan olika familjer i området likt Plaskdammen vid Älvsborgsplan i Kungsladugård. Den ska vara tillgänglig med vatten under sommarlovet.

För att ge barn en bra start i det livslånga lärandet är det viktigt att få en positiv relation till vatten, vilket är en förutsättning för att kunna lära sig simma. Vattenvana är grunden för god simfärdighet och god simteknik.

Hänvisa till Göteborgsförslaget Plaskdamm i Biskopsgården Ärende 3163

Vi vill se fler möjligheter till vattenlek i Biskopsgården. Tex som Kortedala vattenlekspark.

Kommentar:

Synpunkterna har noterats och delvis lyfts in i programhandlingen under avsnittet synpunkter från programsamrådet.

85. Privatperson 61

Visst ska vi ha trygga stadsdelar. Men att förstöra denna skog med ytterligare bebyggelse rimmar illa med en grön stad.

Jag motsätter mig som boende detta projekt.

Kommentar:

Synpunkten besvaras under b) på sidan 2-4.

86. Privatperson 62

Det vore hemskt och fruktansvärt om man bygger på detta fina grönområdet. Där man kan rasta hunden och finna ro.

Kommentar:

Synpunkten besvaras under b) på sidan 2-4.

87. Privatperson 63

Att skapa en genomfart för bilar mellan Yrvädersgatan och Rydholmsgatan känns ur trafiksäkerhetsperspektivet väldigt otryggt.

Att utöka trafiken i ett bostadsområde med förskola och mycket barn borde inte vara ett vettigt alternativ.

Då Södra Sälöfjordsgatan redan idag används som en genomfart av väldigt många bilister (dessutom i hög fart) skulle det kännas rent utav farligt att ha barn lekandes på gatorna om även Rydholmsgatan blir ett alternativ för genomfart.

Vintertid är också backen på Rydholmsgatan väldigt problematisk när det gäller halka. Både uppför och nedför...

Bygger man nya bostäder på grönområdet ovanför Rydholmsgatan hade en bättre lösning för att få ihop områdena varit att bygga ordentliga gång och cykelbanor som binder samman stadsdelarna/områdena.

Idag är tyvärr den lilla befintliga gångbanan som finns alldeles för dåligt skött.

Kommentar:

Synpunkten besvaras under b) på sidan 2-4.

88. Privatperson 64

Nej till projekt biskopsgården . ökad risk för buller ökad risk för kriminalitet ökad risk för olyckor . grönområden som präglar kyrkbyn förstörs . Denna projekt är dömd till misslyckas. Fixa biskopsgårdens problem först innan man expanderar dessa problem någon annan stans.

Kommentar:

Synpunkten besvaras under b) på sidan 2-4.

89. Privatperson 65

Jag tycker att det är tråkigt att programmet nämner områden det påverkar men att Kyrkbyn överhuvudtaget inte nämns. Tur att det finns uppmärksamma grannar. Vårt lokala grönområde försvinner ju om planen blir verklighet! Området med äng och alla vackra gamla träd, hundrastplats och fornminnen. Vår egnahemsförening städar och vårdar området bland annat genom en gemensam städdag varje år. Att man naggar området och bygger i kanterna skulle jag ha viss förståelse för, men en väg tvärs i genom området?!

Mycket förstörelse för ett fåtal hus. De sammanhängande grönområdena är viktiga för staden, värna dem!

Kommentar:

Synpunkten besvaras under b) på sidan 2-4.

90. Privatperson 66

Bor i området som berörs av det föreslagna planprogrammet. På flera punkter är jag kritisk till förslaget.

Redan idag upplever jag att Rydholmsgatan är en fara med hög risk för olyckor mellan fordon och i första hand gående/cyklister. (Jag har vid två tillfällen under tidigare år kontaktat staden och påtalat detta). Rydholmsgatan är idag endast en återvändsgata utan genomfartstrafik men pga den branta lutningen och korsande gator riskerar ändå kollisioner att ske när varutransporter m m i hög hastighet kör uppför samt nerför backen. Om förslaget med genomfartstrafik skulle genomföras skulle dessa risker med olyckor öka radikalt, i synnerhet med barn som är många i området.

Att i ett område som alltmer förtätas och där grönytor i allt större utsträckning bebyggs är det mycket olyckligt att bygga på en av de sista resterna av befintlig grönyta/naturlig park i närområdet. Området fungerar som en grön lunga o rekreationsområde för många boende i området och är självklart även en viktig plats för biologisk mångfald och den stadsnära floran och faunan. Dessa ytor bör vi i miljö- och klimatkrisens tid vara oerhört rädda om och göra allt för att bevara. Att tillgängliggöra området för boende även på andra sidan åsen/biskopsgården vore förträffligt! Men säkerställ att detta görs genom trevliga och tillgängliga promenad- och cykelstråk! Absolut inte för bilar! Göteborg har alltför länge prioriterat mer bilvägar på andra- mer hållbara färdslags bekostnad!

Tänk om och gör rätt! För ett hållbart, jämlikt och grönt Göteborg!

Kommentar:

Synpunkten besvaras under b) på sidan 2-4.

91. Privatperson 67

Att efter Lundby tunnelns tillkomst hitta på nya sätt att öka trafiken i ett redan trångt område är vansinnigt.

Att ta bort vårt enda grönområde likaså.

Att sedan få höra att våra skattepengar gått till nån flummig önskedröm från en kommunalanställd med ett gäng avlönade arkitekter i ett område där för det första kommunen inte äger marken och att marken är rödmarkerad så befintliga boende inte ens får dränera med maskiner, nu ska ni gräva upp allting!

Detta vansinniga slöseri med skattepengar måste komma fram till skattebetalarna i Göteborg, hur får det ens gå till på detta sätt?

Kommentar:

Synpunkten besvaras under b) på sidan 2-4.

92. Privatperson 68

Var på ett samrådsmöte på Biblioteket i Biskopsgården igår 220907.

För det första erat namn på detta ärende, Del av Biskopsgården (då inte hela är med).

Eller skall man kalla det benämning.

Öka tillgängligheten för bilar? Och göra nya vägar när befintliga finns. Polisen stängde av denna gata för att kriminaliteten inte skulle bli mer, (flyktvägar).

Ni vill öppna en ny precis bredvid ett grönområde, varför?

Måste ju vara billigare att öppna upp den gamla och låta bussen gå där.

Samt låta bli grönområdet, där finns cykel och gångbanor. Ni borde titta på hur man tar sig fram på cykel i hela området istället.

Tillgängligheten till Björlandavägen till kollektivtrafiken mot Torslanda borde tittas över.

Yrvädersgatan är den gata som jag upplever har mest trafik i detta område och mycket tunga transporter. Där ser det ut som ni vill bygga precis vid vägen. Vem skulle vilja bo där då.

Tänker på att ni byggde Lundby Tunnel som tog bort mycket. Men inte allt.

Ni planerar småhus längs ner vid Blidvädersgatan som redan ligger vägg i vägg med ett Industriområde. Där det redan idag har tagits grönområde samt berg till nya industrilokaler.

De håller på att byggas. Vem skulle vilja ha ett småhus vid industrier? Samt det lilla grönområde som är kvar mellan industrin och bebyggelsen är skönt att ha som boende, Så man slipper se dessa tråkiga byggnader.

Det pratas om värme och klimatfrågan i hela europa och hur viktigt det är att vi bevarar våra grönområden i täta bebyggelsen. För att människor skall kunna söka skydd och svalka sig.

Då kan väl vi inte bygga bort detta?

Tycker att hela förslaget får göras om med både namn och utformning. Och ligga rätt i tiden när det gäller framkomlighet (färre bilar) samt att det görs riktiga cykelvägar som är genomtänkta och ser till att man slipper åka in på vanlig väg med bilister. Samt att kollektivtrafiken till Torslanda och andra ställen blir mera tillgänglig. Så man slipper åka till Hjalmar Brantingsplatsen (tillbaka) för att ta sig runt på Hisingen.

Och att ni bevarar vårt Svarte Mossen där det finns många arter av djur som är rödlistade samt växter.

Det tas från detta område redan från andra hållet (Volvo m.m) vägar som byggs.

Och de grönområden vi har idag är guld värda för alla oss som bor här.

Kommentar:

Programområdet ligger, som rubricerat, inom primärområdena Norra och Södra Biskopsgården, Länsmansgården, Svartedalen och Jättesten. Det framgår i programhandlingen att programmet omfattar delar av Svartedalen, Jättesten, Kärrdalen samt Kyrkbyn. Övriga synpunkter besvaras under a) och b) på sidan 2-4.

93. Privatperson 69

Jag ser två saker som inte är bra med projektet.

För det första är det synd att grönområdet ovanför Rydholmsgatan tas i anspråk. Detta används idag av många barnfamiljer för rekreation.

Det mest allvarliga är dock att Rydholmsgatan skall göras till genomfartsled för bilar. Gatan är smal och här bor många barnfamiljer som redan idag är oroliga beträffande den trafik som redan råder.

Detta blir ätter värre på vintern. Många barn leker då ute på gatan med vanliga vinteraktiviteter, även pulkaåkning. Ökar vi då på trafiken ytterligare med genomfartstrafik bli detta fullkomligt livsfarligt.

Kommentar:

Synpunkten besvaras under b) på sidan 2-4.

94. Privatperson 70

Att ta bort den lilla bit skog som finns är inte bra. Det bor flera råddjursfamiljer i området. Dessutom tillhör en del av skogen Bräcke Diakoni. Det finns även en aktiv hundrastgård i området. Och barnen och förskolor i bräcke leker i skogen och använder den i utbildningssyfte.

Dessutom är det en dålig tanke att ta en ny väg från leden till rydholmsgatan. Denna gata används vintertid som pulkabacke. Och barn leker på och bredvid den. Denna väg kommer skapa stor otrygghet för barnen i området.

Kommentar:

Synpunkten besvaras under b) på sidan 2-4.

95. Privatperson 71

Synpunkter på ny byggplan i Biskopsgården

1) Anslutning av Rydholmsgatan till Yrvädersgatan.

a) Anslutningen skapar en smitväg ut på leden som kommer att leda in rusningstrafik till och från Volvo in i villa området.

Det innebär att stressade pendlare kommer att köra in i området vid samma tidpunkter som barn går till och från förskola och skola. Det är en risk för de boende som jag tycker är onödig.

b) Backen längst upp på Rydholmsgatan är mycket brant. Idag kör tex sopbilen inte upp där på vintern när det är snö. Det är direkt olämpligt att bygga en väg och leda mer trafik ner för den här backen. Det är inte en säker lösning för varken boende eller trafikanter.

c) Bredden på gatorna i Kyrkbyn med smala och dåligt underhållna trottoarer är inte dimensionerade för att hantera ökande trafik som kommer att bli konsekvensen av en eventuell anslutning.

d) Rydholmsgatan är byggd ovanför Lundbytunneln och marken består av seg lera. När förtätning med höghus byggdes vid Kyrkbytorget för ett par år sedan spred sig vibrationerna från bygget i leran, (ungefär som vatten rör sig vid en tsunami), med tunneln under, så att vårt hus blev som en resonansbox vilket orsakade vår murstock att spricka. Jag känner idag av skakningar i huset när bussen kör förbi, någor som jag aldrig märkte innan bygget. Jag tror att ökad trafik på Rydholmsgatan kommer att innebära risk för ökade vibrationer och skador på hus. Om vi antar att det skulle gå lite fort i nerförsbacken för många, och att det byggs ett fartgupp eller två, så tror jag att det är mycket hög risk för att husgrunder spricker och att det blir sättningar i husen ut med gatan.

e) I Kyrkbyn bor det mycket barnfamiljer och barnen går ofta själva till och från förskolor och skolor. Skulle trafiken öka i området så skulle tyggheten minska för

barnen. Det skulle leda till att föräldrar istället kör sina barn till skolan, vilket kommer att leda till ännu mer trafik och utsläpp.

f) Det finns redan 4 anslutningsvägar in till området i Kyrkbyn, så jag ser inte mervärdet med denna anslutning.

g) Jag förutsätter att kommunen har gjort eller gör en analys av luftkvaliteten, då hela Kyrkbyn ligger mellan två stora leder och nära oljehamnen. Jag vet inte hur stor påverkan ökad trafik och borttagande av grönområdet har på luften, men det borde en expert uttala sig om.

Förslag :

Det är i grunden trevligt att kommunen vill satsa på området med upprustning och nybyggnation. Jag ser dock inte fördelarna med just den här anslutningen för biltrafik.

Kan man istället rusta upp den befintliga gångvägen och lägga till en cykelväg?

Skulle man kunna röja upp buskage närmast gångvägen för att förbättra sikt och öka trygghet?

Skulle man kunna förbättra belysningen på gångvägen under kvällstid för att öka tryggheten?

2) Bebyggande av grönområdet mellan Rydholmsgatan, Yrvädersgatan och Liegatan

a. Grönområdet är en grön lunga för området som ger rekreation och bidrar till bättre luft. Sådana här små lokala grönområden behövs och är viktiga för de boende i området.

b. Grönområdet är det enda grönområde tillgängligt inom gångavstånd för många av barnen i förskolorna runt om i Kyrkbyn.

Området används flitigt av både förskolor och dagmammor som tar dit barnen för en stunds lek i det gröna.

c. Hundägare rastar sina hundar i detta grönområdet, som blivit speciellt viktigt efter Corona då antalet hundar har ökat i området.

d. Bräcke egnahemsförening städar området varje vår just för att området är viktigt och mycket uppskattat av medlemmarna, vuxna som barn. De pensionärer som bor i området har inte alla bil, eller är rörliga. Detta är ett grönområde som är lätt att nå och tillgängligt för alla.

e. Jag ser inte riktigt behovet av en förskola mitt i grönområdet, det ligger redan 3 st i anslutning till området.

Förslag :

Kan man lägga nybyggnation i kanten på grönområdet istället för i mitten?

Då kanske man kan minimera påverkan som byggnaderna har på grönområdet och det kan finnas lite grönområde kvar för barnen att leka i.

Övrigt:

Jag rekommenderar att kontakta Bräcke egnahemsförening för att samråda med boende i området.

Kommentar:

Synpunkten besvaras under b) på sidan 2-4.

96. Privatperson 72

Bor kyrkbyn och har främst synpunkter på planen rörande grönområdet emellan kyrkbyn, bräcke diakoni och Yrvädersgatan.

Att skapa genomfartsvägar emellan kyrkbyn och yrvädersgatan kommer bidra till ökad genomfartstrafik i området vilket kommer påverka området och trafiksäkerheten negativt. Det bor och kommer bo många barnfamiljer i området vars barn går till bräckeskolan, warta fotbollsplaner, förskolan på södra sälöfjordsgatan. Ökad trafik kommer påverka barnens trafikmiljö negativt. Om det anses nödvändigt med säkra och trygga sätt att ta sig från biskopsgården genom kyrkbyn till tex eriksberg så utveckla befintlig gångväg från rondellen till storstensvägen till gång/cykel-väg.

Bevara grönområdet som är det enda skogsområdet på denna sida biskop. Området används flitigt av förskolor i närheten, barnfamiljer, hundrastning, motion mm. Ett grönområde går ej att återskapa om det bebyggs. Att bygga flerfamiljshus längs yrvädersgatan ser jag som möjligt och behövs det en förskola i området så placera den i utkanten tex väster om duvberget mot yrvädersgatan eller allra helst mot yrvädersgatan så kan även den förskolan dra nytta av skogsområdet. Möjligtvis kan man utveckla området till en skogspark med ett tryggt och belyst gångstråk.

Sammanfattningsvis: behåll grönområdet, inga genomfartsgator, bygg flerfamiljshus samt förskola i utkanten mot yrvädersgatan, utveckla befintlig gångväg till trygg gång/ cykel-väg.

Kommentar:

Synpunkten besvaras under b) på sidan 2-4.

97. Privatperson 73

I program för Biskopsgården föreslås att fler vägar öppnas för biltrafik för att beroendet av Sommarvädersgatan ska sjunka. På s. 29 redovisas för en ny lokalgata mellan Önskvädersgatan och Korsklevegatan, en koppling som idag är en gång-och cykelväg. Att öppna upp för genomfartstrafik på Korsklevegatan ställer jag mig mycket negativ till. Gatan är rak och smal med parkering på ena sidan. Att gatans sträckning är rak uppmanar till högre hastigheter än tillåtet. Bostadshusen ligger tätt på gatan och många barn rör sig längst gatan då både förskolor och skola ligger på och i nära anslutning till Korsklevegatan.

Jättestens Villaförening har sedan tidigare varit i kontakt med Trafikkontoret för att boende i området upplever höga hastigheter och mycket trafik och önskat fartdämpande åtgärder längst Korsklevegatan. Trafikkontoret har i dessa samtal svarat att det inte är aktuellt och att fartdämpning kan skada fastigheter längst gata.

Utdrag från svar gällande ärende 02572/21 Hakefjordsgatan/ Korsklevegatan: "Geotekniken på gatan är dessutom inte så bra (lera i marken), vilket innebär att vägbulor kan skapa vibrationer, som i värsta fall kan skada närliggande fastigheter."

Att då föreslå koppling för biltrafik mellan Korsklevegatan upp mot Önskvädersgatan, med ökad genomfartstrafik som följd känns högst olämpligt. Både för våra fastigheter och våra barns säkerhet.

Kommentar:

Synpunkten besvaras under c) på sidan 2-4.

98. Privatperson 74

Idéer

1. Vi, min bror o jag, åkte skridskor på Svarte mossen. Det är fint att ni gjort iordning den med teaterscen bl a.

Förslag: 1. Rensa upp Svarte mossen så det går att åka skridskor där igen.

2. Sätt upp bänkar på olika ställen får man kan byta skor till skridskor. (Kanske finns bänkar men det behövs ev fler.)

3. Man kan sätta upp tillfälliga vagnar (typ matvagnar) med skridskor att låna. Tror att många barn här aldrig har åkt skridskor. Ett ämne som ingår i skolans idrott.

4. Sommaridrotten är väl löpning, promenader osv. Barn kan nu få låna minicyklar från liknande vagn som ovan.

5. Minigolf vore bra.

6. Gungor o likn saknas häruppe. Gör detta till ett barnparadis med café (och toaletter). Se Taubeskolans eller Färjenäs' parkerna som spirar och som byggts upp. De är som gjorda för lek och för att bli inspirerad.

När jag i min bror var barn gjorde vi enkla slalombacke när det fanns 1mm snö. I backen vid Långströmsgatan satte vi upp våra stavar o åkte slalom emellan dem med längdskidor. Det saknas oftast snö i den här stan, vi får fundera hur man kan göra det ändå....

Förslag:

A. Det finns s k "fuskbackar" av nylon som man kan åka skidor på. Tänk om det byggdes upp en höjd nära Svarte mossen och barnen och vuxna kan åka skidor där.

B. Samma sak här: en vagn på hjul som kan låna ut ett par skidor med stavar.

Kommentar:

Synpunkterna har noterats och delvis lyfts in i programhandlingen under avsnittet synpunkter från programsamrådet.

99. Privatperson 75

Är kommunen medveten om att det finns fornlämningar med bevarande värde på platsen för er tänka utveckling av Biskopsgården?

Kommentar:

Stadsbyggnadsförvaltningen är väl medveten om detta vilket också framgår i programhandlingen.

100. Privatperson 76

Jag ställer mig överlag positiv till det mesta i planprojektet. För närområdet, så ser vi exempelvis det också som helt rimligt med byggen av småhus nedanför Knektedalsgatan så länge det är just låg bebyggelse och mindre hus, och man är varsam i högsta möjliga grad med skogsområdet.

Dock har vi en stor oro för hur planen på att öppna upp bilväg från Sommarvädersgatan via Eddabacken till Krabbeliderna, där det idag bara är cykelbana. Vi som bor på slutet av Krabbeliderna har redan idag bekymmer med bilar som kör väldigt fort på raksträckan här, då det inte finns några farthinder eller annat.

Om man öppnar upp den här passagen kommer biltrafiken öka ordentligt, då måste man se över hur man kan hålla nere farten på den här sträckan, och hela Krabbeliderna ned till Toredalsgatan. Det finns farthinder på vissa delar, men med den trafikökning som väntas måste det ses över i sin helhet. Krabbeliderna, med sina många barnfamiljer och barn som rör sig ständigt mellan hus på båda sidor av vägen, kan inte riskera att bli en genomfartsväg som ses som alternativ till Björlandavägen, som ju är väldigt trafikerad inte minst under rusningstrafik. Farten måste i så fall hållas ned både med tydliga fartbegränsningar, skyltar och farthinder/blomlådor etc.

Även från Norra Fjädermolnsgatan över till Trättebäcksliden finns risk att många börjar gena med bil istället för att som idag köra Björlandavägen.

Biltrafik i Krabbeliderna-området måste beaktas i fortsatta planarbetet, särskilt när befolkningen ökar i Biskopsgården och Björlanda-området

Kommentar:

Synpunkten besvaras under d) på sidan 2-4.

101. Privatperson 77

Vi förstår idén med projektet men har synpunkter som boende i Kyrkbyn.

Vi bor på Enrisvägen och vill inte att gatan ska öppnas för trafik, däremot kan det väl göras en gång- och cykelväg som fortsättning upp mot grönområdet.

Rydholmsgatan är olämplig för ökad trafik vintertid. Ska man upp till Enrisvägen eller Storstensvägen när det är snö eller halt måste man ha hög fart. Ska man dessutom svänga in på Enrisvägen och där står en bil som ska ut därifrån måste man i princip stanna till i backen. Problem.

Grönområdet är mycket utnyttjat av de boende i området samt från Biskopsgården, förskolor, hundägare, barnfamiljer mm. Det vore olyckligt om det försvann. Vi tycker det vore bättre om man byggde småhusen närmre Lundbytunnelns torn så att den gröna plätten med fornlämningar samt skogen med allt djur- och fågelliv lämnas i fred.

Kommentar:

Synpunkten besvaras under b) på sidan 2-4.

102. Privatperson 78

Jag har valt att fokusera det omfattande arbetet med att utveckla Biskopsgården på lång sikt till frågeställningen ”Var det är lämpligt att bygga nya hus”.

Eller mer specifikt påtala vilken värden som står på spel när kommunal mark säljs ut för bostadsbyggande som idag är grönområde för de boende i Biskopsgården och Kyrkbyn.

I presentationen av Biskopsgården får vi ta del av informationen att det bor upp mot 30 000 invånare i Biskopsgården vilket liknas vid en stad som motsvarar Alingsås.

Vad som är viktigt att påpeka är att där slutar likheterna med ett litet samhälle. Vi boende bevittnar nu en utökad våldspirall där två rivaliserande kriminella gäng i Norra och Södra Biskopsgården sätter skräck i de boende och håller polis, socialtjänst och åklagarmyndigheten sysselsatta.

Avrättningar som man bär samma grymhet som i städer likt staden Cali i Colombia eller Caracas i Venezuela pågår numera på gatorna i Biskopsgården.

Det dödliga våldet talar sitt tydliga språk, tryggheten har minskat i vårt närområde.

Jag har mött dagispersonal på spårvagnen som tar 6.ans spårvagn från Biskopsgården för att barnen ska få leka på en säker lekplats i Slottsskogen dagen efter ännu en dödsskjutning i området.

Under de 32 år vi bott här har vi bevittnat en ökad segregation av vårt Göteborg.

Jag välkomnar därför idén att med hjälp av byggnation överbrygga och öppna upp mellan stadsdelar men jag delar inte lösningar när man talar om bostadskarriär och utförsäljning av naturliga grönområden som idag är i kommunal ägo.

Biskopsgården kan utan överdrift beskrivas som en hård miljö att växa upp i.

Det är därför av största vikt att ta tillvara på de mjuka värdena som finns i närheten i form av naturen.

Under Pandemin blev detta extra tydligt då vår närmiljö blev än mer betydelsefull.

En naturlig mötesplats dit du kan ta dig för att uppleva årstidernas växlingar, finna ro, rasta hunden, fira ditt 10 års kalas eller bara vara utan en förväntan att din närvaro kräver pengar.

Det område jag värnar är kullen ovanför Kyrkbyn mot Sommarvädersgatan.

Ett område som inte behöver utvecklas för att överbrygga klyftorna mellan boendeformerna i stadsdelarna Kyrkbyn och Biskopsgården. Ett grönområde som är tillgängligt dygnet alla timmar året runt.

För att komma till rätta med de stora samhällsproblemen krävs det mer samförstånd och lyhördhet från politiker och kommunala tjänstemän från de boende i utsatta områdena. Men även ett större ansvar från oss boende där vi engagerar oss och känner stolthet för vår del av staden.

Skapa inte problem och motsättningar genom att bebygga vårt grönområde. Bygg in naturliga mötesplatser i bebyggelsen. Bygg ett kulturhus på Biskopsgården (likt Frölunda kulturhus) där det bedrivs verksamheter som gör det intressant att besöka Biskopsgården.

Tänk långsiktigt och bevara och värna de ekologiska och kulturhistoriska värdena i vår närmiljö. I en god samhällsplanering tar man tillvara på miljömålen men även de grundläggande socialpolitiska och integrationspolitiska målen.

Tätortsnära grönområden har som forskning tydligt visar en god möjlighet att bidra till både fysisk och psykisk hälsa.

Kommentar:

Synpunkten besvaras under b) på sidan 2-4.

103. Privatperson 79

Samma synpunkt och privatperson som nummer 83.

Kommentar:

Synpunkten besvaras under b) på sidan 2-4.

104. Privatperson 80

Synpunkter på cykel, gång, bilvägar i jättestens området och bebyggelse på parkeringsdäcket som är planerade i vårt område.

Området byggdes i mitten på 40 talet och på den tiden hade var fjärde fastighet en bil. Idag har varje fastighet ca 1,5 bil. Området är inte byggt för så mycket fordonstrafik.

Synpunkter:

Nya bilvägar: Vi kan inte belasta våra gator i området med mera fordonstrafik. Efter att Långströmsparken byggdes har trafiken ökat betydligt i området och det är bara en tidsfråga innan en allvarlig olycka inträffar. Det spela egentligen ingen roll om man sänker hastigheten eller lägger dit fartgupp. Det är själva trafiken som är problemet. Vi kan inte belasta dessa gator med ännu mera fordonstrafik.

Gångväg vid Kvarnhålegatan: Då det saknas vändplats på denna gata så måste vi som bor på gatan antingen backa in eller backa ut hela vägen ifrån korsningen Kölnåsgatan/Kvarnhålegatan. Vi ser en stor olycksfallsrisk om antalet gående skulle öka på denna sträcka. Det finns dessutom ingen yta att anlägga en trottoar pga att vägen är för smal.

Sedan har vi snöröjningen på vintern. Då det endast finns i slutet på Kvarnhålegatan (10) att göra av sig med snön så kommer det bli mycket problematiskt att hantera detta för snöröjnings firmorna om man anlägger en gångväg här.

Bebyggelse där det finns ett parkeringsdäck på Molnvädersgatan idag: Jättestensområdet är ett ljust område och beslutar man sig för att bygga där parkeringsdäcket står idag är risken stor för att vi förlorar detta ljus. Har byggnadsnämnden kännedom om att det finns ett bergrum under denna plats?

Kommentar:

Stadsbyggnadsförvaltningen har kännedom om bergrummet. Övriga synpunkter besvaras under c) på sidan 2-4.

105. Privatperson 81

Vi har tittat på förslaget som presenteras. Eftersom vi bor i slutet av Krabbeliderna är vi främst oroade över två saker:

1. Att Krabbeliderna kommer att öppnas upp för genomfartstrafik och
2. Förlusten av Skog/grönområden.

1. Vi är mycket oroad för vilka konsekvenser det skulle medföra att öppna upp Krabbeliderna för genomfartstrafik. Detta skulle inte avlasta Sommarvädersgatan eftersom det inte är många meter mellan Krabbeliderna och Björlandavägen. Däremot skulle en hel del trafik flyttas från Björlandavägen, en bred gata med cykelbana/lokalkörbana på bägge sidor samt bullerplank, till Krabbeliderna, en liten gata där husen ligger nära vägen, lekplats m.m. Risken för olyckor kommer vara stor. För många kommer Krabbeliderna att innebära en liten genväg.

Infart till de hus som planeras byggas skulle likaväl kunna lösas från Sommarvädersgatan utan att öppna upp Krabbeliderna för genomfartstrafik.

2. Det är också viktigt att behålla så mycket som möjligt av skog och grönområde i området. Under senare år har redan flera skogsområden försvunnit från vårt närområde både vid byggandet längs Sommarvädersgatan och Eddabacken. Med detta förslag kommer ytterligare skogsområden att försvinna genom bebyggelse mellan Krabbeliderna och Sommarvädersgatan samt mellan Knektdalsgatan och Biskopsgården.

Tillgång till skog och grönområde är viktigt både ur miljö- och klimatsynpunkt samt de boendes välbefinnande. Skogen har ett rikt djurliv med t.ex fåglar, rådjur o räv, som kommer att påverkas. Den är även bullerdämpande.

Kommentar:

Synpunkten besvaras under d) på sidan 2-4.

106. Privatperson 82

I det stora är det bra att försöka "minska" avståndet mellan stadsdelarna. Att föra dem samman behöver dock inte betyda att man måste bygga nya vägar och skapa mer trafik. Istället för att ta bort det närmsta grönområdet för oss boende i Kyrkbyn kanske man kan utveckla det från båda håll istället. Idag leker barnen i området på gatorna och skogen.

Att då bygga ut vägar och skapa genomfartsleder som ni tidigare byggt bort känns stick i stäv med vad barnen i de båda områdena behöver och vad Gbg som stad ska stå för.

Min känsla är att vad all önskar i stort är trygghet och gemenskap. Så varför inte utveckla Kyrkbyhöjden till en park som blir lättillgänglig för alla med hus på vardera sida - lekpark, dammar, gångvägar etc.

Kommentar:

Synpunkten besvaras under b) på sidan 2-4.

107. Privatperson 83

Jag bor i området och är överlag positivt inställd till er plan att bygga ihop stadsdelar MEN motsätter mig starkt er idé på bilväg som genomfartsväg genom Kyrkbyn. Har ni varit här? Har ni sett att våra barn leker ute på vägarna hela dagarna...? Det finns många som har höns i området, hur påverkar ökad biltrafik djuren? Detta kommer förändra hela Kyrkbyandan som ett lugnt och barn-och djurvänligt område.

Dessutom undrar jag om vi fortfarande kommer kunna parkera våra bilar på gatorna? Många av oss har nyligen totalrenoverat våra hus och trädgårdar och inte planerat för flera parkeringsplatser på våra små tomter.

Hela hanteringen av Kyrkbyn anser jag går stick i stäv med era övergripande mål om att skapa en social, trygg och grön miljö för de boende i området... Satsa på att skapa cykelvägar, gångbanor men inte bilvägar!!

Dessutom hoppas jag innerligt att ni inte glömmer bort grönområdet på höjden där barnen bygger kojor och plockar hallon och förskolorna går på utflykt. Bygg inte bort grönskan helt, utveckla den och gör den istället ännu bättre och mer tillgänglig för alla!!

Kommentar:

Synpunkten besvaras under b) på sidan 2-4.

108. Privatperson 84

Jag har förstått att det ligger ett förslag att öppna upp för genomfartstrafik på Krabbeliderna. Denna väg är inte lämpad för ett högre trafiktryck, den är smal, har skymda krön och skarpa krökar vilket kommer att medföra en ökad risk för olyckor. Det händer även idag med den relativt småskaliga trafiken att man får göra kraftiga inbromsningar vid krön när det t ex står bilar parkerade.

På det personliga planet är det beklagligt då det kommer medföra en ökad förorening (både partiklar, kväveoxider och ljud) som i första skedet ger en försämrad livskvalitet och i andra hand ett minskat värde på huset.

Fråga: I simuleringarna som är gjorda, med hur mycket beräknas trafiken öka (från: _____ motorfordon/dygn, till: _____ motorfordon/dygn)? Tacksam för svar.

Jag hoppas att det är möjligt att bygga husen utan att leda in trafiken på Krabbeliderna. Avspärningen som lades till en gång i tiden gjorde det av en anledning. Detta går emot trenden att minska genomfartstrafik, exempelvis Kärre centrum mm.

Skickade in synpunkter via hemsidan igår, men jag har en kompletterande fråga. Både jag och mina barn cyklar på Krabbeliderna till våra jobb och skolor. Kommer det att bli en separat cykelbana utmed Krabbeliderna?

Jag är oroad över ett ökat trafiktryck, vår son sover i rummet som bara är två meter från Krabbelidernavägen.

Kommentar:

Synpunkten besvaras under d) på sidan 2-4.

109. Privatperson 85

Förslaget kommer om det blir verklighet leda till ökad trafikmängd i barntätt område med nya möjligheter att använda området som genomfartsled.

Förslaget kommer också leda till kraftigt beskuret grönområde, det enda grönområde som kan nås utan att korsa kraftigt trafikerad genomfartsväg som t.ex Björlandavägen.

Boendemiljön kommer kraftigt försämrats till mycket liten samhällsnytta. Området kommer få ökad bullernivå, farligare trafikmiljö och sämre rekreationsmöjligheter för barn, hundägare, bärplockare etc.

Området har ett rikt djurliv och det är inte ovanligt att kunna se både harar, rådjur, ekorrar och hackspettar. Även rävar frodas i området och jag har själv fått förmånen att möta räv ett flertal gånger.

Kommentar:

Synpunkten besvaras under d) på sidan 2-4.

110. Privatperson 86

Jag tillsammans med min familj bor i anslutning till skogsryggen ni planerar exploatera med hus av olika storlekar. Vi vill verkligen vilja framföra hur mycket detta skogsområde betyder för oss. Att vi tillsammans med många andra ha möjligheten till rekreation och motion i detta skogsparti. Det har ett rikt naturliv med ex stor hackspett, rävar, grävlingar, rådjur och andra mindre däggdjur och fåglar. Även kopparödlan har vi sett flera gånger

Kommentar:

Synpunkten besvaras under d) på sidan 2-4.

111. Privatperson 87

Utformningen kring Krabbeliderna skulle på ett väldigt negativt sätt påverka livskvaliteten för oss som bor här idag. Förslaget medför kraftigt ökad trafik i området på gator som redan är smala och branta. Men framförallt finns ett rikt djurliv i grönområdena kring Krabbeliderna med räv, grävling spillkråkor, gröngölingar ekorrar etc. Närheten till skog och natur samt att området upplevs som lugnt med lite trafik är vad som gör området uppskattat och ger livskvalitet till oss som bor här idag!

Kommentar:

Synpunkten besvaras under d) på sidan 2-4.

112. Privatperson 88

Då Rydholmsgatan är en rätt bred gata vilket redan idag leder till att bilar körs alldeles för fort på den, tycker jag att det vore tråkigt om den förlängdes till Yrvädersgatan och blir en genomfartsled. Som det är nu är det redan många bilar som kör för fort och om Rydholmsgatan skulle bli en genomfartsled hade biltrafiken ökad och gissningsvis blivit ännu snabbare då även personer som inte bor på gatan kommer att köra där. Min förhoppning är att ni tänker om och gör den planerade vägen till gång- och cykelväg istället för bilväg, alternativt inför farthinder så att biltrafiken blir långsam. Det är många barn och djur som bor i området och hade blivit drabbade negativt samt att det hade ökat bullernivån om det blir en bilväg.

Kommentar:

Synpunkten besvaras under b) på sidan 2-4.

113. Privatperson 89

Vi är starkt emot en byggnation i område 19.

Skogspartiet som är mellan Länsmansgården och Tolered har ett omfattande djurliv och har på senare år blivit ett populärt friluftsområde.

Skogen har även ett rikt bär och svampliv som lockar många till området.

Vi bor precis intill skogen och ser dagligen att området används till promenad/löpning, mountainbike, hudrastning, frisbeegolf och andra aktiviteter.

När det gäller djurlivet finns det många arter trots att skogen inte är särskilt stor.

Det finns bland annat: Fladdermus, Hackspett, blåmes, rödhake, koltrast, uggle, räv, grävling, rådjur, mus, grodor, myror, skalbaggar, ekoxe, kopparödla mm.

Kommentar:

Synpunkten besvaras under d) på sidan 2-4.

114. Privatperson 90

Rydholmsgatan är en trång villagata i en stark stigning upp mot storstensgatan . På vintern är det extra halkbekämpning i backen. Sikten är begränsad med parkerade bilar och villahäckar. Ofta hålls hög hastighet för att komma hela vägen upp. Vi har önskat fartreducerande åtgärd från staden men fått besked efter syn att sådan inte är möjlig pga lutningen. Det är mycket små barn i området och vägnätet är inte dimensionerat för genomfartstrafik. Att koppla ihop Rydholmsgatan med yrvädersgatan skulle öka trafikbelastningen på ett ohållbart sätt.

Koppling Yrvädersgatan - Långåkersgatan samt bebyggelse i grönområde.

Den exploatering längs med Yrvädersgatan som föreslås är positiv och kommer bidra med ett flertal kvalitéer likt Långströmsgatan och Gustaf Dahléngatan. Dock är förslag för grönområde i anslutning till duvslag och Bräcke diakoni negativ. Grönområdet är en fantastisk resurs för bostadsområden på ömse sidor om Yrvädersgatan. Än mer så när stråket längs Yrvädersgatan förtätas. I området finns rådjur och skyddsvärda ekar och både lekområde för små samt strövområde för vuxna. Att förtäta med ytterligare villor och genomfartstrafik till Långåkersgatan är olämpligt.

Kommentar:

Synpunkten besvaras under b) på sidan 2-4.

115. Privatperson 91

Jag bodde i Biskopsgården mina första 5 år och nu som 60-åring sedan 2,5 år (i bostadsrätt). Jag noterar att jag är känslomässigt engagerad i Biskopsgården på många sätt, inte minst med bakgrund i området som nu socialt utsatt. Allt som kan tänkas påverka den situationen positivt stöttar jag och tänker kan bidra till värdefull kunskap, om insatserna följs upp. Man kan inte vara naiv och tro att enbart stadsplanering kan hantera denna fråga, men den kan definitivt bidra. Jag har nu också sett videon om planen i korthet, och jag tror den har rätt fokus. För mig personligen är dessa punkter viktiga:

- Respektera den ursprungliga vision för Biskopsgården som jag tycker jag anar – låt naturen få behålla plats i största utsträckning. Mjuka ytor som gräs och impediment, mogna träd i överflöd, djurliv inpå knuten (fåglar, rådjur, rävar, harar..), bevarade berg/knallar, den kuperade känslan, ljus o luft mellan de fullpackade huskropparna, läget ”nära himlen”... Alltså – sammanhållna grönområden så mycket som möjligt tror jag på, bl a för

betydelsen för djurlivet som i sin tur påverkar oss människor. Natur inverkar ju enligt vetenskapen lugnande på oss, antingen vi noterar det eller ej. Extra värdefullt här, tänker jag.

- Social hänsyn o förståelse när det kommer till förtätning – många i området tycker nog att vi redan bor tätt, faktiskt staplade runt varann med tunna väggar... Det är en intressant utmaning att förklara hur förtätning skulle vara en lösning just här, för de boende här.
- Hur får man detta till ett samverkansprojekt på riktigt, inte ett uppifrån-projekt? De som går i grundskolan i Biskopsgården idag är de som gärna ska vilja stanna kvar och bo i området med sina barn om 15-20 år.
- Gärna beteendevetare med i planeringen! Vilken är ”områdets psykologi”, varför och vad är möjligt. Jag upplever en blandning av grå resignation och stort engagemang.

Kommentar:

Yttrandet tar upp flera viktiga frågor. Stadsbyggnadsförvaltningen är ödmjuka med att fysisk planering inte kan lösa alla problem och att det enbart med planering ”går att bygga bort otrygghet”. Vad som är tryggt är eller otryggt är ytterst en subjektiv upplevelse. I framtagandet av samrådsförslaget var flera förvaltningsmedel och bidrog med kunskaper, bland annat Socialförvaltningen Hisingen som har låtit ta fram statistisk och underlag från genomförda medborgardialoger vilka låg till grund för samrådsförslaget, se mer i Lokalt utvecklingsprogram för Hisingen. Alla synpunkter som har skickats in från både privatpersoner och aktiva föreningar har också bidragit till ett mer genomarbetat förslag som nu ligger till grund för ett godkännande. En viktig slutsats från samrådet, och som också är ett medskick till fortsatt planering, är just betydelsen av att ha tidiga dialoger med närboende och aktiva föreningar. Det finns både ett stort engagemang och intresse hos de boende att få vara med i Biskopsgårdens utveckling.

Ett planprogram ska ange kommunens avsikter med området, och utreder övergripande förutsättningar, värden och strategier för hur ett område ska utvecklas. Ett program är till skillnad från en detaljplan endast vägledande och inte juridiskt bindande. Program för Biskopsgården är därför ingen ”färdig byggplan” som flera synpunktslämnare har visat oro över. Programmet behöver följas av flera detaljplaner för att kunna genomföras och varje kommande detaljplan kommer att pröva en lämplig markanvändning mer fördjupat än vad ett program har möjlighet till. Varje detaljplan ska också samrådas och låtas granskas av berörda enligt plan- och bygglagen. I de fall programmet föreslår bebyggelse i grönområden behöver frågor om rekreations-, natur- och kulturvärden tillsammans med förslag och placering av ny bebyggelse studeras närmare i kommande detaljplanering och i fördjupade utredningar vilket kan medföra förslag med mindre exploatering i framtiden.

Övriga synpunkter besvaras under a), b), c) samt d) på sidan 2-4.

116. Privatperson 92

Vi har blivit tagna på sängen av att man ev kommer att öppna Krabbeliderna för utfart och genomfartsled på Sommarvädersgatan med motorfordonstrafik samt att

de grönområden som finns i anslutning till Sommarvädersgatan/Krabbeliderna skall bebyggas.

Vi bor i ett demokratiskt land och vi har trott att myndigheter har en viss skyldighet att informera befolkningen om kommande projekt. Men så är tydligen inte fallet utan vår information har kommit från privatpersoner.

Vi har valt att bo på Krabbeliderna ett lugnt och trevligt område med blandad befolkning och mycket barnfamiljer och vill absolut inte ha mer trafik i vårt område. Sedan kan man väl fundera över miljöaspekt med mer trafik och mindre grönområde. Vi kräver mer information både vad gäller vår gata och närbelägna gator men också om ökad bebyggelse i området!!!

Kommentar:

Synpunkten besvaras under a) samt d) på sidan 2-4.

117. Privatperson 93

Angående byggnad och plan att öppna biltrafik mellan Sommarvädersgatan och Krabbeliderna. Detta är ett projekt som boende i området ej blivit informerade om. Miljöaspekterna dra in trafik i ett gammalt villaområde är inte bra våra grönområden ska vi vara rädda om och den biologiska mångfalden. Vad vinner vi som medborgare på detta förslag som ni dessutom försöker smyga igenom. Som skattebetalare är jag förfärad över bristen på information. Därmed inte sagt att vi förstår behovet av bostäder.

Kommentar:

Synpunkten besvaras under a) samt d) på sidan 2-4.

118. Privatperson 94

Att bebygga skogsområdet mellan Länsmansgården och Krabbeliderna strider mot Göteborgs Grönplan som skall vara vägledande för all planering och byggnation i Göteborgs Stad.

Att påstå att det skulle öka tryggheten med ”fler ögon” håller jag som boende inte alls med om. Tvärtom skulle den ökade biltrafiken skapa en större otrygghet för alla boende, både i Länsmansgården och Krabbeliderna.

Grönområdet mellan Krabbeliderna och Länsmansgården är områdets största tillgång och används av både vuxna och barn varje dag med sitt rika växt och djurliv. Planen försämrar rekreationsmöjligheterna och ekosystemet avsevärt!

Dessutom finns en fornlämning precis i anslutning till de planerade byggnationerna L1960:1248 som gör att marken är prickad och inte får bebyggas. Detta har inte heller beaktats i planen anser jag!

Slutligen vill jag citera Johan Rehngren, stadsträdgårdsmästare i Göteborg; ” – Jag tänker att vi som stad inte har råd att bygga bort parkmark och att det är allt för kortsiktigt. Försvinner de platserna kommer vi inte vilja bo i Göteborg. Så enkelt är det, säger Göteborgs stadsträdgårdsmästare.” Citat hämtat från en intervju i GP

Kommentar:

Synpunkten besvaras under d) på sidan 2-4.

119. Privatperson 95

Vi har tagit del av planerna kring "planprogram Biskopsgården" där det ska byggas i skogen mellan norra Krabbeliderna och Länsmansgården, och vi blir väldigt sorgsna och bekymrade.

Den skogen har ett fantastiskt naturvärde och är hela områdets själ och lungor. Barnen från alla områden runt skogen (Krabbeliderna, Svartedalen, Länsmansgården) leker vid bäcken, klättrar i träd, hoppar på klippor, cyklar mountain bike och bygger kojor. Vi plockar blåbär, lingon och kantareller, spelar frisbeegolf och åker pulka. Personligen har jag liksom många andra hakat på "runstreak"-trenden och springer 2 kilometer varje dag vilket jag precis kan skrapa ihop i skogen om jag anstränger mig, men om halva skogen blir avklippt på det sätt som planeras kommer den att bli för liten för en löptur. Troligen kommer den att bli på tok för liten för barnens cykling också och inte minst är det de branta och kuperade delar som lämpar sig så väl för mountain bike som bygget är planerat till. Vi har vänner som regelbundet promenerar 3km ifrån Kalmargatan för att komma och spela på vår frisbeegolfbana, men om skogen blir mindre är det inte säkert att banan får tillräckligt med plats för att fortsätta att vara intressant. Dessutom ligger Svartedalsskolan i anslutning till skogen och på vardagarna är det alltid barn i skogen på rast, idrottslektion eller annan lektionsverksamhet som flyttats ut i naturen. Vi är helt övertygade om att vår skog har en väldigt stor positiv påverkan på välmåendet hos alla som bor omkring den, inte minst de barn som bor i lägenheter i områden som Svartedalen och Länsmansgården som kanske behöver det som mest och kanske inte har så många andra möjligheter att ta sig ut till skogsområden.

Det finns ett rikt djurliv i den lilla skogen. Utan att ha försökt göra någon inventering har vi sett fina rödrävar, harar, ekorrar, grävling, någon form av mårddjur (kanske vessla?), alla möjliga småfåglar, rovfåglar och t.o.m. spillkråka (som finns med på Världsnaturfondens röda lista över hotade arter). Vi har en rådjursfamilj som bor där och det kommer nya kid år efter år. Hur liten kan skogen bli utan att den slutar vara ett fungerande hem för alla dessa djur?

I området finns flera höga, ståtliga tallar och andra träd som tillsammans bildar ett vackert tak över de mjuka stigarna vilket skapar ett väldigt lättillgängligt och inbjudande men ändå relativt orört skogsområde. Kan man verkligen ta ner såna gamla träd hur som helst?

Förutom att vi blir av med den sista skogsplätten i området så är vi väldigt bekymrade över att vårt område i planerna skulle göras till en genomfart. Våra barns cykelgator, vägen förbi lekplatsen och de gator vi alla rör och lever på skulle börja trafikeras av snabb genomfartstrafik. Med tanke på att så väl Björlandavägen, Sommarvädersgatan och Långströmsgatan trafikeras av bussar, skulle många som har bråttom lära sig att gena genom Krabbeliderna för att slippa fastna bakom en buss. Inte den typ av trafik vi vill ha i ett bostadsområde!

Vissa människor söker sig till innerstaden, vi som bor här ute på Hisingen har sökt oss bort ifrån det. Grönområdet där vi bor är hela anledningen till att vi flyttade hit! Vi förstår att det finns ett behov för nya bostäder i Göteborg, men om ni bygger bort det vi har sökt oss hit för, vems ärenden går ni då? Inte Göteborgarnas i alla fall.

Kommentar:

Synpunkten besvaras under d) på sidan 2-4.

120. Privatperson 96

Fick av en slump via en granne höra om planerna i området häromdagen.

Har nu tagit del av den infofilm som ligger på er sida.

Vill framföra en känsla av bestörtning gällande eventuell bebyggelse i bla det lilla avgränsande skogsområdet i anslutning till Krabbeliderna 72 / Snorregatan 13.

Även området ovanför Knektedalsgatan samt stråket Trättebäcksliden mot Svartedalen.

I filmen talas det bla om att ”utveckla grönområden och parker, samt komplettera med mer grönska i stadslivet”, men ändå funderas det på att bebygga just dessa små lungor av befintlig uppväxt skog!

I detta område rör sig en hel del vilda djurarter, som tex rådjur, hare, räv etc.

Jag vänder mig bestämt emot eventuella planer på att göra gatan Krabbeliderna till en genomfartsgata.

Det skulle vara en fullständig katastrof för området!

Förstår inte alls meningen med det när det från Sommarvädersgatan och stråket som skulle mynna ut vid Eddabacken är ca 50 meter till Björlandavägen..

Ser fram emot bättre information och diskussion från staden då eventuella detaljplaner dras upp.

Kommentar:

Synpunkten besvaras under a) samt d) på sidan 2-4.

121. Privatperson 97

Det är med bestörtning jag tagit del av framtidsplanen för Biskopsgården och det är med ledsamhet jag konstaterar att det grönområde som finns mellan kyrkbyn och biskopsgården skall bebyggas, detta område har alltid varit ett fint rekreatjonsområde för invånarna i Kyrkbyn och skulle sänka livskvaliteten avsevärt för Kyrkbyns invånare om det skulle bebyggas och, eller förminskas.

Vad som också framkommer i planen är att Rydholmsgatan skall öppnas upp mot Yrvädersgatan vilket jag anser vara helt förödande för de boende på och runt Rydholmsgatan.

Rydholmsgatan är redan idag hårt trafikerad och för barns och husdjurs skull får den absolut inte belastas hårdare då det skulle innebära en stor risk för såväl människor som djur.

Betänk även att vi har i Kyrkbyn de senaste åren belastats med mer trafik och risker genom det boende som byggts på Liegatan och den förskola som byggts på Sälöfjordsgatan med alla de stressade småbarnsföräldrar som med bil i ofta höga hastigheter hämtar/lämnar sina barn.

Med förhoppning om förståelse för situationen och att ni tar bort föreslagen öppning av Rydholmsgatan mot Yrvädersgatan.

Kommentar:

Synpunkten besvaras under b) på sidan 2-4.

122. Privatperson 98

Tycker att skogen som ska avverkas måste vara kvar, ska vi ha bra luft så borde väl naturens lungor vara kvar. Har ni räknat in hur mycket biltrafik det skulle innebära med all nya nybyggena. Kollektivtrafiken skulle påverkas negativt. Redan nu så är man instängd i Hisingen med all trafik.

Kommentar:

Merparten av den föreslagna bebyggelsen ligger utmed befintlig infrastruktur och i kollektivtrafikhärlägen. Programmet innehåller även förslag på större satsningar på kollektivtrafik och cykelvägar för att minska behovet av att resa med bil. I fortsatt detaljplanering behöver påverkan på trafik studeras närmare. Övriga synpunkter besvaras under d) på sidan 2-4.

123. Privatperson 99

Jag emotsäger mig kraftigt planerad byggnation i grönområden område krabbeliderna. Här finns både vilda djur och växtlighet som kommer försvinna. Att ersätta gång/cykelbana precis utanför min tomtgräns till en hög trafikerad väg (Krabbeliderna) kommer skapa risk för olyckor.

Ett mycket dåligt förslag utan förankring hos boende i närområdet. Tänk om, tank rätt.

Kommentar:

Synpunkten besvaras under a) samt d) på sidan 2-4.

124. Privatperson 100

Jag har läst igenom planen och det finns mycket att gilla och uppskatta. Men som en långvarig husägare i området vill jag inte hålla med om att ytterligare utveckla skogsområdet runt mitt grannskap. Det här är sektion 19 på sidan 52, även kallad "Östra Sommarvädersgatan/Bymålsgatan".

För oss som bor här valde vi att bo här på grund av lugnet och lugnet. Det finns ingen genomfartstrafik, vilket skulle förändras om denna plan godkändes. Istället för naturens lugn skulle vi nu få trafikbuller och ett tättbebyggt område. Jag kan inte föreställa mig att någon som bor här kommer att bli glad över den här planen, så du kan lika gärna köpa alla våra hus för att riva dem och bygga flerbostadshus om det är vad du tänker göra.

Området har redan ett "bildproblem". Att springa iväg de av oss med professionella jobb och investera mycket i utseendet och vården av våra hem är kontraproduktivt för din plan att förbättra området. Vänligen ompröva bebyggelsen på sträcka 19 ("Östra Sommarvädersgatan/Bymålsgatan") och lämna den som den är.

Kommentar:

Synpunkten besvaras under d) på sidan 2-4.

125. Privatperson 101

Vi vill inte byggas på massa lägenheter framför oss och ta bort massa trädet.

Absolut inte accepterat att en väg framför oss en stor väg som bilar och bussar åker förbi.

Vi som bor här har alla små barn när bilar bussar går exakt framför på gatan kan de inte sova även bi vuxna kan vi inte sova på nätterna när det är hör mycket bilar.

Vi som bor eddabacken inte accepterar att bygga på massa med lägenheter och små hus.

Kommentar:

Synpunkten besvaras under d) på sidan 2-4.

126. Privatperson 102

Vi behöver bevara de få och vackra skogsområden som finns och minska på genomfartstrafik! Denna plan ger buller och ingen plats att njuta av natur och tystnad :-(

Kommentar:

Synpunkten besvaras under d) på sidan 2-4.

127. Privatperson 103

Jag vill motsätta mig er plan kring Kyrkbyn. Ovanför Rydholmsgatan.

Vi använder detta grönområde dagligen för promenad med hundarna. Eller bara att insupa naturens lugn.

Det skulle vara katastrofalt att bygga bort den lilla lummighet som nu finns kvar.

Jag tror inte heller att man kan bygga bort problem. Risken tror jag är mycket stor att man utökar dom.

Kommentar:

Synpunkten besvaras under b) på sidan 2-4.

128. Privatperson 104

Vi i området vill inte ha årtal av byggnationer som bara förstör grönområden och ökar buller med genomfartsväg. Har bott här in 3 generationer och bara sett nackdelar med försök att integrera två stadsdelar.

Kommentar:

Synpunkten besvaras under b) på sidan 2-4.

129. Privatperson 105

Jag tycker de grönområden som finns runt Kyrkbyn skall finnas kvar. Mycket dålig idé!

Vi är ett större antal hundägare som rastar våra hundar i området och man har redan med andra byggen i området tag för mycket ytor.

Kommentar:

Synpunkten besvaras under b) på sidan 2-4.

130. Privatperson 106

Jag hoppas att ni inte bygger för tätt (inpå nuvarande bebyggelse) och att ni bevarar de grönområden som finns i Biskopsgårde

Kommentar:

Synpunkten besvaras under a), b), c) samt d) på sidan 2-4.

131. Privatperson 107

Till att börja med vill jag säga att jag tycker förslaget i programmet i stort är mindre bra och bör omarbetas sin helhet. Jag kommer att förklara närmare längre ned varför jag anser det. Jag kommer även att ta upp olika detaljer i förslaget som inte är bra, det ska inte tolkas som att jag anser att de delar jag inte tar upp är bra.

Programmets intentioner

Syftet med programmet sägs att vara att åtgärda barriärer och otrygghet samt att förstärka och kvalitetshöja grönområden och kulturhistoriska värden. Enligt mig uppfyller programmets uttalade intentioner inte detta.

Programmets effekter

Jag tar enbart upp hur förslaget påverkar området söder om Hjalmar Brantingsgatan.

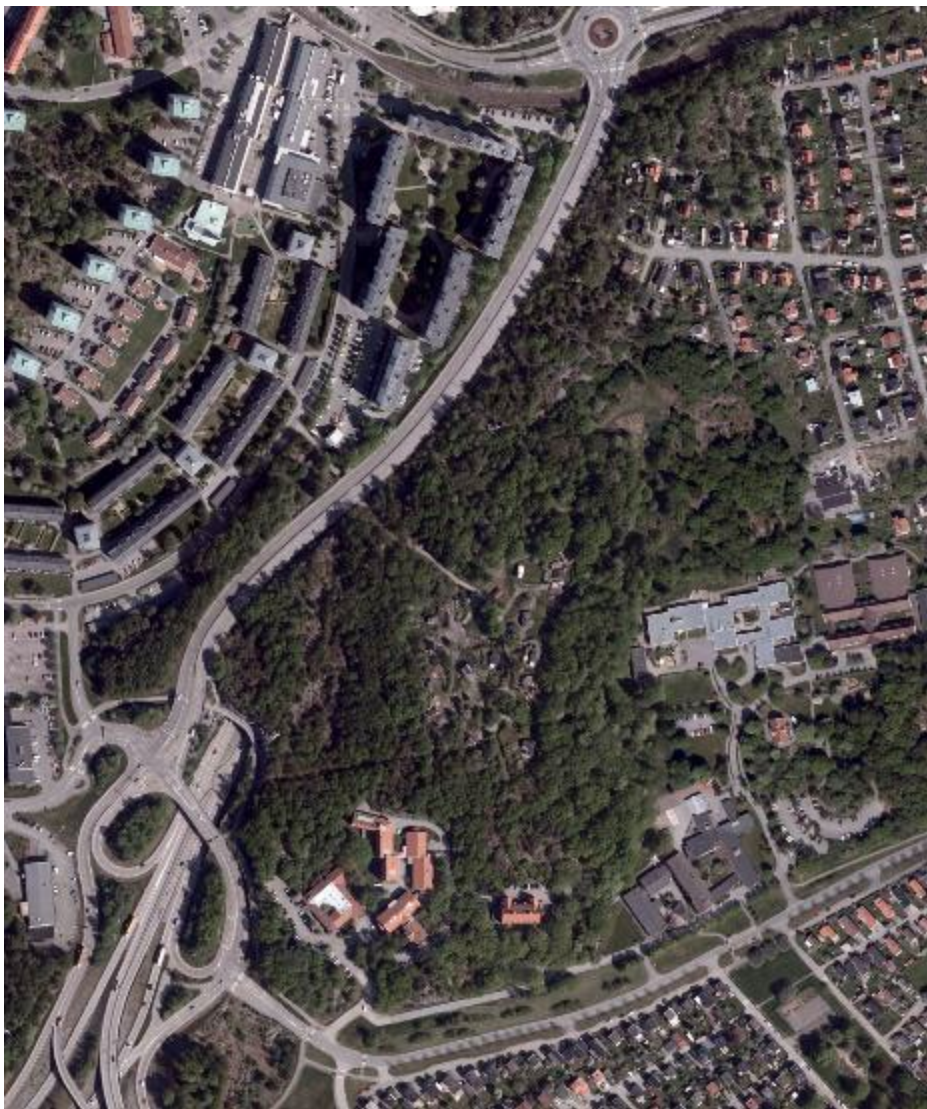
Barriärer

Idag är Yrvädersgatan en barriär mellan Kyrkbyn och södra Biskopsgården, det finns en undergång (bilväg) upp till brevdueföreningen men det är allt. Enligt förslaget ska områdena på bägge sidor om Yrvädersgatan bebyggas med de avlånga huskropparna orienterade nord-syd. Yrvädersgatan finns kvar men nu med en central bussfil, antagligen stängslad som bussfilen i Eriksberg. Huskropparnas orientering och bussfilens stängsel gör att barriäreffekterna förstärks. Även om det finns gångvägar mellan huskropparna så blir det visuella intrycket en mur.

Otrygghet

Otrygghet kan upplevas bl a genom oro för kriminalitet, farliga trafiksituationer osv. Kriminaliteten, verklig eller befarad, kan knappast stadsbyggnadskontoret åtgärda. Men den otrygghet som beror på trafiken bör man rimligen kunna påverka. Enligt programförslaget ska Yrvädersgatan göras om och bli en-filig med en dedikerad bussfil i mitten. Yrvädersgatan är i dag två-filig, att göra om den till en fil i vardera riktningen kommer troligen att ge upphov till en ökad trafikintensitet och köbildning under rusningstrafik. Knappast något som ger en säkrare trafikmiljö.

Förstärka grönområden

Grönområdet mellan Kyrkbyn och Biskopsgården.

Förslaget innebär att det enda "fria" grönområdet i närområdet försvinner. Med fri menas att det inte är avsett för ett särskilt ändamål eller har en specifik målgrupp som t ex fotbollsplaner och lekplatser utan kan nyttjas av alla och envar för alla de aktiviteter som är möjliga. Vi som bor i den direkta närheten av detta fria grönområde upplever att detta område utnyttjas aktivt och på ett ganska trevligt sätt av både barngrupper, hundägare och picknickgrupper. Det är alltså idag väl nyttjat för flera olika aktiviteter.

Det kommer att finnas kvar några gröna ytor men de kommer att vara fragmenterade av bostäder och vägar. Detta är den del av förslaget där det är tydligast att framförda intentioner och praktiska resultat skiljer sig åt mest.

Förstärka kulturhistoriska kvalitéer

De kulturhistoriska kvalitéer som finns i området är främsta de brons- och stenålderslämningar som finns på Bräckeåsen och i grönområdet öster om Yrvädersgatan. Bägge är skyddade enligt 2 kap i Kulturmiljölagen. De föreslagna vägarna och bostäderna skulle för all framtid förstöra dessa fornlämningar och kan inte på något vis kunna ses som en förstärkning av kulturhistoriska värden.

Område skyddat enligt Kulturmiljölagen.

Detaljkritik

Förlängning av Rydholmsgatan.

Förlängningen av Rydholmsgatan till Yrvädersgatan är inte bra. Övre delen av Rydholmsgatan är mycket brant vilket ger dålig sikt och vintertid kan det vara besvärligt för bilar att komma upp för backen. Att skapa en genomfart till

Yrvädersgatan ger marginell nytta men medför ökad risk för trafikolyckor, mer buller och mer utsläpp.

Motförslag

Yrvädersgatan är idag en barriär mellan Biskopsgården och grönområdet. För att tillgängliggöra det och binda samman Kyrkbyn med Biskopsgården tycker jag att det enklaste (men dyrt) är att täcka över Yrvädersgatan.

Tid, plats och information om att samrådsmöte ska hållas.

Två samrådsmöten har hållits ett i norra Biskopsgården och ett i södra Biskopsgården. Bägge kl 15-18 på vardagar, tider som inte passar yrkesarbetande. Mötena har inte utannonserats annat än på stadsbyggnadskontorets hemsida. Inget möte har hållits i Kyrkbyn trots att programmets förslag starkt påverkar förhållandena i västra Kyrkbyn. Sammantaget ger det intrycket av att samrådsmötena enbart hålls pro forma. Utskick till berörda fastigheter borde vara en självklarhet. Svarstiden mellan senaste samrådsmötet och sista inlämningstid för synpunkter är också relativt kort.

Kommentar:

Synpunkten besvaras under b) på sidan 2-4.

132. Privatperson 108

Synpunkter på bebyggelseplanen gällande södra delen.

Yrvädersgatan är tungt belastad av trafik som kommer från Älvsborgsbron och ska vidare mot Tolered, Lundby eller tex Jättesten. Till min förskräckelse ser jag att man vill öppna upp en bilinfart från Yrvädersgatan till Rydholmsgatan för att "sila" trafiken genom vårt tätbebyggda småhusområde! Här i Kyrkbyn bor mängder med barnfamiljer

och en stor förskola är belägen i området. Rydholmsgatan är redan väldigt trafikerad av människor som bor här. Vi har en gång-, cykelbana som förbinder mot Vårvåderstorget. Att leda in fler bilar här skulle vara förödande för oss.

I projektet står fina ord om närhet till grönområden och natur, men "vår" enda skog ska bebyggas! Var är närheten till naturmiljöer för oss i Kyrkbyn? Det tar 20-30 minuter för oss att promenera till Svarte Mosse som naturligtvis är helt fantastisk, men Svarte Mosse har alltid funnits och är inget som projektledare kan ta åt sig äran för. Våra barn kan inte ta sig dit själva och alla Kyrkbybors (och andras) älskade andningshål försvinner. Dessutom är platsen högt belägen på kulturhistorisk mark och hur ska man kunna bygga hus utan att spränga och förstöra den?

Jag är mycket ledsen och känner mig bortkörd från det område där vi bott i 25 år. Kyrkbyn och Jättesten offras i projektet.

1. Öppna INTE upp en bilväg från Yrvädersgatan in till Rydholmsgatan.
2. Ta inte vår enda nära skogsmiljö ifrån oss.

Kommentar:

Synpunkten besvaras under b) på sidan 2-4.

133. Privatperson 109

Enligt plan vill man ta bort två stora parkeringsanläggningar runt Önskevädersgatan och ersätta dessa med bostäder. Ny parkeringsanläggning skulle kunna komma att placeras så långt bort som 400 meter!? Har idag 250 meter till befintlig parkering. Att nästan dubbla den sträckan och att människor skall behöva gå 400 m för att nå sin bil/hem är helt oacceptabelt, många är dessutom äldre.

Att förtäta och bygga bostäder utefter den starkt trafikerade Sommarvädersgatan ifrågasätter jag lämpligheten i. Exempel på detta är de nybyggda husen på Norra Fjädermolnsgatan. De ligger väldigt nära vägen. Det är nästan så balkongerna hänger över gatan. Bullret från trafiken gör att balkongerna blir näst intill obrukbara. Detta gäller även för Varmfrontsgatan 12 där bullret t o m på 8:e våningen störande.

Skall man bygga så nära vägen kan man åtminstone lägga på tyst asfalt för att dämpa ljudet en aning.

Kommentar:

Frågor om ersättning för parkeringsplatser kommer att utredas närmare i kommande detaljplaner med tillhörande mobilitets- och parkeringsutredningar där lämpliga förslag på parkeringslösningar ska tas fram och samrådas med berörda fastighetsägare.

134. Privatperson 110

With reference to Göteborg Stads miljö- och klimatprogram 2021-2030 and specifically the greater ambitions for sustainable modes of transport, increased protection of biodiversity and the use of established green areas to help with rain water absorption and climate regulation, I am greatly concerned with the plan to build new housing in the woods behind Krabbeliderna and make Krabbeliderna a through road between Sommarvädersgatan and Toredalsgatan. (Delområden Länsmansgården - etappindelning 19)

This plan will make it easier for people living along Sommarvädersgatan to take the car towards the centre of town, instead of choosing public transport, and increase traffic driving through an area where many small children live and play. The elevated terrain here isn't so suitable for bicycle use either, especially in the winter months when roads are icy.

This old wooded area provides a green playground for young and old alike and is already easily accessible from Länsmansgården, Svartedalsskolan and Krabbeliderna, encouraging integration, and is accessible from the Krabbeliderna area without having to cross busy roads. The area is popular for frisbee golf, berry and mushroom picking. It provides noise absorption from traffic noise, regulates the local temperature and absorbs rain water. The wooded area that's left after exploitation by this plan risks being too small to provide recreation for those living here now and all those whom you plan to build new houses for, endangering the bio diversity already here and reducing the important climate regulating effect the area has.

Kommentar:

Synpunkten besvaras under d) på sidan 2-4.

135. Privatperson 111

Jag har tagit del av er plan gällande att integrera Biskopsgården med Krabbeliderna. Det är med stor förfäran jag läst om dessa planer. Att man ska skövla skog både i slutet av Krabbeliderna samt Trättebäcksliden för att bebygga dessa områden med stora hyreshus samt parkeringshus och förvandla dessa gator till genomfartsleder för trafik. Som boende i området kommer detta på ett drastiskt sätt förändrat områdets karaktär till ett tämligen lugnt villaområde (vilket var anledningen till att vi flyttade hit) till att bli ett område med mycket genomfartstrafik vilket ökar bullernivåerna, försämrar trafiksäkerheten för alla barn och boende i området. Den lekplats som finns i korsningen Trättebäcksliden och Krabbeliderna kommer att bli ytterst påverkad av denna ökade otrygghet med ökade trafikflöden. Redan idag är barnen utsatta för mycket buskörning i området och detta lär avsevärt förvärras med dessa planer. Skogen i området utgör ett rekreatiomsområde vilket kommer att fördärras av dessa planer och snart finns ingen plats som inte bebyggs med massiva huskroppar som förutom att förfula hela området även fördärrar tillgängligheten för nu boende och även vilda djur i området. På toppen av detta lär också problemen med gängrelaterade brott öka och sprida sig in i området vilket ökar den redan usla känslan av bristen på trygghet. Man undrar om dessa planer är en ren skrivbordsprodukt, vilket verkar vara fallet, och någon hänsyn tycks inte ha tagits över de genomgripande försämringar detta skapar för boende i området. Konsekvensanalys verkar lysa med sin frånvaro.

Kommentar:

Synpunkten besvaras under d) på sidan 2-4.

136. Privatperson 112

Vi motsätter oss detta program bla av följande anledningar.

Gällande det planerade villaområdet ovanför Älvsysselgatan/Knektdalsgatan så skulle detta påverka naturen och den mångfald av vild djur som finns där (bla har utrotningshotade hackspettar synts i området). Skogen är ju också till stora delar i riktning mot Älvsysselgatan så kallad prickad mark för att skydda dom fornlämningar som finns i området (nybyggnads karta som bifogat dokument). För att bereda dom planerade tomterna skulle sprängningarna kraftigt påverka dom redan existerande fastigheterna med vibrationer som kan orsaka sprickbildning både i fasader och grundläggningar.

Den genomfartsväg som planeras från det tänkta villaområdet och som skulle mynna ut i Älvsysselgatan skulle belasta krabbeliderna med omgivande gator alldeles för mycket. Gatorna är redan trånga som det är.

Cykelbanor saknas helt i hela området vilket skulle skapa ökade konflikter mellan bilister och cyklister, redan som det är nu är det farligt för yngre barn att cykla till skolan då dom bara har möjlighet att cykla i vägbanan.

Samtliga utfartsvägar förutom krabbeliderna är på flera ställen så smala att möte mellan två bilar är fullständigt omöjligt. Trättebäcksliden kan under vintern vara så pass hal att den inte är körbar.

Trafiken skulle ju även enligt denna plan passera förbi i direkt anslutning till eh välbesökt lekplats.

Kommentar:

Synpunkten besvaras under d) på sidan 2-4.

137. Privatperson 113

Fick via en observant granne igår kännedom om ”Program Biskopsgården” och har i all hast försökt skumma igenom materialet och ser att ni planerar att ersätta delar av vår kvarvarande trädunge med flerfamiljshus och småhus samt 2 lokalgator med biltrafik.

Detta vill vi protestera mot då det påtagligt kommer att försämra områdets boende miljö map buller, luftkvalitet, trygghet och naturvärde

-cykelbanan blir en gata med biltrafik

-gångstigen från busshållplatsen på Sommarvädersgatan blir en lokalgata med biltrafik

-vår trädunge blir ersatt av höghus och småhus med ett 1000 tal (?) nya grannar

Vi föreslår att ni letar upp ängsmark utan trädbestånd som det ju finns mycket av på vårt kära Hisingen och där planerar bostäder istället för att mer och mer förtäta och ta bort dom få naturliga andningshål som finns kvar

Kommentar:

Synpunkten besvaras under a) samt d) på sidan 2-4.

138. Privatperson 114

Tanken att bygga ihop stadsdelar är bra, men det får inte ske på bekostnad av grönområden och försämrade trafiksituation i bostadsområde.

Det jag reagerar på i förslaget är att grönområdet mellan Bräcke Diakoni, bostadsområdet Kyrkbyn och Yrvädersgatan ska bebyggas. Detta får inte hända! Vi som bor i Kyrkbyn blir av med vår gröna lunga som vi använder dagligen! Är medveten om behovet av förskolor och skolor, men om detta måste byggas just här - gör det i kanten av området ut mot leden, inte mitt i grönområdet. Och bygg inga bostäder på vårt berg!

Använd grönområdet till att tex göra en löparslinga. Knyt ihop elljusspåret som går runt Rosenhill med en upplyst slinga runt grönområdet. Gör ett utegym och en naturlekplats. (Förslag: lekstationer längs en slinga. Inspiration finns i Gunnagård i Svartrå i Halland där man gjort en härlig lekplatsslinga!)

Gör området till en naturlig utemötesplats, men bygg inga bostäder eller annan verksamhet i området!

En annan sak jag reagerar på är att det på en kartbild ser ut som att man tänker öppna upp Rydholmsgatan mot leden. Detta skulle i så fall leda till ökad trafik rakt genom Kyrkbyns villaområde. Det är många barn som korsar Rydholmsgatan på väg till och från skola, aktiviteter och kompisar. Ökad trafik skulle leda till ökad olycksrisk, ökade utsläpp och ökat buller. När man hör hastigheten på bilarna som kör på Hjalmar Brantingsgatan vågar man inte tänka på hur det kan komma att bli i vårt bostadsområde om bilar i stället ska ta den här vägen. Jag tänker att man bör sträva efter så lite biltrafik som möjligt i ett bostadsområde.

Kommentar:

Synpunkten besvaras under b) på sidan 2-4.

139. Privatperson 115

Planen medför för hård exploatering av naturområdet på bergskammen öster om Yrvädersgatan. Berget och dess omgivning är ett viktigt rekreativsområde för oss som bor i närheten. Där finns bland annat hackspettar, ugglor och fladdermöss.

Det är också mycket viktigt att man – om den planerade exploateringen av naturområdet trots allt sker – undviker ett ökat trafiktryck på Rydholmsgatan. Framförallt får inte Rydholmsgatan förvandlas till en "smitväg" för genomfartstrafik från Yrvädersgatan. Det skulle få katastrofala följder.

Rydholmsgatan är dessutom alldeles för brant. Redan i dag – med befintlig biltrafik – är det problematiskt.

Kommentar:

Synpunkten besvaras under b) på sidan 2-4.

140. Privatperson 116

Ser detta som en väldigt dåligt genomtänkt plan. Att man ska öka på ytterligare med trafik i ett område som redan har fått kraftigt ökad trafik pga kommunens bygge samt en privat aktörs byggen på Liegatan ter sig för mig obegripligt. Att man i samband med dessa byggen fällde en massa träd och tog bort grönska som barnen i området lekte i måste ju gå emot allt i dessa tider med miljötänk.

Nu tycker ni att ni ska fortsätta skövla den lilla rest av grönska som finns kvar här i området, detta är inget annat än vansinne. Att dra fram vägar mellan två bostadsområden tar inte bort någon segregation. Segregation tar man bort genom att inte klumpa ihop utlandsfödda i samma områden, ser till att dom kan få jobb, ser till att dom lär sig svenska, ser till att dom får stöd i skolorna mm. Har fritidsgårdar med duktig personal. Det är sådant som hjälper till att lösa segregation, inte att man tar bort grönområden och ökar på biltrafik.

Kommentar:

Synpunkten besvaras under b) på sidan 2-4.

141. Privatperson 117

Jag såg planerna för områdesutveckling här i Biskopsgården och jag har synpunkter att skicka med er.

Jag har bott i Biskopsgården från 2007, då jag flyttade tillbaka till Göteborg efter att ha bott i Japan en tid. Jag tog med mig min sambo som är därifrån. Vi har bott i samma lägenhet vid Sommarvädersgatan hela denna tid. Det första vi sa till varandra när vi såg utvecklingsplanerna är att nu måste vi flytta, eftersom vi bor precis där det kommer byggas mest nya hus och vi fattar direkt hur gräslig ljudbilden kommer bli både under och efter ombyggnationen. Vi har trivts här, även om det är mycket buller från trafiken på Sommarvädersgatan (trafiken är omfattande dygnet runt). Att ha utsikt över skogspartiet på andra sidan vägen är en av de bästa aspekterna av lägenhetens läge.

I allmänhet är vi båda positiva till att fina Biskopsgården äntligen satsas på. Det är ett fint område och här bor det många goa personer. Jag var med och skickade in

förslag när utvecklingen av Biskopsgården började planeras, för att jag tycker att Biskopsgården förtjänar mer. Men det förslag som presenterats av er är inte bra. Det går ut på att ta bort allt som vi som bor här tycker är så positivt med att bo i Biskopsgården – grönområden, naturliga mötesplatser, fin bostadsmiljö – och ersätta med en betongdjungel utan plats för naturlig grönska och grillkvällar. Ert förslag kommer att göra Biskopsgården mindre attraktivt att bo i.

Det var så många aspekter av utvecklingsförslaget som gjorde oss upprörda och besvikna, för mycket för att kunna skriva återkoppling på allt. Vi kände att ni som har gjort det här förslaget inte förstår Biskopsgården och oss som bor här, och framförallt förstår ni inte de barn och ungdomar som leker i området. Här kommer i alla fall de punkter som vi främst reagerar på när vi läser planerna:

Gröna ytor

Enligt planerna för områdesutveckling försvinner nästan alla grönområden runt om i Biskopsgården och ersätts med lägenheter och småhus. Det största området som försvinner är det som ligger längs med Sommarvädersgatan, men även andra gröna områden och skogspartier berörs. Från vår synvinkel är detta en oersättlig förlust som kommer påverka oss som bor i området negativt. Det finns gott om forskning som visar att vi människor mår bättre av att ha natur omkring oss, framförallt höga träd och skogar. Det ger oss ro, ökar trivsel och förbättrar luftkvaliteten. Att anlägga parker ger inte samma resultat som faktisk levande natur med dess naturliga kretslopp som sköter sig självt och gynnar insekter och annan fauna.

Om ni hugger ner skog (och möjligtvis spränger bort bergsknallarna de växer på också) försvinner Biskopsgårdens unika karaktär och dess vackra grönområden för gott. Det kommer att påverka folks hälsa på olika vis. Grönskan som finns överallt i Biskopsgården är en av områdets viktigaste resurser, som behöver bevaras, inte huggas ner. Jag tycker inte att nu, när samhället som stort äntligen har börjat få upp ögonen för hur viktigt det är med en levande närmiljö, ska gå raka vägen bakåt och förstöra de ekologiskt hållbara resurser som redan finns. Skog – med höga, gamla träd och varierad artrikedom – har en större positiv inverkan på luftkvalitet, ljudmiljö, trivselkänsla och skönhet, som inte kan nås genom att anlägga parker eller plantera enstaka träd – framförallt eftersom dessa träd som väljs sällan tillhör den naturliga floran.

Luftighet och gångbanor, barnens lekplatser och naturliga mötesplatser

Det står i era planer att Biskopsgården ska bli tätare, eftersom er utvecklingsidé är att bygga fler byggnader i redan existerande områden. Ni föreslår även att gångbanor görs om till bilvägar. Men när husen hamnar tätare och grönområden och gräsmattor försvinner till förmån för hus och vägar enligt era byggförslag, kommer området att upplevas som mer klaustrofobiskt och trivseln kommer att minska.

Ett perfekt typexempel på problemet med den här sortens utvecklingsförslag är att ni vill göra om gångbanan som passerar Höstvädersgatans vårdcentral till en bilväg, men denna gångväg passerar lekplatser och dagis, vilket kommer att minska barnens möjlighet att springa runt, åka sparkcykel, hoppa hage och sparka boll helt fritt utan att behöva akta sig för bilar. På sommaren samlas familjerna i området och grillar där, på vintrarna åker barnen pulka i backarna som sluttar ner mot gångvägen.

När ni som ritar upp dessa utvecklingsförslag tittar på dessa gröna ytor så ser ni tydligen bara ”outnyttjat utrymme”, men dessa platser är barnens spontana lekplatser, så väl som naturliga samlingsplatser för alla oss som bor i området. Alla dessa platser kommer att omvandlas till hus och vägar enligt era planer. Vägar kommer gå så nära husen att det kommer bli farligare för barnen att springa omkring. Jag blir så ledsen när jag tänker på hur den luftiga, gröna atmosfären och de naturliga mötes- och lekplatserna i området kommer att försvinna ifall Biskopsgården byggs om enligt ert förslag.

Buller och ljud från vägen

Sommarvädersgatan har alltid varit en av de platser i Biskopsgården som orsakar mest oväsen. Det är extremt mycket trafik dagtid från personbilar och nattetid åker det många lastbilar. Det är en konstant ljudmatta som man måste vänja sig vid när man bor här. Men det är viktigt att förstå att skogspartiet på vägens motsatta sida faktiskt hjälper till att avsevärt dämpa ljudet från biltrafiken. Enligt era planer ska hela detta skogsparti huggas ner och det ska byggas nya lägenheter. Vägen kommer att hamna närmare vårt hus. Vad händer då? Jo, ljudbilden kommer att bli ännu värre. Bilarna kommer närmare huset, och ljudet kommer att studsas mellan husen på båda sidorna av vägen, istället för att dämpas av skogen. Jag vet att jag inte kommer att kunna stå ut i en sådan ljudmiljö, eftersom jag är frilansare och jobbar från mitt kontor här i min lägenhet. Era planer för Sommarvädersgatan innebär enbart en försämring av bostadsmiljön för oss som i nuläget redan bor längs med vägen, ingen förbättring.

Buller och ljud från husbyggen

Enligt era planer kommer Biskopsgården att utvecklas under 10–20 års tid. En av de största förändringarna enligt förslaget är ett stort antal nya hus som ska pressas in mellan, runt och bredvid de existerande husen. Det innebär att det kommer att bankas, borras och köras material kors och tvärs under en extremt lång period för oss som bor där, framförallt vi som råkar ligga precis mitt i smeten där flest nya hus planeras. Om ni tänker spränga bort bergspartiet med skogen längs med Sommarvädersgatan så som man gjorde när Lidl byggdes, så är det långa perioder av tjutande larm och sprängningar som väntar oss. Ingen av oss som bor här har glömt allt oväsen från tiden när Lidl byggdes. Lägg till detta att det även uppstår oväsen när de nya husen byggs. Det innebär med största sannolikhet årtal av störande buller, vilket kommer att negativt påverka alla oss som bor i närheten. Försämrade ljudmiljö, tillgänglighet och massa byggarbete överallt. Om detta förslag godkänns behöver vi som bor i närheten av husen som byggs ekonomisk kompensation för att vår närmiljö försämras under den tid som mark förbereds (tex genom sprängning) och husen byggs. Det finns en risk att boende i området med ekonomiska förutsättningar att flytta kommer att lämna Biskopsgården, medan mindre bemedlade familjer stannar kvar. Det kan både kortsiktigt och långsiktigt förändra mångfalden i Biskopsgården.

Vårdsituationen i området

Det har länge varit problem med patienttrycket hos vårdcentralerna i området. Närhälsan på vårdcentralen på Höstvädersgatan tog tex bort sina drop-in tider, väntetiderna var periodvis minst 2 veckor för undersökning, och det gick ofta inte att få tid över huvud taget eftersom alla nya tider bokades upp redan tidigt på morgonen. Detta är tydligen ett problem som flera vårdcentraler i Biskopsgården har fått kämpa med. Om Biskopsgården ska få så många nya lägenheter kommer

trycket på sjukvården i området öka ännu mer. Det krävs en rejäl utbyggnad av den sortens närhälsor om Biskopsgården ska kunna hålla samma vårdnivåer som Göteborg i övrigt.

Borttagande av gångtunnlar

Det står i eran presentation att ni vill ta bort gångtunnlar i hela Biskopsgården eftersom ”folk känner sig otrygga där”, vilket är ett helt obegripligt påstående för oss. Vi har aldrig hört någon i området säga något liknande. Vi gillar gångtunnlar! Varför? Jo för att det gör det säkrare att korsa tex tungt trafikerade vägar som Sommarvädersgatan. Biskopsgården är ett kuperat område, som ni själva konstaterar i presentationen, och tunnarna behövs för framkomligheten där det inte går att bygga gångbroar. Däremot skulle det gärna få byggas fler och bättre cykelvägar, då det är lite ont om dessa.

Klassning av Svarte Mosse som stadspark

På ytan kan förslaget att klassa Svarte mosse som stadspark kännas bra – det är ett jättefint område där jag sett många barn, pensionärer samt andra som behöver lite lugn och ro sitta och njuta vid sjön och titta på fåglarna. Folk grillar och fikar, barnen leker och alla möjliga personer som bor i närheten promenerar runt mossen och stigarna i skogen. Det är dock viktigt att den fina naturen och det rika djurlivet omkring mossen inte störs. Jag hoppas att eventuella förändringar alltid görs med hänsyn till platsens ekologiska värde.

Skyddsbehov för naturområdet innanför Hisingsleden

Jag skulle gärna se att hela naturområdet som omringas av Hisingsleden naturskyddas. Vi har nämligen sett hur delar av skogen har huggits ner och omvandlats till avfarter nu när det byggs och sprängs runtomkring Hisingsleden. Ju mer vi naggar naturområdet i kanterna, desto mindre skog har vi kvar i framtiden. Jag behöver väl knappast ens nämna att detta område har varit proppfullt av folk som njutit av att promenera, grilla, jogga, promenera med hundarna, cykla och plocka bär under pandemin? Hela området har alltså varit en nyckel till folks hälsa både innan och under pandemin och kommer fortsätta vara så om den bevaras väl. Svarte mosse med dess omgivande naturområde är tillsammans med Hisingsparken en av Biskopsgårdens mest värdefulla natur- och folkhälsoresurser. De förtjänar att skyddas och bevaras med öm och varsam hand för kommande generationer som växer upp här i området.

Sammanfattning

Som avslutning vill jag återigen poängtera att vi blev så besvikna på att det här förslaget som helhet visar så tydligt att ni som har tänkt ut och ritat upp det inte själva bor här eller försöker förstå hur det är att bo i Biskopsgården. Ni ser en gräsmatta eller ett skogsparti och ser ”outnyttjat område”, men i verkligheten är det barnens älskade pulkabacke, stigarna där folk promenerar med sina hundar, mötesplatsen där folk grillar eller sitter och tjötar, eller någons hemliga svampställe. Jag känner inte utifrån ert framlagda utvecklingsförslag att ni förstår er på Biskopsgården. Ni behöver skaffa er bättre insikt och förståelse för vad som gör ”Biskopsgården” till just ”Biskopsgården”, annars kommer ni inte att kunna åstadkomma den områdesutveckling som egentligen skulle behövas här. Risken just nu är att ni bara lyckas ta bort det som vi som bor här faktiskt uppskattar och värderar hört, alltså just de aspekter av Biskopsgården som har fått oss att stanna kvar här.

Kommentar:

Synpunkten besvaras under a) samt c) på sidan 2-4.

142. Privatperson 118

Tack för att vi får möjlighet att lämna synpunkter från ett jordnära och verkligt perspektiv. Jag är boende i området som berörs och känner väl till gator och hur människor och fordon rör sig i området.

Först och främst välkomnar jag idén att koppla ihop Kärrdalen/Krabbeliderna, Tolered, Länsmansgården och Biskopsgården till ett stort dynamiskt och interaktivt område. Medan Biskopsgården, Tolered och Länsmansgården ligger på relativt platt mark, så skiljer sig Kärrdalen och Krabbeliderna dramatiskt från de övriga områdena. Bebyggelsen ligger helt och hållet på bergssluttningar och på en bergsplatå. Vägarna upp till Krabbeliderna (via Krabbelyckan, Trättebäcksliden, Rödalidsvägen och Snorregatan) är mycket branta, slingriga och i ca 75 % av fallen kan inte två bilar mötas. Särskilt inte i backarna som leder upp/ner från Krabbeliderna. Eftersom många av de boende pga lutningen på marken till sina bostäder inte har kunnat skapa parkeringsuppfarter på sin egen tomt, så står bilar på rad på vissa gator, som skulle göra det mycket svårframkomligt och farligt för barn som tvingas att gå på gatan. Det saknas i vissa stycken trottoarskanter just på grund av att vägarna är så branta och smala.

Enligt min mening är det viktigt att i första hand de planerare som är ansvariga för hur trafiken ska ledas, självka kommer till området för påseende. Dom är verkligen välkomna, jag träffar dem gärna och guidar dem till de flaskhalsar jag kan se. I första hand rör det sig om Trättebäckslide, därefter Rödalidsvägen. Båda dessa slingriga vägar är för smala. Det är redan svårt för de boende på Krabbeliderna vid mötande trafik, ibland måste man

backa upopåt eller rulla neråt med bilen vid mötande trafik. Det står alltid parkerade bilar från de boende som saknar egen parkeringsplats på tomten. Vintertid när det har snöat eller ligger is på vägbanan håller man andan och tummarna när man kör på Trättebäcksliden. Det samma gäller Rödalidsvägen. Av dessa skäl anser jag det inte lämpligt eller möjligt att låta ännu mer fordonstrafik belasta dessa två gator. Det vore istället mer praktiskt att via Toredalsgatan leda trafik upp för Krabbelyckan och in på Krabbeliderna mot

Sommarvädersgatan.

I övrigt tycker jag det är ett viktigt projekt för att skapa mer samhörighet i det större perspektivet och att minska stigmatiseringen kring invandrare, brottslighet och integration.

Kommentar:

Synpunkten besvaras under d) på sidan 2-4.

143. Privatperson 119

Att kalla detta Program Biskopsgården då ena delen inte ligger i Biskopsgården utan i Lundby, bara där blir det missvisande.

Att man sedan planerar att bygga i ett gammalt bostadsområde, som man istället skulle värna om och kulturstämpla.

Det är ett område där många rör sig i skogsområdet, plockar svamp, förskolor har sina utflykter till, skolor har orientering och olika aktiviteter.

Det är också ett område som många barnfamiljer och boende för barn och vuxna med funktionshinder kan promenera i utan att hela tiden titta efter bilar. Det finns också ett äldreboende som tar många promenader i detta gamla och lugna område. Om man tar en promenad i området märker man, hur många som även bara promenerar här för det är lugnt, trivsamt och fridfullt, man hör inte mycket från biltrafiken och det är väl värt att bevara för Hisingen att ha dessa områden kvar.

Vi har också mycket vilda djur här i vår skog, det är inte ovanligt att man kan se en räv, grävling, rådjur, harar, stor hackspett, grönfink och ekorrar. Det finns också salamandrar i området. Att bygga mer hus av olika storlekar, öppna för genomfartstrafik vore förödande.

Hoppas verkligen att detta är ett projekt som läggs ned och man inser att detta område är värt att bevara som det är för allas bästa.

Kommentar:

Programområdet ligger, som rubricerat, inom primärområdena Norra och Södra Biskopsgården, Länsmansgården, Svartedalen och Jättesten. Det framgår i programhandlingen att programmet omfattar delar av Svartedalen, Jättesten, Kärrdalen samt Kyrkbyn. Övriga synpunkter besvaras under a) och b) på sidan 2-4.

144. Privatperson 120

Kompletterande synpunkt sammanförd med synpunkt 142, privatperson 118.

Kommentar:

Se kommentar till synpunkt 142, privatperson 118.

145. Privatperson 121

Jag vill protestera mot att:

- Biskopsgården utvidgas med fler flerfamiljshus. Vill man utveckla Biskopsgården är det radhus och småhus som behövs.

- Grönområdet mellan Yrvädersgatan och Liegatan, 'Bräckeberget' bebyggs. Det ska inte bebyggas enligt förslaget. Det kommer att förstöra den fina skogskänsla som finns i området som är mycket populärt hos oss närboende.

- Lägga småhus mitt i det trivsamma strövområdet. Gatuanslutningarna förstör hela grönområdet. Lagg småhusen utefter Yrvädersgatan och skrota flerfamiljshusen. Det är en fin idé med småhus i närheten av Biskopsgården, men vi behöver ju inte mer av dagens Biskopsgårdens flerfamiljshus, vi vill ha en förändring där man kan göra en bostadskarriär inom området, eller hur?

Kommentar:

Synpunkten besvaras under b) på sidan 2-4.

146. Privatperson 122

Hej man blir faktiskt lite förbannad när det gör planering för tillväxt i vårt närområde.

Det vore ju trevligt om man blir informerad när det är så nära.
Jag vill högljuddt protestera mot att delar av vår lilla oas bebyggs.
Redan när stadsdelskontoret godkände freesby golf retade det mig.
Djurlivet redan nu har försämrats både på grund av detta och byggnationerna vid sommarvädergatan som stod färdigt nu under pandemin.
Vi bor i ett lungt område med ganska lite kriminellt och nu vill ni först bygga mer bostäder och dessutom öppna upp vår gata från båda ändar.
Jag som har en son med funktionsnedsättning tycker detta är katastrof.
Jag har något sådär känt ett lugn över att ingen kör i 50 km i h,
Hur skall det gå nu??
Vi vill inte ha 50 trafik och absolut inte förbi lekplats.
Vår Gata är inte gjord för 50km
Vad händer med vårt pettson och findus hus skall det nu ligga mitt i ett bostadsområde.
Om det tvunget skall byggas lägg trafiken ut till Sommarvädersgatan dit den hör hemma. Gatan är byggd för 50 väg.
Eller ännu hellre bygg inte i vårt naturområde alls.
Jag är hundägare och använder skogen dagligen. Jag plockar dessutom kantareller i vår lilla skog och detta vill ni förstöra .
Skrämmande är att ni inte ens har satt er fot här utan det verkar bara som ni kastat ut något på en karta och sagt "Här finns plats här bygger vi"
Skäms på er!
Om det blir protestlistor för påskrivning kommer jag absolut skriva på.
Tänk om varför kan ni inte bygga bakom Långströms alle då har ni platt och behöver inte spränga och förstöra hus och grunder runt om.

Kommentar:

Synpunkten besvaras under a) samt d) på sidan 2-4.

147. Privatperson 123

Detta program haltar på flera punkter och innehåller en del både onödiga och ogenomtänkta idéer. Dessa synpunkter rör det som är planerat för området kring Yrvädersgatan.

1. Det ser ut att planeras för att öppna fler passager över berget - dels är de vägar som är i villaområdet redan nu missbrukade av flertalet som kör som idioter. som småbarnsförälder skulle ytterligare trafikbelastning innebära att vi sannolikt skulle överväga att flytta på oss. Jag tänker inte stå och vänta på att mina eller någon annans barn blir ihjälkörda - och är det som en konsekvens av att ni öppnat upp vad som nu är återvändsgränder så faller ansvaret delvis på er. Betänk också att det är mycket vanligt med motorcyklar, trimmade mopeder och fyrhjulingar så alla modeller av farthinder jag känner till medger ändå körning i mycket höga hastigheter. Detta att öppna vägar sticker starkt i ögonen och jag får inte alls ihop

det med tanken om säkra bostadsområden där barn kan växa upp utan risk för livet. Det ni föreslår är total katastrof.

Redan nu är dessa vägar dessutom frekvent använda som rymningsväg och polisjakter händer med viss regelbundenhet. I dessa fall är hastigheterna extrema och mer av detta är både direkt farligt och mycket obehagligt.

Dessutom finns redan idag tre bilvägar och tre gång/cykelvägar (utöver tre spårvagnslinjer och bussar) mellan de två områdena så vad ytterligare passager skulle ge förstår jag inte alls. Vid besök på informationsmötet i Biskopsgården visste dessutom projektledaren inte om dessa vägar vilket starkt får mig att tvivla på att man ägnat någon större tanke alls i detta - kanske blir hela projektet ett i raden av dyra projekt där man skjuter bredvid målet, just på grund av brist på kunskap. Givet avsaknaden om kunskap, funderar jag på hur eventuell ”cost benefit”-kalkyl ser ut?! Gör man inget sådant innan man planerar att bygga nytt? Tyvärr leder det mig till slutsatsen att ni föreslår något som är total katastrof för att ni inte har tillräcklig kunskap. Hur mycket har det hittills kostat att nå hit i planeringen? Ni behöver sannolikt föra en mycket tydligare dialog med de medborgare ni påstår er arbeta för.

2. Visst är dessa två områden olika, men jag är 36 år nu, och som yngre fanns aldrig några problem. Man gick dit hos tandläkaren, apoteket, och senare i livet krogen men det skulle jag inte göra idag; det är alltså inte några vägar eller hus som ändrats under denna tidsperiod utan snarare är det redan nu lättare än då, att passera den fiktiva gränsen mellan de två områdena och trots det så är ena området välmående och det andra i förfall. Ingen bilväg eller cykelbana i världen ändrar det. Hur ser era underlag ut egentligen? Har ni redovisningsplikt för exakt vad ni bygger era idéer/förslag på? I så fall är jag intresserad av att ta del av de källor och argument ni har. Ni har mina kontaktuppgifter.

3. Varför går ni inte ut med information om detta på ett tydligare sätt? Som heltidsarbetande småbarnsförälder så är tiden att leka privatdetektiv på er hemsida starkt begränsad. Och just det faktum att jag har två barn i dagisålder gör att de delar jag kritiserar är synnerligen relevanta. Det är också intressant att båda informationsmötena sker i Biskopsgården och inget i Kyrkbyn eller vid Långströmsgatan. Är det en medveten tanke bakom detta? I Biskopsgården är detta projekt antingen något man är likgiltig inför, eller eventuellt i delar kan tycka är lite trevligt – så ser det inte ut utanför Biskopsgården.

4. Man påstår sig vilja bevara grönområden, ändå är det just grönområden som ska stryka på foten när vägar och hus ska byggas. Hur tänkte ni där? Grunden i all stadsplanering är ju att ta bort grönområden (inga grönområden ”skapas” – de fanns där långt innan staden) för att etablera staden – men på senare år har jag ändå tolkat debatten som att en önskan att i varje fall behålla det som finns kvar existerar. I en mer progressiv stadsplanering tror jag inte förslaget sett ut såhär. Ni tänker alltså inte att man ska bevara så gott det går i detta specifika program? Varför? Både skogen som är mellan Yrvädersgatan/Vårvindsgatan samt områdena kring Svarte mosse och Klare mosse är i ett utmärkt skick – ändra inget där. Om man ska in och härja någonstans alls, så hade ett naturinspirerat utegym i gläntan vid fornminnena (vid Bräckebergets rastgård) kunnat vara något, och kanske en gräsklippning emellanåt (som det var förr). Förstör inte den platsen. Ett utegym har ju nyligen färdigställts vid Ovädersgatan och det är absolut ett trevligt inslag som man kan nyttja om man går dit i sällskap och under dygnets ljusa timmar. Ett

liknande i skogen skulle sannolikt attrahera folk från båda sidor av Yrvädersgatan och innebära minimal åverkan på det mycket trevliga grönområde som Bräckeberget utgör.

Angående skogen mellan Yrvädersgatan/Vårvindsgatan; Förr var det ganska gott om fladdermöss, de är svårare och svårare att få syn på. Samma med kattuggla. Har man ägnat någon tanke på vad som lever där innan skogen ska bli stad?

5. Ni säger själva att detta är ett ”program” som ska ge positiva effekter om 10-20 år. Det är så pass lång tid att mina barn kommer vara myndiga när eventuella positiva effekter ses. Det finns inget som säger att det inte fortsätter och blir värre heller. Hur väl har ni (alltså Göteborgs stad; inte SBK specifikt) utrett andra metoder för att öka tryggheten? Att använda stadsplanering för att lösa problem som i princip innefattar alla delar och nivåer av samhället känns mycket ineffektivt.

Till sist får jag genomgående känslan av att detta är något av ett (sannolikt ganska dyrt) experiment. Jag har inget intresse av att vara en del i detta och jag ser i nuläget övervägande negativa effekter.

Kommentar:

Synpunkten besvaras under a) samt b) på sidan 2-4.

148. Privatperson 124

Bor i Kyrkbyn sedan 1981. Tre egna barn växte upp här på 1980–90-talen. De har, tillsammans med ett antal dagbarn och grannbarn haft Området som lekplats. För barnen var detta Skogen.

Området har varit och är en utflyktsplats lätt att nå till fots och den utnyttjas av familjer i området. En fantastisk möjlighet att leka fritt utan biltrafik, med naturlig tillgång på lagom höga berg att klättra i, att leka kurragömma, cowboy och indian, spela boll på knaggliga ytor, bygga koja, åka pulka och skidor på vintern. Ingen EU-anpassad lekplats kan mäta sig med det.

Närhet till ett litet stycke natur gör det möjligt att följa årstidernas växlingar och att se vad som händer vid olika tider på året. Man får en möjlighet att lära sig om växter och träd som finns i närområdet, vilka djur, fåglar, insekter och småkryp som bor där osv. Spännande är också att försöka smyga ljudlöst för att få se rådjur, räv, hare och att gå upp till Området med ficklampa när det är mörkt. Inte att förglömma är möjligheten att kunna plocka en bukett vitsippor ur det vita hav som breder ut sig på våren.

Det lilla Området mellan Biskopsgården och Kyrkbyn har varit och är fortfarande en perfekt plats för att lätt och nära komma ut i naturen. Att gå där ger energi, syre att andas och är en fantastisk plats vid alla tider på året. Fin utsikt över staden från bergen. Man ser långt åt alla håll. Fågelsång på vår och försommar, knotiga gamla träd med mängder av perfekta boplatser och enorma mängder vitsippor på våren. Att sitta en stund på en nedfallen stock eller en sten, samla tankarna och bara njuta av den relativt tysta platsen som går att nå genom bara några minuters promenad hemifrån. Den används flitigt av hundägare varje dag året runt. En hundrastgård anordnades för många år sen av en eldsjäl, efter kontakt med kommunen, och har därefter skötts av den personen.

Jag har själv under alla år undrat varför Staden inte brytt sig så mycket om att hålla snyggt i Området. Gräs och sly klipps inte. Det är vi som går däruppe som håller stigarna öppna. Bräcke Egnahemsförening ordnar en städdag i Området på våren. För övrigt plockar vi lite till mans under resten av året.

Kan bara dra mig till minnes en gång för några år sedan som Park och Natur var här och röjde bland gamla träd för att gynna biologisk mångfald. I samband med detta tillfälle sattes skyltar upp för att förklara varför man lämnade riset, nedsågade trädstammar och halva stående stammar och vilka djur som detta skulle gagna.

Efter samrådsmötet onsdag 7 september 2022 har följande frågor/funderingar uppkommit.

1. Trots de alarmerande rapporter vi hört om när det gäller den katastrofala minskningen av antalet pollinerande insekter, så tolkar jag det som att de tidigare så viktiga åtgärderna för den biologiska mångfalden i Området troligtvis har minskat i betydelse, sett till den omfattande bebyggelse som planeras framöver.

Här vill jag påpeka förekomsten av ett stort antal olika fågelarter som använder Området för häckning då tillgången på boplatser i stora gamla träd är mycket god. Hackspettar ses och hörs ofta under året, ugglor hörs under vissa perioder. Våra vanliga småfåglar, både stannfåglar och flyttfåglar finns i mängder. Rovfåglar som duvhök och sparvhök ses, möjligen för att det finns både duvslag och smågnagare i Området.

Periodvis kan man se och höra fladdermöss runt hus och lyktstolpar. Exakt vilken art det är och var de bor vet jag inte men de finns i Området. Bland de större djuren hittar vi rådjur, hare och räv som tyvärr tycks fösas allt längre in mot staden.

2. Vi hör varje dag talas om klimatförändringar Den lägsta punkten för Kyrkbyns bebyggelse ligger avsevärt lägre än Området. Vad händer vid skyfall om man börjar röra i åratals lager av packat vissnat gräs, löv och andra växtdelar som har förmåga att suga upp stora mängder vatten, för att i stället ersätta med hårdgjorda ytor eller kalt berg i dagen? Vi känner redan idag till ytor i Kykbyn som aldrig tycks kunna bli dränerade på grund av en vattenåder. Kanske något vi ska vara tacksamma för?

3. Angående det befintliga bergrummet med ingång ovanför Lundbytunnelns infart/utfart undrar jag i vilken utsträckning det kommer att beröras vid eventuell byggnation? Vad kommer att hända med den graffitimålade lilla byggnaden som möjligen hör till bergrummet eller kanske har den någon helt egen funktion?

I Kyrkbyns villaområde finns mig veterligen bara två skyddsrum belägna i två av Kyrkbyns villor på Rydholmsgatan respektive Vårflodsgatan. De räcker inte på långa vägar för alla som bor här. Finns det inga planer för skyddsrumssändamål när det gäller bergrummet?

4. För att komma till de planerade husen på Området är Storstensvägen tänkt som möjlig tillfartsväg. Ska Storstensvägen förlängas åt ena eller båda hållen? Den är öppen för gående mot Hjalmar Brantingsleden men slutar mot berget åt det andra hållet. Kan det klaras utan att stora delar av berget sprängs bort med allt vad det innebär för de befintliga hus som är belägna på Storstensvägens ände närmast Området?

Den väg som löper tvärs under Yrvädersgatan och går genom gångtunneln från Biskopsgården och slutar vid duvslagen trafikeras av diverse bilar som ska till duvslagen. Den vägen korsas å sin sida av en bred gångväg som stängts av med stenar för att hindra bilar att köra upp i Området. Åt andra hållet leder gångvägen till Bräcke Västergård. Är detta en tänkt och möjlig förlängning av Storstensvägen?

Det här är bara några av mina tankar och funderingar som uppkommit sedan samrådsmötet och jag vet att det är många i här i Kyrkbyn som också grunnar på vad som kan göras för att det ska bli så bra som möjligt. Ni kanske tycker att det bara är ett simpelt friluftsområde med ringa värde men för oss som bor här är det värt guld.

Kommentar:

Synpunkten besvaras under b) på sidan 2-4.

149. Privatperson 125

Jag är uppvuxen i området runt Krabbeliderna. Mina åsikter gäller två delar i programhandlingen.

1. På sida 15 i programhandlingen kan man se område 19. På sida 29 kan man också se ett bebyggelseområde aningen norr om "område 19" från sida 15. De skogsområden som finns där idag är mycket värdefulla för de som bor i området. Folk går promenader eller rastar hunden. Det finns flera disc-golf banor uppsatta i detta skogsområde samt grillplatser. Skogsområdet fungerar som en naturlig barriär mot trafiken ovanför. Det är viktigt både för människorna och djuren. Det finns stor artrikedom området. Man får ofta besök av rådjur eller ibland mer "exotiska" fåglar som tex gröngölingar. För att djuren ska trivas och finnas kvar så krävs det tillräckligt stora skogsområden mellan bebyggelsen.

2. På sida 30 i programhandlingen kan man se att det planeras två nya infarter/genomfarter genom området runt Krabbeliderna. Detta område känns inte alls anpassat för en genomfartsväg. Det är relativt smala vägar och många barn som springer omkring. Det finns också ett lugn i området som man bara får utav att de enda som kör i området är de som bor där. Genomfarter i området skulle ha stor påverkan på lugnet och det skulle vara tråkigt att se en sådan förändring.

Kommentar:

Synpunkten besvaras under d) på sidan 2-4.

150. Privatperson 126

Jag tycker inte att grönområdet mellan Yrvädersgatan och Kyrkbyn ska bebyggas. Det är det enda lättillgängliga grönområdet vid Kyrkbyn. Jag tycker inte heller att man ska ha fler bilvägar. Det är bara att uppmuntra till mer bilåkande. Särskilt att göra Rydholmsgatan till en genomfart till Yrvädersgatan är onödigt, backen är dessutom väldigt brant så att bilar som ska upp måste ta sats, mer trafik gör den farlig.

Kommentar:

Synpunkten besvaras under b) på sidan 2-4.

151. Privatperson 127

Jag tycker programmet påverkar Kyrkbyn mycket. Det ger fler bilvägar och mindre grönområden. Det borde vara tvärtom. Jag tycker inte att det obebyggda grönområdet söder om Hjalmar Brantingsgatan (Duvberget) ska förstöras. Rådjuren kommer att försvinna och människorna har ingenstans att rasta hundrar eller promenera i naturen, Bygg inte där!

Fler bilvägar är onödigt, det ger bara mer trafik, nåt som inte behövs.

Att sänka farten på Yrvädersgatan skulle vara bra.

Kommentar:

Synpunkten besvaras under b) på sidan 2-4.

152. Privatperson 128

Mycket av de förslag som getts kring denna plan gör att vi i området drabbas negativt då fina grönområden man vuxit upp i byggs bort, farliga genomfartsleder skapas och även att det blir mer folk i rörelse. Trafiken i ett tätbebyggt och lugnt område blir högre, det är redan tillräckligt med vårdslös körning i området. Barn, katter och hundar kommer att skadas och bli negativt påverkade och man kommer inte längre våga låta de gå till lekplatsen. Hela min familj bor i området, det har den gjort i generationer. Mina kusiner bodde i ett kvarter och min mormor och morfar i ett annat. Vi kunde alltid springa mellan husen. Att stänga av den större leden skulle göra det väldigt trafikerat i vårt område, likaså med fler lägenheter, vilket innebär fler bilar. Jag vill även låta mina barn leka på den fina ängen i skogen som vi förut lekfullt kallade "poängen". Vi var ofta vid duvslagen och kollade alla fina brevduvor och fåglar. Det vill jag att alla barn i området ska kunna göra. Det är nyttigt för barn att ha grönområden och skog som är helt naturliga och fria, och att barn får lära sig att leka i riktiga grönområden och inte bara i anlagda parker för att verkligen kunna uppskatta naturen och dess skönhet och samtidigt främjas deras nyfikenhet för miljön samt fantasi. Enligt en studie som gjorts är det bättre att leka i skog då de får lära sig använda fantasin, slipper konkurrera om leksaker samt får en bättre rörelsemotorik. En skog i närområdet är viktigt (Wiklund M., 2007). Våra hundar är ofta i de hundgårdarna som ligger i skogen. Låt våra vägar och våra skogar vara orörda.

Kommentar:

Synpunkten besvaras under b) på sidan 2-4.

153. Privatperson 129

Planprojektet skulle få en stor negativ påverkan i området på flera sätt. I området bor mycket barn. För det första, att öka genomfartstrafiken i ett villaområde innebär stora risker för lekande barn, barn på väg till skola mm och kan inte ses som acceptabelt på något sätt. Det skulle leda till stora inskränkningar i barnens frihet och markant öka risken för olyckor. Det innebär också stora risker för de husdjur, katter, som nu lever i området. I övrigt i Göteborg och på Hisingen verkar strävan vara att minska biltrafiken; av miljöskäl görs gator om till enfiliga från att ha varit tvåfiliga även där gatorna redan är avskilda och har en hög belastning, det blir då helt kontraproduktivt att skapa en ökad biltrafik, dessutom genomfartstrafik, i ett litet villaområde. För det andra ingår i planprojektet att ett av de få kvarvarande grönområden som fungerar som en oas bebyggas, vilket dels

berövar barn (och vuxna) att vistas i ett litet grönområde i anslutning till den egna boendemiljön, dels begränsar den biologiska mångfald som ett litet skogsområde utgör, i synnerhet genom att det inte är en park. För det tredje är detta grönområde av kulturhistoriskt intresse (se bil.st.1). För det fjärde finns det redan förbindelser mellan Biskopsgården och Kyrkbyn; en gångväg från den övre delen av Rydholmsgatan; Storstensvägen; gång och bilväg i anslutning till Bräckemotet i södra delen och i mitten av skogsområdet finns en gångtunnel. En påtvingad förbindelse tänkt att vara positiv för det ena området (Biskopsgården), som endast innebär nackdelar för det andra området ger inget positivt.

Kommentar:

Synpunkten besvaras under b) på sidan 2-4.

154. Privatperson 130

Jag bor på Krabbeliderna och flyttade in där i maj tillsammans med min sambo och vår snart tvååriga dotter. Att huset ligger på en återvändsgata samt gränsar till det vackra skogspartiet var två stora anledningar till att vi valde att köpa huset och belåna oss upp över öronen. Av rent själviska skäl anser jag att det vore tråkigt att skövla skogen till förmån för nybyggen samt att öppna upp vägen från sommarvädersgatan till Krabbeliderna för biltrafik. Vi blev förälskade i huset för att det ligger där det ligger, i ett lugnt villaområde där våra barn kan lära sig cykla utanför huset och där rådjuren hälsar på i vår trädgård dagligen. Klart att man är lite avig till den delen av planen då det påverkar oss så direkt.

Men även på ett rationellt plan har jag svårt att se den stora vinsten med att leda in mer trafik till krabbelidernas snäva gator då det knappast lär avlasta sommarvädersgatan nämnvärt. Den mest påtagliga effekten lär bli att livskvaliteten sänks betydligt för de hundratals människor som bor här.

Visst pratas det mycket om bostadskrisen vi har i staden, men det pratas även mycket om vikten att sörja för den biologiska mångfalden som frodas i naturliga skogsområden. Det kan inte ersättas med anlagda stadsparker och tillrättalagda naturområden.

Kommentar:

Synpunkten besvaras under d) på sidan 2-4.

155. Privatperson 131

Jag bor i villaområdet Kyrkbyn.

Rydholmsgatan upp mot Storstensgatan är en väldigt brant backe och är redan idag en trafikfara när folk tar sats för att komma upp. Enligt er byggplan vill ni att denna väg leds ner till Yrvädersgatan som är en hårt trafikerad led.

Att få in mer trafik in i vårt villaområde är inte rätt lösning på segregationsproblemet. Det skulle bara innebära mer osäkra gator för våra barn som tar sig till skolan och leker i området. Dessutom mer avgaser och buller.

Områdena som ni tänker bygga på är rödmarkerade då det finns vikingagravar både i skog och uppe på toppen av Rydholmsgatan/Storstensvägen.

Vi vill ha kvar vår skog nära Bräcke Diakoni som den är. Bebygg den inte och gör inga moderna parker. Skogen nyttjas av alla som bor i Kyrkbyn och Bräcke då det är vårt enda grönområde fullt med gamla vackra ekar som barnen klättrar i och

som bidrar till renare och friskare luft. Flera närliggande förskolor, dagmammor/familjedaghem och skolor nyttjar också skogen ut ett lärandeperspektiv för barnen. Friluftsförmedlandet lär barn om djur och natur här.

Redan idag finns det en öppning mellan Biskop och Kyrkbyn, vid Storstensvägen 10 finns en gångväg mer mot Yrvädersgatans stora led. Vi är inte i behov av mer trafik eller moderna parker i vårt område, vi trivs jättebra som det är.

Kommentar:

Synpunkten besvaras under b) på sidan 2-4.

156. Privatperson 132

Jag vill lämna mina synpunkter på det är förändringar som föreslås i skogsområdet mellan biskopsgården och kyrkbyn. Det är den är som en lunga som förhindrar avgaser och ljud. Man kan tycka att det finns stora naturområden på Hisingen, Hisingsparken är jättestor, men den är långt bort. Det här är en av få ytor som finns nära och som är viktig för oss som bor i området. Det är ett rekreatjonsområde, inte minst för hundägare, men det är också träd som hjälper till med både ljud och föroreningar. Jag är positiv till ökade gångstråk mellan områdena, men att förtäta och skapa vägnät skulle förstöra mycket av värde. Kanske går det att kompromissa och bara bebygga delar av planen?

Kommentar:

Synpunkten besvaras under b) på sidan 2-4.

157. Privatperson 133

Ang. byggplanerna som berör Krabbeliderna/Sommarvädersgatan:

1. Byggplanerna var helt okända för oss, tills en ett inlägg i en gemensam Facebook-grupp väldigt kort inpå tidsfristen för att lämna in förslag går ut. Det är absurt att detta inte har nått ut till dem som berörs. Har dessa enorma bostadsplaner för Biskopsgården ens postat i lokala tidningar eller via andra medier? Känslan av att kommunen försöker mörka dem beröras möjligheten att framföra sina åsikter är starkt närvarande.
2. Planerna för skogen som idag fungerar som bl.a. ett bullerplank ska försvinna gör oss förtvivlade. Numera är naturliga habitat centralt inne i en storstad som inte enbart består av planlösa gräsmattor utan blommor för pollinerande insekter sällsynta. Här finns vildhallon, blåbär- och lingonris, björnbär, rådjur och rävar som ger aktiviteter till barnfamiljer utan att vara beroende av kollektivtrafik. Denna typ av "outnyttjad mark" bidrar mer till det biologiska mångfalden än vad en anlagd park någonsin kommer att göra. Den gångstig som finns där idag används ofta av de boende i området, till trots att kommunen av någon anledning har valt att montera ned den gatubelysning som fanns samt att sluta utföra skötsel av stigen.
3. Att Krabbeliderna ska omvandlas till, inte bara en väg, utan mynna ut i två utlopp till den redan belastade Sommarvädersgatan oroar oss. I Krabbeliderna är gator smala och innebär risk för breddning, vilket kommer påverka vår tomtgräns, ökad hastighet, avgaser, samt bidra till flyktväg rätt in i ett villaområde där gatan är lång och många barnfamiljer bor.

Kommentar:

Synpunkten besvaras under a) samt d) på sidan 2-4.

158. Privatperson 134

Angående planerna på att bygga nya hus, nya vägar och nya cykelbanor.

Vi bor på Storstensvägen där ni ska öppna en gång och cykelbana på en rödmarkerade mark bredvid vårt hus istället för att utnyttja de befintliga som finns redan och väldigt nära det ni planerar.

Skogen som ni tänker bygga hus i är den enda natur område som vi har. Jag jobbar som dagmamma och är i denna skog med min barngrupp 3 dagar i veckan där träffar vi andra förskolebarn och elever från nära skolor. Vi leker, skapar och bygger kojor. Vi plockar bär, svamp och utforskar olika material i naturen som träd, löv, insekter, djur (i skogen finns det rådjur, harar, ekorrar och olika slags fåglar) som vi har träffat på dagarna.

Vi hoppas verkligen att ni besöker skogen så får ni se hur mycket vi har byggt i den. Vi har fixat olika troll i skogen av döda grenar och kallat det trolls skogen.

Här nedan finns det några bilder av det vi gör och bygger i skogen.

Den lilla natur område som vi har vi vill gärna bevara som en naturlig mötes plats, lärorik och hälsosam för både vuxna och barn.

Kommentar:

Synpunkten besvaras under b) på sidan 2-4.

159. Privatperson 135

Har just fått kännedom om planerna på byggnation där det nu är en skogs remsa mellan området kring Sommarvädersgatan och området runt Krabbeliderna. Skogs remsan fungerar bland annat som luftrenare och syre producent. I skogspartiet finns hare, räv, rådjur, ekorre, fladdermus och groda. Dessutom en mängd fåglar som hackspett, korp, nötväcka, koltrast, blåmes, talgoxe, rödhake med många fler. Men även insekter fjärilar, trollsländor, bin, humlor, spindlar. I forskning om biologisk mångfald framgår att det behövs öar (läs transportsträckor) där dessa varelser kan leva i symbios. Bebyggelsen har brett ut sig och det är av yttersta vikt att bevara de små stråken av naturlig habitat som överbryggar mellan större naturområden.

Den planerade bebyggelsen och dess tänkta vägnät kommer att ytterligare försvåra framkomligheten på de relativt trånga gatorna på Krabbeliderna. Krabbeliderna är en mycket barnrik gata som redan nu är försedd med gupp som sänker hastigheten. På vintern gör snöhögarna på båda sidor av gatan att det med knapp marginal är framkomligt för enfilig trafik. Även utan snö måste man ofta stanna för att släppa förbi bilar som kommer från motsatt håll. Hur är det tänkt att ytterligare påspädning av trafik skall fungera? Det kommer att bli stopp.

Jag är mycket kritisk till att skogs remsan bebyggs och att biltrafiken skall öka i den utsträckning som nu är planerad.

Kommentar:

Synpunkten besvaras under d) på sidan 2-4.

160. Privatperson 136

Vi motsätter oss detta program bla av följande anledningar.

Gällande det planerade villaområdet ovanför Älvsysselgatan/Knektedalsgatan så skulle detta påverka naturen och den mångfald av vild djur som finns där (bla har utrotningshotade hackspettar syns i området). Skogsområdet är även en rekreationsplats för boende i området samt dom som kommer för att spela diskgolf.

Skogen är ju också till stora delar i riktning mot Älvsysselgatan så kallad prickad mark för att skydda dom fornlämningar som finns i området (nybyggnads karta som bifogat dokument). Vi blev själva nekade att bygga ut vår fastighet så som vi önskade 2012 med hänvisning till detta prickområde som sträcker sig över hela vår tomt. Det fanns då enligt handläggaren ingen möjlighet att överklaga eller upphäva detta prickområde på vår tomt!

Dom sprängningarna som måste göras både för att skapa den tänkta vägen samt för att bereda dom planerade tomterna skulle kraftigt påverka dom redan existerande fastigheterna med vibrationer som kan orsaka sprickbildning både i fasader och grundläggningar.

Redan dom sprängningar som genomfördes vid Solstrålegatan för ett par år sedan orsakade sprickor i vår putsfasad samt i nyrenoverade innerväggar.

Den genomfartsväg som planeras från det tänkta villaområdet och som skulle mynna ut i Älvsysselgatan skulle belasta krabbeliderna med omgivande gator alldeles för mycket. Gatorna är redan trånga som det är då bilar måste parkeras på gatorna på grund av att många fastighetsägare inte har möjlighet att skapa parkeringar på egen tomt, både på grund av att tomternas utformningar, placering av elskåp, lyktstolpar, dolda kurvor etc, begränsar möjligheterna för skapa parkeringar på egen tomt samt den lekplats som nyss restaurerades upp för bland annat alla de barnfamiljer som bor i området.

Cykelbanor saknas helt i hela området vilket skulle skapa ökade konflikter mellan bilister och cyklisterna, redan som det är nu är det farligt för yngre barn att cykla till skolan då dom bara har möjlighet att cykla i vägbanan.

Samtliga utfartsvägar förutom krabbeliderna är på flera ställen så smala att möte mellan två bilar är fullständigt omöjligt. Trättebäcksliden kan under vintern vara så pass hal att den inte är körbar. Riktiga gångbanor med plats för barnvagnar saknas, den trottoar som finns i backen upphör och byter sida mitt i en dold kurva.

Trafiken skulle ju även enligt denna plan passera förbi i direkt anslutning till en lekplats/rekreationsområde med tennisbana och gräsmattor som nyttjas av boende för lek och umgänge vilket ökar risken för olyckor då en genomfartsväg med största sannolikhet genererar högre farter än en återvändsgata.

Vi motsätter oss starkt hela denna plan.

Det finnas områden som är mycket bättre lämpade för byggnation av bostäder på Hisingen än denna lilla skogs bit som finns kvar. Och vägarna i området är redan en infarkt så som det är och klarar ej mer trafik.

Kommentar:

Synpunkten besvaras under d) på sidan 2-4.

161. Privatperson 137

Nej till att ge oss villaägare närheten till biskopsgårdens hyreshus absolut

Nej!!!

Kommentar:

Synpunkten besvaras under d) på sidan 2-4.

162. Privatperson 138

Den norra delen av område 19 längs med sommarvädersgatan ser ut att ansluta till gatan Eddabacken. Här finns utrymme för att bygga men att ta bort ett naturligt bullerplank med skog och djurliv är inte att föredra. En lösning med delvis bibehållen skog som vid området kring Eddabacken är troligtvis mer lämpligt och möjligt.

Området Eddabacken är en relativt ny del och har ingen anslutande bilväg till varken Krabbeliderna eller snorregatan. Det är byggt så av en anledning. Detta är nödvändigt för att minska trafiken och bevara säkerheten för de gående, cyklande och boende i området. Krabbeliderna har en lekplats inte lång ifrån Eddabacken.

Den östra delen av område 19 som löper parallellt med Knektedalsgatan och ser ut att ansluta till Trättebäcksliden ligger i otillgänglig terräng för att bygga. Jag utgår ifrån att ni vet att det finns en fornlämning där ni placerat byggnader i ert förslag. Om bebyggelse måste ske vore det lämpligare att ha den närmare Sommarvädersgatan.

Jag avråder från att ansluta några nya bilvägar till området. Det gjorde man inte vid Eddabacken och det borde inte göras nu heller till någon av områdets vägar. Att ta bort del av Krabbelidernas grönområden, charm och lugn med ökad trafik, buller och inte minst utsläpp ligger inte i tiden.

Sist vill jag tillägga att satsningen på Biskopsgården och planerna i övrigt är mycket uppskattade.

Ser fram emot fortsatt dialog kring mina synpunkter.

Tack

Kommentar:

Synpunkten besvaras under d) på sidan 2-4.

163. Privatperson 139

Tillgängligheten är redan tillräckligt och med tanke på att vi bor i villa område och tät byggd vill vi inte ha nya gator med hög trafik i området. Den lilla skogs område vi har i närheten där ni tänkte bygga nya hus. Ville vi bevara den som mötesplats med grannar, andra människor och till hälsosamma promenader. Snart finns det inte gröna område i närheten, då är vi tvungna att ta bilen för att ta en natur promenad.

Kommentar:

Synpunkten besvaras under b) på sidan 2-4.

164. Privatperson 140

Hej!

Jag har läst igenom ert förslag för Program-Biskopsgården och jag har ett par synpunkter på detta som jag tycker är viktiga att framhäva och ta hänsyn till.

Jag är uppvuxen i en del av området där jag ser att det finns en del planer på förändring. I bilden nedan har jag ringat in var jag har bor tillsammans familjen. Vi flyttade hit 2005 och sedan dess har detta varit det man kallar hemma.

Enligt era planer så ser jag att mycket av den lilla gröna skogsdungen som finns kvar i närområdet planeras att byggas bort. Jag tycker detta är väldigt synd och tråkigt att den sista biten grönområde där man kan gå ut och ta en promenad i lugn och ro förstörs med massa byggnader. Området som jag syftar på har jag markerat i bilden nedan. Området är en samlingspunkt för alla personer i närområdet, stora som små. Vi har dagis och verksamheter som utnyttjar skogen för att barnen ska få leka och lära känna naturen bättre. Vi är i en tid där det är viktigt att barnen förstå värdet av naturen, att då bygga in de få områden som vi har kvar är definitivt ett steg i fel riktning. Förutom barnen så finns det flera personer som utnyttjar den rastplats som finns för hundar. Många äldre personer tar promenader i skogen. Som uppväxt i området vet jag värdet av att ha ett ställe att kunna leka eller bara koppla av och känna sig fri trots att man bor relativt centralt.

En annan sak som jag vill lyfta är eventuella vägar som ska öppnas mellan villaområdet och yrvärdersgatan, se röd cirkel i bild nedan. En eventuell bilväg skulle öppna upp för väldigt mycket trafik i ett område som är lugnt just nu. Som jag uppfattade detta när jag var i biblioteket och fick detta presenterat så skulle detta inte vara en bilväg utan en eventuell cykel/gångväg. Dock tycker jag att en cykel och gång inte är nödvändig just där. Det finns redan en gång/cykelväg inte långt ifrån den planerade, se grönmarkerad sträcka.

Ett annat problem som jag ser med detta förslag är att sträckan markerade nedan redan är högt trafikerad inte bara under rusningstider. Många personer som pendlar till sitt jobb på Volvo tar just denna väg. Enligt förslaget så ser det ut att bli mer tätbebyggt vilket med storsannolikhet kommer påverka inte minst hastighetsbegränsningen utan även trafikflödet. Att bygga ihop leder som denna samtidigt som man ökar befolkningstätheten skapar större behov av framkomlighet vilket inte kommer lösas med enbart bättre kollektivtrafik.

Kommentar:

Synpunkten besvaras under b) på sidan 2-4.

165. Privatperson 141

Hej,

Min hustru och jag ställer oss väldigt frågande hur ni tänker map att Krabbeliderna är planerad att bli en genomfartsled i det nya programmet.

Redan idag är den mycket trafikerad och den passerar dessutom en lekplats. Nedanför oss, utanför Krabbeliderna 29 är det en 90 graders kurva där det sker incidenter varje vecka. Bilar står parkerade nära kurvan och framförallt barn har en tendens att gena kurvan på sina cyklar och elscootrar. Många hundägare korsar gatan dagligen för promenader i skogen väster om Krabbeliderna.

Vi vill absolut inte ha en ökad trafik på Krabbeliderna som kommer att innebära en farligare och sämre miljö för alla i området. För ett antal år sedan så gjordes

Krabbeliderna om från genomfartsled till återvändsgata pga ovan synpunkter. Man stoppade anslutningen till Sommarvädersgatan.

Det finns redan 2 bra leder där trafiken bör stanna. Vi tänker på Björlandavägen och Sommarvädersgatan. Från Björlandavägen ansluter Sankt Olofsgatan som ansluter till både Långströmsgatan och Toredahlsgratan.

Här finns dessutom bussförbindelser klara.

Tack för att ni inte gör om Krabbeliderna till en farlig genomfartsled.

Kommentar:

Synpunkten besvaras under d) på sidan 2-4.

166. Privatperson 142

Den gröna parken mellan Kyrkbyn och Bräcke diakoni (alltså södra delen av Bräckeåsen) utgör en grön lunga och oas för hela området. Här leker barn utelekar på egen hand året runt, här promenerar hundägare, här passerar människor mellan Kyrkbyn och Biskopsgården och här går det att möta det vilda djur- och naturlivet trots närheten till storstaden. Räv, duvhök, kattuggla, rådjur, grävling, korp, massor av småfåglar, vitsippsbackar om våren, 100-åriga ekar, småstigar och pulkabackar - allt detta går att uppleva och skapar ett mervärde för oss som bor här.

Att förtäta och bygga bort denna gröna plätt är inte önskvärt hur stort än behovet av nya bostäder är. Öppna istället upp parken från Biskopsgården och se till att fler få ta del av naturen. Området innehåller dessutom ett stort antal fornlämningar (se bilaga) som tillsammans med norra Bräckeåsen är en unik rest från bronsåldern. Vårt gemensamma kulturmiljöarv bör inte byggas bort hur som helst.

Utöver att grönområdet riskerar att försvinna i planen över nya, utbyggda Biskopsgården ser även biltrafiken i området närmast Södra Biskopsgården ut att öka. Den branta Rydholmsgatan är redan idag komplicerad att använda vintertid pga halka och även sommartid är den relativt mkt trafikerad av boende i området. Genom att göra den till genomfartsled kommer boendemiljön att försämrats betydligt. Detta gäller även Enrisvägen samt anslutningar Lievägen och Storstensvägen.

Kommentar:

Synpunkten besvaras under b) på sidan 2-4.

167. Privatperson 143

Hej!

Här kommer mina funderingar efter att ha läst programmet för Biskopsgården. Jag har bott på Maratongången X, vid Biskopsgårdens vattentorn, sedan hösten 2011.

Det pratas mycket om förtätning i programmet för Biskopsgården. Jag tycker att fokus borde ligga på att förvalta det som redan finns, både natur och arkitektur. Att uppgradera Svarte Mosse-området till stadspark är ett steg i rätt riktning, men det kommer aningen sent eftersom Volvo rejält börjat nagga området i kanten i samband med breddningen av Hisingsleden.

Går det att ställa krav på fastighetsförvaltaren Willhem, som förvaltar längorna längs med Sommarvädersgatan? Upprustade fasader hade gett husen ett helt annat

intryck. De flesta av bostäderna i Biskopsgården är nämligen inte alls så fula som många verkar tro. Ni skriver själva att det byggdes före miljonprogrammet och många av dem har mycket goda kvaliteter. Jag tänker inte minst på gårdarna till husen vid Dimvädersgatan och Godvädersgatan.

Kommentarer Svarte Mosse: En vattenlek är efterlängtat eftersom det inte går att bada i Svarte Mosse. Det finns inte en enda soptunna längs promenadstigen på den västra sidan av Svarte Mosse (alltså när man går inne i skogen).

Dagens mest erkända arkitekter måste anlitas om det ska byggas nytt, likaväl som att det var de mest erkända arkitekterna som ritade (Södra) Biskopsgården. Absolut inga fler av Ikeas Bo Klok på plansprängd mark, tack! Området strax norr om Värmegatan, som började exploateras för tio år sedan, är ett uselt exempel på hur det inte bör gå till. Utlys arkitekttävlingar där naturen ska inkluderas i arkitekturen. Se till så att Biskopsgården får arkitektur som drar besökare. Jag var nyligen i Bad Soden i Tyskland, där arkitekt Hundertwasser 1990 ritade ett fantastiskt organiskt flerfamiljshus som fortfarande får mängder av besökare årligen. Inspireras gärna av trädgårdsstaden, men bygg för Guds skull ingen pastisch av den!

Idag är det aktuellt med cirkulär ekonomi och återbruk. Använd liknande teman för att skapa ny intressant arkitektur. Ett konkret förslag på arkitekttävling skulle kunna vara ett kulturhus vid Svarte Mosses sydöstra kant, på platsen där det fram till för något år sedan stod ett föreningshus. Kulturhuset bör vara så pass intressant exteriört att folk utifrån vill komma och besöka det. Förbjud baracker liknande den som finns bara några hundra meter från denna plats. Jag tror på den mänskliga skalan, inte på någon arena. Ett kulturhus vid Svarte Mosse, ja, men ingen större idrottsarena och absolut ingen kombinerad kultur- och idrottsarena. Idrottshallen vid Sjumilaskolan räcker tillsammans med sportgräsyterna och utegymmet norr om Svarte Mosse.

I programmet pratar ni mycket om att områden i stadsdelen bör knytas ihop. Enligt mig är det lågprioriterat. Som boende i Biskopsgården rör jag mig framför allt inom mina närmaste kvarter och har inget behov av ytterligare stråk inom stadsdelen. De befintliga stråken inom stadsdelen fungerar som de ska, även om på sina ställen innehåller betydande höjdskillnader. Det som däremot bör knytas ihop med en bussförbindelse är Biskopsgården och Lindholmen. Se till så att buss 16 (eller är det 58 nu?) fortsätter från Eketrägatan till ändhållplatsen för buss 25, Svarte Mosse. Denna buss bör gå längs Sommarvädersgatan och ingen annan stans. Jag ogillar starkt ert förslag om buss längs Blåsvädersgatan!

Enligt mig utgör rondellen vid Sommarvädersgatan/Hjalmar Brantingsgatan entrén till Biskopsgården. Rondellen består idag av tistlar och annat tråkigt ogräs. Här tänker jag mig en skulpturtävling för att uppmärksamma stadsdelen. Temat bör som påpekats tidigare inte ha någon med migration/integration att göra, utan något alldagligt som berör alla människor.

Något som behövs mer än någonsin är social integration. Göteborgare som inte bor i Biskopsgården måste få naturliga anledningar att hitta hit. Låt Göteborg & co arrangera delar av sina evenemang här. Då menar jag helt vanliga evenemang och inte sådana som har invandrartema. Många människor som arbetar på Volvo cyklar genom Biskopsgården till och från sitt jobb varje dag. Flera av dem använder även Svarte Mosse för sin lunchjoggning. Kanske kan dessa personer komma med input på vad som skulle få dem att stanna till i Biskopsgården?

Politiker har besökt Vårväderstorget och utbrustit att det bör rivas. Det skulle vara en katastrof för Biskopsgården! Jag vet inget torg som känns så rätt i sin skala som Vårväderstorget. Den senaste färgsättningen är dock inte lysande. Här behövs i stället mindre skönhetslyft som till exempel grovrengöring av trappan upp till biblioteket. Ett gemensamt skyltprogram skulle lyfta alla torg. Friskvæderstorget fick nya skyltar häromåret, men de hade behövt dras en vända till och en designer hade behövt ingå i projektgruppen.

Jag är inte alls förtjust i de tre orden NÄRA, SAMMANHÅLLEN och ROBUST för Biskopsstaden. Låt stadsdelen fortsätta heta Biskopsgården! Och använd inte de tre flosklerna som florerar i alla stadsbyggnadssammanhang. Försök i stället att hitta tre ord som på ett mer precist sätt kommunicerar vad ni vill åstadkomma med just Biskopsgården.

Jag kan inte låta bli att lyfta att trångboddheten är högre på Södermalm och Kungsholmen i Stockholm än den är i Biskopsgården.

Kommentar:

Synpunkten har noterats och besvaras under a), b) och c) å sidan 2-4. Stadsbyggnadsförvaltningen delar bilden av att en omvandling vid Vårvæderstorget ska ske med hänsyn till kulturmiljön. Se även Kulturnämndens yttrande och Stadsbyggnadsförvaltningens kommentarer till synpunkt 7.

168. Privatperson 144

Hej, idag har det kommit till min kännedom om era planer avseende vårt område Krabbeliderna. Detta genom en granne som informerat oss om era planer. Då era planer kommer att påverka området och dess miljö är det inte acceptabelt att ni inte informerat oss. Ni har under 2 och halvt år varit i området och arbetat med avloppet. Nu förstår jag varför detta arbete dragit ut på tiden.

Trots detta har ni under tiden inte informerat oss. Av denna anledning att ni inte informerat oss boende föreslår jag att ni kallar oss till ett möte där vi kan få ta del av era planer och återkomma med synpunkter.

Hälsningar

Kommentar:

Synpunkten besvaras under a) samt d) på sidan 2-4.

169. Privatperson 145

Synpunkter

Vi ställer oss starkt ifrågasättande till hur mycket som faktiskt är utrett kring konsekvenser av förslaget.

Våra synpunkter är att förslag till bebyggelse natur- och friluftsområdet Svartedalen bör tas bort med anledning av:

1. Att förslaget bygger bort rekreativa och gröna kvaliteter och därmed går emot Göteborgs stads översiktsplan, strategier i Göteborgs stads grönplan samt motverkar ett av programmets egna utpekade syften, att förstärka de gröna kvaliteterna.

2. Att konsekvenserna av förslaget för det närliggande området inte har utretts tillräckligt för att kunna bedöma markanvändningen som lämplig.

Sammantaget anser vi att eventuella positiva effekter av den planerade bebyggelsen inte vägs upp av de negativa konsekvenser som bebyggelsen för med sig.

1. Bygger bort rekreativa och gröna kvaliteter

I Göteborgs översiktsplan från 2022 är området utpekat som värdefulla natur och friluftsområden. (Även i föregående Översiktsplanering från 2009 var området utpekat som område med särskilt stora värden).

I nu gällande översiktsplan för området Svartedalen - friluftsområde står att:

Som huvudregel ska inga åtgärder som negativt påverkar områdenas värden för natur och friluftsliv genomföras. Ekosystemtjänster, särskilt ekologiska, ska utvecklas. Stor restriktivitet mot ny bebyggelse ska iaktas och områdena ska så långt möjligt hållas fria från trafik- och industribuller och ljuspåverkan. I undantagsfall kan intrång i dessa områden tillåtas för skola/förskola. Läs mer om förutsättningarna för dessa undantag i avsnitt om God samhällsservice i stadens alla delar, se länk nedan.

I det aktuella planprogrammet går att läsa:

Programförslaget behåller värdefulla grönstrukturer som finns idag och lämnar gröna kopplingar obebyggda inom och mellan områden

I Göteborgs stads Grönplan presenteras strategin:

Utveckla kulturella ekosystemtjänster vilket i aktuellt planprogram tas upp som Nyttja och utveckla ekosystemtjänster.

Synpunkt: Vi menar att förslaget att bebygga skogen mellan Knektedalsgatan / Älvsysselgatan och Norra Fjädermolnsområdet går emot gällande Översiktsplan, Grönplan och programmets strategier kring gröna kopplingar ifråga om att bygga bort rekreativa kvaliteter och gröna kopplingar. Dessutom görs detta utan att de rekreativa kvaliteterna i området över huvud taget beskrivs i planprogrammet eller att konsekvenserna på dessa kvaliteter presenteras.

Ett underlag till planprogrammet där vi ser att de rekreativa kvaliteterna i form av grön stadsstruktur hade kunnat tas upp, PM Kulturmiljö Biskopsgården, har ett utredningsområde som inte ens täcker in den del av skogen som är tänkt att bebyggas.

Nedan avser vi beskriva de rekreativa kvaliteter som finns i skogen samt beskriva de konsekvenser som vi bedömer att planerad bebyggelse kommer att få på dessa kvaliteter.

Inbyggda kvaliteter i skogen

Skogen har i och med sin form och storlek stora rekreativa kvaliteter.

Skogens ”bredd” möjliggör upplevelsen av att vara i en faktisk skog. Rör man sig längs mittpartiet i skogen (i nord-sydlig riktning) uppfattar man inte bebyggelsen på någon av skogens sidor. Och när man rör sig längs Frodestigen tvärs skogen får man också upplevelsen av skog i det mittersta partiet. En mycket välbesökt sträcka kan vi intyga eftersom vi under föräldraledighet promenerat just denna

sträcka många gånger för att söva barn i barnvagn och det är få vändor vi inte stött på andra människor.

Konsekvens: Den föreslagna bebyggelsen innebär att skogen skulle smaltas av och vår uppskattning är att upplevelsen av skog skulle försvinna då platser där det inte är möjligt att se bebyggelse inte längre finns kvar.

Skogspartiet är långsträckt och möjliggör längre promenader i obruten skogs-/natur- /kulturmiljö. Det är möjligt att röra sig genom skogspartiet sträckningen Sommarvädersgatan – gångvägen i förlängningen av Frodestigen. Här finns ett antal upptrampade stigar även om det är nödvändigt att röra sig förbi mindre avsatser. I skogspartiet mellan ”Frodestigen”- förbi gångvägen i höjd med Trättebäcksliden och vidare söderut i skogspartiet till Tvärsåsgatan går att gå på större stigar – en sträcka på ca en km i helt obruten natur. En av de största kvaliteterna med området.

Konsekvens: Bebyggelsen är planerad på den plats där de långsgående stigarna genom skogen ligger. Den gröna kil som sparas – är inte möjlig för människor att nyttja då den passerar en bergsbrant. Därmed förstör bebyggelsen möjligheten att röra sig i ett grönt stråk mellan Sommarvädersgatan och Långströmsgatan. Även entréerna från gångvägen i Frodestigens förlängning, in till den långsgående stigen i skogen, försvinner.

Nyttjandet av skogen

Vi bor längs Frodestigen i direkt anslutning till skogspartiet och rör oss själva ofta i skogen, men framför allt har vi från vår bostad och trädgård stor översyn över gångvägen som vetter in mot skogen och kan därför konstatera att skogen nyttjas, att den nyttjas av många människor och nyttjas för olika aktiviteter.

Hundpromender - Den mest uppenbara gruppen som dagligen nyttjar skogen är alla närboende hundägare. Många avviker från den astfalterade gångvägen och går in i skogen och andra fortsätter tvärs skogen och ut på andra sidan.

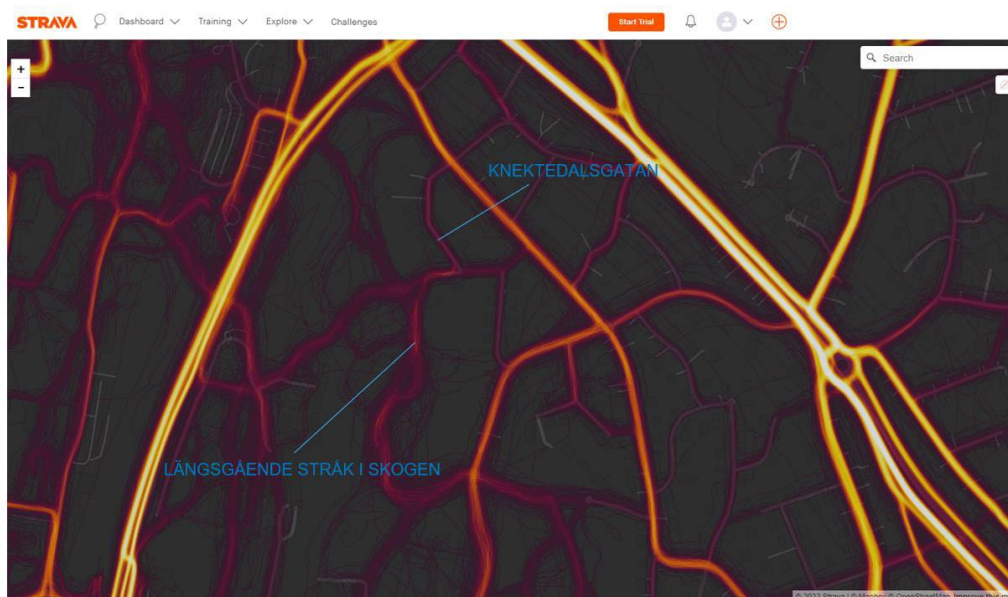
Motionärer - Många motionerar och promenerar. Denna grupp blev extra påtaglig under pandemin där många grannar liksom vi själva, började arbeta hemifrån. Lunchpromenader i och tvärs skogen ökade.

Familjeaktiviteter – vi själva tillsammans med vänner och grannar nyttjar skogen tillsammans med våra barn. Vi har med de närmsta grannarna ordnat skräpplockardag där vi tillsammans med barnen letat och plockat skräp. Vi har träffat på våra grannar när de liksom vi byggt barkbåtar efter regnväder där bäcken fyllts på. Grillplatsen nyttjas frekvent. Det har funnits gungor i höga träd. På skogsutflykter i skogen både norr och söder om Frodestigen stöter vi på andra familjer på liknande utflykter. Skogen är under sommaren överfull av blåbär och vi träffar ofta andra bärplockare när vi varit ute.

Discgolf- när vi flyttade till området för fyra år sedan fanns en ordnad discgolfbana i delar av skogen. Under 2021 byggdes banan ut och även i år har banan uppdaterats. Nu består den av en 22-hålsbana där korgar återfinns mellan förlängningen av Frodestigen i norr och söder om gångvägen mellan Trättebäcksliden och Treklöversnäs vård- och omsorgsboende. Från vår trädgård hör vi ofta klirret från korgarna och när vi rör oss i skogen möts vi av personer som kastar disc. Användningen har ökat flerfaldigt sen vi flyttade in. Discgolfbanan

initierades av personal på Svartedalsskolan och idag finns även en discgolfförening kopplad till banan.

Mountainbikecyklister – Under de fyra år som vi har bott här har vi sett fler och fler barn och unga som cyklar i skogen. Det har dykt upp fler och fler egenhändigt byggda gupp längs skogens gångstigar. Vid något tillfälle har vi noterat en hel grupp barn med vuxna som ordnat cyklat upp i skogen och runt i området. Annars är det framför allt barn i mellanstadieålder som ensamma men framför allt i grupper om två och tre som cyklar genom skogen. Vår gissning är att de cyklar slingan Frodestigen- söderut i skogen- förbi ”hönsen”- Trättebäcksliden – Älvsysslegatan och Frodestigen.

Konsekvens: Genom den nya bebyggelsen skulle möjligheterna att utöva dessa rekreativa aktiviteter minska vilket drabbar människor i olika åldrar, både efter färdigställande men också under själva genomförandet.

2. Genomförbarhet och dess konsekvenser på närområdet

Älvsysslegatan har ett brant parti (enligt vår mätning i karta 5 höjdmeter på 40 längdmeter det vill säga mer än 10 % lutning. Föreslaget är att anlägga en gatukorsning mot denna redan kraftigt lutande gata. En sådan korsning med de längslutningar och tvärlutningar som skulle uppstå har inte godtagbar standard.

Den planerade villagatan skulle på en sträcka av 120 meter få en stigning på 18 meter (i riktning mot väster) – det vill säga en ännu högre lutning än Älvsysslegatan och Knektedalsgatan. Dessa båda gator i området är och upplevs mycket branta och som referens har vi haft besökare som inte kommer upp för Knektedalsgatan (9 höjdmeter på 70 längsmeter) med bilen under vissa vinterförhållanden. Och det är inte lätt att cykla eller gå på de här gatorna när det snöat.

Konsekvens: Ett genomförande av de planerade gatorna skulle antingen innebära en oacceptabel standard enligt stadens riktlinjer, alternativt skulle det krävas en mycket stor påverkan på den befintliga terrängen (schaktning, tråg-lösning?, spängning med stor utbredning) för att nå lägsta standard.

Kommentar:

Synpunkten besvaras under a) samt d) på sidan 2-4.

170. Privatperson 146

Jag bor på Vårvindsgatan och är starkt emot att ta ner eventuella grönområden och bygga nya vägar. Detta är inte ett sätt att lösa integrationsproblem. Detta kommer att förstöra ett lugnt område, göra det mer urbaniserat och osäkert för våra barn att leka på gatorna.

Kommentar:

Synpunkten besvaras under b) på sidan 2-4.

171. Privatperson 147

Varför har det inte informerats om nybyggnads planer i detta området till oss bosatta? Är det därför det har tagit mer än 2 år för att förnya vatten o avloppsrör i området. Information har varit totalt nertystnad i detta avseende.

Kommentar:

Synpunkten besvaras under a) samt d) på sidan 2-4.

172. Privatperson 148

Att öka trafiken och förtäta ett lugnt och tryggt villaområde kan inte vara den bästa lösningen för att få biskopsgården tryggare. Det blir på bekostnad av tryggheten och trafiksäkerheten i kyrkbyn när biltrafiken ökar. Sett från vårt område kommer vi istället för skog se höghus, något jag inte alls valde när jag flyttade till det här området.

Den lilla fina skog ni planerar att bygga bort i backen ovanför rydholmsgatan, mot bräcke diakoni och hundrastgården är vårt andningshål i kyrkbyn. Här har vi kalas, barnen cyklar på stigarna och bygger kojor. Hit får de gå på sina första äventyr på egen hand och får lära sig att naturen är en underbar lekplats. Sälöfjordsgatans förskola går ofta dit på utflykt. Vart ska de ta vägen nu? Det finns inga liknande skogsplättar i vårt närområde (promenad med små barn). Jag tror inte den förtätningen gynnar någon. Öppna istället upp så att det blir en mötesplats, tillgängligt från flera håll och kan bli ett område för flera istället (inte park). Wartas fotbollsplaner är ju exakt en sån mötesplats, där unga från olika områden umgås på lika villkor. Låt skogen i änden av rydholmsgatan få bli en sådan plats istället.

Rydholmsgatan är en ganska brant backe. Bilar kör idag fort nerför backen och tar fart för att komma upp, speciellt vintertid. Det finns inga breda trottoarer och husen ligger nära vägen. Det här är redan idag en risk för både barn, vuxna och djur och att öppna upp detta som en genomfartsled kommer öka risken avsevärt.

Kommentar:

Synpunkten besvaras under b) på sidan 2-4.

173. Privatperson 149

Jag är bestört att inte detta har informerats till oss berörda. Planer som säkert varit planerat länge av er. Vi som bor runt Trättebacksliden, Krabbeliden har också bott

det senaste åren runt en massa jordhögar och stora grävskopor, vi har klagat på detta men det går långsamt. Det verkar aldrig bli klart.

Kommentar:

Synpunkten besvaras under a) samt d) på sidan 2-4.

174. Privatperson 150

Planprogrammets förslag på multipla nya s.k. mindre lokalgator samt en ombyggnation av befintlig gång/cykelväg till mindre lokalgata mellan Sommarvädersgatan och Krabbeliderna-området strider mot Göteborg Stads Miljö- och klimatprogram 2021-2030, då förslaget uppmuntrar till mer s.k. vägtrafikarbete istället för att arbeta efter Miljö- och klimatprogrammets mål om att minska stadens vägtrafikarbete med 25% från 2020 till 2030, vilket kräver överflyttning av bilresor till gång och cykel samt till kollektivtrafik.

Att bygga dessa förbindelser för just motortrafik istället för enbart gång och cykel verkar heller inte vara i enlighet med inriktningen i Göteborg stads Grönstrategi för en tät och grön stad, då det innebär ett stort ingrepp i naturområdet mellan Sommarvädersgatan/Svartedalsskolan/Krabbeliderna. Naturområdet som det används nu är, till skillnad mot en bilväg, integrationsfrämjande då det bl.a. utnyttjas som frisbeegolfbana. Det är nu alltså ett utmärkt exempel på en mötesplats mellan människor av olika åldrar, etniskt ursprung och från områden av olika socioekonomisk karaktär. I tillägg till att de föreslagna motortrafikförbindelserna strider mot stadens egna Miljö- och klimatprogram och Grönstrategi skulle alltså en existerande integrerande länk mellan Krabbeliderna/Svartedalen/Länsmansgården kunna gå förlorad.

Planprogrammets förslag på nytt bebyggelseområde i befintligt grönområde parallellt med Knektedalsgatan följer rimligen inte heller det stadens Grönstrategi.

Kommentar:

Synpunkten besvaras under d) på sidan 2-4.

175. Privatperson 151

Hej,

Min fru och jag har tagit del av programhandlingen. Planen visar bland annat en utvidgning av villaområdet Krabbeliderna mot Länsmansgården. Vi har följande synpunkter:

1) Skogspartier försvinner. I området finns det ett antal djur såsom hare, rådjur, grävling, räv m m. vilket stärker den nära till naturen känslan som finns i dagens bostadsområde. Vi upplever den viktig för områdets djurliv. Befintlig skog används även idag av många personer som spelar frisbeegolf, folk som promenerar och barn som bygger kojor och leker. Genom avverkning och etablering av nya villor skulle ytan för detta grönområde minska och ge mindre plats för de som idag samsas, djur och människor. Detta anser vi är väldigt olyckligt.

2) Trafiken ökar. Området är idag framförallt känt för sin lugna omgivning. Vi befärar att de planerade genomfartsvägarna genom bostadsområdet kommer öka trafiken avsevärt och påverka boendemiljön negativt m h t buller och trafiksäkerhet. Trafikökningen sker dessutom i direkt anslutning till områdets

lekplats och tennisbana vilket torde leda till en ökad olycksrisk där barn är inblandade.

Kommentar:

Synpunkten besvaras under d) på sidan 2-4.

176. Privatperson 153

Har förstått att det skall byggas bostäder i en mycket stor omfattning i skogen "bakom" Knektedalsgatan. Det är den sista lilla biten skog som nu är kvar efter den senaste byggnationen som precis nu är avslutad

(2021). Då lär väl de sista djuren: rådjur, igelkottar, harar försvinna samt fåglar: spillkråka, hackspett, sidensvansar och uggla också ryka, dessutom diverse amfibier: såsom grodor, kopparödlor och den mycket utrotningshotade salamandern också försvinna. Den lilla skog som nu återstår är mycket viktig för ovanstående såväl som för oss människor för rekreation. Dessutom lär väl det gamla torpet med frigående höns också rivas samtidigt som frisbee-golfen lär kastas ut.

Jag protesterar å det bestämdaste mot dessa byggplaner och skövling av den sista bit skog som nu återstår.

Kommentar:

Synpunkten besvaras under d) på sidan 2-4.

177. Privatperson 154

Planprojektet skulle ha en mycket negativ påverkan på området. Jag har under hela min uppväxt bott i området, den trygghet för både skolbarn och husdjur som nu finns skulle området berövas på. Öppna upp flera vägar för genomfart skulle inte bara innebära en markant ökning av trafik utan risken för olyckor ökar extremt just för att i nästan varje hushåll bor det skolbarn och husdjur. Det är inte bara ökad risk för olyckor som är en produkt av detta, utan de grönområde som under många år tillbaka i tiden har bevarats för att boende runt om ska ha en möjlighet till att komma ut i naturen skulle inte längre vara ett alternativ då grönområdet försvinner och människorna runt omkring berövas på den möjligheten. Skolbarn leker i grönområdet, jag minns själv hur mycket mina vänner och jag lekte i skogen under min uppväxt. Att få tillgång till ett grönområde likt detta är viktigt för uppväxten, det är inte bara skolbarn som denna möjligheten tas ifrån utan alla hundägare i området som dagligen går promenader i grönområdet berövas på en plats där djur trivs. Djur ska inte behöva gå långpromenader på ett underlag som består av asfalt. Grönområdet som ligger i anslutning till villaområdet har inte bara en viktig del i välbefinnandet för människorna runt omkring utan är även av kulturhistoriskt intresse då marken är mycket gammal, du finner kvarlämningar från en tid ända tillbaka till 4000 f.kr. Att öppna upp för genomfart i området går inte ihop med det Hisingen strävat efter under flera år, minskandet av trafik, det finns redan en genomfart längst upp i Rydholmsbacken för cyklister.

Kommentar:

Synpunkten besvaras under b) på sidan 2-4.

178. Privatperson 155

Hej,

Jag vill säga att detta inte kommer att gynna området eller boende i Tolered / Krabbeliderna. Det förstör allt vi har flyttat hit för. Det är absolut negativt att öppna upp för trafik mellan sommarvädersgatan och krabbeliderna, det är övervägande småbarnsfamiljer som bor i området och höghus eller flerlägenhetshus som innebär mycket mer trafik, både människor och bilar, är otroligt oroande. Dessutom försvinner skogsdungen som ger området en ombonad och trygg känsla men en . Generellt ser vi i området på detta som väldigt negativt, vi kan inte se några som helst fördelar med att bygga fler lägenhetshus i just detta område. Tvärtom ser vi att det kommer att påverka negativt och vill uttrycka oro och motstånd. Sommarvädersgatan är redan tungt trafikerat och vi som bor i eddabacken lider av det väldigt mycket, det är mycket buller och att öppna upp genomfart mellan sommarvädersgatan och snorregatan vore helt galet. Vi känner oss redan oskyddade och egentligen borde man jobba på att försöka få de redan boende i området att få förbättrad boendemiljö, istället för att försämra det ännu mer. Vi hoppas våra synpunkter tas i beaktning och planerna inte genomförs. Tack på förhand.

Kommentar:

Synpunkten besvaras under d) på sidan 2-4.

179. Privatperson 156

Vi vill Att ni lägger ner planerad detalj plan.

Bevara villaområdet.

Kommentar:

Synpunkten besvaras under a) samt d) på sidan 2-4.

180. Privatperson 157

Hej!

Är inte helt med på ert resonemang kring planeringen i anslutning till Krabbeliderna.

1. Planerade flerbostadshus utmed Sommarvädersgatan i Krabbeliderna är placerade på ett område med högt naturvärde. En 3:a i klassificering enligt ert naturinventering för fältstudie. Det är svårmotiverat för mig att ni måste bebygga områden med höga naturvärden när hela programmet omfattar 4000 bostäder. Vad är motivering till att göra så stort ingrepp i naturmark med höga naturvärden?

2. Att skapa en genomfart genom att förlänga Krabbeliderna mot Sommarvädersgatan kommer innebära väsentligt mer genomfartstrafik vilket resulterar i mer buller och sämre hälsomiljö för de som bor där.

3. Att bygga småhus ovanför Älvssysslegatan är dels svårt att genomföra med tanke på höjdskillnaderna och skulle kräva mycket stora ingrepp mark med höga naturvärden som är svåra att motivera. Utöver det så vill ni då skapa en ytterligare genomfart via Trättebäcksliden och föra in än mer trafik i området.

Jag har varit med om att bebyggelse i befintligt område har medfört mer trafik. Men jag hittar inget exempel där man aktivt skapar två genomfarter (intill en trafikerad led) genom småhusbebyggelse och leder aktivt trafik in dit. Det skulle

innebära en väsentlig negativ påverkan på boendemiljön och livskvalitet för de som bor i Krabbeliderna.

Kommentar:

Synpunkten besvaras under d) på sidan 2-4.

181. Privatperson 158

Synpunkter på program Biskopsgården då vitala delar/information saknas, Gbg 2022-09-13

Planprogrammet för Biskopsgården som finns ute för samråd (samrådstid: 22 juni -13 september 2022) visar enligt områdeskartan sid 7 i samrådshandlingen "Program för Biskopsgården" områdes som berörs av planen. Trafik och utformningsförslag där benämns vidare "Parallellt stråk väster om Sommarvädersgatan".

Ser man däremot i "Space Syntax Biskopsgården" så är området öster om det markerade Planområdet i programmet synnerligen berörda, då det bland annat är planerad en genomfartsled mot öster. Det är således fler som är berörda, i väsentlig grad, än det området som programmet är skriven och riktar sig till, och därför anser vi att samrådstiden skall förlängas så att även de synnerligen berörda har möjlighet att ta del av informationen och lämna synpunkter, och att programmets beskrivning och innehåll ändras att även inkludera dessa.

Utöver det så saknas det information/tydliggörande i "NVI:n" att det finns en större förekomst av hackspett i området. Vi har sett både Gröngöling och även Större Hackspett (den sistnämde är oklart då vi noterade att den hade röd hätta, men storleken svår att bedöma), det skulle kunna varit en Mindre Hackspett, MEN det kan även varit en Vittryggig hackspett som trivs i sumpig blandskog .

Således anser vi att utredningen saknar vitala delar och då vi frekvent vandrar i området med våra hundar så anser vi ha god kännedom om området, vilket vi saknar i erat underlag. Med detta anses såväl ökad trafik in i Krabbeliderna såväl som förekomsten av möjliga skyddsvärda fåglar, att tiden för samråd, och tillgänglig information i erat underlag. Med detta anses såväl ökad trafik in i Krabbeliderna såväl som förekomsten av möjliga skyddsvärda fåglar, att tiden för samråd, och tillgänglig information i erat underlag inte möjliggör att samrådstiden avslutas 13: september utan bör definitivt förlängas.

Kommentar:

Synpunkten besvaras under a) samt d) på sidan 2-4.

182. Privatperson 159

Jag tycker att det behövs ett familjens hus vid friskvåderstorget (går det att bygga vid/på Willys? Där ska det finnas ett rum för träning, öppen förskola, rum för samtal hos föräldrastödjare 0-6år och skolår, möteslokaler, möjlighet till matlagning etc.

Jag tror för att bryta segregation och få mer blandade skolor och förskolor är det bra att bygga dessa så att de ligger i närheten av villaområden kring Biskop/Länsmansgården. Kan man tex bygga en förskola vid buss 25 hållplats mellan de nybyggda lägenhetshusen och tolered. Typ mitt emot lilla

solstrålegatan? Då kan folk lätt komma dit med bussen men också få en mer beblandad barngrupp från olika områden av Hisingen.

Kommentar:

Synpunkterna har noterats. Förslag på placering av förskolor föreslås i lägen som har goda förutsättningar för att klara riktvärden för buller. Programmet innehåller förslag på hur Friskvåderstorget med ett utvidgat centrumområde kan utvecklas med både handel, bostäder, bibliotek/kulturhus vilket kommer studeras närmare i kommande detaljplaner.

183. Privatperson 160

Kompletterande synpunkt sammanförd med synpunkt 182, privatperson 159.

Kommentar:

Se kommentar till synpunkt 182, privatperson 159.

184. Privatperson 161

Som boende i området oroas vi över mer trafik på våra gator eftersom det bor mycket barnfamiljer i området och det blir mycket mer genomfartstrafik i de planer som nu finns för området, men framför allt är det våra grönområden som kommer att drabbas hårt, vi har rikt fågel och djurliv här som måste skyddas, har det gjorts ordentliga utredningar om vilka djurarter men kanske framför allt vilka fågelarter vi har i dessa områden, vi rör oss i dessa områden dagligen på promenader.

Kommentar:

Synpunkten besvaras under d) på sidan 2-4.

185. Privatperson 162

Synpunkt:

Planen i området medför en alltför hård utbyggnad av naturområdet på höjden/åsen som ligger öster om Yrvädersgatan. Åsen och omgivningarna är ett viktigt rekreationsområde för oss som bor i närheten. Där finns bland annat hackspettar, ugglor och fladdermöss.

Dessutom är Rydholmsgatan väldigt brant. Det är också mycket viktigt att man – om den planerade exploateringen av naturområdet trots allt sker – undviker ett ökat trafiktryck på Rydholmsgatan. Framförallt får inte Rydholmsgatan förvandlas till en ”smitväg” för genomfartstrafik från Yrvädersgatan. Det skulle få katastrofala följder.

Kommentar:

Synpunkten besvaras under b) på sidan 2-4.

186. Privatperson 163

Vi som har köpt hus under här området har valt att göra det för att vi vill ha grönskan och känslan av att vara utanför stan utan att faktiskt vara det. Ska man nu ta bort den fina skogen som vi älskar så förstör man för inte bara oss som människor men även djuren som håller till där. Titt som tätt kommer det in rådjur och harar in i våra trädgårdar och igelkottar och andra små djur. Ska ni ta ifrån oss

detta? Vi har dessutom betalat ganska stora summor för att bo där vi gör under de förutsättningar som vi har, ändra inte på det nu som tusentals av oss älskar. Staden behöver inte bli mer tätbebyggd utan man behöver tänka annorlunda. Man kommer inte lösa Biskopsgårdens problem med att förstöra våra skogar, ge istället uppdraget till Socialresurs och lös problemen hands on, sätt in flera socialarbetare, fler stödinsatser, ta lärdom av andra områden runt om i göteborg, som tillexempel Gårdsten som har lyckats ta sig från ett utsatt område till ett helt vanligt område med hjälp av de boende. Inga skogar behövde skövlas för att lösa problemen. Skapa inte mer problem än det redan finns i göteborg.

Kommentar:

Synpunkten besvaras under a) samt d) på sidan 2-4.

187. Privatperson 164

Hej!

Jag tycker det är en fruktansvärt dålig idé att ni vill ta bort vår fina skog i området för att bygga och bygga och dessutom göra genomfart för att fler bilar ska kunna passera genom vårt villaområde där både barn och djur springer och leker. Vi vill väl få NER FARTEN, få BORT biltrafik, få fler att gå och cykla, värna om skog och mark, vår miljö. Fruktansvärt att ni vill ta bort våra fina skogsområden där både djur och människor, våra barn kan få vistas för lek, återhämtning, motion mm. I en storstad är det väl ännu viktigare att ta vara på allt det gröna som finns för att inte helt omges av betong, höghus och oljud från trafiken. Vad är meningen med att avverka, riva bort och sedan forcerat tvinga in en löjlig oas av dyr inköpta växter som planteras i en klump eller rad efter en väg i hopp om att kompensera med lite grönt bland all betong och ersätta det som en gång var en fantastisk plats. En av anledningarna att vi trivs så bra är ju att vi bor centralt men ändå i en lugn miljö med ett stenkast från en skog som vi vill bevara som den är!

Kommentar:

Synpunkten besvaras under d) på sidan 2-4.

188. Privatperson 165

Vi invänder mot att det ska ske en avverkning av det skogspartiet som ligger i anslutning till Krabbeliderna 72 och Snorregatan 13 för att det ska ske en nybyggnation hela vägen ut mot Sommarvädersgatan.

Skogspartiet fyller en viktig och bra funktion - ett grönområde som det blir allt mindre av. Genom att ta bort detta grönområde också försvinner en del av djurlivet, syret och dämpning från trafik. Det finns fortfarande fåglar kvar som berikar och för oss boende är det en viktig faktor att det får finnas natur kvar.

Genom att göra en förändring till lokala gator kommer trafiken att öka i ett villaområde - känns inte helt genomtänkt. Här finns inte förutsättningar för att ha mycket trafik i 50 km/h? Är det så det är tänkt? Förbi en lekplats?

Den planerade bebyggelsen i riktning mot Svartedalens sjukhem tar bort ett fint promenadstråk i fin natur!

Vi invänder starkt mot detta.

Kommentar:

Synpunkten besvaras under d) på sidan 2-4.

189. Privatperson 166

I programmet för Biskopsgården föreslås området Krabbeliderna få två nya tillfarter:

1. En förlängning av gatan Krabbeliderna i riktning mot Lilla Björlandavägen. Den har historiskt varit bilväg fram till Sommarvädersgatan men är nu och har under en lång period varit avstängd för biltrafik.
2. En helt ny sträckning som en förlängning av Trättebäcksliden vid korsningen med Älvsysselgatan. Den nya sträckningen följer till dels en idag befintlig gångväg mellan områdena Krabbeliderna och Länsmansgården. Sträckningen går genom ett starkt kuperat område vilket kommer innebära ett mycket stort ingrepp för att tillåta en bilväg med rimlig lutning.

Stadsplanen för området är från 1941. Området är planerat för villabebyggelse med en i huvudsak smal vägbredd. Som exempel är dagens tillfarter via Trättebäcksliden och Rödalidsvägen så smala och vindlande att mötande trafik ofta måste vänta på varandra.

Under vinterhalvåret ger snöplogning att även huvudgatan i området, Krabbeliderna, får problem vid mötande trafik. Den bortplogade snön ska rymmas i en sträng mellan körbana och trottoarer. Detta utrymme räcker ofta inte till för att kunna bibehålla en körbana som tillåter mötande trafik.

De befintliga gångvägarna som föreslås ersättas med bilvägar är redan idag frekvent utnyttjade för rörelser mellan områdena Krabbeliderna och Länsmansgården. Det finns därmed inget argument för att en förändring till bilväg skulle ge en större möjlighet till rörlighet i lokalområdet. Effekten kommer istället bli att en ökad genomfartstrafik, som negativt kommer påverka trafikmiljön för fotgängare och cyklister.

Vi anser därför att det vore mycket olämpligt att öppna upp området Krabbeliderna för genomfartstrafik och det står också i starkt motsatsförhållande till hur den gällande stadsplanen från 1941 är utformad.

Kommentar:

Synpunkten besvaras under d) på sidan 2-4.

190. Privatperson 167

Framför protester mot norra delen av området, delen som gränsar mot Eddabacken och Krabbeliderna och sträcker sig några hundra meter mot söder och sydväst därifrån:

P.g.a att jag mycket sent (via grannar) fick kännedom om ert pågående arbete har jag inte möjlighet att komma med mer än i all hast nedan uppspaltade synpunkter.

Jag hemställer att senare än 13/9 få komma med mera utförliga synpunkter och kompletteringar.

Området bör ej bebyggas. Mest angeläget är att skogen ca 100 m närmast Eddabackenområdet och minst fram till befintlig gångväg genom skogen lämnas orört och ej bebyggas.

Protesterar mot:

Offentliggörandet av planarbetet ej tillfredsställande för berörda.

Försämrar för området och intilliggande områden, fastigheter och boenden.

Försämrar miljön, växter och djurliv

Försämrar beträffande buller och luftkvalite

Försämrar beträffande naturvärden

Försämrar beträffande trygghet, trafikmässigt och säkerhet .

Försämrar då höga hus skuggar för sol att vistas i och möjlighet för solceller.

Försämrar estetiskt med kompakt bebyggelse och höga hus nära vägarna

Försämrar vattenavrinning vid höga regnvattenflöden där den högre liggande skogsområdet är nödvändig att finnas kvar.

Försämrar för nuvarande boendens tillgänglighet till grönområde och skog för vistelse, rekreation och lek.

Kommentar:

Synpunkten besvaras under a) samt d) på sidan 2-4.

191. Privatperson 168

Ska jag verkligen behöva ha ett hus mitt framför mina fönster? Vi har så mycket grönområden runt omkring, bygg på dom istället. Det betyder att vilket fönster jag än tittar ut genom, så är det bara hus utanför :(Planen ni har är kanske god, men ni kan ju tänka ett steg längre och tänka på oss som redan bor här.

Kommentar:

Synpunkten besvaras under a) och c) på sidan 2-4.

192. Privatperson 169

Hej,

Fick via en observant granne igår kännedom om ”Program Biskopsgården, och har i all hast försökt skumma igenom materialet och ser att ni planerar att ersätta delar av vår kvarvarande trädunge med flerfamiljshus och småhus samt 2 lokalgator med biltrafik.

Detta vill vi protestera mot då det påtagligt kommer att försämma områdets boende miljö map buller, luftkvalitet, trygghet och naturvärde

-cykelbanan blir en gata med biltrafik

-gångstigen från busshållplatsen på Sommarvädersgatan blir en lokalgata med biltrafik

-vår trädunge blir ersatt av höghus och småhus med ett 1000 tal (?)

Vi föreslår att ni letar upp ängsmark utan trädbestånd som det ju finns mycket av på vårt kära Hisingen och där planerar bostäder istället för att mer och mer förtäta och ta bort dom få naturliga andningshål som finns kvar

Kommentar:

Synpunkten besvaras under a) samt d) på sidan 2-4.

193. Privatperson 170

Varför skall man ta vår skog ifrån oss mellan 2-4 på sommarvädersgatan. Varför sätta upp massa hus både framför och bakom låt oss få ha vår sommarvädersgata ifred samt våra skogar vid Lidl. Hur skall man kunna få parkeringsplats om ni skövlar bort dom. Tycker det här inte är ok. Jag skall visst få ett hus framför mitt hus på sommar 14 inte ok någonstans

Kommentar:

Synpunkten besvaras under a) och c) på sidan 2-4.

194. Jättestensvillaförening (Privatperson 171)

Angående Program – Biskopsgården - Diarienummer SBK BN0189/18

Här kommer synpunkter till Program för Biskopsgården från Jättestens villaförening. Synpunkterna är en sammanställning av synpunkter från boende i området Jättesten relaterat programmet.

Den 25:e Augusti hade Jättestens villaförening sitt årsmöte och Carl-Johan Karlsson och Linus Sandberg från Stadsbyggnadskontoret, Göteborgs stad, var inbjudna och deltog på föreningens årsmöte och hade en bra och grundlig genomgång och presentation av Program för Biskopsgården.

Många intresserade boende hade slutit upp på mötet och efter presentationen följde en diskussions och frågestund.

Styrelsen för villaförening fick i uppdrag av årsmötet att sammanställa och föra fram boendes synpunkter relaterat programmet vilket denna skrivelsen syftar till att göra. Bilagda är också två brev ifrån boende som inkom till styrelsen inför årsmötet.

Vi börjar med en liten sammanfattning av Carl-Johan Karlssons och Linus Sandbergs presentation följt av boendes synpunkter.

Carl-Johan och Linus berättar att Program för Biskopsgården är ett planprogram och en översiktlig plan. De beskriver det som en framtida vision om vad en plats ska nyttjas till. När planprogrammet är beslutat leder detta till flertalet detaljplaner inom själva planprogrammet. Samråd sker för båda typerna, men först kommer samråd för planprogrammet, vilket är aktuellt för området just nu.

Planprogrammet ska ses på lång sikt, där tidsplanen för genomförande av planen ofta är upp emot 10-20 år.

Planprogrammet täcker hela området mellan södra och norra Biskopsgårdens samt Länsmansgården och syftar till att knyta ihop de olika delarna genom att bygga fler förbindelser med gång-,cykel och vägtrafik genom området. Man vill även bygga fler småhus och bostadsrätter inom området för att blanda upp bebyggelsen och minska trångboddheten.

När programmet har tagits fram har man översiktligt tittat på eventuella nya möjliga vägförbindelser, men att dessa ska tolkas med försiktighet då man inte mer grundligt utrett exakta förutsättningar för att dra till exempelvis en gång- och cykelbana på en specifik plats.

Flertalet frågor kommer upp där många behandlar själva bilvägen som är tänkt att gå från Korsklevegatan upp till Sommarvädersgatan, där det idag är en cykel- och gångväg. Flera påpekar att det är en för ostabil grund eftersom husen står på lera, och att det tidigare nekats att byggas farthinder längs med Korsklevegatan då de hade ökat vibrationerna i husen och kunnat orsaka sättningar i husen. Andra deltagare påpekar att detta hade ökat biltrafiken på redan trånga gator där många barn leker samt går eller cyklar till skolan/förskolan. Jättestens villaförening men även boende i området har länge tillbaka haft en dialog med trafikkontoret kring hastigheten och biltrafiken i området, och om möjliga sätt att få biltrafiken att minska. Farhågan är att ytterligare en förbindelse i form av bilväg genom området komma öka trafikmängden, skada husen genom vibrationer och utgöra en risk för gång- och cykeltrafikanter.

Även bilväg och bostäder uppe på åsen tas upp som en synpunkt på, där en bilväg rakt igenom grönområdet med olika sorters arter såsom, kopparödla, fladdermöss, salamandrar och grodor, kommer förstöra en fin sträcka natur som borde förbli orörd. Om all grönytor mellan bostadsområdena bebyggs kommer det snart vara en ännu mer tätbebyggt i Biskopsgården än det redan är. Åsen har även fornlämningar där Länsstyrelsen är inblandade och behöver godkänna planprogrammet, vilket gör det osäkert om det kan byggas något alls på åsen. Även de geotekniska förutsättningarna såsom stora höjdskillnader och markunderlag kan ha betydelse för genomförandet, enligt Carl-Johan Karlsson, Stadsbyggnadskontoret. Synpunkterna på mötet är att både bostäder och vägar på åsen kommer skada miljön och minska grönytor i området, grönytor som är viktiga för djur- och naturlivet.

En diskussion sker också kring de faktiska förutsättningarna för att bygga olika sorters vägar. De stora höjdskillnaderna gör det svårt att knyta samman området och tungt att ta sig med exempelvis cykel uppför. I detta finns också en säkerhetsaspekt där en lång nedförsbacke kan utgöra en olycksrisk om cyklister får upp hög fart på cykelvägar som leder ned mot centrum, men som också ska samsas med gångtrafikanter och biltrafik på vissa sträckor.

Generellt tas det även upp på mötet att fler nya vägar och förbindelser för biltrafik inte är önskvärt i området, eftersom det redan idag anses vara för mycket biltrafik med bilar som kör i för hög hastighet på trånga gator. Önskvärt vore istället att leda om biltrafik och eventuellt stänga av vissa gator för genomfartstrafik istället för att öka möjligheterna att ta bil genom området.

Sammanfattningsvis är boendes och föreningens 2 viktigaste synpunkter:

- Boende motsätter sig att dagens gång och cykelvägsförbindelse mellan Korsklevegatan och

Molnvädersgatan/Önskevädersgatan görs om till en bilvägsförbindelse. Föreningen och boende är

starkt negativa till en sådan förändring då det skulle medföra avsevärt mer genomfartstrafik med bil genom området Jättesten. Boende känner redan en stor oro för att det i nuläget redan är alldeles för mycket genomfarts biltrafik i området när gator är trånga, trottoarer smala och trafiksäkerheten är så låg som den är. Området Jättesten är redan hårt belastat av genomfarts biltrafik och speciellt vad gäller Korsklevegatan bör det istället övervägas att stänga av gatan för genomfartstrafik.

– Bräckeåsen har både kultur och naturvärden som är väl värt att bevara. Föreningen vill därför framhålla att detta är av allra störst vikt att beakta innan en exploatering av åsen företas.

Se också bilagda brev.

Tänkte lämna in synpunkter på cykel, gång, bilvägar och bebyggelse på parkeringsdäcket som är planerade i vårt område.

Nya bilvägar: Vi kan inte belasta våra gator i området med mera trafik. Efter att Långströmsparken byggdes har trafiken ökat betydligt i området.

Gångväg vid Kvarnhålegatan: Då det saknas vändplats och trottoarer på denna gata så måste vi som bor på gatan antingen backa in eller backa ut ifrån våra parkeringar. Vi ser en stor olycksfallsrisk om antalet gående skulle öka på denna sträcka.

Sedan har vi snöröjningen på vintern. Då det endast finns i slutet på Kvarnhålegatan (10) att göra av sig med snön så kommer det bli mycket problematiskt att hantera detta för snöröjnings firmorna om man anlägger en gångväg här.

Bebyggelse på parkeringsdäcket på Molnvädersgatan: Har dom missat att det finns ett stort berggrum rätt in under detta område. Detta tog villaföreningen upp när det var aktuellt sist att bebygga detta område.

I program för Biskopsgården föreslås att fler vägar öppnas för biltrafik för att beroendet av Sommarvädersgatan ska sjunka. På s. 29 redovisas för en ny lokalgata mellan Önskvädersgatan och Korsklevegatan, en koppling som idag är en gång-och cykelväg. Att öppna upp för genomfartstrafik på Korsklevegatan ställer jag mig mycket negativ till. Gatan är rak och smal med parkering på ena sidan. Att gatans sträckning är rak uppmanar till högre hastigheter än tillåtet. Bostadshusen ligger tätt på gatan och många barn rör sig längst gatan då både förskolor och skola ligger på och i nära anslutning till Korsklevegatan.

Jättestens villaförening har sedan tidigare varit i kontakt med Trafikkontoret för att boende i området upplever höga hastigheter och mycket trafik och önskat fartdämpande åtgärder.

Trafikkontoret har i dessa samtal svarat att det inte är aktuellt och att fartdämpning kan skada fastigheter längst gata.

Utdrag från svar gällande ärende 02572/21 Hakefjordsgatan/ Korsklevegatan: "Geotekniken på gatan är dessutom inte så bra (lera i marken), vilket innebär att vägbulor kan skapa vibrationer, som i värsta fall kan skada närliggande fastigheter."

Att då föreslå koppling för biltrafik mellan Korsklevegatan upp mot Önskvädersgatan, med ökad genomfartstrafik som följd känns högst olämpligt. Både för våra fastigheter och våra barns säkerhet.

Kommentar:

Synpunkten besvaras under a) och c) på sidan 2-4.

195. Privatperson 172

I programhandlingen noteras på bilden på sid 40 att man föreslagit att skapa två genomfartsleder genom området Krabbeliderna. Vi kan dock inte hitta någon text som beskriver konsekvenserna av detta för området eller att man utrett trafiksituationen i området eller närliggande Sommarvädersgatans norra sträckning/ Björlandavägen.

Genom att sammanbinda Sommarvädersgatan med Krabbeliderna skapas en genomfartsväg mellan Sommarvädersgatan och Toredalsgatan/Långströmsgatan. Detta på en gata som har ett flertal backkrön och kurvor där vägbanan är dold framåt och där det redan nu finns utmaningar vid möten mellan bilar men också mellan bilar och tex cyklar barnvagnar mm. Det tycks inte lämpligt att på denna gata öka trafikintensiteten. (Eller hastigheten)

Från den planerade nybebyggelsen i skogen bakom Älvsysselgatan och Knektedalsgatan är det föreslaget en anknytning till Älvsysselgatan i anslutning till Trättebäcksliden. Så som den nu är inritad kommer den ansluta till befintliga gator i en mycket brant kort backe som mynnar i en T-korsning. Att i denna branta backe få en utfartsväg (sannolikt skydd mtp nuvarande begyggelse) kommer skapa en osäker trafiksituation för de som kommer från Älvsysselgatan. Det kommer vara stor risk att hastigheterna är höga mtp lutningen och att man kommer lockas att "gena i kurvan" för att ta sig ut på Trättebäcksliden.

Det kommer också vara en utmaning att i vinterväglag ta sig upp för och klara svängen i denna korsning. Detta är en backe där det nästan varje år inträffar att bilar inte tar sig upp pga halka så att ytterligare komplicera med en korsning mitt i backen riskerar skapa farliga situationer.

Även denna nya väg är ritad som en genomfartsväg från Länsmansgården vilket ytterligare ökar belastningen på trafiken i området.

Redan i dag finns utmaningar i området för gång/cykeltrafikanter tex backkrön och dolda kurvor som beskrivits ovan.

Men även då de gator som knyter Krabbeliderna med Björlandavägen, de gator vår barn går/cyklar för att ta sig till skolan!, delvis saknar trottoar.

Detta är branta gator med kurvor där det är svårt för både bilister och gång/cykeltrafikanter att ha överblick.

Genom att skapa genomgående vägar i området och därmed öka trafikmängden skapar man en ökad otrygghet för cyklister och gångtrafikanter och en minskad möjlighet för barnen att själva röra sig i området till skola och kompisar. Möjligheten till att på ett säkert sätt cykla till skola och arbete ligger som vi förstår högt på kommunens lista. Den tänkta utbyggnaden skulle som vi ser det aktivt motverka detta mål.

Kommentar:

Synpunkten besvaras under d) på sidan 2-4.

196. Privatperson 173

Att ta bort ett av få naturliga grönområden är verkligen något jag helst skulle se att ni ej gör. Skogen är väll besökt av grannar men även av min sons förskola Spåret.

Kommentar:

Synpunkten besvaras under b) på sidan 2-4.

197. Privatperson 174

Jag hoppas få din hjälp idag då jag igår försökte komma i kontakt med Stadsbyggnadskontoret angående en synpunkt som brådskar (sista dag 220913)

Gäller en synpunkt om Stadsbyggnadskontorets integrering av Biskopsgården med Krabbeliderna och nybyggnation av hus, lägenheter och gator.

Min synpunkt om detta eventuella projekt:

Jag har levt mitt liv i Krabbeliderna, och rotat mig sedan länge och trivts utmärkt. Jag blev upprörd för att vårt fina skogsområde skulle påverkas i denna

nya ide från Stadsbyggnadskontoret, där jag fått uppgifter om att ingen av planerna har någon bindning till området. Som alla vet som bor i vårt kära Krabbeliderna har dagarna varit fulla med flygande helikoptrar och polisbilar som har stört vår vardag. Har mycket svårt att förstå att denna eventuella integrering skulle göra vårt område bättre. Vi lever i en Demokrati och finner att frågan har största prioritet för oss i Krabbeliderna. Ett stort antal av oss boende har fått en mycket kort notis om vad som väntar oss. Snälla avbryt detta eventuella projekt genast, det kommer inte bli bättre för oss boende.

Tack för min synpunkt

Kommentar:

Synpunkten besvaras under a) och d) på sidan 2-4.

198. Privatperson 175

Hej.

Är det verkligen nödvändigt att bygga bort samtliga grönområden runt Bräcke/Pölsebo?

Vi som bor där uppskattar verkligen att det finns några grönområden kvar. Ni bygger ju bort kvaliteten med att bo här och förtätar allt som går.

Bräcke Diakoni har ju i princip byggt bort grönområdet utmed bräckevägen.

Det planeras för ny förskola Dysiksgatan/ Utmarksgatan/Köpenhamnsgränd och även där försvinner grönområdena.

Och nu vill ni bygga bort det sista större grönområdet där både vi med barn och husdjur är dagligen.

Med vänlig hälsning,

Kommentar:

Synpunkten besvaras under b) på sidan 2-4.

199. Privatperson 176

Denna planerade nybyggnation riskerar att förstöra det område som ligger precis intill, alltså i Lundby.

Samrådet borde även ha avsett Lundby stadsdel, då det drabbar boende i Lundby, mer än boende i Biskopsgården/Länsmansgården.

Det område i Lundby som man avser att förstöra är idag en lugn oas, med en unik bebyggelse, där flertalet hus är byggda på 30-talet. Där finns grönområden som bör bevaras. Särskilt känsligt att man vill öka biltrafiken i området och ta bort befintliga trottoarer, gångbanor.

De som lagt detta projekt har vad jag fått till mig inte sett området som genom denna plan riskerar att förstöras. Jag anser att man bör göra om planen så att den inte drabbar området Krabbeliderna, Lundby och att information går ut även till boende i Lundby, och att ni förlänger samrådstiden, så att även boende i Lundby ges möjlighet att inkomma med synpunkter.

Kommentar:

Synpunkten besvaras under a), b) samt d) på sidan 2-4.

200. Privatperson 177

Hej Bor i området som kallas krabbeliderna För många år sedan stängdes genomfart till Eddabacken Trafiken minskad rejält så någon ny trafik klarar inte om rådet. Trättebacksliden är ej lämpad för mer trafik förbi tennisplan å lekplats ,sista gräs området är nu upptaget av byggbaracker och upplag av sten å grus.

Barn har snart ingen stans att vara på. Fotbollsplaner är alltid upptagna för träning å matcher så övriga barn å ungdomar får leka på gatorna Eller med något k...gäng !

Ökning av trafik på smala vägar i orådet de gör att barnfamiljer väljer att flytta.

De gör att de blir köer ut på Björlandavägen, de är redan svårt morgon å kväll.

När lägenheterna på sommarvädersgatan å Norra Fjädermolnsgatan byggdes fick vi skador efter sprängningar på huset, För äldre hus som står på berget klarar inte mer vibrationer . Vi får mer sprickor husen.

Så bevara skogen så att spillkråkan, grön hackspett, grodor, rådjuren grävlingar håller sej där.

Hälsningar

Kommentar:

Synpunkten besvaras under d) på sidan 2-4.

201. Privatperson 178

Som boende i Kyrkbyn tycker jag det är ett bra förslag att minska trafiken på Yrvädersgatans motorled och att området kring Vårväderstorget rustas upp. Detta området är idag nedgången, otryggt och med mycket trafik, vilket gör att vi sällan går dit, trots att där finns affärer, restauranger, gym mm. Det låter också mycket bra att göra Svarte Mosse till en stadspark. Det finns ont om fina naturområden på Hisingen och det vore bra om Svarte Mosse blir mer tillgängligt även för folk som bor nere mot Norra Älvstranden.

Däremot tycker jag det är lite synd med bebyggelse i skogsområdet väster om Kyrkbyn. Detta är ett bitvis mycket vacker område med äng, ädellövskog och vitsippor på våren. Det används mycket av oss som bor i Kyrkbyn och är den enda skogen som ligger riktigt nära och som man enkelt kan gå till med små barn. Kanske kunde man begränsa bebyggelsen eller göra skogen mer tillgänglig för boende i Biskopsgården, till exempel med cykelvägar genom området.

Samtidigt har jag förståelse för behovet av fler bostäder och förskolor.

Kommentar:

Synpunkten besvaras under b) på sidan 2-4.

202. Privatperson 179

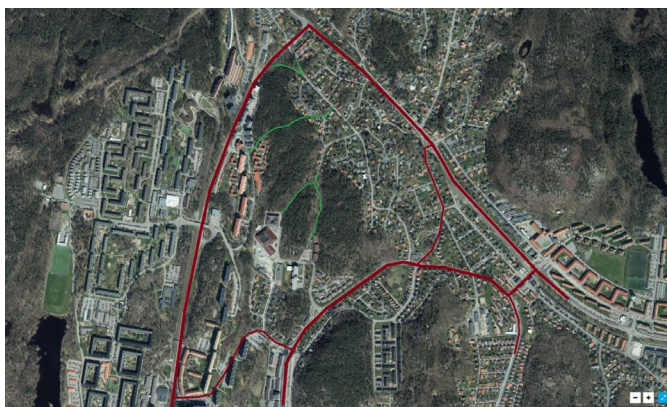
Perspektiv

Vi har bott på Trättebäcksliden i småhusområdet Krabbeliderna1 i över 20 år. Vi flyttade in som en småbarnsfamilj och även idag präglas området av familjer med barn. Den relativa närheten till service och spårvagn vid Länsmansgården var ett pluss, och natur och rekreation i detta området nyttjades flitigt, med cykel som färdmedel. Den allvarliga säkerhetssituationen i området innebär att jag idag aktivt undviker att besöka och välkomnar satsningar på förnyelse. Jag ser stor potential i Biskopsgården med förutsättningar för en naturnära, föreningsrik tillvaro med god tillgång till kollektivtrafik och cykelbanor för att bilda en modern och hållbar stadsdel.

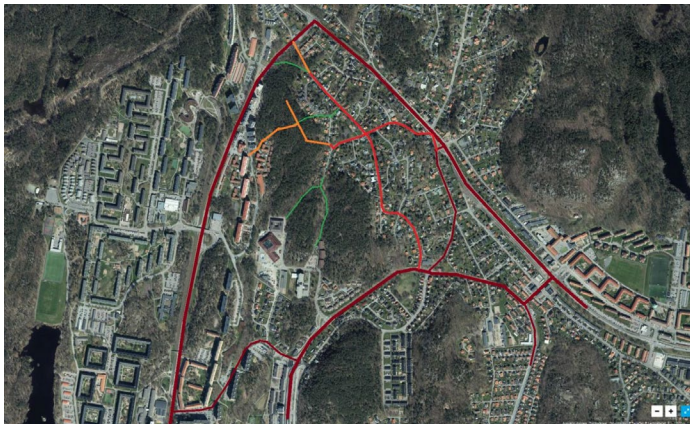
Delområde 19 och effekten på grannområdet Krabbeliderna

I den plan som presenteras föreslås ny bebyggelse och sammankopplande bilvägar i naturområdet mellan Svartedalen och Krabbeliderna som "delområde 19". Detta förslag innefattar flera delar som måste anses praktiskt orimliga och med oacceptabla negativa effekter. Bilden ovan är klippt från planen för att precisera området som har två delar, den södra på bergsryggen som sammankopplar Bymolnsgatan med Trättebäcksliden, och den norra vid Sommarvädersgatan som kopplar mot Krabbeliderna. Detta förslag innebär stora förändringar på transportnätet, som går att korrigera. Den södra delen innebär oacceptabla ingrepp i ett viktigt natur- och friluftsområde och måste stoppas. Nedan förklaras båda delarna.

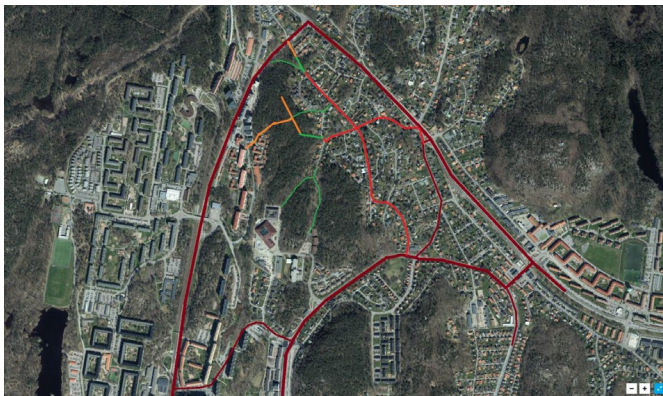
Förändringar av transportnätet

I denna första bild (ovan) visas nuvarande nätverk, där genomfartsleder för bilar markeras i rött, och gång/cykelbanor markerats i grönt. Det är tydligt att de två områdena är både väl sammankopplade för gång och cykel, men samtidigt undviker biltrafik. Detta är uppskattat och måste fortsätta vara målet. Att främja användandet och tryggheten av dessa sträckor bör vara en grundsten i planen, med eventuell komplettering av ytterligare cykelbanor mellan områdena.

Med den nya planen blir situationen enligt ovan, där relevant ny bilväg är markerad i orange och röd färg visar hur Krabbeliderna och Trättebäcksliden blir genomfartsleder för biltrafik. Dessa nya bilalternativ är oacceptabla för alla som bor i området Krabbeliderna, där biltrafik idag är i princip obefintlig. Utöver detta är Krabbeliderna och Trättebäcksliden direkt olämpliga då de är mycket smala och branta vägar som saknar trottoar på flera ställen, och de nya sträckorna mot Bymolnsgatan och Trättebäcksliden blir brantare än nuvarande vägar om inte kraftiga ingrepp görs i naturen. Vid vinterväglag kommer dessa vara oanvändbara och höga hastigheter och olyckor är att räkna med. Att främja biltrafik i en plan som sträcker sig förbi år 2040 är häpnadsväckande, men en enkel lösning presenteras härnäst.

I bilden ovan har problematiken med nätverket lösts, genom att inkopplingen mot Trättebäcksliden blir gång/cykelbana (denna skulle kunna tas bort helt, med tanke på befintlig cykelbana mot Knektedalsgatan), samt att den nuvarande cykelbanan som kopplar Krabbeliderna mot Sommarvädersgatan behålls. Så bevaras Krabbeliderna och Trättebäcksliden utan att bli bilvägar samtidigt som andra färdvägar prioriteras.

Natur och friluftsområdet i Svartedalen

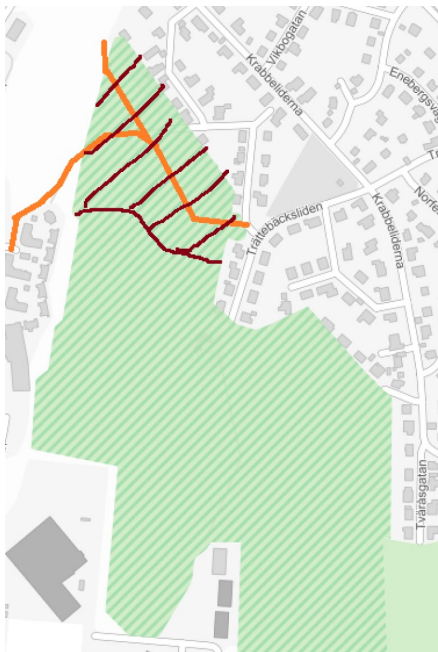
I planen som presenteras ges naturområdet i Svartedalen inte den respekt som det förtjänar. Detta område uppskattas och nyttjas flitigt av de som bor i Länsmansgården, Svartedalen, och Krabbeliderna. Här finns både tät skog och öppna ytor med flera tillgängliga gång och cykelbanor. I skogen finns en mängd stigar som används för promenader och träning, hundrastning, och mountainbike. På sensommaren plockar man blåbär, lingon, och björnbär. Utöver detta finns en populär 18-håls discgolfbana som har utformats för såväl nybörjare som mer

erfarna, som sträcker sig över nästan hela området (inklusive där bebyggelse föreslås). Allt detta kommer påverkas negativt av bebyggelsen.

Konceptet står därmed direkt i stäv med översiktsplanen för Göteborg. I denna2 markeras friluftsområdet Svartedalen som "värdefulla natur- och friluftsområden" där: "Som huvudregel ska inga åtgärder som negativt påverkar områdenas värden för natur och friluftsliv genomföras. Ekosystemtjänster, särskilt ekologiska, ska utvecklas. Stor restriktivitet mot ny bebyggelse ska iakttas och områdena ska så långt möjligt hållas fria från trafik- och industribuller och ljuspåverkan. I undantagsfall kan intrång i dessa områden tillåtas för skola/förskola."

Den bortförklaring som ges på sida 42 varför detta ska godtas är otillfredsställande. Förklaringen består i princip av att anse att det är nödvändigt att bryta mot planen för att få bygga där. Hänvisningar till 20-meters tolkningsfrihet fungerar inte heller som förklaring. Med den föreslagna bebyggelsen kommer minst en femtedel av naturområdet att totalförstöras.

På bilden visas naturområdet från översiktsplanen och det område som den nya bebyggelsen skulle förinta. Slutsatsen är tydlig: förslaget att bygga på bergsryggen måste strykas.

Kommentar:

Synpunkten besvaras under a) samt d) på sidan 2-4.

203. Privatperson 180

Synpunkter på Program för Biskopsgården

Byggnadsnämnden 2022-05-17, reviderad 2022-06-21

Först berättar först om min egen 60-åriga kontakt med Biskopsgården, sen problematiserar jag möjligheten att genomföra Program för Biskopsgårdens vision (sid. 3) Visionen är att bygga så att tryggheten ökas. Utan att först komma till rätta med det som skapar otrygghet.

Slutligen lämnar jag förslag till förändringar i planen. Trygghetsaspekten betonas, vilket ju också är Program för Biskopsgårdens yttersta mål.

1.1 Förhistoria (1950-tal)

När jag föddes 1946 bodde familjen i en 1:a Vasdastaden. Redan vid tre månaders ålder flyttade vi till en 2:a i Åbygården (Trekantsgatan 2A). Lägenheten hade toalett, men tvättmöjligheter fanns bara i diskhon, eller i toalettens handfat. Det fanns vattenburten, kolelda cantalvärme, men inget varmvatten fanns uppdragna till lägenheterna. Jämfört med Lindholmen upplevdes Åbygården på den tiden som ett relativt modernt område.

Närheten till Volvo, ESAB, Götaverken, Erriksbergs- och Lindholmens varv, Sannegårdshamen och småndrusier med legotillverkning till de större industrierna, samt närbutiker skapade trygghet och framtidstro. De flesta boende i Åbygården var första-generations göteborgare. Och vi i barn förväntades följa våra fäder och få arbete i närliggande arbetsplatser. Vår föräldrageneration gjorde sällan ”klassreseor”.

Brnens skolplåt var 8 år. Intag till realskola (motsvarar ~ dagens högstadium) skedde efter 4:e klass och efter 6:klass. Få barn i vår del av Göteborg gick vidare till Realskola.

Dåtidens problem var den dåtida bostadsbristen, så även om vår ekonomiska framtid föreföll utstakad och tämligen säker var den stora oron brist på bostäder och därmed också möjlighet satt sätta bo i framtiden.

År 1959 genomfördes enhetsskolan i Göteborg. Lundbu samlärtovek byggdes nära Gamla Volvo. Samläroverk innebar att högstadium och gymnasium fanns i samma byggnad och under ett rektorsämbete (i detta arbete var Hans Lennart Lund, eldsjäl. Hans engagemang att ta till vara på de begåvningar som fanns, i hans upptagningsområde, kan inte nog prisas).

1.2. Biskopsgården som världens bäst byggda förortsområde (1960-tal)

1960 flyttade vi till Biskopsgården (Klarvädersgatan 8). Förutom att jag och min syster fick var sitt rum, och att det fanns varmvatten och badkar i lägenheten, fanns också Bibliotek vid och fritidsgård vid det närliggande Friskvåderstorget. Ingen generation före oss var mer gynnad till levnadsmöjligheter och social välfärd än vi.

Bilismen slog igenom på 1950-talet. Alla barn hade möjlighet (efter 1959) att studera till 9:e klass, vilket motsvarande förutvarande Realskola. För att nå gymnasiet krävdes dock relativt höga betyg. För att få höga betyg krävdes engagerade lärare och rektorer.

Eftersom jag trots ovansagda inte hade höga betyg valde jag att börja arbeta efter 9:an.

Tidsandan var annorlunda. Det var lätt att få arbete med god betalning, men efter två år tänkte jag om, vad gällde utbildning. Även om termen klassresa inte förekom, föresvävade de mig. Jag ringde upp rektor Hans Lennart Lund och bad att få gå om 9:a. Det fick jag. Tre år senare hade jag som den förste i min släkt som tagit studentexamen.

Pappa dog 1970. Samma år gifte jag mig. Vi flyttade in till mor på Klarvädersgatan 8.

Vi delade på hyran och sparade till handpennig till ett mindre hus i Bräcke småstugeområde (Stenåldersvägen 12). Vil ville bo med trädgård men ändå hålla kontakt med Biskopsgården och med Lundvy. 1991 flyttade vi ca 700 meter nordvärt, och närmare till Biskopsgården, till ett större hus (Rydholmmsgatan 36).

1.3 Förändringen (efter 1970)

När Vårvåderstorget stod klart hade Wettergrens bokhandel filial bredvid den östra gångtunneln till vårvåderstorget. Det fanns bankfilialer i Biskopsgården, Handelsbanken hade kontor på Friskvådestorget och ytterligare två bankfilialer fanns på Vårvåderstorget. Dessutom fanns Post och posparbank på Friskvåderstorget och på Vårvåderstorget. Tack vare närheten till bankservice, och bankens personkännedom, gjorde det lätt att få lån till husköp.

Långt före att bankkontoren stängdes i Biskopsgården gav Wettergrens bokhandel upp. Affärslokalen togs över Systembolaget. Över tid bidrog en del av Systembolaget kunder till att förvandla Vårvådestorget till en något stökig plats.

Många, i både vår och vår förräldrageneration gjorde "klassresor" i bostadstandard.

(1) Första lägenhet i Lundby vass, Eriksbergs arbetarbostäder, Åbogården (2) andra lägenhet i Biskopsgården och (3) från Biskopsgården till egna hus, endera på Västra hisingen eller till småhusen öster och söder om Biskopsgården. Utflyttningar från Biskopsgården sammanföll med att arbetskraftsinvandrare, från främst Finland, Jugoslavien, Grekland och Turkiet flyttade Biskopsgården, främst på grund av närheten till deras arbetsplatser.

Under "strukturomvandlingskrisen" i skiftet 1970/80 drabbades en stor del av Biskopsgårdens befolkning. Det fick två följder (något förenklat).

Des att de som fann utkomst på annat håll flyttade

De som blev arbetslösa och levde på bildag (arbetslöshetsunderstöd, hyresbidrag, socialbidrag / försörjningsstöd stannade).

Rätt eller fel, men Biskopsgårdens fick dåliga rykte också därför att Socialtjänsten (här talar jag om rykten) placerade ekonomisk svaga familjer i lediga lägenheter i Biskopsgården, däribland flykting-invandrare, och då först i anslutning till Jugoslavienkriget på 1990-talet

Förräldragenerationen av dessa flyktingar var ganska anonyma, sannolikt också tacksamma men barnen jämförde sig med "etablerade" barn. Det talas i debatten om motsättningar mellan etniska svenskar som ogillar immigration, med också den arbetskraftsinvandrade gruppen uttrycker missnöje med senare tiders invandrare, och då synnerligen personer som rätt eller fel definieras som bidragsberoende.

1.4 Utanförsområdet Biskopsgården (nutid)

Oavsett hur man definerar ett utanförsområde så beror utanförskapet på relativ fattigdom och isolering från andra grupper i samhället. Det finns olika strategier att lindra eller ta sig ur fattigdom. En av dem är att ge sig in som mellanhand i den

inkomstbringande narkotika-försäljningen. Inkomstbringande därför att efterfrågan är stor.

För tio år sedan kunde man se en ganska ogenerad narkotikaförsäljning på torgen i Biskopsgården. Efter dödsskjutningarna på Vår krig och bar på Vårväderstorget 2015 såg man inte längre en lika ogenerad öppen handel med narkotika.

Problemet eskalerade när av narkotikahandelns infrastruktur organiserades, vad gäller tillgänglighet insmuggling, och/eller inhemsk tillverkning, och distributionen till återförsäljare. Med narkotikahandels utbredning blev Biskopsgården förvandlat till ett otryggt område, vilket understryks av dödsskjutning av en polisman i tjänst 2021, lite norr om Vårväderstorget.

En skrämmande inblick i hur Biskopsgårdens ungdomar idag ser på sina framtidsutsikter visades i SVT Nyheter tisdag 6 september 2022 (i år).

<https://www.svt.se/nyheter/lokalt/vast/victor-och-adam-bor-pa-varsin-sida-av-betygsgransen>

Speakertext:

”På ena sidan vägen ligger Biskopsgården, där bar drygt 60% av niorna är behöriga till gymnasiet. På andra sidan ligger Kyrkbyn där är andelen är över 90%. Vi har pratat med en elev från varje sida ... Hur skulle det känts om du var en av dem som inte blev behörig till Gymnasiet?” Killen från Biskopsgården svarar:

”Alltså mamma hade blivit jättebesviken. Det handlar mer om pengarna. Då, då ser man att pengarna inte kommer lika mycket. Då tror jag att en kriminell väg egentligen jag funderat mer på det på att gå en kriminell väg, helt ärligt.”

Senare frågar reportern

”Vad ska politikertna göra åt det här?”

Killen från Biskopsgården svarar:

”Att man inte klarar skolan handlar om att man har en annan väg en öppen en kriminell väg.

Av detta lär vi oss två saker som har betydelse för Stadsbyggnadskontorets Program för Biskopsgården. Nedan också kallat Programmet.

(1). Repreten omvittnar att Biskopsgården har dåligt rykte.

(2) Killen från Biskopsgården vittnar om kriminalitet som alternativt till arbete.

Härmed också sagt att Biskopsgården är ett otryggt område för dem som bor där.

(1), Föräldrarnas hyser oro för att barnen ska dras in i kriminalitet,

(2) Människor vare sig de är boende eller besökare känner sig otrygga i områden med hög kriminalitet.

Eftersom Program för Biskopsgården har visionen att bygga så tryggheten ökas (sid 3), probelematiseras möjligheten att bygga bort otryggheten.

2. Program för Biskopsgården & otryggheten

2.1 För att bygga så att tryggheten ökas - kräver först - en god analys av vad som skapar och vidmakthåller otrygghet.

Läser jag Program för Biskopsgården kan jag inte värja mig från tanken att programmakarna tror att man kan bygga bort problemen i Biskopsgården.

Sid. 3 "Visionen är att bygga så att tryggheten ökar (en motsvarande programförklaring finns även på sid. 7, första stycket Citat: "värna utvecklingen i stades utsatta områden".

Ett odefinierat område som kallas Västra Biskopsgården utpekas som område med extrem trångboddhet (enl definition på sid. 10.: "Trångboddhet föreligger om tre personer bor på en yta av 40 kvadratmeter, eller mindre. Har hushållet mer än 80 kvadratmeter räknad det inte som trångbott, oavsett hushållets storlek".)

Det finns flera orsaker till trångboddhet, en av dem kanske den viktigaste är fattigdom. Vilket bekräftas av Programmet (sid 10) "Trångboddhet har konstaterat vanligt förekommande bland ekonomiskt utsatta barnfamiljer".

Fattigdom kan mildras om flera människor delar på hyresbostaden, eller om familjer bor kollektivt och dela på hyran. Jag kan inte värja mig från tanken att Programmet tror att man kan bygga bort fattigdom i Biskopsgården? Trångboddhet bör ses som ett utslag av fattigdom, och en strategi att mildra hyreskostnaden.

2.2. Två oförtenliga av normer

På sidan 11, finns en uppräknig av faciliteter nära Vårväderstorget, men programmets författare glömmer att där finns en Kyrka tillhörande Svenska kyrkan.

Liksa så väljer programmakaren att inte nämna att det finns en kyrka på Länsmanstorget. Denna kyrka håller öppet ett språkkafé som i bygger broar.

Kyrkorna i Biskopsgården liksom de omnämnda Citat: religiösa samlingslokaler sid. 11 (= källarmoskéer), tillsammans med Biskopsgårdens skolor, förskolor, Vårvindens fritidsgård, Biskopsgårdens idrottsklubbar m.fl. föreningar är de som idag är främsta spjutspetsen mot Biskopsgårdens kriminalitet och mot kriminella normer.

Om t.ex. Ryaskola i Södra Biskopsgården kunde bli en prestigeskola skulle det betydda mer för Biskopsgården rykte och ungdomarnas väg bort från kriminalitet än nybyggda hus. Syn för sägen är att Förskolorna i Biskopsgården har färre pedagoger per förskolebarn än Förskolor i Angered. Skolplanen förutsätter att Förskolan samarbetar med barnens föräldrar i utförande av pedagogik och för kännedom om bästa väg för barnets utveckling. Det finns många engagerade pedagoger i Biskopsgården, men många gånger saknas av ett gemensamt språk, mellan pedagog, och förälder vilket motverkar föräldrarnas vilja att delta i Förskolan på sätt som Skolplanen förutsätter, varför barnen riskerar att isoleras och hamna i mer eller mindre permanent utanförskap, med egna normer, med kriminella normer.

På samma sida (sid 11) citat: "

Väster om bebyggelsen ligger Svarte mosse, ett naturområde tre gånger så stort som Slottskogen". Vad som inte omtalas är att skogen väster om Svarte mosse är ett synnerligen otryggt område, som inte är särskilt välbesökt - efter mörkrets inbrott.

På sid 12 Talas om Bräckåsen. Som en unik fornlämningsmiljö.

Bräckåsen går parallellt öster om Sommarvädersgatan från Södra Biskopsgårdens nordligaste del. Bräckåsen genomskärs av spårvagnslinjen. Den fortsätter öster om Yrvädersgatan förbi Lundbytummeln och vidare söder ut. På programmets sid. 38 beskrivs problem med att bygga på Bräckåsen. Citat: "Påverkan på Lundbytunneln samt arkeologi och naturvärden på högryhggarna är viktiga frågor som kräver fördjupade studier. Dessa områden är dock viktiga för att koppla samman Biskopsgården österut."

Allaredan nu är Södra Biskopsgården sammankopplad med naturområdet öster om Yrvädersgatan. Detta är inte beaktat av Program för Biskopsgården, Där betyder Koppla samman betydelse att bebygga naturområdet öster om Yrvädersgatan. Det är galenskap.

2.3. Protest mot att bebygga områden öster om Sommarväders- och Yrvädersgatan.

Båda områdena är de enda av Biskopsgårdens naturmiljöer som är trygga. Eftersom Programmet delvis värnar området öster om Sommarvädersgatan, vill jag något utförligt motivera varför området öster om Yrvädersgatan bör lämnas orörd.

2.4 Bräckåsen är Biskopsgårdens tryggaste och mest värdefulla naturområde

Området öster om Yrvädersgatan är idag park- och naturområde, och en väl integrerad del av södra Biskopsgården. Vilket har förbisetts av Program författare, På Programmets sid. 21 står detta. citat "Södra Biskopsgården har en stor brist på parker" [sic!].

På Programets sid. 20 och 21 beskrivs elva "mål" för Grön strategi.

Vad jag saknar är en plan för att göra grönområdena trygga. Det borde vara det viktigaste målet

Idag är endast grönområdena öster om Sommarvädersgatan och Yrvädersgatan trygga, i bemärkelsen att man kan promenera där utan att känna sig otrygg, också nattetid. Området öster om Yrvädersgatan är mer tryggt än något annat grönområde i Biskopsgården - och där vill Program för Biskopsgården bygga bostäder och vägar.

På sidorna 23.-27 En Vision för Biskopsgården 2040 och bortom, saknas trygghetsaspekten i Program för Biskopsgården.

På programmets sid.10 finns en bild på en gångtunnel som leder från Biskopsgården under Yrvädersgatan till en blandad lövskog med stort inslag av ek, hassel, hallom björnbär blåbär, lingon och ljung. Där finns också runt tusen kvadratmeter våtmark. Det är den del av Bräckåsen som Program vill bebygga. Till skillnad mot skogsområdena väster om Biskopsgården, och väster om Svarte mosse är området öster om Yrvädersgatan ett tryggt område.

Gångtunneln på programmets sid, 12 må se mörk ut på fotot. Men den gångtunneln är sannolikt den tryggaste gångtunneln i Biskopsgården. Att den är trygg beror på tre saker: Ca 200 meter väster om gångtunneln finns bostadshus. Ca 300 meter öster om gångtunneln finns ca 20 duvslag, och runt duvslagen finns ca 20 kolonitradgårdslänkande anläggningar med övernattningsmöjligheter, och där det finns människor och bevakning. Ytterligare ca 300 meter öster om duvslagen

finns förskolan Djungeln som drivs som föräldrakooperativ. Barnen hämtas också i kvällsmörker under vinterhalvåret. Hundar rastas i mörker utan fruktan i detta område. Om inte annat visar dessa exempel på att området öster om Yrvädersgatan är det tryggaste skogsområdet i omedelbar förbindelse med södra Biskopsgården – och där vill Program för Biskopsgården bygga bostäder. Naturvärdena i denna del av Biskopsgården är unika och de är både nära och lättåtkomliga för dem som bor i Södra Biskopsgården.

På Programmets sida 13 nämns nio olika djur som programförfattaren funnit värda att nämna som exempel på biologisk mångfald i områden väster om Svart mosse.

I lövskogen öster om Yrvädersgatan finns ett rikare djurliv bland annat ett tiotal däggdjur så som Fladermöss Fälthare, Grävling, Näbbmus, Råddjur, Rödräv, Skogsmus.

Av fåglar finns bland andra; Björktrast, Blåmes, Bofink, Domherre, Duva, Duvhök, Entita, Fiskmå, Gråtrut, Gråsparv, Gulnäbbad hämpling, Gulsparv, Gärdsmyg, Gräsand, Hämpling Kaja, Koltrast, Korp, Kråka, Nötväcka, Pilfink, Ringduva, Rödhake, Rödstart, Sidensvans, Silltrut, Skogsduva Skrattnås, Stare, Stenskvätta, Större hackspett, Svartmes, Svartvit flugsnappare, Talgoxe, Tornsvala, Turkduva, Vinterhämpling

Fjärilar i samma område bland andra;

Amiral Vanessa atalanta, Citronfjäril *Gonepteryx rhamni* Kålfjäril vit tre olika *Pieris brassicae*, Mindre fläckmätare *Lomaspilis marginata* Näselfjäril, Aglais urticae, Tistelfjäril (*Cynthia cardui*).

Humlor: Hushumla *Bombus hypnorum*, Ljushumla *Bombus jonellus*, Ljus jordhumla *Bombus lucorum*, Mörk jordhumla *Bombus terrestris*, Stenhumla *Bombus lapidarius*

En fullständig inventering har inte gjorts utan jag har skrivit upp de arter jag funnit när jag varit ute med hunden. Fullständiga listor kan skicka, där också dag för observationerna gjort.

En liknande lista finns också för örter, vilken skickas efter förfrågan.

På våren är marken täkt av vitsippor. Flera av träden är ekar. På sommaren finns bland andra; hallon, hassel, blåbär, lingon. På sensommaren finns matsvampar och björnbär.

Härmed sagt att naturvärdena och den biologiska mångfalden i området öster om Yrvädersgatan är större än de andra naturområden som Program för Biskopsgården vill värna om.

Att bebygga detta område är att dels ta bort den mest trygga naturmiljön i Biskopsgården, och som lax på löken ställa Södra Biskopsgården utan närhet till grönområden.

Av skäl som bara programmakarna till Program för Biskopsgården kan redogöra för förtiges betydelsen för trivselen, i Södra Biskopsgården, av området öster om Yrvädersgatan. Genom att förneka områdets existens citat: "Södra Biskopsgården har en stor brist på parker" (Programmets sid. 21). Det påståendet är det inte många som skriver under på.

2.5 Kritik mot Programmets Konsekvensbeskrivning

Programmets del 3 Konsekvensbeskrivning, stöder sig på Barnkonventionen (sid 43).

Det är en retorik som förlitar sig på villfarelsen att fattigdom kan byggas bort, utan att deportera de fattiga.

Program för Biskopsgården omnämner brist på utbildningslokaler (under rubriken Barnkonventionen sid 43). I och för sig kan sådan brist byggas bort men om fattigdomen skapar vägar in i kriminalitet, är det ju inte i första hand brist på utbildningslokaler som efterfrågas, men mer en förskolans och skolan med god pedagogik och god undervisningskvalitet. Både skolor och Förskolor kämpar för att uppfylla Skolverkets föreskrifter, och i den kampen är det gott att veta att fler utbildningslokaler kan byggas, men högsta prioritet borde vara att hjälpa förskolor och skolor med fler pedagoger, så att Skolverkets föreskrifter omfattar alla barn i Biskopsgården.

På sid 44 nämns Trafiken. Det är ett politiskt mål om politikerna vill prioritera billigare spårvagnsbiljetter och tätare avgångar framför nya parkeringsplatser. Vi står inför en en lågkonjunktur och samtidigt en grön omställning. I den mån författarna till Program för Biskopsgården har detta i åtanke så märkt det inte i programmet. Istället talas om 1.625 nya parkeringsplatser (sid.37), men inte en enda laddstolpe finns omnämnd i Programmet.

Planeringen kring vägar och parkeringsplatser syns vara synnerligen otidsenlig.

På flera ställen i Programmet talas om gående och cyklister. (t.ex. sid 19. sid 32) Men Biskopsgården är idag så otryggt att ingen vågar ha en cykel stående utanför lägenheten.

Det finns inga cykellställ i Biskopsgården, och även om det fanns cykelställ skulle det inte hjälpa cyklisterna på grund av att stöldrisken, vilket också det är uttryck för otrygghet. Cyklar stjäls, även hundar bundna utanför butiker själs medan ägaren gör inköp. Idag ser man varken låsta cyklar utan tillsyn utomhus eller hundar utanför affärer i Biskopsgården, vilket främst beror på att ägarna inte vill få sin cykel eller hund stulen.

2.6 Programmet saknar fokus på Biskopsgårdens problem.

Utanförskap, kriminalitet, normer som är oförenliga med förskolans och skolans normer samt otrygghet och fattigdom sammanfattar Biskopsgårdens problem

Biskopsgården är en av de vackraste förorterna i Sverige. Det skulle vara ett paradiset om tryggheten återskapades, och om arbetstillfällen till ungdomarna kunde säkerställas.

Till mitt fackförbund har jag och Sven Olof Larsson gemensamt lagt förslag att Svenska skeppsredare med lätthet kan ersätta filippinska TAP-sjömän, i manskapsgrader på svenskflaggade fartyg, med arbetslösa ungdomar från Göteborgs utanförsområden, om staten går in med utbildningspaket för hågade ungdomar. Det rör sig om flera tusen arbetstillfällen.

Andra i andra branscher kan ta upp tråden. Vi skrivver: "Gängkriminaliteten besegras inte, men sjöfartsnäringen kan erbjuda realistiska alternativ till unga människor, och bidra till att minska gängens attraktions kraft" (Tidskriften

sjöbefälen 8 december 2021, sid.34, artikel finns på nätet och heter: Om jämställdheten ombord [vi har inte satt rubriken!]).

Syftet med Program för Biskopsgården ”att bygga så att tryggheten ökas” (sid. 3) uppnås inte genom att bygga ut Biskopsgården. Ett västa scenario skulle kunna bli att gängen stärks genom att efterfrågan på gängens varor och tjänster ökar med en ökad befolkning i Biskopsgården. Otryggheten finns kvar, så ock vissa barns vilja att välja de kriminella vägen. Också oro att vistas utomhuss i Biskopsgården kvarstår

Trångboddheten byggs inte bort om inte fattigdomen bakom trångboddhet beaktas och åtgärdas.

Tvåtyom kan Plsanen i sin nuvarande form bridaga till att trångboddheten osynliggörs genom att bostäder större än 80 kvadratmeter byggs: Programmets citat, cid 10: ”Har hushållet mer än 80 kvadratmeter räknas det inte som trångbott, oavsett hushållets storlek”.

Otryggheten i dagens Biskopsgården kräver andra åtgärder än att bygga nya hus och parkeringsplatser som saknar laddstolpar.

2.7 Varför Program för Biskopsgården bör omarbetas

Fokus bör vara att begränsa otryggheten, skapa förskolor och skolor i Biskopsgården av absolut högsta klass. Det krävs åtgärder i att skapar meningsfulla arbeten. åt i princip alla ungdomar som går arbetslösa i Biskopsgården.

Det krävs krafttag för att bryta efterfrågan på narkotika. Prostitutionen har minskat i Sverige genom att efterfrågande (kunder) straffats. På samma sätt bör efterfrågan vad gäller narkotikaförsäljning knäckas. Det räcker inte med att bara straffa på utbudssidan. Efterfrågan-sidan är minst lika viktig, kanske rent av viktigare.

Detta är inget förslag, Men den norm som ynglingen från TV (i ovan nämnda TV program, 6 september) gav uttryck för, skulle kunna knäckas och bli starkt ifrågasatt om ett fängelse byggdes i anslutning till Biskopsgården. En fängelsebyggnad omedelbart väster om Biskopsgården skulle dessutom öka tryggheten i de naturområden väster om Svarte mosse, som Program för Biskopsgården vill värna om.

De idag trygga områdena på Bräckåsen öster om Sommarvädersgatan och Yrvädersgatan bär värnas, då dessa områden är de enda trygga naturområden som Biskopsgården idag kan bjuda sina innevanare på. DÄRFÖR BÖR INGEN bebyggelse uppföras öster om Sommarvädersgatan och öster om Yrvädersgatan.

Hur Programmets intention sid 3: att bygga så att tryggheten ökas, skall kunna genomföras utan analys av otryggheten är förbryllande. De trygghetsstörande problemen beskrivs indte, varför Program för Biskopsgården står ”på lösan grund”.

Programmet saknas ens en antydning till analys kring de problem som Programmet avser att bygga bort. Alltså bör Planen omarbetas syftande till att först skapa trygghet i Biskopsgården, sedan etablera normer motsatta dem som uttalas i ovan nämnda TV-program, sen skapa framtidstro genom att säkerställa att arbetslösa

ungdomar erbjuds arbete, med avtalslös. Först därefter kan Biskopsgården bli en integrerad del av Göteborg – och med den vision att återgå till vad Biskopsgården en gång varit. Ett jordiskt paradiset.

Högaktningsfullt

Jag är mångårig ordförande för Biskopsgårdens kyrkas (Svenska kyrkans) Distriktsråd och känner omsorg om församlingens väl och ve, därav denna inlägga.

Kommentar:

Yttrandet tar upp flera viktiga frågor. Stadsbyggnadsförvaltningen är ödmjuka med att fysisk planering inte kan lösa alla problem och att det enbart med planering ”går att bygga bort otrygghet”. Vad som är tryggt är eller otryggt är ytterst en subjektiv upplevelse. I framtagandet av samrådsförslaget var flera förvaltningar med och bidrog med kunskaper, bland annat Socialförvaltningen Hisingen som har låtit ta fram statistisk och underlag från genomförda medborgardialoger vilka låg till grund för samrådsförslaget, se mer i Lokalt utvecklingsprogram för Hisingen. Alla synpunkter som har skickats in från både privatpersoner och aktiva föreningar har också bidragit till ett mer genomarbetat förslag som nu ligger till grund för ett godkännande. En viktig slutsats från samrådet, och som också är ett medskick till fortsatt planering, är just betydelsen av att ha tidiga dialoger med närboende och aktiva föreningar. Det finns både ett stort engagemang och intresse hos de boende att få vara med i Biskopsgårdens utveckling.

Ett planprogram ska ange kommunens avsikter med området, och utreder övergripande förutsättningar, värden och strategier för hur ett område ska utvecklas. Ett program är till skillnad från en detaljplan endast vägledande och inte juridiskt bindande. Program för Biskopsgården är därför ingen ”färdig byggplan” som flera synpunktslämnare har visat oro över. Programmet behöver följas av flera detaljplaner för att kunna genomföras och varje kommande detaljplan kommer att pröva en lämplig markanvändning mer fördjupat än vad ett program har möjlighet till. Varje detaljplan ska också samrådas och låtas granskas av berörda enligt plan- och bygglagen. I de fall programmet föreslår bebyggelse i grönområden behöver frågor om rekreations-, natur- och kulturvärden tillsammans med förslag och placering av ny bebyggelse studeras närmare i kommande detaljplanering och i fördjupade utredningar vilket kan medföra förslag med mindre exploatering i framtiden.

Förslaget till godkännandehandling har kompletterats med information om kyrkan vid Länsmanstorget. Övriga synpunkter besvaras under a), b), c) samt d) på sidan 2-4.

204. Privatperson 181

Hej,

Jag talar både för egen del samt mina grannar i området att vi vill ha ett grönområde istället för nya bebyggelser.

Anledningar är flera men de främsta faktorerna är eventuella trafikläget samt att Bräcke kommer att förlora sin identitet om fler grönområden byggs bort och försvinner.

Kommentar:

Synpunkten besvaras under b) på sidan 2-4.

205. Privatperson 182

Värna och bevara naturområdet på berget över Bräcke diakoni utifrån strategierna i staden nyantagna Grönplan <https://goteborg.se/wps/portal/start/kommun-o-politik/kommunens-organisation/forvaltningar/park--och-naturforvaltningen/vara-verksamheter/gronstrategi-for-en-tat-och-gron-stad>. Många använder skogen för att rasta hunden och förskolor i närheten nyttjar den för lek och undervisning. Där finns också en hundrastgård där hundarna kan springa fritt.

Bygg solcellsanläggningar på taken på all nyproduktion.

Kommentar:

Synpunkten besvaras under b) på sidan 2-4.

206. Privatperson 183

Vi vill bevara så mycket grönområde det bara går. Hela Eriksberg är redan uppbyggt och det kommer sluta med att vi får ta bilarna från vårt hem för att få komma ut i naturen.

Kommentar:

Synpunkten besvaras under b) på sidan 2-4.

207. Privatperson 184

Hejsan,

Bild exemplet är taget från "Sammanträde Byggnadsnämnden 2022-05-17", synpunkten/klagomålet och gäller nr 19, Östra Sommarvädersgatan/Bymålsgratan.

Jag är bosatt på Norra Fjädermolnsgatan, men växte upp ett stenkast härifrån, på Snorregatan. Tycker det är synd att det fina skogsparti i närheten av mig, planeras på att skövlas för villor, dessutom det nedre partiet närmare Björlandavägen för lägenheter.

Den väg som planeras mellan Solstrålegatan och Trättebäcksliden(?) är svårt att se på något annat sätt än negativt. Oklart enligt dom bilder och det jag kan läsa mig till om vägen mellan Krabbeliderna/Snorregatan och Eddabacken skall öppnas upp, det hade varit bedrövligt, speciellt för boende där, mina föräldrar t.ex.

Skogspartiet är väldigt fint, perfekt för promenader/vandring mellan Frodestigen ner till den gångbanan som finns mellan Trättebäcksliden och Svartedalsgratan. Synd om man skulle gå miste om den stillsamheten som finns i att ha ett större skogsparti i närheten av sig.

Vet ej hur såna här saker brukar gå till, men tycker att personer bosatta i närområdet borde ha fått ut information till sig gällande detta.

Hur många som bor i Krabbeliderna som är medvetna om detta, vet man inte, men jag kan gissa en del av dom delar mina åsikter.

Saker förändras ständigt, det är nog dom flesta medvetna om, men vissa saker, så som "villaidyllen" man växte upp i, hoppas man förblir som den alltid varit.

Tack för att ni läst och om ni tagit något i åtanke.

Kommentar:

Synpunkten besvaras under a) samt d) på sidan 2-4.

208. Privatperson 185

Hej! Jag ser gärna att naturområdet söder om yrvädersgatan men norr om Bräckevoegen bevaras som det är alternativt utvecklas till parkområde och att inte detta område bebyggs enligt planförslaget. Detta är en av väldigt få naturområden i området, och det enda gröna område i närområdet för villakvarteren i kyrkbyn. Ser denna gröna oas mellan stora trafikerade leder som mycket värdefull för både människor och djur.

Ser heller hur planförslaget med denna utformning tar hänsyn till stadens grönplan som antogs i juni där en av strategierna är att utveckla och bevara de gröna kilarna i staden.

Kommentar:

Synpunkten besvaras under b) på sidan 2-4.

209. Privatperson 186

Jag bor i Kyrkbyn och är väldigt oroad över planen för Biskopsgården.

Det är fantastiskt att ni vill satsa - mer varierat boende är bra!

Att försöka bygga ihop Biskopsgården med intilliggande områden är bra!

MEN - TA INTE BORT GRÖNOMRÅDEN! Vi behöver dem. Barnen behöver dem. Stadsmiljön behöver dem!

För oss i Kyrkbyn är Bräckeberget den ENDA skogsytan vi har utan att behöva ta sig någonstans (med bil). Och den ENDA dit barnen kan gå utan att passera För hundar, barnvagnar, barn, grillplats, promenader, Teamsmöten, klättra i träd, naturupplevelser, vitsippor, vit (inte brun) snö! Se bifogade bilder för vår skog!

Man borde kunna uppnå det önskvärda utan att bygga bort grönområden/ skog och öka biltrafik i barnområden (så som nuvarande förslag är för oss i Kyrkbyn).

SATSA istället på grönområdet och bygg tex utegym och breda stora gång- och cykelvägar för förskolor och barn & vuxna på "andra sidan vägen", så skogen är till för oss alla!

Och sänk hastigheten i vårt område till 30 km/h istället för att utöka genomfartstrafiken.

Förtätning är kanske nödvändig, men bygg bort asfaltsområden istället för fin skor/grönområden. Bra exempel är nya hus vid Jehovahs Vittnen, dåliga exempel är hus vid V Bräcke, där ni redan naggat en bra bit på vår skog. Se bild.

Bygg ihop på ett bättre sätt - med bevarad grönska!

Tack för att ni lyssnar!

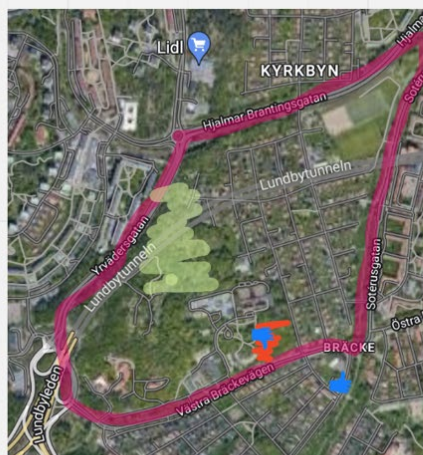

Biskopsgården

Där finns massor av orörda grönområden där man kan leka, klättra i träd utan att behöva ta bilen dit.

Kyrkbyn

Vi är OMRINGADE av stora VÄGAR med tex busstrafik. Barnen får INTE passera. Den gröna kullen är vårt ENDA grönområde dit barnen tar sig utan bil.

Bra förtätning: Nybygge vid Jehovas. Tråkig plats som blev bra. Tumme upp.
Dålig förtätning: Nybygge på bekostnad av skogen vid Västra Bräckevägen. Tumme ner.
Ta inte mera skog/grönområde!

Kommentar:

Synpunkten besvaras under b) på sidan 2-4.

210. Privatperson 187

Hej

Tycker duvslagen bör få vara kvar. Historiskt värde.

Det finns ugglor i skogen runt duvslagen Tycker det är viktigt att värna om dessa.

När /om Rydholmsgatan öppnas mot Biskopsgårdens det av stor vikt att säkerställa att farten behålls dämpad. Redan idag går det för fort nerför backen, av skotrar. Pulkor. Cyklar och bilar.

Bygg så det inte lockar till genomfartstrafik.

Kommentar:

Synpunkten besvaras under b) på sidan 2-4.

211. Privatperson 188

Delområde 19, "Östra Sommarvädersgatan/Bymålsgratan" i "Programplan Biskopsgården" utgörande del av "Bebyggelseförslag Länsmansgården" strider mot den nyligen antagna översiktsplanen för Göteborg och måste göras om så att det markområde som i översiktsplanen betecknas som "Svartedalens friluftsområde" inte tas i anspråk för bebyggelse. Vidare måste det ändras så att det inte öppnas upp för biltrafik från Sommarvädersgatan till gator som Krabbeliderna och Trättebacksliden.

I den nyligen antagna översiktsplanen för Göteborg är "Svartedalens friluftsområde" definierat som värdefullt natur och friluftsområde. I förslaget ingår att skövla stora delar av området genom att anlägga bostäder och vägar. Detta långt utanför det 20 meters spann kring gränserna mellan definierad markanvändningar som anges som acceptabel avvikelser i översiktsplanen för att ta hänsyn till lokala förutsättningar.

Anledningen till att området skall bebyggas motiveras med att integrationen mellan stadsdelar, "Småhusbebyggelse och nya kopplingar mot Svartedalen och Kärrdalen är centrala för att binda samman stadsdelen" samt att Sommarvädersgatan skulle kunna avlastas från trafik.

Som underlag för integrationen mellan stadsdelar har något som kallas Stadsformsanalys utförts. Dessa tar dock inte hänsyn till topografin vilket i princip gör den värdelös för sagda område när det kommer till gång- och cykeltrafik, då området innehåller betydande höjdskillnader. Detta gör det omöjligt att skapa bil/cykel/gång-vägar som inte är mycket branta. Detta innebär att den föreslagna bebyggelsen, som också ligger långt från kollektivtrafik, kommer att kräva bil, det kommer inte att funka att bo där annars, vilket inte kan anses vara att planera för framtiden. Det finns idag gång/cykel-bana mellan stadsdelarna genom sagda område, åtgärder borde göras för att underlätta användning och förbättra underhållet av denna. När sedan också ett alternativ torgläge anläggs öster om Sommarvädersgatan i Länsmansgården skulle detta kunna bli ett populärt stråk för boende i Kärrdalen att nå service på det nya torget och samtidigt utgöra bra entré till "Svartedalens friluftsområde" från närliggande bostadsområde

Den i området föreslagna bebyggelsen har ingen närhet till övrig bebyggelse i Länsmansgården varför det är svårt att förstå hur den skall kännas som en integrerad del av denna, det kommer snarare bli en ö vid sidan av.

Att öppna upp för genomgående biltrafik mellan Sommarvädersgatan och Björlandavägen/Långströmsgatan genom att utnyttja gator som Krabbeliderna och Trättebacksliden i gammalt villaområde känns som helt världsfrånvänt. Dessa gator är smala/mycket smala och det saknas bitvis trottoarer. Att föreslå att ökad genomfartstrafik möjliggörs genom nya anslutningar mot Sommarvädersgatan är helt oacceptabelt då utrymme saknas för att göra trafikmiljön säker för oskyddade trafikanter.

Kommentar:

Synpunkten besvaras under d) på sidan 2-4.

212. Privatperson 189

Förstöra det enda grönområde barnen kan gå till själva, och sedan dra in massa genomfarts trafik i ett tidigare lugnt och fridfullt område med massa barnfamiljer.

Detta är vansinne och måste stoppas!

Kommentar:

Synpunkten besvaras under b) på sidan 2-4.

213. Privatperson 190

Har tagit del av ert omfattande program vad gäller Biskopsgården. Fylls av oro när vi förstår att grönområden i vår närhet ska bebyggas. Det finns inte många av dem kvar och de har fyllt en viktig funktion för rekreation, lärande om djur och natur och även lek för våra barn. Kan inte finna någon naturinventering i ert program. Har en sådan gjorts och vad säger den i så fall?

Vad gäller trafiken så gör det oss ännu oroligare. Sedan många år tillbaka är förbindelsen mellan Krabbeliderna och Sommarvädersgatan avstängd för biltrafik vilket har haft en positiv effekt på området då ingen genomfart har skett. Den plan ni presenterar tyder på att den förbindelsen kommer att öppnas upp igen och därmed motverkar det tidigare syftet. Planen antyder dessutom att fler vägar kommer att öppnas upp och öka trafiken på flera gator i området bl.a. Krabbeliderna. Ett utökat trafikflödet påverkar området negativt och vi motsätter oss detta. I dag är området inne i ett generationsskifte. Många barnfamiljer flyttar in och ökad trafik innebär ökad risk för olyckor.

Vi hävdar att de få grönområden som finns kvar ska bevaras i sitt nuvarande skick dvs. inte bebyggas!

Mvh

Kommentar:

Synpunkten besvaras under a) samt d) på sidan 2-4.

214. Privatperson 191

Hej!

Jag tycker det är väldigt viktigt att man bevarar så mycket grönområden man bara kan i vårt område, och jag är ofta där och promenerar. Så jag tycker inte man ska bygga så mycket just där.

Kommentar:

Synpunkten besvaras under b) på sidan 2-4.

215. Privatperson 192

Inledning

“Med rätt utformning skapar dagvatten- och skyfallslösningar mervärden för de boende i området och kan ses som en resurs. Det kan exempelvis utformas för rekreation, lek, pedagogik och ökade grönytor i området.”, framkommer enligt “Dagvatten- och skyfallsutredningen”.

Så uttrycks Stadsbyggnadskontorets huvudsakliga anledning till att skövla befintlig skog och är en del av dokumentationen samt inledning till Stadsbyggnadskontorets “Planer för Biskopsgården”.

Menar Stadsbyggnadskontoret att undertecknad skulle i få ökat rekreativt värde, “må bättre”, av att vandra i ett skövlat område istället för en naturlig skog som existerat i decennier? Undertecknad önskar se underlaget till denna utsaga med empiriska bevis och hur detta yttrar sig praktiskt.

Bakgrund

Undertecknad arbetar sedan 2005 med miljöfrågor främst i Afrika, har producerat fram “State of the Environment”-rapporter i flertalet länder baserat främst på exempelvis DPSIR-ramverket och var djupt delaktig i att producera de IPCC-rapporter som erhöll Nobelpriset år 2007.

Undertecknad har djup insyn i ramverk och internationellt miljöarbete.

Undertecknad har tillgodogjort sig materialet i rapporten “Dagvatten- och skyfallsutredning” och finner den bristfällig främst i dess analys om eftergifter som boende i Krabbeliderna erläggs på grund av historiskt dålig stadsplanering av Stadsbyggnadskontoret. Undertecknad anser att Stadsbyggnadskontorets primära ambition är inte att främja äkta miljöarbete men att istället fokusera på att “bygga för att bygga” och “se till att hålla människor i arbete när några av stadens projekt färdigställs”. Ambitionen är således god - men inte till priset av att miljö garanterat påverkas negativt, boendesituationer för befintliga fastighetsägare förändras, djurliv påverkas, etc.

Med ovanstående som bakgrund lämnar undertecknad härmed sina synpunkter till Stadsbyggnadskontorets planer med fokus på Krabbeliderna där undertecknad själv bor och har direkt kännedom om området, dess dynamik, dess topologi, etc. sedan födseln.

Pågående utredning och dess karaktär

I “Dagvatten- och skyfallsutredningen” framgår i paragraf 2.1 följande: “Att skapa en god hantering av dagvatten och skyfall är en viktig del i att skapa ett hållbart samhälle” – till priset att avverka befintlig och naturligt bevuxen skog som ska ersättas med “syntetiskt anlagd mark”? “Hållbarhet” är ett trendigt och laddat ord och måste styrkas med exakta detaljer: ordet “hållbart” implicerar inte direkt balans i det lokala ekosystemet. Naturen är i sig hållbar, finner sin egen väg och det är först när främst människor skapar oreda i dess system som just denna hållbarhet sätts i obalans. Det som naturen har själv byggt upp kan ta decennier och sekler att återställa.

Vidare omnämns att “öppna dagvattenlösning kan bidra till att mer grönska kommer in i stadsbilden och skapar rekreativa värden”. Förklara för undertecknad i detalj hur “mer grönska kommer in i stadsbilden” när grönska fysiskt ersätts med fysisk, syntetisk betong och icke-naturlig anlagd skog som ska potentiellt agera som kompensation för avverkad materia? I den mån områden raderas från grönska - det kan varken ersättas eller placeras om som “kompensation”. En naturlig allé som skövlas för att ersättas med betong där (eventuellt) en buske reser sig var 20:e meter är inte att “ersätta” befintlig natur och i sin vildaste tanke att detta ska vara av kompensativ operation. Beträffande “rekreativa värden” kan undertecknad till projektgruppen meddela att det existerar befintliga rekreativa anläggningar/motionsspår i området (Helgered, Slätta Damm, Biskopsgården, etc.) och undertecknad kan inte visualisera hur “dubletter” till “rekreativa värden” skulle bidra till mer grönska - befintliga motionsspår är inte “kassaköer”. Dessa existerande och etablerade motionsspår är varken “underdimensionerade” eller “överanvända” - halva Göteborg nyttjar inte dessa samtidigt för att de skulle anses “trånga” och att “fler behövs”.

Figur 1: Rikt skogsparti som är det enda återstående efter byggnation på Sommarvädersgatan, Lilla Björlandavägen och Eddabacken. Projektgruppens paragraf 2.1 skrivs också “...att skapa en bra vattenhantering innebär dessutom en satsning som kan innebära att medborgarna känner sig prioriterade”. Förklara i detalj till undertecknad - som fastighetsägare i området och aldrig haft problem med nederbörd på grund av god och naturlig avledning - ska få undertecknad att tro att syntetiskt anlagd vattenhantering kommer att känna mig “mer prioriterad?”. Låt oss ta nybyggnationen intill Björlandavägen utmed Fyrklövern som tydligt exempel. Där går idag synlig vattenhantering i linje med Björlandavägen och nyasfalterad cykelbana. Hela den sträckan är icke-kosmetisk, full av sparkcyklar och skräp. I den mån någon ska övertyga undertecknad att detta är kosmetiskt vackert och praktiskt - ja, då får denne arbeta hårt med sin argumentation. Det har i tillägg planterats enstaka träd utmed cykelbanan för att kompensera för tidigare vegetation. Stadsbyggnadskontoret kan väl på allvar inte mena att några få träd ska kompensera för den visuella höga betongstruktur som har rests där och att de få träd till antalet ska främja god luftkvalitet - allt detta samtidigt som antal boende har blivit fler och där (förmodligen) fler bilar kan adderas till Göteborgs fordonsflotta.

Analys

Undertecknad kan inte acceptera “Dagvatten- och skyfallsutredningen” som är daterad 2019-10-02, såvitt 3 år gammal. Med nuvarande klima-situation är den

rapporten förlagd då vi har bekräftade och accelererande förändringar i klimatet av negativ karaktär.

Avseende vatten existerar fysiska lagar som inte ska mixtras med. Vatten har ett unik förmåga att finna sin väg naturligt till sitt mål och i detta tillfälle har vatten kunnat avledas naturligt via befintlig skogsmark, befintliga tomter och vidare till befintliga brunnar på specifika tomter. Detta skapar ett naturligt bevattningsvärde under sommartid för att undvika bevattning av trädgårdar från "våra vattenkranar". Situationen som Stadsbyggnadskontoret planerar ger därmed upphov till att fastighetsägare kan tvingas ge upp sina brunnar - som är "kostnadsfritt" att använda - för att istället överlåta potentiell bevattning via kommunalt och (garanterat framtida) kostsamt vatten via egna kranar. Det kommer att komma en tid om inte länge på grund av nuvarande lokala och globala klima-situation då pris på vatten kommer att bete sig som dagens energipriser. Analys inför framtiden och med underlag för den generella framtidsvecklingen överlämnar jag till enskilt till samtliga fastighetsägare. Undertecknad är övertygad om att ingen önskar se ökade "energi"-priser på vatten. Vatten är något som vi människor anser vara gratis samtidigt som det finns främmande makter som önskar förändra detta.

Undertecknad konkluderar att "Dagvatten- och skyfallsutredningen" har brister och ska inte användas i Stadsbyggnadskontorets planer om bebyggelse i Krabbeliderna.

Geologisk, geomorfisk och topologisk analys

Programkommitén har även beskrivit att merparten av området vilar på berg, Figur 5, Dagvatten- och skyfallsutredning, där undertecknad ställer sig frågande till huruvida bebyggelse ska ske när majoriteten av området just vilar på berggrund. Tidigare sprängningar i området (Sommarvädersgatan) har inte gått obemärkt förbi samtidigt som ingen "officiell varning" har utfärdats att "här kommer sprängning ske" och i samband med detta hur negativa konsekvenser av sprängningar ska hanteras. Sättningar, sprickor och skador på fastigheter kontrolleras inte av involverade parter som exempelvis Stadsbyggnadskontoret, Lantmäteriet eller annan instans, varken före eller efter sprängningar, då det inte föreligger något krav att utföra besiktningar på fastigheter i direkt anslutning till mark där sprängningsarbete ska utföras. Därmed kan Stadsbyggnadskontoret avsäga sig allt ansvar till icke-förmån för fastighetsägare på Krabbeliderna. Det är en fysisk omöjlighet att på identifiera problematiska bottenplattor på fastigheter utan att bryta upp golvlag som orsakats av sprängning. Är det en detalj som Stadsbyggnadskontoret har klargjort i sitt budgetarbete?

Undertecknad yrkar därmed på att det etableras en arbetsgrupp - vilket skulle föreslagits och implementerats i ett tidigt att där boende i Krabbeliderna involveras - som gör en grundlig analys för huruvida sprängning, bebyggelse, förändring i infrastruktur är nödvändig. Kommunikationen kring hela detta projekt är urvattnad, bristfällig och anses forcerad.

Angående paragraf 2.13, Skyfallssituation i relation till geografi relativt nederbörd med referens till översvämning är detta uttryckt som "...Sommarvädersgatan riskerar också att översvämmas med mer än 2 dm vatten, vilket orsakar begränsad framkomlighet för till exempel utryckningsfordon." lämnas till Stadsbyggnadskontorets bristfälliga arbete med följande formulering: Vid ett tillfälle måste någon ansvarig ha gett klartecken för att bygga på just

Sommarvädersgatan och det har gett upphov till att berg har sprängs och mark har bebyggts vilket resulterat i de höghus som existerar idag (2022) just utmed och i linje med Sommarvädersgatan i riktning mot Björlandavägen. Sannolikheten är större att ett uttryckningsfordon inte klarar ta sig fram i exempelvis tidsintervallet (07:30-08:30 och 16:00-18:00)* då samtliga boende i området ska resa till och från arbete, lämna och hämta barn på dagis, etc. Påstående att "...Sommarvädersgatan riskerar att översvämmas..., ...uttrycksfordon..." är irrelevant och obetydligt för boende i Krabbeliderna då detta "egna problem med uttryckningsfordon" har uttryckligen genererats av Stadsbyggnadskontoret själva som valt att bygga utmed Sommarvädersgatan.

Det är ingenting som vi i Krabbeliderna har bestämt för Stadsbyggnadskontoret. Att i sin tur låta boende i Krabbeliderna bära skuld för "...att uttryckningsfordon inte kan ta sig fram..." är en osanning och ska genast dras tillbaka. *belyses också i paragraf 3.4: "I område 7 och 14 ligger utmed Sommarvädersgatan som är en relativt högt trafikerad väg": "...som är en relativt högt trafikerad väg..." - det

existerar alltså kunskap och statistik som visar att Sommarvädersgatan är en "relativt" belastad väg och likaväl har Stadsbyggnadskontoret valt att bygga ytterligare boendeyråer som bidrar till att hindra "uttryckningsfordon" - en sådan situation kan därmed inte beskyllas boende i Krabbeliderna i den mån Stadsbyggnadskontoret i efterhand har identifierat kryphål i sina byggnadsplaner som då verkställts med ineffektiv och bristande planering.

Planeringen kring hur mycket och hur snabbt Sommarvädersgatan har expanderat i relation till dagens trafiksituation ser inte ut att ha tagits hänsyn till. Såvitt varje hushåll har idag ett eller flera trafikfordon och prognoser om minskning av Göteborgs fordonsflotta pekar inte nedåt - det kommer alltså att bli fler fordon på existerande infrastruktur samtidigt som mer av befintlig infrastruktur garanterat planeras att nyttjas, breddas, öppnas, etc. Undertecknad finner att området är fullbelagt och redan maximalt utnyttjat i dess befintliga situation.

Rubriken på kapitel 4, "Världens bästa stad när det regnar", är irrelevant med anledning av att ingen i Krabbeliderna behöver skryta med att detta påstående. Det är något som Göteborgs Stad kan göra utan att de boende i Krabbeliderna ska behöva betala det pris som Göteborgs Stad ska använda i sin "världsliga marknadsföring". Undertecknad har inget intresse eller behov av att påvisa att "Göteborg är världens bästa stad när det regnar". Påståendet kan anses naivt och inte inneha något intrinsiskt värde. Undertecknad mår betydligt bättre av att ha tillgång till ren luft, frisk och naturlig bevuxen skog och ingen syntetisk betong som bidrar till eko, sämre luftkvalitet och degraderat natur- och djurliv i vårt närområde. En anekdot att tillföra är att under några år existerade Vattenfestivalen i Stockholm och det kanske finns en anledning till att den inte gör det längre - det är ett "onaturligt spektakel" - något som boende i Krabbeliderna också vill undvika.

Avsnitt under samma rubrik 4, uttryckt som "Med rätt utformning skapar dagvatten- och skyfallslösningar mervärden för de boende i området och kan ses som en resurs. Det kan exempelvis utformas för rekreation, lek, pedagogik och ökade grönytor i området."

Sammanfattningsvis menar undertecknad att Stadsbyggnadskontoret önskar ge ett intryck av att "...det byggs åt folket..." medan det istället framkommer som "...det ska byggas för att skapa arbetstillfället och hålla människor sysselsatta på

grund av att andra projekt färdigställs i Göteborg...” - alltså måste entreprenad och liknande personal sättas i arbete och Krabbeliderna är utpekade som “nästa mål utan eftertanke”. Här planeras det alltså för nybyggnation där naturen ska stå som förlorare, människor i direkt anknytning till planlagt byggnadsområde förlorar värdefull frid, utsikt, “lugn” och trygghet. Det finns ingen försäljare i världen som kan få undertecknad till att tro att “detta är bra för dig i rekreativt syfte”. Önskar undertecknad rekreation så utnyttjas befintliga motionsspår och tillika existerande skog.

I området Krabbeliderna bor många seniorer. I den mån undertecknad får föra talan för dessa och sätta sig in i deras situation vore en simpel tanke följande: “Jag vill inte spendera mina sista levnadsår i fler upprivna gator, mindre skog, mindre djurliv och potentiellt degraderat värde på fastigheter i Krabbeliderna”.

Egenanalys som måste respekteras

Den viktigaste analysen har Stadsbyggnadskontoret gjort själva - utan att eventuellt inse detta - nämligen följande slutsats i just kapitel 5, “Slutsats och rekommendationer”:

“Detaljerade utredningar och lösningsförslag kommer att behöva tas fram för varje detaljplan. I detta arbete bör det även ingå analys av möjligheterna att separera avloppssystemet som idag till stor del är kombinerat.” I den mån det önskas byggas ut med förklaring till att befintlig infrastruktur inte är god nog - något som har fungerat i decennier mycket tack vare vår enda kvarstående skog i området - är rådet att börja planera en ny stad och “göra rätt från början” istället för att plåstra om något gammalt till ett pris som boende i Krabbeliderna ska betala.

Enligt Naturvärdesinventeringen också utförd under september 2019 och under paragraf 2.3 framkommer det tydligt att “Någon bedömning av områdets eventuella geologiska, geomorfologiska eller hydrologiska värden ej har gjorts.” Områden har också naturvärdesinventerats på ”Förstudienivå” vilket innebär att eventuella naturvärdesobjekt identifierats ”vid skrivbordet” utifrån befintligt inventeringsunderlag vilket är en tydlig signal på att inventeringsunderlaget är långt ifrån komplett. I studien ingår tydligen heller ingen bedömning av den kulturhistoriska miljön. Inte heller innehåller detta arbete någon bedömning av områdets sociala värden eller värden för friluftslivet.

Stadsbyggnadskontoret erläggs därmed att göra en fullskalig naturvärdesinventering av befintlig areal som tillfaller “Krabbeliderna”. Lokala observationer - som vi anser måste tas i beaktning - är att vilddjur har siktats mer frekvent, på daglig basis, speciellt efter nybyggnationerna som tillfaller det skövlade området på Lilla Björlandavägen och Sommarvädersgatan.

I kapitel 8, “Analys av områdets känslighet för byggnation”, anges uttryckligen “...Vid en eventuell förtätning av stadsbebyggelsen är det av betydelse att en del sådana områden sparas...” Vidare framgår att “...En damm eller mindre vattensamling kan relativt enkelt skapas med en grävsropa eller liknande och får en viktig ekologisk funktion några år eller något decennium efter att den nyskapats...”. Vi tittar alltså på en tidsram som sträcker sig flera decennier fram i tiden för att (eventuellt) återställa/skapa/ simulera nya funktioner i ett “nytt ekosystem” som tidigare (nu) existerar. Tanken på detta är absurd.

Enligt analysen, belyses “inom förekommande bostadsområden i Biskopsgården och Länsmansgården (då Länsmansgården kan anses vara närmast Krabbeliderna) finns en del sådana träd som uppenbarligen funnits långt innan stadsdelen byggdes och som lämnats kvar mellan huskroppar och intill vägar. Dessa är, precis som kvarlämnade skogs- eller hållmarkspartier, viktiga för landskapets ekologiska funktion.

“Undertecknad kan bekräfta att sista delen av ovanstående utsaga då det inte existerar statistik i modern tid som kan påvisa, simulera eller beräkna kort- och långsiktig konsekvens i samband med rådande diskussion om avverkning av natur, skog och degraderat djurliv för att ge plats till bostäder då det kräver mångåriga studier av befintlig mängd/delmängd av viss geografisk population för att bevisa framgångsrika och återstöpta projekt.”

PM Kulturmiljö Biskopsgården omnämner inte Krabbeliderna och dess tillagda värde till kulturella fenomen i varken Biskopsgården eller Länsmansgården. PM Kulturmiljö ger sken av att Krabbeliderna är Länsmansgården varav PM:et är endast riktat till Biskopsgården. Således är det viktigt att påvisa “gräns” för vad Biskopsgården avser, likaså gäller även för Länsmansgården och Krabbeliderna. Ett PM för Kulturmiljö Krabbeliderna är önskvärt att ta del av med ingående analys av hur nuvarande kulturmiljö tillför nytt värde för boende i Krabbeliderna. Avseendet med analysen är att ge en direkt inblick i syfte, direkta värden och interaktionsstruktur med fokus på vad Stadsbyggnadskontoret ämnar åstadkomma med sina kulturella planer. Ska det blandas äpplen och päron är det viktigt att ha ett recept förberett med tydliga mätbara mål och backup-strategi istället för att riskera ett socialt experiment som ingen tar hänsyn till eller ansvar för.

Låt program för Biskopsgården omfatta Biskopsgården. Boende i Krabbeliderna tillhör Tolered och ska därmed inte omfatta Stadsbyggnadskontorets “planer” för integration.

Fornlämningar, minnesmärken, nutida fynd har stötts på i området vilka är fredade:

<https://app.raa.se/open/fornsok/lamning/84fed565-f11c-4e38-afea-861e54010b22>

<https://app.raa.se/open/fornsok/lamning/881a4874-bf84-4cce-9b3b-6dc0f2fb0616>

<https://app.raa.se/open/arkivsok/document?uri=https:%2F%2Fpub.raa.se%2Fdokumentation%2Fd4ef432f-5e21-4733-91f5-a6b50735b699>

Figur 2: Identifierade fornlämningar, minnesmärken, nutida fynd i Krabbeliderna.

Djur och natur

Speciellt förekommande i skogsområdet Krabbeliderna 72/Snorregratan 13 i riktning mot Sommarvädersgatan är följande bevittnade arter:

- Hackspett, kan vara gröngöling, större hackspett, mindre hackspett, vitryggig hackspett
- Familjer av rådjur
- Ekorre
- Grävling
- Stor andel myror
- Hare - Krabbeliderna är känt för sina harar
- Kopparorm/kopparödla
- M.fl.

Infrastruktur

I dokumentationen för “Space Syntax Biskopsgården” med “Programområdets geografiska avgränsning” på sidan 7 i “Program för Biskopsgården” ser det onekligen ut som att området till vänster är orört medan området till höger (väster / öster) som planeras för genomfartsled? I programmets inledning står angivet: “Syftet med programarbetet är att utreda förutsättningarna för komplettering av ny bebyggelse och kommunalservice i stadsdelen samt att utveckla befintliga och nya grönområden.”

Några detaljer kring detta som måste klargöras:

- Vi finner ingen definition av “kommunalservice” - vem bestämmer vad kommunalservice är och vad som är förutbestämt och anses nödvändigt?

- Hur definieras “utveckla befintliga och nya grönområden” och till vems bekostnad (befintlig natur, befintliga invånare, fastighetsägare, etc.)?

Bristande kommunikation

Sammanfattnings har det framgått att majoriteten av invånarna i Krabbeliderna inte blivit aktivt informerade om Stadsbyggnadskontorets planer och får därmed inte möjlighet till att lämna synpunkter. I kombination med att många är berörda även sett till hur programmet är skrivet och dess målgrupp måste samrådstiden förlängas för att se till att samtliga berörda får aktiv chans att lämna synpunkter. I den mån Göteborg Energi måste stänga av ström eller byta kabel i våra gator går det ut ett meddelande och boende förbereder sig för detta. Stadsbyggnadskontoret har inget sådant system och undertecknad ställer sig kritisk till hur Stadsbyggnadskontoret “seglar under radarn” med sin verksamhet.

Identifierade detaljer som är utelämnade i programdokumentationen och identifierade i denna skrivelse/dokument måste kompletteras och märkas ut med ramverk som exempelvis DPSIR-modellen:

<https://viss.lansstyrelsen.se/ReferenceLibrary/51617/DPSIR-modellen>

Vidare har instanser som exempelvis Stadsbyggnadskontoret krav på att rapportera påverkan, tryck och påföljder för varje vattenförekomst till EU-kommisionen med tillhörande anpassning till bestämda EU-rubriker. I dokumentationen framgår ingen sådan intention eller referens till att någon EU instans granskat programmet i dess nuvarande utformning.

Sammanfattning

Direkta synpunkt från undertecknad som är boende i direkt anslutning till planerad

byggnation:

Offentliggörandet och publicerandet av Göteborgs Stads/Stadsbyggnadskontorets planering om områdets framtid är maximalt bristande. Undertecknad har gjort årliga besök på Stadsbyggnadskontoret (bortsett från “Corona”-åren) och aktivt sökt svar huruvida det planeras för någon aktivitet i vårt närområde. Stadsbyggnadskontoret har alltid varit förteget och lämnat intryck av att det inte kommer att ske någon byggnation.

Vi ser dock nu att det finns bevis på att det har planerats sedan år tillbaka, exempelvis via Naturvärdesinventeringen som är daterad till sent 2019. Varför denna tystnad och vem är ansvarig?

Odefinierad byggnation omöjliggör egen planering av potentiell investering i exempelvis alternativa energikällor som exempelvis solpaneler på tak. Tillkommande byggnader kan skymma möjligheten att tillrättalägga tillräcklig sol för att driva solpaneler. Vidare har även solen ett rekreativt värde för existerande fastighetsägare på Krabbeliderna och får under inga förutsättningar förändras till det negativa i form av minskat antal soltimmar per dygn från skymmande fasader.

Områdets estetiska värde försämras avsevärt. Ett direkt exempel är Björlandavägen/ Fyrklövern som har fått våningshus med fasad i betong. I den mån dessa fasader hade varit kosmetiskt vackra hade det tillfört ett visst värde till området. Undertecknad är övertygad om att det inte byggs för estetik eller för att skapa ett arkitektoniskt värde i området - alltså de inneboende visuella och fysiska

egenskaperna hos byggda strukturer - där även form och funktion har ett direkt värde.

En kraftig försämring av nuvarande direkt tillgänglighet till grönområde och skog för vistelse och rekreation samt lek blir oundviklig.

Undertecknad, född och uppvuxen här med föräldrar som bott här sedan 1960-tal, har sett konsekvensen av all skog som har försvunnit genom decennierna - att nämna några exempel:

- Grönområden (skog, träd, bärbuskar, buskage, fruktträd, gamla träd och nya träd, etc.) har försvunnit från nybyggnationen utmed Sommarvädersgatan för att ersättas med betong (nutid, 2020-2022). Träd har inte ersatts.
- Eddabacken-“parhusen” var en tidigare en vacker äng full med vitsippor där man kunde skåda igelkottar, fåglar (ofta hackspettar), diverse rikt djurliv, existerar inte längre (1990-tal),
- Området bortanför “gångbanan som mynnar ut i Sommarvädersgatan”/Lilla Björlandavägen är också skövad där semi-kopplade hus är byggda (cirka 2018). Natur och vegetation har bevisligen försvunnit och ämnas aldrig ersättas.
- Skogspartiet där Trättebäcksliden mynnar ut och - (riktning Svartedalen) - riskerar att försvinna för att ersättas med betong och bostäder som även det inrymmer rikt skogs- och djurliv.
- Stadsbyggnadskontoret har alltså inlett en process för att ta bort “områdets enda återstående lunga” som också verkar som en “naturlig vägg” mot Sommarvädersgatan/Björlandavägen - “ett naturligt bullerplank”, ett bekräftat habitat för djur, etc. Rådjur, grävlingar, m.fl. hälsar på dagligen och nattetid i trädgårdar. Under många år existerande besök dagligen - de existerar inte längre. Våra pollinerande bin är frånvarande och fåglar är det färre av och med det även fågelsång som ska ersättas med biltrafik. Det finns en självklar anledning – djurens naturliga hem skövas och ersätts med betong och asfalt.

Härmed intygar undertecknad att synpunkter på Göteborgs Stads/ Stadsbyggnadskontorets planer för integrering av Biskopsgården med Krabbeliderna utan respekt för boende i området, djur och natur, att lämnade synpunkter och åsikter yttrade i denna skrivelse är mina egna.

Kommentar:

Programområdet ligger, som rubricerat, inom primärområdena Norra och Södra Biskopsgården, Länsmansgården, Svartedalen och Jättesten. Det framgår i programhandlingen att programmet omfattar delar av Svartedalen, Jättesten, Kärrdalen samt Kyrkbyn. Övriga synpunkter besvaras under a) och d) på sidan 2-4.

216. Privatperson 193

Ni skriver i er programinformation att programmet syftar till att skapa trygga miljöer.

I området Krabbeliderna har vi smala kurviga villavägar där det bitvis är trångt att möta bilar och lastbilar som det är idag. Att öppna upp västerut mot Eddabacken och Bymolnsgatan för att göra området till genomfart skulle öka trafiken är en stor förändring som inte är acceptabel.

Välkommen till vårt område när det är halt ute och man hoppas att inte möta någon i uppförsbackarna eftersom det är trångt och man behöver behålla hastigheten i uppförsbackarna för att komma upp. I exempelvis Trättebäcksliden får man redan idag backa om det kommer en mötande lastbil. Det går säkert att använda trottoaren som extra körbana för att få plats. Men så skapar vi inte trygga miljöer där våra barn kan gå till vänner och skola. Jag har svårt att se att man kan öka trafiken i området och säga att trafikmiljön blir varken tryggare eller lika säkert.

Vi är emot ökad trafik i området i alla former. I befintligt förslag är det att trafiken öppnas upp vid Eddabacken och Bymolnsgatan.

Kommentar:

Synpunkten besvaras under d) på sidan 2-4.

217. Privatperson 194

Det finns få grönområden kvar i närområdet. Att bygga mer infarter med mer biltrafik är inte något som gagnar området. Vi bor redan bredvid trafikerade leder och det finns fungerande genomfarter. Det som däremot inte finns mycket av är grönområden. Allt som byggs runt om gör att det lilla gröna som finns försvinner så som ex Krokängsparken och nu även med det som är er plan. Att däremot bygga ett 2-3 småhus och göra en fin parkdel för att svetsa samman biskop och kyrkbyn skulle vara ett bättre alternativ. Att man bygger enbart en parkdel. Skogen utnyttjas av hundägare och barnfamiljer och det är många rådjur och andra vilda djur som lever där. Ta inte bort den lilla lummigheten och det gröna som finns kvar!

Kommentar:

Synpunkten besvaras under b) på sidan 2-4.

218. Privatperson 195

Förslaget dras med allvarliga fel i både innehåll och framtagningsprocess och borde backas.

Ett program för Biskopsgårdens utveckling måste baseras på biskopbornas behov och utarbetas i dialog med dem. Samrådstiden har varit för kort och förlagd så att tiden för dialog pga semestrar och valrörelse i praktiken varit närmast obefintlig. Inte heller har Stadsbyggnadskontoret sökt dialog med de boende.

Programmet har också ett fatalt grundläggande fel då det inte tar ett samlat grepp på hela Biskopsgården utan bara rör de västra delarna. Men då även Jättesten och Svartedalen väster om bergsåsen tillhör Biskopsgården blir programmets beskrivning och vision av Biskopsgården skev. Östra Jättesten består främst av enfamiljsbostadshus och att utelämna denna del av området ger en falsk bild av områdets bostadstyper. Området måste betraktas som helhet för att en vettig och balanserad vision ska kunna tas fram. Detta måste också inkludera torgen.

Problemet med bristen på dialog med boende förstärks även av bristen på andra undersökningar om områdets faktiska användning och boendes behov. Vilka platser används som lekplatser? Var grillar folk, var promenerar man eller rastar sin hund? Hur rör man sig? Inget sådant finns med. Programmet är alltså en verklighetsfrånvärd skrivbordsprodukt.

Biskopsgården är ett av Göteborgs fattigaste områden. Människor som bor här har ofta litet kulturellt kapital och svag röst i samhället. Att skynda igenom den totala förvandling av området som programmet innebär utan att beakta deras röster är att förstärka deras underordnade position i samhället och maktobalansen och ojämlikheten inom staden Göteborg som redan utestänger dem från att påverka sina liv och sin stad.

Programmets idé verkar vara att Biskopsgården har problem för att fel människor bor där, och att problemen därmed löses genom att bygga bostäder som gör att rätt sorts människor flyttar in och tar över. Rätt sorts människor bor i villa och har 1,1 bil. Biskopsgårdens arbetare ska alltså inte få bättre villkor, mer ekonomiska resurser och utbildning, utan blandas upp med rikare medelklassmänniskor. Så vill man att de sociala problem som fattigdom medför inte ska försvinna på grund av bättre löner, minskad arbetslöshet och så vidare, utan istället spädas ut. Det är en i grunden pessimistisk och konservativ syn på ojämlikhet och fattigdom, som oföränderliga. Detta är inte värdigt en stad som Göteborg, som dessutom står på randen till ett rödgrönt maktskifte nu efter valet.

Det finns många fördomar om Biskopsgården från folk som inte känner till området men de problemen löser vi genom att göra biskopsbor till subjekt i staden som lyssnas på, inte till objekt för åtgärder som detta problem som betraktar biskopsborna som problemet.

Detta var de främsta mer övergripande invändningarna mot programmet i dess nuvarande form. Här nedan kommer jag exemplifiera problemen.

Programmet planerar att bebygga Bräckeåsen men verkar överhuvud taget inte medvetet om att det är ett viktigt och välanvänt promenadområde för boende i östra Biskopsgården och Jättesten. Vi som bor här har en brant backe upp till Svarte mosse och Bräckeåsen fyller därmed en viktig roll som ett nära och lättillgängligt naturområde för vardagspromenader. Det finns också en utsiktsplats där man ser älven och fastlandet. Dessutom är alla stiga opreparerade naturstigar vilket ger en total naturupplevelse med dessutom ökad motion jämfört med ett område med preparerade stigar. Bräckeåsen borde inte bebyggas utan istället borde man förtydliga entréerna till området så att fler hittar dit, samt installera stabila bänkar på utsiktsplatsen. I Biskopsgården är medellivslängden kort och att minska grönskan när det finns ett akut behov av möjlighet till rörelse står i motsats till möjligheter till jämlik hälsa så att biskopsbor kan få leva lika länge som medelgöteborgaren.

Förslaget på rondellen vid Hjalmarbrantingsgatan har två allvarliga problem ur trafiksäkerhetssynpunkt:

1. Man planerar att plantera träd mellan cykel- och bilväg men detta är naturligtvis helt förkastligt eftersom mötande trafikslag måste ha god sikt för varandra i en rondell! Svänande cykeltrafik ska naturligtvis kunna se bilvägen och vice versa.
2. På bilderna ser cykelrondellen ut att vara av den modell som används i Groningen i Nederländerna. Den är inte trafiksäker eftersom korsande cykelväg har dålig sikt över biltrafiken.

Genom cirkelformen kommer cykelvägen för nära bilvägen och cyklisten måste försöka hålla koll på biltrafiken över axeln, istället för att möta den i 90 graders vinkel och med marginal. Det är upplagt för l.

En säkrare design är den som finns i Assen i Nederländerna, där cykelvägen korsar i rät vinkel och med avstånd till rondellen så väjning kan planeras.

Se blogginlägget nedan för detaljerad argumentation
aviewfromthecyclepath.com/2014/05/the-bestroundabout-design-for-cyclists.html

Barriärer

Programmet pekar helt riktigt ut att det är otydligt hur man tar sig genom Biskopsgården i nordsydlig riktning väster om Sommarvädersgatan. Man vill åtgärda detta genom att bygga genomgående vägar för motortrafik där det nu är gångstråk.

Men bilvägar är i sig barriärer genom sin trafikfara och buller. Genomgående bilvägar ger också högre hastighet jämfört med återvändsgator och ska ej kombineras med blandtrafik med cykel.

Det går nämligen redan utmärkt att ta sig fram i denna riktning till fots eller på cykel, bara man hittar. I nuläget krävs lokalkännedom och utforskande för att hitta dem. Istället för bilväg borde alltså borde de nord-sydliga gc-stråk som finns förtydligas genom likartad gestaltning och skyltning, och i de få fall någon passage saknas, byggas till. Detta gäller också öst-västriga gcstråk. Ett promenadvänligare Biskopsgården stärker folkhälsan och sammanhållningen.

Trots att Biskopsgården har bland de lägsta bilinnehaven i Göteborg kallar programmet med någon sorts ovänd logik gc-vägar där barn tryggt kan ta sig från plats till plats för "barriärer".

Problemet med långt till hållplats för boende på västra åsen är verkligt, så bussförbindelse borde beaktas. Men att lösa det genom att skapa en bred bussgata genom hela västra åsen måste vara ett sistahandsalternativ. Då en sådan är bullrig och tar mycket plats, motsatsen till promenadvänlig. Dessutom kan cykeltrafik inte läggas i blandtrafik med buss på grund av både upplevd och verklig trygghet. Vi som blivit omkörda på cykel av en stor buss vet att man är nära att skita på sig av rädsla när den dånar förbi.

Stadsmiljö

Programmet vill bygga "det som saknas", men miljön i Biskopsgården är fullständig som den är. Det finns en vid variation av former på huskroppar insprängda varsamt i den naturliga miljön. Att vandra genom Biskopsgården är skönhetsupplevelse, där visionär 50-talsarkitektur kontrasterar och kompletterar grönskan effektivt.

De gröna kilarna lockar till promenader såväl som till kontemplation.

Att utvattna denna miljö genom att klämma in hus på varenda yta minskar denna karaktär och fråntar Biskopsgården en del av det som gör att jag, och många andra, så gärna vill bo i Biskopsgården.

Trafik- och parkeringssituation

Man plarerar att bygga 50% fler bostäder. Det kommer medföra minst 50% mer bilar om inget drastiskt görs. Att tro att trafiksituationen på Sommarvädersgatan löser sig för att man bygger genomfartsväg västerut är naivt. Man hänvisar också till att det finns planer i staden för att minska biltrafiken men att det blir så bygger ju på att drastiska åtgärder genomförs för att det ska bli så.

Några sådana presentares inte i programmet, utan snarare tvärt om, eftersom det blir lättare att ta sig från A till B med bil. Och att smala en gata, sänka till 30 och samtidigt lägga till cyklisterna i blandtrafik när man samtidigt möjliggör genomfart leder till en obehaglig situation med otåliga bilister som vill fram som ligger i svansen på cyklisterna som i praktiken blir rörliga farthinder. Det blir också tidsineffektivt när man som cyklist måste svänga åt sidan hela tiden för att släppa fram bilister som inte klarar att vänta. Så får man inte fler vuxna att våga cykla eller fler att våga skicka sina barn på cykel till affären. Genom att istället göra attraktiva och tydliga gc-stråk får man folk att använda dem och fler människor kommer vara i rörelse i ett stråk väster om Sommarvädersgatan. Det ökar också den upplevda tryggheten.

Man planerar också att ta bort många av bostadsrättsföreningarnas parkeringsplatser. I princip är det positivt att utnyttja dessa ytor bättre, men inget förslag på hur de ska ersättas presenteras utan man hänvisar bara vagt till alternativa lösningar. Då dessa inte beskrivs närmare går det inte att bedöma deras rimlighet. Risken är att bostadsrättsföreningarna istället får använda mark från sina innergårdar till parkering. Då försvinner bilfriheten och grönskan minskar. Programmet säger att det bevarar gröna innergårdar men detta blir motsatsen.

Bananhusen

Som kulturkonsekvensanalysen nämner har "bananhusen" stora estetiska värden. Dessa förstärks av de gröna naturgårdarna mellan husen där berget här och där ligger i dagen. Tillsammans skapar de en effektfull estetisk helhet som lyckas vara storslagen och mysig på samma gång. Därför är det helt förkastligt att bygga fler hus här, särskilt småhus som skulle plöttra bort området's unika karaktär.

Trygghet

Genomgående i programmet vill man bygga bort gröna kilar mellan husområden för att öka den upplevda tryggheten. Man verkar tro att det enda sättet att få folk att vista sig i ett område är att bygga hus där. Men genom att göra en plats attraktiv får man människor att uppehålla sig där. Det finns många bra exempel på detta: Den nya drakparken i Länsmansgården, området kring Bygglekplatsen, området vid Svarte mosses södra ände med lekplats, grillplats, bänkar och brygga, samt fruktlunden söder om Vårväderstorget med odling, bänkar och fruktträd och -buskar. Dessa har också blivit verkliga mötesplatser där man kan möta och samtala med sina grannar. Det är sådant som skapar gemenskap och i förlängningen verklig trygghet, inte hus med slutna fasader och eventuell grönska på baksidan.

Buller

Genom trafikökningen samt att man bygger så nära vägarna ökar risken för buller drastiskt. Man bygger dessutom flerbostadshus som bullerplank för villor innanför, som en extra tydlig illustration av att man prioriterar framtida rika villainnevänares behov framför de faktiskt existerande biskopsborna.

Sammanfattningsvis är det tveksamt att Biskopsgården alls borde bebyggas ytterligare, förutom i mindre skala. Det finns många områden i Göteborg som är mycket glesare och byggande där borde prioriteras.

Men framför allt måste ett program för Biskopsgårdens framtid ta som utgångspunkt biskopsbornas behov och vilja.

Kommentar:

Stadsbyggnadsförvaltningen delar bestämt inte bilden som beskrivs i yttrandet: "Programmets idé verkar vara att Biskopsgården har problem för att fel människor bor där, och att problemen därmed löses genom att bygga bostäder som gör att rätt sorts människor flyttar in och tar över". Programhandlingen är tydligt med att kommande exploatering ska ge mervärde till det befintliga. Programförslaget syftar till stor del till att förstärka gång- och cykelstråk i hela stadsdelen, säkerställa kommunal service såsom parker, rekreationsområden och lekplatser och bygga i anslutning till befintlig kollektivtrafik samt på parkeringsytor.

Stora delar av områdena i västra programområdet saknar idag kollektivtrafik. Vissa boende har 600 m till närmaste hållplats och höjdskillnader på upp mot 20 m. Om höjdmeter räknas in - 10 extra meter per höjdmeter - så bor 4 100 personer för långt bort från kollektivtrafik. För att knyta ihop de olika delarna i västra programområdet är den föreslagna gatan med kollektivtrafik av stor betydelse.

Frågor om ersättning för parkeringsplatser kommer att utredas närmare i kommande detaljplaner med tillhörande mobilitets- och parkeringsutredningar. I de fall programmet föreslår bebyggelse i grönområden behöver frågor om rekreations-, natur- och kulturvården tillsammans med förslag och placering av ny bebyggelse studeras närmare i kommande detaljplanering och i fördjupade utredningar vilket kan medföra förslag med mindre exploatering i framtiden. I förslaget till godkännandehandling föreslås mindre bebyggelse i grönområden än i samrådsförslaget.

Övriga synpunkter besvaras under a) samt c) på sidan 2-4.

219. Privatperson 196

Hej

Som boende i området Krabbeliderna, som angränsar mot planprogrammets norra del, har jag främst tittat på vilka konsekvenser jag ser för vårt område.

I förslaget ser jag att det finns med ett par möjliga lokalgator som skulle öppna upp för möjlig genomfartstrafik. Konsekvenserna av det tror jag man bör överväga. Vi är många barnfamiljer i området som uppmuntrar att både vuxna och barn ska ta sig till skola/jobb/aktiviteter per cykel. Men om biltrafiken på Krabbeliderna och Trättebäcksliden skulle öka, så är vi nog flera som inte längre skulle tycka att det var en säker trafiklösning eftersom gatorna är förhållandevis smala och separata cykelfält saknas.

Förslagsvis skulle planerad småhusbebyggelse istället angöras från bara ett håll, och att en av anslutningarna istället utförs som ett trevlig gång- och cykelstråk.

Kommentar:

Synpunkten besvaras under d) på sidan 2-4.

220. Privatperson 197

För få tecken i denna ruta för att uttrycka sig. Se bifogad presentation för fullständiga synpunkter och förbättringspotential. Rubriker nedan. Förklaring i presentation:

Gör ej:

1. Gör ej genomfarts led genom villaområdet kyrkbyn! Akta barnen
2. Stryp ej trafikflödet på yrvädersgatan.
3. Tag ej bort skogen
4. Minska buller, behåll träden

Gör:

Om ni måste förtäta, gör det i mindre skala

Gräv ned leden på yrvädersgatan eller liknande. Led ej in trafikflödet via Soterusgatan/västra bräckevägen.

Behåll skogen. Skogen dämpar mycket av ljuden från älvsborgsbron, 155 och Hjalmarbrantingsleden.

Behåll skogen och öka tillgängligheten med cykelbanor. Gör ett motionsspår och hjälp de boende i Biskopsgården/Kyrkbyn att njuta av naturen och motionera.

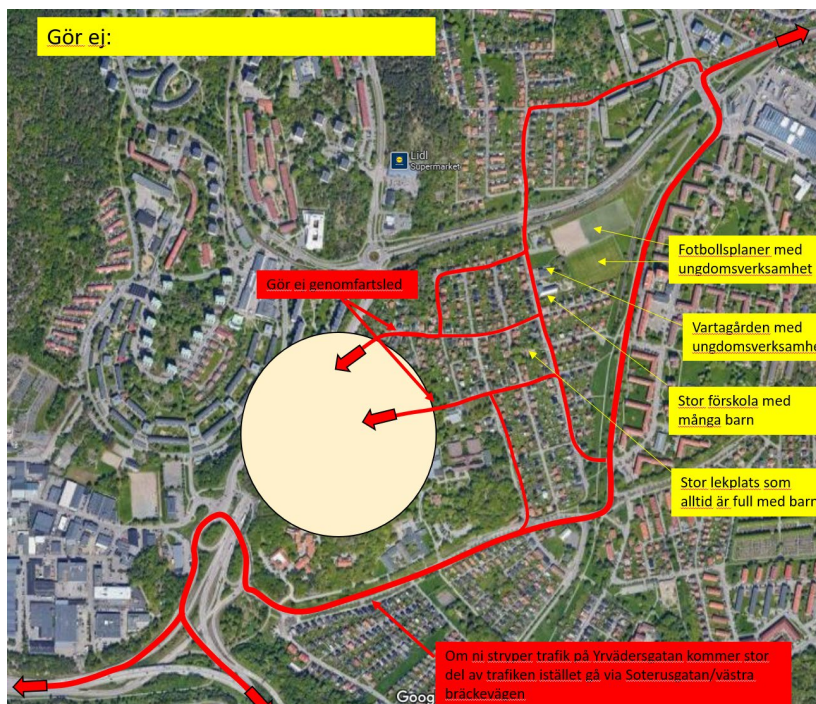
Koppla ej samman områdena med bilväg genom att göra Kyrkbyn till genomfartsled, utan gör istället cykel/gångbanor mellan områdena.

Behåll mer av skogen, samt gör en park/lekplats där barnen och föräldrar i de olika områdena kan interagera och leka tillsammans. Brukarna hos Bräcke diakoni kommer även få stor nytta av detta.

Mer cykelvägar, som gör det enklare för folk att cykla till skogen Svartemosse eller in mot stan.

Absolut ingen genomfartsled genom kyrkbyn. Ifall ni måste förtäta, gör det i mindre skala, låt skogen vara kvar och gör cykel och gåbanor mellan områden. Ej omoderna bilväg. Anslut det nya området via Yrvädersgatan istället, ej kyrkbyn.

Planera för att trafikflödet kommer att öka markant när Volvo AB:s Campus Lundby är färdigbyggt och tusentals fler personer kommer att åka på dessa vägar varje dag.

1. Gör ej genomfarts led genom villaområde!

Eran planering att ha genomfartsleder in till det föreslagna nya området via kyrkbyn villaområde, kommer att ge mycket stor ökning antalet bilar på vägarna.

Här finns väldigt mycket barn i rörelse, både gående och på cyklar.

Finns två fotbollsplaner med många barn och ungdomar.

Finns även Vartagården som även de har ungdomsverksamhet.

Finns en stor förskola med väldigt mycket småbarn. Sker avlämning och hämtning längs med bilvägen.

Finns även en stor lekpark där det alltid är många barn i rörelse.

Redan idag är det för mycket trafik främst via Sälöfjordsgatan. Inte acceptabelt att utöka trafiken genom området ytterligare.

=> Gör bara cykelvägar mellan det nya området och kyrkby villaområde.

2. Stryp ej trafikflödet på yrvädersgatan

I planeringen att bygga ihop biskopsgården med kyrkbyn stryps trafikflödet genom Yrvädersgatan. Här går det idag ett högt trafikflöde ut mot väg 155 torslanda, Lundbytunneln eller älvsborgsbron. Denna led stör i dagsläget ej boendena i biskopsgården, Kyrkbyn och Bräcke, då den är relative avskärmad.

Med eran planering kommer detta höga trafikflöde istället gå inne i villaområdena via Soterusgatan/Västra bräcke. Denna väg är ej gjord för detta, många barn korsar dagligen dessa vägar och bullernivån för områdena kommer bli för höga.

=> Låt istället leden ligga kvar där den är i dagsläget på yrvädersgatan. Gräv gärna ned denna, alternativt koppla samman Biskopsgården med cykelbroar/gångtunnlar.

3. Tag ej bort skogen

Alla barnen, hundägare och motionärer utnyttjar skogen till att leka och röra sig i.

Även rehabiliteringsmottagningarna på bräcke Diakoni är där med sina brukare.

Ni för en omodern stadsplanering där ni försöker byta natur mot betongdjungel. Utnyttja skogen bättre.

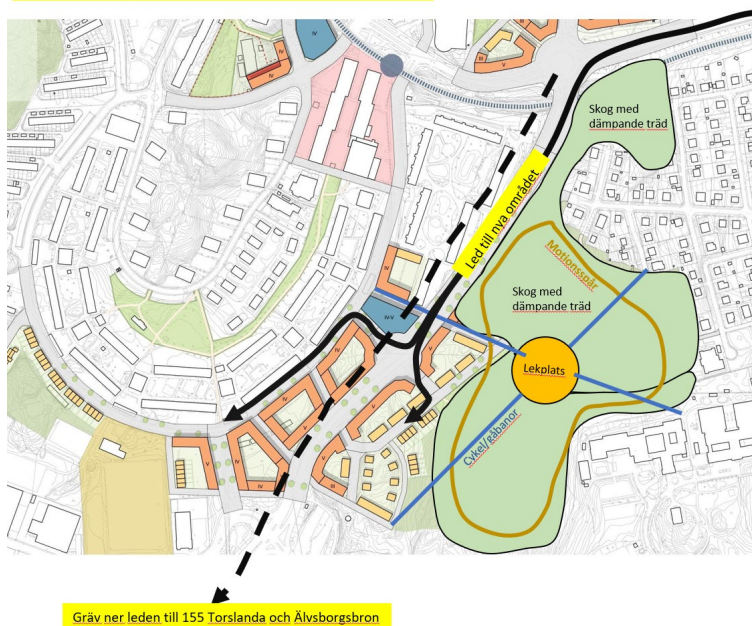
=> Tag ej bort denna mysiga skog utan öka istället tillgängligheten till denna med ett motionsspår och cykelbanor.

4. Minska buller, behåll träden.

Skogen och dess stora träd dämpar effektivt ut ljudet från de stora lederna, som älvsborgsbron, mynningen till Lundbytunnel, Hjalmarbrantingsleden och väg 155 ut mot Torslanda.

Utan skogen som dämpar dessa ljud kommer områdena Kyrkbyn, Bräcke, Jättesten och Biskopsgården uppleva en oacceptabelt hög bullernivå.

Gör istället:

Om ni måste förtäta, gör det i mindre skala

- Gräv ned leden på yrvädersgatan eller liknande. Led ej in trafikflödet via Soterusgatan/västra bräckevägen.
- Behåll skogen. Skogen dämpar mycket av ljuden från älvsborgsbron, 155 och Hjalmarbrantingsleden.
- Behåll skogen och öka tillgängligheten med cykelbanor. Gör ett motionsspår och hjälp de boende i Biskopsgården/Kyrkbyn att njuta av naturen och motionera.
- Koppla ej samman områdena med bilväg genom att göra Kyrkbyn till genomfartsled, utan gör istället cykel/gångbanor mellan områdena.
- Behåll mer av skogen, samt gör en park/lekplats där barnen och föräldrar i de olika områdena kan interagera och leka tillsammans. Brukarna hos Bräcke diakoni kommer även få stor nytta av detta.
- Mer cykelvägar, som gör det enklare för folk att cykla till skogen Svartemosse eller in mot stan.
- Absolut ingen genomfartsled genom kyrkbyn. Ifall ni måste förtäta, gör det i mindre skala, låt skogen vara kvar och gör cykel och gåbanor mellan områden. Ej omoderna bilväg. Anslut det nya området via Yrvädersgatan istället.
- Planera för att trafikflödet kommer att öka markant när Volvo AB:s Campus Lundby är färdigbyggt och tusentals fler personer kommer att åka på dessa vägar varje dag.

Kommentar:

Synpunkten besvaras under a) samt b) på sidan 2-4.

221. Privatperson 199

Hej,

Jag har synpunkter på planprogrammet för Biskopsgården.

Jag är boende på Enskiftesgatan och motsäger mig planen starkt.

Att det ska byggas en mer trafikerad väg mitt i vårt bostadsområde är inget jag ser fram emot.

Skogen i områden är ett fint grönområde som bör behållas.

Detta kommer innebära ökade bullernivåer och avgaser, samt att en genomfart från Vårväderstorget, som får betraktas som otrygg plats för alla som växt upp i området, kommer öka otryggheten för övriga gator.

Vänligen,

Kommentar:

Synpunkten besvaras under b) på sidan 2-4.

222. Privatperson 200

Hej

Jag förstår att det finns planer på att utveckla biskopsgården genom att bebygga i dessa sydöstra del genom att ta bort delar av den skog som är öster om Yrvädersgatan och mellan Bräcke diakoni och kyrkbyn.

Det skulle vara väldigt tråkigt ifall ännu ett grönt område i staden skall försvinna eller minska. Grönområdet har redan skavts av i ena ändan då Bräcke Diakoni byggt sina 3 gråa kolosser. Att då ytterliga minska grönområdets yta är inte alls önskvärt.

Vi som bor här har redan petroleumindustri, reningsverk och leden i närheten. Jag önskar att det gröna område som finns här får finnas kvar och inte krymper ytterligare.

Kommentar:

Synpunkten besvaras under b) på sidan 2-4.

223. Privatperson 201

Hej,

Jag vet inte om mina synpunkter skickades in, så jag skriver en gång till. När det gäller planerna för Biskopsgården/Länsmansgården fick vi reda på detta när vi talade med grannar i helgen. Vi har inte fått någon info från Gbg Stad. Det är väldigt dåligt. Vi bor förvisso i Lundby stadsdel, men vi är direkt berörda av planerna. Krabbeliderna med flera gator är redan idag väldigt trafikerade. Planerna på att koppla ihop t.ex. Trättebäcksliden med ett nytt område kommer inte att fungera. Vi som bor grannar med de nya planerade husområdena borde ju ha blivit tillfrågade långt tidigare.

Här måste ni tänka om.

Och se till att meddela alla berörda om era planer runt Krabbeliderna innan ni sätter en deadline för synpunkter!

Hälsningar

Kommentar:

Synpunkten besvaras under a) samt d) på sidan 2-4.

224. Privatperson 202

Gällande byggnation i grönområde

Yrvädersgatan/Bräckevägen/Liegatan/Rydholmsgatan.

Enligt ritning föreslås förskola samt bostäder i detta grönområde, ett område som används till rekreation av boende i området.

I Biskopsgården bor invånare motsvarende storleksordning Alingsås och boende ska med kollektivtrafik och privata bilar förflytta sig genom de flaskhalsar som är in i bostadsområdet. Genom att bebygga grönområdet kommer trafik att förflyttas till detta område och det är stor risk att det blir genomfartstrfik in i Bräckeområdet, ett område som inte klarar av ytterligare trafik.

1998 invigdes Lundbytunneln för att avlasta Stålhandskegatan samt Västra Bräckevägen. Vi som bodde här innan tunneln var mycket nöjda då tunneln har en årsdygnstrafik på 16000 fordon per dygn, innan dess färdades extremt många långtradare på Stålhandskegatan. En ökad bebyggelse kommer att ske i Biskopsgården och om grönområdet bebyggs kommer många att färdas till förskolan med bil vilket kommer att öka biltrafiken i området igen, något som man byggde bort så mycket det gick med Lundbytunneln. Det är av stor vikt att det inte blir någon som helst genomfartstrafik mellan Yrvädersgatan och Kyrkbyn, varken via Liegatan eller Rydholmsgatan, då området redan är hårt belastat med nuvarande och utbyggda bostäder samt ny förskola i området. Detta gäller även för elcyklar samt mopeder etc. Öppna upp grönområdet mer för rekreation samt öppna upp gångstråk mot Svarte mosse så fler hittar dit istället för byggnation med biltrafik.

Kommentar:

Synpunkten besvaras under b) på sidan 2-4.

225. Privatperson 203

Att ni vill göra en genomfarts väg mellan krabbeliderna och länsmansgården är inte ok och jag och min familj är helt emot detta. Vägen gör att trafiken ökar i vårt område och det blir farligare för våra barn, samt att en 50 km/h väg förbi en lekplats är oerhört oansvarigt.

Att göra en så stor påverkan av skog och mark som ni planerar kommer ha stor inverkan på naturen. Vi har ständigt besök av djur som lever i vår skog ovanför oss,, rådjur, grävlingar och rävar är några av de djur som lever där. Låt skogen och naturen vara i fred, det är en av anledningarna till att vi flyttade hit.

Är helt emot dessa planer.

Kommentar:

Synpunkten besvaras under a) samt d) på sidan 2-4.

226. Privatperson 204

Jag har tagit del av skrivelse avseende rubrik som upprättats av xxx (se synpunkt 219, privatperson 196). Det han framfört i skrivelsen gäller även för oss på Eddabacken och jag instämmer i beskrivningen han gjort, vilket innebär att detta

är även våra synpunkter och vår kraftiga protest mot bebyggelse i skogsområdet söder och väster om Eddabacken/Krabbeliderna och öster om Sommarvädersgatan.

Kommentar:

Synpunkten besvaras under d) på sidan 2-4.

227. Privatperson 205

Hej!

Jag hörde om dessa planer och blev på riktigt väldigt upprörd att ni planerar att ta bort större delen av den enda lilla natur vi som bor i Kyrkbyn har i närheten! Ni säger att ni har ett barnperspektiv och att ni vill skapa en trygg stadsomvandling men det är ju så långt ifrån ett barnperspektiv om ni väljer att genomföra detta. Framförallt för att den lilla skog som nu finns är i princip den enda natur våra barn har tillgång till och det är en plats de älskar som ger dem möjlighet och inspiration till rörelse, lek och motion. Dessutom om ni öppnar upp bilvägen så kommer ni skapa oerhört otrygga gator för våra barn då våra smågator kommer att bli övertrafikerade och risken för olyckor ökas markant. Jag hoppas verkligen ni ser över och tänker om kring era planer för det kommer leda till så många negativa konsekvenser för vi som bor i området och då framförallt våra barn.

Är helt för att knyta ihop stadsområdena men gör det med bättre gång och cykelväg. Snälla rör inte vår enda natur och skog vi har!

Kommentar:

Synpunkten besvaras under a) samt b) på sidan 2-4.

228. Privatperson 206

Hej

Med anledning av programförslaget för Biskopsgården har jag lite synpunkter.

Vi bor på Eddabacken sedan 19 år tillbaka och våra två barn har växt upp här.

De har lärt sig cykla på den lugna återvändsgatan som Eddabacken är.

Vi uppskattar att bo här i lugnet på "Bullerbygatan" med närhet till ett litet grönområde.

Programförslaget innebär nya lokalgator i närheten av Eddabacken och vad jag förstår sammankoppling till Krabbeliderna med genomfartstrafik som följd. Området kommer att få en helt annan karaktär, inte alls så lugn som tidigare. Detta kommer att påverka oss och våra grannar negativt i hög grad.

I programförslaget finns också bebyggelse i form av flervåningshus(?) i det angränsande befintliga grönområdet. Detta grönområde norr om Eddabacken är vårt närmaste naturområde, där går vi med hunden och plockar blåbär. Tillgång till nära natur är viktigt för hälsan. Det känns också viktigt att inte alla "naturplättar" bebyggs utan att det finns träd mellan bostadsområdena.

Vi vill att området skall få behålla detta grönområde. Ett område för lugn och återhämtning och ett ställe för barnen att leka på.

Länk till forskning om förtätning av bostadsområden:

<https://www.slu.se/forskning/kunskapsbank/miljoanalys/fortatningsmanual/>

Vi har under våra nästan 20 år här varit med om många förtätningar och borttagande av grönområden i närheten. Det räcker med det, bevara det gröna som är kvar.

Kommentar:

Synpunkten besvaras under a) samt d) på sidan 2-4.

229. Privatperson 207

Hej,

Min sambo xxx och jag ställer oss väldigt frågande och väldigt emot detta förslag. Vi bor på en tvärgata till Krabbeliderna.

1) Krabbeliderna är redan en ganska trafikerad väg i ett lugnt område med många gående och lekande barn. Dessutom finns det en lekplats i anslutning till gatan. Krabbeliderna har redan varit en genomfartsväg, något man valde att göra om till återvändsgränd för att gatan blev för tungt trafikerad.

2) Att riva ett såpass centralt naturområde för att bygga ut biskopsgården är tragiskt. Djurlivet i området har redan minskat markant när man byggde ut länsmansgården mot björlandavägen. På Hisingen mot innerstaden finns det i stort sätt inga naturområden, bara bostäder. Tragiskt att man ska behöva flytta utanför Göteborg för att få tillgång till lite djur och natur. Många med hund i området kommer få väldigt begränsade möjligheter till rastning.

3) Redan när man ändrade ändstationen på buss 25 från Torslandakrysset till Länsmansgården skapades en stor otrygghet i området. Nya typer av människor, tex unga, högljudda killar i gäng är med på bussen när man ska in/ut från stan. Bytet har skapat stor otrygghet och gör att man tar egen bil/taxi istället för att välja att åka kollektivtrafiken. Förslaget att integrera Krabbeliderna med Biskopsgården kommer definitivt skapa stor otrygghet i området.

Sammanfattningsvis ser vi detta förslag som en extrem negativ påverkan på området, boende och djur.

Kommentar:

Synpunkten besvaras under d) på sidan 2-4.

230. Privatperson 208

Jag och min familj, boende på Trättebäcksliden, samt grannar jag pratat med vill motsätta oss planerna på en genomfartsgata mellan Älvsysselgatan och Sommarvädersgatan/Norra Fjädermolnsgatan. Området är ett mycket uppskattat och välbesökt grönområde för såväl hundägare, motionärer och barnfamiljer. Enligt planerna blir det förvisso ett litet grönområde kvar, men att beskära skogen med både bilväg och bebyggelse skulle avsevärt påverka naturupplevelsen negativt. Man behöver kunna gå och vistas i skogen utan att höra bilar och se hus, vilket man faktiskt ofta kan idag, trots det stadsnära läget. Både människor och djur (det finns förstås både rådjur och räv, och harar, för att nämna några), behöver natur - mer inte mindre! Den skog som byggs bort kommer inte kunna ersättas.

Dessutom är vi negativa till att det skulle bli en genomfartsväg mellan områdena eftersom ökad biltrafik självklart får en stor påverkan för alla som bor i området. En stark anledning varför vi är många som trivs här är just för att det är lugnt och mycket begränsad trafik. Det är t.ex. vanligt att barn cyklar, spelar innebandy eller basket på gatorna.

Jag vill också framföra kritik gentemot Stadsbyggnadskontoret eftersom informationen till oss boende varit obefintlig från kommunens sida. När jag nu själv aktivt söker information så kan jag hitta och läsa mig fram till de omfattande planer som finns, men för en vecka sedan HADE JAG INGEN ANING om att det ens fanns något planerat, och då letar man inte heller. Man söker alltså inte information om något man inte alls känner till.

Kommentar:

Synpunkten besvaras under a) samt d) på sidan 2-4.

231. Privatperson 209

Synpunkter på det nya planprogrammet för Biskopsgården.

Enligt det nya planprogrammet för Biskopsgården finns det många bra saker som planeras, och det finns en poäng i att knyta ihop området och göra det mer tillgängligt. En farhåga kring planen är dock att biltrafiken ökar i området och att de små men fina naturområdena som idag finns mellan de olika delarna kommer minska drastiskt. Skogsområden såsom det mellan Kölnåsgatan och Sommarvädersgatan är artrikt med fladdermöss, salamandrar, rävar, skogsödlor, grodor, kopparorm, snok, ekorrar och ugglor. Om man vill öppna upp skogsområdet så tänker jag som alternativ till dagens förslag att man anlägger stigar alternativt grusgångar men behåller skogskänslan, men också att man låter bli att begränsa naturområden genom att bygga hus på delar av det. En farhåga med mer asfalterade gång- och cykelvägar är att det är en brant uppförs- respektive nedförsbacke mellan områdena, där det redan idag är svårt att hindra cyklister att få upp hög fart. I planprogrammet ser det ut som om vissa sträckningar har en brant backe där själva cykelbanan sedan mynnar ut i villaområdet med biltrafik, vilket jag ser som en stor olycksrisk. Det behövs en vidare analys av tillgängligheten mellan områdena eftersom det redan idag är svårt att bygga bort de branta partierna, och det i sig gör det jobbigt att ta sig mellan de olika platserna i stadsdelen, vilket inte kommer bli bättre av att dra in mer biltrafik utan snarare öppna upp dem med som nämnts ovan, med tillgängligare stigar och grusade gångar.

Det känns som om alla små skogspartier håller på att byggas igen i hela Biskopsgården. Det finns redan idag finns flera sådana exempel, till exempel ovanför Önskevädersgatans hållplats. Om jag hade fått önska hade det gärna fått anläggas mer stigar och grus- alternativt barkgångar så att det finns gröna stråk och bryggor mellan de olika delarna, där man kan springa och röra sig på ett trevligt sätt och uppleva naturen. Även om Svarte Mosse blir stadspark, vilket är väldigt roligt, så är det som tidigare nämnts en rejäl brant uppförsbacke att ta sig dit från flera ställen i stadsdelen. Om alla andra små naturområden tas bort däremellan är det trist för de barn som bor i närheten, eftersom dessa utgör små lekplatser för många dit både förskolor och exempelvis den lokala scoutföreningen har mycket verksamhet. Närheten till de små gröna oaserna är ett av de stora värdena med området. Att anlägga bilväg på en del av åsen känns

fruktansvärt onödigt, eftersom det kommer öka utsläpp och buller och inte ta vara på potentialen i grönområdet. Dessutom finns det fornlämningar och andra intressanta värden längs med åsen, som kan bättre tas tillvara än som görs idag.

Jag själv brukar utnyttja nästa hela Bräckeåsen för löpturer, och ett önskemål hade varit en grön brygga över Hjalmar Brantingsleden vid rondellen vid OKQ8-macken till andra sidan för att kunna springa fritt utan att behöva ta hänsyn till trafiken där. Tänk ekodukt eller faunapassage fast med grusgång, det hade varit fint! Ett sådant grusgångsspår/barkgångsspår hade kunnat kopplas ihop med Svarte mosse och skapa en rundslinga runt stadsdelen, där man genom industriområdet kopplar ihop den nya stadsparken med skogsområdena nedanför och genom det skapa promenadslingsor genom hela Biskopsgården. En lång slinga runt hela allt från industriområdet där det redan idag finns en anslutning till Svarte mosse och upp genom mossen, men där man kan välja att ansluta till Hisingsparken, så drar man istället ned en slinga så man ansluter till åsen och därifrån kan man promenera längs med hela åsen genom området, bredvid Sommarvädersgatans sträckning. Jag brukar idag köra en sådan vända eftersom jag bor på Kölnåsgatan men springer mycket både på åsen men också i Svarte mosse. Att utöka slingorna i Svarte Mosse till att innefatta fler stigar/grusgångar (eftersom grus/stig är så mycket skonsammare att springa/gå på än asfalt) hade varit super! Som planen ser ut nu känns det som att man vill dra ner mer biltrafik i lugna bostadsområden, men det känns bakvänt att satsa på ökad biltrafik när både folkhälsa och miljön hade gynnats av lättare sätt att enkelt välja att gå eller cykla istället.

En relevant notis till de politiker som ska besluta kring detta, integration bör ske i hela staden, det kommer inte hjälpa att bygga småhus/bostadsrätter i Biskopsgården utan att bygga billiga hyresrätter i andra delar av staden. Integration går åt flera håll, det är ett komplext område och det finns inga enkla lösningar. Risken som jag ser det är att man endast flyttar runt problemet. Som det ser ut saknas det boendeanternativ för dem som har det socioekonomiskt sämst ställt, där de inte kan välja var de ska bo utan är hänvisade till de få alternativ som finns. Om man vill göra ett seriöst försök till integration på riktigt så ger man alternativ till de som idag är som mest trångbodda att kunna flytta till billiga hyresrätter i andra stadsdelar. Upplåtelsereformer behöver blandas i hela staden.

Med vänlig hälsning

Kommentar:

Synpunkterna noteras. Stora delar av områdena i västra programområdet saknar idag kollektivtrafik. Vissa boende har 600 m till närmaste hållplats och höjdskillnader på upp mot 20 m. Om höjdmeter räknas in - 10 extra meter per höjdmeter - så bor 4 100 personer för långt bort från kollektivtrafik. För att knyta ihop de olika delarna i västra programområdet är den föreslagna gatan med kollektivtrafik av stor betydelse. Synpunkterna besvaras vidare under a), b) samt c) på sidan 2-4.

232. Privatperson 210

Jag är positivt inställd till planen om att förtäta och ansluta området Biskopsgården till närliggande villaområden. Jag läste en genomgång av förslaget på gbg.yimby.se av Lukas Memborn och blev mycket imponerad. Jag gillar idén om att bygga en trädgårdsstad. Dock blev jag besviken när jag såg koncepthusen i

det aktuella plandokumentet. Istället för utsmyckade och färgglada fasader, likt dem i Kungsladugård och Örgryte, så visas tråkiga hus med döda fasader som mer för tankarna till en nybyggd villamatta i någon mindre ort. Jag hoppas inte att detaljplanen landar i någon halvdan kompromiss på det här viset!

Vidare, som boende på Rydholmsgatan 39 (därmed starkt jävig) så ställer jag mig skeptisk till en genomfartsväg för biltrafik. Det kommer oundvikligen leda till mer trafik. Jag är positiv till att öppna för genomfart för cyklister och fotgängare. Att erbjuda genvägar för cyklister, likt de gör i Köpenhamn tror jag är en bra väg framåt för att främja cykeltrafiken. Om genomfart för bilar ändå beslutas så tycker jag det är viktigt att bygga om vägen så att farten sänks. I dagsläget kör många besökare och budbilar väldigt fort uppför backen eftersom den är bred. Den eventuella genomfarten bör ha smalt körfält, kanske enfilig med mötesplatser, för att inte uppmuntra för genomfart men erbjuda kortare väg för boende (även om jag föredrar endast cykel- och gångbana).

Vad gäller skogen som ligger söder om Rydholmsgatan och norr om Bräcke diakoni så tycker jag att det är viktigt att bevara så mycket som möjligt av den uppvuxna ekskogen.

Kommentar:

Synpunkten besvaras under b) på sidan 2-4.

233. Privatperson 211

med så mycket fler bostäder och människor sägs ändå inget om infrakstrukturen. Redan idag är trafiken alldeles bedrövlig på björlandavägen

risk att Krabbeliderna blir genomfartsväg i om trättebäcksliden

Kommentar:

Merparten av den föreslagna bebyggelsen ligger utmed befintlig infrastruktur och i kollektivtrafikhärlägen. Programmet innehåller även förslag på större satsningar på kollektivtrafik och cykelvägar för att minska behovet av att resa med bil. I fortsatt detaljplanering behöver påverkan på trafik studeras närmare. Övriga synpunkter besvaras under d) på sidan 2-4.

234. Privatperson 212

Som boende på Krabbeliderna så ser vi att den föreslagna planen, i synnerhet att öppna upp för genomfartstrafik från sommarvädergatan till Krabbeliderna, riskerar att leda till försämrad trafiksäkerhet.

Krabbeliderna riskerar att bli en "genväg" mellan Långströmsgatan och sommarvädersgatan, med kraftigt ökad trafikmängd, och Krabbeliderna är inte lämpad för detta.

Flertalet villor längs Krabbeliderna har utfart direkt mot gatan. Här finns en klar trafiksäkerhetsproblematik.

Krabbeliderna används dessutom som skolväg för många cyklande barn och även jobbpendlare cyklister. Det finns inga alternativa cykelbanor att tillgå och det skulle bli en ökad olämplig blandning av trafikslag, med stor risk för försämrad trafiksäkerhet.

Dessutom skulle även bebyggelse mellan Knektedalsgatan och Norra fjädermolnsgatan, med planerad genomfartsmöjlighet från Trättebäcksliden till Norra fjädermolnsgatan leda till försämrade trafiksäkerhet, i synnerhet i närheten av lekplatsen vid Trättebäcksliden.

Vi ser även att stora grönområden bebyggs och fragmenteras, med minskade rekreativsmöjligheter i området.

Kommentar:

Synpunkten besvaras under d) på sidan 2-4.

235. Privatperson 213

Det finns en underbar cykel- och gångväg längs en liten bäck. Den har skogen på sin andra sida. Den lilla vägen är alldeles lummig. Vi kallar den "Ravinen". I bäcken ser man ibland en bäver, tänka sig. Barnen plockar nässlor här på våarna.

Vägen råkar också vara ett mycket smidigt sätt för cyklister att ta sig in till/från stan från Bishop/Länsman (via Bladvädersgatan, över Lundbytunnelns södra öppning och förbi Bräcke Diakoni). Och just i "Ravinen" drar vi cyklister alltid ett djupt andetag. Det är någonting lugnande över denna lilla gröna väg. Här kommer vi undan från bilarna och stöket. Här omsluts vi av grönskan. Om så bara för en liten stund. Jag cyklar här till och med sena kvällar, trots att jag är en rätt harig person. Denna lilla väg har ett lugn.

Vägen går mellan Bladvädersgatan 14 och Erik Väderhatts gatas högsta punkt (Ryaskolans norra hörn) ungefär. Jag tror inte den har något namn. Förutom Ravinen, då.

På en karta såg vi förslag om att hugga ner skogen just här och bygga radhus och förskola just längs med Ravinen. Det fanns också ett sekundärt förslag att omvandla den lilla cykelvägen till en stor väg för en ny busslinje.

Bostäder, förskola och kollektivtrafik är naturligtvis väldigt viktigt. Men vi som såg kartan förfärades över möjligheten att just Ravinen skulle offras. Det finns så många tråkiga platser i Bishop/Länsman (särskilt parkeringsplatser) som så gärna får omvandlas till viktiga samhällsfunktioner. Och busslinjen kan nog gå på Bladvädersgatan istället. Men snälla, offra inte Ravinen.

Kommentar:

I förslaget till godkännandehandling är en förlängning av Erik Väderhatts Gata bortplockad och endast huvudalternativet med en busslinje längs Bladvädersgatan återstår. Bostadshuset är också bortplockade. Gång- och cykelvägen bevaras tillsammans med merparten av naturen, men förslaget på en mindre förskola i området kvarstår. Frågor om rekreativ-, natur- och kulturvärden tillsammans med förslag och placering av ny bebyggelse studeras närmare i kommande detaljplanering och i fördjupade utredningar vilket kan medföra förslag med mindre exploatering i framtiden.

236. Privatperson 214

Hej, jag tycker att planprogram Biskopsgården är en dålig idé. Framförallt idén att ytterligare exploatera grönområdet öster om Yrvädersgatan som också kallas Bräckeberget samt planerna på att anlägga en bilväg mellan Yrvädersgatan och Rydholmsgatan. När grönområdet mellan Biskopsgården, på andra sidan om

Yrvädersgatan i östlig riktning, Bräcke diakoni och kyrkbyn planeras att bebyggas med bl.a. boningshus och vägar så försvinner än fler grönområden i vår stad, vilket jag tycker är dåligt. Möjligen kan fler gångbanor genom området skapa den ytterligare integrering och fler ytor för möten mellan invånarna men att bygga boningshus och vägar för bilar förstör denna för oss i området värdefulla plats. Den andra saken jag är emot är planerna att bygga en bilväg som sammanbinder Yrvädersgatan med Rydholmsgatan. Det kommer förstöra ett för barnen lugnt område med återvändsgränder för bilar i nuläget och få genomfartsmöjligheten vilket idag både sänker antalet bilar och tyngre fordon som passerar genom området samt deras hastighet, något som är till gagn både för säkerheten och miljön i närområdet. Dessutom finns det redan sedan länge en gång-och cykelväg som förbinder yrvädersgatan/sommarvädersgatan/höstvädersgatan med Storstensvägen och Rydholmsvägen.

Detta förslag är dåligt av främst ovan nämnda skäl och därför motsätter jag mig det å det starkaste!

Kommentar:

Synpunkten besvaras under b) på sidan 2-4.

237. Privatperson 215

Hej,

vi anser att planerna på att bygga ihop Krabbeliderna med Sommarvädersgatan är dåliga. Man kan inte ha genomfartstrafik genom en villagata för att avlasta Björlandavägen, det säger väl sig självt. Detta gäller även vägarna från Knektedalsgatan resp. Trättebäcksliden.

Det vore även väldigt olyckligt om det byggdes i området mellan Krabbeliderna och Sommarvädersgatan/Fjädermolnsgatan etc. Det är ett populärt rekreatiomsområde, och skulle förstöra den sista lilla plätten skog vi har i absoluta närområdet.

Hälsningar

Kommentar:

Synpunkten besvaras under d) på sidan 2-4.

238. Privatperson 216

Vi är generellt sett positiva till programmet i stort eftersom en upprustning av Biskopsgården är bra för hela staden och Hisingen/Lundby i synnerhet. Vi har bott i Kyrkbyn i två år och tycker att det är fantastiskt att bo så nära stora grönområden även om det är så centralt. Vi använder ofta skogen mellan Kyrkbyn och leden vi Yrvädersgatan till promenader/lek med barnen eller en löptur m.m. Vi har också många bekanta i området som uppskattar ett stort naturområde så nära inpå. Vi blev både överraskade och tagna över att det i förslaget ser ut som att det här grönområdet kommer att förstöras och förminsкас kraftigt. Vi tycker det är väldigt tråkigt på flera sätt. För det första är det som vi nämnt stora naturområden som försvinner. För det andra är det också en stor risk för en ökad trafik i vårt bostadsområde där det finns många småbarnsfamiljer och barnen går över vägarna för att leka hos varandra. Vi ser inte positivt på ökad genomfart i vårt område när det finns vägar runt om området (Kyrkbyn) som väldigt sällan är fulltrafikerade (t.ex. Hjalmar Brantingsgatan). Vägarna i Kyrkbyn lämpar sig inte

för genomfart och ökad trafik och även om bostadshusen byggs i grönområdet ser vi inte alls syftet med att ha genomfart mot Kyrkbyn (30km/h) utan det borde kunna gå att lösa så att det görs endast mot Yrvädersgatan.

Kommentar:

Synpunkten besvaras under b) på sidan 2-4.

239. Privatperson 217

I det stora hela är jag positivt inställd till planen för Biskopsgården men några delar av den vänder jag mig emot:

1) Att bygga bort grönområdet, skogen och ängen på södra Bräckeåsen. Detta är ett rekreationsområde och en grön oas för oss boende i närheten. Området nyttjas också av närliggande förskolor som utflyktsmål samt av många hundägare.

Många forskningsrapporter visar just att grönområden och växtlighet får invånare att må bättre och känna mindre stress. I den aspekten är det bättre att göra området mer tillgängligt med gångbanor och kanske cykelstråk.

Bättre att skapa en knypunkt för fler än att exploatera ett grönområde för få.

2) Att förlänga Rydholmsgatan ner mot Yrvädersgatan skulle öka biltrafiken i villaområdet där det rör sig många barn.

Storstensvägen och Enrisvägen saknar dessutom trottoarer i dagsläget och är alldeles för smala för ökad trafik.

Bevara hellre återvändsgatorna istället för utöka genomfartstrafiken.

3) Att bebygga Bräckeåsen där det finns en unik samling av bronsålderslämningar med stort arkeologiskt intresse vore en katastrof (se bifogad bild).

Här skulle Kulturförvaltningens förslag (diariernr. 1001/18) om att utveckla området till ett besöksobjekt genom att glesa ut skogen, varsamt placera stigar, vårda fornlämningarna och uppdatera informationsskyltarna kunna vara ett alternativ. På så vis kan området mer tillgängligt och levande.

Kommentar:

Synpunkten besvaras under b) på sidan 2-4.

240. Privatperson 218

Vi är väldigt kritiska till hur knapphändigt detta har kommunicerats ut till oss som är berörda. Detta kommer att innebära stora konsekvenser för området, skog som skövlas, säkerheten för boende då man planerar att öppna upp Krabbeliderna som en större genomfartsled. Vi ser det som omöjligt att kunna bygga en trygg genomfartsled utan att planera om tomtgränser och riva murar etc. Har ni överhuvudtaget besökt området och gjort fysiska inventeringar. Vi kräver ett nytt samrådsmöte med förberedda frågor där vi vill ha en dialog.

Kommentar:

Synpunkten besvaras under a) samt d) på sidan 2-4.

241. Privatperson 219

Jag har en del synpunkter på denna projektplan. Först skulle jag vilja förtydliga mitt missnöje med idén att ta ner vår skog och med största sannolikhet spränga i berg för att få slå upp några till lägenheter.

Detta natur område är det ENDA naturområde vi har, Svartemosse är för långt bort för att anses som en anknytning med oss och Krokängsparken som är närmre än Svartemosse är just nu, och har varit de senaste två åren, en arbetsplats.

Som nästa synpunkt skulle jag vilja påminna om hur mycket trafik som går via Yrvädersgatan, att denna högtrafikerade led skulle få en direkt sammankoppling eller bli omformad så att dess trafik skulle behöva ta sig igenom vårt bostadsområde skulle inte bara vara farligt för alla barn och husdjur som finns i området utan även leda till buller och aktivitet under timmar på dygnet då det ska vara lugnt i tätbebyggda områden.

Kommentar:

Synpunkten besvaras under b) på sidan 2-4.

242. Privatperson 220

Hej

jag bor på Storstensvägen x, 418 73 Göteborg

Jag fattar inte inte varför nu ska förstöra mer natur när det ändå redan finns en gång väg. En till gång väg behövs inte naturen behöver finnas kvar. Den lilla bit skog som finns kvar används av alla i närområdet både av djur och människor.

Kommentar:

Synpunkten besvaras under b) på sidan 2-4.

243. Privatperson 221

Hej! Vi är ett musikerpar som bor i Biskopsgården, Sommarvädersgatan x sedan två år och trivs mycket bra. Just vårt område känns väldigt lugnt mycket tack vare den inbäddande grönskan. Jag kallar det för Hackspettarnas berg eftersom jag brukar se tre olika arter av hackspett här, större hackspett, gröngöling och spillkråka. Därtill harar, ekorrar och rådjur. Grönområdet ser lite risigt ut från

stora vägen men tar man sig in i det väntar ett fint litet stycke bohusländsk natur med skogsgläntor, ljung och enbuskar mellan klippställarna, ett äventyrsparadis in på knuten för vår tvååriga son. Jag noterar att detta område tyvärr inte har bedömts ha något naturvärde vid inventeringen utan istället är yta för nya planerade bostäder och gator. Jag pratar alltså om grönområdet i början på Sommarvädersgatan, västra sidan.

Jag välkomnar att det satsas på Biskopsgården, men släng inte ut barnet med badvattnet genom att förbise de stora värden som finns. Jag skulle önska att vi fick behålla vår lilla naturplätt och att den istället gjordes mer tillgänglig med gångvägar, kanske en grillplats eller bänkar. Gärna en lekplats eller utegym.

Annars är vi som sagt mycket positiva till att det satsas på Biskopsgården, ett nytt kulturhus vore särskilt välkommet, gärna i nära anslutning till Vårväderstorget.

Kommentar:

Merparten av den föreslagna bebyggelsen ligger utmed befintlig infrastruktur och i kollektivtrafknära lägen. Programmet innehåller även förslag på större satsningar på kollektivtrafik och cykelvägar för att minska behovet av att resa med bil. I de fall programmet föreslår bebyggelse i grönområden behöver frågor om rekreatiöns-, natur- och kulturvärden tillsammans med förslag och placering av ny bebyggelse studeras närmare i kommande detaljplanering och i fördjupade utredningar vilket kan medföra förslag med mindre exploatering i framtiden. Övriga synpunkter besvaras under c) på sidan 2-4.

244. Privatperson 222

jag bor i villa området kyrbytorget och jag tycker det är väldigt dåligt att ni ska ta bort skog och göra det mera tillgängligt för folk att komma hit eftersom det är skönt att kunna gå och ta en promenad i skogen. Det finns redan en gångväg ner till vårväderstorget och det är redan tillräckligt tillgängligt. Vi alla i området vill bevara skogen eftersom det är en frihet. Jag tycker det är synd att ni har tänkt att ta bort skogen och bygga hus, eftersom området här är jättefint. Jag tycker att det bara hade förstört området ifall ni bygger vägar här eftersom det är redan jätte bra så som det är.

Kommentar:

Synpunkten besvaras under b) på sidan 2-4.

245. Privatperson 223

Hej!

Jag tycker att det är mycket tråkigt och beklagligt att ni ämnar bygga på en av de sista grönområdena i närheten av Kyrkbyn. En av anledningarna till att vi trivs så bra i området är närheten till den lilla skogen där jag och många grannar går varje dag. Här kan man träffa hundägarna, barnfamiljen på picknick i gröngräset under en björk eller som jag sträcka på benen vid en paus för att uppleva lite lugn och natur. På våren kvittrar fåglarna och det är fantastiskt vackert när vitsippor, svalört och sälgen blommar samtidigt. Att ha natur i närheten till sin bostad ger mycket högre livskvalitet än att tränga in fler hus. Snälla beakta naturvärdena här, våra bostadsområden i förorter får inte förvandlas till enbart hus och vägar. Det är viktigt också att kunna ha natur i närheten, för både hälsa och välbefinnande och även för samhället i stort. Träden fångar ju upp mycket avgaser, fungerar som en

grönskande bullervägg och är dessutom hem till mycket smådjur, fåglar, insekter, en oas för att behålla lite biologisk mångfald i vår närhet. Det måste få finnas kvar några små obebyggda plättar i Göteborg. Vi vill ju ha en grönskande stad med ett miljövänligt tänk och då kan vi inte fälla skog och ta bort ängar för att bygga fler villor. Det finns ju andra ställen i området Bräcke med enbart stora obebyggda gräsmattor mellan husen. Där är naturvärdet mycket lägre, inga träd och bara lite gräs, det hade gjort mindre skada ifall fler hus behöver byggas. Värna om naturen och miljön, ta inte bort det viktigaste vi har att bevara!

Hej! Jag vill förtydliga synpunkter som jag skickade in nyligen. Det jag bestrider i förslaget är att ni bebygger grönområdet i skogen vid Bräckeäret, där det både finns skog, promenadstigar, hundrastgård och härliga naturmiljöer. Jag förstår inte hur ni kan säga att förslaget värnar biologisk mångfald och miljö när en skog ska huggas ned för att bygga villor. Naturvärdet på skogen är så stort för oss boende i närheten och i ert förslag så ersätts den ju inte med något. Läser man förslaget i stort så påskiner ni att parker och naturområden ska vävas in i bebyggelsen, men det stämmer inte alls i detta fall, ni tar ju bort det enda naturområde vi har att gå i som ligger i närheten. Jag vill inte behöva ta bilen för att gå i en park! Det kan inte vara ett miljövänligt tänk. Det fina är att skogen just nu ligger mitt i ett villaområde. Snälla förstör inte denna oas av grönska och biologisk mångfald i vår närhet! Det måste finnas ett annat sätt att tänka för att binda ihop biskopsgården med andra områden, gör fler gångstigar och en belyst gångväg i skogen istället. Delar av den öppna ängen hade kunnat bli en lekpark i grönskan. Höghuset vid sidan av stora vägen är ok, men villorna i skogen ger inte så mycket mer bostäder kontra det värde som förstörs för att de ska kunna bli till. Skogsområdet måste även vara värdefullt som rekreation för de nya hyresgästerna och villorna borde lättare kunna byggas på platser som idag står tomma (flera stora gräsmattor finns utan träd och hus, här behöver man inte fälla någon skog alls) mitt i befintliga villaområden där vi bor.

Kommentar:

Synpunkten besvaras under a) samt b) på sidan 2-4.

246. Privatperson 224

Mina spontana korta synpunkter:

Tack att ni informerade om era (dolda) planer på förhand.

Boende i Krabbliderna tillhör Tolered och ska därmed inte omfattas av Stadsbyggnadskontorets "Biskopsgården-planer".

Läser man mellan raderna i projektets dokumentation framgår inte huvudsakliga argument för en "integration" och dess konsekvens.

Jag har bott i området sedan födseln och sett hur natur och djurliv har påverkats av nybyggen på Sommarvädersgatan, Lilla Björlandavägen och Eddabacken samt andra områden. Dessa områden var fulla av natur där jag själv sprang och lekte som barn. I själva verket har även jag påverkats av de nattliga flygturerna som helikoptrar allt oftare tar nuförtiden. Dagliga turer också.

Ni bör välkomna en mindre instans av ett polishus i närheten. Speciellt i området kring Vårväderstorget. Att Polisen inte har ett lokalt kontor i Biskopsgården är förbryllande. Jag läste någonstans i dokumenten att "servicecenter" planeras - men

var är polishusen eller sjukvård? Istället ska Polishuset på Vågmästareplatsen läggas ner?

De senaste åren har trafiken ökat mer på Sommarvädersgatan och Björlandavägen i takt med utbyggnadshastigheten av ovanstående nämnda områden. Själv vill jag inte se mer trafik som bidrar till mer föroreningar som är nu mycket diskuterat i media.

Jag ser också mina syskon allt mer sällan. De bor inte på Hisingen och har inte lust att ta sig till oss i den alltmer Göteborgs-täta trafiken. Nej tack till fler tätbebyggda områden och bostäder och nej tack till fler bilar i Göteborg - speciellt inte i Krabbeliderna.

Kommentar:

Programområdet ligger, som rubricerat, inom primärområdena Norra och Södra Biskopsgården, Länsmansgården, Svartedalen och Jättesten. Det framgår i programhandlingen att programmet omfattar delar av Svartedalen, Jättesten, Kärrdalen samt Kyrkbyn. Övriga synpunkter besvaras under a) och d) på sidan 2-4.

247. Privatperson 225

Hej,

Jag vill protestera mot förslaget att gator i vårt lugna område ska göras om för att skapa genomfart genom Krabbeliderna och Trättebäcksliden. Här är idag lekplats och rekreationsområden. Barn cyklar och rör sig på gatorna och att skapa mer trafik på dessa gator skapar otrygghet, mer utsläpp av avgaser och buller och sämre miljö.

Gatorna i området borde snarare få förbättrade möjligheter för gång och cykeltrafik, mindre genomfart, fler farthinder i form av blomlådor kanske? Satsa på miljö, bevara skog och natur och ej bygga för genomfart av bilar.

Protesterar även mot eventuell avverkande av skog i anslutning till vårt område, detta är idag rekreationsområden och naturliga andningshål för alla som bor i området.

Fördärva inte ett område med anor sedan 1800-talet. Mer trafik och skövla skog går helt emot ett sunt miljötänk. Kan inte se att ett enda av förslagen är positiva för området Krabbeliderna.

Vänliga hälsningar,

Kommentar:

Synpunkten besvaras under d) på sidan 2-4.

248. Privatperson 226

Mina synpunkter.

Jag har bott på Sommarvädersgatan xx i 47 år och alltid uppskattat att så mycket av den ursprungliga naturen finns kvar här. På gården mellan husen står många tallar kvar där ekorrar ibland hoppar i trädtopparna. På baksidan av vårt hus är den lilla skogsremsan kvar mellan vårt hus och Höstvädersgatan. Där kommer emellanåt en rådjursfamilj förbi.

Förra hösten hade vi besök av en ormvråk några dagar. Den verkade hålla nere beståndet av råttor utmed fasaden.

Jag vill ha kvar den ursprungliga naturen istället för stadsparker.

Varför ska det vara hus nära gatan med trafik direkt inpå fasaden? Nu får vi se upp när det kommer in mopeder på gården med gängkriminella beväpnade med automatvapen som ett par gånger skjutit in genom fönster. Blir det bättre med gatan direkt inpå fasaden på de hus som vetter ut mot gatan? Kortare skotthåll? Kan vi få en plan för hur vi får bort gängkriminaliteten innan området förtätas?

Jag har ingen bil. När jag vid något tillfälle behöver en bil brukar jag hyra en lämplig bil på OKQ8-macken på gångavstånd från hemmet. Men den ska tydligen rivas nu. Macken är bra även för oss som inte har egen bil.

Sedan undrar jag hur det blir med järnåldersrösen öster om Sommarvädersgatan. Hällkistan nära före detta församlingshemmet? Är det den lilla gröna fläcken på kartan? Och de övriga två rösen? Klarar de sig när det ska byggas så mycket på östra sidan gatan.

Gärna stadsutveckling men förtäta inte för mycket. Det behöver väl inte bli som kvarteren inne i centrum. Ta inte bort det som är bra i Biskopsgården.

Kommentar:

Merparten av den föreslagna bebyggelsen ligger utmed befintlig infrastruktur och i kollektivtrafknära lägen. Programmet innehåller även förslag på större satsningar på kollektivtrafik och cykelvägar för att minska behovet av att resa med bil. En omställning till hållbar mobilitet är en förutsättning för att genomföra programmet. I den hållbara mobiliteten ingår delningstjänster så som att hyra bil. Programmet föreslår att mobilitetshubbar användas som ett komplement och alternativ till traditionella parkeringshus i kommande exploateringar. En mobilitetshubb erbjuder fler funktioner än traditionell bilparkering. Exempel på funktioner är cykelparkering, laddningsstationer, fordonsservice, lånecyklar, bilpooler, sopsortering och posthantering.

I de fall programmet föreslår bebyggelse i grönområden behöver frågor om rekreations-, natur- och kulturvärden tillsammans med förslag och placering av ny bebyggelse studeras närmare i kommande detaljplanering och i fördjupade utredningar vilket kan medföra förslag med mindre exploatering i framtiden.

Övriga synpunkter besvaras under b) på sidan 2-4.

249. Privatperson 227

Vi, xxx, boende på Knektedalsgatan x, motsätter oss planerna för nytt bebyggelseområde i naturområdet i direkt anslutning till Knektedalsgatan, Krabbeliderna och Sommarvädersgatan samt tänkt genomfartsled från Sommarvädersgatan via Krabbeliderna till Långströmsgatan.

Först och främst ifrågasätter vi starkt stadsbyggnadskontorets kommunikation och den brist på information som har gått ut till boende i området. Direkt berörda fastigheter borde ha informerats om byggplanerna och möjligheten att lämna synpunkter till detta samråd och på samma sätt ha upplysts om möjligheten att delta vid informationsträffar. I stället fick vi reda på byggplanerna av en slump, dagar innan slutdatum för samråd och missade därmed helt möjligheten att

närvara vid informationsträffarna. Ett mer professionellt förfarande ska kunna krävas av stadsbyggnadskontoret i Sveriges näst största stad.

Vi är i grund och botten positiva till att Biskopsgården utvecklas och programmet är i stora delar bra med de satsningar som görs. Däremot är vi mycket negativa till att det ingår planer om att bebygga det sista grönområde som finns mellan Svarte mosse och Hisingsparken. I och med den planerade bebyggelsen i direkt anslutning till vår och våra grannars tomtgräns försvinner det natursköna område som var en stor anledning till att vi bosatte oss i fastigheten. Historiskt sett har bit för bit av aktuellt grönområde skövats och ersatts av bostadsområden med stor miljöpåverkan som följd, varför detta är områdets enda återstående lunga. I naturområdet finns såväl höga naturvärden som stora rekreativa värden för boende i områdena både öster och väster om det aktuella naturområdet. Stora delar av området är klassat som naturvärdesklass 3 med påtagliga naturvärden, såsom åldrad skog och stor artrikedom. I skogen finns bland annat grävling, ekorre, räv och rådjur som dagligen hälsar på i våra trädgårdar samt ett rikt fågelliv med skyddade arter såsom spillkråka och mindre hackspett. I naturområdet finns löparspår, mountainbikebanor och frisbeegolfbana som används frekvent av boende i närområdet och i anslutning till skogen finns även Torpet Klara 3, som sedan 2006 är byggnadsminne enligt Kulturmiljölagen. Torpet är välbesökt av områdets förskolor och skolor i pedagogiskt syfte, då det är ett värdefullt exempel på hur folk levde förr i världen. Torpet med sina höns är även i övrigt ett uppskattat inslag för alla som nyttjar naturområdet.

Även ur trafiksäkerhetssynpunkt ifrågasätter vi planerna, då de tilltänkta lokalgatorna som binder ihop Sommarvädersgatan med Långströmsgatan kommer att leda trafiken genom Krabbeliderna som idag inte är en genomfartsväg. Området är idag ett lugnt bostadsområde med mycket barnfamiljer, där barn rör sig fritt mellan bostäder, skolor, lekplatser och grönområdet. Om byggplanerna realiseras och grönområdet försvinner kommer våra barn behöva ta sig, antingen över Björlandavägen till Hisingsparken eller över Sommarvädersgatan till Svarte mosse, två kraftigt trafikerade leder för att ta sig till natur. Förutom ökad genomströmning av trafik i området, skulle byggplanerna rasera det naturliga bullerplank som naturområdet utgör gentemot Sommarvädersgatan och Björlandavägen och därmed kraftigt försämra boendemiljön och luftkvaliteten i Krabbeliderna.

Området för den planerade bebyggelsen har stora höjdskillnader där byggnationen kommer att innebära omfattande sprängningar samt tung byggtrafik under mycket lång tid. Fastigheter utmed Knektedalsgatan, slutet av Krabbeliderna samt Snorregatan har redan i och med bygget av bostadsområdet Norra Fjädermolnsgatan, ett område betydligt längre bort från den nu planerade bebyggelsen, fått permanenta skador från sprängningar. Dessutom kan en exploatering av området medföra en risk för att de ytor där vatten naturligt samlas försvinner, vilket riskerar att förvärra befintliga problem eller skapa nya. Planen för vattenhantering, såsom den beskrivs, är inte tillräcklig för att eliminera dessa risker. Det finns en stor oro för att dessa äldre hus inte kommer att klara ytterligare påfrestningar med stora skador och värdeminskning som följd. Utan att ha någon insyn i den ekonomiska aspekten framstår det som högst tveksamt att det planerade byggprojektet i slutändan kan vara kostnadseffektivt i förhållande till de värden som går förlorade. Med anledning av höjdskillnaden, vill vi också påminna om de mått- och detaljkrav vid nybyggnationer som framgår av

Räddningstjänstens handlingsprogram enligt lag (2003:778) om skydd mot olyckor (LSO). Så som fastigheterna på Knektedalsgatan är belägna, kommer ett nytt bostadsområde som är placerat i direkt anslutning till tomtgräns innebära direkt insyn ovanifrån. Vi välkomnar projektgruppen att företa en syn i området ovanför Knektedalsgatan utifrån tomtgränser och dylikt.

Kommentar:

Synpunkten besvaras under a) samt d) på sidan 2-4.

250. Privatperson 228

Också kvinnor mår bra av att träna! Men idag är träningslokalerna anpassade för sådan träning som främst lockar män (som vill ha mer muskler); gym med maskiner och vikter. (Också de kriminella gängens män kommer hit.) Det finns idag flera gym i Biskopsgården/Länsmansgården.

Kvinnor lockas i högre grad än män av gruppträning; yoga, dans och "friskisgympa". Detta kräver gruppträningslokal. Det borde inte vara en omöjlighet att bygga en kvinnovänlig träningsstruktur. Särskilt kommunens (Länsmansgårdens) motionscentrum borde ha ett särskilt ansvar för detta.

Visst finns det möjlighet att dra igång någonting på egen hand och hyra någon skolas gymnastiklokal. Men det kräver ett stort engagemang. Och byggnationen idag gynnar mäns träning framför kvinnor. Detta bör vi såklart ändra på! Vi behöver gruppträningslokaler där vi kan träna till priser som vi har råd med. Gissningsvis är Länsmansgårdens Motionscentrum ett lämpligt ställe att bygga om för detta.

Kommentar:

Synpunkter har noterats och delvis lyfts in i programhandlingen under avsnittet synpunkter från programsamrådet.

251. Privatperson (223)

Kompletterande synpunkt sammanförd med synpunkt 245, privatperson 223.

Kommentar:

Se kommentar till synpunkt 245, privatperson 223.

252. Privatperson 229

Hej! Jag bor granne med Biskopsgården, och tillbringar mycket tid där.

== Förslag: En bra lokal för ett cykelkök ==

Er plan för mer kultur och idrott är strålande. Förutom det så vore det fantastiskt om ni kunde underlätta för oss att laga och fixa saker tillsammans. Det är ett effektivt och lite bortglömt sätt att få människor att mötas. Ett cykelkök är ett jättebra exempel på det. Det gör att människor från olika delar av samhället möts och tillsammans lär sig att ta hand om sina cyklar. Ett superbt sätt att skapa liv i ett kvarter!

Idag finns ett cykelkök i Biskopsgården, men i en ganska dålig lokal. Trots att det kostar så lite (inga lönekostnader!) så gör ett cykelkök stor skillnad. Därför är det en bra satsning med en gratis, permanent lokal för ett cykelkök.

== Förslag: Bilfri stadsdel ==

Bilar och bilvägar är å andra sidan ett bra sätt att HINDRA människor från att mötas. Jag vet att ni har planer på att minska biltrafiken, men jag tycker det är väldigt blygsamma planer.

Idag drunknar staden i bilar och bilvägar. Därför kan också små steg mot en mer hälsosam och normal stad kännas som radikala. Men det är ingenting radikalt med en stadsbild där barn kan leka fritt utan risk för att bli överkörda. Därför vill jag uppmuntra er att våga vara grundliga i ert arbete: Ta bort ALLA bilvägar och parkeringar – och gör plats för människor istället. Tack!

== Förslag: Utomhusbad ==

Att kunna promenera ner till en sjö eller en utomhusbassäng borde vara en självklarhet för alla. Särskilt i en stor och modern stad som Göteborg!

Men den som bor i Biskopsgården och vill bada måste idag ta bilen till havet eller Delsjön. Den som har råd alltså. Bristen på utomhusbad i Biskopsgården gör att ett sommarbad är en lyx för många. Så borde det inte vara.

En konstgjord sjö i närheten av Svarte mosse vore det bästa alternativet! Men utomhusbadet i Frihamnen har visat att det är både populärt och genomförbart också med en utomhuspool!

Kommentar:

Synpunkterna har noterats och delvis lyfts in i programhandlingen under avsnittet synpunkter från programsamrådet.

253. Privatperson 230

Det är så klart i grunden positivt att kommunen vill satsa på Biskopsgården, men som boende blir jag genuint orolig över vad förslaget innebär för skogen. Vad jag förstår är det en stor del som planeras att tas bort?

Närheten till skog är en av de största anledningarna att jag trivs så utomordentligt bra här, och en stor anledning till att jag vill bo kvar. Idag kan jag i princip gå rätt in i skogen från vår parkeringsplats - vilket verkligen uppskattas! Jag tar nästan dagliga promenader, själv eller tillsammans med min familj, och har gjort så sedan jag flyttade hit för 10 år sedan. Mitt äldsta barn spenderar mycket tid där även tillsammans med sin klass (han går på Ryaskolan). Vi plockar bär, tittar på djur, följer årstidsväxlingar. Det är en välbehövlig möjlighet till avkoppling och rekreation.

Vi behöver alla grönområden vi kan få och i mitt tycke kan inte en park i stil med Slottskog ersätta den skog som finns här idag. Inte på långa vägar!

Kommentar:

I förslaget till godkännandehandling föreslås mindre bebyggelse än i samrådsförslaget. I de fall programmet föreslår bebyggelse i grönområden behöver frågor om rekreations-, natur- och kulturvärden tillsammans med förslag och placering av ny bebyggelse studeras närmare i kommande detaljplanering och i fördjupade utredningar vilket kan medföra förslag med mindre exploatering i framtiden. Merparten av den föreslagna bebyggelsen ligger utmed befintlig infrastruktur och i kollektivtrafknära lägen. Programmet innehåller även förslag på större satsningar på kollektivtrafik och cykelvägar för att minska behovet av att resa med bil.

254. Privatperson 231

Vi i förorten vill också bada! (Vissa av oss gärna året om, till och med.) Men utan bil tar det lååååå tid att ta sig till havet från Biskopsgården/Länsmansgården, oavsett man man cyklar eller åker kollektivt. (Och bilen är inte ett framtidsalternativ, inte ens i elektrisk form.

Vad gör vi åt detta? Det finns flera alternativ:

1. Drömalternativet: Gör som i Tyskland; gräv en konstgjord sjö. Utgå från Svarte Mosse eller gräv helt nytt. Rena naturligt som man gör i naturliga pooler (Allmänna Badet i Frihamnen är ett bra exempel på detta, även om detta bad inte är grävt).
2. Det kanske (?) billigare alternativet: Ge oss ett containerbad liknande Allmänna Badet i Frihamnen. Viktigt att det är öppet året om, samt att det finns en grund del för barnen.
3. Om ovanstående är helt omöjligt; ge oss åtminstone en utomhusdusch i naturskön miljö (i skogen nära Svarte Mosse, förslagsvis) i kombination med en vedeldad bastu.
4. Alldeles frikopplat från ovanstående alternativt behövs en direktlinje i kollektivtrafiken från Biskopsgården/Länsmansgården till havet. Helst att spårvagnsspåren bara fortsätter (hade de råd på 1940-talet, har vi nog råd nu också). Annars en busslinje.

(Kommentar: Som ses på gatuadressen bor jag tillfälligt utanför Biskopsgården. Men Biskopsgården är mitt hem, och jag hoppas inom kort få tag på en lägenhet där.)

Kommentar:

Synpunkterna har noterats och delvis lyfts in i programhandlingen under avsnittet synpunkter från programsamrådet.

255. Privatperson 232

Kompletterande synpunkt sammanförd med synpunkt 252, privatperson 229.

Kommentar:

Se kommentar till synpunkt 252, privatperson 229.

256. Privatperson 233

Hej

Jag vill inkomma med följande synpunkter

Mitt underlag har annat slutdatum för inlämning (2021 dec) så viss förvirring har uppstått igen

Har tagit del av texten, utställningen o ett möte med två arkitekter samt två utställningar på plats. Har även förstått skillnader mellan översiktsplan o detaljplan

Efter kommunens indragning av tomträtter till parkeringsytor i området o hur det gått till möttes vi i MD. Där fyllde Martin Öbo på med mer detaljer.

Fokus för oss är då förändringar i området mellan Badvädersgatan o Molnvädersg samt de inre förbindelsesträckorna Lenvädersg och Önskevädersg samt Sommarvädersg o uppfart till Friskväderstorget/ Väderbodarna

Vår HSB förening Soluret är en av sju i området o samordnas inom Nbpc/Nbf

Vi är eniga med Göteborg Stad om att modernisering av ytorna härute är både nödvändigt o önskvärt.

Delar av redan tomma ytor kan säkert o med fördel bebyggas. Dock uppstår det konflikter

-avs avsedda parkintressen och föreslagna husbyggnationer längs Sommarvädersgatans infart på ena sidan / östra / fram till Församlingshemmet/Molnvädersg.

-Att ställa hus tätare än nödvändigt på Sommarvädersgatan o

-sedan flytta dess sträckning närmare HSBs ytor kan vara ett roligt it projekt men inte i verkligheten

Motstående sida Sommarvg har garage/ anläggningar för avfall / De är i vägen o att ändra sträckningen /bredden på hela gatan är omotiverat.

Att dra Sommarvg närmare Önskevädersgatan Lenvädersg förefaller som horribelt.

Sänk gärna farten o fundera o samarbeta fram en bättre entre till Friskväderstorget

Ekonomi i projektet för kommunens del behöver ses över. 3-500 milj blir svårt att behålla utan kreativa inslag.

All asfalt/jord härute anses smittad av PaH

Det gör hanteringen extra dyr i miljöändan

Våra Parkeringsytor tjänar sitt syfte väl. Antalet är dock mindre än efterfrågan.

Placeringen av dem stödjer boende att få ihop vardagen. Flera jobbar icke dagtid o måste ha egen plats för smidig familjelogistik.

Att organisera om ytorna / Kallebäck/ o göra dem både dyrare o mindre tillgängliga stödjer inte god hushållning. Egen plats är guld värd. Slippa åka runt o leta plats är inte värdigt ens på sikt.

Just vår Brf Soluret har 14 bilgarage på Vintervädersg med utfarter till en lokal p-platsyta. Tomträten därtill är indragen / ej förlängd. Garagens syften krockar om p-plats bebyggs. Utfart sker rätt genom föreslagna nya stadsradhus och brandsäkerheten kräver säkert god tillgänglighet sist jag tittade.

Återkom gärna till Nbpc/Nbf om samarbeten avs uppfart Flygvädersg/ Väderbodarna och Önskevädersg - Molnvädersg

Där kan inte vara färdigfunderat

Ps Undvik gräva i området. Det är rätt rorigt under jord härute. Kartan stämmer inte med verkligheten

Kommentar:

Frågan om parkering är en viktig fråga att studera närmare i fortsatt detaljplanering. Övriga synpunkten besvaras under a) på sidan 2-4.

257. Privatperson 234

Har fått information att det planeras en integrering av Biskopsgården med Krabbeliderna. Där det ska bli nybyggnation av hus, lägenheter, höghus och gator.

Hur kan detta få ske, ska ni förstöra detta lilla grönområdet som finns kvar här i området. Hur tänker ni!! Har ni ens haft tankar kring natur, inverkan på djur, trivselsn för människor som bor här i området. Hur ska det bli med trafiken? Skytteltrafik dagligen, oro för barn som leker, ska gå till skolan osv.

Det här är ett trevligt, trivsamt villaområde som kommer bli något helt annat om dessa planer går igenom. Tänk om, tänk rätt.

Man behöver inte skövla och förstöra allt. Det är nog med trafik, buller och ombyggnationer som det är.

Vänligen

Kommentar:

Synpunkten besvaras under a) samt d) på sidan 2-4.

258. Privatperson 235

Kommer att få långtgående negativa konsekvenser gällande bl annat trafikmiljö, föroreningar, artrikedom, kulturhistoriska värdefulla platser, grönområde i närområde och som helhet kraftfullt försämrat boende för alla oss som bor i Krabbeliderna. Jag begär att förslaget stoppas i sin helhet och att alternativa platser för bostadsbyggande utreds.

Hälsningar

Kommentar:

Synpunkten besvaras under a) samt d) på sidan 2-4.

259. Privatperson 236

Hej,vi bor på Trättebäcksliden xx och tog del först idag om det planerade området.

Vi protesterar med hög prioritet att dra igenom en genomfartsled på Trättebäcksliden till ett tilltänkt höghusområde.Vi bor här av en anledning nämligen lugnt och fint,barnsäkert område med grönområden där vi vistas mycket alltså där ni tänker bygga.Vi är uppvuxna här både min fru och jag.

Här måste ni tänka till eller viker är ett krav från oss på hela Krabbeliderna,kom hit och titta om ni verkligen kan tycka att det är ok att förstöra hela detta området.Ni borde skämmas att ens tänka tanken på detta projektet,man blir ju mållös.

Jag vill ha en kommentar och en bekräftelse på ni tagit del av våra proteser

Kommentar:

Synpunkten besvaras under a) samt d) på sidan 2-4.

260. Privatperson 237

Vi gemensamt kan hitta lösningar, men planen är väldigt orolig för oss.

Bör tas om, och bjuda in alla formellt. För sakfrågor.

Biskopsgårdens byggs ut till Krabbeliderna

Varför har ni inte bjudit in alla som bor i närheten formellt?

Att annonsera via tryckt media. Idag är inte rätt väg. Väldigt många missar detta.

Så formellt beslut, står vi väldigt mot. Innan ni har informerat alla när boende.

Gör om och gör rätt.

Kommentar:

Synpunkten besvaras under a) samt d) på sidan 2-4.

261. Privatperson 238

Till Carl-Johan Karlsson, SBK

Tydligen har det kommit till sen kännedom för många av oss boende i området ang ”Program för Biskopsgården”. Ser att det nu är för sent att lämna synpunkter men anser att det här ändå måste framföras;

Jag är själv småbarnsförälder boende i Kyrkbyn. Efter att ha tagit del av planprojektet ser jag flera positiva ideer som har potential att göra Biskopsgården till en trygg plats igen.

Men att dra trafikleder genom bostadsområden där barn nu springer i ett så gott som bilfritt område är inte ok.

Jag syftar på planerna att öppna upp bl a Rydholmsvägen för genomfartstrafik.

Större delen av Rydholmsvägen är en raksträcka med brant uppfartsbacke. På denna raksträcka hinner bilarna komma upp i hög hastighet. Dessutom lutar backen så pass mkt att de ”tar sats” och kör fort, de har inte har möjlighet att stanna om t ex ett barn skulle springa ut på vägen. Detta är i nuläget hanterbart med tanke på att majoriteten som kör här bor här och vet hur man tar sig upp för backen någorlunda säkert för omgivningen. Detta är om de ens kommer upp för backen vintertid.

Det blir omöjligt för våra barn att gå säkert till skolan förbi en sådan potentiellt farlig gata.

Utöver detta föreslås bygga bostäder på det ena av våra två värdefulla grönområden. Detta är barnens fristad och möjlighet till att vara i en (så nära som möjligt det går) naturpark inne i stan. Detta gäller även det lilla grönområdet mellan Storstensvägen 10 och Hjalmar Brantingsgatan. Denna bergsknalle är också mkt värdefull att få behålla för oss som bor här!

Kommentar:

Synpunkten besvaras under a) samt b) på sidan 2-4.

Övriga

262. Naturskyddsföreningen i Göteborg

Program Biskopsgården

“Visionen är att bygga så att tryggheten ökar och vardagslivet underlättas för människor som bor och besöker Biskopsgården. Programmet syftar till att åtgärda det som skapar barriärer och otrygghet men även förstärka bland annat de gröna och kulturhistoriska kvalitéerna”

- Programhandling, sida 3.

Naturskyddsföreningen i Göteborg ställer sig positiva till att staden vill satsa på västra Biskopsgårdens skolor/förskolor, service, mobilitet och tillgänglighet.

Dock finns potential till förbättring av programmet. Bland annat önskar Naturskyddsföreningen i Göteborg att en specifik placering för ett nytt Kulturhus framgår i planprogrammet och därför inte lämnas till en möjlig framtida plan. Vi ser gärna att byggnaden placeras mer centralt inom planområdet för att gynna fler användare. Förslagsvis att den kopplas samman med planerad kollektivtrafik och huvudentrén för Svarte Mosse på föreslagen framtida bebyggelse på Flyvädersgatans befintliga parkering.

Grönområden

Naturskyddsföreningen i Göteborg ser positivt på att man exploaterar på befintliga markparkeringar inom planområdet samt att man förespråkar yteffektiva mobilitetslösningar. Vi ser dock att flera grönytor kommer exploateras där även framkomligheten för bilen prioriteras och blandtrafik föreslås på befintliga gång- och cykelbanor.

I programhandlingen, sida 45:

“Trygghetsaspekten är viktig att beakta så att människor kan och vill använda den gröna närmiljön under större delar av dygnet. Det är därför viktigt att komplettera med ny bebyggelse i anslutning till grönområden för att få ”ögon på plats”.”

Naturskyddsföreningen i Göteborg ser gärna att man här tar med konsekvenserna för nattlevande arter som kräver mörker för överlevnad. Att göra grönområden tillgängliga dygnet runt kräver att man samtidigt tar med vilken påverkan detta medför för djurlivet.

Introducera mer infrastruktur såsom belysning och fler gator är inte den mest hållbara strategin mot otrygghet, särskilt i ett område som Biskopsgården. Det kan snarare leda till mer okunskap och rädsla kring naturen när människor inte får vistas i miljön. Därför föreslår vi åtgärder som ökar vistelsen i naturen på dess villkor. Till exempel att man i detaljplaner för nya parker ökar förståelsen kring vår natur, att man bjuder in staden till skogen snarare än bygger in staden i skogen.

Svarte Mosse

Svarte Mosse är en central och viktig del av Biskopsgården samt större naturområde på Hisingen. Naturskyddsföreningen i Göteborg ställer sig positiva till att den planeras att klassas upp till en Stadspark och inväntar framtida detaljplan med stora förhoppningar.

Att göra Svarte Mosse till ett naturreservat hade varit en optimal lösning som vi fortfarande förespråkar. Naturskyddsföreningen i Göteborg ser dock mycket kritiskt på att man samtidigt vill frångå översiktsplanen, både föregående och aktuella, och exploatera på flera platser i Svarte Mosse.

Fig 1. Utklipp från Göteborg Stads föregående översiktsplan från 2009. Notera områdets utpekade naturvärden.

Fig 2. Utklipp från Göteborg Stads aktuella översiktsplan från 2022. Notera områdets utpekade naturvärden som stadspark. Notera att: "Byggande och ianspråktagande för andra ändamål än parkrelaterade ska inte tillåtas. Stora parker ska så långt möjligt hållas fria från trafik- och industribuller och vara enkla att nå med kollektivtrafik och cykel."

Svarte Mosse är i närtid även ett kompensationsområde från bebyggelse av "Detaljplan för Logistikcentrum vid Hisingsleden inom stadelarna Björlanda och Sörred" (Diarienummer: 1084/04 (FLLA 4947) samt har exploaterats i detaljplanen "Detaljplan för Trafikplats vid Hisingsleden/Assar Gabrielssons väg samt del av Hisingsleden" (Diarienummer SKB BN0578/13/ Diarienummer FK 5938/14).

Naturskyddsföreningen i Göteborg ställer sig allmänt kritiska kring att staden vill frångå deras egna översiktsplan på så pass många grönområden, vilket talar mot Göteborgs Stad satta mål om att arealen grönytor ska öka, enligt Göteborgs Stads miljö- och klimatprogram 2021-2030 på sida 12, delmålet "Miljömål". Naturskyddsföreningen i Göteborg ser att man planerar att frångå översiktsplanen på följande områden i planprogrammets delområdeskarta: 1, 7, 5, 8, 17, 18 och 19 varav vi främst ställer oss kritiska till nummer 17 och 18 som helt bör utgå (se figur 3).

Naturskyddsföreningen i Göteborg anser att förslaget exploatering på dessa områden i nordost bör bevaras och att man istället vidareutvecklar längs befintliga vägar.

Vidare anser Naturskyddsföreningen i Göteborg att stadens slutsats om programmets miljöpåverkan är missvisande och motsägelsefullt baserad på nedanstående citeringar.

I planprogrammet, sida 46, “Miljökonsekvenser- Programmets påverkan”:
“Programmet bidrar positivt till att uppfylla samtliga delmål inom denna kategori. Genom att värna om större grönområden och dessutom klassa upp Svarte mosse till stadspark värnar programmet om den befintliga biologiska mångfalden nu, samtidigt som gröna miljöer skyddas över tid. Planförslaget innebär dock att vissa grönområden tas i anspråk för bebyggelse vilket aldrig är positivt för naturen då den åtgärden är irreversibel.”

I planprogrammet, sida 47, “Miljökonsekvenser- Undersökning om betydande miljöpåverkan”: “Programmet och dess innehåll bedöms inte medföra betydande

miljöpåverkan och en miljökonsekvensbeskrivning har därför inte tagits fram. Bedömningen är avstämd med Länsstyrelsen den 2019-11-15 som då delade kontorets bedömning. Bebyggelseförslaget har sedan avstämningen gjordes förändrats i och med återremissen i slutet av år 2020. Det är dock till mycket samma ytor som det föreslås ny bebyggelse på som tidigare, med undantag för bebyggelse öster om Yrvärdersgatan samt bebyggelse längs Svarte mosse i nordöstra delen av programområdet. Vid efterföljande detaljplanering behöver nya bedömningar göras för varje enskild detaljplan.”

Vi hänvisar till ovanstående stycke om område 17 och 18 för varför föreningen är emot etablering längs Svarte Mosse i nordöstra delen.

Då Svarte Mosse är ett av de viktigaste områdena att prioritera i planprogrammet, både enligt oss och staden, bör utvärdering av programmets miljöpåverkan göras om. Staden har i efterhand lagt till ett nytt föreslaget exploaterat område med följande konsekvenser:

1. Strider mot Översiktsplanen
2. Har mycket högt naturvärde, klass 2
3. Ligger i direkt anslutning till ett kompensationsområde med våtmarker
4. Bedöms ha en positiv inverkan på att uppnå samtliga delmål

Det är motsägelsefullt, speciellt när planprogrammet gick ut på samråd år 2022.

Naturskyddsföreningen i Göteborg anser att staden realistiskt kunnat presentera ändringen till Länsstyrelsen mellan återremissen år 2020 (se ovan) och planprogrammets granskning år 2022. Programmet är i sin helhet idag inte bedömt av Länsstyrelsen som därför inte har kunnat avgöra om dess miljöpåverkan och därför om en miljökonsekvensbeskrivning (MKB) är nödvändig. Hela programmet har inte presenterats och ovanstående stycke från planprogrammet blir då missvisande. nödvändig. Hela programmet har inte presenterats och ovanstående stycke från planprogrammet blir då missvisande.

Boendeformer

Naturskyddsföreningen i Göteborg ser positivt på att man vill bygga bostäder i olika upplåtelseformer och storlekar. Det skapar en mer hållbar och tätare stad med fler kvalitéer.

Vi ser dock kritiskt på hur man använder sig av statistik på befintliga boendeformer i västra Biskopsgården. Att inte inkludera hela östra Biskopsgården upplever vi som en partisk slutsats för området som helhet, eftersom östra Biskopsgårdens statistik visar på andra boendeformer.

Enligt “Göteborgsbladet 2022 - områdesfakta” på sida 24 och 26 innehar västra Biskopsgården 84,1% hyresrätter medan östra Biskopsgården innehar 49,7%.

Det visar på en missvisande presentation av fakta som inte reflekterar hela Biskopsgården och samtidigt förstärker barriären mellan områdena. Det kan leda till upplåtelseformer som inte uppfyller områdets behov.

Trafik

Naturskyddsföreningen i Göteborg anser att trafikförslaget presenterade i programmet uppfyller vissa hållbarhetsmål, medan andra kan förbättras. Till exempel följer programmet översiktsplanens mål om mer prioritering på cykel-

och gångtrafik samt att överbrygga barriärer. Dock är vi kritiska till planen att introducera fler gator för biltrafik för att "utjämna" barriärerna enligt sida 9 i planprogrammet, det vill säga ett mer finmaskigt nät. Ett exempel är att dagens förlängning av Byvädersgatan längs med Sjumilaskolan planeras att bli en bilväg, vilket "klämmer in" skolan och dess barn mellan två olika färdmedel (spårväg och biltrafik). Troligen kommer det inte leda minskad biltrafik, trots minskad hastighet, då mer yta blir tillgänglig för bilister. Detta kan jämföras med inducerad efterfrågan på trafik som bevisar att mer yta för biltrafik leder till fler bilresor då invånarna utsätts för visuell uppmuntran, med andra ord "reklamkampanj för bil". Lösningen är därför inte hållbar. I planprogrammet på sida 17 förvarnas även att: "Lokal luftcirkulation kan påverkas av förtätning utmed mer trafikerade gator, till exempel vid rondellen Hjalmar Brantingsgatan/Sommarvädersgatan och längs Yrvädersgatan. Om luften vid vägarna innesluts blir halterna av luftföroreningar högre."

Naturskyddsföreningen i Göteborg föreslår därför att behålla, vidareutveckla och sammanfläta planområdets befintliga gång- och cykelinfrastruktur och vidare även implementera hastighetsbegränsande åtgärder på Sommarvädersgatan för att minska dagens bilresor genom området. Det skulle vara bättre anpassat efter nationella och internationella mål/rekommendationer till exempel:

- Sveriges 16 miljömål
- Globala målen
- IPCC:s rekommendationer för en hållbar utveckling

Enligt stadens egna trafikstrategi (sida 6) "Trafikplaneringens viktigaste bidrag är att prioritera fotgängare och cyklister i den lokala miljön." Med andra ska den lokala miljön uppmuntra till gång och cykel.

Kollektivtrafiken

Naturskyddsföreningen i Göteborg ser positivt på att kollektivtrafiken ska öka och utvecklas i förslaget. Vi ser positivt på att man möjliggör kollektivtrafik för de bostäder som ligger i anslutning till Väderlekstorget där höjdskillnaden är som störst gentemot dagens befintliga kollektivtrafikhållplats.

Naturskyddsföreningen i Göteborg ser även positivt på att programmet vill underlätta besök till Svarte Mosse men samtidigt kritiskt på att omvandla befintlig gång- och cykelbana till lokalgata.

Buss 25 stannar idag vid Länsmansgårdens motionscentrum. Vi föreslår att man använder befintligt gatunät och låter kollektivtrafiken gå i mitten av bostadsområdet, via Rimfrostgatan och ner till hållplatserna Varmfrostgatan alternativt sammanflätas med Klaras hållplats på Björlandavägen, via Dagdroppegatan. Det skulle gynna fler och bevara den bilfria gång- och cykelbanan samt Svarte Mosse.

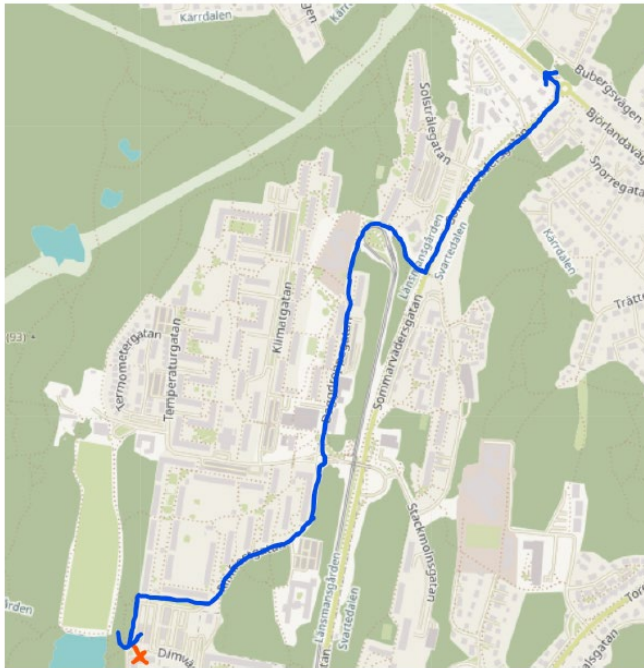

Fig 4. Enklare skiss på förslag till kollektivtrafiksdragning.

Vi ser planprogrammet saknar en sammankoppling med Björlandavägen som skulle öppna upp för möjligheten att ta sig åt motsatt håll. Därför ökar inte möjligheten till tvärförbindelser med kollektivtrafiken, vilket inte stödjer Målbild Koll 2035.

Slutsats

Naturskyddsföreningen i Göteborg ser positivt på att man vill utveckla Biskopsgården till en mer trygg och sammanhållen stadsdel. Men upplever att planprogrammets planerar för en annan befolkning än den som bor där idag. Åtgärderna som programmet föreslår kommer troligen inte uppfylla de uppsatta målen.

Vi saknar förslag kring hur den befintliga samhällsservicen kan rustas upp, till exempel Sjumilaskolan. Vidare har viktiga punkter, som ett nytt kulturhus, inte fått högre prioritering och en fast placering.

Enligt Göteborgs Stads hemsida ska staden bli “en av Europas 100 klimatneutrala och smarta städer.” med förpliktelse att “vara ett experiment- och kunskapsnav och dela med sig av erfarenheter och lösningar till andra städer”. Med tanke att staden får 360 miljoner euro i bidrag för sagd förpliktelse anser Naturskyddsföreningen i Göteborg att pengarna ska användas till att skapa en hållbar stad som inspireras världen.

Naturskyddsföreningen i Göteborg vill se ett banbrytande program med framåtsträvande och nytänkande åtgärder. Staden har här en möjlighet att låta ett så stort område, med hög befolkning, utvecklas till en hållbar, hälsosam stadsdel som minskar sitt avtryck. Här finns möjligheterna att bygga framtidens stadsdel, men staden har inte tagit den.

Stadsplaneringsgruppen

Naturskyddsföreningen i Göteborg

Kommentar:

Programförslaget har sedan samrådet justerats så att mindre intrång görs i befintliga grönområden i framtaget förslag till godkännandehandling. Frågor som belyses i yttrandet är viktiga och tas vidare i kommande detaljplanarbeten.

Stadsbyggnadsförvaltningen delar inte bilden ”att planprogrammet planerar för en annan befolkning än den som bor där idag”. Programhandlingen är tydligt med att kommande exploatering ska ge mervärde till det befintliga. Programförslaget syftar till stor del till att förstärka gång- och cykelstråk i hela stadsdelen, säkerställa kommunal service såsom parker, rekreationsområden och lekplatser och bygga i anslutning till befintlig kollektivtrafik samt på parkeringsytor.

Förslaget överensstämmer i stort med Översiktsplan för Göteborg, antagen av kommunfullmäktige 2022-05-19. Merparten av den föreslagna bebyggelsen ligger inom markanvändningen blandad stadsbebyggelse. I vissa delar föreslår programmet annan användning än översiktsplanen. Bergåsen öster om Sommarvädersgatan är utpekad som värdefull natur- och rekreationsområde där föreslagen markanvändning strider mot översiktsplanen. Sommarvädersgatan pekas även ut i översiktsplanen som ett omvandlingsstråk. I översiktsplanen framgår en inriktning för Biskopsgården som är att dra nytta av utbyggnadspotentialen i Biskopsgården och koppla samman stadsstrukturen till kringliggande områden för att minska upplevda barriärer. För att lyckas uppnå en nära, sammanhållen och robust stad bedömer stadsbyggnadsförvaltningen det dock som nödvändigt att gå in i vissa utpekade grönområden för att överbrygga de fysiska och mentala barriärerna som finns mellan bostadsområdena. Bergåsen öster om Yrvädersgatan är utpekad som övriga grönområden och värdefull natur- och rekreationsområden med ädellövskogen. Programförslaget berör inte området som pekas ut som värdefull natur- och rekreationsområden. I norra delen av Svarte mosse bedöms programförslaget göra ett mindre intrång i ett område som är utpekad som framtida stadspark.

I fortsatt planläggning är det viktigt att studera avvägningen mellan att bebygga grönområden i Biskopsgården ännu närmare. I synnerhet behöver påverkan på kultur-, natur- och rekreationsvärden studeras mer utförligt och även möjlighet till eventuella kompensationsåtgärder. I kommande avvägningar är det också viktigt att ha med sig en bedömning kring de ackumulativa effekterna av att bebygga i värdefulla natur- och rekreationsområden.

Stora delar av områdena i västra programområdet saknar idag kollektivtrafik. Vissa boende har 600 m till närmaste hållplats och höjdskillnader på upp mot 20 m. Om höjdmeter räknas in - 10 extra meter per höjdmeter - så bor 4 100 personer för långt bort från kollektivtrafik. För att knyta ihop de olika delarna i västra programområdet är den föreslagna gatan med kollektivtrafik av stor betydelse.

Programområdet är ett stort område och motsvarar befolkningen av en mindre stad i övriga landet. Att enbart belysa upplåtelseformer inom programområdet ser stadsbyggnadsförvaltningen därför inte som något problematiskt.

Stadsbyggnadsförvaltningen delar inte bilden av att områden med naturvärden klass II tas i anspråk i programförslaget utifrån den framtagna naturvärdesinventeringen. Däremot är det viktigt att i kommande detaljplaner ta fram fördjupade naturvärdes- och artinventeringar för de planer som berör grönområden. Det kan då finnas områden som får en högre klassning och som gör att föreslagen bebyggelse då ej är lämplig.

Angående bedömningen om betydande miljöpåverkan så delar länsstyrelsen fortsättningsvis stadsbyggnadsförvaltningen bedömning, se synpunkt 20. Merparten av bebyggelseområdet mot Svarte mosse var med i den tidigaste bedömningen och det är framförallt bebyggelsen öster om Yrvädersgatan på bergåsen som bebyggelse tillkom i samrådshandlingen. Både bebyggelse men också gator har som sagt minskat i dessa området i framtaget förslag till godkännandehandling. Alla kommande detaljplaner behöver därtill genomföra en så kallad förundersökning inför bedömning av miljöpåverkan.

Gällande trafiksynpunkterna delar stadsbyggnadsförvaltningen vikten av att ställa om till ett mer hållbart resande. Som framgår i programhandlingen är detta också en förutsättning för att möjliggöra mer bebyggelse i Biskopsgården. Stora delar av programförslagets förslag på stadsomvandling föreslås på befintliga markparkeringsplatser. En bärande idé i programarbetet är att omvandla trafikleder och gator där bilen idag dominerar gaturummet till stadsgator som är mer attraktiva för både gående och cyklister. Förslaget till godkännandehandling har utvecklats med både gatusektioner för samtliga föreslagna typgator för att visa på en sådan omvandling. Även en cykelkarta har tagits fram för att visa på behovet av framkomliga och trafiksäkra cykelvägar.

I förslag till godkännandehandling föreslås det utvidgade centrumområdet vid Friskväderstorget utvecklas med både kulturhus samt vård- och omsorgsboende.

263. Biblioteksvännerna i Biskopsgården

Förtätning på bekostnad av vår natur

Biblioteksvännerna i Biskopsgården ställer sig kritiska till planprogrammets förslag att förtäta på runt 30 hektar park- och naturmark genom att öka nuvarande mängd bostäder med nästan 50% i strid med sin egen översiktsplan.

Föreningen ser gärna fler större bostäder för att möta områdets behov och minska trångboddheten. Vi ser dock inte att bebyggelse av småhus/radhus på våra gemensamma rekreationsområden i värdefulla naturområden, gynnar dagens invånare och vi saknar innovation med en tydligt miljö- och klimatinriktning.

Föreningen föreslår att Stadsbyggnadskontoret utreder möjligheten att centrera höga byggnader runt torgen, behålla verksamheter i bottenplan och undersöker möjligheten att bygga på höjden. Vid bebyggelse på höjden i befintliga bostadsområden, bör boende erbjudas likvärdigt boende och hyrorna hållas nere för den som väljer att bo kvar.

Genom att bygga på höjden och på markparkeringsplatser kan naturmark bevaras, vilket följer skadelindringshärarkin och stadens egna miljö- och klimatmål.

Föreningen ser inte hur staden ska klara av att kompensera så stora ytor och samtidigt nå sina egna mål.

Om småhus/radhus krävs i området, så ser föreningen här en möjlighet att bygga dessa med upplåtelseformen hyresrätt, för att utjämna det i dag, uppenbara skillnaderna inom området och öppna upp möjligheten att bo i hus, även för de utan större ekonomiska tillgångar. Vi saknar helt förslag på boende för studenter och unga eller pensionärer som behöver mindre och billiga lägenheter med helt andra kvalitéer.

Kulturen och civilsamhället

Kulturhuset bör placeras centralt i Norra Biskopsgården där platser för kultur i dag saknas, en mer central placering gagnar hela stadsdelen då avståndet minskar. Behovet av ett kulturhus som även innehåller ett välförsett bibliotek och öppna mötesplatser har efterfrågats i flera år. Låt civilsamhället ta plats och vara en del av det som läker Biskopsgården, det är en tillgång som behöver prioriteras högre.

Biblioteksvännerna i Biskopsgården ser oroväckande på att civilsamhället och dess starka engagemang och vilja inte fått en mer central roll i programmet.

Avsaknaden av placeringar för fritidsgårdar, kulturhus och seniorverksamhet bör prioriteras högre, en robust och hållbar stad gör plats för alla dess invånare.

Mer om behoven i Biskopsgården sett ur boende och föreningsaktivas perspektiv finns att läsa i rapporten Hur förbättrar vi levnadsvillkoren i Biskopsgården? (2021).

Det livsviktiga gröna

Biblioteksvännerna i Biskopsgården ställer sig frågande kring hur staden hanterat våra grönområden inom planprogrammet. Flera ytor strider mot översiktsplanen och föreslås bebyggas, där bilen ska få ta plats i stället för att prioritera gång- och cykelbanor eller det bilfria.

Svarte Mosse är Biskopsgårdens lunga och en plats för bilfri rekreation och fritid, en viktig pusselbit för stadsdelens hälsa och välmående.

Vi ser mycket kritiskt på stadens förslag att frånga sin egna översiktsplan och ta av dessa kvalitéer för att gynna bilismen och ägandet av småhus/radhus, vi upplever att det är så staden tidigare gjort och då missat alla sina uppsatta mål.

Ska Biskopsgården behålla sina höga naturvärden och utvecklas är det naturen som är prioriteringen, den ska bevaras och låta oss vara framtiden.

Låt Biskopsgården bli stadens gröna stadsdel, som går före och visar på ett hållbart alternativ, där naturen fortsatt är en självklar granne och där vi inte misslyckades i vår strävan om oändlig tillväxt på bekostnad av våra barns framtid.

Vi som förening vill se på innovation, solceller, ekosystemtjänster, gröna tak, blåa stråk, öppna dagvattenlösningar, ekodukter. Där vi respekterar naturen och djurlivet och dess viktiga funktion för oss, inte tvärtom.

Där vi flätar samman våra naturområden inom området och med t.ex. Hisingsparken via en ekodukt för djur, gående och cyklister. Vi låter dessa kvalitéer i stället växa och utvecklas, där vi tillför dammar och våtmarker som i sin tur sammanflätas med hjälp av bäckar, en tydlig grön- och blåplan.

Vi ser tydligt hur bostadsnära grönområden uppskattas och används av invånare, det är dagens naturliga mötesplatser och vi ser kritiskt på att dessa ska bebyggas eller trafikeras.

Trafiken - en prioritering i helt fel riktning

Mellan Höstvädersgatan och Sommarvädersgatans höghus ligger ett mycket välbesökt naturområde som ständigt är fullt av liv och rörelse. Höstvädersgatans bilväg är idag mycket lugn och besöks bara av boende. Att öppna upp Höstvädersgatan till Sommarvädersgatan skulle innebära att bjuda in till högre trafiktryck och otrygga gator för barnen i området.

Svarte Mosses föreslagna lokalgata bör helt utgå. Vi ser heller inte att tryggheten skulle öka genom att tillföra biltrafik i grön- eller bostadsområden, detta leder heller inte till målet att trafik ska minska i staden utan uppmanar snarare till att välja bilen.

Gång- och cykelbanorna i programområdet har byggts etappvis och löper inte sammanhängande genom området. De behöver rustas upp och sammanflätas bättre så att gångtrafikanter och cyklister inte tvingas ut i biltrafiken, detta skulle även leda till att fler väljer detta alternativ. Gående och cyklister uppskattar den rådande trafiksepareringen i området och upplever att dessa färdmedel inte prioriteras i planprogrammet.

Vi ser positivt på att utveckla Vårväderstorget som kollektivtrafiknod och ser gärna en snabbuss från Torslanda/havet till Centralstationen via Vårväderstorget samt bussförbindelse mellan Vårväderstorget och Frölunda Torg. Detta upplever området idag saknas eller är för omständigt, vilket gör att fler väljer bilen som transportmedel.

Den föreslagna busslinjedragningen från Vårväderstorget till Länsmansgården via Ryaskolan gynnar inte säkerheten för barn och ungdomar. Det är redan trångt där idag och förslaget bidrar till mer trafik nära barn och skola. Att ge biltrafik tillgång till den befintliga gång- och cykelbanan talar emot prioriterade färdmedel.

Barnen, vår framtid

Rekreation, trafiksäkerhets- och barnperspektivet är mycket viktigt då Biskopsgården är ett barnrikt område.

Naturområdet vid Blåsvädersgatan/ Erik Väderhatts gata används idag som rekreatjonsområde för boende på Blåsvädersgatan, Värmegatan, Köldgatan, Väderlekstorget och Erik Väderhatts gata och Byvädersgången.

Men främst en viktig målgrupp som flitigt använder skogsområdet vid Ryaskolan är förskolebarn och skolelever. Skolan byggs nu ut och elevantalet kommer att utökas till totalt 700 elever samtidigt som skolgården krymper. Naturområdet vid Ryaskolan behövs för elevernas rekreation och lärande. Det är stadens ansvar att skapa och prioritera förutsättningar för barns rörelse och god hälsa. Se BRIS rapport 2020:2 och ge barnperspektivet större utrymme i programmet.

Planerad busslinje via Ryaskolans närområde ser vi också som högst opassande.

Sjumilaskolan som saknar godkänd skolmiljö, nämns inte i programmet. Det är mycket beklämmande och att staden samtidigt planerar att tillföra trafik i direkt anslutning till skolan bör redan dömts ut. Programmet bör upprättat ett åtgärdsplan så att skolan kan tillgodose rättvisa förutsättningar för barnen i området.

Här skulle vi vilja hänvisa till Bris rapport "Barnens rättigheter i skottlinjen" och sida 29 "En meningsfull fritid" och "Tips till politiker".

https://www.bris.se/globalassets/om-bris/bris_rapp_val2022_webb_low.pdf

Slutsats

Vi är kritiska till hur informationsprocessen har fungerat och önskar att boende framgent involveras tidigare i planeringsprocessen för att inte gå miste om dess demokratiskt viktiga funktion.

Väldigt många är engagerade i och för sitt område och det engagemanget behöver tillvaratas, värnas och utvecklas. Barn och unga behöver också få ta plats, så att man inte tar beslut om barn utan att inkludera deras åsikter.

Stadsbyggnadskontoret har möjlighet att spela en nyckelroll. Vi hoppas att viljan finns att inkludera boende tidigt i processen och verkligen bygga en hållbar stadsdel, där folk vill flytta till, inte ifrån.

Källhänvisning:

Bris rapport 2020:2. De säger att vi inte rör på oss

brisrapport_2020_2_.pdf

Biblioteksvännerna i Biskopsgården 2021. Hur förbättrar vi levnadsvillkoren i

Biskopsgården? En sammanfattning av 53 gruppintervjuer redovisade av 28 föreningar i

Biskopsgården

Sammanfattning_Hur+förbättrar+vi+levnadsvillkoren+i+Biskopsgården.pdf (goteborg.se)

Kommentar:

En viktig slutsats från samrådet och som också är ett medskick till fortsatt planering är just betydelsen av att ha tidiga dialoger med närboende. Det finns både ett stort engagemang och intresse hos de boende att få vara med i Biskopsgårdens utveckling. Flera av synpunkterna, bland annat bättre kollektivtrafik, har lyfts in i programhandlingen under avsnittet Synpunkter från samrådet. Övriga synpunkter besvaras ovan i kommentarerna till yttrande 262 – Naturskyddsföreningen i Göteborg.

264. Odlaiföreningen i Biskopsgården

Remissyttrande från Odlaiföreningen i Biskopsgården

Vi ser mycket positivt på att förstärka gång- och cykelstråk i hela stadsdelen samt att man vill säkerställa kommunal service såsom parker, rekreatiomsområden och lekplatser och bygga i anslutning till befintlig kollektivtrafik samt på parkeringsytor. Vi är positiva till ökade möjligheter till stadsnära odling eftersom vi ser att det skapar så mycket gemenskap. Genom att öppna upp en sammanhängande bussförbindelse som planeras löpa från södra Biskopsgården till Länsmansgården längs Svarte mosse minskas trafiksäkerheten för barn. Befintliga trafikdragningen i nuläget gör många bilfria områden vilket skapar stor trafiksäkerhet för barn i denna barnrika stadsdel och så önskar vi att det förblir.

Generellt motsätter vi oss all bebyggelse på befintliga grönytor då vi menar att det är en irreversibel process eftersom grönområdena aldrig kommer att kunna återställas. Vi hänvisar till forskning som menar att träd och vegetation är helt avgörande för att sänka temperaturen i urbana miljöer (EPA's Reducing Urban Heat Islands).

Vi vill att grönområdena i Biskopsgården prioriteras och kvalitetsutvecklas genom bättre förvaltning och skötsel så att de fortsätter vara bostadsnära parker och naturområden som används i ännu större utsträckning. Vi önskar bättre förvaltning av grönområdena i Biskopsgården så att fler vill och vågar vistas i

grönområdena. Vi önskar att skötsel i stadsdelsparkerna prioriteras så att de blir ännu mer attraktiva målpunkter. Vi menar att naturområdena i Biskopsgården måste värnas och utvecklas istället för att byggas bort. Enligt Göteborgs stads och lokala föreningars undersökningar om varför människor trivs i Biskopsgården visar att det är i första hand naturen och människorna som bor här (Hur förbättrar vi levnadsvillkoren i Biskopsgården?). Därför behöver grönområdena som utgör motiven till att personer bor i stadsdelen, bevaras.

Platsangivelserna med siffror i vårt remissyttrande nedan refererar till dokumentet "Samrådshandling Program Biskopsgården 2022-05-17" s. 52 som innehåller delområden och etappindelning. Vi motsätter oss inte generellt ny bebyggelse. Det vi önskar är ny bebyggelse på befintlig bebyggelse såsom att bygga flera våningar på befintliga låghus.

Södra biskopsgården

3. Yrvädersgatan/åsen

Vi motsätter oss bebyggelse av befintligt grönområde. Vi önskar att befintligt grönområde sparas.

5. Östra sommarvädersgatan/åsen

Vi motsätter oss bebyggelse av befintligt grönområde. Vi önskar att befintligt grönområde sparas.

6. Västra Sommarvädersgatan/Höstvädersgatan

Vi motsätter oss bebyggelse av befintligt grönområde. Vi önskar att befintligt grönområde sparas.

7. Blåsvädersgatan/Eriks Väderhatts gata

Vi motsätter oss bebyggelse av befintligt grönområde. Vi önskar att befintligt grönområde sparas.

Norra Biskopsgården

10. Svarte mosse (utvecklingsområde)

Vi motsätter oss bebyggelseplaner av privatbostäder i anslutning till Svarte mosse.

Vi önskar i stället utökning av området som är gemensamt rekreationsområde kring Svarte mosse och att bebyggelse i anslutning till Svarte mosse inte blir privatbostäder utan istället gemensamma lokaler som kulturhus och bibliotek.

11. Badvädersgatan (utvecklingsområde)

Vi motsätter oss bebyggelse av befintligt grönområde. Vi önskar att befintligt grönområde sparas.

12. Östra Sommarvädersgatan/Temperaturgatan

Vi motsätter oss bebyggelse av befintligt grönområde. Vi önskar att befintligt grönområde sparas.

13. Flygvädersgatan/Rimfrosgatan

Vi motsätter oss bebyggelse av befintligt grönområde. Vi önskar att befintligt grönområde sparas.

Länsmansgården

14. Flygvädersgatan/Temperaturgatan

Vi motsätter oss bebyggelse av befintligt grönområde. Vi önskar att befintligt grönområde sparas.

17. Svarte mosse/Klimatgatan

Vi motsätter oss bebyggelse av befintligt grönområde. Vi önskar att befintligt grönområde sparas.

18. Svarte mosse/Klimatgatan

Vi motsätter oss bebyggelse av befintligt grönområde. Vi önskar att befintligt grönområde sparas.

19. Östra Sommarvädersgatan/Bymålgatan

Vi motsätter oss bebyggelse av befintligt grönområde. Vi önskar att befintligt grönområde sparas.

20. Solstrålegatan (pågående detaljplan för bostäder)

Vi motsätter oss bebyggelse av befintligt grönområde. Vi önskar att befintligt grönområde sparas.

Kommentar:

Programförslaget har sedan samrådet justerats så att mindre intrång görs i befintliga grönområden i framtaget förslag till godkännandehandling. Merparten av den bebyggelse som motsätts i yttrandet kvarstår dock. Förslaget överensstämmer i stort med Översiktsplan för Göteborg, antagen av kommunfullmäktige 2022-05-19. Merparten av den föreslagna bebyggelsen ligger inom markanvändningen blandad stadsbebyggelse. I vissa delar föreslår programmet annan användning än översiktsplanen. Bergåsen öster om Sommarvädersgatan är utpekad som värdefull natur- och rekreationsområde där föreslagen markanvändning strider mot översiktsplanen. Sommarvädersgatan pekas även ut i översiktsplanen som ett omvandlingsstråk. I översiktsplanen framgår en inriktning för Biskopsgården som är att dra nytta av utbyggnadspotentialen i Biskopsgården och koppla samman stadsstrukturen till kringliggande områden för att minska upplevda barriärer. För att lyckas uppnå en nära, sammanhållen och robust stad bedömer stadsbyggnadsförvaltningen det dock som nödvändigt att gå in i vissa utpekade grönområden för att överbrygga de fysiska och mentala barriärerna som finns mellan bostadsområdena. Bergåsen öster om Yrvädersgatan är utpekad som övriga grönområden och värdefull natur- och rekreationsområden med ädellövsboden. Programförslaget berör inte området som pekas ut som värdefull natur- och rekreationsområden. I norra delen av Svarte mosse bedöms programförslaget göra ett mindre intrång i ett område som är utpekad som framtida stadspark.

I fortsatt planläggning är det viktigt att studera avvägningen mellan att bebygga grönområden i Biskopsgården ännu närmare. I synnerhet behöver påverkan på kultur-, natur- och rekreationsvärden studeras mer utförligt och även möjlighet till eventuella kompensationsåtgärder.

Eva Tenow
Enhetschef

Linus Sandberg
Planarkitekt

Länsstyrelsen
Västra Götaland

Samrådsyttrande

1 (10)

Datum
2022-09-09

Ärendebeteckning
402-26445-2022

Göteborgs kommun
sbk@sbk.goteborg.se
Ert dnr: 0189/18

Förslag till program för Biskopsgården i Göteborg stad, Västra Götalands län

Handlingar daterade 2022-06-21 för samråd enligt 5 kap. 11 § och (11 a §§) plan- och bygglagen (PBL 2010:900).

Länsstyrelsens samlade bedömning

Länsstyrelsen lämnar följande bedömning enligt 5 kap. 14 § plan- och bygglagen (PBL 2010:900).

Länsstyrelsen välkomnar programmet som med ett bra underlag sätter fokus på stadsdelen Biskopsgården i sin helhet. Det är positivt att kommunens vision är att hantera områdets goda förutsättningar och möjliggöra en behövlig utveckling av denna stadsdel. Mycket av det underlaget som medföljer programförslaget, lyfter fram det som kan utgöra bra underlag för den fortsatta planeringen.

Genom att skapa bra boendemiljöer i enlighet med principer för en god bebyggd miljö leder till ett steg mot en hållbar samhällsutveckling för hela staden.

Inför kommande detaljplanering lämnar Länsstyrelsen synpunkter som kan ha användning i tidigt skede i planprocessen. En del av dessa synpunkter berör Länsstyrelsens prövningsgrunder och en del som är råd i enlighet med plan och bygglagen (PBL) för att detaljplaner ska uppfylla lagstiftarens krav.

Länsstyrelsens synpunkter kopplade till de fyra prövningsgrunderna ges under varje prövningsgrund under rubriken: *Prövningsgrunder enligt PBL 11 kap.10§*. Råd lämnas under rubriken *Råd enligt PBL och MB*

Programmets syfte

Programmet presenterar de övergripande förutsättningar, värden och strategier för hur området Biskopsgården ska utvecklas. I stort sett syftar

till att åtgärda det som skapar barriärer och otrygghet samt förstärka de gröna och kulturhistoriska kvalitéerna inom området. Med en livslängd på ca 15 år och utblickar på ännu längre sikt, anges att programmet ska ge ett konkret stöd för både pågående och kommande detaljplanering.

Länsstyrelsen uppskattar och ser framemot att visionen kommer att verkställas genom utveckling av den byggdmiljön enligt förslaget. Därmed skapa en trygg och trivsamt boendemiljö för människor boende och besökande i Biskopsgården.

Prövningsgrunder enligt PBL 11 kap. 10 §

Enligt 11 kap. 10 § ska Länsstyrelsen överpröva kommunens antagandebeslut av en detaljplan eller områdesbestämmelser om dessa kan antas strida mot någon av de fem prövningsgrunderna.

- **Riksintresse** (både MB kap 3 och 4, se listan i webbgis)
- **Mellankommunala frågor och regionala förhållanden**
- **Miljökvalitetsnormer (MKN)** (MB 5 kap, luft och vatten)
- **Strandskydd** (MB 7kap)
- **Hälsa och säkerhet** (risk för olyckor, översvämning, erosion) geoteknik

Länsstyrelsens synpunkter kommer att beröra just de som bedöms att i nuläget generellt att kunna beröra följande prövningsgrunder.

Miljökvalitetsnormer (MKN) (MB 5 kap, luft och vatten)

Länsstyrelsen ser positivt att i planprogrammet belyser eventuell påverkan på vattenförekomster, dagvattenfrågan och berörda recipienter. Länsstyrelsen bedömer att den ger en god bild av vilka vattenfrågor, som kommer att behöva hanteras i detaljplaneskedet.

MKN Vatten

Enligt 2 kap. 10 § PBL får planläggning inte medverka till att en miljökvalitetsnorm, MKN, enligt 5 kap Miljöbalken överträds. Fortsätta planering måste därför visa hur planerade åtgärder påverkar vattenkvaliteten inom de vattenförekomster som kan beröras av planområdet samt hur de påverkar möjligheterna att nå uppsatta MKN för Vatten. Vidare ska även redovisa på vilka grunder bedömningen har gjorts, exempelvis med stöd av uppgifter från dagvattenutredning eller annat underlag som berör vattenkvaliteten.

Dagvatten och byggdagvatten

Det är viktigt att dagvatten inom planområdet, samt byggdagvatten från anläggningsskedet, tas omhand på ett tillräckligt bra sätt så att inte

flödena av dessa vatten riskerar att orsaka översvämningar eller skador på allmänna och/eller enskilda intressen. Det är också viktigt att dagvatten och byggdagvatten omhändertas på ett sådant sätt att det inte riskerar negativ påverkan på vattenmiljön i berörda recipienter.

I de kommande detaljplanerna bör det avsättas ytor och bestämmelser i plankartorna för dagvattenanläggningar. Dagvattenhanteringen inom programområdet bör vidare begränsa föroreningsbelastning på recipient samt flödestoppar så långt som det är möjligt.

I planprogrammet föreslår kommunen att en rekommendation om att 5 % av respektive tänkta markanvändningsplanområden skall avsättas för dagvattenhantering för att uppnå renings och fördröjningskraven för dagvatten. Länsstyrelsen ser mycket positivt på detta åtagande, men vill belysa att det är viktigt att ytan skall anpassas efter behovet, då detta kan variera för de olika planområdena.

Länsstyrelsen ser mycket positivt på kommunen i sitt underlag för programmet skriver att analys av möjligheterna att separera avloppssystemet som idag till stor del är kombinerat skall ingå i varje enskild detaljplan. Eftersom dagvatten är en betydande påverkanskälla på områdets recipienter.

Hälsa och säkerhet eller till risken för olyckor, översvämning eller erosion (buller, strålning, risk för olyckor, översvämning, erosion)

Riskscenario

För att skapa en robust utveckling av området behöver vägledning inför detaljplanering lyfta de risker som olika delområdena kan eventuellt bli utsatta för. Det gör det möjligt för att planprocessen kan i ett tidigt skede utreda förutsättningar för val av lokalisering av bebyggelse och nödvändiga skyddsåtgärder.

Programmet föreslår planera nytt bebyggelseområde längre söderut än idag. Detta innebär att byggnader hamnar närmre sevesoanläggning (ST1 Refinery AB) än idag. Kommunen behöver beskriva om riskavstånd till sevesoverksamhet ändå är tillräckliga både för dagens och framtida behov.

Vidare behöver kommunen beskriva om det finns verksamheter i industriområdet direkt söder/sydväst om programområdet, som kan utsätta programområdets bebyggelse för olycksrisk.

Markföroreningar

Inför detaljplaneskedet behöver översiktliga markmiljöundersökningar genomföras framför allt i närheten av potentiellt förorenade områden, utfyllnadsområdena samt platser där tjärasfalt eller PCB-föroreningar kan förekomma.

Buller och luft

Vid kommande detaljplaner behöver både luft- och bullersituationer utredas i god tid. Dessa behöver ligga till grund vid val av lokalisering av byggnader avsedd för olika funktioner och redovisas i planhandlingarna. Särskilt skolor och bostäder som måste uppfylla de rådande miljökvalitetsnormer. Vid framtagandet av detaljplaner ska de utredningarna utgöra ett bra underlag inför utformning av bebyggelse inom programområdet, särskilt vid planering längst med Yrvädersgatan samt Sommarvädersgatan.

Geoteknik

Länsstyrelsen har bett Statens geotekniska institut (SGI) att granska programhandlingar och framföra synpunkter. De skriver att vägledning inför kommande markanvändnings planer bör även ingå med en översiktlig geotekniska förutsättningar de olika delområdena erhåller. De har hänvisat till källor där finns översiktliga beskrivningar av områdena. Länsstyrelsen instämmer i deras synvinkel och yttrande från SGI med ref. 5.2-2208-0786 dt. 2022-09-07 bifogas i sin helhet.

Råd enligt PBL och MB

Enligt 5 kap. 14 § PBL är en av Länsstyrelsens uppgifter under samrådet att särskilt ge råd om tillämpningen av 2 kapitlet PBL och bestämmelserna i lagen i övrigt om det behövs från allmän synpunkt. (efter 1 januari 2015)

Plan och bygglagen (2010:900) anger i 2 kap att planläggning enligt denna lag ska ske med hänsyn till natur- och kulturvärden, miljö- och klimataspekter, bl.a. genom en långsiktigt god hushållning med mark, vatten, energi och råvaror samt goda miljöförhållanden i övrigt.

I 2 kap. PBL finns alltså en rad olika frågor som tas upp. Nedan presenteras ett urval.

Naturmiljö

Grön infrastruktur och spridningssamband

Till programsamrådet har bifogats en naturvärdesinventering (NVI) genomförd i november 2019. Av NVI:n framgår att det inventerade området, trots att det omges av, eller gränsar till, vägar eller olika typer av bebyggelse, har en relativt tydlig geografisk koppling till större, sammanhängande skogsområden på norra Hisingen. Emellertid saknas illustrationer av dessa kopplingar. Dock i programmet illustreras detta i kartan på sidan 29; och anges att gröna pilar visar ”bevarad/utvecklad grön kil/koppling”. Av texten på sidan 28 framgår att ”programförslaget behåller värdefulla grönstrukturer som finns idag och lämnar gröna kopplingar obebyggda inom och mellan områden”. Det bör framgå också hur dessa gröna kilar/kopplingar ska utvecklas (enligt det som visas i kartan).

I länsstyrelsens uppfattning går det inte att med enkelhet skaffa sig en bild av programförslagets effekter på grön infrastruktur. För att utgöra ett bra underlag inför kommande planering, vore det positivt om NVI:n kunde kompletteras med en illustration som visar de ”relativt tydliga geografiska kopplingar” som rapportförfattarna lyfter fram. Det vore också positivt om programförslaget tydligare pekar på hur gröna kilar/kopplingar avses utvecklas.

Slutligen bör programsamrådet innehålla en samlad bedömning av förslagets effekter på grön infrastruktur i området.

Naturvärden

Av NVI:n framgår också att merparten av skogarna inom det inventerade området inte i större omfattning är påverkade av rationellt skogsbruk, vilket enligt rapportförfattaren är förhållandevis ovanligt över så pass stora arealer. De naturvärden som identifierats inom det inventerade området är främst knutna till skogs- eller parkmiljöer med äldre träd och förekomst av död ved.

Enligt programförslaget bidrar planerna positivt till att uppfylla samtliga delmål inom målet ”Göteborg har en hög biologisk mångfald”. Delmålen rör bland annat skydd av arters livsmiljöer så att naturvärdena utvecklas, renare hav, sjöar och vattendrag, ökad biologisk mångfald i stadsmiljön.

Såvitt Länsstyrelsen kan se påverkas inga naturvärden av klass II eller högre. Det är emellertid inte klart vilken betydelse de enskilda objekten har ur ett större perspektiv, som till exempel delar av revir eller hemområden för skyddade arter. Länsstyrelsen kan inte utesluta detta; av NVI:n framgår att det finns habitat som kan nyttjas av olika arter. Ett planprogram är ett ypperligt sätt att ta ett stort samlat grepp om byggnadsplanernas effekter och därigenom bana väg för kommande detaljplanearbete. Nu synes artskyddsfrågan helt hänskjutas till detaljplaneskedet.

Betydande miljöpåverkan

Om den planerade bebyggelsen kan antas innebära en betydande miljöpåverkan är svårt att konstatera i nuläget. Det kan dock inte uteslutas att skyddade arter kan påverkas på ett otillåtet sätt och att särskilda skyddsåtgärder och anpassningar kan behöva vidtas.

Svarte mosse som stadspark

Kommunen har för avsikt att omvandla Svarte mosse till stadspark. Som stadspark kommer den att rymma många aktiviteter och även kan hysa större evenemang. Orienterbarheten och möjligheten för kollektivtrafik till Svarte mosse behöver underlättas.

Länsstyrelsen kan inte utläsa hur den framtida stadsparken Svarte mosse avgränsas geografiskt. I delar av vad som normalt kallas Svarte mosse genomförs eller har genomförts kompensationsåtgärder för skyddade arter, bland annat mindre hackspett, en art som är beroende av ”ostädad” lövskog. Omvandling till stadspark behöver ske med beaktande av dessa åtaganden, samt med beaktande av områdets biologiska värden och varierade natur i övrigt.

Vatten

Påverkan ytvatten

Som vägledning inför de kommande detaljplaner behöver även ingå hur eventuella arbeten i ytvatten ska ske beskrivas samt hur dessa avses att hanteras gällande anmälan eller tillstånd enligt 11 kap miljöbalken. Om kommande planer kommer att innebära några stabiliseringsåtgärder i eller i anslutning till vattenområden så utgör även det vattenverksamhet som, beroende på omfattning, kan vara anmälnings- eller tillståndspliktig

Påverkan på grundvatten

I planprogram beskrivs att stora delar av planområdet utgörs av fastmarkpartier, men att det även förekommer områden som utgörs av fyllnadsmassor och/eller sand, lera och silt. I dessa områden kan det bli aktuellt med t.ex., pålning, kompensationsgrundläggning och/eller urschaktning och återfyllning.

Det framgår inte programhandlingarna huruvida några arbeten ska göras under grundvattennivån. Detta behöver redogöras vid kommande detaljplanarbeten, och vilka arbeten som i så fall ska utföras. Om man ska vidta arbeten under grundvattennivån så kan det behövas bortledning av grundvatten vilket utgör en vattenverksamhet som regleras i 11 kap. Miljöbalken. Bortledning av grundvatten är tillståndspliktigt om det inte

är uppenbart att varken de allmänna eller någon enskilda intressen skadas genom vattenverksamhetens inverkan på vattenförhållandena. Det är verksamhetsutövarens ansvar att bedöma om tillstånd krävs eller ej. I det fall åtgärden bedöms vara tillståndspliktig ska samråd utföras i tidigt skede med Länsstyrelsens vattenavdelning.

Grundvattensänkningar kan riskera att medföra sättningar i hus, vägar m.m. eller sänkning av vattennivå i brunnar. Det bör därför utredas och förtydligas om några åtgärder ska göras som kan komma att medföra bortledning av grundvatten, samt hur grundvattenförhållandena kan påverkas.

Kulturmiljö

Värdefulla bebyggelsemiljöer

Länsstyrelsen förutsätter att inför kommande planering tas vägledning att vara på det som pekas ut i *PM kulturmiljö*: de olika delområdena som har särskilt värdefull miljö respektive värdefull miljö med viss tålighet. Till exempel, för de särskilt värdefulla kulturmiljöerna i södra Biskopsgården anges i PM att förtätning inte är lämplig. För de områden som utpekats som värdefulla anges att grönstrukturen är viktig att värna liksom de omgivande bebyggelsemiljöer.

Programförslaget innebär förtätning ska planeras med 3 800 - 4 350 bostäder varav 1 100 planeras som småhus. Visionen för utbyggnaden anses vara att komplettera med nya bebyggelse typer och en omvandling enligt trädgårdsstadens principer.

Byggnadstyperna i Biskopsgården är av varierande karaktär. Alltifrån trevånings lamellhus, grannskapsenheter med centrumanläggningar, punkthus samt även skivhus i norra Biskopsgården. Grönytor och bevarade bergspartier inom och mellan de olika bostadsgrupperna är en viktig del av områdets karaktär och arkitektur. Det är viktigt att de nya tillkommande bebyggelseområden som föreslås i flera områden tar hänsyn till de utpekade värdefulla kulturmiljöer. T.ex., Vårväderstorget som utpekats som en värdefull kulturmiljö föreslås kompletterande bebyggelse.

Inför val av en lämplig byggnadstyp för att komplettera i de olika värdefulla områdena, kan krav på en vidare utredning ställas så att karaktären och områdets topografi inte går förlorad.

I samrådshandlingen på s 45 anges att vid kommande detaljplanearbete behöver antikvariska aspekter vara vägledande för att inte kulturvärden ska försvinna. De antikvariska principerna behöver definieras och tas

fram inför den fortsatta planprocessen. Länsstyrelsen instämmer i denna bedömning.

Fornlämningar

Programunderlaget bör ingå med en översiktlig bild av fornlämningar inom Området- Biskopsgården, det för att förbereda kommande planeringsprocessen att Länsstyrelsen kan komma att ställa krav för särskild prövning. Dvs., i samband med varje enskilt detaljplanärende om fornlämningar kommer att beröras, innan bedömning av behov av arkeologiska utredningar eller förundersökningar.

Trafik

Länsstyrelsen har noterat att Trafikverket har lämnat sitt yttrande med synpunkter om programförslaget (Bifogas deras yttrande dt 2022-09-07 ref TRV 2022-81840)

Social hållbarhet och bebyggelsestruktur

Programförslaget har genomfört en social- och barnkonsekvensanalys på ett för programstadiet, godtagbart sätt. Om framtida utveckling går genom i programförslagets spår och även uppfyller de nyligen antagna översiktsplanens intentioner, kan de visionerna som kommunen har tydligt uttryckt kommer ett steg närmare att uppnå en socialhållbar samhällsutveckling.

Koppling till miljömålen

Länsstyrelsen anser att den fysiska planeringen utgör ett viktigt verktyg för att uppnå miljömålen. PBL (2010:900) är direkt knuten till miljöbalken, enligt dess 2 kap 2 §. Miljömålen ska enligt miljöbalkspropositionen (1997/98:45) vara vägledande vid tillämpningen av miljöbalken.

En översiktlig redovisning av miljömål på olika nivåer, det nuvarande miljötillståndet och programförslagets förhållande till detta beskrivs tillräckligt för programstadiet, vilket gör det möjligt att bedöma föreslagna åtgärder från miljösynpunkt.

Synpunkter enligt annan lagstiftning

Markavvattning

Åtgärder som utförs för att skydda mot vatten med avsikt att varaktigt öka en fastighets lämplighet för till exempel bebyggelse kan innebära

markavvattning enligt 11 kap. miljöbalken. Frågan att utreda om det krävs åtgärder som innebär markavvattning och vilka fastigheter som är berörda ska prioriteras i det fortsatta planarbetet. I kommande planhandlingar behöver det förtydligas om planerade åtgärder kommer att kräva markavvattning. I Västra Götalands län är markavvattning förbjuden och om så avses utföras krävs dispens och tillstånd från Länsstyrelsen.

I anslutning till programområdet finns ett befintligt Markavvattningsföretag (Kålsered TF 1934). I den kommande detaljplanprocessen behöver kommunen undersöka eventuell påverkan som detaljplanen/-erna kan komma att ha på detta. Resultatet av undersökningen måste redovisas i planunderlaget. Om kommunen misstänker att planen kan komma att ha en negativ effekt på markavvattningsföretaget, bör ett samråd ske med dem tidigt i planprocessen.

Undersökning om betydande miljöpåverkan

Kommunen bedömer att programförslaget i nuläget inte innebär betydande påverkan på miljön. Länsstyrelsen delar kommunens åsikt. Emellertid alla kommande detaljplaner behöver genomföra en så kallad förundersökning inför bedömning av miljöpåverkan.

De som medverkat i beslutet

Företrädare för avdelningar för vatten, miljö och natur samt enheterna för kulturmiljö och samhällsskydd och beredskap har bidragit till beredningen av detta yttrande. Detta yttrande har föredragits och beslutats av arkitekt Nirmala Blom-Adapa.

Detta beslut har bekräftats digitalt och saknar därför namnunderskrifter.

Bilaga för kännedom:

Kopia av yttrande till Länsstyrelsen från:

Sgi, daterat 2022-09-07, ref 5.2-2208-0786

Trafikverket, daterat 22-09-07 ref TRV 2022-81840

Kopia till:

sgi@swedgeo.se

trafikverket@trafikverket.se

Länsstyrelsen/
Vattenavdelningen/ Stina Schött
Naturavdelningen/ Martin Goblirsch
Miljöavdelningen/ Jonas Henriksson
Samhällsavdelningen/ kulturmiljö-Lena Emanuelsson & Andreas Åman
ESB/ Mattias Svaström
Funktionschef, plan & bygg/ Nina Kiani Janson

Information

Kontaktuppgifter

Välkommen att kontakta Länsstyrelsen för frågor på telefon
010-224 40 00 eller via e-post vastragotaland@lansstyrelsen.se. Ange
ärendets diarienummer 26445-2022 i ämnesraden för e-post.

Diarienummer: Dnr 0189/18
Planprogram Biskopsgården
Inlämnat: 2022-09-30

Hyresgästföreningens remissvar angående Planprogram för Biskopsgården.

Utarbetat i samverkan med delar av civilsamhälle i Biskopsgården, tillsammans med forskning på GU och Chalmers och i dialog med medborgare i stadsdelen.

REMISSVAR

Planprogram för Biskopsgården

REMISSVAR

Planprogram för Biskopsgården

Innehållsförteckning

Fakta om remissvaret från Hyresgästföreningen	5
Remissvaret är inlämnat av	5
Bred lokal samverkan inom civilsamhället	5
Utformat inom ramen för Forskningssamverkan	5
Form för remissvar	5
Underlag och referensmaterial	5
All insamlad data är tillgänglig	5
Kontakt	6
Remissvar Planprogram Biskopsgården hösten 2022	7
Sammanfattning.....	7
Inledning.....	8
Vi delar stadens mål om ett Jämlikt Göteborg	8
Biskopsgården – inte bara behov av fler bostäder – det är också en större helhet med en historia	9
Biskopsgården – en missgynnad och misskött stadsdel	10
Stigmatisering.....	10
Hållbarhet uppnås endast genom involvering	10
Involvering från stadsbyggnadskontoret når inte ut	11
Gentrifiering av Biskopsgården – en oplanerad effekt eller en medveten metod	12
Ombildning av hyresrätter till bostadsrätter – hur många vill det... egentligen?	13
Myter om att förtätning med bostads-/äganderätt och utförsäljning av hyresrätter löser problem.....	14
Mildra trångboddhetens negativa konsekvenser	15
Renovering av befintligt beståndet – risk för renoveräkning	16
Öppna upp för andra boendeformer, andra sätt att bygga och andra aktörer	17
Metod.....	17
Kommentarer på förslag till Planprogram för Biskopsgården	18
Det vi har fått till oss – bekräftas också av andra.....	18
Övergripande och generellt	19
Trafik.....	20
Trädgårdsstad – önskad riktning men okänslig planering.....	21
Länsmansgården.....	21
Platser jag tycker om dagtid och kvälls-/nattetid	21

Platser jag inte tycker om dagtid och kvälls-/nattetid	22
Bostäder.....	23
Service	23
Mötesplatser och socialt liv	24
Grönområden.....	24
Mobilitet	25
Länsmansstorget	25
Annat	27
Norra Biskopsgården.....	27
Platser jag tycker om dagtid och kvälls-/nattetid	27
Platser jag inte tycker om dagtid och kvälls-/nattetid	28
Bostäder.....	29
Service	30
Mötesplatser och socialt liv	30
Grönområden.....	31
Mobilitet	31
Friskvaderstorget	31
Annat	33
Södra Biskopsgården.....	34
Platser jag tycker om dagtid och kvälls-/nattetid	34
Platser jag inte tycker om dagtid och kvälls-/nattetid	34
Bostäder.....	35
Service	36
Mötesplatser och socialt liv	36
Grönområden.....	36
Mobilitet	36
Vårvaderstorget	36
Annat	39
Konsekvensanalyser	39
Sociala konsekvenser	39
Barnkonsekvenser	40
Ekonomiska konsekvenser	40
Miljökonsekvenser	41
Kulturkonsekvensanalysens betydelse för Biskopsgården.....	41
Fakta om vår MapX-studie.....	42
Fakta om respondenterna MapX-studien (Om mig).....	42
Bilagor:.....	49
Länkar:.....	49

Fakta om remissvaret från Hyresgästföreningen

Remissvar gällande ärende med Diarienummer: Dnr 0189/18 Planprogram Biskopsgården

Remissvaret är inlämnat av

Hyresgästföreningen

Bred lokal samverkan inom civilsamhället

Detta remissvar är utformat av hyresgästföreningen. Arbetet har skett i bred samverkan inom civilsamhället i Biskopsgården med deltagande från föreningar med anknytning till Biskopsgården så som Naturskyddsföreningen, Solvåders FC, Biblioteksvännerna i Biskopsgården, Lärarförbundet, Odlarföreningen i Biskopsgården, Långströmsparkens odlarförening, Meeting Plays, Integrationsnätverket i Göteborg, Göteborgs folkhögskola i Biskopsgården, Eritreanska föreningen i Göteborg, Kurdiska kvinnor för integration / Nätverket Välinna, FTU - Förenad Turkisk Ungdom, Neutral Ungdomsförening och Immicruit. Flera av dessa föreningar har lämnat in egna remissvar på planprogram Biskopsgården.

Utformat inom ramen för Forskningssamverkan

Remissarbetet har skett inom ramen för ett Formas-finansierat forskningsprojekt som Hyresgästföreningen ingår i tillsammans med GRI på Göteborgs Universitet vid namn *Invånardeltagande i utvecklingen av förtätningsprojekt*. Remisshanteringen i sin helhet kommer att analyseras inom ramen för detta forskningssamarbete. Detta arbete är ett referensarbete, jämförande metodinsats, för forskningsprojektets huvudområde Hjällbo. Fler referensinsatser kan komma göras i exempelvis Hammarkullen, Tynnered och Lindholmen i samband motsvarande planprogramprocesser för dessa stadsdelar.

[Läs mer om forskningssamverkan här.](http://www.codesigncities.se/densification)

(<http://www.codesigncities.se/densification>)

Form för remissvar

Hyresgästföreningens remissvar är utformat dels område för område, dels utifrån de frågor vi ställt under vår dialog men också med hänsyn till vilka rubriker stadsbyggnadskontorets förslag till planprogram för Biskopsgården innehåller. Allt programinnehåll kommenteras inte. Vi vidarebefordrar det vår dialog fångat upp.

Underlag och referensmaterial

Under utformandet av remissvaret har ett antal underlag producerats och metoder nyttjas i syfte att kunna presentera en så bred och representativ bild av vad Biskopsgårdsbornas egna uppfattningar i frågor som är direkt, eller indirekt, kopplade till planprogramförslagets innehåll. De underlag som tagits fram, och som hänvisas till i remissvaret, kan nås i sin helhet på

Sidan [Vår Stad-dialog Biskopsgården](https://varstad.hyresgastforeningen.se/processes/biskopsgarden).

(<https://varstad.hyresgastforeningen.se/processes/biskopsgarden>)

All insamlad data är tillgänglig

Vi beräknar att vi mött och tagit del av närmare 1000 hyresgäster åsikter och behov. En del av insamlade data kan omvandlas till format som passar QGIS. Det innebär att SBK, om så önskas,

kan få ta del av rådata om så efterfrågas. (QGIS är ett GIS-program som kan hantera ett flertal olika vektor- och rasterformat, som inkluderar Shape och MapInfo. Samma format som redan används av SBK vad det gäller Lokal kunskapsbas LKB).

Vidare presentation och fördjupning av insamlade data kan erbjudas om intresse för detta finns.

Kontakt

Jesper Bryngelsson

Jesper.bryngelsson@hyresgastforeningen.se

Alfredo Torrez

alfredo.torrez@hyresgastforeningen.se

Remissvar Planprogram Biskopsgården hösten 2022

Sammanfattning

Hyresgästföreningens remissvar för planprogram Biskopsgården är framtaget med hjälp av ett antal olika metoder och arbeten. Processen har dessutom varit i bred samverkan med andra organisationer förankrade i Biskopsgården. Vårt arbete med att samla in allt underlag inför skrivandet av remissvaret har pågått sedan juni och har haft som mål att kunna presentera en så representativ och heltäckande bild som möjligt över vad de som bor i Biskopsgården anser om sitt område och om den planerade utvecklingen som har presenterats. På vår stadsutvecklingssida Vår Stad kan alla bilagor läsas och hämtas. Där kan man också ta del av hela underlaget vi samlat in i vår dialog där 722 biskopsgårdsbor uttalar sig om sin stadsdel, område och kvarter. <https://varstad.hyresgastforeningen.se/processes/biskopsgarden>

En sammanfattning av det sakliga innehållet i punktform:

- Många vi mött har haft liten eller ingen kännedom om planerna för hur Biskopsgården skall utvecklas de kommande åren. Relativt få medborgare har deltagit på de informationsträffar som arrangeras av staden. Den demokratiska ambitionsnivån i ett arbete av den här kalibern måste ha högre ställda ambitioner om att informera, involvera och erbjuda påverkansmöjligheter för stadsdelens alla medborgare.
- Många vi mött saknar en tydlig helhet för utvecklingen av Biskopsgården. Oklart vem som har ansvaret för utvecklingen av *hela* Biskopsgården. Många saknar också kopplingar till tidigare dialoger och planer.
- Bygg gärna men sälj inte samtidigt ut stora delar av hyreslägenheterna i Biskopsgården.
- Bygg gärna men bygg inte bort det gröna i stadsdelen. Skydda och värna naturen och djurlivet i stadsdelen
- Bygg gärna men inte så att det blir trångt- använd samma stil som redan finns. Förtäta inte ytterligare på innegårdar och på de sista gröna platserna i människors närhet.
- Bygg gärna men bygg och planera så att den faktiska trångboddheten försvinner från stadsdelen.
- Mötesplatser och lokaler behövs i hela Biskopsgården. Dels för att mildra trångboddhetens negativa konsekvenser, dels för den hållbara omställningens skull och för att stimulera det lokala livet och föreningslivet mellan husen.
- Utveckla samtliga torg. Här kan flera vi pratat med tänka sig att bygga mer och högre. Dels för att förstärka centrumkänslan, dels för att spara på andra gröna ytor ute i bostadskvarteren.

- Bygg gärna Trädgårdsstaden i Biskopsgården men med utgångspunkt från de värden och kvalitéer som redan finns i Biskopsgården. Bygg vidare på det genuina. Utveckla det. Tillsammans med dem som bor i stadsdelen som bär en känsla och stolthet över sin stadsdel.

Inledning

Stadens utformning påverkar människors livsvillkor på ett påtagligt sätt. I en socialt sammanhållen stad är de miljöer som till exempel främjar hälsa, tillit och delaktighet rättvist fördelade över staden. I den inledande delen av Hyresgästföreningens remissvar försöker vi rama in och referera till den kartläggning vi genomfört, de samtal vi arrangerat eller varit en del av. Allt vårt remissvar innehåller refererar inte nödvändigtvis direkt till det konkreta programinnehållet men är en viktig inramning av ämnet och en berättelse om Biskopsgården, av dem som själva bor i stadsdelen. Frågor som handlar om helheter, om brister i människors vardag och om hur man uppfattar att man fått varit delaktig fram tills nu. Det finns bara ett Biskopsgården. Och när människor som bor i stadsdelen pratar om sitt bostadsområde så pratar man om hela Biskopsgården. Det vill vi berätta om i vårt remissvar.

Hyresgästföreningen företräder dem som bor i Biskopsgården och har därför valt att utforma vårt remissvar, förutom de rubriker som direkt speglar de Stadsbyggnadskontoret angivit i planprogramförslaget, den helhet Biskopsgårdsborna beskriver i de samtal vi fört.

Vi vill också på detta sätt lägga en bra grund för vidare samtal om påverkan på de kommande detaljplaner som kommer att följa processen kring planprogrammet. Förutom den stora mängd svar vi fått in i vår dialog, hela 722 intervjuer är genomförda, har vi också fått in en mängd människor som vill vara fortsatt engagerade i Biskopsgårdens utveckling.

Tillsammans bygger vi Biskopsgårdsstaden!

Vi delar stadens mål om ett Jämlikt Göteborg

Målet måste vara att hela staden skall vara tillgänglig för alla utan fysiska, mentala eller sociala barriärer och det skall finnas kopplingar mellan stadens olika delar. Så är det inte idag. Göteborg är en tudelad och segregerad stad. Inte minst bostadssegregationen är omfattande och måste brytas, något som av högsta vikt bör manifesteras i hela stadens planarbete, också men inte bara inom ramens för planprogram Biskopsgården. *”Bostadssegregationen är inte bara ett resultat av en viss typ av fysisk planering utan också av ojämlika livsvillkor och därmed socioekonomiska skillnader mellan grupper. Segregation, oavsett om det är ekonomisk, social, etnisk eller annan, påverkar i sin tur sammanhållningen och samhällsutvecklingen i stort”.* (Jämlikt Göteborg 2017) Det är inte Biskopsgården som stadsdel som är segregerad, det är Göteborg som stad. Att man beskriver, även i de specifika fallet såsom förslag till planprogrammet för Biskopsgården, hur staden tänker bryta stadens utanförskap utifrån ett helastaden perspektiv är därför viktigt, inte minst för Biskopsgården.

Stadsplaneringen ska bidra till likvärdiga livsvillkor i hela staden och bidra till att öka tilliten och det sociala kapitalet. Det gäller behoven av bra bostäder för alla, väl gestaltade och trygga offentliga rum som torg, gator och parker. Det handlar också om att planera för tillgång till

arbetsplatser, kollektivtrafik, bra skolor och annan samhällsservice samt för rekreation, idrott, ett levande kulturliv samt ökade tillgång till grönområden och därmed ökad biologisk mångfald. Nu handlar detta planprogram specifikt om Biskopsgården, och inte hela staden. Men då vi inom Hyresgästföreningen ändå har noterat att samma stadsutvecklings-principer inte tycks råda för alla områden i staden vill vi påtala denna brist i strategin och också tala om behovet att under en period kompensera missgynnade stadsdelar för att nå en jämlik stad.

Vi har också noterat att staden i tidigare planer för Biskopsgården haft som ambition att koppla samma västra och östra Biskopsgården, Länsmansgården, Norra och Södra Biskopsgården med områden som Kärrdalen, Svartedalen, Jättesten och Kyrkbyn. Den ambitionen tycks helt fallit bort från den här planen vilket vi tycker är en brist. Inte minst ur ett hela staden-perspektiv med ambition att bryta segregation, utanförskap och bryta stadens barriärer.

Biskopsgården – inte bara behov av fler bostäder – det är också en större helhet med en historia

Planprogram för Biskopsgården handlar i huvudsak om det som föreslås skall byggas i stadsdelen. Det som är nytt. Men det är långt ifrån hela behovsbilden i Biskopsgården när det handlar om bostäder. Skall planprogrammets mål kunna nås måste helhetens olika delar beskrivas och bemötas. För helheten kan vara komplex och nästintill omöjlig att få grepp om, om den inte beskrivs.

Ombildningar behandlas i en av staden antagen ombildningsstrategi, renoveringar behandlas av den enskilde fastighetsägaren, trygghetsfrågorna av polis och socialförvaltning med flera, civilsamhällets förutsättningar av Idrott och förening eller Konsument och medborgarservice, skolan av grundskoleförvaltningen osv. osv. Listan kan göras oändligt mycket längre och vi är inte säkra på om allt som är skriven ovan längre stämmer. Men när de som bor i Biskopsgården beskriver sin stadsdel så är Biskopsgården en helhet som hänger samman. Ofta frågar vi oss vem som har ansvaret för helheten. Vem har ansvaret för utvecklingen av Biskopsgården? Hela Biskopsgården? När de boende i Biskopsgården beskriver vad som behöver göras är det också en helhet av behov man beskriver, oavsett vad planprogrammet för Biskopsgården omfattar eller inte. Frågor om helheten återkommer också vid varje mötestillfälle vi arrangerat eller deltagit i.

Regeringens utredare Karolina Skog lyfter vikten av en helhet och att ansvaret för helheten är tydligt. *"Utredningen har identifierat fyra tematiska områden vars utveckling på olika sätt har en inverkan på hushållens boendesituation och möjlighet att förändra den: Produktion och andra utbudsfrämjande åtgärder, Fördelning och förmedling, Konsumtion och efterfrågan, Förvaltning och renovering"*. Hyresgästföreningen håller verkligen med och det är en framträdande bild vi fått till oss under förarbetet kring detta remissvar. Att bygga nytt på gården eller parkeringen, nytt som man själv dessutom inte tror att man kommer ha råd med, samtidigt som man själv bor trångt i en gammal lägenhet med eftersatt underhåll är för många väldigt provocerande. Flera biskopsgårdsbor har dessutom framfört att platserna man valt att lägga nybyggnationen på i förslaget tar en hel del av de uppskattade grönyrtorna i anspråk vilket hade försämrat det gröna och vackra Biskopsgården idag.

Biskopsgården är också en gång byggt med en gedigen tanke och känsla. Stadsdelen bär en historia från 1950- och 1960-talen som anses av många vara en höjdpunkt i svensk design- och arkitekturhistoria. Byggnaderna smälter in och följer nivåskillnaderna med bergknallar som går i dagen och gräsytor däremellan där det idag fylls av uppvuxna gamla träd som ger ett särskilt värde åt området såväl skönhetsmässigt som biologiskt. Det är också tydligt att barnen och dess

uppväxtmiljö var en viktig utgångspunkt när området planerades med sina gårdar, trafikslagsseparering, lekmiljöer och gröna inslag fördelat över hela stadsdelen.

Biskopsgården – en missgynnad och misskött stadsdel

För att nå en rättvis fördelning i Göteborg och en sammanhållen stad som helhet måste Biskopsgården särbehandlas. Längre har Biskopsgården som stadsdel och helhet, likt flera andra områden i Göteborg, missgynnats och missköts. Flera bestånd av hyresrätter i Biskopsgården har exempelvis inte renoverats under många år trots skriande behov, människor har inte blivit lyssnade på när det handlar om det egna bostadsområdet och stigma från människor utanför Biskopsgården har bidragit till att man *”ser ner”* på området som helhet. *”Vem vill egentligen bo i Biskopsgården, där allt är så otryggt, eftersatt och dåligt?”*

Andra aktuella exempel som ofta återkommit i våra samtal har varit otrygga, tråkiga och eftersatta torgmiljöer, skolor med undermåliga skolresultat där man inte vill att sina barn skall behöva gå, otrygga platser i stadsbilden, brister på kollektivtrafikens hållplatser för att nämna några. Hyresgästföreningen vill att planprogrammet tydligare hänger samman med övriga planer för Biskopsgården, så att hela Biskopsgården får ett lyft. Inte minst inom de frågor de boende efterfrågar.

Stigmatisering

För att förstå Hyresgästföreningens remissvar vill vi inledningsvis beskriva de stigma som många känner av i sin vardag. Kortfattat innebär detta att ett område tillskrivs egenskaper som inte stämmer med den upplevelse som de har som själva bor i området. Stadsbyggnadskontorets planprogram för Biskopsgården är skrivet, likt många andra programförslag vi tagit del av, med ett tydligt utifrånperspektiv. Det talas om besökares upplevelse av området, om behov hos dem som förväntas flytta in. Men de boendes egna röster, uppfattningar och erfarenheter saknas. Hyresgästföreningen menar att vi inte kan bygga ett hållbart Göteborg, eller Biskopsgården för den delen, på det sättet.

Vi uppfattar planprogram som företeelse som visionärt och en länk mellan översiktsplanen och de kommande detaljplanerna för området. Ett mellanskikt som skulle kunna lämpa sig utmärkt för en omfattande lokal involvering. Risker är uppenbara att arbetet med planprogrammet, på det sätt underlagen är framtagna, i stället bidrar till att öka stigmatiseringen av stadsdelen och en känsla hos medborgarna att inte blivit lyssnade på. Tidigare dialogen som vi känner till förts i stadsdelen finns heller inte med i beskrivningen vilket kan förstärka detta ytterligare, inte minst för dem som deltog och engagerade sig då den genomfördes.

Hållbarhet uppnås endast genom involvering

Städerna och våra samhällen behöver planeras, byggas och utvecklas i en positiv anda och bli attraktiva för de som ska bo och vistas där. Lokalisering av bostäder behöver dessutom ske i närhet till väl fungerande kollektivtrafik, så att det ska bli möjligt att kunna ta sig till och från arbete, studier, fritidsaktiviteter och service, utan krav på att använda sig av eller ha tillgång till bil. Städer och samhällen måste dessutom planeras och byggas utifrån ett hållbart perspektiv och ta hänsyn till en rad olika påverkansfaktorer, inte minst klimatförändringen. Samtidigt behöver den sociala aspekten av ett hållbart samhälle lyftas upp. Det innebär att fokus och tyngdpunkt behöver förskjutas så att trivsel, känsla av hemmahörande och inkluderande i samhället får en större roll.

I den bemärkelsen är det viktigt att de som bor och lever i en stadsdel får komma till tals när stadsdelen ska utvecklas, tidigt. De riktiga experterna på ett område är de som bor där. Att utgå från de boende när man planerar en stadsdelsutveckling är därför rimligt och bör vara vägledande och en självklarhet för alla planprocesser. Att prata med dem som bor på platsen borde vara en naturlig del av förarbetet *inför* framtagandet av förslag till planprogram i en stadsdel. Där hade vi önskat fått frågan om att göra den dialogen vi nu genomfört, tidigare, och som en del av framtagandet av förslaget till nytt planprogram.

Agenda 2030 pekar ut riktningen genom flera av agenda-målen. Under mål 10, Minskad ojämlikhet, skriver man ”...*Det ligger i verksamheternas uppdrag att arbeta med ickediskriminering och de har också stor möjlighet att kompensera för ojämlika livsvillkor i syfte att uppnå ökad jämlikhet. En stor del av Göteborgs Stads arbete för en jämlik stad och stadens folkhälsoarbete är inriktat på att minska förekomsten av ojämlika utfall när det gäller livsvillkor. Bland annat genom att arbeta med ickediskriminering och kompensera för ojämlika livsvillkor, som att göra det möjligt för invånare att delta i politiska och offentliga beslut, motverka diskriminering...*”. Under mål 11, Hållbara städer, förtydligar man ytterligare området när man skriver ”... *Det finns flera olika samverkansformer där viktiga aktörer inom offentlig verksamhet, akademi, näringsliv samt civilsamhällets organisationer deltar i utvecklingen av staden i syfte att uppnå målet...*”.

Boverket har också på senare år pekat ut detta som ett bärande tema om man som kommun skall lyckas med uppdraget att uppnå en socialt hållbar stadsutveckling. ”...*hög grad av samsyn när det gäller metoder för att bryta denna utveckling och främja en socialt hållbar stadsutveckling och områdesförnyelse...*” och där man bland annat pekar på faktorn ”*Inflytande och samverkan; att all områdesförnyelse behöver utgå från dem som bor i området och genomföras i samverkan mellan berörda aktörer*” som en bärande del om man skall uppnå varaktiga resultat. Hyresgästföreningen har under processen samtalat med hundratals boende i Biskopsgården och känslan av att inte riktigt räknas, bli tagen på alvar, återkommer och är väldigt påtaglig. Mycket likt den känsla vi mött också i andra stadsdelar, i motsvarande processer.

De brister i involvering och påverkansmöjligheter vi ser även i fallet Planprogram för Biskopsgården är allvarliga och kommer att leda Göteborg bort från målen om ett hållbart Göteborg. Vi ser att medborgarna involverats sent i processen kring framtagandet av planprogram, att stadsbyggnadskontorets arbete med att ge kunskaper på de boendes villkor för öka möjligheten av reellt deltagande i samrådsprocessen inte gjorts i tid och inte i tillräcklig omfattning. Förfarandet minskar inte den ökade ojämlikheten i staden gällande livsvillkor och upplevd diskriminering. Vi ser inte heller att civilsamhället bjudits in i i tidigt skede för lyfta fram lokal kunskap och områdets förutsättningar som en del av en hållbar stadsutvecklingen i Biskopsgården. Vi tror att det här arbetssättet kommer att leda till att tillitsbristen ökar i staden, inte minst bland engagerade medborgare i Biskopsgården.

Involvering från stadsbyggnadskontoret når inte ut

Under vårt dialogarbete har vi mött få som har haft kunskap om att en större plan för stadsdelen nu håller på att formas. De få som känner till att något är på gång har sällan kunskap om innehållet. Det är inte unikt för Biskopsgården. Så brukar det se ut.

Vi menar att stadsbyggnadskontoret har vetskap om hur få av medborgarna som känner till planerna för stadsdelen. Att stadsbyggnadskontoret inte agerar för ökad kännedom och involvering anser Hyresgästföreningen är för dåligt.

Vi närvarade på de två öppet hus-tillfällen som genomföres i stadsdelen. De var relativt välbesökta och vi upplevde att många kom till tals, fick säga sin mening och ställa sin fråga. En uppfattning av många av de boende pratade med oss om var att *"stadsbyggnadskontoret inte skrev ned vad de hade att säga"*. Man hade en bild av att man skulle komma till öppet hus och berätta om vad man tyckte och att det då skulle tas med i den allmänna insamlingen åsikter i samrådet. Vi anser att dessa möten var bra. Men då det var det enda vi upplevde som gjordes för att informera och involvera så anser vi dem otillräckliga. Inte minst med tanke på hur få av de biskopsgårdsbor vi mött som känt till planerna för sin stadsdel och närmiljö.

Gentrifiering av Biskopsgården – en oplanerad effekt eller en medveten metod?

Stadsbyggnadskontorets planprogram är ett uttryck för en vilja att skapa en uppgradering och uppfräschning av Biskopsgården med högre attraktivitet som önskat resultat. Är en gentrifieringsprocess därmed inledd på allvar i Biskopsgården? Är gentrifieringen av Biskopsgården en möjlig men oplanerad och oönskad effekt eller är den en del av metoden för att uppnå den önskade effekten med programmet?

Känslan som återkommande kommer fram i samtalen vi fört är att man känner sig bortträngd och oönskad, att detta som nu föreslås inte är för dem. Vi menar att denna oro är befogad och måste tas på högsta allvar.

Forskning kan också påvisa hur den här processen fungerar och vilka effekter den har på samhällen och de individer som drabbas. Vi vill se plan för hur gentrifiering av Biskopsgården skall motverkas.

"Sverige sticker dock ut internationellt, och har sedan andra världskriget haft en ambition om att goda bostäder ska vara en rättighet, för alla. Bostadspolitiken har ansetts vara en hörnsten i välfärdsprojektet, och också rönt internationell uppskattning för sin relativa jämlikhet mellan upplåtelseformer, stor andel offentliga bostäder, hyresgästers starka ställning och en generell hög boendekvalitet. Men en viktig aspekt som ännu inte uppmärksammas tillräckligt, alla ambitioner om jämlikhet till trots, är att socioekonomiskt utsatta grupper även i Sverige har tvingats flytta på sig när våra städer expanderar eller förtätas, när äldre bebyggelse renoveras och boendekostnaderna i området ökar. Det kallas bortträngning, när människor förlorar sina hem som en följd av beslut och händelser man själv inte kan påverka, men som gör boendet omöjligt, farligt eller för dyrt" (Hartman, Keating, LeGates m.fl. 1982). Vidare menar forskningen på området att *"Kunskapen om bortträngningens följder för dem som drabbas är bristfällig, men allt fler studier i Sverige och internationellt lyfter nu fram stadsomvandlingars påverkan sett ur ett lokalt perspektiv"* (Atkinson 2015; Despotovic & Thörn 2015; Fullilove 1996; Paton 2016; Valli 2016).

Frågor som forskningen på området nu ställer sig är bland annat; Vilka är det egentligen som flyttar, vart tar de vägen? Vilka mekanismer sätter i gång flyttprocesserna, och hur påverkas människor som blir av med sina hem? Hur påverkar en potentiell bortträngning människors handlingsstrategier? Vilka former av motstånd går det att urskilja bland hyresgäster i ett bostadsområde som står inför en renovering?" I Länsmansgården var också den här frågan påtaglig vid dörrknackningen där. Ungdomarna som knackade dörr reflekterade över varför så få de pratat med hade bott i området i mer än två år. Området är fint och ny renoverat men om de som bodde där innan renoveringen inte längre finns kvar är det relevant och fråga sig, vart tog de vägen och för vem bygger vi nu framtidens Biskopsgården?

Hyresgästföreningen motsätter sig inte ett ökat inslag av olika upplåtelseformer i Biskopsgården, om det samtidigt sker i områden med hög andel privatägda bostäder såsom Lindholmen, Hovås och Fiskebäck. Däremot vill vi att allmännyttans befintliga lägenhetsbestånd skall behållas och förbli en central del av stadens bostadsförsörjningsansvar och på så vis motverka risken för bortträngning, exempelvis av dagens Biskopsgårdsbor, medborgare och aktörer med låga inkomster och små resurser. Gentrifiering av stadsdelar har visat sig ha dessa konsekvenser

Forskare som Polanski med fler påvisar också att *”mer forskning behövs kring undanträngning/bortträngning som leder till grupper med särskilt små möjligheter att höja sin levnadsstandard, riskerar att få flytta igen och igen- allt längre ut från stadens centrum – eller utanför de områden gentrifieringsprocessen omfattar. Det kan gälla både renoveringar och ombildningar som orsaker till flytten.”* (Bortträngning pågår- Polanski & Rickard)

När konsekvenserna av ett gentrifierat Biskopsgården riskerar att bli så pass allvarliga för Biskopsgården som stadsdel, för individerna i stadsdelen som drabbas av den men också för Göteborg som stad, måste dialog, eftertanke och försiktighet råda i utvecklingsarbetet. Som vi har kunnat visa saknas en hel del forskning på området idag. Men vi vet att det kan få allvarliga konsekvenser som står i direkt motsättning till de mål staden har satt upp i sin översiktsplan likväl som för planprogrammet för Biskopsgården.

En särskild programrubrik för hur man skall komma till rätta med, och undvika, gentrifiering i Biskopsgården i samband med planarbetet måste upprättas för att aktivt motverka en sådan utveckling för stadsdelen. Vårt råd till stadsbyggnadskontoret är att denna plan upprättas tillsammans med dem som bor i Biskopsgården. Hyresgästföreningen medverkar självklart i ett sådant arbete.

Ombildning av hyresrätter till bostadsrätter – hur många vill det...egentligen?

Hyresrätter är viktiga för att alla nuvarande och kommande göteborgare ska ha möjlighet att ha en trygg och bra bostad. Därför tycker vi att det är viktigt att se till att alla befintliga hyresrätter behålls, underhålls och varsamt renoveras. Att sälja ut allmännyttiga lägenheter genom ombildning riskerar att leda till stora konsekvenser för dagens och morgondagens göteborgare. Då detta nu riskerar drabba Biskopsgårdsborna har vi på Hyresgästföreningen tagit fram fakta som visar på problematiken med ombildningarna som nu pågår.

Under förra mandatperioden lade politikerna fram ett förslag till kommunfullmäktige i Göteborg som innebar att takten skulle öka takten av ombildningar av allmännyttans hyresrätter till bostadsrätter. Med den nya politiska majoriteten i Göteborg kan denna plan komma att omprövas. Vi vill ändå framföra varför det är viktigt för Göteborg att den planen omgående avbryts.

I korta drag ser Hyresgästföreningen att:

- Allmännyttan spelar stor roll för kommunens möjlighet att klara av sitt bostadsförsörjningsansvar att se till att alla människor har tillgång till en bostad.
- Att förvalta lägenheter är en god affär som ger kommunen en långsiktig ekonomisk avkastning
- Forskning på området visar att ombildningar inte bidrar till att minska segregationen. Tvärtom visar exempel från Stockholm att ombildningar tenderar att öka segregationen där färre har råd att efterfråga bostäder i centrala delar av staden. Samtidigt är det i områden med mycket hyresrätter som mångfalden är som störst i staden.

- Nybyggnation kan inte ersätta det befintliga beståndet eftersom hyresskillnader mellan befintligt bestånd och nyproduktion är stor.

Källa; Rapport från Hyresgästföreningen. Ombildningar i Göteborg. OM BOENDETS VILLKOR UR ETT REGIONPERSPEKTIV VÄSTRA SVERIGE, SEPTEMBER 2021.
(<https://www.hyresgastforeningen.se/bostadsfakta/>)

I bostadsbristens Göteborg ser vi att vi behöver fler hyresrätter som många har råd att bo i. Lägenheter som är anpassade utifrån familjens behov. Detta gäller inte minst i Biskopsgården. Därför är det viktigt att vi värnar om varje allmännyttig lägenhet som finns. Planprogrammet riskerar att bidra till en ökad gentrifiering om staden samtidigt ombildar en större andel hyreslägenheter som finns idag i stadsdelen. Kombinationen av nytt och dyrt och ombildningar av en stor andel av befintliga hyresrätter kommer att förstärka den rörelsen. Biskopsgårdsborna efterfrågar inte ombildning. Av alla de hyresgäster vi mött är det få som uttalar den önskan, mer en oro för vad ombildningarna kan komma innebära för dem som inte vill, får eller kan köpa. Det hyresgästerna är tydliga med är att man vill ha fler hyresrätter. Hyresrätter så barnen kan flytta hemifrån, större billiga hyresrätter för de många trångbodda familjerna. Man vill framför allt också renovera de kraftigt eftersatta hyreslägenheter som finns i området idag. Regeringens utredare Karolina Skog menar i sin utredning Sänk tröskeln till en god bostad SOU 2022:14 *”En socialt hållbar bostadsförsörjning behöver ha hushållens situation i centrum. Människor begränsas i sina liv när de inte har en godtagbar boendesituation eller saknar egen bostad”* I utredningen beskrivs också det problem som uppstått trots att det nu byggs mer än på många år. *”Utbudet på bostadsmarknaden har visat sig inte kunna matcha hushållens bostadsbehov. Det har medfört en situation där den så kallade strukturella hemlösheten är stor vilket innebär hårt tryck på kommunernas socialtjänst.”* Karolina Skog pekar vidare på vilka effekter som går att se på grund av detta. *”Det tar sig uttryck genom bland annat trångboddhet, ansträngd boendekonomi, osäkra boendelösningar och hemlöshet. Situationen påverkar även individers och hushålls deltagande i samhället.”*

Ett skäl som ofta används för att motivera ombildningar i ett område är att man genom det vill få människor att stanna kvar i området *även när deras karriär tar fart*. Att ha köpt sin bostad antas att stärka incitamenten att stanna kvar i området. Men studier på området kan visa den motsatta effekten. Forskningsstudien om ombildningar i Akalla för några år sedan visar att hushåll som köpt sin bostad genom ombildning visade sig mer flyttbenägna än andra i området (Sodini, Van Nieuwerburgh, Vestman, Lilienfeld-Toal, 2016).

Myter om att förtätning med bostads-/ägarerätt och utförsäljning av hyresrätter löser problem

I samband med frågan om förtätning, grannskapsutveckling och socialt blandat boende hänvisas det ofta till UN Habitats rekommendation för en blandad stad (*A New Strategy of Sustainable Neighbourhood Planning: Five Principles*. Urban Planning discussion note 3, 2013). Enligt den borde alla städer vara mycket täta (minst 15 000 personer per km²) och andelen hyresrätter inte överstiga 50%. Som ett exempel har Framtiden AB i strategidokument hänvisat till dessa principer när man hävdar att förtätning och utförsäljning av allmännyttan är lämpligt att göra i miljonprogramsområden (se t ex *Redovisning av Förvaltnings AB Framtidens arbete med att skapa en stad med blandade bostads- och upplåtelseformer i så väl befintligt bestånd som nybyggnation enligt kommunfullmäktiges handling 2016 nr 227*).

Det är olyckligt att bygga ett viktiga kommunala strategier på detta diskussionsunderlag eftersom det inte alls är underbyggt av forskning. Den länk till stödjande referenser som finns i dokumentet har varit död ända sedan diskussionsunderlaget publicerades. Vid förfrågan till UN Habitat kom så småningom ett dokument med ett fåtal referenser till vetenskapliga artiklar inlagda. Förutom att det handlade om ett fåtal texter, så är det i högsta grad tolkningsbart om denna forskning verkligen understödjer de kategoriskt fastslagna principerna i UN Habitats diskussionsunderlag.

Därtill finns det inte redovisat hur skal-nivå och kontext spelar in. Är det verkligen rimligt att hävda att samma principer ska gälla för storstäder som Peking, Hongkong, Vancouver och London som för ett miljonprogramsområde som Biskopsgården? Det finns inget i UN Habitats diskussionsunderlag som visar att så skulle vara fallet. Dokumentet med de fem principerna är att betrakta som ett urbanpolitiskt inlägg som influerat av att UN Habitats Director vid den tiden var en tidigare borgmästare från Barcelona. Alltså *inte* ett policydokument grundat i forskning. Att försämra livet så radikalt för invånarna i Biskopsgården och andra miljonprogramsområden utan tung vetenskaplig underbyggnad är inte ansvarsfullt.

Om man nu ändå skulle välja att tro på att de fem principerna ändå är rimliga förutsättningar för att en stad ska bli hållbar, så är Framtiden AB:s hållning fortfarande extremt oetisk. De väljer nämligen att låta miljonprogrammets invånare bära *hela* bördan för att staden ska få lika stor andel äganderätt och hyresrätt i genomsnitt. Framtiden AB förtätar alltså i stor skala med äganderätt i miljonprogramsområden samt säljer ut allmännyttiga hyresrätter där. Men man gör inte motsvarande satsning i områden med för hög andel äganderätt. I dessa områden är UN Habitats fem principer inte lika applicerbara.

I fallet Biskopsgården har man dessutom en missvisande beräkningsmodell som kan ge en något felaktig bild av hur fördelningen idag är mellan boendeformerna i stadsdelen Biskopsgården. Då områden som i huvudsak består av äganderätter, men som i alla andra fall ingår i Biskopsgården, i det här planprogrammet är borttagna blir redovisningen av fördelningen mellan boendeformerna inom Biskopsgården felaktig och missvisande. Genom att inte ha med hela östra Biskopsgården, en del där fördelningen av boendeformerna är den motsatta, blir statistiken missvisande. Enligt "Göteborgsbladet 2022 - områdesfakta" på sida 24 och 26 innehar västra Biskopsgården 84,1% hyresrätter medan östra Biskopsgården innehar 49,7%. Hyresgästföreningen är inte emot blandstaden och kommer inte motsätta sig byggandet av bostadsrätter eller äganderätter. Vi vill heller inte tro att detta är medvetet för att få fram en missvisande bild av helheten Biskopsgården. Vi vill bara att man räknar på ett korrekt sätt och använder rätt fakta som utgångspunkter för det fortsatta arbetet. Om detta har Hyresgästföreningen samsyn med flera andra lokala krafter inom civilsamhället i Biskopsgården.

Mildra trångboddhetens negativa konsekvenser

Många barnfamiljer är redan i dag trångbodda i Biskopsgårdens hyresrätter. Framförallt i Norra och västra Biskopsgården är det särskilt allvarligt där det råder extrem trångboddhet. Innebär att minst tre personer bor på en yta av högst 40 kvadratmeter. En nybyggd hyresrätt är alltid dyrare än en gammal i samma område. De barnfamiljer som idag av ekonomiska skäl inte kan flytta till de större och dyrare lägenheter kommer inte heller kunna flytta till de stora nybyggda bostäderna som planeras. Stadens har redan en strategi och ett pågående arbete för att "Mildra trångboddhetens negativa konsekvenser". Kort sammanfattat handlar det arbetet om att arbeta kompensatoriskt genom bland annat samnyttjande om lokaler och utrymmen för olika ändamål såsom läxläsning, kalas eller annat som kräver avskildhet eller större yta. Hyresgästföreningen

vill att alla familjer skall ha ett bra, och utifrån sin familjs storlek anpassat, boende. Men vi ser också behovet av att arbeta kompensatoriskt redan nu. Att bygga bort trångboddheten kommer att ta tid, en tid som dessa familjer inte har. Så agera nu, planera för kompensatoriska ytor i hela stadsdelen för att mildra trångboddhetens negativa konsekvenser.

Hyresgästföreningen vill att staden, inom ramen för planprogrammet för Biskopsgården, implementerar det arbetet och genom det tar fram en plan specifikt för Biskopsgården i syfte att mildra trångboddhetens konsekvenser. Att planera in fler mötesplatser som de boende efterfrågar för olika målgrupper. Vi vill också att planen tar fram former för uppsökande verksamheter knutna exempelvis till kultur och idrott samt läxhjälp som vi bedrivit tillsammans med staden i andra utanförskapsområden, exempelvis med Kulturskolan i Hammarkullen och Bergsjön. Vi vill att FN:s Barnkonvention, som är svensk lag, ska implementeras i själva byggandet av Biskopsstaden så att alla barn ska få ta del av sina rättigheter i vårt välfärdsland. För att ge område status och betydelse i programmet bör detta läggas till under egen rubrik i förslaget.

Hyresgästföreningen känner inte sig heller ensamma i vår hållning kring trångboddhet. Bland annat har vi noterat att bland annat Kulturförvaltningen uttryckt sig i frågan när man skriver *”för att förändra den faktiska trångboddheten behöver nya bostäder byggas till ett pris som kan efterfrågas av befolkningen i stadsdelen. När det gäller de negativa effekterna av trångboddheten kan dessa minskas genom att satsa på offentliga miljöer och öppna mötesplatser som bibliotek och kulturhus.”* Vi håller med. Planen måste innehålla både det kortsiktigt nödvändiga här och nu för att möta trångboddhetens negativa effekter, men också ha en långsiktig plan för hur trångboddheten skall motverkas och brytas.

För att på allvar få bort trångboddheten måste Göteborgs allmännyttan ta sig an den uppgiften. Som konsert för Göteborgs allmännyttan måste AB Framtiden agera långsiktigt och bygga de hyreslägenheter som det finns behov av. Inte minst de bostäder som andra aktörer avstår från att bygga. Det är det som är att ta ett bostadsförsörjningsansvar utifrån de behov som finns bland medborgare, utifrån medborgarnas förutsättningar och behov. Inte låta efterfrågan styra vad som byggs, åt vilken målgrupp. Marknaden kommer inte kunna lösa trångboddheten i Biskopsgården. Staden bör gå föra genom att skapa gynnsamma mark- och exploateringsvillkor som ger förutsättningar för att bygga hyresrätter med rimliga hyror.

Renovering av befintligt beståndet – risk för renovräkning

Många lägenheter i Biskopsgården är i behov av upprustning. Ofta leder renoveringarna till kraftiga hyreshöjningar. Enligt Hyresgästföreningens undersökningar kan vi visa att de som drabbas hårdast av sådana hyreshöjningar är ensamboende kvinnor över 65 år, ensamstående med barn och stora barnfamiljer. Många gånger tvingas dessa människor att flytta – man kan i de fallen tala om *renovräkning*. Renovräkning är en sammansättning av orden renovering och vräkning, som används för att illustrera de dramatiska konsekvenser som renoveringar med höga hyreshöjningar kan föra med sig. Under vår MapX-studie fick vi signaler om att i områden i Biskopsgården som nyligen genomgått en större renovering hade få, vi pratade med, bott längre än två år. Vi har fram tills nu inte hunnit analysera den data vi fått in från detta område djupare. Känslan vi har nu, med den data vi fått in och hunnit analysera är – vart tog människorna vägen?

Öppna upp för andra boendeformer, andra sätt att bygga och andra aktörer

En god variation av boendeformer ska eftersträvas. Hit räknas dels själva upplåtelseformen (ägende, arrende, hyresrätt, bostadsrätt etc.), och dels formen för uppförandet. Det senare innebär att skapa möjligheter också för alternativa organisationsformer att bygga och utveckla området. Detta kan till exempel ske genom gemensamt byggande i form av bo- och bygggemenskaper eller genom självbyggeri av mindre hus. Regeringens utredare Karolina Skog lyfter betydelsen av detta i sin utredning *”Den idéburna bostadssektorn har en särskild potential att bidra till bostadsförsörjning på svaga marknader. Där kan användardrivna idéburna bostadsaktörer såsom bygggemenskaper vara direkt avgörande för att få tillstånd bostäder som är anpassade till lokala behov.”* Goda exempel på detta finns i Sverige även om det är flitigast förekommande i andra länder i Europa. Men rörelsen och intresset växer. Inom detta område kan man se hur man på ett spännande sätt kombinerar vikten av samverkan mellan kommun, civilsamhälle och företag, frågor som integration av bostäder och arbete förenas i många exempel och den mer vanliga kombinationen av bostäder och närodling. Vårt förslag är att öppna upp för den här typen av initiativ redan i planprogrammet. På det sättet har man då lagt en bra grund för kommande detaljplanearbete och markanvisningar. Vi bedömer att det kan bli svårt att få med det senare, om det inte redan är omnämnt här.

Metod för dialog

Hyresgästföreningen vill att de boende i Biskopsgården involveras i arbetet med att utveckla sin stadsdel. Vi har därför genom forskningsprojektet *Invånardeltagande i utvecklingen av förtätningsprojekt* tillsammans med forskare från GRI på Göteborgs universitet (Jenny Stenberg och Jaan-Henrik Kain) och Chalmers (Marco Adelfio) arbetat med att utveckla metoder (enkäter, MapX, modellworkshops) för att fånga invånarnas åsikter och tankar om sin stadsdel. Den informationen vi samlar in under detta metodutvecklingsarbete ligger till grund för detta remissvar. För nästan alla delar finns det en rapport som finns med som bilaga till remissvaret. I samtliga fall kan en särskild presentation genomföras om det efterfrågas. Se kontaktinformation sid 6 eller sök mer info på sidan [Vår stad](https://varstad.hyresgastforeningen.se/). (<https://varstad.hyresgastforeningen.se/>)

Där finns också alla Hyresgästföreningens rapporter samlade på ett och samma ställe om till exempel trångboddhet, segregation, marknadshyror, hyresgästernas ekonomi osv.

Människor är generellt intresserade och engagerade i sina hem, bostadsområden och lokalsamhällen. Formen och uttrycksätten för engagemang varierar dock utifrån olika lokala resurser, tidsperspektiv och förkunskaper. I Biskopsgården valde vi att arbeta med att informera, involvera och skapa olika möten för nå olika målgrupper och låta så många röster som möjligt komma till tals.

Vi har:

1. Informerat via social media om stadsutveckling och processer i Biskopsgården.
2. Utbildat och involverat 15 ungdomar från Biskopsgården i stadsutveckling och vår metod.
3. Knackat dörr i bostadsområdena via de utbildade och arvoderade ungdomarna. De knackade på 4000–5000 dörrar och fick 722 medborgare att ge svar på enkäter om Biskopsgården och synpunkter på stadsutvecklingen som sammanställts i det webbaserade GIS-verktyget MapX. De som inte ville svara på enkätfrågorna fick information om stadsutvecklingsprocessen. Sammanlagt har ungdomarna genomfört ett kartläggningsarbete under 375 tim. Alla områden i Biskopsgården har inte besökts i

denna dialog på grund av tidsbrist. Vi har fördelat våra timmar över de tre stadsdelarna Länsmansgården, Norra Biskopsgården och Södra Biskopsgården.

4. Genomfört ett antal möten med lokala hyresgästföreningar och civilsamhällets organisationer i Biskopsgården.
5. Genomfört två modellworkshops tillsammans med forskarna från GRI Göteborgs Universitet där sammanlagt 26 Biskopsgårdsbor deltog. (De två olika grupperna kallas nedan i texten *Föreningsgruppen* och *Ungdomsgruppen*) Då många markerat sina lokala torg i vår MapX-studie valde vi att fokusera på Länsmanstorget, Friskvåderstorget och Vårvåderstorget i workshopen för att få en fördjupad kunskap om vad medborgarna ansåg om sina torg och på vilket sätt de kunde utvecklas.
6. Gjort reklam för, och sedan besökt, Stadsbyggnadskontorets öppna möte tillsammans med aktiva hyresgäster från Biskopsgården.
7. Skapat en digital plattform kallad Vår stad för öka inflytande och transparens kring arbetet med hela processen kring remissvar på stadens detaljplan. På plattformen finns dokumentation och kunskapspåfyllning kring stads och samhällsutveckling samt lokalt boinflytandearbete.
8. Vi har genom att lämna information, även den som inte öppnade när vi knackade på deras dörr, spridit information om framtidsplanerna för Biskopsgårdsborna. 4000–5000 Biskopsgårdsbor har fått information i sin brevlåda på det här sättet med en möjlighet att själva gå in och tycka till.
9. Det insamlade materialet har sedan analyserats gemensamt av arbetsgruppens deltagare från Hyresgästföreningen och GRI/Göteborgs universitet.

Vi beräknar att vi mött och tagit del av närmare 1000 medborgares åsikter och behov av att få vara med och skapa ett tryggt, inkluderande och socialt hållbart Biskopsgården

Kommentarer på förslag till Planprogram för Biskopsgården

Under följande underrubriker kopplas data från Hyresgästföreningens boendedialog (enkäter, MapX, modellworkshops) till planprogrammets innehåll. En fördjupning har gjorts vid tre av stadsdelens torg, som beskrivs längre fram i texten och i bilagor. Den första delen beskriver uppfattningar vi fått med oss som inte kan läggas in under någon specifik plats utan skall ses som allmänna för hela eller flera delar av Biskopsgården. Därefter behandlar vi tre delområden: Länsmansgården, Norra Biskopsgården och Södra Biskopsgården.

Det vi har fått till oss – bekräftas också av andra

Hyresgästföreningen har också tagit del av andra parter yttrande kring planprogrammet. När vi upptäckt en samstämmighet vill vi på detta sätt påtala den. Bland annat har Kulturförvaltningen uttryckt ett behov av *”utveckling som ännu tydligare utgår från kvaliteterna i det som finns idag, både när det gäller anpassning till terrängen, påverkan på bevarad tillgänglig natur, kulturhistoriska lager samt estetisk princip för tillkommande arkitektur”* vilket vi kan bekräfta utifrån den dialog vi genomfört i stadsdelen. Detta är ett allmänt önskemål och uppfattning. Att man tar vara på det som redan finns och säkerställer att detta inte byggs bort eller trängs ut. Vidare pekar också Kulturförvaltningen på att *”föreslagen bebyggelse på Bräckeåsen i Södra Biskopsgården är mycket problematisk, då den står i konflikt med arkeologiska lämningar. Miljön bör i stället utvecklas till ett tillgängligt och levande besöksmål”*. Den platsen har varit ivrigt diskuterad i de sammanhang vi arrangerat eller medverkat i. Flera av dem som bor i närliggande

område på Sommarvädersgatan, och som har deltagit i vår dialog, har framfört detta som ett mycket viktigt område att bevara och skydda. Hyresgästföreningen föreslår därför i stället att man tillgängliggöra och lyfter fram platsen då den inte är så känd. Och att man såklart inte bebygger den.

Vi har också uppfattat både från Park- och naturförvaltningen och Naturskyddsföreningen yttranden att stadsbyggnadskontorets *"programförslag avviker samtidigt från översiktsplanen avseende föreslagen markanvändning för ytor som i översiktsplanen är utpekade som stadspark eller värdefulla natur- och friluftsområden. I programförslaget tas stora gröna ytor i anspråk för annan markanvändning än idag, varav flera av dessa ytor pekats ut som gröna områden av olika slag i översiktsplanen. Sammanlagt tas cirka 31 hektar gröna ytor i anspråk för exploatering, vilket motsvarar en sammanlagd yta som är fyra gånger större än Trädgårdsföreningen. Däribland finns delar av Svarte Mosse, vilken enligt översiktsplanen ska utvecklas till stadspark."* I den dialogen Hyresgästföreningen genomfört har frågan om de gröna värdena i Biskopsgården idag kommit upp i flera kanaler och olika sätt. När det gäller platser man tycker om i sin stadsdel och närmiljö är det ofta en grönyta man har markerat. I flera av de möten vi arrangerat eller varit en del av har också denna fråga kommit upp och diskuterats flitigt. Det gröna när där man bor är i idag en värdefull kvalitet för många Biskopsgårdsbor som man inte vill bygga bort. Snarare utveckla och ha mer av.

I våra samtal om Biskopsgården har det återkommande kommit upp resonemang som handlat om att bevara och återupprätta värden i Biskopsgården. Boende har pratat om sitt vackra Biskopsgården och hur många av de värdena gått förlorade genom årens olika utvecklingsinitiativ. I stadsbyggnadskontorets beskrivning av Trädgårdsstaden har många fått uppfattningen av att man tänkt att importera ett nytt uttryck och en ny form för stadsdelen. Det tror vi skulle vara fel. De människor vi mött pratar mer om att återupprätta och utveckla den tanken som en gång var med Biskopsgården, och då gärna med "trädgårdsstad" som målbild. Vi tror nämligen starkt på att göra en Biskopsgårdsvariant av "trädgårdsstaden", förankrad i stadsdelens speciella prägel och form. När vi läste Kulturförvaltningens yttrande så kändes det som vi pratade om samma saker. *"Under rubriken "traditionella stadsrum" meningen "gestaltning av arkitektur och offentliga rum ska utgå ifrån den traditionella trädgårdsstadens estetiska uttryck". Kulturförvaltningen ser det som problematiskt att föreskriva att ny arkitektur i området enbart ska utgå ifrån en estetisk princip som inte gäller den befintliga miljön i stadsdelen idag. Det finns många estetiska uttryck i dagens Biskopsgården som är värda att relatera till och samspela med i tillkommande arkitektur."*

Övergripande och generellt

Under denna rubrik har vi lagt in en hel del av det som fram under de två Modell-workshoparna och som kan ses som allmänna generella kommentarer. Den första workshopen var för föreningsaktiva i Biskopsgården (Föreningsgruppen) och den andra var för de ungdomar som varit med och knackat dörr i MapX-studien (Ungdomsgruppen). Generellt har vi mött mycket positiva kommentarer till planprogrammets intentioner - att man satsar på fler bostäder, satsa på lokala torg, hållbar mobilitet och det gröna i stadsdelen.

Ungdomarna på modellworkshopen hamnade i en diskussion om det höga skivhuset på Friskvåderstorget. En kille ville absolut riva det höga skivhuset vid Friskvåderstorget eftersom det är fult. En tjej ville inte riva det eftersom det bor människor i det, vart ska de flytta? Det blev en het diskussion mellan ungdomarna. De unga verkar alltså vara fullt medvetna om att

nybyggnation innebär att människor tvingas bort eftersom hyror/priser blir för höga, men de diskuterade inte detta explicit.

Intrycket som båda workshop-grupperna gav var att de tycker det är bra om det byggs mer i Biskopsgården: Bostäder, service, mötesplatser, grönt, vatten, lekplatser, sportplatser. Vi frågade inte direkt den frågan i workshoparna men ingen ifrågasatte spontant kommunens agenda med förtätning. Det var hur och var det planerades för nybyggnation som var den stora diskussionen.

Två personer i Föreningsgruppen uttrycker att två av torgen, Friskväders och Länsmans, är inte kan anses vara torg. De saknar grundläggande rumsliga kvaliteter för att kunna kallas torg. De kanske en gång har varit det men inte nu längre.

Några kvinnor i Föreningsgruppen kritiserar kommunens avgränsning för planprogrammet. De har inte tagit med villorna i östra Biskopsgården. Kvinnorna undrade, eller snarare påstod: Är det gjort så för att statistiken ska visa en brist på äganderätt? En politisk agenda alltså? Dessutom är det dumt att inte ta med hela Biskopsgården då man på det sättet missar att få till en bra, sammanhängande helhet. Vi vill ju att staden hänger ihop och att barriärer byggs bort. Denna barriär uppfattade flera vara såpass stor att inte det ens tas med i planprogrammet. Och arbetsgruppens analys av planprogrammet finner att inga nya kopplingar görs mellan västra och östra Biskopsgården, vilket står i skarp motsättning till den idé om Göteborgs utvidgade innerstad som betonas i programmet.

När det gäller upplåtelseform kom detta inte upp spontant i de två modell-workshoparna men Föreningsgruppen tillfrågades och svaret var entydigt: Det behövs bostäder som folk i Biskopsgården har råd med, oavsett upplåtelseform. Alltså billiga hyresrätter och stora bostäder eftersom många är trångbodda. Även möjlighet att hyra radhus, inte bara köpa, för dem som vill bo i den typen av bostad. En deltagare nämnde att utförsäljningen av det som tidigare var radhus med hyresrätt helt drar undan den boendeformen för boende med mindre plånbok.

Trafik

Föreningsgruppen reflekterar över kollektivtrafiken till/från Biskopsgården och menar att det är en brist att det inte finns en direkt kommunikation till Kungssten, tar lång tid åka åt det hållet via Brunnsparken. Man: "Varför skär man av oss från väster?" De kritiserad också de undermåliga förbindelserna till kusten på Hisingen. " Kvinna: Varför har vi inte fler förbindelser som går till Torslanda och till Björlanda?" Någon nämnde behovet av en lokalbuss till Vädermotet, där många expressbussar in mot centrum finns. Vid ett annat föreningsmöte med föreningarna lyftes det fram idéer om att skapa direktbussar från Biskopsgården till centrala staden. Till det nya Lindholmen när det blir klart eller hela vägen till Brunnsparken. Direkt med kanske max två stopp på vägen. Den busslinjen skulle kunna börja ute vid havet i Torslanda stanna på Vårvaderstorget, ett stopp vid Hjalmar Branting och sedan Drottningtorget sa en annan deltagare.

Föreningsgruppen kritiserade kollektivtrafiken inom stadsdelen, att det inte finns en lokal linje från Vårvaderstorget, som stannar vid Svarte Mosse och går till Länsmansgården. En sådan linje skulle göra barn och unga mer självständiga (de som inte får ta spårvagnen för sina föräldrar eller som känner sig otrygga på vägen dit, dess hållplatser och på vagnen.) En av kvinnorna var dock starkt emot en sådan lokal busslinje och menade att det är bättre att gå, och det blir mindre trafikbuller.

Diskussionen om kollektivtrafik blev ett tag ganska dominerande i Föreningsgruppen och ledde till en "utbrytargrupp" som lämnade diskussionen om Vårväderstorget för att i stället prata kollektivtrafik och kopplingar till staden vid översiktskartan. Här utformades det en idé om att flytta trafikpunkten Eketrägatan till Vårväderstorget och att det skulle vara det nya kollektivtrafiknavet i framtiden.

Trädgårdsstad – önskad riktning men okänslig planering

Många vi mött upplever vi positiva till "trädgårdsstaden" som tanke. Under hela vår dialog har vi mött människor som pratar om Biskopsgården som den gröna, naturnära och vackra stadsdelen. Den stadsdel man allra helst vi bo och leva i.

Men stadsdelen har på grund av eftersatt underhåll och okänsliga utvecklingsinsatser genom åren förfullats och skadats. De vi mött vill framför allt att man tar vara på det unika och fina med Biskopsgården. Förfinar, fördjupar och vidareutvecklar Biskopsgården unika och genuina kvaliteter som *är* Biskopsgården. Inte importerar annan planeringsideal, arkitektur och formspråk, från andra platser, som inte stämmer med hur det en gång var tänkt.

Känslan som vi fått förmedlat till oss, efter att man satt sig in i hur "trädgårdsstaden" beskrivs. Är att planen *inte* tar hänsyn till de ursprungliga värdena med området eller hur området används av de boende idag. *Okänsligt har man placerat in rikligt med nya byggnader och en ny bilväg genom området utan hänsyn till hur detta helt skulle förändra kvalitet, naturvärden och användning*; som en av de lokala hyresgästföreningarna från området formulerade sig.

När det kommer till förslag med privata uteplatser och trädgårdar i markplan har vi i princip bara mött tveksamhet. Man tycker att det finns allt för många exempel på hur dessa inte sköts på det sätt man tänkt sig utan i stället bidrar till en känsla av skräpighet och misskötsel. I de sammanhangen framförs oftast i stället plats för gemsamman odlingslotter mellan husen.

Inga in-stängslade platser, som inte sköts, utan öppna gröna odlingar som bidrar till gemenskap i området. Hyresgästföreningen håller med. Vår erfarenhet av bostadsnära odlingen är att de ofta också blir integrerande mötesplatser i lokalområdet. Vi ser också att viljan att odla där man bor ökar- och den egna odlingen kan också ha en ekonomisk betydelse för socioekonomiskt utsatta hushåll.

Då vi nu troligtvis går in i lågkonjunktur med högre boendekostnader, höjda el och matpriser så ser vi att det vore önskvärt att skapa fler ytor för bostadsnära odling, återbruk och delningsekonomi för att skapa reella möjligheter för lokal ekologisk, ekonomisk och social hållbarhet.

Slutsatsen av detta är väl att de flesta gillar idén med en "trädgårdsstad" men att man anser att man behöver utveckla den med en tydlig utgångspunkt från Biskopsgården idag – tillsammans.

Länsmansgården

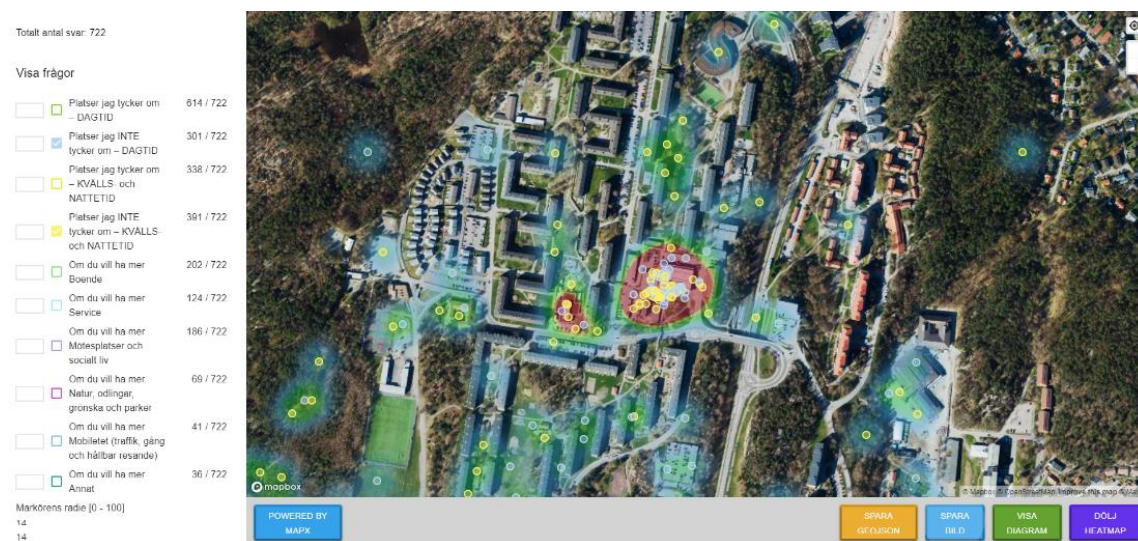
Platser jag tycker om dagtid och kvälls-/nattetid

Länsmansstorget får en del positiva markeringar dagtid i MapX men får nästan inga "likes" kvällstid. Gårdarna i Länsmansgården är omtyckta båda på dagen och kvällen. Detta gäller

särskilt den stora gården i kvarteret vid Rimfrosgatan som verkar användas för många olika aktiviteter. Här är det bra att programmet undviker att förtäta den här ytan. Gräsplanerna norr om Svarte mosse är också mycket omtyckta, särskilt på dagen men också kvällstid

Det här Länsmanstorget sticker ut i den bemärkelsen att många gillar platsen på dagtid men nästan ingen kväll och natttid som det är på de andra två torgen i området. Även om det varit färre som svarat på vår enkät i Länsman så synd ändå en skillnad på hur man ser sitt lokala torg.

Den stora gården intill Temperaturgatan är det många som tycker om och använder. Där är det bra att stadsbyggnadskontoret inte har planer att förtäta då många tycks använda platsen i området till annat idag.

Platser jag inte tycker om dagtid och kvälls-/natttid

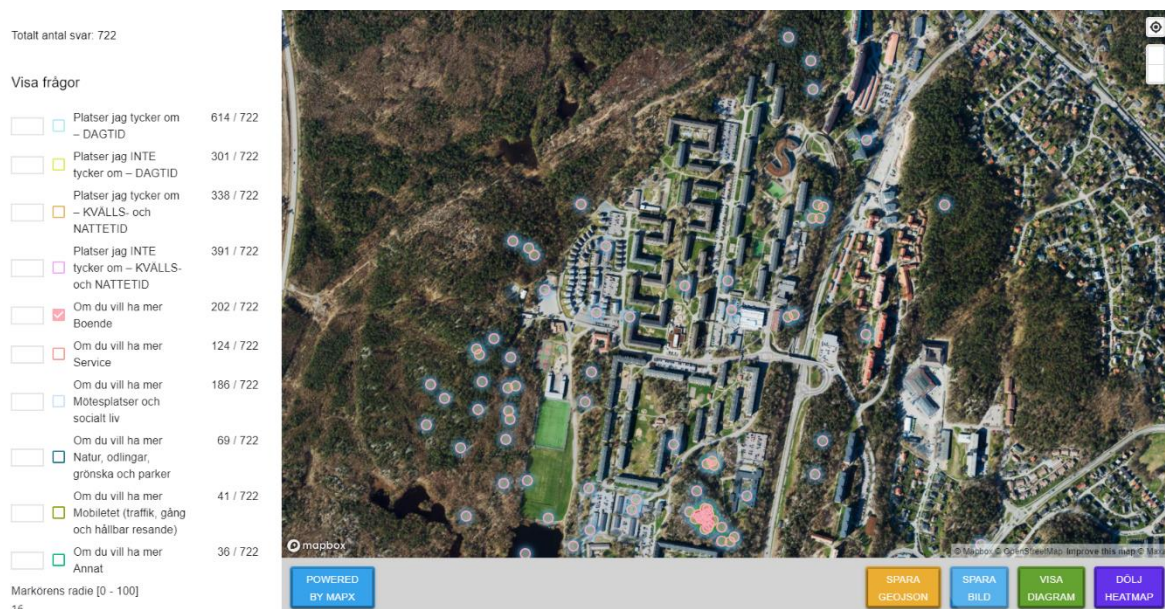
Enligt MapX ogillar väldigt många Länsmanstorget såväl dagtid som kvällstid, vilket är en paradox eftersom en del trots allt tycker om platsen, i varje fall dagtid. Det är oroande att programmet är väldigt sparsamt i förhållande till det akuta behovet av upprustning och omvandling av Länsmanstorget. Torgen generellt borde omnämnas mycket tydligare och mer konkret i planprogrammet.

Slottsbergsgymnasiet med omgivningar och även parkeringen mellan Rimfrostgatan och Dimvädersgatan får en hel del negativa markeringar. Här är det bra att programmet föreslår förtätning i den här kopplingen mellan Norra Biskopsgården och Länsmansgården, men man kan återigen lyfta fram att det tyvärr handlar om en sparsam bebyggelse av småhus som vi bedömer otillräcklig för att överbrygga mellan Norra Biskopsgården och Länsmansgården.

Generellt kan man notera att kvarteren och grönytorna i Länsmansgården har fler negativa markeringar kvällstid i MapX jämfört både med de södra delarna av Biskopsgården, ofta med hänvisning till otrygghet. Programmet verkar inte alls hantera detta.

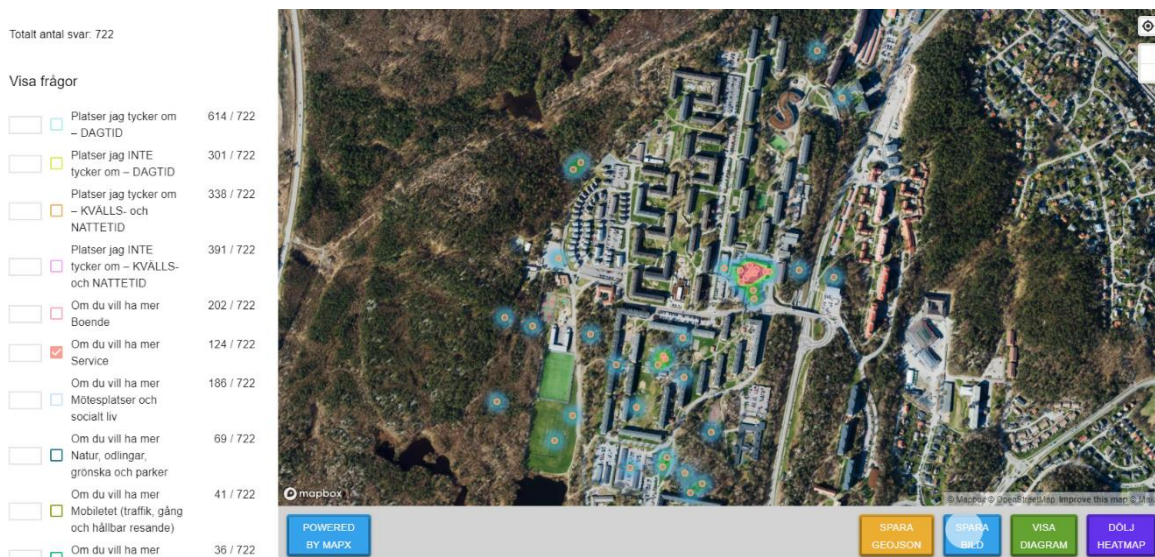
Bostäder

Programmet förslår bostäder i naturområdet norr om Barometergatan men där visar MapX inte på något intresse från de boende. Däremot håller några boende med om att naturområdet väster om Lilla Solstrålegatan bör bebyggas med bostäder. MapX-studien visar på ganska få andra förslag till förtätning med bostäder i Länsmansgården, men har ett fåtal markeringar i skogsslätten mot spårvagnsspåret.

Service

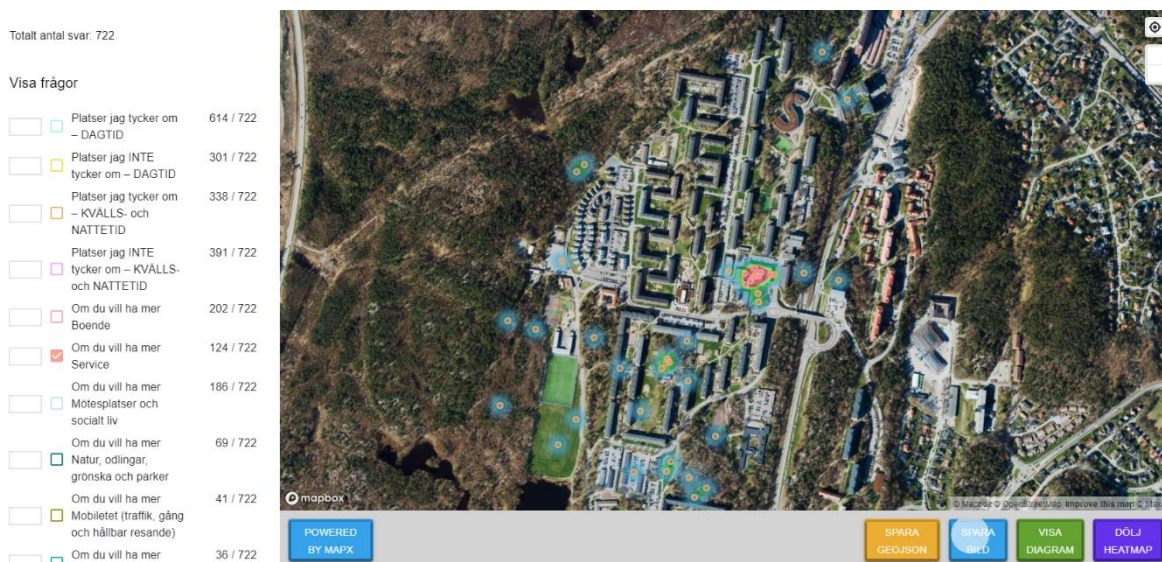
MapX visar på ett behov av bättre/mer service på Länsmanstorget men det uttrycks inte något intresse för programmets förslag till utvidgning av torget till andra sidan av Sommarvädersgatan. Enligt MapX verkar det som att de boende i Länsmansgården är intresserade av service och arbetsplatser (kontor) inblandat i bostadskvarteren mer än att låta torget svälla över leden.

Mötesplatser och socialt liv

MapX visar ett mönster av föreslagna mötesplatser på Länsmanstorget och spritt i bostadskvarteren/gårdarna. Liksom för bostäder föreslås att mötesplatser skapas i slänten ner mot spårvagnsspåren. Det finns också ett antal markeringar i området norr om Länsmansgårdens idrottsplats. Dessa förslag skulle behöva hanteras bättre i programmet, som behandlar lokaler för kultur, idrott och liknande i ganska svepande ordalag med låg konkretisering. Vi bedömer behovet som stort.

Exakt vad som behövs vart behöver utredas vidare i samtal med dem som bor i området. Inte minst för att mildra trångboddheten är denna fråga viktig att utreda mer i detalj för att träffa rätt med insatserna.

Grönområden

Generellt visar MapX på ett behov av bättre kvalitet på grönskan i Länsmansgården, (vilket kan tillgodoses av programmets förslag på bostadsnära parker), samt ett tillskott av odlingsmöjligheter (vilket inte hanteras av programmet).

Föreningsgruppen föreslår ett ganska stort tillskott av rumsskapande bostäder – vissa med gröna tak och insprängda mötesplatser – och de befintliga servicebostäderna i låga trista hus får rymmas i ett fyravånings nybygge med plats för fler bostäder. Alltså mycket bostäder på kringliggande grönområden och som famnar runt torget. Åsikterna om naturområdet mellan Dagdroppegatan och spårvagnsspåren var dock delade; en del ville bygga där medan andra absolut ville bevara naturen.

Fritidsgården med scen och fina lokaler integreras i ett system där lokaler görs tillgängliga för invånarna att låna (i stället för att de ofta är blockerad av kommunens förvaltningar som fallet är nu med fritidsgården). Ica-huset i centrum rivs (i alla fall delvis) till förmån för en fin torgyta med konst, synligt dagvatten i form av en bäck, dricksfontän och mer grönt. Den stora parkeringen vid Länsmanstorget förpassas under mark och där föreslår gruppen placering av mycket av servicen ovanpå, dvs Ica, gym, pizzeria om de vill ha nya lokaler och annan som behövs för att det ska bli ett lokalt torg som används. I ett annat föreningsmöte diskuterades fram en idé om att centrera nybyggnation på det tre torgen för att kunna behålla grönytorna i områdena som stadsbyggnadskontoret vill bygga på. Det skulle kunna bidra till att förstärka centrumkänslan och man skulle på det sättet kunna få plats med fler funktioner, även bostäder när kollektivtrafik.

Underhållet är eftersatt generellt, det saknas omsorg om ytor och mellanrum – man upplever det som ett delat torg som staden inte bryr sig om och parkeringarna har fått breda ut sig. Undergången från spårvagnshållplatsen känns otrygg. Det luktar illa från sophanteringen på flera platser vid torget.

Även Ungdomsgruppen påtalade att Länsmanstorget inte är att betrakta som ett torg – det är byggnader med parkeringar runt om och servicen är undermålig. Tjejer lyfte fram att det känns otryggt och en del killar höll med, medan andra killar tycker det känns helt tryggt.

Tjejer förespråkade bättre belysning och en arkitektur där man som tjej inte känner sig utsatt av att det sitter folk och hänger. Här kan man kanske finna en anledning till att vissa som svarat på MapX-enkäten anser att en plats är otrygg för att den har "för lite folk", men andra för att den har "för mycket folk". Vår tolkning är att om det vistas personer som skapar otrygghet på en plats så beskrivs det som att de är "för många", och här verkar Länsmanstorget vara ett exempel på det. Länsmanstorget inte en plats man stannar till på. Det är för mycket folk (som på något sätt skapar otrygghet) och för lite folk (som också skapar otrygghet) – på en gång alltså – en designutmaning att anta för arkitekter kunniga i medskapande.

Ungdomsgruppen föreslog fler mötesplatser i form av kulturhus, moské, synagoga, bowling, bio, restauranger som sushi och annat utländskt, café, Bubba-tea, fruktaffär, Willys och Mac Donalds. Gruppen lyfte också behovet av bättre belysning ner mot spårvagnshållplatsen. Den stora parkeringen vid Länsmanstorget kan förpassas under jord till förmån för ett mini-Nordstan. En kiosk behövs vid Svarte Mosse och Länsmansgården behöver även en lokalbuss dit och vidare ner mot Vårväderstorget.

Länsmannatorget. Bild på workshopresultat för **Ungdomsgruppen**. Röda klossar = mötesplatser. Gula klossar = service. Bruna klossar = bostäder. Blå lappar = kvaliteter. Rosa lappar = problem/utmaningar. Neongula lappar = tillkomna funktioner. Men ibland har färgerna på lapparna blivit fel. Foto: Stenberg Kain.

Annat

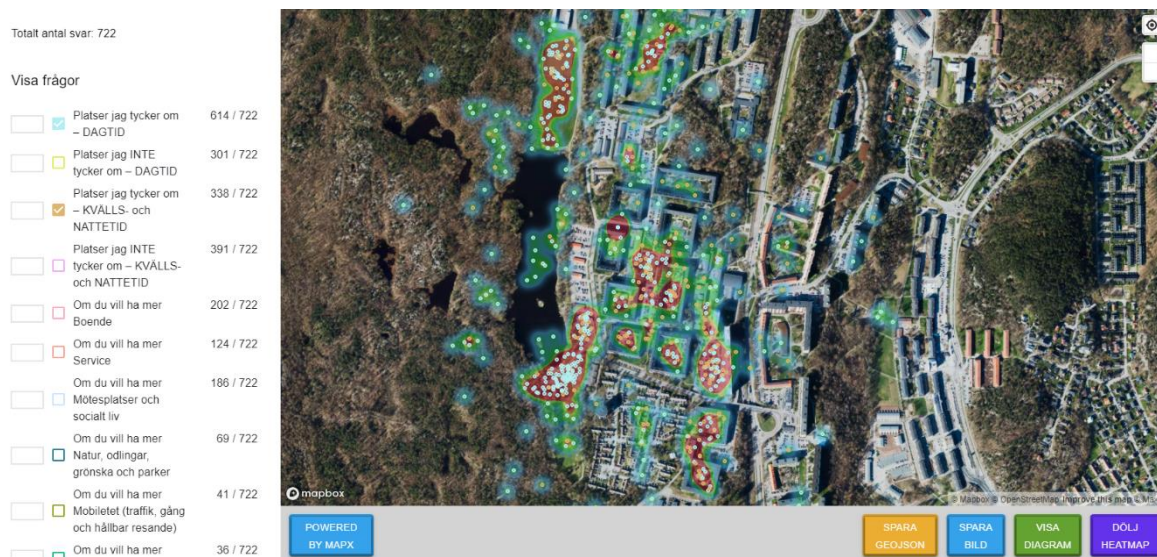
Det som markeras som "annat" i MapX omfattar önskningar om lokaler för t.ex. kultur (inkl. kulturhus), verksamheter, fritidsaktiviteter (särskilt för ungdomar), och sjukvård/apotek. Som nämnts ovan talar programmet om lokaler för kultur, idrott och liknande i ganska svepande ordalag med låg konkretisering och sjukvård/apotek diskuteras inte alls.

Norra Biskopsgården

Platser jag tycker om dagtid och kvälls-/nattetid

Området alldeles söder om Svarte mosse har väldigt många markeringar som omtyckt dagtid men ganska mycket färre markeringar på kvällstid i MapX. Bollplanen intill Svarte mosse är också

omtyckt, både dag och kvällstid. Det samma gäller bollplanen vid Godvädersgatan. Man kan notera att bollplanerna i norra Länsmansgården inte alls har många "likes", varken dag eller kväll. Ganska många tycker om Friskväderstorget både på dagen och kvällen. Andra platser som står ut som särskilt omtyckta är gårdarna vid Klarvädersgatan och Godvädersgatan, både på dagen och kvällen. Programmet verkar inte påverka dessa omtyckta platser, varken i positiv eller negativ riktning.

Platser jag inte tycker om dagtid och kvälls-/nattetid

MapX visar att väldigt många ogillar Friskväderstorget såväl dagtid som kvällstid, vilket återigen är en paradox eftersom ganska många ju också tycker om platsen. Sjumilaskolan är illa omtyckt på dagen. Programmet verkar inte alls hantera det här negativa stråket Friskväderstorget/Sjumilaskolan bort mot Länsmansgården, som lämnas orört.

Skogsslänten ner mot spårvagnsspåren får ganska många markeringar som illa omtyckt både på dagen och kvällen. Det samma gäller parkeringen/garagelängorna och gång-/cykelstråket vid Svarte mosse. Sammantaget bildar dessa otrygga platser en ganska stor zon (markerad med rött i MapX-bilden nedan) som programmet misslyckas med att ta tag i på ett övertygande sätt. Det samma gäller skogsområdet väster om Svarte mosse och gräsytan söder om sjön som får ännu fler sådana markeringar.

Generellt kan man notera att kvarteren och grönytorna norr om Friskväderstorget har fler negativa markeringar både dag och kvällstid i MapX jämfört både med södra delen av Norra Biskopsgården och med Södra Biskopsgården, ofta med hänvisning till otrygghet. Programmet verkar inte alls hantera detta och inte heller det obehag som upplevs i anslutning till Svarte mosse. Eventuellt kan ambitionerna kring en framtida stadspark vid Svarte mosse vara positivt men oklart hur.

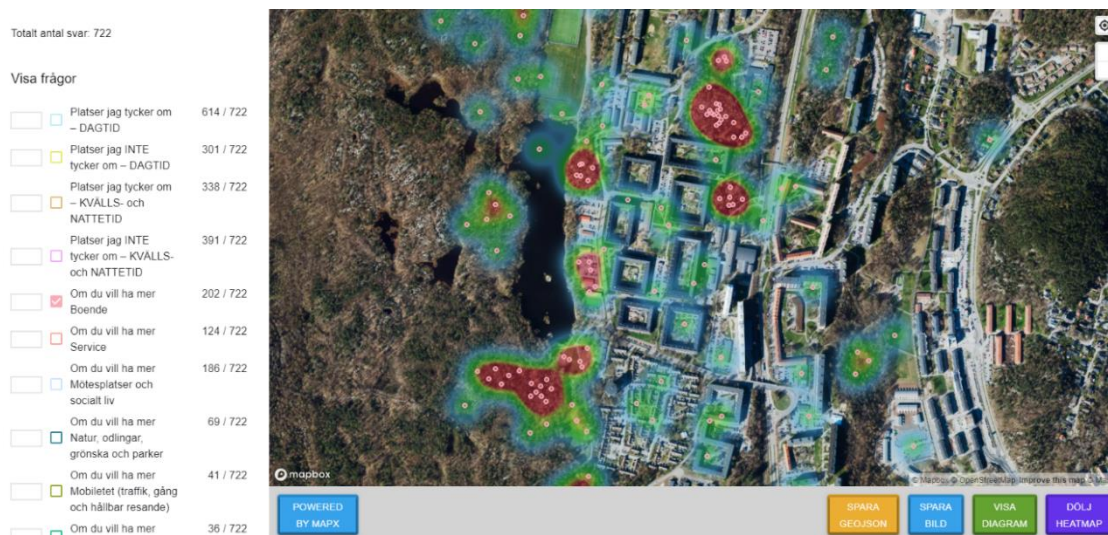
Bostäder

Här föreslår programmet bostäder särskilt för att binda samman Norra Biskopsgården med Länsmansgården, dvs längs Sommarvädersgatan och Rimfrostgatan, samt söder om Rimfrostgatan – den otrygga zon som beskrivits ovan.

MapX visar att särskilt naturområdet söder om Rimfrostgatan är av stort intresse för de boende att förtätas med bostäder, och även naturområdet alldeles norr om Sjumilaskolan. Men här föreslår programmet endast en väldigt sparsam bebyggelse av småhus, som förefaller otillräckligt för att överbrygga den tomma ytan mellan Norra Biskopsgården och Länsmansgården. Programmet föreslår också bostäder i förlängningen av Flygvädersgatan. MapX visar att de boende mycket gärna ha bostäder på den otrygga platsen vid Svarte mosses norra del (vid Flygvädersgatan förskola) och här svarar programmet bättre genom sina föreslagna flerbostadshus, som har större potential att skapa trygghet jämfört med den glesa egnahemsbebyggelse som programmet föreslår längre österut.

MapX-studien visar att de boende inte ser läget längs Sommarvädersgatan som lika intressant även om en del boende markerar plats för bostäder i området som gränsar till Södra Biskopsgården, samt i slänten ner mot spårvagnsspåren. Betydligt fler boende markerar skogen söder/väster om Svarte mosse samt väster om Länsmansgårdens idrottsplats som ett bra läge för bostäder. I andra föreningsträffar har det dock framförts oro för att med planprogrammet kommer att bygga bort mycket av det gröna i Biskopsgården.

Förlaget att bygga vid Klarvädersgatan har väckt en hel del frustration bland de boende i det området. Kvarteret är redan förtätat sedan tidigare och resultatet av det upplevs inte positivt av de boende i området. En ytterligare förtätning skulle ta bort det sista av den lilla natur som finns kvar i anslutning till området. Detta beskrivs i särskild bilaga.

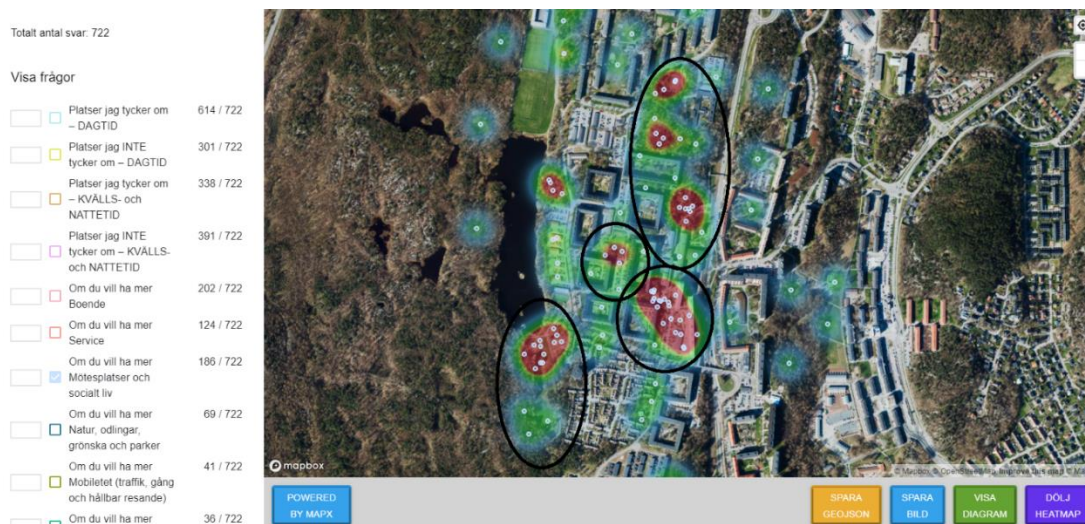

Service

MapX visar ett stort intresse för bättre/mer service på Friskvåderstorget, men bara en boende markerar service andra sidan av Sommarvådersgatan, vilket ju föreslås i programmets. Dock nämndes Våderbodarna som en mycket stor kvalitet under boendeworkshopen, dvs, något som bör bevaras och ges möjlighet att fortleva på sina premisser.

Mötesplatser och socialt liv

Vad det gäller mötesplatser och socialt liv finns det ett återkommande mönster i de tre områdena. Man vill ha mer av detta på det lokala torget men också insprängt i bostadskvarteren. I Norra Biskopsgården visar MapX-studien förslag på mötesplatser på Friskvåderstorget och spridda i bostadskvarteren. Några särdrag finns dock här. Platsen söder om Sjumilaskolan – dvs där Godvådersgatan möter Friskvåderstorget – markeras av många som en särskilt intressant plats att skapa mötesplatser på. Det samma gäller på naturområdena norr om Sjumilaskolan samt söder om Rimfrostgatan (där det också finns många förslag i MapX på bostäder, se diskussion ovan om den "otrygga zonen"). Också ytorna söder och öster om Svarte mosse har fått många markeringar. Återigen kan man slå fast att dessa behov av mötesplatser inte hanteras särskilt väl i programmet som ju talar om lokaler för kultur, idrott och liknande i ganska svepande ordalag med låg konkretisering. Dock nämner programmet behovet av ett bibliotek eller allaktivitetshus i anslutning till Friskvåderstorget.

I andra föreningsmöten framförs här önskemålen om att bygga ett Kulturhus i stadsdelen. De hetaste förslagen på placering är antingen Friskvåderstorget eller på och parkeringsplatserna 4658 Flygvädersgatan mellan Flygvädersgatan och vattnet i Svarte mosse.

Grönområden

Generellt visar MapX på ett behov av bättre kvalitet på grönskan i Norra Biskopsgården (vilket kan tillgodoses av programmets förslag på bostadsnära parker), samt ett tillskott av odlingsmöjligheter (vilket inte hanteras av programmet). Denna uppfattning stärks genom flera av de föreningsmöten som genomförts under arbetet med remissvaret. I dessa frågor finns också ett utbredd engagemang i stadsdelen som bör tas om hand och involveras från flera föreningar och boende i området.

Mobilitet

MapX visar på ett generellt behov av bättre cykelbanor i stadsdelen samt förbättrad kollektivtrafik, särskilt för målpunkter längs Sommarvädersgatan och i de västra delarna, något som programmet har potential att möta.

Friskvåderstorget

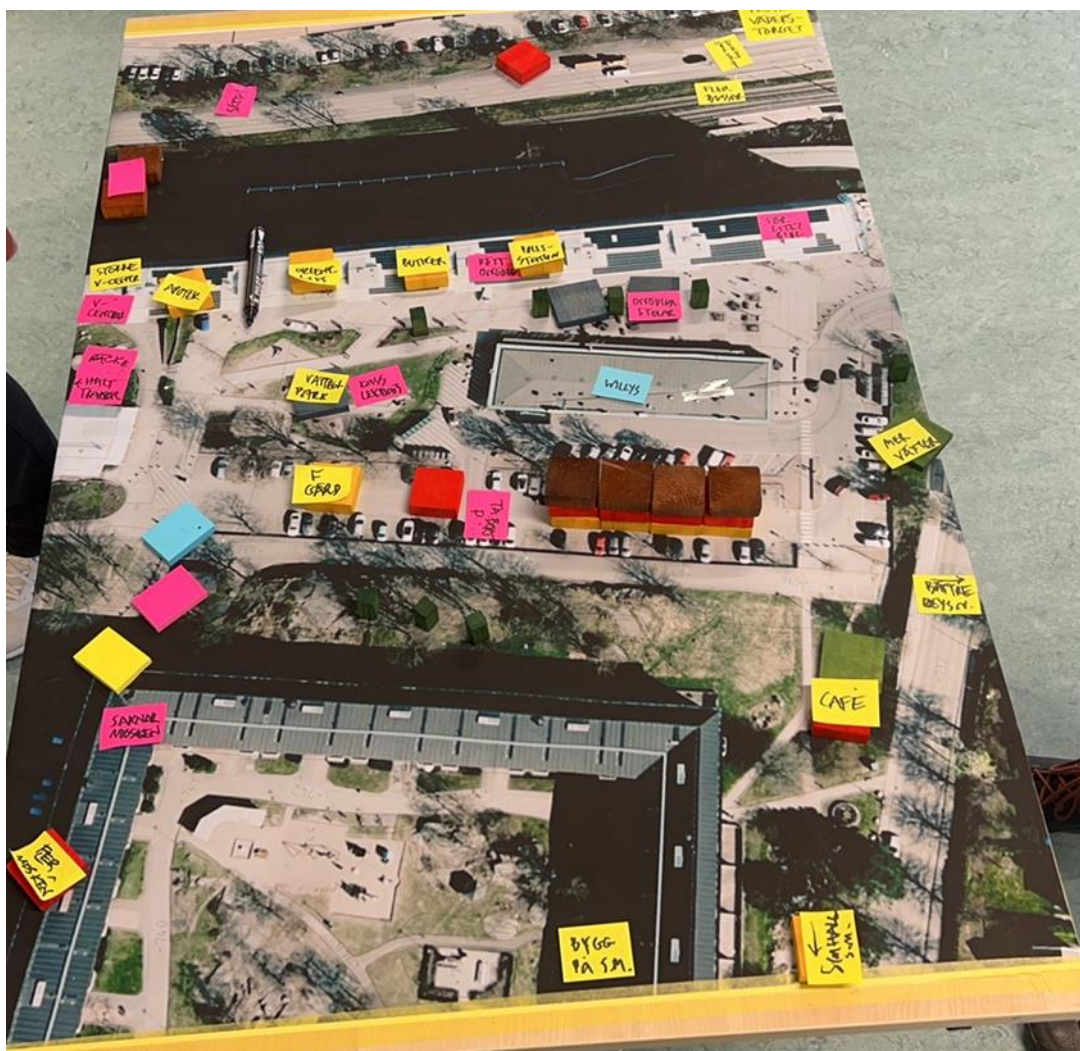
Detta torg är inget torg menade Föreningsgruppen i Modell-workshopen. Det saknar grundläggande rumsliga kvaliteter för att kunna kallas torg. Gruppen tycker att skivhuset är alldeles för högt men hade ingen direkt lösning på det problemet. Föreningsgruppen landade i ett kulturhus mitt på torget, utformat med öppen bottenvåning så att det binder samman torget snarare än ligger i vägen som Willys gör idag. Mataffären är uppskattad som funktion, det är utseendet som förskräcker.

Vidare finns ett stort behov av upprustning av lokalerna i bottenvåningarna av skivhuset som är mycket slitna och mer service behövs på torget – biblioteket är populärt och behöver bli större, apotek behövs och butikerna behöver skaffa ett utbud som intresserar många invånare så att fler människor använder torget. Föreningsgruppen föreslog fler lokaler för service i bottenvåningarna på ett tillskott av bostäder för äldre och andra utsatta grupper.

Parkeringarna behövs för boende, besökare och varutransporter men dessa förpassar Föreningsgruppen under mark. Torget ska vara helt bilfritt så att det blir en fin mötesplats för

Ungdomsgruppen förslög också en moské vid torget eftersom den som tvingats stänga saknas av många. Dessutom påtalades att bättre belysning behövs vid torget i den delen som vätter mot Flygvädersgatan och in i områdena på andra sidan.

Det stora skivhuset ville en av ungdomarna riva för att det är så extremt fult och slitet men en annan av dem motsatte sig detta, eftersom de som bor där då inte skulle kunna bo kvar vid torget. Det blev en intensiv diskussion.

Friskvåderstorget. Bilder på workshopresultat för **Ungdomsgruppen**. Röda klossar = mötesplatser. Gula klossar = service. Bruna klossar = bostäder. Blå lappar = kvaliteter. Rosa lappar = problem/utmaningar. Neongula lappar = tillkomna funktioner. Men ibland har färgerna på lapparna blivit fel. Foto: Stenberg Kain.

Annat

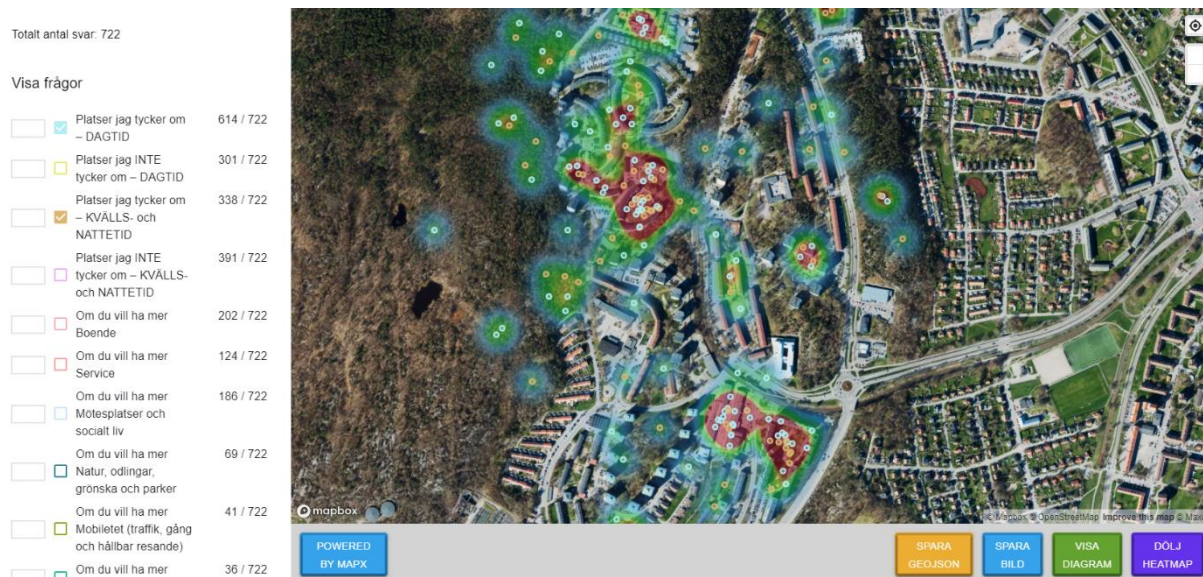
Det som markeras som "annat" i MapX omfattar önskningar om lokaler för t.ex. kultur (inkl. kulturhus), verksamheter, fritidsaktiviteter (särskilt för ungdomar), och sjukvård/apotek. Som nämnts ovan talar programmet om lokaler för kultur, idrott och liknande i ganska svepande ordalag med låg konkretisering och sjukvård/apotek diskuteras inte alls.

Under workshopen med ungdomarna diskuterades Svarte mosse och närheten till naturområde som en kvalitet och tillgång för området och Friskväderstorget. Där föreslog Ungdomsgruppen en simhall för att öka attraktiviteten även för Friskväderstorget.

Södra Biskopsgården

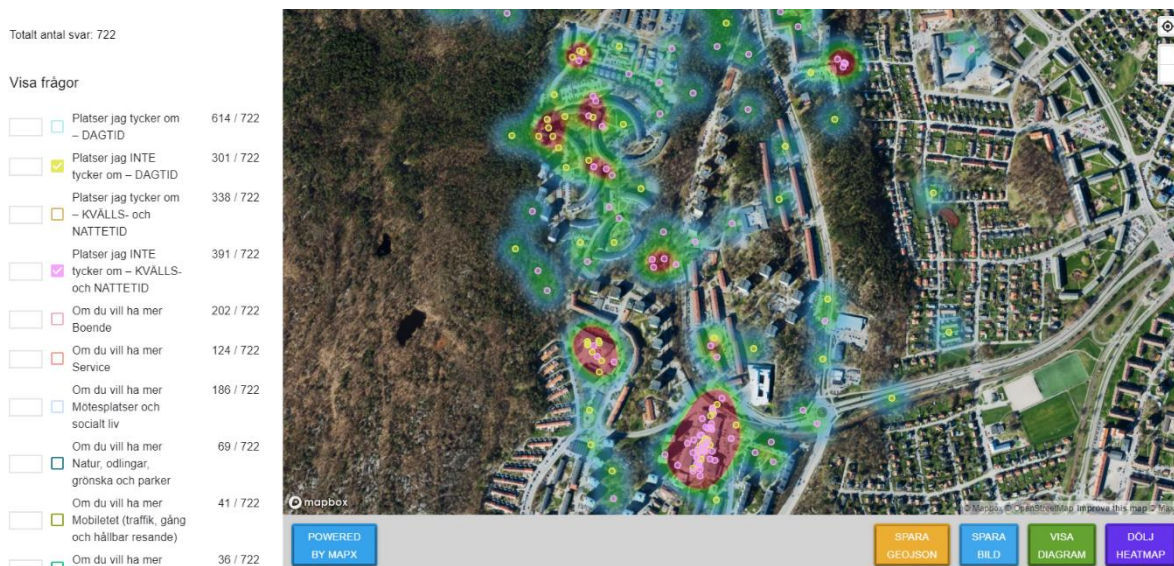
Platser jag tycker om dagtid och kvälls-/nattetid

MapX-studien vi genomfört visar att Vårväderstorget i och för sig är omtyckt, men att många gårdar och grönområden är väl så omtyckta. Vårväderstorget står alltså inte ut som en särskilt omtyckt plats och än mindre så på kvällstid. Andra platser som står ut som särskilt omtyckta är gårdarna vid Blidvädersgatan 2–50 och Värmegatan 1–12, och detta gäller även kvällstid, särskilt gården vid Värmegatan. Här kan man ifrågasätta de förtätningsplaner som finns i programmet för gårdarna vid Värmegatan, som ju riskerar att bygga bort en positiv närmiljö och stora kvalitéer som de boende beskrivit

Platser jag inte tycker om dagtid och kvälls-/nattetid

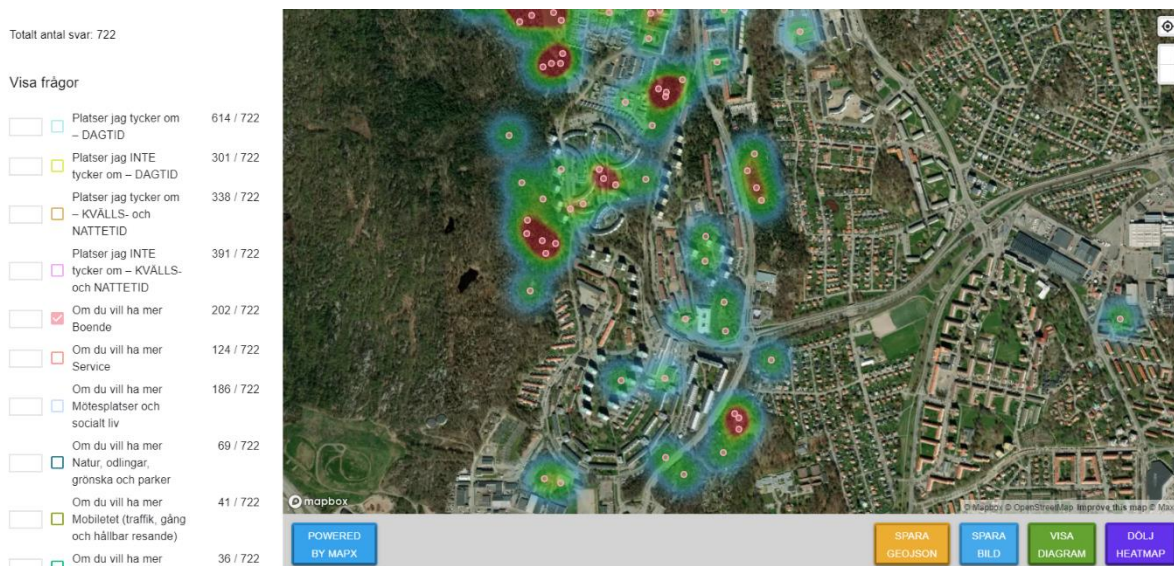
Enligt MapX-studien är det många som ogillar Vårväderstorget på dagen, ännu fler markerar torget av denna anledning på kvällstid. Även Ryaskolan ogillas på dagen. Man kan notera att det generellt är mycket få som ogillar gårdarna. Gatuförbindelse mellan Blåsvädersgatan och Byvädersgången får en del negativa markeringar dagtid uppe vid Väderlekstorget, där programmet föreslår förtätning, vilket kan ha en positiv inverkan. Skogsslänten ner mot Höstvädersgatan får ganska många markeringar som illa omtyckt både på dagen och kvällen, många gånger pga. otrygghet. Programmet förefaller inte hantera den otrygga slänten. Vi föreslår att man tittar vidare på den platsen

Bostäder

Programmet förslår bostäder främst längs Yrvädersgatan och Sommarvädersgatan, samt innanför Höstvädersgatan och kring Köld-/Värmegatan. MapX-studien visar på att också några boende önskar bostäder ovan Yrvädersgatan och Sommarvädersgatan samt kring Köld-/Värmegatan. Men inga boende har markerat läget innanför Höstvädersgatan.

Däremot finns det ganska många markeringar för bostäder i skogspartiet alldeles väster om Väderlekstorget. Även för Södra Biskopsgården har under föreningsträffar framförts kritik om att bygga bort en hel del av grönområdena i stadsdelen. Framför allt diskuterades det i stället att bygga ut torget med bostäder på höjden i torgfastigheterna och närliggande ytor runt torget.

Programförslaget om att förtäta vid Värmegatan upplevs inte positivt. Frågan har diskuterats omgående i området och lyfts här fram som en särskild bilaga. Många av de kvalitéer som de boende upplever i sitt område på Värmegatan riskerar att gå förlorade om denna del av planen realiseras.

Service

MapX-studien visar att det finns ett stort behov av mer/bättre service på Vårväderstorget. Ganska många boende markerar också läget vid rondellen öster om apoteket som ett bra läge för service. Detta stämmer väl överens med programmet, om de föreslagna bostäderna där också får service i bottenvåningen. MapX-studien visar också på intresse för service i kvarteret Värmegatan 1 - 12, något som inte alls finns med i programmet.

Mötesplatser och socialt liv

Även om många markerar behov av mötesplatser på Vårväderstorget så visar MapX-studien ett ännu större intresse för mötesplatser spridda inom bostadskvarteren/gårdarna. Samma mönster som för Länsmansgården och Norra Biskopsgården. Detta behov möts *inte* särskilt uttalat av programförslaget, som talar om lokaler för kultur, idrott och liknande i ganska svepande ordalag med låg konkretisering.

Grönområden

Generellt visar MapX-studien på ett behov av bättre kvalitet på grönskan i Södra Biskopsgården (vilket kan tillgodoses av programmets förslag på bostadsnära parker), samt ett tillskott av odlingsmöjligheter (vilket inte hanteras av programmet). Även här har det framförts på olika föreningsträffar att man är rädd att det gröna i Södra Biskopsgården nu kommer att byggas bort.

Mobilitet

MapX-studien visar ett generellt behov av bättre cykelbanor i stadsdelen samt förbättrad kollektivtrafik, särskilt för målpunkter längs Sommarvädersgatan och i de västra delarna, något vi bedömer programmet har potential att möta.

Vårväderstorget

Under Modell-workshopen lyfte föreningsgruppen att torget har tydliga kvaliteter. Detta är ett uppskattat torg arkitektoniskt sett eftersom det har en tilltalande storlek och form och att husen runt om i grunden är fina. Dock skymmer det vackra av många olika tillägg, inte minst för tillgänglighetens skull, och torgets charm har gått förlorad. Det är i stort behov av upprustning och omfattande förändring, både markbeläggning och fasader. Flera röster handlade om att torget borde få tillbaka sin forna glans, utvecklat med nutidens behov av nav och torg för området.

Föreningsgruppen föreslog att man utgår från den viktiga platsen närmst spårvagnshållplatsen och placerar centrala funktioner där, som bibliotek (som bör flyttas från sitt undanskymda läge). Torget kan med fördel kompletteras med mycket bostäder, gärna ovanpå den service som finns i torgbyggnaderna och som behöver utökas med det som saknas. Här nämns kulturhus, systembolag, kafé, bar/krog, konst, informationssystem, cykelparkering, torghandel, hållplats för lokalbuss och kombinerade mötesplatser för civilsamhälle och tjänstepersoner. De föreslog också att byggnaden nordost om torget (vårdcentralen, apoteket, Socialförvaltningen) skulle kunna kompletteras med fler funktioner. Parkeringen väster om torget (som upplevs som en negativ plats) kan gärna bebyggas med bostäder, men vissa hävdade att parkeringen ju behövs, så p-hus behöver integreras i bostadshusen här.

Bilder på workshopresultat för Bilder på Vårväderstorget. Workshopresultat för **Föreningsgruppen**. Röda klossar = mötesplatser. Gula klossar = service. Bruna klossar = bostäder. Blå lappar = kvaliteter. Rosa lappar = problem/utmaningar. Neongula lappar = tillkomna funktioner. Men ibland har färgerna på lapparna blivit fel. Foto: Stenberg Kain.

Grönskan i bostadsområdet söder om torget är mycket uppskattad, parkliknande och med fruktlund. Bevara och förstärk ytterligare var det många som tyckte.

Ungdomsgruppen beskriver detta som ett torg som de passerar på att besöka när de är på väg någonstans eller vid behov av service. Det finns ingen plats alls att vara på för unga, det fungerar alltså inte som mötesplats anser ungdomarna. Flera av ungdomarna beskriver att man uppskattar grönområdet söder om torget mycket liksom lekplatsen nedanför torget (som funktion men inte kvalitén). Även ungdomsgruppen föreslår ett tillskott av bostäder, men i liten

omfattning och som tillägg en förtätning av området med punkthus bort mot Vårvädersgatan. Ungdomsgruppen poängterar vikten av att tillföra torget kvaliteter som gör att man vill gå dit, stanna där och vara där, då det är för lite folk nu. De föreslår gym, café, kiosk, street food, fritidsgård, aktivitetslokaler, moské, upprustad förskola, finare lekplats, polisstation, vatten och grönt på torget, dricksfontän, liten fotbollsplan med konstgräs väster om torget, (där vi noterar att en sådan plan för närvarande saknas i den här delen av Biskopsgården) bättre belysning i det gröna parkområdet söder om torget och p-hus i stället för stora parkeringsplatser för att göra plats för sådant som invånarna behöver. De föreslog också ett kulturhus, placerat nordost om torget upp mot byggnaden som idag innehåller vårdcentralen, apoteket och socialförvaltningen.

Vårvåderstorget. Bilder på workshopresultat för **Ungdomsgruppen**. Röda klossar = mötesplatser. Gula klossar = service. Bruna klossar = bostäder. Blå lappar = kvaliteter. Rosa lappar = problem/utmaningar. Neongula lappar = tillkomna funktioner. Men ibland har färgerna på lapparna blivit fel. Foto: Stenberg Kain.

Annat

Det som markeras som "annat" i MapX-studien omfattar önskningar om lokaler för t.ex. kultur (inkl. kulturhus), verksamheter, fritidsaktiviteter (särskilt för ungdomar), och sjukvård/apotek. Som nämnts ovan talar programmet om lokaler för kultur, idrott och liknande i ganska svepande ordalag med låg konkretisering och sjukvård/apotek diskuteras inte alls. För Vårvåderstorget har inte frågan om Kulturhus varit lika het som vi har uppfattat.

Konsekvensanalyser

Sociala konsekvenser

Lyssna och involvera dem som är proffs på Biskopsgården – den som redan bor i stadsdelen

Hyresgästföreningen har fått besked om att någon social konsekvensanalys, eller barnkonsekvensanalys för planprogramområdet inte är gjord ännu. Detta bör såklart göras och Hyresgästföreningen anmäler här sitt intresse för att delta på den.

Vår uppfattning är att en omfattande förändring av Biskopsgården, utan att aktivt och långtgående involvera dem som redan bor i stadsdelen, skulle leda till stora sociala konsekvenser. Många vi mött i stadsdelen ger redan idag uttryck för att inte känna sig lyssnad på. Man litar inte heller på stadens intentioner med den plan man presenterat för stadsdelen. Att i ett sådant läge besluta om omfattande förändringar utan att jobba med omfattande informationsinsatser och genomgripande dialog och inflytandemodeller från början riskerar att öka förtroendebristen ytterligare och göra kommande dialoger svårare.

Barnkonsekvenser

På barn och ungas villkor – med barn och ungas bästa för ögonen

Genom att utgå från ett barn- och ungdomsperspektiv kan man tillgodose barnens och de ungas behov och se till att deras rättigheter tas till vara. Ungefär var femte göteborgare är under arton år. I Västra Biskopsgården är 27,5 % 0-18 och i Östra Biskopsgården är 22,2% 0-18 år. Barn och unga har rätt att vara delaktiga och ha inflytande över sitt område. När Göteborg och Biskopsgården växer i snabb takt och förtätas kan det uppstå målkonflikter och konkurrens om marken – var ska barnen och de unga få plats? När Biskopsgården planerades togs en stor hänsyn till barnens bilfria lekmiljöer. Det vore bra om planprogrammet tar vid och utvecklar detta med ett tydligt fokus barns trygghet och hälsosamma livsmiljöer.

Biskopsgården, framför allt Norra Biskopsgården, är en av landets barn och ungdom tätaste stadsdelar. Av det skälet anser Hyresgästföreningen det extra motiverat att anta en särskild barn- och ungdomsplan för stadsdelen. En plan som omfattar hela den uppväxtmiljö stadsdelens barn och unga omfattas av för att säkerställa att deras perspektiv och behov tillgodoses. Kanske kan detta vara ett nytt sätt att flytta fram betydelsen för just deras upplevelser, behov och idéer om utveckling. En plan som dessutom borde tas fram tillsammans med målgruppen.

Ekonomiska konsekvenser

I propositionen "Politik för gestaltad livsmiljö" (Prop. 2017/18:110) beskrivs bland annat viktiga målkonflikter inom området. Man menar att *"Arkitektur, form och design ska bidra till ett hållbart, jämlikt och mindre segregerat samhälle med omsorgsfullt gestaltade livsmiljöer, där alla ges goda förutsättningar att påverka utvecklingen av den gemensamma miljön. Det ska uppnås genom att hållbarhet och kvalitet inte underställs kortsiktiga ekonomiska överväganden."* I förslaget till nytt planprogram för Biskopsgården kan man ana att de ekonomiska hänsynstagande vägt tungt för förslagets utformning. Inte minst när det kommer till antalet bostäder som tryckts in på relativt små ytor, många gånger också på de gröna oaser som finns i stadsdelen.

Hur garanteras att Biskopsgårdsbornas bostadsbehov (som SBK själva definierar som upprustning och att avhjälpa trångboddhet) tillgodoses inom ramen för deras privatekonomi, och att inte det nybyggda för många i praktiken blir ouppnåeligt. Hur kan planen för Biskopsgården ta ett helhetsansvar för *hela* Biskopsgården. Idag finns flera parallella processer i staden som motverkar varandra. Det nybyggda är inte möjligt för alla att efterfråga. Om det samtidigt genomförs en plan för att ombilda det befintliga beståndet av billiga hyresrätter till bostadsrätter och renovera resten med höga hyror som följd frågar vi oss vart människor som bor i Biskopsgården idag skall ta vägen.

Miljökonsekvenser

- Plats för delningsekonomi, bostadsnära odling och lokala initiativ i stadsdelen

Göteborgs stad, liksom Hyresgästföreningen och andra inom civilsamhället, arbetar för att delningsinitiativ och cirkulär ekonomi ska ges plats för att vi ska uppnå olika kommunala mål för att vi ska hålla oss under två graders uppvärmning utifrån Parisavtalet. Lokalsamhällets utformning för att möjliggöra lokala initiativ genom att upplåta lokaler och ytor är då av mycket stor vikt då vi vet att beteendeförändring sker bäst in bostadsnära sammanhang. Vi vill att staden tar fram en plan och uppdragsbeskrivning för hur delningsekonomska initiativ som Fixotek, Leksaksbibliotek, Cykelkök, Gratisbutik och klädbytardagar samt ytor för bostadsnära odling blir en del av planen för Biskopsgården, och andra kommande planprogramarbeten. Torgen kan vara platser för dessa delningsinitiativ och på så sätt vara en naturlig mötesplats för medborgarna och komplettera kommersiell handel för attraktiva och livligt befolkade torg - på så vis har vi en möjlighet att gå från ord till handling för att nå flera av Agenda 2030-målen gällande ekologisk, social och ekonomisk hållbarhet. Planera för omställning i kvarteret, ge plats åt den omställningen i visionen om Trädgårdsstaden Biskopsgården, ta initiativ till samverkan med civilsamhälle och medborgare.

I planprogrammet ser vi att detta bör beskrivas som viktiga utgångspunkter för det kommande detaljplanearbeten som följer efter planprogrammet.

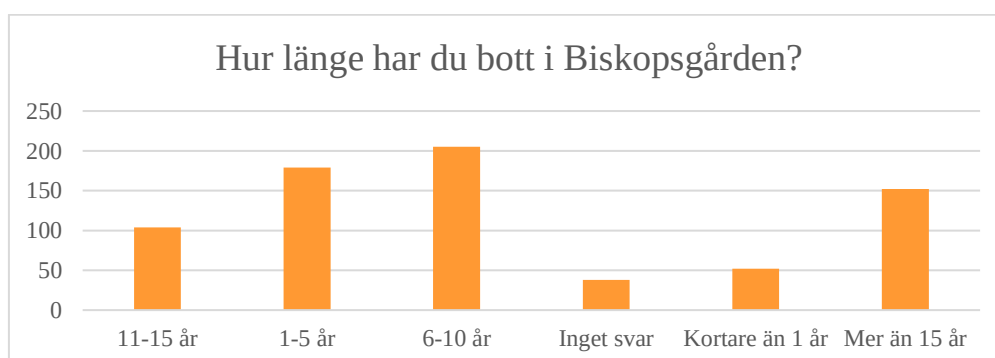
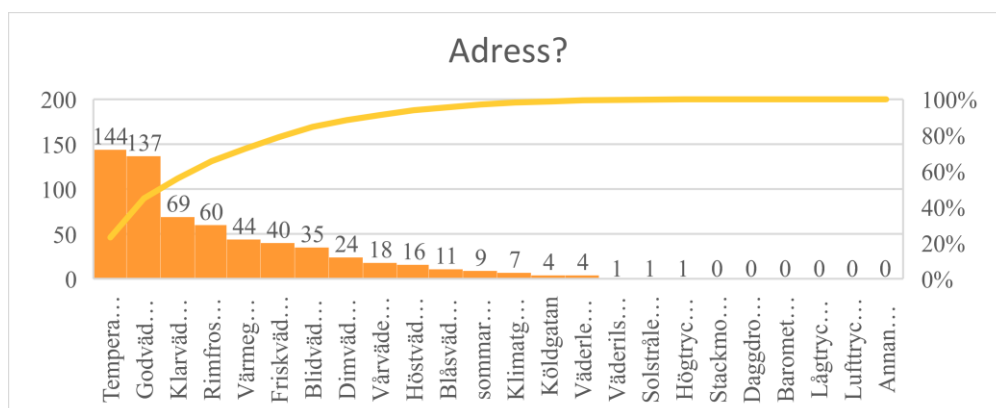
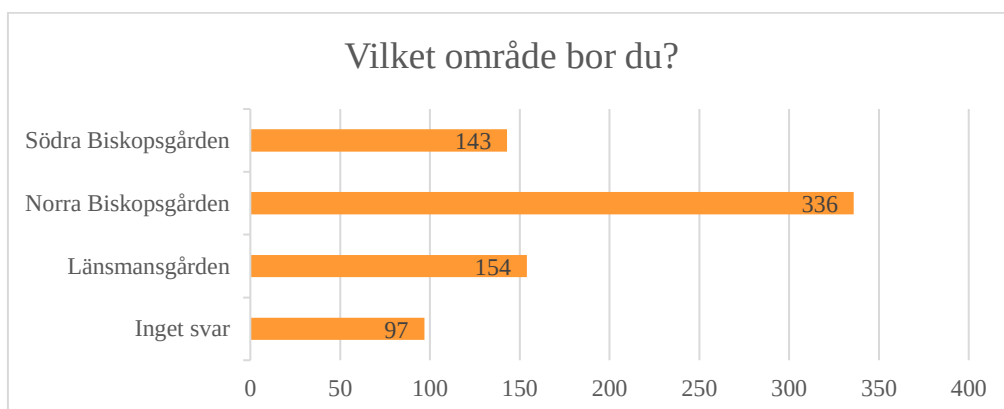
Kulturkonsekvensanalysens betydelse för Biskopsgården

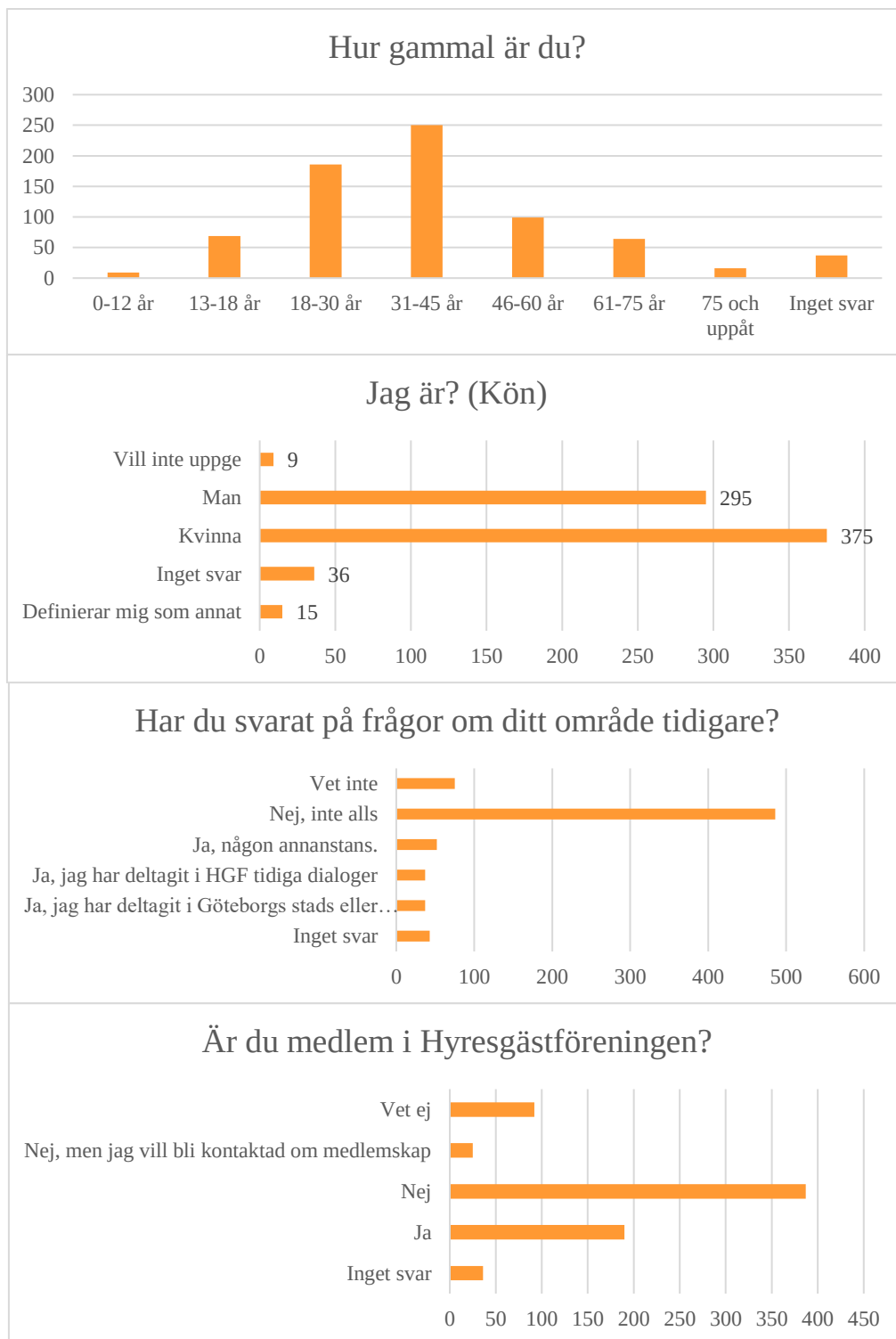
Hyresgästföreningen vill att staden gör en kulturkonsekvensanalys för Biskopsgården utifrån planprogrammets ambition med förtätning och ökat inslag av blandade upplåtelseformer. Ett mångfaldigt och levande förenings och kulturliv behöver ha lokaler till låga hyror för att kunna spela en roll över tid i lokalsamhället. Vi vill att staden upprättar en plan för att civilsamhällets aktörer har en given plats i visionen om Trädgårdsstaden Biskopsgården. Exempelvis finns det inga skrivningar i planprogrammet om den kulturutveckling som skett i stadsdelen sedan 70-talet. Under våra samtal i stadsdelen har många framfört behovet av att den erkänns som en styrka, bevaras och förstärks. Staden håller också på att utveckla ett arbetssätt för att göra kulturkonsekvensanalyser, något som vi på Hyresgästföreningen följt med stort intresse. Vårt förslag är att staden lägger in det arbetet under processen med planprogram för Biskopsgården och genom det utvecklar arbetssättet vidare, i skarpt läge. Arbetssättet skulle sedan kunna utvecklas vidare i kommande planprogramarbeten i staden under året med bland annat Lindholmen, Tynnered och Hammarkullen. Vi deltar gärna i det utvecklingsarbetet.

Fakta om vår MapX-studie

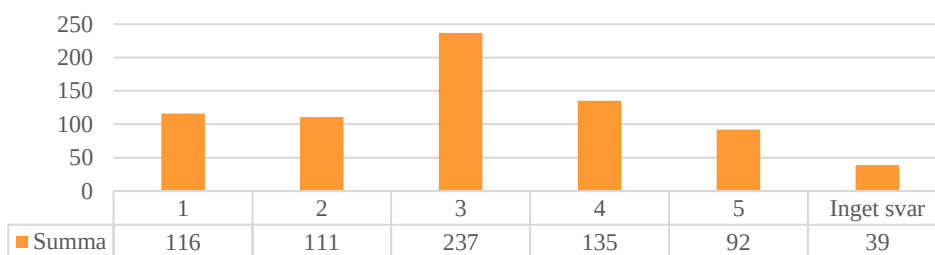
Fakta om respondenterna MapX-studien (Om mig)

Del II (Om mig)

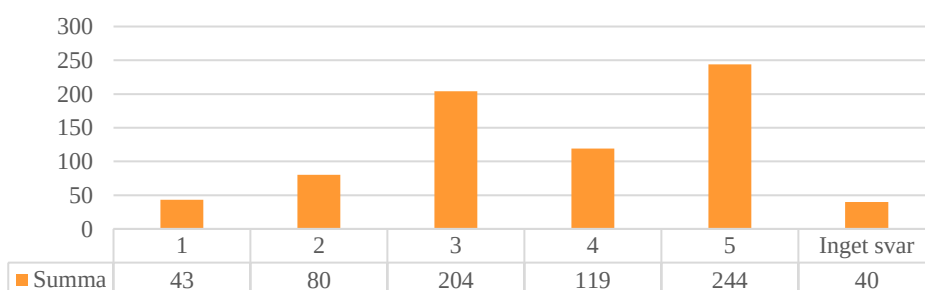

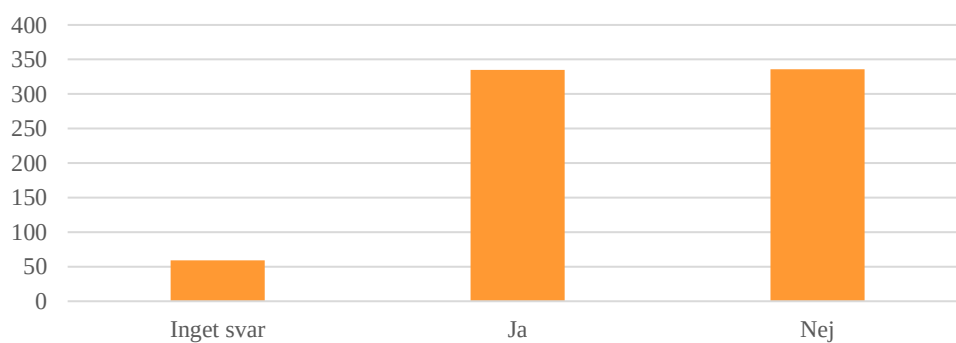
På en skala från ett till fem, hur välinformerad är du om vad som händer i Biskopsgården (reparation, byggnation)?

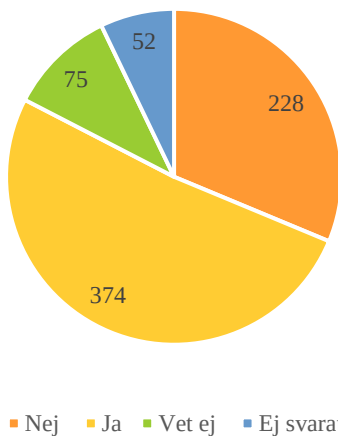
På en skala från ett till fem, hur viktigt är det för dig att kunna påverka den utvecklingen som nu sker i Biskopsgården?

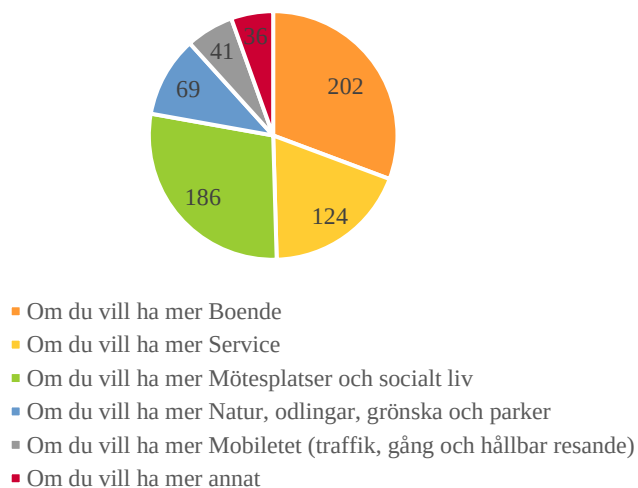
Skulle du vara intresserad av att vi uppdaterar dig om vad som pågår i Biskopsgården? eller om vad undersökningen kom fram till efteråt?

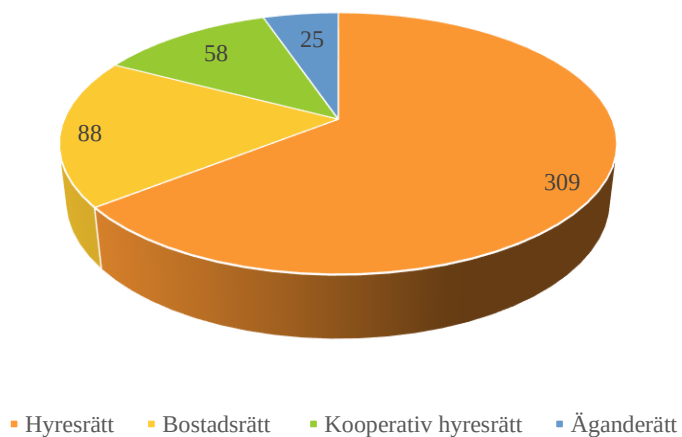
Vill du att det ska byggas mer i Biskopsgården?

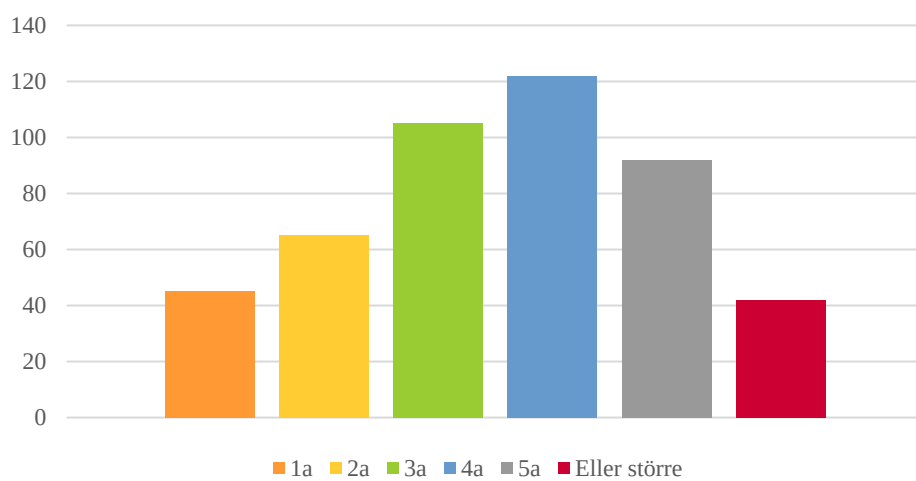
Vad vill man ha mer av i Biskopsgården?

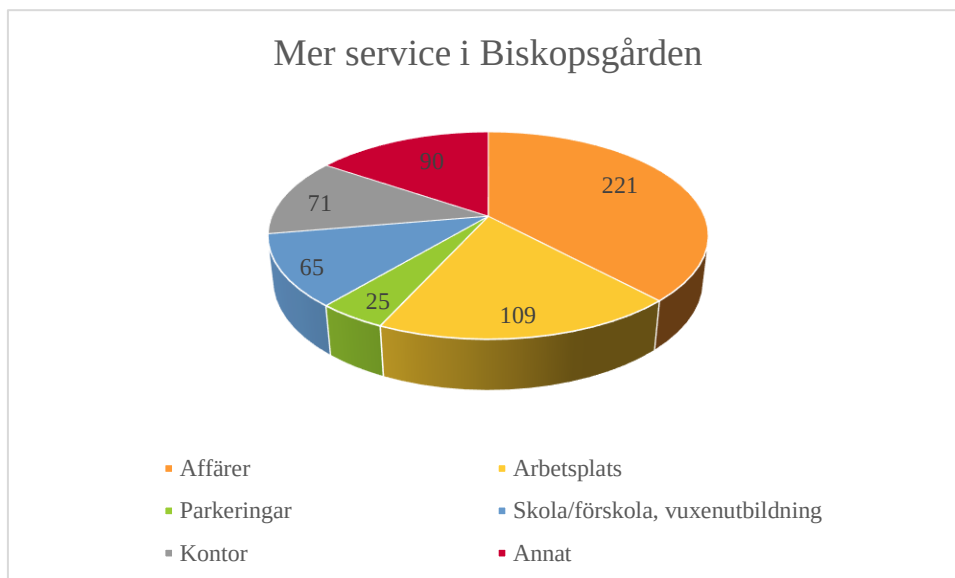

Boendeform man vill ha i Biskopsgården

Diagramrubrik

Mer service (Annat)

Bilagor:

- MapX – frågeställningar
- Modell-Workshop – rapport från den 24 september två grupper
- Yttrande från Lokal förening Mistralen
- Yttrande från boendegrupp Klarvädsgatan

Länkar:

- Länk till redovisning av hela resultatet av [MapX-Studie Biskopsgården 2022](https://varstad.hyresgastforeningen.se/processes/biskopsgarden/f/79/)
(<https://varstad.hyresgastforeningen.se/processes/biskopsgarden/f/79/>)
- Länk till rapportbiblioteket [Bostadsfakta](https://www.hyresgastforeningen.se/bostadsfakta/)
(<https://www.hyresgastforeningen.se/bostadsfakta/>)

Sammanställning modellworkshops i Biskopsgården 24/9 2022

—designkriterier, funktioner, och estetiska preferenser

Workshopsen genomfördes inom ramen för forskningsprojektet "Invånardeltagande i utvecklingen av förtätningsprojekt: En modell för hur invånare kan påverka stadsutveckling i tidiga skeden när storskaliga förtätningsprojekt planeras" finansierat av Formas 2021–2023 (codesigncities.se/densification).

Medverkande från projektet: Jenny Stenberg, Jaan-Henrik Kain, Jesper Bryngelsson och Alfredo Torrez.

Sammanställningen är ett delresultat från arbetet, som kommer att analyseras vidare tillsammans med allt annat empiriskt material från Hjällbo och Biskopsgården och resultera i vetenskapliga artiklar och ett konkret förslag till arbetsmodell för invånares tidiga påverkan vid planering.

Plats för workshops: Aktivitetsrummet, Sjumilahallen.

Valda platser för designförslag: De tre torgen Vårväders, Friskväders och Länsmans, flygfoton 1:200.

Workshopen syftade till att:

- lyssna in invånarnas **designkriterier** för dessa platser dvs (a) vilka positiva egenskaper har platserna som behöver bevaras och (b) vilka utmaningar/problem har platserna som eventuell ny byggnation eller ombyggnad behöver bidra till att ta hand om;
- få invånarnas syn på vilka **funktioner** som behöver tillföras platserna (boende, service, mötesplatser, annat, natur, vatten, natur, hårdgjort)
- samt invånarnas **estetiska** preferenser, dvs hur de vill att området ska se ut: storlek, form och uttryck på byggnader som tillförs och annan omvandling av den fysiska miljön.

Empiri:

- Lasses Fryks skriftliga dokumentation (hans roll var att antecknade det som sades).
- Alla postits som satt på modellen och foton av dem på plats.
- Foton på modellen var 15:e sekund (appen Osnap).
- Våra egna minnen av det som sades (särskilt viktigt när gruppen ibland delade på sig).

Vilka var med

Förmiddag kl 10-12 - Föreningsgruppen

Tretton personer från föreningsnätverket (åtta) samt lokala hyresgästföreningar (fem). Fyra män och nio kvinnor. Åldrar gissningsvis från 30 till 70 år. Bakgrund: Hälften såg ut att ha svenska bakgrund och hälften utländsk, från tre-fyra länder.

Eftermiddag kl 13-15 - Ungdomsgruppen

Tretton ungdomar som har varit med och knackat dörr för för MapX-studien. Åtta tjejer och fem killar. Åldrar: 16-23 år. Bakgrund: Alla såg ut att ha utländsk bakgrund, från ett-två länder.

Ungdomarna ombads att säga vad de själva tycker, men att de gärna också fick ta med vad de drygt 700 invånarna i trapphusintervjuerna uttryckt (dokumenterat i MapX/Decidim).

Generellt

- Båda grupperna är extremt engagerade. De pratar mycket, har massor med åsikter vad de tycker om torgen och vad de vill behålla eller förändra.
- I båda grupperna är det tydligt att man inte är överens om allt och de går ofta in i diskussioner om åsiktsskillnader.
- Intrycket som båda grupperna gav var att de tycker det är bra om det byggs mer i Biskopsgården: **Bostäder, service, mötesplatser, grönt, vatten, lekplatser, sportplatser**. Vi frågade inte direkt den frågan i workshopsen men ingen ifrågasatte spontant kommunens agenda med förtätning. Bara *hur*.
- Två personer i Föreningsgruppen uttrycker att två av torgen, Friskväders och Länsmans, inte är torg! De **saknar grundläggande rumsliga kvaliteter för att kunna kallas torg**.
- Ungdomarna hamnade i en diskussion om det höga skivhuset på Friskväderstorget (berättade en av dem efteråt). En kille ville absolut riva skivhuset **eftersom det är fult**. En tjej ville inte riva det eftersom det bor människor i det, **vart ska de flytta?** Det blev en het diskussion. De unga verkar alltså vara fullt medvetna om att nybyggnation innebär att människor tvingas bort eftersom hyror/priser blir för höga, men de diskuterade inte detta explicit vad vi vet. De var ensamma vid det bordet när frågan kom upp och de pratade även andra språk än svenska så det var svårt att höra, och vi var upptagna vid bordet bredvid.
- Några kvinnor i Föreningsgruppen kritiserar kommunens avgränsning för planprogrammet. De har inte tagit med villorna i östra Biskopsgården. Kvinnorna undrade eller påstod snarare: **Är det gjort så för att statistiken ska visa en brist på äganderätt? En politisk agenda alltså?**
- En av kvinnorna i Föreningsgruppen lyfte på lunchen sin åsikt att **trädgårdsstadsidealet** som kommunen implementerar i och med denna plan, är en **förtäckt medelklassifiering** av Biskopsgården. Hon menar att det idealet innebär att alla ska ha sin egen trädgård och att kommunen först nämnde Örgryte som förebild när man pratade om trädgårdsstaden, men att man sedan gått över till att säga Kungsladugård (som ju har betydligt fler publika gröna rum). Detta perspektiv lyftes inte på själva workshopen och de som satt runt bordet på lunchen höll inte tydligt med, så vi bör inte lyfta det som ett workshopresultat, men det kan vara bra att minnas detta vid vår framtida analys av materialet.
- När det gäller upplåtelseform kom det inte upp spontant men Föreningsgruppen tillfrågades och svaret var entydligt: **Det behövs bostäder som folk i Biskopsgården har råd med**, oavsett upplåtelseform. Alltså billiga hyresrätter och stora bostäder eftersom många är trångbodda. Även möjlighet att hyra radhus, inte bara köpa, för dem som vill bo i den typen av bostad.

Trafik

- Föreningsgruppen reflekterar över kollektivtrafiken till/från Biskopsgården och menar att det är en brist att det **inte finns en direkt kommunikation till Kungsten**, tar *lång* tid åka åt det hållet via Brunnsparken. Man: "Varför skär man av oss från väster?" De kritiserade också de undermåliga förbindelserna till kusten på Hisingen. "Kvinna: Varför har vi inte fler förbindelser som går till Torslanda och till Björlanda?"
- Föreningsgruppen kritiserade kollektivtrafiken inom stadsdelen, **att det inte finns en lokal linje från Vårväderstorget, som stannar vid Svarte Mosse och går till Länsmansgården**. En sådan linje skulle göra barn och unga mer självständiga (de som inte får ta spårvagnen för

sina föräldrar eller som känner sig otrygga på vägen dit, dess hållplatser och på vagnen. En av kvinnorna var dock starkt emot en sådan lokal busslinje och menade att det är bättre att gå, och det blir mindre trafikbuller.

- Diskussionen om kollektivtrafik blev ett tag ganska dominerande i Föreningsgruppen och ledde till en "utbrytargrupp" som lämnade diskussionen om Vårväderstorget för att istället prata kollektivtrafik och kopplingar till staden vid översiktskartan.

Platser

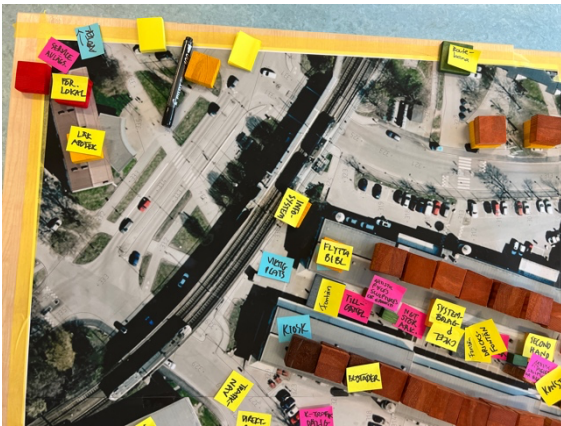
Vi genomförde medskapande workshops på de tre torgen i Biskopsgården och nedanstående beskrivning och bilder sammanfattar vad de två grupperna tog upp som viktigt och vad de föreslog för torgen. Varje torg diskuterades ungefär 20 minuter av respektive grupp (Föreningsgruppen respektive Ungdomsgruppen).

Vårväderstorget

Föreningsgruppen tycker att torget har tydliga kvaliteter. Detta är ett uppskattat torg arkitektoniskt sett eftersom det har en tilltalande storlek och form och att husen runt om i grunden är fina. Dock skymms det vackra av många olika tillägg, inte minst för tillgänglighetens skull, och torgets charm har gått förlorad. Det är i stort behov av upprustning och omfattande förändring, både markbeläggning och fasader.

Föreningsgruppen föreslår att man utgår från den viktiga platsen närmst spårvagnshållplatsen och placerar centrala funktioner där, som bibliotek (som bör flyttas från sitt undanskymda läge). Torget kan med fördel kompletteras med mycket bostäder, gärna ovanpå den service som finns i torgbyggnaderna och som behöver utökas med det som saknas. Här nämns kulturhus, systembolag, kafé, bar/krog, konst, informationssystem, cykelparkering, torghandel, hållplats för lokalbuss och kombinerade mötesplatser för civilsamhälle och tjänstepersoner. De föreslog också att byggnaden nordost om torget (vårdcentralen, apoteket, sdf) kunde kompletteras med fler funktioner. Parkeringen väster om torget (som upplevs som en negativ plats) kan gärna bebyggas med bostäder, men vissa hävdade att parkeringen ju behövs, så p-hus behöver integreras i bostadshusen här.

Grönskan i bostadsområdet söder om torget är mycket uppskattad, parkliknande och med fruktlund.

4

Ungdomsgruppen beskriver Vårväderstorget som ett torg som de passerar på väg nånstans eller vid behov av service, det finns ingen plats alls att vara på för unga, det fungerar alltså inte som mötesplats. Flera uppskattade grönområdet söder om torget mycket liksom lekplatsen nedanför torget (som funktion men inte kvalitén). Även ungdomsgruppen föreslår ett tillskott av bostäder, men i liten omfattning och som förtätning av området med punkthus bort mot Vårvädersgatan. Ungdomsgruppen poängterar vikten av att tillföra torget kvaliteter som gör att man vill gå dit, stanna där och vara där, då det är för lite folk nu. De föreslår gym, café, kiosk, street food, fritidsgård, aktivitetslokaler, moské, upprustad förskola, finare lekplats, polisstation, vatten och grönt på torget, dricksfontän, liten fotbollsplan med konstgräs väster om torget, bättre belysning i det gröna parkområdet söder om torget och p-hus istället för stora parkeringsplatser för att göra plats för sådant som invånarna behöver. De föreslog också ett kulturhus, placerat nordost om torget upp mot byggnaden som idag innehåller vårdcentralen, apoteket, sdf.

Vårväderstorget. Bilder på workshopresultat för Ungdomsgruppen. Röda klossar = mötesplatser. Gula klossar = service. Bruna klossar = bostäder. Blå lappar = kvaliteter. Rosa lappar = problem/utmaningar. Neongula lappar = tillkomna funktioner. Men ibland har färgerna på lapparna blivit fel. Foto: Stenberg Kain.

Friskväderstorget

Detta torget är inget torg menar **Föreningsgruppen**! Det saknar grundläggande rumsliga kvaliteter för att kunna kallas torg. Gruppen tycker att skivhuset är alldeles för högt men hade ingen direkt lösning på det problemet. Föreningsgruppen landade i ett kulturhus mitt på torget, utformat med öppen bottenvåning så att det binder samman torget snarare än ligger i vägen som Willys gör idag. Mataffären är uppskattad som funktion, det är utseendet som förskräcker. Vidare finns ett stort behov av upprustning av lokalerna i bottenvåningarna av skivhuset som är mycket slitna och mer service behövs på torget – biblioteket är populärt och behöver bli större, apotek behövs och butikerna behöver skaffa ett utbud som intresserar många invånare så att fler människor använder torget. Föreningsgruppen föreslår fler lokaler för service i bottenvåningarna på ett tillskott av bostäder för äldre och andra utsatta grupper. Parkeringarna behövs för boende, besökare och varutransporter men dessa förpassar Föreningsgruppen under mark. Torget ska vara helt bilfritt så att det blir en fin mötesplats för människor och det behöver bli grönnare, lekplatsen rustas upp, vatten och konst på torget, ränna för dagvatten, en dricksfontän. I slutet kom ett förslag från en av deltagarna att återskapa den amfiteater som funnits på torget och även att göra en offentlig inomhusrulltrappa genom skivhuset för att ansluta torget till spårvagnshållplatsen. Den befintliga gångvägen dit är allt annat än tillgänglig vintertid när det är halt.

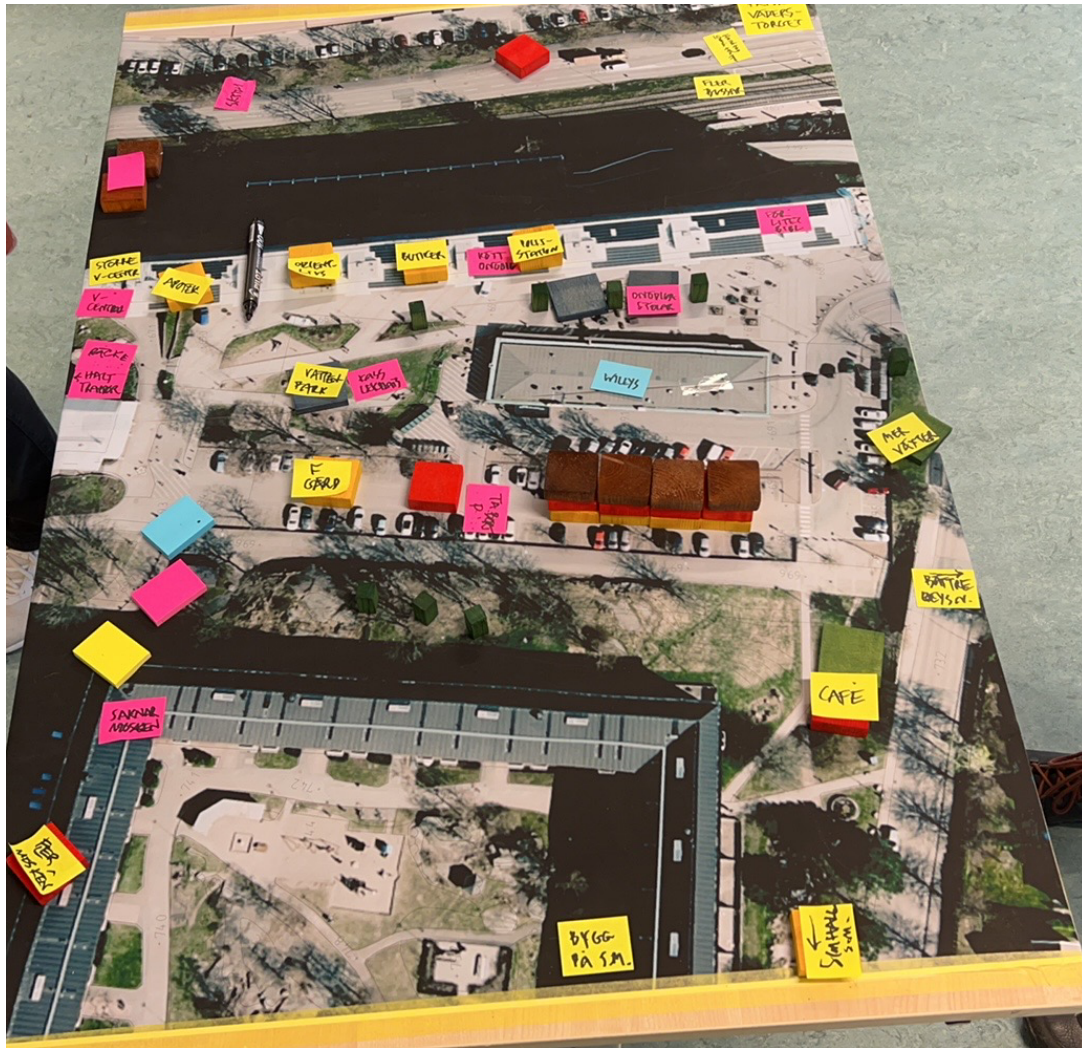

Friskväderstorget. Bild på workshopresultat för Föreningsgruppen. Röda klossar = mötesplatser. Gula klossar = service. Bruna klossar = bostäder. Blå lappar = kvaliteter. Rosa lappar = problem/utmaningar. Neongula lappar = tillkomna funktioner. Men ibland har färgerna på lapparna blivit fel. Foto: Stenberg Kain.

Även **Ungdomsgruppen** ondgjorde sig över att det inte finns torgkänsla på Frisvåderstorget och menade att en stor orsak till det är den dominans som parkeringarna har. Ungdomarna stannar inte på torget, utan uträttar bara sina ärenden och går sedan därifrån. Sjumilaskolan och Sjumilahallen skulle kunna ha en egen entré och parkering direkt från leden och resten av parkeringarna kan tas bort eller läggas under mark. Ungdomsgruppens förslag innehåller en ny byggnad istället för parkeringen, med en kombination av service, mötesplatser, fritidsgård och bostäder samt ett lite café med grästak. Vidare vill de möblera torget framför skivhuset med något trevligt istället för de meningslösa stolarna. Mer grönt (på torget men också mot Flygvädersgatan), fler växter, vatten-spel på torget och en plaskdamm. Den eftersatta lekplatsen på torget behöver underhållas, den kan bli en vattenpark. De föreslog också förbättrad service i bottenvåningen av det stora skivhuset, i form av apotek, större vårdcentral, polisstation, större bibliotek och fler butiker, t ex behövs Orientlivs. Ungdomsgruppen föreslog också en moské vid torget eftersom den som tvingats stänga saknas av många. Dessutom påtalades att bättre belysning behövs vid torget i den delen som vätter mot Flygvädersgatan och in i områdena på andra sidan.

Det stora skivhuset ville en av ungdomarna riva för att det är så extremt fult och slitet men en annan av dem motsatte sig detta, eftersom de som bor där då inte skulle kunna bo kvar vid torget. Det blev en intensiv diskussion.

Svarte Mosse syns inte på flygfotot men närheten till naturområdet diskuterades som en kvalitet och tillgång för torget. Där föreslog Ungdomsgruppen en simhall för att öka attraktiviteten även för Friskvåderstorget.

Friskvåderstorget. Bilder på workshopresultat för Ungdomsgruppen. Röda klossar = mötesplatser. Gula klossar = service. Bruna klossar = bostäder. Blå lappar = kvaliteter. Rosa lappar = problem/utmaningar. Neongula lappar = tillkomna funktioner. Men ibland har färgerna på lapparna blivit fel. Foto: Stenberg Kain.

Länsmansstorget

Föreningsgruppen var kritisk till hur det ser ut vid torget. Som en kvinna uttryckte det: *"Varför är ett torg alltid för affärer? Varför inte flytta affärerna och göra torget till en plats där man möts? Mer konst, mötesplatser."*

Underhållet är eftersatt generellt, det saknas omsorg om ytor och mellanrum – man upplever det som ett delat torg som staden inte bryr sig om och parkeringarna har fått breda ut sig. Undergången från språvagnshållplatsen känns otrygg. Det luktar illa från sophanteringen på flera platser vid torget.

Föreningsgruppen föreslår ett ganska stort tillskott av rumsskapande bostäder – vissa med gröna tak och insprängda mötesplatser – och de befintliga servicebostäderna i låga trista hus får rymmas i ett fyravånings nybygge med plats för fler bostäder. Alltså mycket bostäder på kringliggande grönområden och som famnar runt torget. Åsikterna om naturområdet mellan Dagdroppegatan och spårvagnsspåren var dock delade; en del ville bygga där medan andra absolut ville bevara naturen. Fritidsgården med scen och fina lokaler integreras i ett system där lokaler görs tillgängliga för invånarna att låna (istället för att de ofta är blockerad av kommunens förvaltningar som fallet är nu med fritidsgården). Ica-huset i centrum rivs (i alla fall delvis) till förmån för en fin torgyta med konst, synligt dagvatten i form av en bäck, dricksfontän och mer grönt. Den stora parkeringen vid Länsmansstorget förpassas under mark och där föreslår gruppen placering av mycket av servicen ovanpå, dvs Ica, gym, pizzeria om de vill ha nya lokaler och annan som behövs för att det ska bli ett lokalt torg som används.

Länsmanstorget. Bild på workshopresultat för Föreningsgruppen. Röda klossar = mötesplatser. Gula klossar = service. Bruna klossar = bostäder. Blå lappar = kvaliteter. Rosa lappar = problem/utmaningar. Neongula lappar = tillkomna funktioner. Men ibland har färgerna på lapparna blivit fel. Foto: Stenberg Kain.

Även **Ungdomsgruppen** påtalade att Länsmanstorget inte är att betrakta som ett torg – det är byggnader med parkeringar runt om och servicen är undermålig. Tjejer lyfte fram att det känns otryggt och en del killar höll med, medan andra killar tycker det känns helt tryggt. Tjejer förespråkade bättre belysning och en arkitektur där man som tjej inte känner sig utsatt av att det sitter folk och hänger. Det är för mycket folk (som på något sätt skapar otrygghet) och för lite folk (som också skapar otrygghet) – på en gång alltså – en designutmaning att anta för arkitekter kunniga i medskapande. Liksom Friskvaderstorget är Länsmanstorget inte en plats man stannar till på.

Ungdomsgruppen förslög fler mötesplatser i form av kulturhus, moské, synagoga, bowling, bio, restauranger som sushi och annat utländskt, café, bubba tea, fruktaffär, Willys och Mac Donalds. Gruppen lyfte också behovet av bättre belysning ner mot spårvagnshållplatsen. Den stora parkeringen vid Länsmanstorget kan förpassas under jord till förmån för ett mini-nordstan. En kiosk behövs vid Svarte Mosse och Länsmansgården behöver även en lokalbuss till dit och vidare ner mot Vårväderstorget.

Länsmanstorget. Bild på workshopresultat för Ungdomsgruppen. Röda klossar = mötesplatser. Gula klossar = service. Bruna klossar = bostäder. Blå lappar = kvaliteter. Rosa lappar = problem/utmaningar. Neongula lappar = tillkomna funktioner. Men ibland har färgerna på lapparna blivit fel. Foto: Stenberg Kain.